VLADİMİR İ. LENİN

SOVYET İKTİDARI VE DÜNYA DEVRİMİ

Devrim Yazıları – 1



Türkçesi: Ferit Burak Aydar

6
yazarokitaplığı

VLADİMİR İ. LENİN
SOVYET İKTİDARI VE DÜNYA DEVRİMİ
6

FERİT BURAK AYDAR

Ankara doğumlu. İstanbul Üniversitesi İngiliz Edebiyatı mezunu. Yayınlanmış çevirileri arasında Ian Watt'ın *Romanın Yükselişi* (Metis), Edward Said'in *Başlangıçlar* (Metis), John Reed'in *Balkanlarda Savaş* (Pencere), E.F Keller'in *Toplumsal Cinsiyet ve Bilim* (Metis), Esra Özyürek'in *Modernlik Nostaljisi* (Boğaziçi Üniversitesi), *Oryantalizm Tartışma Metinleri* (Doğu-Batı, derleme, ortak çeviri), P de Man'ın *Körlük ve İçgörü* (Metis), A. Philips'in *Hep Vaat* (Metis). Arjun Appaduray'ın *Küçük Sayılardan Korkmak* (Timsahkitap) ve Lenin'in *Devlet ve Devrim* ve *Emperyalizm*'i (Agora Kitaplığı) sayılabilir Ayrıca, Lenin'in *Yenilgicilik ve Enternasyonalizm* yazılarını derleyip kitap haline getirmiş ve çevirmiştir.

Vladimir İ. Lenin

SOVYET İKTİDARI VE DÜNYA DEVRİMİ

Devrim Yazıları – 1

Türkçesi: Ferit Burak Aydar

a
agorakitaplığı

Teori - 4

Sovyet İktidarı ve Dünya Devrimi
Devrim Yazıları – 1
Vladimir İ. Lenin

Türkçe'ye çeviren: Ferit Burak Aydar
Görsel kavram: Mithat Çınar
Mizanpaj: Sibel Yurt

© 2010; bu çevirinin Türkçe yayın hakları
Agora Kitaplığı'na aittir

Birinci Basım: Ocak 2010

ISBN: 978-605-103-055-5

Baskı ve Cilt: İdil Matbaacılık
Tel: (0212) 482 36 01

AGORA KİTAPLIĞI
Gümüşsuyu Mahallesi Osmanlı Yokuşu,
Muhtar Kâmil Sokak No: 5/1 Taksim/İSTANBUL
Tel: (0212) 243 96 26-27 Fax: (0212) 243 96 28
www.agorakitapligi.com
e-posta: agora@agorakitapligi.com

İÇİNDEKİLER

Sunuş: Bolşevik Devrimi ve Sovyet İktidarı: Tek Ülkede Sosyalizm mi, Dünya Devrimi mi? (*Ferit Burak Aydar*) .vii

Rusya Yurttaşlarına! 1

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti Toplantısı .2

İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi .6

Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu Toplantısı 19

Üçüncü Tüm-Rusya İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri .22

Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyetleri Olağanüstü Kongresi .55

Ekmek ve Barış İçin .58

Talihsiz Barış Sorununun Tarihi Üzerine .60

Acı Ama Gerekli Bir Ders 71

Günümüzün Başlıca Görevi 77

Dördüncü Tüm-Rusya Sovyetleri Olağanüstü Kongresi .84

Moskova İşçi, Köylü ve Kızıl Ordu Temsilcileri Sovyeti'nde Yapılan Konuşma .97

Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu ve Moskova Sovyeti'nin Ortak Toplantısında Sunulan Dış Politika Raporu 104

Beşinci Sovyetler Kongresi'nde Komünist Grubunun Toplantısında Yapılan Konuşma 112

Khodinka'da Kızıl Ordu Askerlerine Hitaben Konuşma 115

Alekseyev Halkevi'ndeki Toplantıda Konuşma 117

Politeknik Müzesi'nde Konuşma .121
Birinci Tüm-Rusya Eğitim Kongresi'nde Konuşma 128
Proleter Devrimi ve Dönek Kautsky 134
Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu, Moskova Sovyeti, Fabrika Komiteleri ve Sendikalarının Ortak Oturumuna Sunulan Rapor 146
Marx-Engels Anıtının Açlış Töreninde Yapılan Konuşma 164
Presnya Bölgesi İşçi Kongeransı'nda Yapılan Konuşma 166
Petrograd Sovyeti Oturumu .183
RKP (B) Sekizinci Kongresi 192
RKP (B) Sekizinci Tüm-Rusya Konferansı .224
Yedinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi .245
Moskova Eyaleti Mahalli Yönetim Birimlerinin Yürütme Kurulu Başkanlarının Konferansı'nda Yapılan Konuşma .278
İç ve Dış Durumumuz ve Partinin Görevleri: RKP (B) Moskova Eyalet Konferansı'nda Yapılan Konuşma .299
RKP (B) Moskova Örgütü Hücre Sekreterleri Toplantısında Yapılan Konuşma .324
RKP (B) Moskova Örgütü Militanlarının Toplantısında Yapılan Konuşma .329
Dördüncü Tüm-Rusya Terzi İşçileri Kongresi'nde Yapılan Konuşma .357
Dokuzuncu Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi .366

SUNUŞ:
BOLŞEVİK DEVRİMİ VE SOVYET İKTİDARI: TEK ÜLKEDE SOSYALİZM Mİ, DÜNYA DEVRİMİ Mİ?

Ferit Burak Aydar



"Varsın Almanya'nın hükümet yanlısı sosyalistleri Bolşeviklerin Rusya'daki egemenliği için proletarya diktatörlüğünün çarpık bir biçimi deyip dursunlar. Öyle bile olsa, bunun tek sebebi, yine sosyalist sınıf mücadelesinin çarpık bir ifadesi olan Alman proletaryasının tutumunun bir sonucu olmasıdır. Hepimiz tarihin yasalarına tabiyiz ve unutmamak gerekir ki sosyalist toplum ancak dünya çapında kurulabilir. *Bolşevikler, tarihsel imkânların sunduğu sınırlar içinde gerçek bir devrimci partinin yapabileceği her şeyi yapabileceklerini gösterdiler. Onlardan mucizeler yaratmaları beklenmiyor. Savaş yüzünden tükenmiş, emperyalizm tarafından boğazlanmış, uluslararası proletaryanın ihanetine uğramış ve yalıtılmış bir ülkede, örnek ve*

kusursuz bir proleter devrimi mucize olurdu. Lenin ve Troçki'yle arkadaşları bir ilkti, *onlar dünya proletaryasına örnek oluşturarak herkesten önce öne atıldılar Rusya'da sorun sadece ortaya konabilirdi, fakat çözülemezdi. Bu anlamda gelecek her yerde 'Bolşevizme' aittir "*

(Rosa Luxemburg, 1918)

GİRİŞ

Lenin'in ölümünün ardından gelişen süreçte dünya işçi hareketini ve tarihini bıçak gibi kesen bir bölünme yaşandı. O zamana kadar bütün sosyalistlerin (kâğıt üzerinde ya da gerçekten) sahip çıktıkları ilkelerin yerine, birtakım 'yeni' ilkeler üstünlüğü ele geçirdi. 1917 Bolşevik Devrimi sonrası yükselen devrimci dalganın yavaş yavaş geri çekilmesiyle birlikte, enternasyonalizm ve dünya devrimi anlayışı bir azınlığın sahip çıktığı ilkeler olarak kalırken, tek ülkede sosyalizm ve yurtseverlik egemen ilkeler haline geldi. Sonraki diğer bütün farklılıklar bu bölünmenin bir sonucu olarak gelişecekti.

Aslında 1924 sonrasındakine benzer bir bölünmenin de on yıl önce, Birinci Dünya Savaşı'nın hemen başında yaşanmış olduğu düşünüldüğünde, işçi hareketinde bu denli kısa aralıklarla iki bölünmenin yaşanması Lenin sonrası yol ayrımını daha da ilginç kılmaktadır ve dahası, ikinci bölünmeyi kabul etmeyenler tarafından bir mazeret olarak da öne sürülebilir, ama yine de bu bölünme bir gerçektir.

İki benzer bölünmeden bahsetsek de aslında bunların arasında çok kritik bir ayrım söz konusudur. İlk bölünme (sonradan yerleşecek adlarıyla, sosyal-demokratlarla komünistler arasındaki bölünme) orta vadede sosyal-demokrat hareketin

Marksizmden tamamen uzaklaşmasına, Marksizm konusundaki hak talepleri ve iddialarını bırakmasına, uzun vadedeyse ayrı bir toplum biçimi olarak sosyalizmden vazgeçip burjuva düzene tamamen eklemlenmesine yol açmıştır 1914 öncesi İkinci Enternasyonal'in *aleni* mirasçıları bugün artık devrimci Marksizmi bir hayal ürünü ya da hiç olmadı, yararlanılması gereken onlarca kaynaktan sadece biri olarak görüyorlar

* 1924 sonrası bölünme içinse aynısı geçerli değildir. Lenin sonrası bölünmede Marksizmin ilkelerini terk eden, genellikle teorik tartışma derinleştiği ve Marksizme atıflar arttığı oranda Marksizmin 'çağa uygun' olmadığını ve 'güncellenmesi' gerektiğini söyleyen kanat dışarıda değil, *içeride* mevzilenmiş ve sosyalist hareketin içinde milliyetçi-yurtsever, yani bağlı bulunduğu ulus-devletin çıkarlarından ayrı düşünemeyen bir anlayışın egemen olmasına yol açmıştır. İlk bölünmenin aksine taraflardan her ikisi de, farklı şekiller ve derecelerde olsa da, o gün bugündür Marksizme ve Leninizme bağlılıklarını ifade etmekte ve devrimci işçi hareketinin içinde yer almaktadırlar.

Lenin çok önemli gördüğü ve mantıksal sonuçlarına kadar, yani örgütsel ve ideolojik kopuşa kadar götürülmesi gerektiğini düşündüğü (ilk) bölünmenin aslında yalnızca sosyalistler arasında olmadığına dikkat çekmişti. Bu tarihsel kopuşun işçi hareketinin içinde yer alan bütün kesimleri etkilediğini, örneğin anarşistlerin 1914'ten sonra artık aynı anarşistler olmadığını belirtmişti. İkinci Enternasyonal'in reformist, yumuşak, tedrici, parlamenter sosyalizm anlayışına bir tepki olarak o dönemde belli bir güç elde etmiş olan doğrudan-radikal eylem yanlısı anarşist güçler, Bolşeviklerin devrimci sosyalizm anlayışıyla birlikte Sovyet iktidarı karşısında bölünmüşler ve farklı tepkiler göstermişlerdi. "Bazı anarşistler hâlâ eskimiş görüş-

lerin etkisi altında olduklarından Sovyetlerden korkuyla bahsetseler de, anarşizmin içindeki yeni ve canlı eğilim kesin olarak Sovyetlerin yanında yer almıştır "[1] Keza İspanya'da Komünist Parti'nin kuruluşuna önderlik edenler arasında militan anarşistler vardı, çok daha güçlü olan Fransız sendikalistleri saflarındaki parçalanma sonrasında aradıkları yeri komünist saflarda bulmuşlardı, vs.

Lenin'in bu tespiti ikinci bölünme için de geçerlidir: 1924 sonrasında Stalinizmin Marksist hareket içinde yol açtığı yozlaşma ve tahrifat o kadar kapsamlı ve derin olmuştur ki bundan yalnızca Marksist ya da sosyalist hareket değil, örneğin anarşistler ve reformistler de etkilenmiştir. Önceden bütün işçi hareketi, enternasyonalizmi bir ortak mücadele şekli, uluslararası bir sınıf olan proletaryanın doğal mücadelesi ve örgütlenme biçimi olarak görürken ve bunun bir gereği olarak Enternasyonal partilerde örgütlenirken, Stalinizmin 1924 sonrasında kademe kademe yerleşen egemenliği devrimci Marksistleri işçi hareketindeki yegâne enternasyonalist akım olarak yalnız bırakmıştır. Diğer kesimlerin enternasyonalizm anlayışı bugün uluslararası dayanışma ve sclamlaşmanın ya da en iyi durumda işbirliğinin ötesine geçmemektedir. Bu bölünmenin dünya tarihindeki ilk büyük işçi devrimine ilişkin anlayışlara etki etmemesi mümkün değildi.

Troçki'nin henüz sürecin başında dikkat çektiği ulusal yozlaşma Lenin'e, onun en büyük mirası olan Bolşevik Devrimi'ne. Leninizme ve genel olarak sosyalizme dair algıyı ve anlayışı da tamamen değiştirmiştir. Dünya devrimiyle yatıp dünya devrimiyle kalkan, burjuvazinin en güçlü ideolojisi olarak gördüğü yurtseverlikten (ulusalcılıktan) bütün benliğiyle nef-

1) Lenin, *Collected Works*, Cilt 26.

ret eden, öyle ki sırf bu yüzden devrimden sonra partisinin adını değiştirirken başına Rusya adının konmamasını bile teklif eden, devrimden sonraki yazılarında, konuşmalarında, bildirilerinde, vs. defalarca, âdeta sonu gelmemecesine dünya devrimine ve sosyalizmin uluslararası niteliğine vurgu yapan, dünya devriminin gücüne güvendiği için "ütopyacı olmakla suçlandığı"ndan yakınan,[2] "kaderimizin dünya devrimine bağlı olduğu"nu söylediği için "üstüne gülündüğünden"[3] bahseden Lenin unutturulmuş, bunun yerine Stalinizmin egemenliğindeki dünya işçi hareketinde ve burjuva kamuoyunda apayrı bir Bolşevik Devrimi ve Leninizm anlayışı hâkim olmuştur. Bunu en basit şekilde şöyle ifade etmek mümkündür: İflah olmaz bir dünya devrimi savunucusu olarak Lenin'in *sayısız* yazısına ve konuşmasına dünya devrimi vurgusu hâkimken, bugün Lenin'in mirasçısı olduğunu iddia eden Stalinistler için 'dünya devrimi' lafı ağza bile alınmayacak bir sapma, bir hakaret olarak görülmektedir.

Belirtildiği üzere, bu büyük çaplı tahrifatın ilk işçi iktidarı deneyimini vurmaması beklenemezdi. İşte bu yüzden Bolşevik Devrimi'ni ve ilk proletarya diktatörlüğü deneyimini Marksist dünya devrimi anlayışıyla birlikte düşünmek ve Lenin'i bu şekilde okumak şarttır.

MARKSİST DEVRİM ANLAYIŞI VE RUSYA DEVRİMİ

Lenin ve Troçki önderliğindeki Bolşeviklerin 1917'de iktidarı ele geçirmelerinden yalnızca yarım yüzyıl önce, Rusya'daki ilk Marksistlerden Vera Zasuliç, Marx'a yazdığı mektubun-

2) A.g.y., Cilt 30, s. 210.
3) A.g.y. Cilt 30, s. 173.

da, aslında kendisinin bile sonradan ne denli önem kazanacağını tahmin edemediği bir soru yöneltmişti. Marx'ı oldukça zorlayan ve ayrı ayrı taslaklar yazmak zorunda bırakan bu soru, henüz tam olarak kapitalistleşmemiş olan Rusya'nın sosyalizm potansiyelleriyle ilgiliydi: Rusya'daki tarım komünlerinin kolektif niteliği dikkate alındığında, ileri kapitalist ülkelerde devrim patlak vermeden önce geri kalmış Rusya'da sosyalizmin inşasına koyulmak mümkün müdür?

Marx ve Engels ilk eserlerinden itibaren sosyalizmi dünya çapında tarihsel bir olay olarak görmüş, ileri kapitalist ülkelerde (o günkü deyimle, 'medeni' ülkelerin hepsinde) devrim patlak vermediği müddetçe sosyalizm davasının başarıya ulaşmasının mümkün olmadığını belirtmişlerdi. Marx ve Engels'in Batı Avrupa ülkelerine verdikleri bu öncelik soyut bir kültür merakından ya da tek yönlü bir medeniyet anlayışına sahip olmalarından değil, sosyalizmi maddi koşullardan ve nesnel gelişim yasalarından bağımsız düşünülemeyecek bir olgu olarak kavramalarından kaynaklanıyordu. Sosyalizm ancak üretim araçları insanın maddi ihtiyaçlarından katbekat daha fazlasını üretebilecek bir aşamaya ulaştığında kurulabilirdi. Bu denli büyük bir toplumsal artının üretilmesi, üretim alanında makineli sanayinin egemenliğini kabul ettirmesiyle mümkündü. Makineli sanayi belli bir toprak parçasında yaşayan insanların dünyanın dört bir tarafına yetecek (hatta buraları boyunduruk altına alabilecek) kadar fazla üretmesi anlamına geliyordu. Marx ve Engels bu sebeple kapitalizmin ilerici yönleriyle gerici yönlerini birbirinden ayırt ediyor, örneğin İngiliz emperyalizminin Hindistan'da oynadığı bütün canice role rağmen, ilerici bir rol de oynadığını düşünüyorlardı: 'Jeolojik devrimler yeryüzünü nasıl ya-

rattılarsa, burjuva sanayisi ve ticareti de yeni bir dünyanın maddi koşullarını öyle yaratır."[4]

Marx ve Engels'in nazarında sosyalizm, kapitalizmin insanlığı ulaştırdığı gelişim aşamasını temel alıp, onu daha ileri taşımakla mümkün olabilir. Bu da her şeyden önce emek üretkenliğini daha ileri taşımak demektir. Kapitalizm bu açıdan zaten bir dünya sistemi yaratmıştır: "Burjuvazi dünya pazarını sömürmekle, her ülkenin üretimine ve tüketimine kozmopolit bir nitelik verdi. Gericileri derin kedere boğarak, sanayinin ayakları altından üzerinde durmakta olduğu ulusal temeli çekip aldı. Eski yerel ve ulusal dışa kapalılığın ve kendi kendine yeterliliğin yerini, ulusların çok yönlü ilişkileri, çok yönlü karşılıklı bağımlılığı aldı.

Öte yandan; modern sanayi sosyalizmi kuracak toplumsal güçleri de yarattı. Kapitalizmle birlikte tarihte ilk kez hayat alanı bakımından kolektif harekete bu kadar müsait bir sınıf ortaya çıkmıştır. Proletarya gerek çalışma alanı (fabrika) gerekse de günlük hayatının geçtiği yer (şehir) bakımından tarihte merkezi ve toplu bir niteliğe sahip ilk sınıf olarak, örneğin bireysel bir hayat süren, dar bir çevreye hapsolmuş köylülükten farklı olarak sayısal gücünü fazlasıyla aşan bir toplumsal ağırlığa sahiptir ve bu güç dünya çapında bir güçtür. Kapitalizmde ezen ve ezilen sınıf tarihte ilk kez uluslararası nitelikte sınıflardır. ("Yurtseverlik tam da küçük mülk sahiplerinin ekonomik koşullarıyla bağlantılı bir duygudur. Burjuvazi, küçük mülk sahiplerinden daha enternasyonaldir."[6]) Marksizmin kurucuları bu somut gerçeklikten açık bir sonuç çıkar-

4) Marx-Engels, "Hindistan'da İngiliz Egemenliğinin Gelecekteki Sonuçları Üzerine Yapılan" Cilt I içinde, Sol Yayınları, 1976, s. 603
5) Marx-Engels, *Komünist Manifesto*, Sol Yayınları, 1993, s. 120-121
6) Lenin, *a.g.y.* Cilt 29, s. 148

mışlardı: "Proletarya ancak *dünya çapında tarihsel* olarak mevcut olabildiğine göre, proletaryanın eseri olan komünizm de, ancak *dünya çapında tarihsel* olarak var olabilir."[7]

Sosyalist devrimin bir dünya devrimi, yani *dünya çapında eşzamanlı bir olay* olarak tasavvur edilmesinin gerisinde bu nesnel zemin, kapitalist toplumun yarattığı bu dünya sistemi vardır. Üretici güçlerin gelişimi kapitalist toplumda çoktan ulusal sınırların boyutlarını aşmış, uluslararası bir niteliğe bürünmüştür (Lenin'in tabiriyle, "sermaye uluslararası bir musibettir") ve böylece "bütün ülkeler öylesine iç içe geçmiş durumdadır ki biri düştüğünde genellikle diğerini de peşinden sürüklemektedir" [8] Örneğin, organik bir dünya ekonomisi bugün dünya çapındaki krizle kendisini gösteriyor. Aynı olguyu bir on yıl kadar önce başlayıp bugüne kadar uzanan Latin Amerika'daki eşzamanlı devrimci durumlarda görebiliriz. Tek bir ülkede başlayan hareketliliğin diğer ülkelere yayılması kaçınılmazdır. Marksizmin dünya devrimi anlayışı da, dünya devrimine olan inancı da buradan gelir. Lenin bu yüzden, "Biz Sovyet iktidarını kurduktan sonra, başka ülkelerde de benzer girişimleri tetikleyeceğimiz, bizim için gerçekleşmesi imkânsız bir teori ya da boş bir hayal değildi," demişti.[9]

Marx ve Engels'in dilinde, dünya devrimi anlayışı 'halkların eşzamanlı hareketi' adını almıştı. Marksizmin kurucuları elbette bununla devrimin saat, gün ya da ay bazında eşzamanlılığını değil, tarihsel ölçekte eşzamanlılığını kastetmişlerdi. Başka bir deyişle, *tek ülkede sosyalist devrim elbette mümkündü, ama tek ülkede sosyalizm mümkün değildi.* Tek bir ülkede baş-

7) Marx-Engels, *Alman İdeolojisi*, Sol Yayınları, 1999, s. 62.
8) Lenin, *a.g.y.* Cilt 32, s. 116.
9) *A.g.y.* cilt 26, s. 482.

layan devrim organik ilişkilerden ötürü hemen diğer ülkelere sıçrayacaktı. Böylece devrim *eşzamanlı* bir niteliğe bürünecek, yani aynı tarihsel kesitte, birbirini izleyen bir çizgide gerçekleşecekti. Bu yüzden Marx ve Engels dünya devrimini *bir defada* olacak bir olay olarak tasavvur etmişlerdi.

İşte, Marx ve Engels sosyalizmin iki maddi önkoşulu olarak sanayinin yerleşmesini ve proletaryanın ortaya çıkmasını zorunlu gördüklerinden, Avrupa'yı da öncü güç olarak değerlendirmişlerdi. Ne var ki Marx ve Engels bilimsel sosyalizm teorisini geliştirdikleri ilk dönemlerde, Avrupa proletaryasının bu *öncülük* niteliğine bir de *öncelik* özelliği katmışlar ve *sıra bakımından da* devrimin ilk önce Avrupa'da patlak vereceğini dile getirmişlerdi. Marx bu görüşünü ancak 1870'lere doğru değiştirmiş ve tam da bu sebeple ömrünün sonlarına doğru Rusça öğrenip Rusya'yı daha yakından -epey yakından- incelemeye koyulmuştu. Nitekim Zasuliç'in de aralarında bulunduğu Rus devrimcilerle bu temelde ilişki kurmuştu; Rusya'da kendisini cezbeden gelişmeler Rus devrimcilerde de benzer hisler uyandırdığından, birçoğu Marx'a benzer sorular yöneltmişlerdi.

Marx'a göre kapitalizmin girdiği her yerde benzer ilişkiler ve biçimler yaratması, kendi tabiriyle, kendi suretinde bir dünya yaratıyor olması, tek tek her ülkenin gelişim çizgisinin ilk kapitalist ülkelerin bir kopyası olacağı anlamına gelmiyordu. Bunun en önemli sebebi, kapitalizmin *ilk* uluslararası sistem olmasıydı. Sermaye o zamana değin farklı gelişim aşamalarında bulunan ülkeleri yakalamış, sorgusuz sualsiz kapitalizmin girdabına çekmiş ve böylece ulus-devletler biçiminde örgütlenmiş olsa da, uluslararası temelde iş yapan bir dünya sistemi kurulmuştu. Bu durum her ülkenin kapitalistleşme sürecinin farklı tarihsel kesitlerde ve farklı tarihsel koşullarda

gerçekleşmesi anlamına geliyordu. Örneğin, ilk kapitalistleşen ülkeler üretim araçlarının gelişimi bakımından el zanaatları, manüfaktür ve modern sanayi şeklinde üç ayrı ve kayda değer ölçüde uzun tarihsel dönemlerden geçmişlerdi. Oysa, diyordu Marx, "makineleri, buharla işleyen gemileri, demiryollarını, vb. işletebilmek için Rusya, Batı gibi, makineli sanayinin o uzun kuluçka döneminden" geçmemişti. Rus kapitalistleri, "bankalar, kredi kurumları, vb. gibi Batı'da yaratılması yüzyıllar almış olan değişim mekanizmalarını göz açıp kapayıncaya kadar ülkelerine sokabilmişler"di.[10] ✱✱

Dolayısıyla, Marx'ın *Kapital*'de dile getirdiği "sınai açıdan daha gelişmiş olan ülke, başka ülkelerin gelecekteki bir resmini sunar" sözü, her ülkenin, her halkın, her aşamayı aynı şekilde ve aynı hızda geçmesi gerektiği anlamına gelmiyordu. Tarih, aşamaları farklı araçlardan yararlanarak geçmeyi de, gerektiğinde aşamaların üzerinden atlamayı da bilir. Bu yüzden, Marx'a göre Rusya (Rus tarım komünleri) insanlık tarihi açısından önemsenmeyecek kadar kısa süreli bir kapitalizm deneyiminin ardından, aslında kapitalizmi yaşamadan sosyalizme ilerleyebilirdi. Rusya'da kapitalizm serpilip gelişmeden, kapitalizmin çiçeği soldurulabilir ve sosyalizmin inşasına girişilebilirdi. Önceliğin kime ait olduğu önemli değildi, aslolan devrimin uluslararası niteliğiydi. Marx ve Engels on dokuzuncu yüzyılın sonunda "Fransızlar başlayacak, Almanlar bitirecek" demişlerdi, ama Marx bu tespitini artık değiştirmişti: "Koşullarını özgün Rus kaynaklarından araştırdığım Rusya, uzun süredir bir ayaklanmanın eşiğinde duruyor. Rusya toplumunun bütün kesimleri tam bir çözülme içinde. Devrim bu

10) "Marx'ten Vera Zasuliç'e Mektup" (Birinci Taslak), Mart 1881, Marx-Engels, *Kapitalizm Öncesi Ekonomi Biçimleri* içinde, Sol Yayınları, 1992, s. 255.

kez karşı-devrimin bozulmamış siperi ve yedek ordusu olan Doğu'da başlıyor."[11]

"Hangi ülke ateşi yakarsa yaksın, Avrupa devrimi imdadına yetişmediği sürece, ileri kapitalist ülkelerin proleterleri soruna el atmadığı müddetçe sosyalizmin zafere ulaşması imkânsızdı. Lenin'in tabiriyle, "devrim bir ülkede parlak zaferlerle başlayabilir ama nihai zafer ancak dünya ölçeğinde ve ancak bütün ülkelerin işçilerinin ortak çabasıyla mümkündür".[12] Marksizmin kurucularının geçerliliğini bugün de koruyan bu önermesi, Rusya devriminin önderleri tarafından da temel bir doğru olarak alınacak, elde ettikleri başarılar da yaşadıkları sorunlar da dünya devriminin bu büyük aynasında kendisini gösterecekti.

LENİN VE RUSYA DEVRİMİ

Lenin ve Bolşevikler iktidarı proletaryanın sayıca azınlıkta olduğu bir ülkede ele geçirdiler. 150 milyonu geçen nüfusun içinde sanayi proletaryasının sayısı 3,5 milyonu, modern işçi sınıfının sayısı ise 10 milyonu zor buluyordu. Lenin nüfusun ezici çoğunluğunu köylülüğün oluşturması nedeniyle, 1917'ye kadar, Rusya'daki devrimin sosyalist nitelikte bir devrim olamayacağı görüşündeydi. Rusya'nın önünde çözmesi gereken burjuva-demokratik nitelikte sorunlar vardı: Köklü bir toprak reformu yapılması, Çarlığın ilgası ve demokratik bir cumhuriyetin kurulması, imparatorluğun toprakları içindeki ulusal sorunların çözülmesi, genel oy hakkının ve sekiz

11) "Marx'tan Sorge'ye mektup" 27 Eylül 1877, Marx-Engels, *Seçme Yazışmaları, 1870-1895*, Cilt 2 içinde, Sol Yayınları, 1996, s. 100-101
12) Lenin, *a.g.y.* Cilt 27 372-373

saatlik işgününün yürürlüğe koyulması, vs. Bütün bunlar burjuva-demokratik bir çerçeveye aitti ve kapitalizmin birleşik ama eşitsiz gelişiminden ötürü, Rusya'da kapitalizmin kimi yönleri epeyce gelişmiş olmasına karşılık, bu sorunlar çözümsüz kalmıştı. Bu yüzden, diyordu Lenin, Rusya'daki devrim bir burjuva devrimiydi. Bu devrime ilişkin formülünün adıysa, 'proletaryanın ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü'ydü.

Ne var ki bu kadarı Lenin'in Rusya devrimine ilişkin perspektifini anlatmak için yeterli değildir. Bu noktada, Lenin'in 1917 Şubat'ına kadar kullandığı formül de *tek başına* açıklayıcı değildir Zira Lenin'in yaklaşık on beş yıl boyunca savunduğu bu formüle 'tarafsız' bir gözle baktığımızda, bütün ömrünü sınıf işbirlikçiliğine karşı mücadeleye ayırmış, 1917 sonrası yazılarında özellikle görülebileceği üzere, emekçiler arasındaki sınıf farklılıklarına bile özel bir dikkat göstermiş (örneğin belli bir dönem köylülerle kır proleterlerinin ayrı bir Sovyet'te örgütlenmelerini ısrarla savunmuş ya da NEP tartışmalarında kırdaki sınıf farklılıklarını tekrar tekrar vurgulamış) olan Lenin'i sınıf işbirlikçiliğiyle, hatta daha da ileri gidip burjuva kuyrukçuluğuyla suçlayabiliriz. Oysa durum böyle değildir

Lenin Rusya'nın geri kalmış niteliği, bunun proletarya üzerindeki nicel (sayısal) ve nitel (siyasal ve kültürel açıdan geri kalmışlık) etkileri gibi sebeplerle 1917'ye kadar Rusya'daki devrimin burjuva-demokratik bir devrim olacağını ve o aşamada kalacağını savunmuştu. Fakat Lenin bununla devrimin öncü rolünün burjuvazide olacağını söylemeye çalışmamıştı. Lenin'e göre, özellikle de 1848 devrimlerinden itibaren burjuvazi *siyasal açıdan* gericileşme belirtileri göstermeye başlamıştı;

tarihsel açıdan sosyalist devrimin gündeme geldiği, sahneye burjuvaziden daha ilerici bir sınıfın (proletaryanın) çıktığı ve yerleştiği emperyalizm çağındaysa burjuvazi mutlak anlamda gericileşmişti. Bu yüzden burjuvazi kendi devrimini bile yapmaktan acizdi. O dönemde devrimin nereye kadar ilerleyeceği konusunda farklı düşünen Lenin'le Troçki'yi Menşeviklerden ayıran özellik, burjuvaziye duydukları bu güvensizlikti.

Lenin'e göre, geç kapitalistleşmiş ülkelerde kapitalistlerle toprak sahipleri birbirine binbir bağla bağlıydı ve bu yüzden Rusya'nın önündeki en büyük sorun olan toprak sorununu burjuvazinin çözmesi mümkün değildi. Gerçekten de öyle. Burjuvazinin zar zor kurduğu liberal-demokrat partisi Kadet (Meşrutiyetçi Demokratlar) milletvekillerinin büyük çoğunluğu aynı zamanda büyük toprak sahibiydi! Dahası, bankalar gibi bunları birbirine bağlayan dolaylı bağlar vardı. Dolayısıyla Lenin, komprador ya da ulusal burjuvazi gibi yapay ayrımlara başvurmadan, bütün mülk sahibi sınıflara karşı işçilerin ve *emekçi* köylülerin ittifakını savunmuştu. Lenin 'halk devrimi' gibi tabirlerin, toplumdaki sınıfsal farklılaşmaları bilerek gözlerden gizleyen sınıf işbirlikçi bir tabir olduğunu söylediğinden, bunu daha belirgin bir tanımla 'proletaryanın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü' diye ifade etmişti. Proletaryayı burjuvaziyle ortak bir hükümete kadar götürme yanlısı olan bu tezi de anlamanın yolu, bir kez daha Lenin'in enternasyonalist mücadele ve dünya devrimi anlayışına bakmak olacaktır.

Elbette köylülüğün çoğunluğu oluşturduğu bir ülkede, işçi sınıfı, emekçi köylülüğü kendi programına kazanmadığı sürece başarıya ulaşamazdı. Bu konuda Rusya'daki hiçbir devrimcinin şüphesi yoktu; sorun bu değildi. "Sorun, 'kentli' sınıflar-

dan *hangisinin* kıra önderlik etmeyi başaracağı, bu görevin üstesinden geleceği ve *kentin önderliğinin* hangi biçimlere bürüneceği"[13] sorunuydu. Yani, bundan önceki sayısız örnekte olduğu gibi burjuvazi mi köylülüğü arkasına takacak ve devrimin daha baştan boğulmasını sağlayacaktı, yoksa bunu kendi sosyalist programına halel getirmeden, ama gerekli tavizleri de vererek proletarya mı yapacaktı? Lenin emperyalizm çağında üçüncü bir seçeneğin bulunmadığını bilmesine karşın, aslında, 'proletaryanın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü' teziyle bir bakıma bir ara formül önermiş oluyordu. Hiç tarzı olmamasına karşın, köylülükle proletaryaya eşit bir rol biçiyor ve devrimi burjuva-demokratik aşamayla sınırlıyordu. Fakat bunun nasıl olacağına dair kesin ayrıntılar vermiyordu.

Bunun sebebi Lenin'in Rusya'yı kendi içinde bir bütün olarak değil, dünya devriminin *basit* bir halkası olarak görmesiydi. "Biz dünya devrimi zincirindeki tek bir halkadan başka bir şey değiliz ve hiçbir zaman zafere kendi araçlarımızla ulaşmak gibi bir hedefimiz olmadı."[14] Lenin milliyetçi-yurtsever önyargılardan tamamen azade bir devrimci olarak, Rusya'nın uluslararası devrimde *tali* öneme sahip olduğunu biliyordu ve bunu gerek devrimden önce gerekse sonra defalarca dile getirmişti: "Sosyalist devrimin tek bir ülkede tam zaferi mümkün değildir ve en az birkaç ileri ülkenin (ki bunların arasında Rusya yoktur) aktif işbirliğini gerektirir Lenin'in Rusya devrimine biçtiği esas rol, nihai varış noktasından bağımsız olarak, ileri kapitalist ülkelerde proleter devrimini tetikleyecek bir *işaret fişeği* olmasıydı.

---

13) A.g.y., Cilt 30, s. 257
14) A.g.y. Cilt 31, s. 431
15) A.g.y., Cilt 28, s. 151

Lenin özellikle de 1905 Devrimi'nden sonra bu görüşüne daha da sarılmıştı. 1905 Devrimi'nin Avusturya işçi hareketine, reformist Alman sosyal-demokratlarının düşüncelerine, hatta İran ve Osmanlı'ya etkileri Lenin'i fazlasıyla etkilemiş ve cesaretlendirmişti. Rusya'da işçi sınıfının bizzat katıldığı ve Çarlığı devirecek devrimin, hangi aşamada kaldığından bağımsız olarak, Avrupa'da proleter devrimini tetikleyeceğini ve böylece ulusal arenada (Rusya'da) başlayan devrimin sosyalist Avrupa proletaryasının şahsında uluslararası arenada tamamlanacağına ilişkin görüşü kafasında daha da belirginleşmişti. Ekonomik ve kültürel açıdan geri kalmış bir ülke olan Rusya, ileri kapitalist ülkelerdeki işçi devrimiyle birlikte, *vakit geçirmeden* kendisi de kapitalist sistemin devrilmesine doğru ilerleyecekti. Lenin'in 1905'teki sözleriyle, "bu aşamada [burjuva-demokratik görevlerin çözümü sırasında] liberal burjuvaziyle hali vakti yerinde köylüler (artı, orta halli köylülüğün bir kısmı) karşı-devrimi örgütleyebilirler. Rusya proletaryası *artı* Avrupa proletaryası ise devrimi örgütler. Bu koşullarda Rusya proletaryası ikinci bir zafer kazanabilir. Dava bundan böyle umutsuz değildir. İkinci zafer *Avrupa'da sosyalist devrim* olacaktır. Avrupalı işçiler bize 'nasıl yapılacağını' gösterecekler ve o zaman onlarla birlikte sosyalist devrimi gerçekleştireceğiz.

Başka bir deyişle, Rusya eski Çarlık iktidarını alaşağı ettikten sonra, hemen (yani, yıllar süren bir 'demokrasi' aşamasından geçmeden) Avrupa işçi sınıfıyla devrimci dayanışma içinde sosyalist devrimi gerçekleştirecek, sosyalizme ilerleyecekti. Lenin'in bu formülünü 1917 Şubat'ına kadar ucu açık bırakmış olması bir hata olsa da, Şubat'tan sonra, kendi

16) A.g.y. Cilt 10, s. 92

açık bırakmış olması bir hata olsa da, Şubat'tan sonra, kendi açısından büyük bir zorluk duymadan ve *parti tabanıyla* önemli sorunlar yaşamadan 'proletaryanın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü' formülünü bırakıp, Rusya'da işçi iktidarının Avrupa'dan önce kurulmasının mümkün olduğu görüşüne gelmiş olması, Lenin'in özü itibariyle değişmeyen tutarlı bir devrim anlayışına ve ideolojik bütünlüğe sahip olduğunu gösteriyor.[17]

Bu anlayış dünya devrimi anlayışıdır ve yalnızca Rusya Devrimi'ni ve Sovyet iktidarını değil, aynı zamanda, örneğin "Mustafa Kemal zamanında Türkiye'de sosyalist devrim olmazdı, o günkü şartlarda optimum olan buydu" diye özetlenebilecek bir cevapla geçiştirilen ve sağlı sollu milliyetçi yaklaşımlardan ötürü kısır ve dar bir çerçeveye hapsedilmiş olan kritik '1923 ve Türkiye Devrimi' sorununu da çözmek için yeterli ve vazgeçilmezdir. Lenin'in bu anlayışını devrim sonrasında dile getirdiği sözleriyle anlatmak gerekirse, "eğer muzaffer proletarya geri kalmış halklar arasında sistemli propaganda yürütürse ve Sovyet hükümeti elindeki bütün araçlarla onların yardımına koşarsa, o zaman geri kalmış halkların kapitalist gelişme aşamasından geçmelerinin kaçınılmaz olduğunu varsaymak yanlıştır" [18] Nitekim devrimin iki önderi, o dönem-

17) Dolayısıyla Stalin Mart 1917'de "ılımlı bir enternasyonalizmi benimsemiş olan kimi Menşeviklerle yeniden birleşmenin mümkün olduğu"nu ve burjuva Geçici Hükümet'i desteklemek gerektiğini ileri sürerken, şeklen proletaryanın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü' formülüne bağlı olsa da, aslında Lenin'in bakış açısının özünü kaçırmış oluyordu. Stalin tıpkı diğer devrimciler gibi o dönemde enternasyonalizme ve dünya devrimine açıktan karşı çıkacak cesarete sahip değildi, ama ilerideki oportünizminin ipuçlarını daha o zamandan vermiş oluyordu.

18) A.g.y. Cilt 31, 243

de adları bütün dünyada birlikte, yan yana anılan, Osmanlı'da olduğu gibi zaman zaman birbirleriyle bile karıştırılan Lenin ve Troçki'nin[19] bu kadar kolay bir şekilde birleşmelerini sağlayan da bu enternasyonalist devrim anlayışı, dünya devrimi perspektifi olmuştur.

İşte bu yüzden Lenin, Şubat Devrimi'nden sonra Rusya'ya gelir gelmez kendisini coşkuyla karşılayan kitlelere ve aynı 'coşkuyu' göstermeye çalışan uzlaşmacı sosyalistlere ilk hitabında, "şimdi devrimci demokrasinin başlıca görevinin içeriden ve dışarıdan gelecek tehlikelere karşı devrimimizi korumak" olduğu masalına kulağını tıkayarak, "uluslararası proleter ordusunun öncü kolu olarak selamladığı" Rusya emekçilerine, "yapmış olduğunuz Rusya Devrimi yolu açmış, yeni bir çağın başlangıcı olmuştur Yaşasın sosyalist dünya devrimi!" diye seslenmişti. Nitekim partisi iktidarı aldıktan sonra yaptığı ilk konuşma da aynı vurguyu taşıyordu: "Artık Rusya'da proletaryanın sosyalist devletini kurmaya girişmeliyiz. Yaşasın sosyalist dünya devrimi!"[20]

Dolayısıyla, kapitalizmin eşitsiz ama birleşik gelişimi geri ülkenin proletaryasını ekonomik ve kültürel açıdan daha ileri olan Avrupa proletaryasından daha önce iktidara taşımıştı. Troçki bunu şöyle özetler: "Rusya'daki büyük ölçekli sanayi ara ekonomik aşamaların üzerinden büyük bir atlayış yaparak, ulusal ekonomik gelişimin 'doğal' sırasını ihlal etti ve böylelikle proletaryanın da burjuva demokrasisi çağının üzerinden atlamasını yalnızca mümkün değil, aynı zamanda

19) Bkz. Uygur Kocabaşoğlu-Metin Berge, *Bolşevik İhtilâli ve Osmanlılar* İletişim Yayınları, 2006, s. 120
20) A.g.y. Cilt 26, s. 240

kaçınılmaz hale getirdi."[21] Şubat'ta başlayan devrimde kısa süre sonra proletarya önderliği ele geçirdi ve bu önderliğini mantıksal sonuçlarına kadar ilerleterek kendi iktidarıyla (proletarya diktatörlüğüyle) taçlandırdı. Böylece "Avrupalı işçiler bize 'nasıl yapılacağını' henüz göstermemiş olmasına karşın, demokratik sorunların sosyalist sorunlara dönüşmesi kaçınılmaz oldu" [22]

Lenin ve Troçki'nin kafasındaki Rusya devrimi anlayışı bu aşamaya kadar kusursuz şekilde işlemiştir. Acil görevleri bakımından burjuva-demokratik niteliğe sahip olan Rusya devrimi, devrimin failleriyle (işçi ve emekçiler) çıkar sahipleri (burjuvazi ve toprak sahipleri) arasındaki çelişkinin bir ürünü olarak demokratik aşamada kalmamış, burjuvaziyle uzlaşmacı küçük burjuva partilerinin iktidarını devirerek burjuva devrimini sosyalist devrime ilerletmiştir. İşçi sınıfı yoksul köylülüğü de arkasına alarak Ekim 1917'de kendi iktidarını ilan etmiş ve burjuva özel mülkiyeti ortadan kaldırarak sosyalizmin inşasına girişmiştir. Böylece devrim sürekli bir niteliğe bürünmüştür.

Devrimin demokratik görevleriyle sosyalist görevlerinin iç içe olduğunun en somut kanıtı, Rusya'daki burjuva-demokratik devrimin (Stalinist ideologların iddialarının aksine) Şubat'ta burjuva ve küçük burjuva uzlaşmacıların önderliğinde *değil*, iktidarı ele geçiren işçi sınıfı tarafından Ekim'de gerçek-

---

21) Troçki'nin Denikin'in taarruzda bulunduğu (Mayıs-Ağustos 1919) güney cephesine giderken meşhur zırhlı treninde yazdığı bu yazı, Doğu-Batı ilişkisi bağlamında işçi devrimi üzerine hâlâ en iyi çalışmadır. "Yol Üzerinde: Proleter Devriminin İlerleyişi Üzerine Düşünceler" Nisan 1919, *The First Five Years of the Communist International*, Cilt I içinde, s. 50-63.

22) Troçki, "Tek Ülkede Sosyalizm" 1930, *The History of the Russian Revolution*, Cilt 3, Ek 2, s. 383.

leştirilmiş olmasıdır. Toprak sorunu, Kurucu Meclis'in toplanması, eski düzenin iktidar organlarıyla ve onun baş temsilcisi sıfatıyla Çar'la hesaplaşma, yasalar önünde kadın-erkek eşitliği, vs. hepsi de burjuva-demokratik devrimin görevleri olmasına karşın, işçi devrimiyle birlikte, Rusya proletaryasının Batı proletaryasından önce iktidarı ele geçirmesi sayesinde, *devrimin süreklileşmesi sayesinde* çözülmüştür.

Ne var ki "Batı'yla Doğu arasındaki bu devrimci sıra değişikliği, Rusya'nın ve bütün dünyanın kaderi açısından taşıdığı bütün önemine rağmen, tarihsel açıdan sınırlı bir öneme sahipti. Rusya Devrimi ne kadar öne çıkarsa çıksın, dünya devrimine bağımlılığı ne ortadan kalkmış ne de azalmıştı" (*a.g.y.*). Meselenin bundan sonraki kısmı ulusal arenada değil, uluslararası arenada çözüme bağlanacaktı.

SOVYET İKTİDARI VE DÜNYA DEVRİMİ

Bolşeviklerin öngörüsü yalnızca ilk anlamıyla doğrulanmamıştır. Devrim yalnızca burjuva-demokratik devrimden sosyalist işçi devrimine ilerlemiş olması anlamında süreklileşmemiş; ulusal arenada başlayıp, uluslararası arenaya sıçramış olması bakımından da süreklileşmiştir.

Rusya'daki bir devrimin Avrupa devrimini tetikleyeceği düşüncesi komünistlerin hüsnü kuruntusu değildi. Bolşevik Devrimi, bütün ülkeleri ve sömürge halkları korkunç bir katliama sürükleyen emperyalist savaşın itkisiyle bütün Avrupa'yı sarsan devrimci fırtınanın yalnızca başlangıcıydı. 1917'den sonra Almanya'da, Avusturya-Macaristan'da, İtalya'da (*Biennio Rosso*, iki kızıl yıl), Bulgaristan'da, keza Fransa ve İngiltere'de devrimci gelişmeler yaşandı. Troçki, Komin-

tern'in Üçüncü Kongresi'nde başka örnekler de zikreder: "Grev mücadeleleri tarafsız ülkelerden başlayarak bütün kapitalist dünyaya yayıldı. 1918 güzünde Japonya'da kimi rakamlara göre nüfusun yüzde 25'inden fazlasının katıldığı ve Mikado hükümeti tarafından acımasızca bastırılan büyük 'pirinç' eylemleri gerçekleşti. Fransa'da terhisler döneminde gergin bir hava hâkimdi. 1919'un sonlarına doğru ABD'de grevler güçlü bir dalga yarattı ve demiryolu işçileri, madenciler, çelik işçileri, vs. mücadeleye atıldılar. Wilson hükümeti işçi sınıfına vahşice saldırılarla karşılık verdi. Son olarak, içinde bulunduğumuz yılın [1921] başında Orta Almanya'da çok sayıda kurban verdiğimiz devrimci çatışmalar patladı; İngiltere'de kararlı madencilerin grevi yeniden başladı ve hâlâ devam ediyor. Norveç'teyse bir genel grev patlak verdi.

Rusya'daki devrim gerçekten de çok güçlü bir dalga yaratmıştı. Bunu dost da düşman da kabul ediyordu. Dönemin İngiliz başbakanı Lloyd George 1919'da Fransız mevkidaşına şöyle yazıyordu: "Bütün Avrupa'yı devrim ateşi sarmış durumda. Yalnızca derin bir huzursuzluk değil, öfke ve isyan duygusu da var. Avrupa'nın bir köşesinden diğer köşesine kadar siyasal, toplumsal ve ekonomik vecheleriyle bütün toplumsal düzen kitlelerce sorgulanıyor. Keza, savaşın başında bulunan İngiliz mareşal H. Wilson da dünya devriminin başladığının farkındaydı. "Her an patlamaya hazır bir mayının üzerinde oturuyoruz. Askerlere tutulmayan emirler vermeye cesaret edemiyoruz.

"Dünya Ekonomik Krizi ve Komünist Enternasyonal'in Yeni Görevleri Üzerine Rapor", 23 Haziran 1921, *The First Five Years of the Communist International*, New Park Publications, 1973, Cilt I içinde, s. 227.

24) Aktaran Peter Hopkirk, *Setting the East Ablaze: On Secret Service in Bolshevik Asia*, Oxford University Press, 2001, s. 101-102.

Gerçekten de Rusya Devrimi, önderlerinin öngördüğü doğrultuda ilerledi. Rusya'da başlayan devrim, henüz proletarya sosyalist görevlere bile tam olarak girişmeden önce diğer ülkelerde muazzam bir devrimci dalganın yükselmesine yol açtı. Öyle ki Bolşeviklerin ülke tahmini bile doğru çıkmıştı: Devrimden bir yıl sonra Almanya Kasım Devrimi'yle sarsıldı. Almanya'da da tıpkı Rusya'da olduğu gibi işçiler kendi özyönetim organlarını oluşturdular. Yükselen devrimci dalgayla birlikte, kitlelerin esasen atalet içinde olduğu döneme ait olan örgütler kitleleri kucaklamaya yetmediği için, bu noktada, harekete geçen on milyonları kucaklayacak eylem organları, Marx ve Lenin'in tabiriyle *iş yapan organlar* kurulmuştu. Rusya'da bunlar 'Sovyet' adını alırken, Almanya'da 'Konsey' adını taşıyordu. Kasım 1918'den sonra Almanya'daki durum, 1917 Şubat'ından sonra Rusya'daki durumu andırmaktaydı: Ülkede ikili iktidar durumu vardı. Hohenzollern İmparatorluğu yıkılmış, iktidar fiilen Alman işçilerinin eline geçmiş, fakat kitlelerin önünde duramayacağını anlayan hain sosyal-demokratlar öne atılarak uzlaşmacı bir burjuva hükümetiyle devrimin ilerlemesine engel olmuşlardı. Kitlelerin hareketi o kadar militan ve iktidar hedefliydi ki sosyal-şoven önderler kitlelerin zihnini bulandırmak adına, Konseyleri anayasal (burjuva) kurumlar haline getirmenin propagandasını yapıyor, yükselen devrimin bu şekilde önüne geçmeyi planlıyorlardı.

Başka bir deyişle, Lenin ve diğer Bolşeviklerin devrim öngörüsünde (Marksist dünya devrimi anlayışında) herhangi bir yanlışlık olmadığı pratikte de kanıtlanmıştır. Nihayete erip er-

---

25) Daha kızlası için, bkz. Lenin, "Prestuva Bölgesi ... Konferansı'nda Yapılan Konuşma", 14 Aralık 1918, *a.g.y.* Cilt: 28, s. 360.

memesinden bağımsız olarak, Lenin'in Sovyet Devrimi'ne ilişkin bakış açısı buna dayalıydı: Bir ülkedeki hareket ***kaçınılmaz olarak*** (sermayenin uluslararası egemenliğinin, organik dünya ekonomisinin kaçınılmaz sonucu olarak) diğer ülkelere sıçrayacak ve o ülkelerde de devrimci olaylara yol açacaktır. Bundan sonrası, ikinci bir başlık altında ele alınması gereken kısımdır. Lenin'e sempatiyle yaklaşan birçok tarihçinin bile 'anlayamadığı' (anlamak istemediği) kısım, meselenin ikinci ayağıyla ilgilidir: Öznellik, ya da başka bir tabirle, önderlik sorunu.

1917'de dünya devrimi başlamış olmasına karşın, Marksist dünya devrimi anlayışının ayrılmaz bir parçası olan önderlik halkası Almanya'da ve diğer ülkelerde eksikti. Lenin'in daha Birinci Dünya Savaşı'nın başında çağrısını yaptığı 'dünya devriminin partisi' Üçüncü Enternasyonal'in kuruluşu, elde olmayan sebeplerle 1919'a kadar sarkmıştı ve o tarihte bile aslında kongre, deyim yerindeyse, kör topal toplanabilmişti: Katılımcıların birçoğu komünist olmadığı gibi, komünist akımlar da (belki Almanya hariç) henüz parti olacak nicelik ve nitelikten yoksunlardı. Lenin ve Troçki'nin öngördüğü gibi, devrim başka ülkelerde devrimci ayaklanmalara, sınıf mücadelesinin kızışmasına yol açmış olmasına karşın, bu mücadeleleri doğru bir mecrada ilerletecek ve nihayetinde işçi sınıfının devrimci iktidarıyla taçlandıracak Bolşevik tipte önderlikler olmadığı için ("Avrupa için en büyük talihsizlik ve en büyük tehlike, Avrupa ülkelerinde bir devrimci partinin olmamasıdır"[26]) kalkışmalar başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Bazı ülkelerde (Almanya, İtalya, Bulgaristan, vs.) başlayan devrim, Bolşevik bir önderliğin olmadığı ko-

26) A.g.y. Cilt 28, s. 112.

şullarda nihayete erdirilemezken, bazı yerlerde (örneğin Macaristan'da) iktidar da ele geçirilmiş, bir Sovyet hükümeti kurulmuş, fakat yine doğru bir önderliğin eksikliği nedeniyle, esasen yanlış politikalardan ötürü devrim kısa süre sonra dışarıdan bir karşı-devrimle ezilmiştir

Böylece Rusya'daki Sovyet iktidarı yalıtılmış ve öngörünün ikinci ayağı *tersinden* kanıtlanmıştır. "Alman devrimi imdada yetişmezse mahvoluruz"[27] diyen Lenin bu olumsuz seçenekle karşı karşıya gelmiştir.

İşte 'tek ülkede sosyalizm' teorisi ve dünya devrimi anlayışının reddi, tam da bu 'mahvolma' temeli üzerinde yükselmiştir: Devrimin yalıtılmasıyla birlikte uzun zamandır mücadele eden Rusya işçileri ve emekçilerinin yorgunluğu, dünya devriminin başarısızlıklar yaşamasının getirdiği moral bozukluğu, İç Savaş'ta milyonlarca öncünün hayatını kaybetmiş olması ve bunların yerini kırsaldan gelen geri bilinçli kesimlerin alması, ekonominin dibe vurmasıyla birlikte bireysel kurtuluş pisliğinin yeniden türemesi, ülkenin ekonomik ve kültürel geriliği, vs. bu görüşün güç kazanması için çok sağlam bir maddi zemin oluşturmuştur. Böylece dünya devriminin *bu seferki* girişiminin başarısız olması, dünya devrimi perspektifinin yanlış olduğu şeklinde yorumlanır hale gelmiştir!

STALİNİST KARŞI-DEVRİM VE DÜNYA DEVRİMİ

Dünya devrimi anlayışının terk edilmesi ve onun yerine milliyetçi 'tek ülkede sosyalizm' anlayışının yürürlüğe sokulması ilginç bir ironiyi içinde barındırmaktadır. Stalin bu 'ye-

27) A.g.y. Cilt 27 98.

ni teori'yi ortaya atarken, hedef tahtasına Troçki'yi koymuş ve gerek teorisi gerek pratiğiyle büyük bir devrimci olan bu isimle başa çıkabilmek için birbiriyle tutarlı olup olmadığına bakmadan her türlü görüş ve müttefikten yararlanmıştı. Fakat Bolşevik-Leninistlerin Stalinist revizyonizme karşı mücadelesinin başında yer alan Troçki'ye (Troçki'nin şahsında Marksizmin temel ilkelerine) yönelik saldırılar iki çelişkili iddiada yoğunlaşmıştı. Troçki 1917'den önce Rusya'da sosyalist devrimin olabileceğini savunurken, Rusya proletaryasının sosyalizmi kurmak şöyle dursun, sosyalist devrim bile yapamayacağını, yani sosyalizmi inşa etmek üzere iktidarı ele geçirmesinin bile mümkün olmadığını söyleyenler (Stalin ve şürekâsı); 1924'ten sonra bu kez Rusya'da sosyalist devrim şöyle dursun, bir dünya sistemi olan sosyalizmin bile kurulabileceğini savunmaya başlamışlardı! Bu iki iddia aynı anda dillendirildiğinden, Troçki hem Rusya'nın geri kalmışlığının sosyalist devrimin gerçekleşmesine engel olmadığına inandığı için, hem de aynı Rusya'da sosyalizmin kurulabileceğine inanmadığı için suçlu ve 'hain' ilan edilmişti! Stalinist bürokrasi bu çelişkiden kurtulmak adına türlü manevralara başvuracaktı.

Stalin ve diğer bürokratlar sosyalist harekette bu denli köklü bir yere sahip olan dünya devrimi anlayışının tasfiyesine elbette bu görüşe doğrudan karşı çıkarak ya da dünya devriminin gerçek bir saçmalık olduğunu iddia ederek başlamadılar. Rusya'daki Sovyet Devrimi'nin ve genel olarak işçi devrimlerinin o zamana değin yalnızca dünya devrimi anlayışının bir parçası olarak kavrandığı o kadar bilinen ve yaygın bir görüştü ki yumuşak bir geçiş yapmak zorunluydu. Başka bir deyişle dünya devriminin Troçkist bir hayal ve saçmalık olduğu

görüşü, ya da 'bir parmak şıklatmasıyla aynı anda devrimler olur mu?' şeklindeki bayağı itirazlar Stalinist solun diline ancak yıllar sonra dolanacaktı.

Troçki'nin de dikkat çektiği gibi, Stalin 1924 yılı Nisan ayında kaleme aldığı ve hemen yayınlanan *Leninizmin Teori ve Pratiği* adlı kitabında henüz tek ülkede sosyalizmin imkânsız olduğunu reddetmez: "Gelişmiş birkaç ülkenin proletaryasının birleşik çabaları olmadan tek ülkede sosyalizmin kesin zaferini gerçekleştirip, sağlama alabilir miyiz? Kesinlikle hayır. Burjuvaziyi devirmek için tek bir ülkenin çabaları yeterlidir, fakat sosyalizmin kesin zaferi için, sosyalist üretimin örgütlenmesi için, sadece tek bir ülkenin, hele hele Rusya gibi aslen kırsal bir ülkenin çabaları yeterli değildir; bunun için gelişmiş birkaç ülkenin proletaryasının çabaları gereklidir. Dolayısıyla tek bir ülkedeki muzaffer devrimin esas görevi başka ülkelerdeki devrimi geliştirmek ve desteklemektir. Demek ki tek ülkedeki muzaffer devrim bağımsız bir değer olarak değil, proletaryanın başka ülkelerdeki zaferini hızlandırmanın bir aracı, bir yardımcısı olarak görülmelidir

Fakat Stalin yılsonuna kalmadan bu görüşünü değiştirecek ve sonraki basımlarda bu cümlelerin tam karşıtı görüşleri kaleme alacaktır! Ünlü tarihçi E.H. Carr bunu 'tek ülkede sosyalizm' teorisinin bürokrasi açısından ne denli kıymetli bir araç olduğunu o dönemde henüz Stalin'in de fark etmemiş olmasına yorar. Sebebi ne olursa olsun, Stalin aşama aşama ilerler O dönemki yazılarında, "devrimin belli başlı Avrupa ülkelerinde eşzamanlı zaferi şeklindeki *genel kabul gören teorinin*"

28) Bkz. E.H. Carr, *Socialism in One Country, 1924-26*, Cilt 2. Penguin Books 1970, s. 53.

şeklinde laflar etmesi bile henüz böyle bir teorinin toptan inkâr edilmediğinin kanıtıdır. Stalin 1924 sonundan itibaren "tek ülkede sosyalizmin zaferinin imkânsızlığı teorisinin yapay, yaşayamaz bir teori olduğunun görüldüğünden kuşku duyulamaz" demeye başlamıştır, ama hâlâ dünya devrimi anlayışının tam olarak dışına çıkmamıştır ve zaten bu yüzden, "bu teori ['eşzamanlı devrim'], dünya devriminin gelişme şeması olarak kabul edilemez olmakla kalmamaktadır, der[29] Tam da bu yüzden bu yazısının alıntı yapılan altbaşlığının adı "Dünya Devriminin Başlangıcı ve Önkoşulu Olarak Ekim Devrimi"dir. Biz Stalin'in buradaki sözcük seçimlerine yoğunlaşarak dahi, bu milliyetçi teoriyle neye ve kime savaş açtığını anlayabiliriz. Mesela, burada *eşzamanlı* sözcüğünün seçilmiş olması bir tesadüf değildir, zira yukarıda da gördüğümüz üzere, Marx-Engels dünya devrimi teorisini formüle ederken tam da bu sözcüğü kullanmışlardı. Stalin yumuşak geçişini, "Rusya'daki proleter devriminin yedi yıllık tarihi, bu teorinin lehine değil, aleyhine tanıklık etmektedir, (*a.g.y.*) diyerek yapmaya çalışıyordu. Tek bir ülkenin deneyimlerini, üstelik çarpıtarak değerlendirmek suretiyle Marksizm ve Leninizmin en temel düsturu yok sayılmaya başlanmıştı.

Fakat işin en gülünç tarafı, Stalin'in Marksist teorinin 'yapay, yaşayamaz' olduğunu kanıtlamak için yeni zannettiği bir etkene başvuruyor olmasıydı: "Çünkü yeni bir etken ortaya çıkmıştır: Gelişmiş emperyalizm koşulları altında işleyen; askeri çatışmaların kaçınılmazlığına, sermayenin dünya cephesinin genel zayıflayışına ve tek tek ülkelerde sosyalizmin zaferi imkânına tanıklık eden kapitalist ülkelerin eşitsiz gelişimi

29) J. Stalin, "Ekim Devrimi ve Rus Komünistlerinin Taktiği" Aralık 1924, *Seçme Eserler* Cilt 6 içinde İnter Yayınları, s. 355

yasası" (*a.g.y.*). Yani Stalin, kapitalizm bir taraſa, bütün sınıflı toplumlar tarihine ait olan bir özelliği, Lenin'in ölümünden sonra keşfetmişti! Halbuki Engels, "Medeniyetin temeli bir sınıfın bir başka sınıf tarafından sömürülmesi olduğundan, bütün gelişme sürekli bir çelişme içinde oluşur,"[30] derken tam da bu eşitsiz ve çelişkili niteliğe dikkat çekiyordu. Ülkeler arasındaki eşitsiz gelişim sınıfsal çelişkilerin dolaylı bir ürünü olarak bütün sınıflı toplum tarihine damgasını vurduğu gibi, kapitalizmin en üst aşaması olan emperyalizm çağında bütün dünyada karşılıklı ilişkilerin derinleşmesiyle bu eşitsiz gelişim aynı zamanda birleşik bir niteliğe de bürünmüştür. Ama Stalin bugünkü burjuva ideologlarının 'ayrışma' (*decoupling*) teorilerinin bir habercisi olan ve yine balonu pratikte büyük bir gürültüyle patlayacak olan 'tek ülkede sosyalizm' teorisiyle, her ülkenin kendi başına kalabileceğini iddia ediyordu.

Stalin bu 'yeni' keşfi sayesinde tek ülkede sosyalizmin artık mümkün olduğunu savunmaya başlamıştı. Bunun için tek bir şartı vardı: Yeter ki askeri müdahale olmasın! Bu iddiayla Marksizmin bir temel ilkesi daha yerle bir olmuş oluyordu. Toplumsal ilişkiler söz konusu olduğunda ekonominin nihai belirleyiciliğini savunan ve kapitalizmle sosyalizmi her şeyden önce ekonomik alandaki meşruiyetleri açısından değerlendiren Marksizmin sosyalizm anlayışı gitmiş, yerine iki tarihi sistem arasındaki ilişkiyi ekonomiden bağımsız olarak kavranmış bir askeri ilişki derekesine düşüren bir anlayış gelmişti. Lenin Sovyet Rusya'nın varlığını "*boyun eğdiğimiz, bağlı olduğumuz ve kurtulamayacağımız*" bir etken olarak gördüğü uluslararası ekonomiyle ilişkisi içinde değerlendirirken, Stalin bü-

30) F. Engels, *Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni*, Sol Yayınları, 1998, s. 207

tün umudunu askeri müdahalenin olmamasına bağlamıştı, üstelik daha birkaç yıl önce milyonlarca insanı ölüme sürükleyen kanlı bir dünya savaşından çıkmış ve ikinci katliama hazırlanmakta olan emperyalizmin varlığı koşullarında ve Lenin'in bu konudaki mükerrer uyarılarına rağmen: "Biz yalnızca bir devlette değil, *bir devletler sisteminde* yaşıyoruz ve Sovyet Cumhuriyeti'nin uzunca bir süre emperyalist devletlerle yan yana yaşaması mümkün değildir. Sonunda ya biri ya da diğeri zafere ulaşacaktır. İşte bu sona gelene kadar, Sovyet Cumhuriyeti ile burjuva devletler arasında *korkunç çatışmaların olması kaçınılmazdır*."[31] Nitekim Troçki de klasik Marksist görüşe bağlı kalarak, emperyalist orduların askerlerinin, beraberlerinde getirdikleri ucuz ürünler kadar tehlikeli olmadığına dikkat çekmişti: "Bir Ford traktörü tam da bir Creusot silahı kadar tehlikelidir, tek farkla ki, silah sadece ara sıra çalışırken traktör bizi sürekli sıkıştırır!"[32]

Marksizmin bu evrensel yasası reddedilse de, Stalinist bürokrasi bu yasadan kurtulmuş olmuyordu, zira diğer türlü, askeri müdahalenin neden ölümcül olduğu sorusu anlamsız hale geliyordu. Askeri güç son tahlilde ekonomik etkenle insani (moral) etkene indirilebileceğine göre, Stalin'in 'sosyalizmi' ya biri ya da diğeri açısından geri olmalıydı. Ortada ya kapitalizmden ekonomik açıdan daha geri bir sistemi ifade eden bir 'sosyalizm', ya da sosyalizmi savunmak için gerekli şevkten yoksun bir halk olmalıydı. Sosyalizmi kurmuş bir ülkede kitleler kendi ülkelerini savunmak için elbette daha azimle ve şevkle savaşacaklarından aslında sorun son tahlilde SSCB'nin ekonomik açı-

31) Lenin, *a.g.y.*, Cilt 29, s. 153.
32) L. Troçki, *Lenin'den Sonra Üçüncü Enternasyonal*, Tarih Bilinci Yayınları, 2000, s. 46.

dan (askeri donanım bakımından) geri olmasına indirgenmiş oluyordu. Böylece Stalin de farkında olmadan kapitalist dünyanın ekonomik üstünlüğünü kabul etmiş, kuracağı 'sosyalizm'in meşruiyetinin tarihsel gelişim yasalarından (daha üstün ekonomi biçimi *koşulsuz olarak* meşrudur!) değil, bürokrasinin dar hizip çıkarlarından kaynaklandığını göstermiş oluyordu.

Zaman içinde dünya devriminin reddi ve 'tek ülkede sosyalizm'in kabulü daha da inançla benimsenir oldu. Stalin, genel anlamda söylersek, dayanak noktası olarak Marx ve Engels'i değil, 'Lenin'i' almayı tercih etmişti. Marx ve Engels'i 'tek ülkede sosyalizm'in savunuculuğuna soyundurmak çok uzun bir tarihsel mirasla hesaplaşmak anlamına geleceğinden olsa gerek, doğrudan Lenin, daha doğrusu Lenin'in tahrif edilmiş hali veri alınmış, bu zaman aralığını daha da daraltmak adınaysa, Lenin'in bütün mücadele hayatı değil, son on yılı örnek gösterilmişti.

Stalin birçoğu sabık Menşevik ya da 'kızıl' burjuva profesörlerden oluşan araştırmacılarına verdiği görevle, Lenin'in eserlerinde 'tek ülkede sosyalizm'i destekleyecek alıntılar arama yoluna gitti. Bunun için ilk bulunan 'kaynak' Lenin'in 1915 yılına ait "Avrupa Birleşik Devletleri Sloganı" yazısı oldu. Lenin bu yazısının sonlarına doğru, "sosyalizmin tek bir ülkedeki zaferinin imkânsızlığı gibi yanlış sonuçlar" der. Sonradan Stalinist cenahın bıkıp usanmadan göndermede bulunduğu bu cümle, Marksizmin en temel teorisi olduğu Stalin tarafından da kabul edilen 'dünya devrimi' ve 'enternasyonal sosyalizm' anlayışını bertaraf etmek amacıyla yeterli görülmüştü.

Oysa yukarıda da belirtildiği üzere, Lenin o dönemde (1915) hâlâ 'proletaryanın ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü'nü savunmaktadır, yani Rusya'da sosyalizmin kurul-

ması bir taraf[a], sosyalist devrimin olabileceğine bile inanmamaktadır. Ama kelimeler ve cümlelerden medet ummaya ve bunun üzerine bir teori oluşturmaya çalışınca, bunların hiçbir önemi yoktur. Diğer yandan, bu iddia başka açılardan da sorunludur. Lenin'in savunduğu bir görüşü defalarca, üzerine basa basa işlediği ve anlattığı bilinir Fakat bu nasıl bir siyasal-ideolojik açılımsa, Lenin ilk kez bir görüş ortaya atıyor, üstelik çok radikal, o zamana kadar kimsenin cüret edemediği bir görüş ortaya atıyor, ama kendisinin bunu sonradan geliştirmemesi, benzer cümleleri birkaç yerde daha kurmakla yetinmesi bir taraf[a], tek bir komünist ya da sosyal-demokrat bile çıkıp 'bu neyin nesidir?' demiyor, karşı çıkmak ya da desteklemek bir taraf[a], biraz daha teferruatlı açıklama talep etmiyor, 'Biz Rusya'da henüz sosyalist devrimi bile savunmuyoruz, nereden çıktı sosyalizmin kurulması?' demiyor ya da 'Rusya'da sosyalizmin kurulabileceği neden Avrupa Birleşik Devletleri yazısında dile getirilmiş?' diye sormuyor, çünkü hiç kimse Stalin bile 1924'e kadar bu satırları bu şekilde yorumlamıyor.

Stalinist bürokrasinin yararlandığı diğer 'Lenin' kaynakları da benzer nitelikte olduğundan başka alıntıları ele almak gereksizdir, ama daha fazla açıklama şarttır.

Lenin burada ve diğer alıntılarda sosyalizmin zaferi derken, sınıfsız-devletsiz bir toplumu ifade eden sosyalizmin kurulmasını değil, bu geçişin ilk adımı olarak iktidarın alınmasını ve toplumsal hayatın her alanında sosyalist anlayışa uygun olarak başlangıç adımlarının atılmasını kasteder Aslında ilk başta bundan hiç kimsenin, hatta Stalin'in bile kuşkusu yoktur. Stalinizm temel olarak tarih silisiliği üzerine kurulu olduğu ve daha birkaç yıl önce söylenenler-yazılanlar bile unutturulduğu için, bunu hatırlatmak yararlı olacaktır

Stalin, 1925 yılının başlarında kendisine "Lenin'in eserlerinde, tek ülkede sosyalizmin kurulmasının mümkün olduğuna dair herhangi bir pasaj bulamadığı"nı söyleyen genç bir komüniste (önce, "genç yoldaşlarımızın içinde en iyilerden biri" dediği bu devrimciyle, tam da kendi kişiliğine yaraşır bir tarzda alay ettikten sonra, "Okusun, bir gün gelecek bu tür göndermeleri bulacaktır" şeklinde) şu cevabı verdiğini söyler: "Burada kastedilen sosyalizmin tam zaferi değil, sosyalizmin genel anlamda zaferidir, yani toprak sahiplerini ve kapitalistleri kovma, iktidarı ele geçirme, emperyalizmin saldırılarını püskürtme ve sosyalist ekonominin inşasına başlama. Proletarya bütün bunları tek ülkede tamamen gerçekleştirebilir, ama restorasyona [kapitalizmin geri dönmesine] karşı tam bir garanti ancak 'birkaç ülkenin proleterlerinin ortak çabaları'yla mümkün olabilir."[33] Aynen öyle! Lenin'in de, onu takip eden Troçki'nin ve Troçkistlerin de anlatmak istediği tastamam budur. Bütün bunlar iktidarı ele geçiren proletaryanın hemen koyulacağı görevlerdir ve bu görevlere daha birçok görev de eklenebilir, ama bunların hiçbiri sosyalizm değildir. Başka bir deyişle, sosyalist devrimi yapmakla sosyalizm aynı şey değildir.

Stalin bir taraſa, Lenin'in bu türde daha birçok cümlesine rastlayabiliriz. Eserlerini bütünlüğü içinde incelemeyen bir okur için, gerçekten de bir kafa karışıklığının oluşması mümkündür. Fakat bunun suçlusu Lenin değildir. Lenin 'tek ülkede sosyalizm'in mümkün olduğu gibi en basit gerçeklere bile aykırı bir teorinin henüz ortaya atılmadığı bir dönemde yaşadığından, doğal olarak kelimelere dikkat etmeden yazmış, deyim yerindeyse 'özensiz' kullanımlarda bulunmuştu. Fakat

33) J. Stalin, "RKP (B) On Dördüncü Konferansı'nın Çalışmalarının Sonuçları" Mayıs 1925, a.g.y. Cilt 7 içinde, s. 105.

özensizlik Lenin'den değil, sonrasında sosyalizm teorisinde ortaya çıkan muazzam çarpıtmadan, gerçekleştirilen karşı-devrimden kaynaklanmaktadır, zira Lenin dışında onlarca devrimcide de benzer bir 'özensizlik' görebiliriz. Dahası, Lenin'in örneğin Buharin'le olan 'devlet kapitalizmi' tartışmasında da görülebileceği üzere, Lenin terimlerin esnekliğinden yararlanma, dar ve geniş anlamlarını dikkate alarak birbirinden ayrı görünen olgular arasında bağlar kurma alışkanlığına sahip bir düşünürdü. Bu yüzden, aslında her yazarda olduğu gibi, kelimelerine (lafzına) değil, söz konusu yazının ne anlattığına ve genel olarak düşünce çizgisine bakmak gerekir.

Örneğin, Lenin'in 'tek ülkede sosyalizm'den dem vurduğu Ocak 1918'deki şu satırları ele alalım: "Rusya'da sosyalizmin başarısı için belli bir süre, en azından birkaç ay gerekeceği gün gibi aşikârdır."[34] Birkaç ay? Rusya henüz sanayide ve tarımda proletarya diktatörlüğünün kolektif önlemler paketini bile uygulamaya girişmemiştir, kırla kent arasında ayni ürün mübadelesine dayalı bir ilişki bile yoktur. Sovyet iktidarı henüz esasen burjuva-demokratik devrimin görevlerini çözmüş, büyük sanayiyi devletleştirme işine girişmemiştir, tarımda kolektifleştirmeler ise 1918 yazında başlayacaktır. Lenin'in de belirttiği gibi, hâlâ burjuva-demokratik devrimin görevleri ağır basmaktadır (mesela, tam da bu yüzden Lenin ara ara, "Ekim devrimimiz bir burjuva-demokratik devrimdi, der), ama Lenin sosyalizmin zaferinden bahsetmektedir! Lenin aynı dönemde, devlet kapitalizmine geçmenin Rusya için son derece ileri bir adım olacağından da bahsetmektedir Yine aynı dönemde onlarca yazısında, "Dünya devrimi gelmeden var olamayız, demektedir. Yani, Lenin hem dünya devrimi hem 'tek ülkede sosyalizm' demektedir!

34) Lenin, *a.g.y.*, Cilt 26, s. 443.

Elbette kastedilen sosyalizmin zaferi ('gerçekleştirilmesi') değil, sosyalizm yolunda atılacak adımlar ve her şeyden önce de proletarya diktatörlüğü için en uygun ekonomik yöntemlerin uygulanmasıdır. Lenin sosyalizm derken sosyalizmi daha geniş anlamıyla kullanır ve sosyalizm davası uğruna mücadele eden sosyalistlerin zaferini, devrimin kapitalizm karşısındaki zaferini ya da sosyalist dünya ekonomisiyle benzer ekonomik temellere sahip olan bir ekonominin örgütlenmeye başlanmasını, vs. kasteder.

Lenin 'sosyalizm' kelimesini doğal olarak yalnızca sosyalizmi kurmuş bir ülkeyi anlatmak için değil, sosyalizm hedefini önüne koymuş, sosyalizmi savunan, sosyalist nitelikte politikalar uygulayan, vs. devlet anlamında da kullanır. Bunun sebebi açıktır: "Onlar kapitalist, biz sosyalistiz." Zaten tam da bu yüzden, daha hiç kimseler ülkenin sosyalist olduğunu iddia etmeden Sovyet Rusya Cumhuriyeti'nin adının başında sosyalist sıfatı vardır. "Hayal kurmuyorum, der Lenin, "sosyalizme geçiş dönemine daha yeni girdiğimizi, henüz sosyalizme varamadığımızı biliyorum. Fakat devletimizin sosyalist bir Sovyet Cumhuriyeti olduğunu söylemek yanlış olmaz. En demokratik burjuva cumhuriyetleri arasında bile tamamen demokratik tek bir cumhuriyetin olmadığını herkes bilmesine rağmen, Batı'daki birçok burjuva cumhuriyetini demokratik cumhuriyet diye adlandırmak kadar doğru bir davranıştır bu" [35] Lenin'in kastettiği buyken, durum bu kadar açıkken, Stalin bir boşluktan yararlanarak Bolşevizmin kurucusunun tek ülkede sosyalizmin de mucidi olduğunu iddia etmişti. Ama elbette boşluk teorik metinlerde değil, Bolşevik devriminin nesnel koşullarındaydı.

35) *A.g.y* Cilt 26, s. 464

Nitekim o nesnel koşullar Stalin ve diğer bürokratların öznel müdahalesiyle de birleşince bir tarihsel dönemin kapanmasına yol açtı. Stalinizmin egemenliğindeki yeni dönemle birlikte, teorik düzeyde yapılan bu tahrifatlar tamamen gereksizleşti ve Bolşevik Devrimi'ne ve Lenin'in mirasına sahip çıktığını iddia eden önemli bir kesim açısından Sovyet deneyiminin bu dünya devrimi perspektifi tümüyle inkâr edilmeye başlandı.

Lenin'in bu elinizdeki *Sovyet İktidarı ve Dünya Devrimi* başlıklı derlemesinde ve aslında "Devrim Yazıları" dizisinin bütününde biraraya getireceğimiz yazılarında görüleceği üzere, Rusya'daki Sovyet iktidarının (ve genel olarak her işçi devriminin) dünya devrimine bağlı olduğu görüşü, Lenin'in bir süreliğine sarıldığı, sonra uslanıp vazgeçtiği bir hayal değil, devrimcilik hayatının başından sonuna değin tutarlılıkla savunduğu, özellikle de devrimden sonraki ilk birkaç yıl esen havaya bakarak söylersek, müthiş bir tutkuyla bağlı olduğu, bütün yazılarından ve konuşmalarından -deyim yerindeyse- bir kızıl şerit gibi geçen anafikirdir. Öyle ki bu kızıl şerit yalnızca Lenin'in yazılarını değil, o dönemin tartışmalarını (örneğin Brest-Litovsk Barışı, NEP uygulamaları[36]) anlamak için de şarttır.

---

36) Örneğin bkz. "Talihsiz Barış Sorununun Tarihi Üzerine", Cilt 26, s. 442-450. Öyle ki o gün Rusya'da dünya devrimi olgusu tartışma konusu bile edilmemektedir. Tek tartışma konusu, dünya devrimini Marksist temellerde kavrayanlarla aşırı soldan kavrayanlar, yani "Rusya'daki sosyalist hükümetin taktiklerini, Avrupa ve özellikle de Alman sosyalist devriminin önümüzdeki *altı aylık zaman dilimi (ya da buna yakın bir süre) içinde gerçekleşip gerçekleşmeyeceği* sorununu belirlemeye yönelik girişimlere dayandıran" (a.g.y. Cilt 26, s. 443) kesimler arasındadır.

Rusya Devrimi'nin de etkisiyle sonlanan savaşın hemen ardından Bolşevikler, devrimci mücadelenin güçlendiğini görünce, Komünist Enternasyonal kongresine katılan diğer bütün devrimciler gibi, bu hareketin doğrudan işçi sınıfını iktidara taşıyacağını düşünmüşlerdi. Fakat geçen aylar bu beklentinin gerçekleşmediğini gösterdi. 1921'deki Üçüncü Komintern Kongresi'nden itibaren azınlıktaki Lenin ve Troçki dünya devriminin yeni bir aşamaya girdiğini, tekrardan yükselişe geçmeden önce belli bir aranın geçmesi gerektiğini söylüyorlardı. Fakat Lenin dünya devrimi stratejisini burada kısaca anlatılmaya çalışılan sağlam bir ideolojik temele oturttuğundan, dünya devriminin beklendiği gibi imdada yetişmemiş olması onu başka, çıkmaz yollara sapmaya sevk etmemişti. Tersine, iflah olmaz bir dünya devrimi savunucusu olarak Lenin, buradan da Marksizmin teorik yaklaşımının doğrulandığı sonucunu çıkarmıştı. Aralık 1921'de şöyle yazıyordu: "Öngörülerimizin ve hesaplarımızın doğru olduğu anlaşıldı. Bütün politikalarımızın temeli olarak gördüğümüz ve bel bağladığımız dünya emekçilerinin hızlı ve doğrudan desteğini alamamış olsak da, başka türde (hızlı ya da doğrudan olmayan) bir destek aldık. Bu destek, bütün dünyadaki, hatta bize düşman olan ülkelerdeki işçi ve köylülerin, tarım işçilerinin sempatisi, bize yönelik bütün saldırıların tamamen başarısız olmasının esas sebebi, nihai ve en belirleyici kaynağı olacak kadar büyük olan yakınlığıydı. Başka bir deyişle, Lenin dünya devriminin yarı yolda kalmış olmasının bile Sovyet Rusya'yı ayakta tutmaya yettiğini, onlarca emperyalist devlete karşı direnebilmelerinin gerisinde dünya devriminin dinamiklerinin saklı olduğunu düşünüyordu ve haklıydı.

37) A.g.y. Cilt 33, s. 145.

Fakat o dönemde de, tıpkı bugün olduğu gibi, devrimci dalganın geri çekilmesiyle geride kalan pisliği temsil edenler, dünya devrimi henüz gerçekleşmedi diye dünya devriminin bir ütopya olduğundan dem vuruyorlardı. Troçki'nin o dönem Komintern'in resmi raportörü sıfatıyla reformistleri hedef alan şu sözleri, sanki Stalinistlere hitaben söylenmiştir: "Elbette burjuvazinin 1919'da devrileceğini umuyorduk, ama bundan emin değildik ve dolayısıyla eylem programımızı bu tarihe göre oluşturmamıştık. Otto Bauer ile İkinci ve İki-buçukuncu Enternasyonal'in diğer teorisyenleri tahminlerimizin boş çıktığını söylediklerinde, insan astronomik olaylarla alakalı bazı tahminlerden bahsedildiği düşüncesine kapılıyor. *Sanki şu gün şu saatte ay tutulması olacağına dair matematiksel tahminlerimizde yanıldık da kötü astronomlar olduğumuz kanıtlanmış gibi bir hava estiriliyor* Elbette gerçekte durum böyle değildir. Biz ay tutulması olacağını, yani kendi irademizin ötesinde ve kendi eylemlerimizden tamamen bağımsız bir olayın gerçekleşeceğini söylemedik. Burada bahsedilen tarihsel bir olaydır ve ancak bizim katılımımızla gerçekleşebilir ve gerçekleşecektir."[38]

Gerçekten de Bolşeviklerin ve diğer komünistlerin muazzam bir heyecana kapıldıkları ve ilk yıllarda aşırı iyimser bir yaklaşım sergiledikleri doğruydu: "Devrim, bir zamanlar tahayyül ettiğimiz gibi, yularından çekilerek götürülecek kadar evcil ya da yumuşak başlı değildir. Devrimin kendi dalgalanmaları, kendi krizleri ve kendi elverişli konjonktürleri vardır" (*a.g.y.*). Fakat dünya devrimi perspektifi gelip geçici bir heves değildi. Lenin ve Troçki 'aşırı sağda' yer aldıklarını açıkça söyledikleri aynı kongrede, dalganın şimdilik geri çekildiğini, ama yeniden geleceğini, aslolanın nesnelliğe denk düşen bir öznellik yaratmak oldu-

38) Troçki, *The First Five Years of the Communist International*, Cilt 1, s. 233.

günu vurgulamışlardı. Ama bu izah, o dönemde de, tıpkı bugün olduğu gibi Komünist Enternasyonal'in dünya devrimi programının iflas ettiğini söyleyenlerin çıkmasına engel olmamıştı: "Dünya Savaşı'nın devrime yol açacağından bahsederken, dün olduğu gibi bugün de devrimi mümkün olan her yoldan hızlandırmak için Dünya Savaşı'nın sonuçlarından yararlanmaya çalıştığımızı kastediyorduk. Devrimin dünyada ya da en azından Avrupa'da bugüne kadar gerçekleşmemiş olması hiç de 'Komünist Enternasyonal'in iflas ettiği' anlamına gelmiyor, zira Komintern'in programı astronomik verilere dayalı değildir. Düşüncelerini az çok tartmış olan her komünist bunu anlar" (*a.g.y.*).

Dolayısıyla, bugün dünya devrimi ve enternasyonalizm bayrağına sarılanlar, aslında Lenin, Troçki ve diğer Marksistlerin önüne getirilen aynı eleştiriler ve sorunlarla muhatap oluyorlar. Marksizmin bu büyük önderlerinin yazılarına dönmek bu yüzden yeri doldurulamaz bir nitelik taşımaktadır. Bu bağlamda Lenin'in *Devrim Yazıları*, yirmi küsur yıllık mücadelenin ardından ilk büyük işçi devrimine önderlik eden bir komünist militanın olgunluk dönemi ürünleri olarak özellikle ayrı bir yere sahiptir.

Ekim 2009

SOVYET İKTİDARI VE DÜNYA DEVRİMİ

Devrim Yazıları – 1

RUSYA YURTTAŞLARINA!



Geçici Hükümet devrilmiştir. Devlet iktidarı Petrograd İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyeti'nin organı olan Petrograd proletaryasının ve garnizonunun başındaki Devrimci Askeri Komite'nin eline geçmiştir.

Halkın uğrunda savaştığı dava, derhal demokratik bir barış teklif edilmesi, toprakta özel mülkiyetin kaldırılması, üretimde işçi denetimi ve Sovyet iktidarının kurulması, bu dava kazanılmıştır.

Yaşasın işçi, asker ve köylülerin devrimi!

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti
Devrimci Askeri Komite
25 Ekim 1917, Sabah 10

Roboçi i Soldat, 7 Kasım (25 Ekim) 1917;
Collected Works, Cilt 26, s. 236.

PETROGRAD İŞÇİ VE ASKER TEMSİLCİLERİ SOVYETİ TOPLANTISI

7 Kasım (25 Ekim) 1917*



1
SOVYET İKTİDARININ GÖREVLERİ ÜZERİNE BİLDİRİ

Gazete Haberi

Yoldaşlar, Bolşeviklerin zorunluluğunu her zaman dile getirdikleri işçi ve köylü devrimi gerçekleşmiş bulunuyor.

Bu işçi ve köylü devriminin anlamı nedir? Her şeyden önce, artık bir Sovyet hükümetimiz, yani burjuvazinin tümüyle

*) Devrimin ilk günü gerçekleşen bu toplantı öğleden sonra 2.35'te Devrimci Askeri Komite'nin Geçici Hükümetin devrilmesi ve devrimin zaferi üzerine sunduğu bildiriyle açıldı. Lenin'in bildirisi ezici çoğunluğun desteğiyle kabul edildi.

dışarıda bırakıldığı bir iktidar organımız olacak demektir. Ezilen kitlelerin kendileri bizzat bir iktidar yaratacaklar. Eski devlet aygıtı yerle bir edilecek ve Sovyet örgütleri biçiminde yeni bir yönetim aygıtı kurulacak.

Bugünden itibaren Rusya tarihinde yeni bir dönem başlıyor ve bu üçüncü Rusya devrimi, sonunda bizi mutlaka sosyalizmin zaferine götürmelidir.

Önümüzdeki acil görevlerden biri savaşa bir an önce son vermektir. Fakat kapitalist sisteme sıkı sıkıya bağlı olan bu savaşa son vermek için, sermayenin kendisine karşı mücadele vermek gerektiği herkesin malumudur.

Bu noktada dünya işçi sınıfı hareketi bize yardım eli uzatacaktır. Nitekim İtalya, İngiltere ve Almanya'da hareket şimdiden gelişmeye başlamıştır.

Uluslararası demokrasiye önereceğimiz adil ve acil bir barış antlaşması, bütün dünyada proleter kitleler arasında güçlü bir yankı uyandıracaktır. Proletaryanın bize olan güvenini daha da pekiştirmek için bütün gizli anlaşmalar vakit geçirmeden yayınlanmalıdır.

Rusya içinde köylülüğün çok büyük bir kısmı kapitalistlerle yeterince vakit kaybettiğini ve bundan böyle işçilerle birlikte yürüyeceğini söyledi. Toprakta özel mülkiyete son veren tek bir kararname köylülerin güvenini kazanmamızı sağlayacaktır. Köylüler, kurtuluşun yalnızca işçilerle işbirliğinden geçtiğini anlayacaklar Üretimde gerçek bir işçi denetimi kuracağız.

Artık birlikte iş yapmayı öğrendik. Çiçeği burnunda devrimimiz bunun kanıtıdır. Her şeyin üstesinden gelecek ve proletaryayı dünya devrimine götürecek kitle örgütünün gücüne sahibiz.

Artık Rusya'da proletaryanın sosyalist devletini kurmaya girişmeliyiz.

Yaşasın sosyalist dünya devrimi. (*alkış tufanı*)

2
KARAR

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti, proletaryanın ve Petrograd garnizonunun muzaffer devrimini selamlar. Petrograd Sovyeti kitlelerin bu görülmedik derecede kansız ve bir o kadar başarılı ayaklanmada sergiledikleri dayanışma, örgütlülük, disiplin ve kusursuz birliği özellikle vurgular.

Devrimin bir Sovyet hükümeti olarak kuracağı ve kent proletaryasının bütün yoksul köylülerin desteğini almasını sağlayacak olan işçi-köylü hükümetinin, ülkeyi savaşın tarifi mümkün olmayan sefaleti ve dehşetinden kurtaracak yegâne yol olan sosyalizme sağlam adımlarla götüreceğine Sovyet'in inancı tamdır.

Yeni işçi-köylü hükümeti savaşa katılan bütün ülkelere derhal adil ve demokratik bir barış teklifinde bulunacaktır.

Yeni hükümet toprakta özel mülkiyeti derhal kaldıracak ve toprağı köylülere dağıtacaktır. Üretimde ve ürünlerin dağıtımında işçi denetimine geçilecek ve bankalar ulusal denetime tabi kılınarak tek bir devlet işletmesine dönüştürülecektir.

Petrograd İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyeti, bütün işçi ve köylülere işçi-köylü devrimini kendilerini davaya adayarak, var güçleriyle desteklemeleri çağrısında bulunur. Petrograd Sovyeti, kent işçilerinin yoksul köylülerle omuz omuza vere-

rek yoldaşça sıkı bir disiplin sergileyeceklerine ve sosyalizmin zaferi için vazgeçilmez olan en sıkı devrimci düzeni kuracaklarına olan inancını ifade eder.

Petrograd Sovyeti, Batı Avrupa proletaryasının sosyalizmin tam ve kalıcı bir zafere ulaşmasında bize yardım edeceğine emindir.

Izvestiya, Sayı: 207, 26 Ekim 1917;
Collected Works, Cilt 26, s. 239-242.

İKİNCİ TÜM-RUSYA İŞÇİ VE ASKER TEMSİLCİLERİ SOVYETLERİ KONGRESİ*

7-8 Kasım (25-26 Ekim) 1917



I
İŞÇİ, ASKER VE KÖYLÜLERE

İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi açılmıştır. Sovyetlerin ezici çoğunluğu bu kongrede temsil edilmektedir. Ayrıca köylü sovyetlerinden bir dizi delege hazır bulunmaktadır. Uzlaşmacı Merkez Yürütme Kuru-

*) Petrograd'daki kongre açıldığında, 390 Bolşevik, 160 Sosyalist-Devrimci, 72 Menşevik ve 14 Enternasyonalist Menşevik olmak üzere toplam 649 temsilci hazır bulunuyordu. Kongreye sonradan başka temsilciler de katıldı. 25 Ekim'de akşam 10.40'ta Smolni Enstitüsü'nde kongre başladığında, devrimci birlikler hâlâ Kışlık Sarayı'nda kontrolu sağlamaya çalışıyorlardı.

lu'nun yetkileri elinden alınmıştır. Kongre, işçilerin, askerlerin ve köylülerin ezici çoğunluğunun iradesine dayanarak, işçilerin ve garnizonun Petrograd'da gerçekleştirdikleri muzaffer ayaklanmaya dayanarak, iktidarı kendi ellerine almıştır.

Geçici Hükümet devrilmiş, üyelerinin çoğunluğu şimdiden tutuklanmıştır.

Sovyet iktidarı bütün halklara derhal demokratik bir barış ve bütün cephelerde derhal ateşkes teklif edecektir. Bu iktidar toprak beylerinin, Çarlığın ve manastırların elindeki toprakların tazminatsız olarak Köylü Komiteleri'ne devredilmesini sağlayacak, orduyu tamamen demokratikleştirerek askerlerin haklarını güvence altına alacak, üretimde işçi denetimini hayata geçirecek, Kurucu Meclis'in belirlenen zamanda toplanmasını sağlayacak, kentlerin ekmek ihtiyacının, kırın ise acil ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayacak, Rusya'da yaşayan ulusların hepsine gerçek anlamda kendi kaderlerini tayin etme hakkı tanıyacaktır.

Kongre, yerel bölgelerdeki bütün iktidarın, gerçek bir devrimci düzeni güvence altına alacak olan İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne geçtiğini karar altına alır.

Kongre, siperlerdeki askerleri uyanık ve kararlı olmaya çağırır. Sovyetler Kongresi, yeni hükümetin doğrudan bütün halklara teklif edeceği demokratik bir barış imzalanana kadar, devrimci ordunun, devrimi emperyalizmin bütün saldırılarına karşı savunmayı bileceğinden emindir. Yeni hükümet, mülk sahibi sınıflara yönelik kararlı bir vergilendirme ve el koyma politikasıyla, devrimci orduya gereken her şeyi temin etmek için elinden geleni yapacak ve ayrıca asker ailelerinin durumunu iyileştirecektir.

Kornilov'un adamları -Kerenski, Kaledin ve diğerleri- Petrograd üzerine birlik sevk etmeye çalışıyorlar. Ama Kerens-

ki'nin yalan dolanla harekete geçirdiği bazı birlikler şimdiden ayaklanan halkın saflarına geçtiler.

Askerler, Kornilovcu Kerenski'ye karşı aktif direnişe! Herkes tetikte olsun!

Demiryolcular, Kerenski'nin Petrograd üstüne gönderdiği bütün asker sevkiyatını durdurun!

Askerler, fabrika ve büro işçileri, devrimin de demokratik barışın da kaderi sizlerin elindedir!

Yaşasın devrim!

Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri
Sovyetleri Kongresi
ve
Köylü Sovyetleri Delegeleri

7 Kasım (25 Ekim) 1917'de yazıldı;
8 Kasım (26 Ekim) 1917'de *Raboçi i Soldat*'ın
9. sayısında yayınlandı.

2
BARIŞ HAKKINDA KONUŞMA
8 Kasım (26 Ekim)

Barış sorunu yakıcı bir sorundur, günümüzün sancılı sorunudur. Bu konuda çok şey yazılıp söylendi ve kuşkusuz sizler de bu konuyu epeyce tartıştınız. Bu nedenle, müsaade ederseniz, sizlerin seçtiği hükümet tarafından yayınlanan bildirgeyi okumaya geçiyorum.

BARIŞ HAKKINDA KARARNAME:

24-25 Ekim Devrimi'nin yarattığı ve İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne dayanan işçi-köylü hükümeti, savaşa katılan bütün halklara ve hükümetlerine, adil ve demokratik bir barış için derhal müzakerelere başlama çağrısında bulunur.

Hükümetimiz, savaşta tükenmiş, eziyet çekmiş ve mahvolmuş olan bütün savaşan ülkelerin işçi ve emekçi sınıflarının büyük çoğunluğunun hasretle beklediği, Rusya işçi ve köylülerinin Çarlık monarşisini yıktıktan sonra kararlılıkla ve ısrarla talep ettikleri adil ya da demokratik barışın, ilhaksız (yani yabancı toprakların gasp edilmediği, yabancı milletlerin zorla başka bir devlete bağlı tutulmadığı) ve tazminatsız acil bir barış olması gerektiği düşüncesindedir.

Rusya hükümeti, savaşa katılan bütün uluslara derhal böyle bir barış antlaşması imzalamayı teklif eder ve en küçük bir gecikmeye meydan vermeksizin, bu tür bir barışın bütün koşullarının, bütün ülkelerin ve bütün ulusların halk temsilcilerinin yetkili meclisleri tarafından nihai olarak onaylandığı güne kadar gerekli bütün adımları atmaya hazır olduğunu beyan eder.

Hükümetimiz ilhak ya da yabancı toprakların gasp edilmesi derken, genel olarak demokratların, özelde de emekçi sınıfların adalet duygusuyla uyumlu olarak, küçük ya da güçsüz bir ulusun, rıza ve arzusunun açık ve gönüllü ifadesi olmadan güçlü ve büyük bir devlete dahil edilmesini anlar; bu noktada, ilhakın ne zaman gerçekleştiği, zorla ilhak edilen ya da bir devletin sınırları içinde zorla tutulan ulusun gelişmişlik seviyesi ya da geriliği ve son olarak söz konusu ulusun Avrupa'da mı yoksa uzak, deniz ötesi ülkelerde mi bulunduğu önemsizdir.

Eğer herhangi bir ulus zorla bir devletin sınırları içinde tutuluyorsa, eğer bu ulusa, arzusunu ifade etmiş olmasına karşın -bu arzusunu ister basında, ister halk toplantılarında, ister parti kararlarında, ister ulusal baskıya karşı protesto ve ayaklanmalarda ifade etmiş olsun- devlet olarak varoluşunun biçimi hakkında, ilhakı gerçekleştiren ya da genel olarak, güçlü olan ulusun askeri birliklerinin tam olarak çekilmesinden sonra, en küçük bir baskı uygulamadan özgür bir seçimle karar verme hakkı tanınmıyorsa, bu bir ilhaktır, yani bir el koyma ve şiddet eylemidir

Hükümetimiz, güçlü ve zengin ulusların ilhak ettikleri güçsüz milliyetleri kendi aralarında nasıl paylaşacaklarına karar vermek için bu savaşı sürdürmelerini en büyük insanlık suçu olarak görür ve bu savaşı yukarıda sözü edilen, istisnasız bütün milliyetlere karşı aynı adil koşullarla sona erdirecek bir barış antlaşmasını vakit geçirmeksizin imzalama kararlılığını resmen beyan eder.

Öte yandan, hükümetimiz, yukarıda sözü edilen barış koşullarını kesinlikle ültimatom olarak görmediğini beyan eder; başka bir deyişle, diğer bütün barış koşullarını da incelemeyi kabul ettiğini ve tek şartının, savaşan ülkelerden herhangi birinin barış koşullarını mümkün olduğunca çabuk ve olanca açıklığıyla, herhangi bir belirsizliğe ve gizliliğe yer vermeden önermeleri olduğunu açıklar.

Hükümetimiz gizli diplomasiyi kaldırmıştır ve kendi payına, bütün görüşmeleri bütün halkın gözü önünde, açık ve şeffaf bir şekilde yürütmeye kararlı olduğunu açıklar. Hükümetimiz, toprak sahipleriyle kapitalistlerin hükümetinin Şubat'tan 25 Ekim 1917'ye kadar onayladığı ya da imzaladığı bütün gizli anlaşmaları derhal açıklayacaktır. Hükümetimiz, bir-

çok durumda, Rus toprak sahipleriyle kapitalistlerine üstünlük ve ayrıcalık sağlamayı, Büyük Rusların ilhaklarını muhafaza etmeyi ya da genişletmeyi amaçlayan bu gizli anlaşmaların bütün içeriğinin derhal ve koşulsuz olarak geçersiz ilan edileceğini açıklar

Hükümetimiz, bütün ülkelerin hükümetleri ve halklarına bir barış antlaşması yapmak üzere derhal açık müzakerelere başlamayı teklif ederken, kendi payına, bu görüşmeleri gerek yazılı yoldan, telgrafla, gerekse çeşitli ülkelerin temsilcileri arasındaki müzakerelerde ya da bu temsilcilerin konferanslarında sürdürmeye hazır olduğunu ifade eder ve bu müzakereleri kolaylaştırmak üzere, taraf sız ülkelere yetkili temsilcilerini atadığını açıklar.

Hükümetimiz, savaşan bütün ülkelerin hükümetleri ve halklarına derhal bir ateşkes yapmayı önerir ve kendi payına, bu ateşkesin en azından üç aylık bir süre için, yani gerek bu savaşa katılan ya da katılmak zorunda bırakılan istisnasız bütün ulusların ya da halkların temsilcilerinin katılımıyla barış müzakerelerinin tamamlanması, gerekse barış koşullarını nihai olarak onaylamak üzere bütün ülkelerin yetkili halk temsilcileri meclislerinin toplanması için yeterli bir süreliğine ilan edilmesini diler.

Rusya'nın Geçici İşçi ve Köylü Hükümeti bir yandan savaşan bütün ülkelerin hükümetleri ve halklarına bu barış teklifini sunarken, diğer yandan özellikle insanlığın en ileri üç ulusunun ve bugünkü savaşa katılmış olan en büyük üç devletin, yani Büyük Britanya, Fransa ve Almanya'nın sınıf bilinçli işçilerine de seslenir. Bu ülkelerin işçileri ilerleme ve sosyalizm davasına en büyük katkılarda bulunmuş ve İngiltere'de Çartist hareket, Fransız proletaryasının hayata geçirdiği tarihi öneme

sahip bir dizi devrim ve nihayet Almanya'da Sosyalist Karşıtı Yasa'ya karşı kahramanca mücadele ve proleter kitle örgütlerinin yaratılması için bütün dünyanın işçilerine örnek teşkil eden uzun soluklu, sebatkâr ve disiplinli çalışma gibi büyük örnekler sunmuşlardır. Proleter kahramanlığın ve tarihsel yaratıcı çalışmanın bütün bu örnekleri, bizim gözümüzde, bahsi geçen ülkelerdeki işçilerin, bugün karşı karşıya oldukları insanlığı savaşın dehşetinden ve sonuçlarından kurtarma görevini de kavrayacaklarının; bu işçilerin, çok yönlü, kararlı, dinç ve coşkulu eylemleriyle barış antlaşmasının imzalanması ve aynı zamanda, halkın emekçi ve sömürülen kitlelerinin her türlü kölelikten ve sömürüden kurtarılması davamıza yardım edeceklerinin teminatıdır.

24-25 Ekim Devrimi'nin yarattığı, İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'ne dayanan işçi-köylü hükümeti, barış müzakerelerine derhal başlamalıdır Çağrımız hem hükümetlere hem de halklara yönelik olmalıdır. Hükümetleri görmezden gelemeyiz, zira bu tutum barış antlaşması ihtimalini geciktirecektir ve halk hükümeti bunu göze alamaz. Ama diğer yandan halklara hitap etmekten geri durmaya da hakkımız yok. Her yerde hükümetlerle halklar arasında farklılıklar var ve bu yüzden halklara savaş ve barış sorunlarına müdahale etmeleri için yardım etmeliyiz. Elbette biz, ilhakların ve savaş tazminatlarının olmadığı barış programımızı bütünüyle savunacağız. Bundan geri adım atmayacağız, fakat düşmanlarımıza, kendi koşullarının bizimkinden farklı olduğunu ve bu yüzden bizimle müzakerelere başlamalarının hiçbir yarar getirmeyeceğini söyleme fırsatı vermeme-

liyiz. Hayır, ellerinden bu kozu almalı ve koşullarımızı bir ültimatom şeklinde sunmamalıyız. Dolayısıyla, çağrımıza bütün barış koşullarını ve bütün teklifleri incelemeye hazır olduğumuz ibaresini de ekledik. Teklifleri inceleyeceğiz, ama incelemek kabul etmek anlamına gelmez. Bunları hangi tavizlerde bulunulup hangi tavizlerde bulunulamayacağı konusunda karar verme yetkisine sahip olacak olan Kurucu Meclis'e görüşülmek üzere sunacağız. Biz lafa geldiğinde hep barış ve adaletten yana olan, ama gerçekte ilhakçı ve yıkıcı savaşlar yürüten hükümetlerin sahtekârlıklarına karşı mücadele ediyoruz. Hiçbir hükümet düşündüklerinin tümünü söylemeyecektir. Hâlbuki biz gizli diplomasiye karşıyız ve faaliyetlerimizi bütün halkın gözü önünde, açık bir şekilde gerçekleştireceğiz. Zorluklara gözümüzü kapamıyoruz, hiçbir zaman da kapamadık. Savaş 'istemiyorum' demekle sona ermez, savaşı taraflardan biri tek başına sona erdiremez. Biz üç aylık bir ateşkes teklif ediyoruz, fakat bitkin düşmüş ordunun biraz da olsa rahat nefes alabilmesi için daha kısa bir süreyi de reddetmeyiz; dahası, bütün medeni ülkelerde, koşulları görüşmek üzere ulusal meclislerin toplanması gereklidir.

Derhal bir ateşkes yapılmasını teklif ederek, proleter hareketin gelişimi için çok şey yapmış olan ülkelerin sınıf bilinçli işçilerine hitap ediyoruz. Çartist hareketi görmüş geçirmiş olan İngiliz işçilerine, güçlü sınıf bilinçlerini birçok ayaklanmayla sergilemiş olan Fransız işçilerine ve Sosyalist Karşıtı Yasa'ya karşı mücadele yürütmüş ve güçlü örgütler kurmuş olan Alman işçilerine sesleniyoruz.

14 Mart Manifestosu'nda bankerleri devirme çağrısı yapmıştık, ama o dönem kendi bankerlerimizi devirmek bir tara-

fa, onlarla ittifak kurmuştuk. Oysa şimdi bankerlerin hükümetini devirmiş bulunuyoruz.

Hükümetler ve burjuvazi güçlerini birleştirmek ve işçi-köylü devrimini kanla boğmak için her türlü çabayı gösterecektir. Fakat üç yıllık savaş kitlelere iyi bir ders oldu; bugün başka ülkelerde de Sovyet hareketine şahit oluyoruz, Alman donanmasında Wilhelm cellâdının emrindeki subay okulu öğrencileri tarafından bastırılan bir isyan yaşandığını görüyoruz. Son olarak, Afrika'nın derinliklerinde değil, her haberin hızla yayıldığı Avrupa'da yaşadığımızı da unutmamalıyız.

İşçi hareketi zafere ulaşacak, barış ve sosyalizme giden yolu açacaktır. (*uzun alkışlar*)

27 Ekim 1917'de *Izvestiya*'nın 208. sayısında ve
28 Ekim (10 Kasım) 1917'de *Pravda*'nın
171 sayısında yayınlandı.

[...]

4
TOPRAK SORUNUNA İLİŞKİN RAPOR
8 Kasım (6 Ekim)

Toprak sorununun açıkça ortaya konmasının ne kadar önemli olduğunu devrimin kanıtladığını düşünüyoruz. Silahlı ayaklanmanın, ikinci devrimin, Ekim Devrimi'nin patlak vermesi, toprağın köylülere verilmesinin zorunlu olduğunu açık biçimde kanıtlıyor. Devrik hükümet ve uzlaşmacı partiler (Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler) toprak sorununun çözümünü çeşitli bahanelerle erteleyerek ve böylece ülkeyi ekonomik kaosa ve bir köylü ayaklanmasına sürükleyerek suç iş-

lemişlerdir. Köylerdeki karışıklıklar ve anarşi hakkında sarf ettikleri sözler ikiyüzlü ve korkakça bir sahtekârlık kokmaktadır. Akıllıca önlemler nerede ve ne zaman karışıklıklara ve anarşiye yol açmıştır? Eğer hükümet akıllıca davransaydı, eğer aldıkları önlemler yoksul köylülerin ihtiyaçlarını karşılamış olsaydı, köylü kitleleri arasında huzursuzluk baş gösterir miydi? Ama hükümetin, Avksentiyev ile Dan'ın Sovyetleri tarafından onaylanan bütün önlemleri köylülerin çıkarlarına aykırıydı ve onları ayaklanmaya zorladı.

Hükümet ayaklanmayı kışkırttıktan sonra, kendisinin neden olduğu karışıklıklar ve anarşi hakkında yaygara kopardı. Ayaklanmayı kanla bastırmak istedi, ama devrimci askerlerin, bahriyelilerin ve işçilerin silahlı ayaklanmasıyla yok olan kendisi oldu. İşçi-köylü devrimi hükümetinin ilk görevi, toprak sorununu çözmek olmalıdır, böylece muazzam yoksul köylü kitlesi sakinleşip tatmin olacaktır. Size Sovyet hükümetinizin çıkarmak zorunda olduğu bir kararnamenin maddelerini okumak istiyorum. Bu kararnamenin bir maddesi, aslında, yeredeki Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin 242 fermanı temelinde kaleme alınan Toprak Komiteleri Fermanı'dır.

TOPRAK KARARNAMESİ

1) Toprakta özel mülkiyet derhal tazminatsız olarak kaldırılmıştır.
2) Büyük toprak sahiplerinin toprakları ve ayrıca Çarlığın, manastır ve kiliselerin bütün toprakları, üzerlerindeki hayvanlar, demirbaş, çiftlik binaları ve bütün müştemilatıyla birlikte Kurucu Meclis toplanana kadar bucak (*volost*) toprak komitelerinin ve ilçe (*uyezd*) Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin yönetimine verilmelidir.

3) Şu andan itibaren bütün halka ait olan el konmuş mülklere verilecek her türlü zarar, devrim mahkemeleri tarafından cezalandırılacak ağır bir suçtur. İlçe Köylü Temsilcileri Sovyetleri, büyük toprak mülkiyetine el konması sırasında en sıkı düzenin korunması, hangi büyüklükte topraklara ve hangi topraklara el konacağının belirlenmesi, el konacak mülklerin tam bir listesinin çıkarılması ve üzerindeki binalar, demirbaş, hayvanlar, ürün stokları, vs. ile birlikte halka devredilen bütün tarım işletmelerinin en sıkı devrimci koruma altında tutulması için gerekli bütün önlemleri alacaklardır.
4) Kurucu Meclis karar verinceye kadar büyük toprak reformlarının uygulanmasında rehber, *İzvestiya* ("Tüm-Rusya Köylü Temsilcileri Sovyeti Haberleri" gazetesi) tarafından 242 köylü fermanı temel alınarak oluşturulan ve bu gazetenin 88. sayısında (Petrograd, 88. sayı, 19 Ağustos 1917) yayınlanan aşağıdaki köylü fermanıdır.

(*Lenin "Toprak Sorunu Üzerine Köylü Fermanı"nı okur.*)

Bu fermanın bütün içeriği, bütün Rusya'nın sınıf bilinçli köylülerinin ezici çoğunluğunun mutlak iradesini ifade etmesi bakımından, Kurucu Meclis toplanıncaya kadar, imkânlar ölçüsünde derhal uygulanacak bir geçici yasa kabul edilir, belli bölümleriyse, ilçe Köylü Sovyetleri'nin belirleyeceği sıraya göre uygulanır.
5) Sıradan köylülerin ve sıradan Kazakların topraklarına el konmayacaktır.

Burada, kararnamenin ve fermanın Sosyalist-Devrimciler tarafından hazırlandığına dair sesler duyuluyor. Ne çıkar bundan? Kimin tarafından kaleme alındığı fark eder mi? Biz demokratik bir hükümet olarak, aynı düşüncede olmasak bile, halk kitlelerinin kararını görmezden gelemeyiz. Köylüler bu kararnameyi pratiğe dökmeye başladıklarında ve yerel birimlerde uyguladıklarında, doğrunun ne olduğunu bizzat kendi deneyimleriyle göreceklerdir. Köylüler Sosyalist-Devrimcilerin peşinden gitmeye devam edip, bu partiye Kurucu Meclis'te çoğunluk sağlasalar bile, biz yine aynı şeyi söyleyeceğiz: Ne çıkar bundan? Deneyim en iyi öğretmendir ve kimin haklı olduğunu gösterecektir. Bırakalım bu sorunu bir ucundan köylüler çözsünler, biz de bu sırada öteki ucundan tutalım. Deneyimler devrimci yaratıcı çalışmanın genel seyri içinde yeni devlet biçimlerinin geliştirilmesiyle bizi birbirimize yaklaştıracaktır. Deneyimler bize yol göstermelidir, kitlelerin yaratıcı yeteneklerine tam özgürlük tanınmalıdır. Silahlı ayaklanmayla devrilen eski hükümet, toprak sorununu, koltuklarını aynen koruyan eski Çarlık bürokrasisinin yardımıyla çözmek istedi. Fakat bürokrasi sorunu çözmek yerine yalnızca köylülerle uğraştı. Köylüler sekiz aylık devrimimiz süresince bir şeyler öğrendiler; toprakla ilgili bütün sorunlarını kendileri çözmek istiyorlar. Bu yüzden bu yasa taslağında her türlü düzeltmeye karşıyız. Ayrıntılara inmeye gerek yok, çünkü eylem programı değil, kararname kaleme alıyoruz. Rusya kocaman bir ülke ve yerel koşullar farklılıklar gösteriyor. Köylülüğün sorunu doğru şekilde, gerektiği gibi, bizden daha iyi çözeceğine inanıyoruz. Aslolan bunu bizim programımızın ruhuna uygun olarak mı, yoksa Sosyalist-Devrimcilerin programının ruhuna uygun olarak mı yapaca-

ğı değildir. Aslolan, köylülüğün, kırda artık toprak sahiplerinin olmadığına, bütün sorunları bizzat köylülerin çözeceğine ve kendi hayatlarını kendilerinin kurmaları gerektiğine gerçekten ikna olmalarıdır.

28 Ekim 1917'de *Izvestiya*'nın 209. sayısında ve
28 Ekim (10 Kasım) 1917'de *Pravda*'nın
171. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 26, s. 247-261 (parça).

TÜM-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KURULU TOPLANTISI

17 (4) Kasım 1917



BİR GRUP HALK KOMİSERİNİN HALK KOMİSERLERİ KONSEYİ'NDEN İSTİFASINA İLİŞKİN KONUŞMA VE KARAR

Lenin yoldaş önceki konuşmacılara cevap verdi. Kendisine enternasyonalist diyen birinin, "ama Batı utanılacak derecede sessiz"* diyemeyeceğini söyledi. Almanya'daki ve Batı'daki işçi kitleler arasındaki mayalanmayı görmemesi için bir için kör olması gerekir. Alman proletaryasının üst kesimleri ve sosyalist entelijansiya her yerde olduğu gibi orada da çoğunlukla

* Bu söz Sol Sosyalist-Devrimci G.D. Zaks'a aittir.

savunmacıdır. Fakat proletaryanın alt katmanları bizden gelecek bir çağrıya cevap olarak kendi önderlerinin iradesine meydan okumaya hazırdır. Alman ordusu ve donanmasının katı disiplini muhalif unsurların eylemini engellemeyi başaramadı. Alman donanmasındaki devrimci bahriyeliler, eylemlerinin başarısızlığa mahkûm olduğunun tamamen farkında olmalarına karşın, halkın üzerindeki ölü toprağını atıp isyan ateşini yakmak için cesaretle ölümün üzerine yürüdüler. Spartaküs grubu devrimci propagandasını yoğunlaştırıyor. Liebknecht adı, proleter idealleri için yorulmak bilmez bir savaşçı olarak Almanya'da her geçen gün daha da popülerlik kazanıyor.

Biz Batı'da devrimin olacağına inanıyoruz. Bunun kaçınılmaz olduğunu biliyoruz, ama elbette siparişle devrim olmaz. Biz geçen yıl Aralık ayındayken Şubat ayında neler olacağını tam olarak biliyor muyduk? Eylül ayında, Rusya'daki devrimci demokratların bir aya kalmadan dünyadaki en büyük devrimi gerçekleştireceklerini kesin olarak söyleyebiliyor muyduk? Eski iktidarın bir yanardağın tepesinde durduğunun farkındaydık. Halkın zihninin derinliklerinde devam eden büyük faaliyete dair birçok işaret vardı. Havanın elektrikle yüklü olduğunu hissediyorduk. Devrimin mutlaka patlak vereceğinden ve etrafı temizleyici bir borana dönüşeceğinden emindik. Ama gününü ve saatini tahmin edemiyorduk. Şimdi aynı tabloyu Almanya'da görüyoruz. Orada da alttan alta gelişen bir huzursuzluk dalgası var ve bu dalga mutlaka bir kitle hareketine dönüşecektir. Kararnameyle devrim yapamayız, ama devrimin gelişmesine yardımcı olabiliriz. Siperlerde örgütlü kardeşleşme eylemlerine girişeceğiz ve Batı halklarına yenilmez bir sosyalist devrime başlamaları konusunda yardımcı olacağız. Zaks yoldaş kararnameyle sosyalizmin kurulmasın-

dan epeyce bahsetti. Ama iyi de, mevcut hükümet kitleleri daha iyi hayat biçimleri yaratmaya teşvik etmiyor mu? Mamul mallarla tahılın mübadele edilmesi ve üretimde sıkı denetim ve muhasebeyle sosyalizmin ilk adımlarını atıyoruz. Bir emek cumhuriyeti kuracağımıza eminiz. Çalışmayana ekmek yok.

Devam edecek olursak: Partinin yalıtıldığının göstergesi nedir? Birkaç aydının kopup gitmiş olması. Ama köylülerden her geçen gün daha fazla destek görüyoruz. Zafer yalnızca halka inanan insanların, halk yaratıcılığının hayat pınarından içenlerin olacaktır.

Lenin yoldaş ardından Merkez Yürütme Kurulu'na şu öneride bulundu:

Merkez Yürütme Kurulu, Halk Komiserleri Konseyi'ni, bir sonraki oturuma kadar İçişleri Halk Komiseri ile Ticaret ve Sanayi Halk Komiseri adaylarını atamakla görevlendirir ve Kolegayev yoldaşı Tarım Halk Komiserliği makamını doldurmaya davet eder.

İzvestiya, Sayı: 218, 7 Kasım 1917;
Collected Works, Cilt 26, s. 292-293.

ÜÇÜNCÜ TÜM-RUSYA İŞÇİ, ASKER VE KÖYLÜ TEMSİLCİLERİ SOVYETLERİ

23-31 (10-18) Ocak 1918



1

HALK KOMİSERLERİ KONSEYİ'NİN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN RAPOR

24 (11) Ocak 1918

Yoldaşlar, Halk Komiserleri Konseyi'nin Rusya'da Sovyet iktidarı ve Sovyet hükümeti kurulduğundan bu yana geçen iki buçuk aydaki faaliyetlerine ilişkin bir rapor sunmakla görevlendirildim.

İki buçuk ay. Bu süre, işçilerin bütün bir ülkede ya da başka bir deyişle, sömürücülerle kapitalistlere karşı iktidara sahip

oldukları önceki deneyimden, yani 1871 Paris Komünü döneminde Parisli işçilerin iktidarından yalnızca beş gün fazladır.

Bizim öncelikle bu işçi iktidarını hatırlamamız, geçmişe bir göz atıp, onu 25 Ekim'de kurulmuş olan Sovyet iktidarıyla karşılaştırmamız gerekiyor. Proletaryanın önceki diktatörlüğünü şimdikiyle karşılaştırdığımızda, uluslararası işçi hareketinin ileriye doğru dev bir adım attığını, savaşın ve yıkımın korkunç derecede karmaşık koşullarına rağmen, Rusya'da Sovyet iktidarının kıyaslanamaz derecede elverişli bir durumda bulunduğunu hemen görebiliriz.

İki ay on gün dayanan ve Sovyet iktidarının rüşeym biçimini ifade eden Komün'ü ilk kez kuran Parisli işçiler; Fransız Kadetleri, Menşevikleri ve Kaledin türü Sağ Sosyalist-Devrimcileri tarafından yok edilmişlerdi. Fransız işçileri, Fransa'da köylülüğün büyük çoğunluğunun ne amaçla ve ne uğruna kurulduğunu bilmediği ilk işçi hükümeti deneyimi için görülmedik derecede ağır bir bedel ödemek zorunda kalmışlardı.

Oysa Rusya askerleri, işçileri ve köylüleri mücadele yöntemleri hakkında bütün dünyaya örnek teşkil eden bir aygıt olarak Sovyet hükümetini yaratabildikleri için biz çok daha elverişli koşullarda bulunuyoruz. Rusya işçi ve köylülerini iktidardaki Paris proletaryasından farklı bir konuma yerleştiren budur. Paris proleterlerinin aygıtı yoktu, ülkenin geri kalanı onları anlamamıştı. Oysa biz, hemen Sovyet iktidarına yaslanabildik ve işte bu yüzden, Sovyet iktidarının kitlelerin muazzam çoğunluğunun teveccühüne ve en içten, en özverili desteğine sahip olduğundan, dolayısıyla yenilmez de olduğundan hiç kuşku duymadık.

Sovyet iktidarına kuşkuyla bakan, kapitalistlerle ve emperyalistlerle uzlaşma adına Sovyet iktidarını ama bilinçli ama bi-

linçsizce sık sık satan ve ona ihanet eden kişiler, Rusya'da proletaryanın tek başına iktidarı yürütemeyeceği hakkında kulakları sağır eden bir yaygara kopardılar. Sanki Bolşevikler ya da yandaşları arasında birileri, ancak işçi sınıfını, köylülerin çoğunluğunu, bütün emekçi ve sömürülen sınıfları, toprak sahiplerine ve burjuvaziye karşı mücadele yürüten tek ve sarsılmaz bir güç olarak birleştirebilen bir iktidarın Rusya'da kalıcı olabileceğini bir an için bile olsa unutmuş gibi.

Yalnızca işçilerin ve yoksul köylülerin, parti programımızda ifade dildiği şekliyle yarı-proleterlerin ittifakının Rusya'da halkın çoğunluğunu kucaklayabileceğinden ve hükümet için sağlam bir dayanak oluşturabileceğinden hiçbir zaman kuşku duymadık. Nitekim 25 Ekim'den sonra, hemen birkaç hafta içinde bütün zorlukları aşıp iktidarı bu sağlam ittifak üzerine kurmayı başardık.

Evet, yoldaşlar! Eski haliyle Sosyalist-Devrimci Parti -köylülerin bu partide kimin gerçekten sosyalizm yandaşı olduğunu bilmedikleri bir sırada- kimin hayata geçirdiğinden, burjuvaziyle ittifak içinde mi olup olmayacağından bağımsız olarak eşitlikçi toprak kiracılığı şiarını ortaya attığında, biz bunun bir aldatmaca olduğunu söyledik. Şu an halkın desteğinden yoksun olduğunu ve kendisinin aslında bir hiç olduğunu anlayan bu kesim, eşitlikçi toprak kiracılığını burjuvaziyle el ele hayata geçireceğini iddia etmişti. Aldatmacanın temelinde bu vardı. Fakat Rusya devrimi, kitlelerin hayatının en keskin dönemecinde emekçi kitlelerle burjuvazi arasındaki işbirliğinin bir örneğini sunduğunda, savaşın halkı mahvedip milyonları açlıktan ölüme mahkûm ettiği görüldüğünde, savaşın sonuçları uzlaşmanın pratikte ne anlama geldiğini gösterdiğinde, uzlaşmacılık okulundan geçen Sovyetler bu deneyimi yaşayıp

gördüğünde, işte o zaman köylülüğün emekçi kesimini bütün dünya işçilerinin büyük sosyalist hareketiyle birleştirmek isteyenlerin öğretilerinde sağlam, canlı ve büyük bir sosyalist öz olduğu açık hale geldi.

Bu durum köylülük açısından pratikte açık ve belirli bir sorun haline gelir gelmez, bugün Köylü Sovyetleri ve Kongreleri'nin kanıtladığı gibi hiç kimsenin kuşku duymadığı bir şey gerçekleşti. Sosyalizmi hayata geçirme zamanı geldiğinde köylüler bu iki ana siyasal çizgiyi açıkça görebiliyorlardı: Ya burjuvaziyle, ya da emekçi kitlelerle ittifak. O zaman, köylülüğün gerçek amaç ve çıkarlarını ifade eden partinin Sol Sosyalist-Devrimci Parti olduğunu anladılar Biz bu partiyle bir koalisyon hükümeti kurduğumuzda, en başından itibaren ittifakın en açık ve en tartışmasız ilkeler üzerine inşa edilmesini sağladık. Eğer Rusya köylüleri, bankaları devletleştirip fabrikalarda işçi denetimini hayata geçirecek olan işçilerle ittifak halinde toprağın toplumsallaştırılmasını gerçekleştirmek istiyorlarsa, o zaman biz onları sadık iş arkadaşları olarak, en sadık ve değerli müttefiklerimiz olarak görürüz. Yoldaşlar, sosyalizmle kapitalizm arasında, proletarya diktatörlüğünde ifadesini bulan uzun, az çok zorlu bir geçiş döneminin yattığını ve bu dönemin biçimlerinin birçok bakımdan, küçük sahipliğin mi büyük sahipliğin mi, küçük işletmenin mi büyük işletmenin mi egemen olduğuna bağlı olacağı gerçeğini, bu bariz gerçeği reddedecek tek bir sosyalist bile yoktur. Estonya'da herkesin okuma-yazma bildiği, büyük tarımsal çiftliklerin egemen olduğu bu küçük ülkede sosyalizme geçiş ile Rusya gibi özünde küçük burjuva bir ülkede sosyalizme geçişin aynı olamayacağını söylemeye bile gerek yok. Bu dikkate alınmalıdır.

Sosyalizmin köylülere zorla dayatılamayacağını ve onların yalnızca örnek yoluyla ikna olmalarına ve canlı deneyimleri benimsemelerine güvenilebileceğini her sınıf bilinçli sosyalist söyleyecektir. Köylüler sosyalizme geçişi nasıl tercih edecekler? Bugün Rusya köylülerinin önündeki pratik sorun budur. Köylüler sosyalist proletaryayı nasıl destekleyebilir ve sosyalizme geçişi başlatabilirler? Köylüler bu geçişe çoktan başladılar ve onlara güvenimiz tamdır.

Sol Sosyalist-Devrimcilerle yaptığımız ittifak sağlam bir temel üzerine kuruludur ve her geçen saat daha da güçlenmektedir. Halk Komiserleri Konseyi'ndekiler olarak, ilk başlarda fraksiyon mücadelesinin çalışmayı engelleyeceğinden korkmuş olsak da, iki aylık ortak çalışma temelinde şunu kesin olarak söylemem gerekir ki çoğu sorunda kararlar oybirliğiyle alınmaktadır.

Köylülerin, örneğin kentle kır arasındaki alışverişin ne şekilde olması gerektiğini kendi deneyimleriyle öğrendiklerinde, ancak o zaman tabandan, kendi deneyimleri temelinde kendi bağlarını kuracaklarını biliyoruz. Öte yandan iç savaş deneyimi, köylülere, sosyalizme giden yolun yalnızca proletarya diktatörlüğünden ve sömürücülerin egemenliğinin acımasızca bastırılmasından geçtiğini göstermiştir. (*alkışlar*)

Yoldaşlar, bu toplantıda ya da Merkez Yürütme Kurulu'nda bu konuya ne zaman değinsek, salonun sağ kanadından ara ara 'Diktatör!' çığlıklarının yükseldiğini duyuyorum. Evet, 'biz sosyalistken' herkes proletarya diktatörlüğünü kabul ederdi, hatta bunu programlarına bile yazmışlardı, emekçi kitlelerin sömürülmemesi gerektiğine, bunun hem günah hem de alçaklık olduğuna ve insanlar buna ikna edildiğinde yeryüzünün cennet olacağına halkı inandırmanın ve bunu kanıtlamanın

mümkün olduğu şeklindeki yaygın ama yanlış görüşe öfke kusuyorlardı. Hayır, bu ütopyacı düşünce teoride çoktan yok edildi, şimdi görevimiz bunu pratikte de yok etmektir

Sosyalizmi sosyalistlerin bize altın tepside sunacakları bir şey olarak düşünmemek gerekir. Bu asla olmayacaktır. Tarihte sınıf mücadelesinin tek bir sorunu bile yoktur ki şiddetten başka bir yolla çözülmüş olsun. Şiddet, emekçiler tarafından, sömürülen kitleler tarafından sömürücülere karşı uygulandığında, biz şiddetten yanayız! (*coşkulu alkışlar*) Dahası, bilinçli ya da bilinçsiz olarak burjuvazinin safında yer alan ya da bu eşi görülmedik derecede kızışmış sınıf mücadelesini gördüğünde küçük dilini yutan, gözyaşlarına boğulan, bütün ilkelerini unutup bizden imkânsızı isteyecek, yani biz sosyalistlerin sömürücülere karşı savaşmadan ve onların direnişini ezmeden tam zafer kazanmasını talep edecek kadar burjuvazi tarafından sindirilmiş ve egemenliğiyle ezilmiş kişilerin yaygarası bizi hiç mi hiç ilgilendirmiyor.

Sömürücüler daha 1917 yazında 'son ve belirleyici mücadeleler'in gelip çattığını, iktidar Sovyetlere geçtiği takdirde burjuvazinin son kalesinin, emekçi kitleleri ezmek için kullandığı başlıca silahın elinden alınacağını kavramışlardı.

İşte bu yüzden Ekim Devrimi sömürücüleri direnişlerini sonlandırmaya ve -en iyilerine bile bu ne kadar zor gelirse gelsin- sömürücü sınıfların egemenliğinin bir daha geri dönmemek üzere sona erdiği, bundan böyle emirleri sıradan köylünün vereceği ve hoşlarına gitsin ya da gitmesin bu emirlere uymak zorunda oldukları fikrine alışmaya zorlayacak bu sistemli ve şaşmaz mücadeleye başladı.

Bu yolda birçok zorluk, fedakârlık ve hata olacak, çünkü bu, tarihte örneği olmayan, kitaplardan öğrenilemeyecek yeni

bir şeydir. Bunun tarihteki en büyük ve en zor geçiş olduğunu söylemeye bile gerek yok, fakat bu büyük geçişi gerçekleştirmenin başka yolu yoktur ve Rusya'da Sovyet iktidarının kurulmuş olması göstermiştir ki, devrimci deneyim bakımından en zengin kesim -milyonların az sayıda partilinin yardımına koştuğunu unutmayalım- devrimci halktır, kendi sömürücülerinin boğazına yapışan halktır.

Rusya'da İç Savaş'ın şu an bu kadar büyük bir önem kazanmış olmasının sebebi işte budur. Bizim karşımıza şu sloganla çıkıyorlar: "Kahrolsun İç Savaş!" Bu sloganın sözde Kurucu Meclis'in sağ sıralarından atıldığını duydum. Kahrolsun İç Savaş.... Ne demek bu? Kime karşı iç savaş kahrolsun? Lümpen proletaryayı ve memurları satın almak için milyonlar harcayan Kornilov'a, Kerenski'ye, Riabuşinski'ye karşı iç savaş mı? Bilinçli ya da bilinçsiz olarak bu rüşvetleri kabul eden sabotajcılara karşı iç savaş mı? Bu sabotajcılar arasında, eski burjuva düzenin tamamen yıkılabileceğini ve yıkılması gerektiğini ve onun yıkıntıları üzerinde yepyeni bir sosyalist toplumun inşa edilebileceğini ve edilmek zorunda olduğunu hayal bile edemedikleri için bilinçsizce bu rüşvetleri yiyen cahil insanların olduğuna kuşku yok. Bu tür kişiler elbette var, ama bu bir şey değiştirir mi?

Işte bu yüzden mülklü sınıfların temsilcileri her şeylerini ortaya koyuyorlar, bu yüzden 'son ve belirleyici mücadeleler'in gelip çattığını düşünüyorlar. Onlar Sovyet iktidarını yıkmak için hiçbir canilikten geri durmayacaklardır. Sosyalizmin bütün tarihi, özellikle de devrimci mücadele açısından çok zengin olan Fransız sosyalizminin tarihi, emekçi kitleler iktidarı ellerine aldıklarında, egemen sınıfların, kendi para keselerini korumak söz konusu olduğunda görülmemiş canilikle-

re ve infazlara başvurduğunu göstermiyor mu? Bu zevat bize iç savaştan bahsettiğinde, kendilerine alaycı bir cevap veriyoruz; sloganlarını öğrencilerin saflarına taşıdıklarındaysa, "Onları kandırıyorsunuz, diyoruz.

Sınıf mücadelesinin bu en son biçimine, sömürülen sınıfın, sınıf düşmanını, yani burjuvaziyi tümüyle yok etmek için yalnızca bürokratları değil, aynı zamanda toprak sahiplerini de, bazı eyaletlerde Rus köylülerinin yaptığı gibi Rus topraklarından sürüp atmak için bütün iktidar araçlarını ele geçirdiği bir biçime bürünmesi tesadüf değildir.

Halk Komiserleri Konseyi'nin bürokratlar ve toprak sahipleri nezdinde karşılaştığı sabotajın, onların sosyalizme yardım etmek istemediklerinin bir göstergesi olduğu söyleniyor, sanki bütün bu kapitalistler, lümpenler, düzenbazlar ve sabotajcılar güruhunun, emekçilerin iktidarına karşı durmak üzere burjuvazi tarafından satın alınmış tek bir çete oluşturdukları açık değilmiş gibi. Elbette kapitalizmden bir hamlede sosyalizme sıçranabileceğini düşünenler ya da Kurucu Meclis aracılığıyla bunun başarılabileceğine halkın çoğunluğunu ikna etmenin mümkün olduğunu düşünenler, yani bu burjuva-demokratik masallara inananlar hiç tasalanmadan inanmaya devam edebilirler, ama hayat bu masalı darmadağın ettiğinde ağlayıp sızlanmasınlar, bizden söylemesi.

Sınıf mücadelesinin ne anlama geldiğini, bürokratların örgütlediği sabotajın ne anlama geldiğini kavramış olanlar, sosyalizme bir çırpıda geçemeyeceğimizi biliyorlar. Geriye bir tek burjuvazi, yani egemenliklerini yeniden kurmayı uman ve para keselerinin derdine düşmüş olan kapitalistler kahyor; geriye bir tek lümpen proletarya, yani kapitalizm tarafından ezilip hor görülmüş ve proleter mücadelesi fikrini kavraya-

mayan halkın yozlaşmış bir kesimi kalıyor; geriye bir tek memurlar, yani eski düzenin bekasının toplumun çıkarına olduğuna inanan bürokratlar kalıyor. Bu kesimler tamamen çökmeden, gerek Rus gerekse Avrupa burjuvazisi tamamen yok edilmeden sosyalizmin zafere ulaşabileceği nasıl düşünülebilir? Riabuşinski gibilerin kendi sınıf çıkarlarını anlamadıklarına inanabilir miyiz? Sabotajcılara çalışmamaları için onlar para dağıtıyorlar. Yoksa örgütsüz mü hareket ediyorlar? Değerli kâğıtlar satın almak suretiyle Fransız, İngiliz ve Amerikan kapitalistleriyle birlikte hareket etmiyorlar mı? Bu alımlardan çok bir şey kazanıp kazanamayacaklarını zaman gösterecek. Şimdi elde ettikleri dağlar kadar değerli kâğıdın, değersiz kâğıt parçalarından ibaret olduğunun anlaşıldığı gün gelmeyecek mi?

İşte bu yüzden, yoldaşlar, terörden, diktatörlükten, iç savaştan medet umduğumuz şeklindeki bütün suçlama ve yakınmalara, henüz gerçekten teröre başvurmamış olmamıza rağmen -bizim elimizde Sovyetler gibi bir silah olduğu için onlardan daha güçlüyüz, bankaları devletleştirip mülklerine el koymamız onları teslim olmaya zorlamaya yetecektir- iç savaşı kışkırttığımız hakkındaki bütün bu ithamlara şu cevabı veriyoruz: Evet, hiçbir hükümetin ilan etme cesaretini gösteremeyeceği şeyi açıkça ilan ettik. Dünya üzerinde iç savaştan açıkça bahsedebilecek ilk hükümet, işçi, köylü ve askerlerin hükümetidir. Evet, sömürücülere karşı iç savaş başlattık ve bu savaşa devam ediyoruz. Bunu ne kadar açık ifade edersek bu savaş o kadar çabuk sona erecektir, bütün emekçi ve sömürülen kitleler bizi o kadar çabuk anlayacak, Sovyet iktidarının, bütün emekçi kitlelerin gerçek, en halis çıkarlarını savunduğunu o kadar çabuk kavrayacaklardır.

Yoldaşlar, bu mücadelede çarçabuk zafere ulaşacağımızı sanmıyorum, ama çok zengin bir deneyime sahibiz: İki ay içinde birçok şeye imza attık. Kerenski'nin Sovyet iktidarına karşı saldırı girişimini ve bu girişimin tamamen boşa çıkartıldığını gördük. Ukraynalı Kerenski'lerin iktidarlarını nasıl örgütlediklerini gördük. Oradaki mücadele henüz bitmedi, ama bu mücadeleyi görmüş, Sovyet iktidarı temsilcilerinden en azından birkaç gerçek haber dinlemiş olan herkesin gözünde, Ukrayna Rada'sının burjuva unsurları için günlerin sayılı olduğu açıktır. (*alkışlar*) Sovyet iktidarının, Ukrayna Halk Cumhuriyeti'nin Ukrayna'nın burjuva Rada'sı karşısındaki zaferinden en ufak bir kuşku duyulamaz.

Kaledin'e karşı mücadeleye gelecek olursak, Sovyet iktidarına karşı yönelen bir toplumsal temelden bahsedilebildiği oranda, her şey emekçi kitlelerin sömürüsüne, yani burjuva diktatörlüğüne dayanmaktadır. Köylü Kongresi, Kaledin'in davasının umutsuz bir dava olduğunu, emekçi kitlelerin Kaledin'e karşı saf tuttuğunu açıkça göstermektedir. Sovyet iktidarı deneyimi, lafta değil, eylemde propaganda, Sovyet örgütlerinin örneği üzerinden propaganda etkisini göstermekte ve Kaledin'in Don Bölgesi'ndeki kalesi şu an dışarıdan değil, daha çok içeriden yıkılmaktadır.

İşte bu yüzden Rusya'da iç savaş cephesine baktığımızda, kesinlikle şunu söyleyebiliriz: Sovyet iktidarının tam zaferi mutlak bir teminat altındadır. Yoldaşlar, Sovyet iktidarının zaferi, en başından beri sosyalizmin köklü ilkelerini hayata geçirmeye başlamış olması, tutarlı ve kararlı bir şekilde kitlelere yaslanması ve toplumun en çok ezilen, en sindirilmiş katmanlarını faal bir hayata uyandırmayı, sosyalist yaratıcı çalışmaya çekmeyi görev kabul etmesi sayesinde gerçekleşmektedir. Bu

yüzden kışla disipliniyle ve askerlere kötü muameleyle anılan eski ordu mazide kalmıştır. Eski ordu hurdaya çıkmıştır, ondan geriye hiçbir şey kalmamıştır. (*alkışlar*) Ordunun tam demokratikleştirilmesi başarılmıştır.

Müsaadenizle, başımdan geçen bir olayı anlatmak istiyorum. Bir Finlandiya treninin vagonunda, birkaç Finliyle yaşlı bir kadın arasında geçen bir konuşmaya kulak misafiri oldum. Fince bilmediğim için sohbete katılamadım, ama Finlilerden biri bana dönüp şöyle dedi: "Biliyor musunuz, yaşlı kadın çok ilginç bir şeyden bahsediyor. Diyor ki, 'artık tüfekli bir adamdan korkmaya gerek yok. Geçen gün ormanda tüfekli bir adama rastladım, topladığım odunu almak yerine, üstüne birkaç tane de o koydu'

Bunu duyduğumda kendi kendime şöyle dedim: Varsın yüzlerce gazete -adları ister sosyalist ister neredeyse sosyalist olsun vs.-, son derece gür çıkan yüzlerce ses bize 'diktatör' 'zorbalar' ve benzeri ithamlarla bağırsın dursun. Biz kitleler arasından bugün başka bir sesin yükseldiğini biliyoruz. Onlar kendi kendilerine diyorlar ki: Artık tüfekli bir adamdan korkmamıza gerek yok, çünkü o emekçileri savunuyor ve sömürücülerin egemenliğini acımasızca ezecektir (*alkışlar*) Halk bunu hissediyor ve tam da bu yüzden, sıradan, eğitimsiz insanların, Kızıl Muhafızlar'ın bütün güçlerini sömürücülere karşı yönelteceğini anlatarak yürüttükleri propaganda yenilmezdir Bu propaganda milyonları, on milyonları kucaklayacak ve on dokuzuncu yüzyılda Fransız Komünü'nün yaratmaya başladığı, fakat burjuvazi tarafından yıkıldığı için sadece kısa bir süre varlığını sürdürebilen şeyi sağlam bir temelde yaratacaktır Bu propaganda sosyalist bir Kızıl Ordu yaratacak, bütün sosyalistlerin ulaşmaya çabaladığı bir şeyi, yani halkın genel si-

lahlandırılmasını gerçekleştirecektir. Bu sayede, emekçi kitleleri silahlı mücadele için eğitmemizi sağlayacak yeni Kızıl Muhafız kadroları yetiştirilecektir.

Eskiden Rusya için, subayları olmadığı için savaşamaz denirdi. Fakat aynı burjuva subayların, Kerenski ve Kaledin'e karşı mücadele eden işçileri gördüklerinde söylediklerini unutmamalıyız: "Evet, Kızıl Muhafızlar'ın teknik düzeyi çok geri, fakat bu adamlar biraz eğitim aldıklarında, yenilmez bir orduya sahip olacaklar." Bunun sebebi, dünya çapındaki mücadelelerin tarihinde ilk kez bir orduya, bürokratik bilginin aktarma kayışı olmak yerine, sömürülenlerin kurtuluşu uğruna mücadele fikrini rehber edinen unsurların girmiş olmasıdır. Başladığımız iş tamamladığımızda Sovyet Rusya Cumhuriyeti yenilmez olacaktır. (*alkışlar*)

Yoldaşlar, Sovyet iktidarı Sovyet ordusunun yaratılmasında kat ettiği yolu, egemen sınıfların daha incelikli ve daha karmaşık olan başka bir aracına karşı mücadelede de tuttu. Düzeni koruduğunu iddia eden, ama gerçekte para babalarının çıkarlarını savunan, sömürücülerin acımasızca ezilmesinin kör, incelikli bir aracı olan burjuva mahkemelerinden bahsediyorum. Sovyet iktidarı bütün proleter devrimlerinin öğrettiği gibi hareket etti; eski mahkemeleri derhal hurdaya çıkardı. Varsın eski mahkemeleri ıslah etmek yerine, hemen hurdaya çıkardığımız hakkında bağırıp çağırsınlar. Biz bu şekilde, gerçek bir halk mahkemesine giden yolu döşedik ve bunu baskıcı önlemlerden ziyade, kitlelerin örneği aracılığıyla, formalitelere bulaşmadan emekçilerin otoritesiyle yaptık; mahkemeleri bir sömürü aracı olmaktan çıkarıp, sosyalist toplumun sağlam temelleri üzerindeki bir eğitim aracına dönüştürdük. Böyle bir topluma birdenbire ulaşamayacağımıza kuşku yoktur.

Dünya üzerindeki büyük halk devrimlerinin bütün deneyimlerinin işaret ettiği yoldan yürüyen Sovyet iktidarının attığı esas adımlar bunlardır. Emekçi kitlelerin yeni bir devlet iktidarı yaratmak için bu yolda adımlar atmaya başlamadığı tek bir devrim yoktur. Ne yazık ki öncekiler bu işe yalnızca başladılar, ama bitiremediler, yeni türde bir devlet iktidarı yaratmayı başaramadılar. Bizse bunu yaratmayı başardık; daha şimdiden sosyalist bir Sovyet Cumhuriyeti kurduk.

Hayal kurmuyorum, sosyalizme *geçiş* dönemine daha yeni girdiğimizi, henüz sosyalizme varmadığımızı biliyorum. Ama yine de devletimizin sosyalist bir Sovyet Cumhuriyeti olduğunu söylemek yanlış olmaz. En demokratik burjuva cumhuriyetleri arasında bile tamamen demokratik tek bir cumhuriyetin olmadığını herkes bilmesine rağmen, Batı'daki birçok burjuva cumhuriyetini demokratik cumhuriyet diye adlandırmak kadar doğru bir davranıştır bu. Burjuva cumhuriyetleri demokrasi kırıntıları verirler, sömürücülerin haklarını az biraz kısıtlarlar, fakat emekçi kitleler bu cumhuriyetlerde de diğer yerlerde olduğu kadar ezilip baskıya maruz kalırlar. Neticede biz gerek eski monarşilerin gerekse de anayasal cumhuriyetlerin burjuva düzenini ifade ettiğini söylüyoruz.

Aynısı bizim için de geçerlidir. Biz kapitalizmden sosyalizme geçiş dönemini bile tamamlamış olmaktan uzağız. Uluslararası proletaryanın desteği olmadan bu geçişi tamamlayabileceğimiz umuduna asla kapılmadık. Bu konuda asla yanılsamalara kapılmadık, kapitalizmden sosyalizme giden yolun ne kadar zorlu olduğunu biliyoruz. Fakat bu yola adım attığımız için, Sovyet Cumhuriyetimizin bir sosyalist cumhuriyet olduğunu söylemekle yükümlüyüz ve bu sözler boş sözler olarak kalmayacaktır

Kapitalistlerin egemenliğini altın alta oyan birçok önlem aldık. Sovyet iktidarının, bütün kurumların faaliyetini tek bir ilke etrafında birleştirmek zorunda olduğunu biliyoruz ve bu ilkeyi şu sözlerle ifade ediyoruz: "Rusya bir Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'dir." (*alkışlar*) Bu beyan, yapmak zorunda olduğumuz ve şimdiden yapmaya başladığımız şeye dayanan gerçeklik olacaktır; bu beyan, bütün faaliyetlerimizin en iyi birleşmiş hali, programımızın ilanı; sosyalizmin ne olduğunu bilmeyen ya da daha da kötüsü, sosyalizm denince, devrimin on ayı boyunca deneyip tadına baktığımız ve sosyalizm değil, bir sahtekârlık olduğuna kanaat getirdiğimiz Çernov ve Çereteli'nin burjuva reformlar bulamacını anlayan bütün ülkelerin emekçilerine ve sömürülenlerine bir çağrı olacaktır.

Tam da bu yüzden 'özgür' İngiltere ve Fransa devletleri, devrimimizin o on aylık döneminde, Bolşeviklerin ve Sol Sosyalist-Devrimcilerin tek bir gazetesini bile sınırdan sokmamak için bütün imkânlarını seferber ettiler. Bu şekilde davranmak zorundaydılar, çünkü bütün ülkelerdeki işçi ve köylülerin Rusya işçilerinin yaptığı her şeyi içgüdüsel olarak kavradığını görüyorlardı. Rusya devrimi hakkındaki haberlerin ve Sovyet iktidarı sloganının bir alkış tufanıyla selamlanmadığı tek bir toplantı yoktu. Emekçi ve sömürülen kitleler her yerde daha şimdiden parti yönetimleriyle çatışma içine girmişlerdir. Bu önderlerin eski sosyalizmi henüz, Rusya'da Çeidze ve Çereteli'lerin sosyalizmi gibi mezara gömülmedi, fakat dünyanın bütün ülkelerinde daha şimdiden işi bitmiştir, daha şimdiden ölmüştür.

Bu eski burjuva düzeninin karşısında şimdi yeni bir devlet var: Sovyet Cumhuriyeti, yani eski burjuva engelleri yıkıp geçen emekçi kitlelerin, sömürülen sınıfların devleti. Sömürü-

cüleri bastırmayı, eskiden kalma para kesesinden ve bilgi deposundan ötürü hâlâ güçlü olan bu bir avuç önemsiz insanın direnişini kırmayı mümkün kılan yeni devlet biçimleri yarattık. Profesörler, öğretmenler ve mühendisler, "Bilgi birikimimizi burjuvazinin hizmetine sunmak istiyoruz, yoksa çalışmayız, diyerek bilgilerini emekçi kitlelerin sömürülmesinin bir aracına dönüştürüyorlar. Fakat işçi-köylü devrimi onların iktidarını yıktı ve bugün onlara karşı, kitlelerin kendi temsilcilerini özgürce seçtikleri bir devlet doğuyor.

İşte tam bu anda, her türlü iktidarın, her türlü devletin tümüyle ortadan kaldırılmasına geçişi açıkça gösteren bir iktidar örgütüne gerçekten sahip olduğumuzu söyleyebiliriz. Fakat devletin tümüyle ortadan kalkması ancak sömürüden geriye hiçbir iz kalmadığında, yani sosyalist toplumda mümkün olacaktır.

Şimdi, Rusya'nın sosyalist Sovyet Hükümeti'nin hayata geçirmeye başladığı önlemlere kısaca değinebiliriz. Rusya topraklarından yalnızca toprak sahiplerini defetmek için değil, aynı zamanda burjuvazinin egemenliğini ve milyonlarca, on milyonlarca emekçinin sermaye tarafından ezilmesi imkânını ortadan kaldırmak amacıyla da aldığımız ilk önlemlerden biri, bankaların devletleştirilmesiydi. Bankalar modern kapitalist ekonominin büyük merkezleridir. Bankalar muazzam bir zenginliği elinde toplar ve bunu bu dev ülkeye dağıtırlar; bankalar kapitalist hayatın sinir merkezleridir. Bu karmaşık ve çetrefilli örgütler yüzyıllara yayılan bir gelişim sonucunda ortaya çıkmıştır. İşte Sovyet iktidarının ilk darbeleri başlangıçta Devlet Bankası'nın şahsında amansız bir direnişle karşılık veren bu kurumları hedef aldı. Fakat bu direniş Sovyet iktidarını yolundan alıkoyamadı. Meselenin özünde, yani Devlet Ban-

kası'nın örgütlenmesinde başarılı olduk; bu temel kurum artık işçilerle köylülerin elindedir. Halen fazlasıyla geliştirilmeye muhtaç olan bu temel önlemlerden sonra, sıra özel bankalara el koymaya geldi.

Bu konuda uzlaşmacılara sorsak bize öğütleyecekleri gibi hareket etmedik: Önce Kurucu Meclis'in toplanmasını beklemek, sonra belki bir yasa tasarısı hazırlayıp bunu Kurucu Meclis'e sunmak ve böylece, burjuvaziyi niyetlerimiz hakkında bilgilendirip bu tatsız meseleden kurtulabilmeleri için bir yasal boşluk bulmalarını sağlamak, hatta oldu olacak, onları da işin içine katmak ve sonra da resmi yasalar çıkarmak... Oldu mu size 'yasal devlet edimi'!

Bunu yapmak sosyalizmi reddetmek olurdu. Biz doğrudan işe koyulduk: 'Eğitimli' zevatın, daha doğrusu, ellerinde kalan bilgi kırıntılarıyla bezirgânlık yapan burjuvazinin eğitimsiz destekçilerinin suçlamalarına maruz kalmaktan korkmadan, "silahlı işçi ve köylülerimiz var, hemen bu sabah bütün özel bankaları işgal etmeliler" dedik. (*alkışlar*) Ancak bu olduktan sonra, ancak iktidarı ele geçirdikten sonra, ancak o zaman hangi önlemleri almamız gerektiğini tartışacağız dedik. Sabah bankalar işgal edildi, akşamınaysa Merkez Yürütme Kurulu bir kararname yayınladı: "Bankalar artık devlet mülkiyetindedir. Bankaların devlet kontrolüne geçişine, bankacılığın toplumsallaştırılmasına ve Sovyet iktidarına devrine imza attık.

Yüzyıllara yayılan bir gelişim içinde kapitalist ekonominin işleyişinden doğan bankalar gibi böylesine karmaşık ve çetrefilli bir aygıtın birkaç gün içinde yıkılabileceğini ya da dönüştürülebileceğini düşünen tek bir kimse bile yoktu aramızda. Biz asla böyle bir iddiada bulunmadık. Bilimciler ya da sahte bilimciler kafalarını sallayıp kehanetlere gark olduklarında,

biz dedik ki: İstediğiniz kehanette bulunabilirsiniz; biz proleter devrimi için yalnızca tek bir yol biliyoruz, o da düşman mevzilerini ele geçirmek, kendi deneyimlerimiz temelinde, hatalarımızdan dersler çıkararak yönetmeyi öğrenmektir. Önümüzdeki zorlukları asla küçümsemiyoruz, fakat aslolan şeyi başardık. Kapitalist zenginliğin kaynağını bizatihi dağıtım yerinde kuruttuk. Bütün bunların ardından, devlet borçlarının feshi, mali boyunduruğun atılması çok kolay bir adımdı. İşçi denetiminin ardından fabrikalara el konmasına geçiş de aynı şekilde çok kolaydı. İşçi denetimini yürürlüğe koymakla üretimi parçalayıp ayrı bölümlere ayırdığımız suçlamasıyla karşılaştığımızda, bu saçmalığı duymazdan geldik. İşçi denetimini yürürlüğe koyarken, bunun bütün Rusya'ya yayılmasının çok zaman alacağını biliyorduk, ama biz yalnızca tek bir yolu tanıdığımızı göstermek istedik: değişimlerin tabandan gerçekleştirilmesi. Ekonomik ilişkilerin yeni, temel ilkelerini işçinin kendisinin tabandan yaratmasını istedik. Elbette bunun yayılması için çok zaman gerekecektir.

İşçi denetiminden Yüksek Ekonomi Konseyi'nin yaratılmasına geçtik. Ancak bu sayede ve önümüzdeki birkaç gün içinde gerçekleşecek olan bankaların ve demiryollarının devletleştirilmesiyle birlikte, yeni bir sosyalist ekonominin inşasına başlamamız mümkün hale gelecek. Bizi bekleyen zorlukları çok iyi biliyoruz, ama biz ancak emekçi kitlelerin deneyimlerine ve içgüdülerine güvenerek bu görevi yerine getirmek için işe koyulanların gerçek sosyalist olduğunu iddia ediyoruz. Kitleler birçok hata yapacaklar, fakat esas görev başarılmıştır. Kitleler Sovyet iktidarına başvurduklarında, sömürücülere karşı sonsuz bir destek göreceklerini biliyorlar. Kitlelerin çalışmalarını kolaylaştırmayı amaçlayıp da Sovyet iktidarı tarafından tü-

müyle desteklenmeyen tek bir önlem bile yoktur Sovyet iktidarı her şeyi bilemez ve her yere zamanında müdahale edemez. Nitekim çoğu zaman zor görevlerle karşı karşıya gelmektedir. İşçi ve köylüler sık sık hükümete heyetler yollayıp, örneğin falanca toprak parçasının ne olacağını soruyorlar. Ve bizzat ben, kafalarında kesin bir fikir olmadığını gördüğümde sık sık mahcup olduğumu biliyorum. Böyle anlarda diyorum ki: "İktidar sizsiniz, ne yapmak istiyorsanız yapın, ne almak istiyorsanız alın, biz arkanızdayız. Fakat üretimi boşlamayın, üretimin yararlı olmasına çalışın. Yararlı işlere koyulun, hatalar yapacaksınız, ama böyle böyle öğreneceksiniz." Nitekim işçiler şimdiden öğrenmeye başladılar, daha şimdiden sabotajcılara karşı savaşmaya başladılar. Eğitim, emekçi sınıfların ilerlemesini engelleyen bir çit haline getirilmişti. Bu çit yıkılacaktır.

Kuşkusuz, savaş insanları hem cephe gerisinde hem de cephede yozlaştırıyor; savaş tedarikinde çalışanlara özellikle yüksek ücret ödeniyor ve bu durum savaştan kaçan bütün kesimlere, bir şeyler 'kapıp' kirişi kırmak dışında bir arzusu olmayan lümpen ve yarı-lümpen unsurlara çekici geliyor. Ama bunlar eski kapitalist düzenden geriye kalan en kötü unsurlardır ve bütün eski illetlerin taşıyıcısıdır. Bu unsurları defetmeli ve fabrikalara en iyi proleter unsurları sokup onları geleceğin sosyalist Rusya'sının çekirdekleri haline getirmeliyiz. Bu kolay bir iş değildir, birçok anlaşmazlığa, sürtüşmeye ve çatışmaya yol açacaktır. Biz Halk Komiserleri Konseyi olarak ve bizzat ben, bu unsurlardan birçok şikayet ve tehdit işittik, fakat bunları sükûnetle karşıladık, çünkü artık başvurabileceğimiz bir yargıca sahip olduğumuzu biliyoruz. Bu yargıç İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleridir. (*alkışlar*) Bu yargıcın sözü tartışılmazdır ve biz her zaman bu söze itimat edeceğiz.

Kapitalizm işçi sınıfının tepedeki küçük bir kesimini burjuvazinin etrafında toplamak için, işçileri kasten farklılaştırır. Bu kesimle ihtilafların olması kaçınılmazdır. Sosyalizme mücadele etmeden varamayız. Biz mücadeleye hazırız, şimdiden başladık ve bu mücadeleyi Sovyet adlı aygıtın yardımıyla tamamlayacağız. İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri önüne gelen her türlü sorunu kolaylıkla çözecektir. Zira ayrıcalıklı işçiler grubu ne kadar güçlü olursa olsun, bütün işçilerin temsilci organıyla karşı karşıya geldiklerinde, bu mahkemenin sözü -bir kez daha söylüyorum- onlar için tartışılmaz olacaktır. Bu düzenleme daha yeni hayata geçiriliyor. İşçi ve köylüler güçlerine henüz yeterince güvenmiyorlar. Yüzlerce yıllık gelenekten ötürü, birilerinin yukarıdan emirler yağdırmasına alışmış durumdalar. Proletaryanın egemen sınıf olduğunu henüz tam olarak içselleştiremediler; saflarında hâlâ korkutulmuş ve sindirilmiş, burjuvazinin iğrenç okulundan geçmek zorunda olduğunu düşünen unsurlar var. Burjuva düşüncelerin bu en rezili, en uzun süre dayandı, ama o da ölüm döşeğinde ve o da temelli ölecek. Sovyet iktidarının her adımında, bu eski burjuva önyargısından, yani işçi ve köylülerin devleti yönetemeyecekleri görüşünden tamamen kurtulan insanların sayısının durmadan artacağına eminiz. İşçi ve köylüler bir kez yönetmeye başladıklarında, öğrenebilirler ve öğreneceklerdir! (*alkışlar*)

Kitlelerin içinden önderler ve örgütçüler bulup çıkarmak örgütsel görevimiz olacaktır. Şimdi gündemimizde bu büyük, bu muazzam iş var. Eğer Sovyet iktidarı olmasaydı, insanları terfi ettirebilen bu filtre aygıtı olmasaydı, bunun hayata geçirilmesi düşünülemezdi bile.

Yalnızca denetim üzerine bir devlet yasamız yok, çok daha değerli bir şeyimiz de var: Proletarya bütün sanayi dallarında

işçi yönetimini güvence altına almak için imalatçı birlikleriyle anlaşma yapma girişimlerinde bulunmaktadır. Örneğin deri işçileri ile Tüm-Rusya Deri Üreticileri Birliği arasında imzalanmak üzere böyle bir anlaşma hazırlanmaya başlandı ve tamamlanmak üzere. Ben bu anlaşmalara özel bir önem veriyorum, zira bunlar, işçilerin kendi güçlerinin bilincine varmaya başladıklarını gösteriyor.

Yoldaşlar, barış ve iaşe gibi özellikle sıkıntılı ve zor sorunlara değinmedim, çünkü bu sorunlar zaten ayrı maddeler olarak gündemimizde yer alıyor ve ayrıca tartışılacaktır

Bu kısa raporu hazırlarken, hem benim gözümden hem de bir bütün olarak Halk Komiserleri Konseyi'nin gözünden, iki buçuk ay içinde yaşadığımız bütün gelişmeleri ortaya koymaya, Rusya Devrimi'nin bu yeni döneminde sınıflar arasındaki güç dengesinin nasıl şekillendiğini, yeni bir devlet iktidarının nasıl yaratıldığını ve önünde hangi toplumsal görevlerin olduğunu göstermeye çalıştım.

Rusya sosyalizmi kurmaya doğru bir yoldan başladı: bankaların devletleştirilmesi ve bütün toprakların emekçi kitlelere devredilmesi. Bizi bekleyen zorlukları çok iyi biliyoruz, fakat devrimimizi daha önceki devrimlerle kıyaslarsak, muazzam başarılar elde edeceğimizden ve tam zaferi garantileyen bir yolda olduğumuzdan emin olabiliriz.

Nitekim işçileri daha uzun bir demokrasi okulundan geçmiş olan ve yağmacı savaşın birbirinden ayırdığı daha ileri ülkelerdeki kitleler de bu yolda bizimle birlikte olacaklardır. Bize görevimizin zorlukları anlatıldığında, sosyalizmin zaferinin ancak dünya ölçeğinde mümkün olduğu söylendiğinde, biz bunu yalnızca, burjuvazinin ve onun gönüllü ya da gönülsüz yandaşlarının reddedilemez bir gerçeği çarpıtma girişimi olarak, özellikle

umutsuz biri girişim olarak görüyoruz. Elbette sosyalizmin tek ülkede nihai zaferi imkânsızdır. Sovyet iktidarını ayakta tutan işçi ve köylülerimiz, şu an dünya savaşının bölmüş olduğu, fakat birleşmeye çabalayan o büyük uluslararası ordunun bir parçasıdırlar. Bu ordu, proleter devrimimiz hakkındaki her bilgi parçasını, her küçük haberi, her ismi coşkulu bir alkış tufanıyla selamlamaktadır, çünkü Rusya'da ortak davanın, proletaryanın ayaklanması davasının, uluslararası sosyalist devrimin yürütüldüğünün farkındadır. Canlı bir örnek, herhangi bir ülkede işe başlanmış olması, bütün bildiriler ve konferanslardan daha etkilidir; bütün ülkelerde emekçi kitlelere ilham veren budur.

1905 yılında Ekim grevi -muzaffer devrimin bu ilk adımı- hemen Batı Avrupa'ya sıçradı ve ardından, 1905'te, Avusturyalı işçilerin hareketini tetikledi; daha o dönemde bir ülkedeki işçilerin eyleminin, somut bir devrim örneğinin nasıl bir değer taşıdığını pratikte görme fırsatı elde etmiştik ve bugün de, dünyanın bütün ülkelerinde sosyalist devrimin her geçen saat olgunlaştığını görüyoruz.

Bu yolda hatalar ve yanlışlar da yapsak, engellerle de karşılaşsak, onlar için önemli olan bu değil; onlar için önemli olan örneğimizdir, onları birleştiren budur. Diyorlar ki, birlikte yürüyeceğiz ve kazanacağız, bedeli ne olursa olsun. (*alkışlar*)

Sosyalizmin büyük kurucuları Marx ve Engels yıllar boyunca işçi hareketinin gelişimini ve sosyalist dünya devriminin olgunlaşmasını gözledikten sonra, kapitalizmden sosyalizme geçişin, uzun doğum sancılarını, uzun bir proletarya diktatörlüğü dönemini, geçmişe ait olan her şeyin parçalanmasını, kapitalizmin bütün biçimlerinin acımasızca yok edilmesini, nihai zaferi kazanmak için mücadelelerini birleştirmek zorunda olan bütün ülkelerin işçilerinin ortak hareketini gerek-

tirdiğini açıkça görmüşlerdi. On dokuzuncu yüzyılın sonunda, "Başlangıcı Fransızlar yapacak, son sözüyse Almanlar söyleyecek," demişlerdi. Başlangıcı Fransızlar yapacaklardı, çünkü Fransız işçileri devrimin onlarca yıllık seyri içinde, kendilerini sosyalist devrimin öncüsü haline getirmiş olan o gözü pek devrimci eylem inisiyatifini elde etmişlerdi.

Bugünse uluslararası sosyalist güçlerin farklı bir birleşim sergilediğini görüyoruz. Kolayca yağmacılık yapabilen ve işçilerin üst katmanını rüşvetle satın alabilecek konumda olan sömürücü ülkelerin haricindeki ülkelerde hareketin başlamasının daha kolay olduğunu biliyoruz. Batı Avrupa'nın bu sahte sosyalist, neredeyse hepsi kabineci olan Çernov ve Çereteli'ci partilerinin yaptıkları hiçbir şey yok ve zaten sağlam bir temelleri de yok. İşte İtalya örneği karşımızda duruyor; şu son birkaç günde Avusturya işçilerinin emperyalist yağmacılara karşı kahramanca mücadelesine şahit olduk.* Haydutlar hareketi geçici olarak durdurmayı başarsalar da, asla tamamen durduramazlar. Hareketimiz yenilmezdir.

Sovyet Cumhuriyeti daha uzun bir süre örnek olmayı sürdürecektir. Sosyalist Sovyet Cumhuriyetimiz, uluslararası sosyalizmin bir meşalesi ve bütün emekçiler için bir örnek olarak dimdik ayakta olacaktır. Orada çatışmalar, savaş, akan kanlar, milyonlarca insanın kurban edilmesi ve kapitalist sömürü var; buradaysa gerçek bir barış politikası ve bir sosyalist Sovyet Cumhuriyeti.

Olaylar Marx ve Engels'in beklediğinden farklı gelişti ve uluslararası sosyalist devrimin öncüsü olma onuruna Rusya'nın emekçi ve sömürülen sınıfları olarak biz eriştik; şimdi,

*) İtalyan işçilerinin Ağustos 1917'de Torino'da gerçekleştirdikleri savaş karşıtı genel grevle, Avusturya işçilerinin Ocak 1918'de Brest-Litovsk'taki barış görüşmeleriyle bağlantılı olarak düzenledikleri grevler kastediliyor

devrimin gelişiminin nereye kadar gideceğini açıkça görebiliyoruz. Perdeyi Rusya açtı, son sözüyse Almanlar, Fransızlar ve İngilizler söyleyecekler ve sosyalizm zafere ulaşacak. (*alkışlar*)

2
HALK KOMİSERLERİ KONSEYİ'NİN RAPORUNA İLİŞKİN KAPANIŞ KONUŞMASI
25 (12) Ocak

Bugün sağ cenahtan raporuma yöneltilen eleştirileri dinledikten sonra, bu zamana kadar hiçbir şey öğrenememiş olmalarına ve 'Marksizm' adını verdikleri her şeyi unutmalarına şaşırmadan edemedim. Muterizlerimizden biri demokrasinin diktatörlüğünden yana olduğumuzu, demokrasinin egemenliğini tanıdığımızı söyledi. Bu söz o kadar saçma, o kadar anlamsız ki sözcüklerin biraraya getirilmesinden başka bir şey ifade etmiyor. Adeta 'demir kar' demek gibi bir şey. (*gülüşmeler*) Demokrasi gerçek sosyalizme ihanet eden herkesin baş tacı ettiği bir burjuva devlet biçimidir. Bu hainler bugün resmi sosyalizmin başında bulunuyorlar ve demokrasinin proletarya diktatörlüğüne aykırı olduğunu iddia ediyorlar. Biz devrim burjuva düzeninin sınırlarını aşana kadar demokrasiden yanayız; ama devrimin ilerleyişi içinde sosyalizmin ilk işaretlerini görebildiğimiz andan itibaren, kararlı ve dimdik bir şekilde proletarya diktatörlüğünün arkasında saf tuttuk.

Bu basit gerçeği, 'demokrasi' ve 'proletarya diktatörlüğü' sözcüklerinin ne anlama geldiğini anlatan bu tanımı anlayamayan ya da anlamak istemeyen insanların, bu denli kalabalık

bir meclisin önüne, bu muteriz bayların konuşmalarında bol bol görülen eskimiş, tümüyle cleğersiz çerçöpü getirme cesareti göstermeleri tuhaftır Demokrasi biçimsel olarak parlamentarizmdir, ama gerçekte burjuvazinin işçi sınıfını dayanılmaz bir baskı altında tuttuğu sürekli, acımasız bir alay etmedir. Bunu ancak işçi sınıfının gerçek sözcüleri olmayan, aksine her claim hayatın gerçeklerinden kaçmış, yastıklarının altına gizledikleri eski küçük kitaplarıyla, resmi sosyalizmi hayata geçirirken rehber ve elkitabı olarak yararlandıkları o istenmeyen kitapla uyuyan zavallılar redcleclebilir. Halbuki işleri çekip çeviren on milyonlarca insanın aklı, en büyük dehaların öngörebileceğinden sonsuz derecede daha yüce bir şeyler yaratıyor. Gerçek, devrimci sosyalizm bugün cleğil, savaşın başında kendi yolunu tuttu. Bu önemli kopuş, sosyalist teoricleki bu ayrılık, her ülkede ve her devlette gerçekleşmiştir. Ve neyse ki, ne müthiş bir şey ki sosyalizm bölünmüştür!

Bizim 'sosyalistlere' karşı savaştığımız suçlamasına vereceğimiz tek cevap, parlamentarizm çağında bunların destekçilerinin artık sosyalizmle hiçbir ortak yönü olmadığı, yozlaştıkları, eskidikleri, gericileştikleri ve sonunda burjuvazinin safına geçtikleri olacaktır. Uluslararası soyguncuların emperyalist emellerinden kaynaklanan bir savaşta 'ülke savunması' diye bağıran 'sosyalistler'e sosyalist cleğil, burjuvazinin yalakası, çanak yalayıcısı clenir.

Demokrasinin cliktatörlüğü hakkında böyle atıp tutanlar, ne ekonomi bilgisinden ne de siyasal anlayıştan nasibini almış, tümüyle anlamsız, saçma laflar geveliyorlar.

Muterizlerden biri Paris Komünü'nün, Paris işçilerinin ayaklanma sırasında şiddetten ve keyfi davranışlardan uzak durmuş olmasıyla övünebileceğini söyledi. Halbuki Ko-

mün'ün düşmüş olmasının sebebi tam da doğru anda silaha sarılmamış olmasıydı, ama yine de Komün tarihte ölümsüz bir yer elde etti, zira proletarya diktatörlüğü fikrini ilk kez hayata geçiren Komün olmuştu.

Konuşmacı, burjuvaziye, toprak sahiplerine ve kapitalistlere karşı mücadele hakkında kısaca görüşlerini ifade ettikten sonra, bir alkış tufanı arasında açık ve kararlı bir dille şunları söyledi: "Ne derseniz diyin, burjuvazi sonunda ya devrimci kitlelerin iradesine boyun eğecek ya da yok olacak.

Lenin yoldaş anarşizm ile Bolşevik görüşler arasında bir benzerlik kurarak, burjuva düzeninin temelden sarsıldığı bir dönemde, anarşizm kavramının nihayet somut özellikler edindiğini söyledi. Fakat burjuva düzeninin uyguladığı baskı ortadan kalkacaksa, emekçi sınıfların sağlam bir devrimci iktidarının, devrimci bir devlet iktidarının kurulması gerekir. Komünizmin özü budur Kitleler sömürücülere karşı amansız bir mücadeleye başlamak için silaha sarıldıklarında, parlamenter iktidarla hiçbir ortak yanı olmayan yeni bir halk iktidarı hayata geçirilirken, kitlelerin önündeki şey artık gelenekleri ve biçimleri bakımından miadını doldurmuş olan eski devlet değil, yeni bir şey, halkın yaratıcı iktidarına dayalı bir şeydir. Bazı anarşistler hâlâ eskimiş görüşlerin etkisi altında olduklarından Sovyetlerden korkuyla bahsetseler de, anarşizmin içindeki yeni ve canlı eğilim kesin olarak Sovyetlerin yanında yer aldı, zira Sovyetlerin canlılığını ve işçi kitlelerinin teveccühünü kazanma ve yaratıcı enerjilerini açığa çıkarma konusundaki yeteneğini yaşayarak gördü.

Lenin 'muterizler'e dönerek, "Günahınız ve körlüğünüz devrimden bir şeyler öğrenmeyi başaramamanızdan kaynaklanıyor, dedi. "Daha 4 Nisan'da bu salonda konuşurken, Sov-

yetlerin demokrasinin en yüksek biçimi olduğunu söylemiştim. Ya Sovyetler yok olacak ve o zaman da devrim davası başka bahara kalacak ya da Sovyetler yaşayacak ama o zaman da sosyalist sistemin tam gelişim yolunda, kapitalizminse çöküşte olduğu bir dönemde burjuva-demokratik devrimden bahsetmek abes olacaktır. Bolşevikler 1905 Devrimi'nde burjuva-demokratik devrimden bahsettiler, ama bugün, Sovyetler iktidardayken, işçiler, askerler ve köylüler -zorlukları ve dehşeti bakımından eşi görülmedik bir savaş durumunda, bir yıkım atmosferinde ve açlıktan ölme tehdidiyle karşı karşıyayken- iktidarı tümüyle ele geçireceklerini ve bizzat yeni bir hayatın inşasına girişeceklerini söylerken, burjuva-demokratik devrim söz konusu olamaz. Nitekim Bolşevikler daha Nisan ayında, gerek kongreleri, toplantıları ve konferanslarında gerekse karar ve bildirilerinde bunu dile getirmişlerdi.

"Hiçbir şey yapmadığımızı, bütün bu süre zarfında yan gelip yattığımızı ve Sovyetlerin egemenliğinin hiçbir sonuç vermediğini söyleyenlere şu cevabı verebiliriz: Nerede emekçi kitleler varsa gidin bakın, kitlelerin arasına karışın. Yaratıcı inşa faaliyetinin tam gaz devam ettiğini göreceksiniz. Devrimle yenilenen ve kutsanan bir hayatın kıpır kıpır olduğunu göreceksiniz. Kırlarda köylüler toprağa el koyuyorlar, şehirlerde işçiler fabrikaları ele geçiriyorlar ve her yerde çok çeşitli örgütler ortaya çıkıyor.

"Sovyet iktidarı savaşı sonlandırmaya çalışıyor ve bu hedefe Kerenski hükümetinin vaat ettiğinden daha önce ulaşacağına eminiz. Zira devrim savaşı sonlandırma noktasında bir etken, hem de anlaşmaları reddedip, borçları tanımayan bir etken haline gelmiştir Savaşı uluslararası devrimci hareket sonlandıracaktır.

Sonuç olarak, Lenin karşı-devrimci sabotajcılar hakkında da birkaç yorumda bulundu, bunların gericiliğin zaferi için Sovyet devletine savaş ilan eden sabotajcı memurlara hediyeler yağdıran burjuvazi tarafından parayla tutulmuş gruplar olduğunu söyledi. Onların gözünde devrim kıyamet günüydü, halkın işçi ve köylülerin baltasıyla burjuvaziye ardı arkasına sağlam darbeler indirdiğini gördükleri anda her şeyi sonsuza dek kaybettiklerini anladılar. "Bizim bir hatamız olduysa, o da burjuva-emperyalist sistemin gaddar ve hain temsilcilerine çok insancıl, çok yumuşak kalpli davranmış olmamızdı.

"Birkaç gün önce bazı *Novaya Zhizn* yazarları beni ziyaret ettiler ve hizmete hazır olduklarını, Sovyet iktidarını tümüyle tanıdıklarını ve sabotajcılığı bıraktıklarını söyleyen banka çalışanları adına geldiklerini söylediler. Tam zamanı, diye cevap verdim. Ama aramızda kalsın, eğer bu görüşmelere başladık diye devrimci mevzilerimizden bir adım bile sağa kayacağımızı düşünüyorlarsa, feci derecede yanılıyorlar.

"Şu an birçok ayrı devlete bölünmüş ve muazzam sayıda farklı milliyet ve halktan insanı barındıran Rusya'da yaşadığımız türde bir şey daha önce dünyanın hiçbir yerinde görülmedi. Bütün idari birimlerde ve altbirimlerde muazzam örgütlü çalışmadan, en alt katmanların örgütlülüğünden, kitlelerin bizzat işe koyulmuş olmalarından, emperyalizmin her renkten burjuva temsilcilerinin diktiği engellerle karşılaşan yaratıcı inşa faaliyetinden bahsediyorum. İşçi ve köylüler, büyük amaçları bakımından eşi görülmedik bir mücadelenin içine girmişlerdir; Sovyetlerle birlikte kapitalist sömürüyü darmadağın edeceklerdir ve sonunda burjuva egemenliği sonsuza dek ortadan kalkacaktır.

3
SOVYET YASALARINDA KURUCU MECLİS'E ATIFLARIN ÇIKARILMASINA İLİŞKİN KARARNAME TASLAĞI

Sovyet Hükümeti'nin bazı yasaları, kararnameleri ve kararlarında Kurucu Meclis'e ve onun yasa koyucu niteliğine atıflar söz konusudur.

Kurucu Meclis'in Merkez Yürütme Kurulu tarafından dağıtılması ve bu adımın Üçüncü Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi tarafından onanmasının ardından, bütün bu atıflar doğal olarak hükmünü kaybetmiştir.

Dolayısıyla Üçüncü Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi'nin kararı şudur: Kurucu Meclis'e yapılan her türlü atıf, Sovyet Hükümeti kararnameleri ve yasalarının bütün yeni baskılarından çıkarılacaktır.

31 (18) Ocak 1918'de yazıldı.

4
KONGRE'DEKİ ÖZET KONUŞMA
31 (18) Ocak

Yoldaşlar, Üçüncü Sovyetler Kongresi kapanmadan önce, bu kongrenin, uluslararası devrimin ve insanlığın tarihinde oynamak zorunda kaldığı muazzam rolü tamamen tarafsız bir gözle yerli yerine oturtmak zorundayız. Üçüncü Sovyetler Kongresi'nin dünya tarihinde yeni bir çağ açtığını ve bu dünya devrimi günlerinde kongrenin önemine dair bilincin

arttığını söylemek için elimizde karşı konulmaz gerekçeler var. Kongre, Ekim Devrimi'nin yarattığı yeni devlet iktidarı örgütünü sağlamlaştırmış ve bütün dünya için, bütün ülkelerin emekçileri için gelecekteki sosyalist inşanın ana çizgilerini göstermiştir.

Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'nin yeni sistemi, Rusya'da yaşayan farklı ulusların özgür cumhuriyetlerinden oluşan bir federasyondur. Bu sistem Rusya'da iç siyaset alanında nihayet kabul edilmiştir. Bugün herkes açısından, hatta diyebilirim ki düşmanlarımız açısından bile, yeni sistemin, yani Sovyet iktidarının bir icat ya da parti dalaveresi değil, hayatın kendi gelişiminin sonucu, kendiliğinden şekillenen dünya devriminin bir ürünü olduğu açıktır. Bütün büyük devrimlerin her zaman eski kapitalist sistemi yerle bir etmeye çabaladığını hatırlayacaksınız; bu devrimler yalnızca siyasal haklar elde etmek için değil, aynı zamanda her türlü sömürüyü ve baskıyı sonsuza dek bitirmek için yönetimin dizginlerini egemen sınıfların ve bütün sömürücülerin-baskıcıların elinden koparıp almaya çabalamıştır. Büyük devrimler bu eski sömürücü devlet aygıtını yok etmeye çalışmış, ama bu zamana kadar başarıya ulaşamamıştır. Oysa şimdi Rusya, ekonomik ve siyasal konumunun kendine özgü niteliklerinden ötürü, bu devlet iktidarının dizginlerini emekçi halka devreden ilk ülke olmuştur. Şimdi, tarihin çöplüklerinden temizlenen bu mekânda, sosyalist toplumun şaşalı, dev binasını dikmeye girişeceğiz. Tarihte ilk kez yeni tür bir devlet iktidarı yaratılmaktadır ve devrimin iradesi bu iktidara dünya üzerindeki her türlü sömürü, baskı ve köleliği kaldırma görevini vermiştir.

Yeni sosyalist hükümet anlayışının iç siyaset alanında ne ürünler verdiğine bir bakalım. Yoldaşlar hatırlarsınız, daha

yakın zaman önce, burjuva basını ortalığı ayağa kaldırarak bizi Rus devletini yok etmekle suçlamış ve ülkeyi yönetmekten aciz olduğumuzu ve bu yüzden bütün milliyetlerin (Finlandiya, Ukrayna, vs.) bizi terk ettiğini söylemişti. Burjuva basını artniyetli bir coşkuyla neredeyse her gün bu tür 'ayrılmalar'a ilişkin haberler geçiyordu. Biz, yoldaşlar, işçi kitlelerin Kerenski ve şürekâsının uzlaşmacı emperyalist hükümetine duydukları güvensizlikten beslenen bu olgunun ana sebeplerine dair onlardan daha iyi bir kavrayışa sahiptik. Sessizliğimizi koruduk, adil ilkelerimizin ve hükümetimizin bütün emekçi kitlelere gerçek amaçlarımızı ve emellerimizi sözlerden daha iyi kanıtladığına emindik.

Nitekim haklı olduğumuz anlaşıldı. Şimdi fikirlerimizin Finlandiya ve Ukrayna'da zafere ulaştığını, Don'da ise ulaşmakta olduğunu, emekçi kitlelerde sınıf bilinci uyandırdığını ve sağlam bir temelde birleşmelerini sağladığını görüyoruz. Biz bunları diplomata gerek duymadan ya da eski emperyalist yöntemlerden yararlanmadan gerçekleştirdik ve bugün en büyük sonuca işaret edebiliriz: Devrim kazandı ve kazanmış olanlar bugün bizimle birlikte güçlü bir devrimci federasyon içinde ittifak oluşturdular. Biz antik Roma'nın katı düsturunda dendiği gibi bölerek değil, bütün emekçi kitleleri canlı çıkarlar ve sınıf aidiyeti gibi kopmaz bağlarla birleştirerek yönetiyoruz. Bizim birliğimiz, yeni devletimiz, yapay devlet birimlerini emperyalistlerin istediği şekilde yalanlarla ve silah zoruyla biraracla tutan şiddete dayalı iktidarlardan daha güçlüdür. Bu yüzden Fin işçi ve köylüleri iktidarı alır almaz bize proleter dünya devrimine bağlılık ifadelerini ve Enternasyonal yolunda bizimle birlikte omuz omuza yürüme konusundaki yılmaz kararlılıklarını gösteren teb-

riklerini yolladılar.* İşte, federasyonumuzun temeli budur ve devrimci Rusya'nın etrafında özgür ulusların oluşturduğu daha birçok federasyonun oluşacağından hiç kuşkum yok. Federasyonumuz yenilmezdir ve yalanların ya da silahların yardımı olmadan gayet özgür bir şekilde gelişecektir. Yaratmakta olduğumuz devlet sistemi ve yasalar federasyonumuzun yenilmezliğinin en iyi teminatıdır. Daha biraz önce toprağın toplumsallaştırılmasına ilişkin yasayı dinlediniz. Bu yasa işçilerle köylülerin sarsılmaz birliğinin bir taahhüdü, bu birlik sayesinde sosyalizme giden yolda bütün engelleri aşabileceğimizin garantisi değil midir?

Bu engellerin muazzam büyüklükte olduğunu söylemem gerekiyor. Burjuvazinin her türlü dalavereye başvuracağından, birliğimizi ezmek için varını yoğunu ortaya koyacağından emin olabilirsiniz. Yalancılardan, provokatörlerden, hainlerden, muhtemelen dolandırıcılardan yararlanacakları beklenebilir, ama bundan böyle korkacak bir şeyimiz yok, çünkü biz kendi yeni devlet iktidarımızı kurduk ve hükümetin dizginlerini elimizde tutuyoruz. Her türlü karşı-devrimci girişime karşı bütün gücümüzle karşı koyacağız. Fakat yeni sistemin temel direği, sosyalizm yolunda hayata geçireceğimiz örgütsel önlemlerdir. Bu bakımdan önümüzde muazzam bir çalışma dönemi uzanıyor. Yoldaşlar, emperyalistlerin, savaşta ulusları birbirine kırdıran bu uluslararası haydutların, dünyanın ekonomik hayatını temelinden sarstığını unutmamalısı-

*) Finlandiya'da devrim 1918 Ocak ayının ortasında güneydeki sanayi bölgelerinde patlak verdi. 28 (15) Ocak'ta Fin Kızıl Ordusu başkent Helsingfors'u işgal etti ve Svinhufvud'un gerici burjuva hükümetini devirdi. Ertesi gün Halk Temsilcileri Konseyi'nin şahsında devrimci hükümet kuruldu. Svinhufvud hükümeti kuzeyde konuşlanmıştı ve yardım için Alman hükümetine başvurdu. Alman ordusunun müdahalesinden sonra şiddetli bir iç savaş başladı ve Mayıs 1918'de devrim ezildi.

nız. Bize miras olarak ağır bir yük bıraktılar, onların yıktığını şimdi biz yeniden yapmak zorundayız.

Elbette emekçi kitlelerin devlet idaresi konusunda hiç deneyimleri yok, ama bu bizi korkutmuyor. Muzaffer proletarya artık kamu malı haline gelmiş olan topraklarda hüküm sürüyor ve yeni üretim ve tüketimi sosyalist temellerde örgütlemeyi pekâlâ başaracaktır. Eski günlerde, insan dehası, insan beyni teknolojik ve kültürel nimetleri toplumun yalnızca bir kesimine verip, geri kalanları bu nimetlerin en temel olanlarından mahrum bırakacak şekilde yaratırdı. Ama bundan böyle bilimin mucizeleri ve kültürün kazanımları bütün topluma ait olacak ve insan beyni ve insan dehası bir daha asla baskı ve sömürü için kullanılmayacaktır. Bundan eminiz. O halde kendimizi bu işe adayıp tarihin bu en büyük görevini büyük bir şevkle gerçekleştirmeye girişmeyecek miyiz? Emekçi kitleler bu büyük tarihsel görevi başarıyla yerine getireceklerdir, zira devrim, yeniden doğuş ve yenilik güçleri kitlelerin içinde harekete geçirilmeyi bekliyor.

Artık yalnız değiliz. Son birkaç gün içinde yalnızca Ukrayna'da ve Don bölgesinde değil, yalnızca Kaledin'lerin ve Kerenski'lerin diyarında değil, aynı zamanda Batı Avrupa'da da çok önemli olaylar yaşandı. Almanya'da devrimin durumuna ilişkin telgrafları duydunuz. Devrimci yangının alevleri bu kokuşmuş eski dünya düzeninin tümü üzerinde gittikçe daha yukarılara yükseliyor. Biz Sovyet iktidarını kurduktan sonra, diğer ülkelerde de benzer girişimleri tetikleyeceğimiz bizim için gerçekleşmesi imkânsız bir teori ya da boş bir hayal değildi. Zira tekrarlayacak olursam, emekçi kitleler için bu katliamdan başka bir çıkış yolu yoktu. Bugün bu adımlar uluslararası devrimin kazanımları olarak birleştirilip güçlendiriliyor

Bu tarihi Sovyetler Kongresi'ni yükselen dünya devriminin işareti altında kapatıyoruz; bütün ülkelerdeki emekçi kitlelerin dünya çapında tek bir devlet halinde birleşip, yeni, sosyalist bir toplum kurmak için ortak bir çabaya girişecekleri zaman çok uzak değil. Bu inşaya giden yol, çiçeği burnunda dünya devriminin bir biçimi olarak Sovyetlerden geçiyor. (*alkış tufam*)

Sizi selamlarken hepinizi bu yeni yapının inşasına katılmaya çağırıyorum. Şimdi hepiniz kendi çalışma alanlarınıza dönecek ve büyük zaferimizi örgütlemek ve sağlamlaştırmak için elinizden gelen bütün çabayı göstereceksiniz. (*delegeler ayağa kalkar ve Lenin yoldaşı coşkulu alkışlar eşliğinde selamlarlar*)

12, 13, 14 ve 20 Ocak 1918'de
İzvestiya'nın 8, 9, 10 ve 15. sayılarında ve
13-14 (26-27) Ocak ve 20 Ocak (2 Şubat) 1918'de
Pravda'nın 9, 10 ve 15. sayılarında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 26, s. 453-482.

TÜM-RUSYA KÖYLÜ TEMSİLCİLERİ SOVYETLERİ OLAĞANÜSTÜ KONGRESİ

23 Kasım -8 Aralık 1917



KARAR TASLAĞI:

Köylü Kongresi, İkinci Tüm-Rusya İşçi ve Asker Temsilcileri Sovyetleri Kongresi tarafından onaylanan ve Rusya Cumhuriyeti geçici işçi-köylü hükümeti olarak Halk Komiserleri Konseyi tarafından yayınlanan 26 Ekim 1917 tarihli toprak yasasını (kararnamesini) tümüyle ve her yönüyle destekler. Köylü Kongresi bu yasanın uygulanmasını sağlama yönündeki sağlam ve sarsılmaz kararlılığını ifade eder, köylüleri bu yasayı oybirliğiyle desteklemeye ve yerellerde gecikmeksizin hayata geçirmeye ve ayrıca bütün sorumlu mevki ve görevlere emekçi ve sömürülen köylülerin çıkarlarına tam bağlılıklarını,

bu çıkarları toprak sahiplerinin, kapitalistlerin ve onların yandaş ve yardakçılarının her türlü direnişine karşı savunmaya hazır ve ehil olduklarını yalnızca lafta değil, eylemde de kanıtlamış olan kişileri seçmeye çağırır.

Ayrıca Köylü Kongresi, toprak yasasını oluşturan bütün önlemlerin tamamen hayata geçirilmesinin ancak 25 Kasım'da başlamış olan sosyalist işçi devrimi başarıya ulaştığında mümkün olacağı inancını ifade eder, zira toprağın emekçi köylülere tazminatsız devrini, toprak sahiplerinin demirbaşına el konmasını, tarımda çalışan ücretli işçilerin çıkarlarının tamamen korunmasını ve bütün kapitalist ücretli kölelik düzeninin koşulsuz kaldırılması yönünde ilk adımların derhal atılmasını, dahası gerek tarım gerekse sanayi ürünlerinin ülkenin çeşitli bölgeleri ve nüfusu arasında düzgün ve planlı dağıtılmasını, bankalar üzerinde denetimi (bu tür bir denetim olmadan toprakta özel mülkiyet kalkmış olsa bile toprağın efendisi halk olmayacaktır), özel olarak emekçi ve sömürülen kitlelere çok yönlü devlet yardımını ancak sosyalist devrim güvence altına alabilir.

Bu yüzden Köylü Kongresi, 25 Ekim Devrimi'ni tümüyle ve tam da bir sosyalist devrim olarak destekleyerek, Rusya Cumhuriyeti'nin sosyalist dönüşümünü amaçlayan önlemlerin gerektiği gibi aşamalı olarak, ama en ufak bir yalpalama olmaksızın uygulanması doğrultusunda sarsılmaz kararlılığını ifade eder.

Toprak yasasının kalıcı zaferini ve tam olarak uygulanmasını güvence altına alabilecek yegâne şey olan sosyalist devrimin zaferi için zorunlu önkoşul, bütün ileri ülkelerde işçi sınıfıyla, yani proletaryayla emekçi ve sömürülen köylülüğün sıkı ittifakıdır. Rusya Cumhuriyeti'nde bundan böyle bütün

devlet yapılanması ve idaresi en yukarıdan en aşağıya kadar bu tür bir ittifaka dayanmalıdır. Ancak böyle bir ittifak, deneyimlerle yanlışlığı kanıtlanmış olan burjuvaziyle ve burjuva siyasetinin savunucularıyla anlaşma politikasına geri dönme yolunda açık ya da gizli bütün girişimleri reddederek, sosyalizmin bütün dünyada zaferini güvence altına alabilir.

27 (14) Kasım 1917'de yazıldı;
28 (15) Kasım 1917'de *Izvestiya*'nın
226. sayısında yayınlandı;
Collected Works, *Cilt* 26, s. 327-328.

EKMEK VE BARIŞ İÇİN



Şu an iki sorun diğer bütün siyasi sorunların önüne geçiyor: ekmek sorunu ve barış sorunu. Emperyalist savaş, dünyanın en büyük ve en zengin bankerleri olan İngiltere ile Almanya arasında dünya hegemonyası, ganimet paylaşımı, küçük ve zayıf ulusların yağmalanması için yürütülen savaş, bu korkunç, cinai savaş bütün ülkeleri enkaza çevirmiş, bütün halkların pestilini çıkarmış ve insanlığı iki seçenekle karşı karşıya bırakmıştır: Ya bütün medeniyeti kurban edip yok olmak ya da kapitalizmin boyunduruğunu devrimci bir tarzda koparıp atmak, burjuvazinin egemenliğine son vermek ve sosyalizmi ve kalıcı barışı tesis etmek.

Sosyalizm zafere ulaşmadığı takdirde, kapitalist devletler arasındaki barış bir ateşkesten, bir moladan, halklara yönelik yeni bir katliam için hazırlık döneminden başka bir şey olmayacaktır. Barış ve ekmek işçilerin ve sömürülenlerin temel talepleridir. Savaş bu taleplere son derece acil bir nitelik kazandırmıştır. Savaş en medeni ülkelere, kültür açısından en gelişmiş ülkelere açlık getirmiştir. Diğer yandan, savaş muazzam bir tarihsel süreç olması bakımından toplumsal gelişimi inanılmaz derecede hızlandırmıştır. Kapitalizm gelişerek emperyalizme, yani tekelci kapitalizme dönüşmüştü; savaşın etkisi altındaysa tekelci devlet kapitalizmine dönüştü. Şu an sosyalizme doğrudan sıçrama tahtası olan dünya ekonomisi aşamasına ulaşmış durumdayız.

Dolayısıyla Rusya'da başlayan sosyalist devrim, sosyalist dünya devriminin yalnızca başlangıcıdır. Barış ve ekmek, burjuvazinin devrilmesi, savaş yaralarının sarılması için devrimci araçlardan yararlanılması, sosyalizmin tam zaferi, işte mücadelenin amaçları bunlardır.

Petrograd, 14 Aralık 1917;
İlk kez Mayıs 1918'de Almanca olarak
Jugend-Internationale'in 11. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 26, s. 386-387

TALİHSİZ BARIŞ SORUNUNUN TARİHİ ÜZERİNE

Şu an tarihle uğraşacak zaman değil diyenler olabilir. Elbette, geçmişe ait bir sorun pratikte bugünle doğrudan ve kopmaz bağlara sahip olmasaydı, bu tür bir iddia kabul edilebilirdi. Fakat talihsiz barış sorunu, olağanüstü derecede ağır bir barış antlaşması sorunu öylesine yakıcı bir niteliğe sahiptir ki irdelenmesi şarttır. Bu yüzden, 8 Ocak 1918'de önde gelen yaklaşık altmış Petrogradlı parti memurunun bir toplantısında okunmuş olan konu hakkındaki tezlerimi yayınlıyorum.

Tezler şöyledir:

AYRI VE İLHAKÇI BİR BARIŞIN DERHAL İMZALANMASI SORUNUNA ILIŞKİN TEZLER

7 Ocak 1918

1) Rusya Devrimi şu an öyle bir konumdadır ki neredeyse işçilerin tamamı ve köylülerin ezici çoğunluğu kesinlikle Sovyet iktidarının ve onun başlattığı sosyalist devrimin yanındadır. Bu oranda Rusya'daki sosyalist devrim güvence altındadır.

2) Diğer yandan, toprakta ve üretim araçlarında özel mülkiyetin bekası için son ve belirleyici kavgayla karşı karşıya olduğunu çok iyi bilen varlıklı sınıfların çılgınca direnişinin tahrik ettiği iç savaş henüz tepe noktasına ulaşmamıştır. Bu savaşta Sovyet iktidarının zaferi güvence altındadır, ama burjuvazinin direnişi kırılmadan önce kaçınılmaz olarak hem belli bir zamanın geçmesi gerekiyor, hem epeyce bir çaba harcamak gerekiyor, hem de bütün savaşlara ve özellikle de iç savaşlara eşlik eden şiddetli bir ekonomik dağınıklık ve kaos dönemini yaşamak gerekiyor.

3) Ayrıca bu direniş, daha az aktif ve askeri-olmayan biçimleriyle (sabotaj, sosyalistlerin saflarına sızıp davalarını bozmaya çalışan sınıfsızlaşmış unsurların ve burjuvazinin ajanlarının kiralanması, vs.) son derece inatçı ve farklı biçimlere bürünebileceğini göstermiştir. Öyle ki buna karşı mücadele kaçınılmaz olarak daha fazla zaman gerektirecektir ve ana biçimleriyle birkaç ay geçene kadar sonlanması muhtemel değildir. Burjuvazinin ve yandaşlarının bu pasif ve üstü kapalı direnişi kesin olarak ezilmedikçe sosyalist devrim başarıya ulaşamaz.

4) Son olarak, Rusya'nın sosyalist dönüşümünün örgütsel sorunları o kadar büyük ve zordur ki bunların çözümü -sosyalist proletarya'nın sayısız küçük burjuva yol arkadaşı ve pro-

letaryanın kültür düzeyinin düşüklüğü dikkate alındığında bu da epeyce uzun bir zamanı gerektirecektir.

5) Bütün bu koşullar birlikte ele alındığında, Rusya'da sosyalizmin başarısı için belli bir süre, en azından birkaç ay gerekeceği gün gibi aşikârdır. Bu süre zarfında sosyalist hükümetin elleri, önce kendi ülkemizde zafere ulaşmak, ardından geniş bir ölçekte uzun boyutlu kitlesel örgütlenme görevlerine girişmek için mutlak surette boşta olmalıdır.

6) Sovyet iktidarımızın uluslararası görevlerini tanımlarken Rusya'da sosyalist devrimin konumu mutlaka temel alınmalıdır, zira savaşın dördüncü yılında uluslararası durum karşısında, devrimin patlak vereceği ve Almanya da dahil olmak üzere Avrupa'daki emperyalist hükümetlerden herhangi birinin devrileceği muhtemel ânı kestirmek imkânsızdır. Avrupa'da sosyalist devrimin gerçekleşmesinin kaçınılmaz olduğu ve gerçekleşeceği şüphesizdir. Sosyalizmin *nihai* zaferi konusunda beslediğimiz bütün umutlar kaynağını bu kesinlikten ve bu bilimsel öngörüden almaktadır. Genel olarak propaganda, özel olarak da kardeşliğin örgütlenmesi faaliyetlerimizin yoğunlaştırılması ve genişletilmesi şarttır. Bununla birlikte, Rusya'daki sosyalist hükümetin taktiklerini, Avrupa ve özellikle de Alman sosyalist devriminin önümüzdeki altı aylık zaman dilimi (ya da buna yakın bir süre) içinde gerçekleşip gerçekleşmeyeceği sorununu belirlemeye yönelik girişimlere dayandırmak hata olur. Bunu belirlemenin büyük ölçüde imkânsız olduğu göz önüne alındığında, bu tür girişimlerin hepsi, nesnel gerçekliği konuşmak gerekirse, körü körüne bir kumardan başka bir şey olmayacaktır.

7) Şu âna kadarki (7 Ocak 1918) Brest-Litovsk barış müzakereleri, savaş yanlısı partinin (Dörtlü İttifak'ın diğer hükümetlerinin emrine amade olan) Alman hükümetinde üstünlü-

gü ele geçirdiğini ve daha şimdiden Rusya'ya fiilen bir ültimatomda bulunduğunu (ültimatomun birkaç güne kadar resmi olarak da sunulması beklenmektedir ve sunulacağı kesindir) açıkça gözler önüne sermiştir. Ültimatom şöyledir: Ya savaş devam ettirilecek ya da ilhaklı bir barış olacak, ki bu barışa göre biz işgal ettiğimiz bütün toprakları bırakırken Almanlar işgal ettikleri ***bütün*** toprakları ellerinde tutacak ve bizi (mahkûmların bakımı için ödeme kisvesi altında) savaş tazminatı - birkaç yıllık taksitler halinde ödenecek olan yaklaşık üç milyar rublelik bir tazminat- ödemeye mahkûm edecektir

8) Rusya'daki sosyalist hükümet, derhal çözüm bekleyen bir sorunla karşı karşıyadır: Bu ilhaklı barışı ya hemen kabul edecek ya da derhal devrimci bir savaşa girişecektir. Gerçekten de üçüncü bir yol yoktur. Artık daha fazla erteleme imkânı kalmamıştır, zira müzakereleri kasıtlı olarak uzatmak için mümkün olan olmayan her şeyi *zaten* yapmış bulunuyoruz.

9) Derhal devrimci bir savaşa girişilmesinden yana olan görüşleri incelediğimizde, karşımıza çıkan ilk görüş şudur: Mevcut dönemeçte ayrı bir barış, nesnel olarak konuşmak gerekirse, Alman emperyalistleriyle bir antlaşma, 'emperyalistçe bir anlaşma' vs. olacaktır ve dolayısıyla bu tür bir barış proletarya enternasyonalizminin temel ilkeleriyle tam bir kopuş anlamına gelecektir.

Oysa bu görüşün doğru olmadığı apaçıktır. Grevleri başarısızlıkla sonuçlanan işçilerin kendi aleyhlerine ve kapitalistlerin lehine olan ve işbaşı yapmalarını öngören bir anlaşmaya imza koymaları sosyalizme ihanet anlamına gelmez. Sosyalizme ihanet edenler yalnızca, kapitalistlere kâr karşılığında işçilerin bir kesimine avantajlar sağlayanlardır; yalnızca bu tür görüşler ilkesel olarak kabul edilemez niteliktedir

Alman emperyalizmiyle savaşı bir savunma savaşı ve haklı bir savaş diye nitelendiren, ama gerçekte İngiliz-Fransız emperyalistlerinden destek alan ve onlarla imzaladıkları gizli antlaşmaları halktan gizleyen biri sosyalizme ihanet etmiştir. Halktan hiçbir şey gizlemeden ve emperyalistlerle herhangi bir gizli antlaşma imzalamadan, güçsüz olan ulusun aleyhine ve bir grup emperyalistin lehine olan barış şartlarını kabul eden biri -eğer o anda savaşı devam ettirecek mecali kalmamışsa- asla sosyalizme ihanet etmiş sayılmaz.

10) Doğrudan savaş yanlısı bir diğer görüşse, barış imzalamakla nesnel açıdan Alman emperyalizminin ajanı haline geldiğimizi iddia etmektedir, zira bu şekilde Alman emperyalizmine cephemizdeki askerleri boşa çıkarma fırsatı veriyor, milyonlarca savaş tutsağı teslim ediyormuşuz, vs. Bu görüş de açıkça yanlıştır, zira mevcut dönemeçte devrimci bir savaş İngiliz-Fransız emperyalizmine amaçlarını gerçekleştirecek güçler sunarak, bizi, nesnel olarak konuşmak gerekirse, onun ajanları haline getirmektedir İngilizler başkomutanımız Kirilenko'ya, savaşa devam etmemiz halinde bize her askerimiz için ayda yüz ruble vermeyi teklif ettiler. İngiliz-Fransız emperyalistlerinden tek bir kopek almasak bile, yine de Alman ordusunun bir kısmının dikkatini başka yöne çevirerek, nesnel olarak konuşmak gerekirse, onlara yardım etmiş olacağız.

Bu açıdan bakıldığında, her iki durumda da emperyalist boyunduruktan tümüyle kaçamayacağız. Dünya emperyalizmini devirmeden bu boyunduruktan tamamen kurtulmanın imkânsız olduğu açıktır. Buradan çıkartılacak doğru sonuç şudur· Bir ülkede sosyalist hükümet zafer kazandığında, sorunlar hangi emperyalizmin ehveni şer olduğu açısından değil, halihazırda başlamış olan sosyalist devrimin gelişimi ve

güçlenmesi için en yararlı koşulların hangisi olduğu açısından karara bağlanmalıdır.

Başka bir deyişle, taktiklerimizin altında yatan ilke, iki emperyalist güçten hangisine yardım etmenin mevcut dönemeçte daha kârlı olduğu değil, sosyalist devrimin diğer ülkelerdeki devrimler yetişene kadar kendisini tek bir ülkede sağlamlaştırma ya da en azından koruma imkânının en sağlam ve güvenilir tarzda nasıl güvence altına alınabileceği olmalıdır.

11) Almanya'daki savaş karşıtı sosyal-demokratların şu an 'yenilgici' oldukları ve bizden Alman emperyalizmine boyun eğmememizi istirham ettikleri söyleniyor. Oysa biz yenilgiciliğin ancak *herkesin kendi* emperyalist burjuvazisine karşı geçerli olabileceğini kabul etmiştik ve yabancı bir emperyalizme karşı zaferi, 'dost' bir emperyalizmle resmi ya da fiili bir ittifakla elde edilen zaferi, ne olursa olsun, ilkesel açıdan kabul edilemez ve genel anlamda yanlış bir yöntem olarak değerlendirmiştik.

Dolayısıyla bu görüş yalnızca öncekinin biraz değiştirilmiş halidir. Alman sol sosyal-demokratları *belli* bir dönem için ayrı bir barış imzalanmasını ertelememizi teklif etseler ve bu süre zarfında Almanya'da kesin devrimci eyleme girişileceğine dair garanti verseler, sorun bizim için farklı bir veçheye bürünebilir. Fakat Almanya'daki sol kanat bunu söylemek şöyle dursun, resmen şunu beyan ediyor: "Direnebildiğiniz kadar direnin, ama sorunu *Rusya'daki* sosyalist devrimin durumu açısından kararlaştırın, zira biz size Alman devrimine ilişkin olumlu bir vaatte bulunamıyoruz.

12. Bazı parti bildirilerinde, aslında, devrimci bir savaş 'vaat' ettiğimiz ve bugün ayrı bir barış imzalayarak sözümüzden dönmüş olacağımız söylenmektedir.

Bu doğru değil. Biz emperyalizm çağında sosyalist bir hükümetin devrimci savaşa *'hazır olması ve bu savaşı vermesi' gerektiğini* söylemiştik. Bunu söylememizin sebebi, hem soyut pasifizmle savaşmak, hem 'anavatan savunması' teorisinin emperyalizm çağında tümüyle reddedilmesi gerektiğini göstermek, hem de son olarak askerlerin bir kısmının tümüyle bencilce çıkarlarıyla mücadele etmekti, ama asla, o anki koşullar altında savaşın mümkün olup olmadığına bakmadan, her an devrimci bir savaşa girişebilceğimiz gibi bir söz vermedik.

Kuşkusuz, şu an bile devrimci bir savaşa *hazırlanmamız* gerekiyor. Hemen yerine getirilebilecek vaatlerimizin hepsini genel anlamda yerine getirdiğimiz gibi bu vaadimizi de yerine getiriyoruz. Gizli anlaşmaları feshettik, bütün halklara adil bir barış teklif ettik ve diğer haklara bize katılma şansı vermek adına, elimizden gelenin en iyisini yaparak birkaç kez barış müzakerelerini sürüncemede bırakmaya çalıştık.

Fakat *şu anda, hemen* bir devrimci savaş yürütmenin mümkün olup olmadığı meselesi yalnızca ama yalnızca maddi koşulların uygun olup olmadığına bakılarak ve halihazırda başlamış olan sosyalist devrimin çıkarları dikkate alınarak kararlaştırılmalıdır.

13) Derhal devrimci bir savaşa girişilmesinden yana olan görüşleri toparladığımızda, şöyle bir sonuç çıkarmamız gerekir: Böyle bir siyaset insanlığın güzel, dramatik ve çarpıcı olana duyduğu özlemi belki bir ölçüde tatmin edebilir, fakat bu, sosyalist devrimin bugünkü aşamasında var olan maddi etkenlerin ve sınıflar arasındaki nesnel güç dengesinin bütünüyle göz ardı edilmesi anlamına gelecektir.

14) Ordumuzun şu anda bir Alman saldırısını başarıyla geri püskürtecek konumda olmadığı ve önümüzdeki birkaç haf-

ta içinde de durumun değişmeyeceği (belki de önümüzdeki birkaç ay dememiz gerekiyor) şüphesizdir. Bunun sebepleri, birincisi, askerlerin çoğunluğunun son derece yorulmuş ve tükenmiş olmaları dışında, iaşe sevkiyatı, bitap düşmüş askerlerin yerine yeni askerlerin gönderilmesi, vs. noktasında inanılmaz bir karmaşanın hüküm sürüyor olması; ikincisi, atların durumunun hiçbir şekilde uygun olmaması ve bunun sonucunda topçu birliğimizin kaçınılmaz çöküşü; üçüncüsü de, Riga'dan Revel'e kadar uzanan sahil şeridini savunmamızın kesinlikle imkânsız olması, bunun sonucunda düşmana Letonya'nın geri kalanını ve ardından Estonya'yı ele geçirmek, güçlerimizin önemli bir kısmını çevirmek ve nihayet Petrograd'ı ele geçirmek için çok kesin bir imkân tanımasıdır.

15) Öte yandan, ordumuzun köylü çoğunluğunun mevcut dönemeçte doğrudan devrimci savaşa değil, ilhaklı bir savaşa kayıtsız şartsız destek vereceğine en ufak bir şüphe bile yoktur. Ordunun sosyalist temellerde yeniden örgütlenmesi, Kızıl Ordu birliklerinin orduyla kaynaşması, vs. daha yeni başlamıştır.

Tümüyle demokratikleşmiş bir orduyla, askerlerin çoğunun isteklerine aykırı bir savaşa devam etmek düşüncesizce bir kumar olacaktır, gerçekten güvenilir ve ideolojik açıdan sağlam bir sosyalist işçi-köylü ordusu yaratmaksa en azından aylar sürecektir.

16) Rusya'daki yoksul köylüler işçi sınıfının önderlik ettiği sosyalist devrimi destekleyebilecek konumdalar, fakat mevcut bağlamda hemen ciddi bir devrimci savaşı kabul edecek konumda değiller. Bu konuda sınıflar arasındaki nesnel güç dengelerini göz ardı etmek ölümcül bir hata olacaktır.

17) Sonuç olarak, şu anda devrimci bir savaşa ilişkin durum şöyledir:

Eğer önümüzdeki üç-dört ay içinde Alman devrimi patlak verir ve zafere ulaşırsa, doğrudan devrimci savaş taktikleri sosyalist devrimimizi mahvetmeyebilir.

Fakat eğer Alman devrimi önümüzdeki birkaç ay içinde gerçekleşmezse, olaylar savaş da devam ettiği takdirde öyle bir seyir izleyecektir ki ağır yenilgiler Rusya'yı kaçınılmaz olarak çok daha kötü şartlarda ayrı bir barış imzalamaya itecektir. Dahası bu barış, sosyalist bir hükümet tarafından değil, başka bir hükümet tarafından (mesela burjuva Rada ile Çernov'un yandaşları arasındaki bir koalisyon hükümeti ya da benzeri) tarafından imzalanacaktır Zira savaş nedeniyle çoktan tükenmiş olan köylü ordusu daha ilk birkaç yenilginin ardından -ve büyük ihtimalle birkaç ay değil, birkaç haftaya kalmadan- sosyalist işçi hükümetini alaşağı edecektir.

18) Hal böyle olunca, Rusya'da halihazırda başlamış olan sosyalist devrimin kaderini yalnızca, yakın gelecekte, hemen önümüzdeki birkaç ay içinde Alman devriminin başlayabileceği ihtimaline endekslemek kesinlikle kabul edilemez bir taktiktir. Bu taktik körü körüne oynanmış bir kumar olacaktır. Bu tür riskler almaya hakkımız yok.

19) Nesnel koşulları dikkate alınırsa, bizim ayrı bir barış imzalamamız Alman Devrimi'nin başarıyla tamamlanmasını hiçbir şekilde daha zor hale getirmeyecektir. Şovenist sarhoşluk belki bir süreliğine devrimi zayıflatacaktır, ama Almanya'nın konumu son derece tehlikeli olmaya devam edecek, İngiltere ve Amerika'yla savaş uzadıkça uzayacak ve her iki tarafın da saldırgan emperyalizmi tümüyle teşhir olmuş olacaktır. Rusya'da sosyalist bir Sovyet Cumhuriyeti bütün ülkeler için canlı bir örnek olarak duracak ve bu örneğin yaratacağı propaganda ve devrimci etkisi muazzam boyutlarda olacaktır.

Orada, burjuva düzen ve tümüyle teşhir edilmiş yıkıcı bir savaş, buradaysa barış ve sosyalist bir Sovyet Cumhuriyeti.

20) Ayrı bir barış imzalayarak kendimizi iki düşman emperyalist gruptan da *şu anda ne kadar mümkünse o kadar* vareste kılmış oluyoruz, şu anda ortak hareket etmelerini engelleyen karşılıklı husumetten ve savaştan yararlanıyoruz ve belli bir süreliğine sosyalist devrimi ilerletmek ve sağlamlaştırmak için elimizi boşaltmış oluyoruz. Rusya'nın proletarya diktatörlüğü ve bankalarla büyük ölçekli sanayinin devletleştirilmesi temelinde yeniden örgütlenmesi, kentlerle küçük köylülerin tüketici birlikleri arasındaki aynî *ürün mübadelesi* ile birleştiğinde, ekonomik açıdan gayet uygulanabilir bir program doğurmaktadır, yeter ki barış içinde çalışabileceğimiz birkaç ayımız olsun. Bu tür bir yeniden örgütlenme, sosyalizmi hem Rusya'da hem de bütün dünyada yenilmez kılacak ve dahası güçlü bir işçi-köylü Kızıl Ordusu için sağlam bir ekonomik temel yaratacaktır.

21) Mevcut bağlamda gerçekten devrimci bir savaş, sosyalist bir cumhuriyet tarafından burjuva devletlere karşı diğer ülkelerdeki burjuva hükümetleri devirme amacıyla -sosyalist ordu tarafından açıkça tanımlanmış ve tümüyle onaylanmış bir amaçla- yürütülen bir savaş olacaktır. Fakat *şu anda* önümüze böyle bir hedef koyamayacağımız *açıktır* Nesnel açıdan, şu an vereceğimiz savaş Polonya'nın, Letonya'nın ve Kurlandiya'nın kurtuluşu için olacaktır. Fakat bir Marksist, Marksizmin ve genel olarak sosyalizmin ilkelerini reddetmeden, sosyalizmin çıkarlarının ulusların kendi kaderlerini tayin hakkından daha üstün olduğunu inkâr edemez. Sosyalist cumhuriyetimiz Finlandiya'nın olsun, Ukrayna'nın olsun, vs. kendi kaderini tayin hakkını gerçekleştirmek için elinden geleni

yapmıştır ve yapmaya devam etmektedir. Fakat eğer somut durum birkaç ulusun (Polonya, Letonya, Kurlandiya, vs.) kendi kaderini tayin hakkının çiğnenmesinden ötürü sosyalist hükümetin tehlikeye atılmasına yol açacaksa, doğal olarak sosyalist hükümetin korunması çok daha önemlidir.

Sonuç olarak, 'aşağılayıcı, menfur, vs. bir barışı imzalayamayız, Polonya'ya ihanet edemeyiz, vs.' diyen biri, Polonya'nın özgürlüğüne kavuşması koşuluyla bir barış imzalayarak, İngiltere'ye, Belçika'ya, Sırbistan'a ve diğer ülkelere karşı Alman emperyalizmini *daha da* güçlendirmiş olacağının farkında değil demektir. Polonya, Letonya ve Kurlandiya'nın kurtuluşu koşuluyla barış, *Rusya'nın bakış açısından* 'yurtsever' bir barış olacaktır, ama *ilhakçılarla,* Alman emperyalistleriyle yapılan bir barış antlaşması olmaktan çıkmayacaktır.

21 Ocak 1918.

Yukarıdaki tezlere şu da eklenmelidir:

22) Avusturya ve Almanya'daki kitle grevleri, ardından Berlin'de ve Viyana'da İşçi Temsilcileri Sovyetleri'nin kurulmuş olması ve son olarak 18-20 Ocak'tan itibaren Berlin'de silahlı çatışmaların ve sokak savaşlarının görülmesi, bütün bunlar Almanya'da devrimin başladığının kanıtı olarak görülmelidir.

Bu gerçek bize, şimdilik, barış müzakerelerini daha da erteleme ve sürüncemede bırakma fırsatı sunmaktadır.

Tezler 20 (7) Ocak 1918'de;
22. Tez 3 Şubat (21 Ocak) 1918'de;
Giriş 24 (11) Şubat 1918'den önce yazıldı,
24 (11) 1918'de *Pravda*'nın
34 sayısında yayınlandı (22. Tez hariç);
Collected Works, Cilt 26, s. 442-450.

ACI AMA GEREKLİ BİR DERS



18 Şubat-24 Şubat 1918 arasındaki hafta Rusya Devrimi'nin ve uluslararası devrimin tarihinde büyük bir dönüm noktası olarak hatırlanacaktır.

27 Şubat 1917'de Rusya proletaryası, savaşın seyri nedeniyle ayağa kalkmış olan köylülüğün bir kısmıyla birlikte, burjuvaziyi de yanına alarak monarşiyi devirdi. 21 Nisan 1917'de proletarya, emperyalist burjuvazinin mutlak egemenliğini sonlandırdı ve iktidarı burjuvaziyle uzlaşma yanlısı küçük burjuvazinin temsilcilerine verdi. 3 Temmuz'da kent proletaryasının kendiliğinden eylemi uzlaşmacıların hükümetinde sağlam bir şok etkisi yarattı. Aynı kent proletaryası 25

Ekim'de hükümeti devirdi ve proletarya ile yoksul köylülüğün diktatörlüğünü kurdu.

Bu zaferin iç savaşla savunulması gerekti. İç savaş üç ay sürdü. Kerenski'ye karşı Gatçina yakınlarında elde edilen zaferle başladı, burjuvaziye, subay okulu öğrencilerine ve Moskova, İrkutsk, Orenburg ve Kiev'deki karşı-devrimci kazakların bir kısmına karşı elde edilen zaferlerle devam etti ve Don üzeri Rostov'da Kaledin, Kornilov ve Alekseyev'e karşı elde edilen zaferlerle sonlandı.

Proleter ayaklanmasının ateşi Finlandiya'da tutuştu ve yangın Romanya'ya sıçradı.

Sivil cephede kazanılan zaferler görece kolay elde edildi, zira düşmanın bize karşı maddi ya da örgütsel anlamda bir üstünlüğü yoktu ve dahası sağlam bir ekonomik temelden ya da kitleler arasında destekten yoksundu. Fakat bu zaferlerin kolay elde edilmiş olması birçok önderin başını döndürecek ve 'önümüze çıkanı ezer geçeriz' tutumunun yerleşmesine yol açacaktı.

Bu kesimler ordudaki büyük dağılmayı, askerlerin kendi başlarına hızla terhislere başladıklarını ve cepheden kaçtıklarını göz ardı ettiler. Devrimci lafların büyüsüyle kendilerinden geçmişlerdi. Bu lafları dünya emperyalizmine karşı mücadeleye uyguladılar. Rusya'nın emperyalist baskıdan geçici süreliğine kurtulup 'özgür' kalmış olmasını normal bir şey olarak yorumlama yanlışına düştüler, oysa bu 'özgürlüğün' tek sebebi Alman yağmacıları ile İngiliz-Fransız yağmacıları arasındaki savaşın kesintiye uğramış olmasıydı. Avusturya ve Almanya'da başlayan kitle grevlerini Alman emperyalizmini ciddi bir tehlike olmaktan çıkartacak bir devrim zannettiler. Özellikle zor ve acı bir tarzda gelişmekte olan Alman devrimi-

ne yardım etmek için ciddi, etkili ve devamlı bir faaliyet yerine, silahlarını sallayarak, "Alman emperyalistleri bize ne yapabilir? Liebknecht yanımızda olduğu sürece göz açıp kapayıncaya kadar işlerini bitiririz!" diyenlere şahit olduk.

18-24 Şubat 1918 arasında Dvinsk'in ele geçirilmesinden Pskov'un ele geçirilmesine (sonradan geri alındı) kadar geçen bir hafta, emperyalist Almanya'nın Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ne karşı askeri saldırı gerçekleştirdiği bu hafta, bizim için kötü, üzücü ve acı bir ders oldu, ama bu gerekli, yararlı ve öğretici bir dersti. Bunun ne derece öğretici olduğunu anlamak için geçtiğimiz hafta içinde merkezi hükümete ulaşan telgraflarla telefon konuşmalarını ikiye ayırıp karşılaştırmak gerekir! Bir yanda 'karar bildiren' devrimci laflar sel olup akmaktadır; bunlara, bu tarzın şaheserlerinden biri olan 'Sol' (vay vay!) Sosyalist-Devrimci Steinberg'in Merkez Yürütme Kurulu'nun Cumartesi toplantısındaki konuşmasına ithafen, Steinberg laflart diyebiliriz. Diğer yandaysa, mevzilerinde kalmayı reddeden birlikler olduğu hakkında, Narva hattını savunma çağrılarının bile reddedildiği, geri çekilme durumunda her şeyi yakıp yıkma emrine itaatsizlik edildiği ve daha da beteri, her yerde cepheden firar, karışıklık, beceriksizlik, çaresizlik ve düzensizlik görüldüğü hakkında acı ve küçük düşürücü haberler geliyordu.

Kötü, üzücü, acı ama gerekli, yararlı ve öğretici bir ders!

Düşünen, sınıf bilinçli işçiler bu tarihi dersten üç sonuç çıkaracaklardır: Birincisi, anavatan savunmasına, savunma potansiyeline ve devrimci sosyalist savaşa karşı tutumumuz; ikincisi, dünya emperyalizmiyle çatışma içine girebileceğimiz koşullar; üçüncüsü de dünya sosyalist hareketi karşısındaki tutumumuzun doğru bir şekilde ortaya konması.

Biz 25 Ekim 1917'den beri savunmacıyız, o günden beri anavatan savunmasından yanayız. Bunun sebebi emperyalizmden koptuğumuzu *eylemde* göstermiş olmamızdır. Emperyalist komplocuların pis ve kanlı anlaşmalarını reddettik ve yayınladık. *Kendi* burjuvazimizi devirdik. Eskiden ezdiğimiz halklara özgürlük verdik. Halka toprak verdik ve işçi denetimine geçtik. Bugün Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin savunulmasından yanayız.

Anavatan savunmasından yana olduğumuz için de, ülkenin savunma potansiyeli ve savaşa hazırlığı sorununda *ciddi* bir tutum almak gerektiğini söylüyoruz. Devrimci savaş hakkındaki devrimci laflara karşı acımasız bir savaş ilan ediyoruz. Devrimci savaş için uzun ve ciddi bir hazırlık, en başta da ekonomik ilerleme, demiryollarının yeniden çalışır hale gelmesi (demiryolları olmadan modern savaş ancak lafta olur) ve her yerde en katı devrimci disiplinin ve özdisiplinin tesis edilmesi gerekir.

Anavatan savunması açısından bakıldığında, elimizde bir ordu yokken bizden katbekat daha güçlü ve hazırlıklı bir orduyla silahlı çatışmaya girmek cinayettir. Anavatan savunması açısından bakıldığında, en sert, baskıcı, acımasız ve küçük düşürücü anlaşmayı imzalamak zorundayız, ama emperyalizme 'teslim olmak' için değil, emperyalizme karşı ciddi ve etkili bir tarzda savaşmayı öğrenmek ve bu savaşa hazırlanmak için.

Geçtiğimiz hafta Rusya devrimi tarihsel gelişim açısından kıyaslanamaz derecede yüksek bir düzeye ulaştı. Bu süre zarfında tarih ilerledi, aynı anda birkaç basamak birden çıktı.

Bu zamana kadar ciddiye alınmayacak, zavallı (dünya emperyalizmi açısından konuşuyorum) düşmanlarla muhatap olduk: Romanov adı verilen bir aptal, palavracının teki

olan Kerenski, subay okulu öğrencilerinin ve burjuvaların oluşturduğu güruh. Oysa şimdi karşımızda dünya emperyalizmi var. Bu dev harikulade örgütlü, teknik açıdan donanımlı, medeniyete erişmiş bir dev ve bu devle savaşmak *gerekiyor* Bu devle *nasıl* savaşılacağını *bilmek* zorundayız. Üç yıllık savaşta eşi görülmedik derecede yıkıma uğramış ve sonrasında sosyalist devrime başlamış bir köylü ülkesi silahlı çatışmalardan uzak durmak zorundadır, mümkün olduğu sürece uzak durmak zorundadır, gerekirse büyük kayıplar vermeyi göze almalıdır ki 'en sonuncu kavga' başlayana kadar kaydadeğer bir şeyler yapabilsin.

Bu son kavga ancak önde gelen emperyalist ülkelerde sosyalist devrim patlak verdiğinde başlayacaktır. Bu devrimin her geçen ay, her geçen hafta daha da olgunlaştığına ve güçlendiğine kuşku yoktur. Bu güçlenen harekete yardım etmek *zorundayız*. Ve *nasıl* yardım edileceğini *bilmek* zorundayız. Eğer yanı başındaki Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'ni ordusunun olmadığı bir dönemde göz göre göre yıkıma sürüklersek, bu güçlenen harekete yardım etmek şöyle dursun, zarar vermiş oluruz.

'Kaderimiz sosyalizmin Avrupa'daki zaferine bağlıdır' büyük sloganını boş bir lafa dönüştürmememiz gerekiyor. Sosyalizmin tam zaferine giden uzun ve zorlu yolu unutmadığımız sürece bu doğru bir slogandır. 'Sosyalist devrim çağı'nın bütünü açısından bakıldığında bu slogan tartışılmaz bir felsefi-tarihsel doğrudur. Ama soyut bir doğru *her türlü* somut duruma uygulanırsa, boş bir lafa dönüşür. 'Her grevin arkasında devrim canavarı saklıdır' sözü elbette doğrudur. Ama bir grevden dosdoğru devrime sıçrayabileceğimizi düşünmek saçmalıktır. 'Kaderimiz sosyalizmin Avrupa'daki zaferine bağlıdır' sözünü söylerken, kitlelere Avrupa devriminin önümüzdeki birkaç hafta

içinde, Almanlar Petrograd'a, Moskova'ya ya da Kiev'e ulaşmadan, onlar demiryolu ulaşımımızı 'halletme' zamanı bulamadan patlak verip zafere ulaşmasının kesin olduğuna dair teminat veriyorsak, doğrusu ciddi enternasyonalist devrimciler olarak değil, maceracılar olarak hareket ediyoruz demektir.

Eğer Liebknecht iki-üç hafta içinde burjuvazi karşısında zafere ulaşırsa (ki bu imkânsız değildir), bizi bütün zorluklardan kurtaracaktır. Buna kimsenin şüphesi yok. Ama eğer bugünkü emperyalizme karşı mücadelede taktiklerimizi Liebknecht'in önümüzdeki birkaç hafta içinde muhtemelen zafere ulaşacağı umuduna göre belirlersek, alay edilmekten başka bir şeyi hak etmiyoruz demektir. Böyle yapmakla günümüzün büyük devrimci sloganlarını boş bir devrimci lafa dönüştürmüş oluruz.

İşçi yoldaşlar, devrimin acı ama gerekli derslerini öğrenin! Anavatanı savunmak, Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'ni savunmak üzere ciddi, azimli ve kararlı bir şekilde hazırlanın!

Pravda (akşam baskısı), Sayı: 35, 25 Şubat 1818;
Collected Works, Cilt 27, s. 62-66.

GÜNÜMÜZÜN BAŞLICA GÖREVİ



"Rusya Ana
Sefilsin sen, hem de bolluk içinde
*Güçlüsün sen, hem de dermanın yok dizinde."**

İnsanlık tarihi bu günlerde önemli ve çok zorlu bir dönüş gerçekleştiriyor. Bu dönüşün, dünyanın kurtuluşu için muazzam öneme sahip olduğunu söylemek abartı olmaz. Bu dönüş savaştan barışa bir dönüştür; en güçlülerin yağma ettiği ganimetin bölüşülmesinde yeni bir sistem oturtmak için milyonlarca emekçi ve sömürülen insanı katleden yağmacılar

*) Nekrasov'un "Rusya'da Kim İyi Yaşar ki" adlı şiirinden

arasındaki bir savaştan, ezilenlerin ezenlere karşı sermayenin boyunduruğundan kurtulmak için verdikleri bir savaşa dönüştür; acı, sıkıntı, açlık ve aşağılanmanın olduğu bir uçurumdan komünist toplumun parlak geleceğine, genel refaha ve kalıcı barışa dönüştür. Bu keskin dönüşün en keskin noktalarında, eski düzen her yerde müthiş bir gürültüyle yıkılıp çökerken ve tarif edilemez acıların ortasında yeni düzen doğarken, bazılarının kafasının karışmasına, bazılarının umutsuzluğa kapılmasına, bazılarınınsa yer yer çok acı olan gerçekliklerden kaçarak tumturaklı ve göz alıcı lafların arkasına sığınmalarına hiç şaşmamak gerekir.

Tarihteki keskin dönemeç noktalarının en keskinini bütün açıklığıyla görmek ve en sert ve acı şekilde yaşamak emperyalizmden komünist devrime doğru hızlı bir dönüş yapan Rusya'nın payına düşmüştür Yalnızca birkaç gün içinde, en eski, en güçlü, barbar ve zalim monarşilerden birini yıktık. Yalnızca birkaç ay içinde diğer ülkelerin onyıllara sığdırdıkları şeyi yaptık ve burjuvaziyle işbirliği ve küçük burjuva yanılsamalardan kurtulma aşamasını atlattık. Birkaç hafta içinde burjuvaziyi devirdik ve burjuvazinin açıktan direnişini iç savaşta ezdik. Engin bir ülkenin bir ucundan diğer ucuna Bolşevizmin muzaffer adımlarıyla yürüdük. Çarlık ve burjuvazi tarafından ezilen emekçi halkın en alt katmanlarını özgürlüğe ve bağımsız bir hayata kavuşturduk. Burjuva parlamenter cumhuriyetlerin en iyisinden katbekat daha üstün ve daha demokratik olan yeni türde bir devlet, yani bir Sovyet Cumhuriyeti kurduk ve onu sağlam temellere oturttuk. Yoksul köylülüğün desteğini arkasına alan proletaryanın diktatörlüğünü kurduk ve geniş tabanlı bir sosyalist reformlar sistemini uygulamaya koyulduk. Bütün ülkelerde milyonlarca

işçide kendi güçlerine karşı bir güven uyandırdık ve içlerinde bir coşku ateşi yaktık. Her yerde bir dünya işçi devrimi çağrısı yaptık. Bütün ülkelerin emperyalist yağmacılarına meydan okuduk.

Sonra birkaç gün içinde, silahsız birinin üzerine çullanan emperyalist yağmacı tarafından yere serildik. Bu güç bizi akıl almaz derecede ağır ve aşağılayıcı bir barış antlaşması imzalamaya zorladı; bu antlaşma, bir anlık bir süre için bile olsa kendimizi emperyalist savaşın demir pençelerinden kurtarmaya cesaret etmiş olmamızın bedeliydi. Kendi ülkelerinde bir işçi devriminin o korkunç hayali gözlerinin önüne geldikçe, Rusya'yı ezme, boğma ve parçalama hırsları daha da kabarıyordu.

Bir 'Tiltis' Barışı imzalamak zorunda kaldık. Kendimizi kandırmaya ihtiyacımız yok. Acı, yalın gerçeği cesaretle kabul etmek zorundayız. Itildiğimiz yenilgi, parçalanma, köleleştirme ve aşağılanma uçurumunun derinliğini iyice, dibine kadar ölçmeliyiz. Bunu ne kadar iyi anlarsak, özgürleşme irademiz, kölelikten yeniden bağımsızlığa geçme arzumuz ve Rusya'yı ne pahasına olursa olsun sefaletten ve güçsüzlükten kurtararak, tam anlamıyla güçlenmesini ve bolluğa kavuşmasını sağlamak konusundaki şaşmaz kararlılığımız o kadar sağlamlaşmış ve çelikleşmiş olacaktır

Rusya hem güçlenecek hem de bolluğa kavuşacaktır, zira elimizde hâlâ hepimizi, bolluk içinde olmasa bile, en azından yaşatacak kadar toprak ve doğal zenginlik var. Doğal kaynaklarımız, insan gücümüz ve büyük devrimin halkın yaratıcı gücüne verdiği müthiş atılım gerçekten güçlü ve bolluk içinde bir Rusya yaratmak için yeter de artar bile.

Rusya umutsuzluğu ve laflazanlığı bir kenara bıraktığı takdirde, canını dişine takarak bütün güçlerini seferber ettiği takdirde, kurtuluşun *yalnızca* şu an koyulduğumuz sosyalist dünya devrimi yolundan geçtiğini anladığı takdirde güçlü ve bolluk içinde olacaktır. Yenilgilerden yılmadan bu yolda ilerlemek, sosyalist toplumun sağlam temellerini atmak, disiplini ve özdisiplini kurmak adına canla başla çalışmak, her yerde örgütlülüğü, düzeni, verimliliği ve bütün kitle güçlerinin uyumlu işbirliğini güçlendirmek, üretimde ve dağıtımda kapsamlı bir muhasebe ve denetimi yerleştirmek, işte hem askeri hem de sosyalist bir güç yaratmanın yolu budur.

Ağır bir yenilgiye uğramış gerçek bir sosyalistin boş boş atıp tutması da umutsuzluğa kapılması da yakışık almaz. Durumumuzun umutsuz olduğu ve önümüzde artık, ya bu ağır barışın temsil ettiği türde 'onursuz' (Polonyalı soyluların bakış açısından onursuz) bir ölüm ya da umutsuz bir kavgada 'yiğitçe' gelen bir ölüm arasında tercih yapmaktan başka bir şey kalmadığı doğru değildir. Bir 'Tilsit' Barışı imzalayarak ideallerimize ya da dostlarımıza ihanet ettiğimiz doğru değildir. Biz hiçbir şeye, hiç kimseye ihanet etmiş değiliz, hiçbir yalanı görmezden geldiğimiz ya da meşrulaştırdığımız yok, başı sıkışmış tek bir dostumuzdan ya da yoldaşımızdan bile elimizden gelen yardımı esirgemiş değiliz. Yenilmiş ya da paniğin esiri olduğu için kaçan ordusundan geriye kalanlara ricat ettiren ya da zor durumda kaldığından bu ricatı ağır ve aşağılayıcı bir barışla kapamaya çalışan bir komutan, ordusunun düşman tarafından kuşatılmış kesimine yardım edemediği için ihanetle suçlanamaz. Bu tür bir komutan düşüncesizce kumar oynamayı reddederek, acı gerçeği halka allayıp pullamaya çalışmadan, 'zaman kazanmak

için yerden fedakârlık ederek', dağılmış ve morali bozulmuş olan ordusunun güçlerini yeniden toparlanmasına yardımcı olacak *her* fırsattan yararlanarak, önünde uzanan tek yolu, yani kurtarılabilecek olanları kurtarma yolunu tercih ederek görevini yapmış olacaktır.

Biz bir 'Tiltis' Barışı imzaladık. I. Napoléon 1807'de Prusya'yı Tiltis Barışı'nı imzalamaya zorladığında, Alman ordusunu bütünüyle ezmiş, başkentlerini ve belli başlı kentlerini işgal etmiş, buralara kendi polisini getirtmiş, yeni yağma savaşlarına girişebilmek için yenilen ülkeyi kendisine, yani fatihlere yardımcı birlikler vermek zorunda bırakmış, bazı Alman devletleriyle diğerlerine karşı ittifaklar yaparak Almanya'yı bölmüştü. Fakat Alman halkı *bu tür* bir barışa karşın ayakta kalmayı başarmış, güçlerini toparlamış, özgürlük ve bağımsızlık hakkını kazanmıştır.

Tiltis Barışı örneği (o dönemde Almanlara zorla kabul ettirilen ağır ve aşağılayıcı antlaşmalardan yalnızca biriydi bu), düşünebilen ve düşünmeye niyeti olan herkes için, koşullar ne olursa olsun ağır bir barışın dipsiz bir yıkım kuyusu olduğu, oysa savaşın onur ve kurtuluşa çıkan tek yol olduğu düşüncesinin ne kadar çocukça ve naif olduğunu açıkça göstermektedir. Savaş dönemleri bize barışın tarihte sık sık bir soluklanma ve yeni savaşlar için güçlerini toparlama amacına hizmet ettiğini öğretiyor. Tiltis Barışı Almanya adına büyük bir aşağılamaydı, ama bu barış aynı zamanda ulusal anlamda büyük bir dirilişe vesile oldu. O dönemde tarihsel koşullar bu dirilişin ancak bir *burjuva* devleti doğrultusunda gerçekleşmesine elverişliydi. O dönemde, yani bundan yüz küsur yıl önce, tarihi bir avuç soylu ile birkaç burjuva aydını yazıyordu, işçi ve köylü kitleleriyse henüz uyku-

clayclı. Bunun sonucunda tarih o dönemde son derece yavaş bir hızla ilerleyebilmişti.

Oysa şimdi kapitalizm genel olarak kültürü, özel olarak da kitlelerin kültürünü çok daha yüksek bir düzeye çıkarmıştır. Savaş kitleleri sarsmış, savaşın anlatılmaz dehşeti ve sıkıntıları kitleleri uyandırmıştır. Savaş tarihe öyle bir ivme kazandırmıştır ki tarih şu anda bir lokomotif hızında ilerliyor. Tarihi şu anda milyonlarca, on milyonarca kitle kendi elleriyle yazıyor. Kapitalizm artık sosyalizm için olgunlaşmıştır.

Sonuç olarak, Rusya şu anda bir 'Tilsit' Barışı'ndan bir ulusal dirilişe, büyük bir yurtsever savaşa geçiyorsa -ki bu reddedilemez bir gerçektir- bu geçişin mahreci burjuva devleti değil, sosyalist dünya devrimidir. Biz 25 Ekim 1917'den bu yana savunmacıyız, yani 'anavatan savunması'ndan yanayız; fakat yaklaşmakta olduğumuz bu yurtsever savaş sosyalist bir anavatan uğruna bir savaştır, dünya sosyalizm ordusunun bir *müfrezesi* olarak Sovyet Cumhuriyeti için yürütülen, anavatanın sosyalizm olduğu bir savaştır.

'Almanlardan nefret edin, Almanlara ölüm' – geleneksel, yani burjuva yurtseverliğin sloganı buydu ve hâlâ da budur. Oysa biz, 'emperyalist yağmacılardan nefret edin, kapitalizmden nefret edin, kapitalizme ölüm' diyeceğiz, ama aynı zamanda, 'Almanlardan öğrenin! Alman işçileriyle kardeşçe ittifakınıza sadık kalın. İmdadımıza yetişmekte geç kaldılar Zaman kazanmalıyız, geldikleri günü görecek kadar yaşamalıyız ve *mutlaka* geleceklerini unutmamalıyız da demeliyiz.

Evet, Almanlardan öğrenmeliyiz. Tarih zikzaklar çizerek ve sapa yollara girerek ilerliyor. Tarihin cilvesi bu ya, şu an vahşi bir emperyalizmin yanı sıra modern makineli sanayi temelinde uyumlu işbirliği, disiplin, örgütlülük ilkesini ve

sıkı bir muhasebe ve denetim sistemini de Almanlar cisimleştiriyor.

Bizde eksik olan tam da bunlardır. Öğrenmemiz gereken tam da bunlardır. Büyük devrimimizin muzaffer bir başlangıçtan sonra, çetin sınavlardan muzaffer hedefine varabilmesi için ihtiyaç duyduğu şey tam da budur. Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin sefil ve güçsüz olmaktan kurtulması ve her zaman güçlü ve bolluk içinde yüzen bir ülke olması için gerek duyduğu şey tam da budur.

11 Mart 1918
Izvestiya VTsIK, Sayı: 46, 12 Mart 1918;
Collected Works, Cilt 27, s. 159-163.

DÖRDÜNCÜ TÜM-RUSYA SOVYETLERİ OLAĞANÜSTÜ KONGRESİ

14-16 Mart 1918



BARIŞ ANTLAŞMASININ ONAYLANMASINA İLİŞKİN RAPOR

14 Mart

Yoldaşlar, bugün Rusya Devrimi'nin gelişimi açısından, ama yalnızca Rusya Devrimi'nin değil, aynı zamanda uluslararası devrimin gelişimi açısından da dönüm noktasını ifade eden bir sorunu çözmek zorundayız. Sovyet iktidarının temsilcilerinin Brest-Litovsk'ta imzaladıkları ve Sovyet iktidarının sizlerden onaylamanızı talep ettiği bu çok ağır antlaşma hakkında doğru karara varmak, bu sorunu doğru bir şekilde çözmek için, geçmekte olduğumuz dönüm noktasının tarihsel

anlamını kavramak, yani devrimimizin bu zamana kadarki gelişiminin temel özelliğini ve geçmekte olduğumuz agır yenilgi ve çetin sınavlar döneminin temel sebebini anlamak her zamankinden daha da zorunludur.

Kanımca bu sorunda Sovyet partileri* arasındaki anlaşmazlığın esas kaynağı, bazı insanların Sovyet Cumhuriyeti'nin emperyalizm tarafından yenilgisi karşısında, haklı ve meşru olsa da çok kolay öfkeye kapılmaları, kimi zaman çok çabuk umutsuzluğa düşmeleridir, oysa mevcut barış antlaşmasına gelene kadar geliştiği ve antlaşmadan bu yana bize gözüktüğü şekliyle devrimin tarihsel koşullarını düşünmek gerekir. Onlar bunu yapmak yerine, devrimin taktikleri sorununa anlık hisleri temelinde cevaplar vermeye çalışıyorlar. Oysa devrimlerin bütün tarihi bize bir kitle hareketi ya da sınıf mücadelesi söz konusu olduğunda, özellikle de şimdi oldugu gibi ne kadar büyük olursa olsun yalnızca tek bir ülkeyle sınırlı kalmayıp, bütün uluslararası ilişkileri kapsayan bir hareket söz konusu olduğunda, evet, böyle bir durumda, taktiklerimizi her şeyden önce ve öte nesnel durumun degerlendirmesine dayandırmak zorunda olduğumuzu, devrimin bu zamana kadarki seyrini ve neden bu denli tehlikeli, keskin ve dahası bu denli aleyhimize bir dönüş yaptığını tahlil ederek incelemek zorunda oldugumuzu ögretiyor.

Devrimimizin gelişimini bu bakış açısından incelersek, devrimin bu zamana kadar göreli ve çoğunlukla hayali bir bağımsızlık (kendine yeterlilik) döneminden geçtiğini ve bu dönemde uluslararası ilişkilerden geçici süreliğine koptuğumuzu açıkça görürüz. Devrimimizin 1917 Şubat'ının sonundan

*) O dönemde Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler de Sovyetlerde temsil ediliyorlardı.

Alman saldırısının başladığı bu yılın 11 Şubat'ına kadar kat ettiği yol büyük oranda kolay ve çabuk başarıların elde edilebildiği bir yoldu. Eğer bu devrimin gelişimini uluslararası ölçekte yalnızca Rusya Devrimi'nin bakış açısından incelersek, geride bıraktığımız yıl içinde üç ayrı dönemden geçtiğimizi görürüz. Birinci dönem Rusya işçi sınıfının bütün ileri, sınıf bilinçli ve aktif köylülerle birlikte, yalnızca küçük burjuvazinin değil, aynı zamanda büyük burjuvazinin de desteğiyle monarşiyi birkaç günde ortadan kaldırdığı dönemdir. Bu şaşırtıcı başarıyı bir yandan Rusya halkının 1905 deneyimi sayesinde muazzam bir devrimci kavga potansiyeli biriktirmiş olmasıyla, diğer yandan da aşırı geri bir ülke olan Rusya'nın savaşta diğer ülkelerden daha fazla yara almış ve eski yönetimle savaşa devam etmenin kesinlikle imkânsız olduğu bir aşamaya özellikle erken bir tarihte ulaşmış olmasıyla açıklamak gerekir.

Yeni bir örgütün, yani İşçi, Asker ve Köylü Temsilcileri Sovyetleri'nin yaratıldığı bu kısa ama fırtınalı dönemini devrimimizin uzun aylara yayılan geçiş dönemi takip etti. Bu dönemde, burjuvazinin Sovyetler tarafından hemen iktidarsız bırakılan hükümetini ayakta tutan ve ona güç veren, küçük burjuva uzlaşmacı partilerdi, yani Menşevikler ve Sosyalist-Devrimcilerdi. Bu hükümet emperyalist savaşı ve emperyalist gizli anlaşmaları destekleyen, işçi sınıfını vaatlerle uyutan, gerçekten hiçbir şey yapmayan ve ekonomik yıkım durumunu devam ettiren bir hükümetti. Sovyetler bu dönemde güçlerini topladılar; bu dönem bizim açımızdan, Rusya Devrimi açısından uzun bir dönemdi. Evet, Rusya Devrimi açısından uzun ama uluslararası açıdan kısa bir dönemdi, çünkü önde gelen ülkelerin çoğunda küçük burjuva yanılsamalarının, çeşitli partilerle, gruplarla ve eğilimlerle uzlaşma hastalığının üste-

sinden gelme dönemi aylardır degil, onyıllardır sürüyordu. 20 Nisan'dan Kerenski'nin yeniden emperyalist savaşa girişti̇ği (Kerenski gizli emperyalist anlaşmayı cebinde tutuyordu) âna kadar geçen süre belirleyiciydi. Bu ikinci dönemde Temmuz yenilgimiz ve Kornilov ayaklanması yaşandı ve ancak kitle mücadelesinin deneyimiyle, ancak işçi sınıfı ve köylü kitleler vaazlar dinleyerek degil, kendi deneyimleri aracılığıyla küçük burjuva uzlaşmacılığının boşa olduğunu fark ettiklerinde, ancak o zaman, uzun süren siyasal gelişimin ardından, parti gruplarının ruh halleri ve görüşlerindeki uzun hazırlıklar ve değişimlerin ardından Ekim Devrimi'nin zemini döşenmiş oldu; ancak o zaman Rusya Devrimi başlangıç aşamasının üçüncü dönemine, yani dünya devriminden yalıtılma ya da geçici süreliğine kopma aşamasına geçti.

Üçüncü dönem ya da Ekim dönemi, yani örgütlenme dönemi en zor olanıydı, ama aynı zamanda en büyük ve en hızlı zaferlere sahne olan bir dönemdi. Ekim'den sonra, devrimimiz -yani iktidarı devrimci proletaryanın ellerine veren, onun diktatörlüğünü kuran ve proletaryayla yoksul köylülüğün ezici çoğunluğunun da desteğini alan devrim- evet, devrimimiz Ekim'den sonra muzaffer, başarıdan başarıya koşan bir ilerleme kaydetti. Bütün Rusya'da emperyalist burjuvazinin bir kesiminin desteğiyle sömürücülerin, toprak sahiplerinin ve burjuvazinin direnişi biçiminde iç savaş başladı.

Iç savaş patlak verdi ve bu savaşta Sovyet iktidarının düşman güçlerinin, emekçi ve sömürülen kitlelere düşman güçlerin önemsiz oldugu anlaşıldı; iç savaş Sovyet iktidarı için sürekli bir zafer alayı şeklinde geçti, çünkü muarızları, yani sömürücüler, toprak sahipleri ve burjuvazi ne siyasal ne de ekonomik desteğe sahipti ve saldırıları başarısız oldu. Onlara kar-

şı mücadele askeri operasyondan çok bir ajitasyon olayıydı. Önce bir kısım, sonra diğer kısım, kitlenin bir bölümü, sonra diğer bir bölümü derken, emekçi Kazaklara varıncaya kadar bütün kitleler sömürücüleri terk ettiler ve Sovyet iktidarından kopmayı kabul etmediler. [...]

Ekim'de iktidarı ele almak üzereyken, olayların kaçınılmaz şekilde iktidarın alınmasına doğru gittiği, Sovyetlerde kitlelerin yüzünü Bolşevizme dönmesinin bütün ülkedeki eğilimi yansıttığı ve Bolşeviklerin kaçınılmaz olarak iktidarı almak zorunda oldukları açıktı. Bunu fark edip Ekim'de iktidarı aldığımızda, kendimize ve başka herkese açıkça ve yanlış anlaşılmaya mahal vermeyecek şekilde dedik ki, bu, iktidarın proletaryaya ile yoksul köylülüğe devridir, proletarya barış için aktif mücadelesi ve büyük mali sermayeye karşı mücadeleyi sürdürmeye hazır olması nedeniyle yoksul köylülüğün kendisine destek vereceğini bilmektedir. Bu konuda yanılmıyoruz; sınıf güçleri ve sınıflar arası saflaşmalar anlayışına bağlı kalan biri asla şu tartışılmaz doğrudan kaçamaz: Bir küçük köylüler diyarından, Avrupa ve dünya devrimine çok şey katmış olan bir ülkeden, Batı-Avrupa proletaryasından gelecek yardımın ertelendiğine şüphe olmayan bir dönemde -fakat olayların, grevlerin, vs. gösterdiği gibi, bu yardımın gelmekte olduğuna da şüphe yoktur- zor koşullar altında, en zor koşullar altında mücadeleyi devam ettirmesini bekleyemeyiz. İşte bu yüzden köylü kitlelerinin bitkinliği, vs. gibi göndermelerin, hiçbir görüşü olmayan, bu tür görüşlere başvurarak kendi çaresizliğini ortaya koyan ve sınıf ilişkilerini bütünlüğü içinde kavramaktan, proletaryanın ve köylü kitlelerinin devriminin ilişkilerini bir bütün olarak değerlendirmekten tümüyle aciz olan kişiler tarafından yapıldığını söylüyorum; ancak tarihteki her keskin dönemeçte,

sınıf ilişkilerini bir bütün olarak, bütün sınıfların ilişkileri şeklinde değerlendirirsek ve tekil örneklerle münferit vakaları seçmezsek muhtemel gerçekliklerin analizinin sıkı desteğini aldığımızı hissederiz. Bugün devrimci savaşın tümüyle imkânsız oldugu bir dönemde Rus burjuvazisinin bizi devrimci savaşa kışkırttığının tümüyle farkındayım. Ne de olsa burjuvazinin sınıf çıkarları açısından bunu yapmak esastır. [...]

Devrimler hızlı ve kolay gelişim sağlayacak kadar pürüzsüz ilerlemezler. Dünya tarihinde agır bir yenilgi döneminden geçmemiş tek bir büyük devrim yoktur, hatta ulusal çapta bir devrim bile yoktur. Bir devrimcinin kitle hareketleri, gelişen devrimler gibi ciddi bir soruna karşı tutumu, barış antlaşmasını yakışıksız ve küçük düşürücü ilan edip, sonra bunu kabul edemeyeceğini söylemek olmamalıdır. Ajitatif lafları tekrarlamak, barış antlaşmasından ötürü bize verip veriştirmek yeterli değildir; bu zaten devrimin herkesçe bilinen ABC'sidir, bütün devrimlerin deneyimidir. 1905'ten bu yana elde ettiğimiz deneyimler -nitekim bizim zengin oldugumuz bir şey varsa, Rusya işçi sınıfı ve yoksul köylülüğünün sosyalist dünya devrimine başlamak gibi en zor ama en şerefli görevi üstlenmiş olmalarının bir sebebi varsa, bu sebep Rusya halkının yirminci yüzyılın başında belli tarihsel koşullardan ötürü iki büyük devrim yapabilmiş olmasıdır- bu devrimlerin deneyimlerinden dersler çıkarmak zorundayız, zira ancak bu şekilde, bir ülke ile başka bir ülke arasındaki sınıfsal ilişkilerde yaşanan değişiklikleri inceleyerek şu anda savaşı hiçbir şekilde kabul edebilecek konumda olmadığımızı kesin olarak kanıtlamanın mümkün oldugunu anlayabiliriz. Bunu dikkate almak ve kendimize şunu söylemek zorundayız: Ne denli istikrarsız olursa olsun yine de süre kazanmalıyız, ne denli kısa, agır ve aşagıla-

yıcı olursa olsun barış şu anda savaştan daha iyidir, çünkü kitlelere soluklanma fırsatı veriyor, çünkü bize burjuvazinin, hani her fırsatını bulduğunda, özellikle de işgal altındaki bölgelerde Almanların himayesi altında bağırıp ortalığı ayaga kaldıran burjuvazinin yaptıklarını düzeltme fırsatı veriyor.

Burjuvazi, "Ordunun dağılmasının, ortada ordu namına bir şey kalmamış olmasının sorumlusu Bolşeviklerdir ve bunun için Bolşevikleri suçlamak gerekir," diye bağırıyor, ama gelin biz geçmişe bakalım yoldaşlar, önce devrimimizin gelişimine bir bakalım. Orduda firarların ve dağılmanın devrimden çok önce, 1916'da başladığını ve orduyu görmüş olan herkesin bunu kabul edeceğini bilmiyor musunuz? Peki, burjuvazi bunun önüne geçmek için ne yaptı? Herkes şunu bilmiyor mu: Emperyalistlerden kurtuluş o dönemde yalnızca kendi ellerindeydi, Mart'ta ve Nisan'da Sovyet örgütlenmelerinin sadece burjuvaziye karşı el kaldırarak iktidarı alabilmesi gibi bir şans doğmuştu? Ve eger Sovyetler iktidarı alsaydı, eger burjuva ve küçük burjuva aydınlar Sosyalist-Devrimciler ve Menşeviklerle birlikte Kerenski'nin halkı aldatmasına, gizli anlaşmaları saklamasına ve orduyu taarruza geçirmesine yardım edeceklerine, ordunun yardımına koşmuş olsalardı, orduya mühimmat ve tayın tedarikinde bulunsalardı ve burjuvaziyi anavatana yardım etmeye zorlasalardı -ama bezirgânların anavatanından, halkın katledilmesine yardımcı olan anlaşmaların anavatanından bahsetmiyorum (*alkışlar*)- ve bu sürece bizzat katılsalardı, eger Sovyetler burjuvaziyi işçilerin ve bütün emekçilerin anavatanına yardımcı olmaya zorlasaydı ve üstleri başları yırtık, ayakları çıplak, aç bilaç askerlere yardım etselerdi, o zaman belki de önümüzde on aylık bir dönem, orduyu dinlendirip bütün halkın destegini almasını saglayacak kadar uzun bir dö-

nem olabilirdi ve böylece ordu cepheden bir adım ileri gitmeden genel, demokratik bir barış teklif edilebilir, gizli anlaşmalar yırtılıp atılabilir ve tek bir adım geri atmadan mevcut hat korunabilirdi. O zaman işçilerle köylülerin seve seve destekleyecekleri ve onaylayacakları bir barış antlaşması fırsatı doğabilirdi. Bu taktikler anavatan savunması taktikleri olurdu, ama Romanov'ların, Kerenski'lerin ya da Çernov'ların anavatanı, gizli anlaşmaların anavatanı, hain burjuvazinin anavatanı değil –hayır, o anavatan değil, emekçi kitlelerin anavatanının taktikleri olurdu. İşte savaştan devrime ve Rusya Devrimi'nden dünya sosyalizmine geçişin çetin sınavlar dönemi olmasının sorumlusunu burada aramak gerekir. İşte bu yüzden, ordumuzun olmadığını bilmemize karşın, orduyu ayakta tutmanın imkânsız olduğunu ve duruma ilişkin bilgisi olan herkesin terhislerle ilgili kararnamemizin bir icat değil, bariz zorunluluğun bir sonucu olduğunu (çünkü orduyu ayakta tutmak imkânsızdır!) bildiğimiz bir dönemde, devrimci savaş gibi öneriler boş laftan başka bir şey değildir Orduyu yerinde tutmak imkânsızdır. Daha Ekim Devrimi'nden önce bir subay, üstelik Bolşevik falan da değil, ordunun savaşamayacağını ve savaşmayacağını söylemişti ve bu söylediğinde haklıydı. Burjuvaziyle aylar süren pazarlıklardan ve savaşa devam etmc gerekliliği hakkındaki konuşmalardan çıkan sonuç budur; birçok devrimci ya da birkaç devrimci bu sözleri sarf ederken ne kadar soylu duygularla hareket etmiş olursa olsun, bunların boş devrimci lallar olduğu, uluslararası emperyalizmin değirmenine su taşıdığı ve tıpkı bizim taktiksel ya da diplomatik hatamızdan, yani Brest Antlaşması'nı imzalamadığımız günden bu yana olduğu gibi, ona eskisi kadar, hatta daha da fazla yağma yapabilme imkânı sağladığı anlaşıldı. Barış antlaşmasına karşı çıkanlara, az da ol-

sa bir soluklanma süresi elde ettiğimiz takdirde, ordunun iyileşip toparlanmasının ve emekçi halkın çıkarlarının her şeyden daha önemli olduğunu ve sırf bu yüzden barışın imzalanması gerektiğini anlayacaklarını söylediğimizde, soluklanma fırsatı diye bir şeyin olamayacağını söylemişlerdi.

Oysa bizim devrimimiz önceki bütün devrimlerden farklıdır, zira kitlelerin içinde yaratma ve yeni bir şeyler yapma arzusu uyandırmış ve en ücra köylerdeki emekçileri, Çarlar, toprak sahipleri ve burjuvazi tarafından aşağılanan, hor görülen ve baskıya maruz bırakılan insanları ayağa kaldırmıştır; bu bahsettiğimiz devrimin daha yeni yeni gerçekleşme fırsatı bulduğu bir dönemdir, zira kırdaki devrim, yeni bir hayat tarzı kuran devrim daha yeni başlamıştır. Ve ne kadar kısa olursa olsun, bu soluklanma fırsatı uğruna antlaşmayı imzalamak zorundaydık, zira biz emekçi kitlelerin çıkarlarını, kılıçlarını sallayıp bize savaşma çağrısında bulunan burjuva savaşçılarının çıkarlarından üstün tutuyoruz. Devrimin bize öğrettiği budur. Devrim bize şunu öğretiyor: Diplomatik hatalar yaptığımızda, Alman işçilerinin hemen yarın imdadımıza yetişeceğini zannettiğimizde, Liebknecht'in hemen zafere ulaşmasını umduğumuzda (biliyoruz ki öyle ya da böyle Liebknecht zafere ulaşacaktır, işçi sınıfı hareketinin gelişimi içinde bu zafer kaçınılmazdır [*alkışlar*]), demek oluyor ki zorlu sosyalist hareketin devrimci sloganları düşünmeden kullanıldığında içi boş sloganlara dönüşmektedir. Almanya'daki sosyalist harekete yardımcı olmak için en büyük fedakârlıkları yapmaktan kaçınacak tek bir dürüst işçi, tek bir devrimci yoktur, çünkü cephedeki bütün bu süre zarfında Alman emperyalistleri ile Alman disiplininin eziyetine maruz kalan ve çoğunluğu bize sempati duyan Alman askerleri arasında ayrım yapmayı öğrendik. İşte bu yüzden Rusya Devrimi'nin

yaptığımız hatayı pratikte düzelttiğini, bize soluklanma fırsatı vererek düzelttiğini söylüyorum. Bu dönemin son derece kısa olması kuvvetle muhtemeldir, ama en azından yıpranmış ve açlıktan kırılan ordunun kendisine toparlaması için fırsat verildiğinin bilincine varacağı kısa bir soluklanma dönemi elde etme şansımız var. Eski emperyalist savaşlar döneminin bittiği ve şu an yeni savaşların hortlaması tehdidiyle karşı karşıya olduğumuz bizim gözümüzde açıktır, ama unutmayalım ki birçok tarihsel çagda bu tür savaş dönemleri olmuştur ve bu savaşlar sonlara dogru daha da kızışmıştır. [...]

Biz yalnızca geri kalmış ve güçsüz bir halk değiliz, biz özel hizmetlerden ötürü ya da tarih kaderimizi böyle yazdığı için degil, tarihsel koşulların özgül bir birleşiminden ötürü uluslararası sosyalist devrim bayrağını yükseltme onurunu kabul edebilmiş bir halkız. (*alkışlar*)

Bu bayrağın güçsüz ellerde olduğunun gayet farkındayım yoldaşlar. Ben bunu zaten birkaç kez açıkça söyledim. Bütün ileri ülkelerin işçileri imdadımıza yetişmediği takdirde en geri ülkenin işçileri bu bayrağı yukarıda tutamayacaklardır. Şu âna kadar gerçekleştirdiğimiz sosyalist reformlar kusursuz olmaktan uzaktır, zayıf ve güçsüz reformlardır; Batı Avrupalı ileri işçiler bunları rehber olarak alacak olsalar da, kendi kendilerine "Ruslar halledilmesi gereken bu işe iyi bir başlangıç yapamadılar" diyeceklerdir. [...] Ama tekrar söylüyorum biz bütün Batı Avrupa ülkelerinde, uluslararası sosyalist proletaryanın şahsında güçlü bir müttefike sahibiz ve düşmanlarımız ne derse desin o proletarya bizim yanımızdadır. (*alkışlar*) Dogru, bu müttefikimizin sesini yükseltmesi kolay degil, ama hatırlarsanız bizim de Şubat 1917'nin sonuna kadar sesimizi yükseltmemiz kolay degildi. Bu müttefikimiz yeraltında yaşıyor, bütün

emperyalist ülkeler birer askeri hapishaneye dönüştürüldüğünden müttefikimiz askeri hapishane koşullarında yaşıyor, ama bizi biliyor ve davamızı anlıyorlar. Yardımımıza gelmeleri öyle kolay değil ve dolayısıyla Sovyet askerlerinin bu yardım gelene kadar çok zamana ve sabra ihtiyaçları olacak ve birçok sınavdan geçmeleri gerekecek. En ufak bir erteleme fırsatından bile yararlanacağız, zira zaman bizim lehimize işliyor. Davamız gittikçe güç kazanırken, emperyalist güçler zayıflıyor. 'Tilsit' Barışı'ndan payımıza hangi çetin sınavlar ve yenilgiler düşerse düşsün, geri çekilme taktiklerini uygulamaya başlıyoruz ve bir kez daha söylüyorum, sınıf bilinçli proletaryanın ve sınıf bilinçli köylülerin bizim yanımızda olduklarına ve kahramanca saldırılar düzenlemekle kalmayıp, aynı zamanda kahramanca bir ricat da gerçekleştirebilecegimize kuşku yok. Uluslararası sosyalist proletarya imdadımıza yetişene kadar bekleyeceğiz ve bu yardım geldiğinde, dünya çapında sahnelenecek ikinci bir sosyalist devrime başlayacağız. (*alkışlar*)

Pravda (*Sotsial-Demokrat*), Sayı: 47 ve 48;
16-17 Mart 1918.

BARIŞ ANTLAŞMASININ ONAYLANMASINA İLİŞKİN RAPOR HAKKINDAKİ TARTIŞMAYA CEVAP

15 Mart 1918

[...]

Emekçi ve sömürülen kitlelerin bütün temsilcilerinin nasıl tepki verdiklerini göstermek için Kamkov'un konuşmasından

bir parça daha aktaracağım: "Dün Lenin yoldaş burada Çereteli ve Çernov yoldaşların ve diğerlerinin orduyu demoralize ettiklerini iddia ettiğinde, aslında Lenin'in ve benim de zamanında orduyu demoralize ettiğimizi söyleme cesaretini göstermemiz gerekmez mi?" Kamkov hedefi epey bir ıskalaclı doğrusu. (*alkışlar*) Zamanında bizim de yenilgici olduğumuzu duymuş duymasına ama bunu biz yenilgici olmayı bıraktığımızda hatırlıyor. Yani bunu yanlış zamanda hatırlıyor. Sözcüğü ezberlemesine ezberlemişler, kendilerine oynayacak devrimci sesler çıkaran bir oyuncak bulmuşlar, ama meselelerin gerçek boyutu hakkında birazcık bile düşünmekten acizler. (*alkışlar*) İddia ediyorum, Sovyet iktidarının güvence altına alındığı bin bucak meclisinin en az dokuz yüzü, Sol S-R'lerin partisine hiçbir şekilde güvenilmeyeceğini söyleyecek insanlarla doludur. Pekâlâ, diyeceklerdir; zamanında orduyu demoralize ettik ve şimdi bunu unutmak olmaz. Ama nasıl demoralize ettik? Biz Çar döneminde yenilgiciydik, ama Çereteli ve Çernov döneminde yenilgici değildik. *Pravda*'da o dönem hâlâ baskılara maruz kalan Kirilenko'nun orduya hitaben yaptığı bir konuşmayı yayınladık: "Neden Petrograd'a gidiyorum?" Şöyle diyordu: "Biz sizlere isyan çağrısında bulunmuyoruz. Buna orduyu demoralize etmek denmez. Asıl bu savaşın büyük bir savaş olduğunu söyleyenler orduyu demoralize ediyorlardı. [ ]

Son olarak şunu söyleyeceğim: Provokasyonlara gelmeyin. Burjuvazi ne yaptığını biliyor, burjuvazi neden Pskov'da ya da yakın zaman önce Odessa'da sevindiğini biliyor; Vinniçenko'ların, Ukraynalı Kerenski'lerin, Çereteli ve Çernov'un burjuvazisinden bahsediyorum. Burjuvazi seviniyordu, çünkü durumun bir değerlendirmesini yaptığında Sovyet iktidarının

hasta ve kaçak bir orduyla savaşmaya çalışmakla diplomatik açıdan ne büyük bir hata yaptığını çok iyi biliyordu. Burjuvazi sizi savaş çukuruna çekmeye çalışıyor. Her zaman saldırmak olmaz, bazen geri çekilmeyi de bilmek gerekir. Bunu her asker bilir. Burjuvazinin hem sizi hem de bizi tuzaga düşürmeye çalıştığını anlamalısınız. Bu tuzagı bütün burjuvazinin ve onun gönüllü ya da gönülsüz işbirlikçilerinin hazırladığını anlamalısınız. En agır yenilgilere katlanabilecek ve en zor mevzileri koruyabilecek, geri çekilerek zaman kazanabileceksiniz. Zaman bizim lehimize işliyor. Emperyalistler tıka basa yediklerinden yakında patlayacaklar, ama neyse ki onların rahminde yeni bir dev gelişiyor; bizim istediğimizden daha yavaş büyüyor, ama büyüyor, imdadımıza yetişeceğine şüphe yok ve onun ilk darbelerini vurdugunu gördügümüzde, diyecegiz ki: Geri çekilme dönemi bitmiştir, dünya çapında taarruz dönemi ve sosyalist dünya devriminin zafere ulaşacağı dönem başlamıştır. (*şiddetli alkışlar uzunca bir süre devam eder*)

Pravda, Sayı: 49, 19 Mart 1918;
Collected Works, Cilt 27, s.169-201 (parça).

MOSKOVA İŞÇİ, KÖYLÜ VE KIZIL ORDU TEMSİLCİLERİ SOVYETİ'NDE YAPILAN KONUŞMA

23 Nisan 1918

KONUŞMANIN TAM KAYDI:

Yoldaşlar, müsaadenizle öncelikle yeni seçilen Moskova İşçi ve Köylü Temsilcileri Sovyeti'ni tebrik etmek istiyorum.

Yeni üyeleri son derece sıkıntılı bir dönemde, devrimimizin gelişiminde en tehlikeli ve zor aşamaya girdiğimiz trajik bir anda seçmek zorunda kaldınız. Devrime düşmanlık besleyen güçler, halkın düşmanlarını destekleyen bütün kesimler, burjuvazinin peşine takılmış olan bütün kesimler Sovyetimizdeki seçimlere büyük umutlar bağlamışlardı, zira şu anda devrimin muzaffer ilerleyişinin sonlandığı ve acı deneyimler,

hatta yenilgiler aşamasına girdiği son derece zor bir dönemden geçiyoruz. İşte böyle bir anda proletarya bize sınıf bilincinin ne denli büyük bir güç olduğunu bir kez daha göstermiştir. İçinden geçmekte olduğumuz dönemin bütün zorluğunu takdir eden işçiler, şu an emekçi kitlelerin payına düşen büyük sıkıntıların sonlandırılmasının bize değil, tarihsel olayların seyrine bağlı olduğunu açıkça anlıyorlar. İşçiler Ekim Devrimi'nin kazanımlarını savunmalarına yardımcı olduğu oranda, yeni yoklukların yükünü kahramanca bir kararlılıkla omuzlayacaklardır.

Devrimin verdiği çetin sınavlarla birlikte, yeni, göze çarpmayan zaferlerin olduğu bir aşamaya girdiğine şüphe yoktur. Bu zaferler göze çarpmasa da, en az Ekim barikatları çağının parlak zaferleri kadar önemlidir. Bütün heybetiyle iki ölümcül düşmanla karşı karşıyayız; karşımızda tepeden tırnağa silahlı, devrimi paramparça etmeye hazır ve son darbeyi vurmak için uygun anı kollayan iç ve dış düşmanlar var Dış düşman uluslararası emperyalizmdir Tepeden tırnağa silahlı ve zengin bir teknik donanıma sahip olan düşman, Sovyetler Birliği'ne yeni bir yıkıcı saldırı için en uygun anı kolluyor Bunu aklımızda tutarak, acımasız bir ferasetle meşum gerçekle yüzleşmek zorundayız.

Şu anda, büyük acılar yaşayan ülkemizin içine itildiği en geri'ci savaşın bir sonucu olarak, dünya gericiliğine karşı aktif, silahlı bir mücadele yürütmek için gerekli güçlerden yoksunuz; ordumuz yok, son model teknik araçların ve ideal bir disiplinin verdiği güçle gelen uluslararası karşı-devrimin harikulade örgütlü birliklerine karşı duracak güçlerden yoksunuz. Şimdilik yalnızız ve ölümcül düşmanlarla çevrilmiş durumdayız.

Emekçi kitlelerin Ekim ayaklanması sırasında, işçilerin önünde sosyalist devrimin kızıl bayrağını dalgalandırdığımız günlerde kolay, göz kamaştırıcı başarılar elde ettiğimiz bir dönemden geçtik. Rusya Devrimi'nin uzak çığlığını duyan diğer ülkelerin işçileri, Rusya'da neler olup bittiğini anlamışlar ve Rusya proletaryasının eyleminin kendi davalarını daha da ilerlettiğini fark etmişlerdi. O dönemde gerici çetelerin kolayca icabına baktık, halka isyan bayrağı açan ve bize karşı açıktan silahlı mücadele yürütmekle kalmayıp, yalanların, iftiraların ve eşi görülmedik ihanetlerin kirli silahıyla da karşı koyan Menşevik çetelerinin kalıntılarını kolaylıkla bastırdık. Cüretkârlıkta kimseye pabuç bırakmayan karşı-devrimci Kornilov'un isyan bayrağı açan kendi askerleri tarafından öldürülmüş olmasından da anlaşılacağı üzere,* karşı-devrime karşı yürüttüğümüz mücadele sonucunda büyük bir zafer elde ettik.

İçerideki karşı-devrime karşı bütün cephelerde yoğun bir mücadele yürüterek, uluslararası burjuvazinin yaşadığı aksaklıklardan yararlandık ve şu an darmadağın olmuş karşı-devrime karşı tam zamanında güçlü bir darbe indirdik. İç savaşın artık özü bakımından sona erdiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Elbette bazı çatışmalar olacak ve bazı kentlerde, gericilerin devrimin gücünü kırmak -Sovyet düzenini yıkmak- için giriştikleri münferit girişimlerden ötürü kimi yerlerde sokak savaşları yaşanacaktır, ama ayağa kalkan kitlelerin çabaları sonucunda içerideki gericiliğin sonsuza dek ezildiğine kuşku yoktur. İşte devrimin gelişiminin ilk dönemini (Ekim günleriyle başlayan başlangıcını), mest edici başarılar döne-

*) Basında çıkan haberlerin aksine, General Kornilov'un Kızıl Ordu'ya karşı muharebede bir topçu mermisiyle öldüğü sonradan anlaşıldı.

mini, bazı kimseleri gerçekten de zafer sarhoşu yapan bu ilk dönemi böyle geçirdik.

Tekrarlayacak olursam, devrimimizin gelişimindeki en zor, en çetin aşama şimdi başlıyor. Önümüzdeki görev kararlılıkla bütün gücümüzü ortaya koymak ve bu gücü yeni yaratıcı faaliyetimize yönlendirmektir, zira muazzam devrimci faaliyetinde henüz yalnız olan devrimci Rusya proletaryasına dünya proletaryasının imdadımıza yetiştiği kurtuluş ânına kadar direnme gücü sağlayacak olan şey çelik irade ve çalışma disiplinidir.

Devrimci işçi sınıfının bir birliği olarak diğerlerinden öne fırlamış durumdayız, ama bunun sebebi diğer işçilerden daha iyi olmamız ya da Rusya proletaryasının diğer ülkelerin işçilerinden daha üstün olması değildir. Bunun tek sebebi, dünya üzerindeki en geri ülkelerden biri olmamızdır. Nihai zafere ancak muazzam teknik donanımına ve disiplinine güvenen uluslararası emperyalizmi kesin olarak ezdiğimiz zaman ulaşmış olacağız. Ama bu zafere ancak diğer ülkelerin işçileriyle, bütün dünya işçileriyle birlikte ulaşabiliriz.

Koşulların zorlaması sonucu, Brest'te ağır bir barış antlaşması yapmak zorunda kaldık, ama bu anlaşmanın devrime dört bir yandan saldıran ve şu anda aktif bir mücadeleyle cevap veremediğimiz sayısız düşman tarafından her an namertçe ihlal edilebileceği gerçeğini gizlemiyoruz. Sizi şu an uluslararası azgın emperyalizme karşı açıktan aktif ve silahlı mücadeleye çağıran birinin aslında halka ihanet ettiğini, bilerek ya da bilmeyerek bir ajan provokatör rolü oynadığını ve emperyalistlerin şu ya da bu hizbinin uşaklığını yapmış olacağını unutmayın. Son dönemde uyguladığımız taktiklere karşı çıkan her kim olursa olsun -isterse kendisine en 'sol' hatta ul-

tra sol komünist desin- kötü bir devrimcidir, hatta daha da ileri gideyim, devrimci bile değildir. (*alkışlar*)

Geriliğimiz sebebiyle öne çıktık, ama diğer ülkelerde ayağa kalkmış olan işçilerden güçlü bir destek gelene kadar direnemezsek mahvoluruz. Görevimiz proleter mücadelesine ilişkin taktiklerimizi kararlılıkla sürdürmektir.

Son derece tehlikeli olan, hatta açıktan karşı-devrimcilerden bile daha tehlikeli olan bir gizli düşmanımız var. Sosyalist devrime ve Sovyet iktidarına, yani yoksullar için yeni türde bir meclis olan, üstelik bu zamana kadar başka hiçbir yerde görülmemiş olan Sovyet iktidarına ölümüne düşmanlık besleyen bu güç küçük mülk sahibinin anarşisidir. Sosyalist devrimin gelişiminde en zorlu engelleri aşmanın eşiğine geldiğimize şüphe yok. Önümüzdeki ilk ve en önemli görev proletarya diktatörlüğünü bütün alanlarda -gerek çalışma disiplininin örgütlenmesinde, gerek üretim alanında, gerekse ürünlerin paylaşımında- tümüyle gerçekleştirmektir. Bahsettiğim düşman, hayatta tek düsturu 'ben aldığımı alayım, gerisinin canı cehenneme' olan küçük mülk sahiplerinin anarşisidir. Bu düşman bütün Kornilov'ların, Dutov'ların ve Kaledin'lerin toplamından daha güçlüdür.

Bu küçük *kulak*'lar, küçük işverenler ve mülk sahipleri şöyle diyorlar: "Biz hep ezildik, hep baskıya maruz kaldık. Şimdi nasıl olur da böyle uygun bir fırsattan yararlanmayız. Bu ciddi bir engeldir ve üstesinden gelmediğimiz sürece zafere ulaşmamız imkânsızdır, zira her küçük mülk sahibi, her açgözlü satıcı içinden yeni bir Kornilov çıkaracaktır.

Bu tehlikenin yanı sıra, yaklaşan kıtlığın ve kitlesel işsizliğin korkunç hayaleti de bizi bekliyor, ama neyse ki sayıları her geçen gün değil, her geçen saat daha da artan bütün sınıf

bilinçli işçiler, şu ancla bu büyük tehlikelere karşı yegâne mücaclele aracının bütün gücümüzü kararlılıkla ortaya koymak ve güçlü bir şekilcle direnmek olduğunu dikkate alıyor ve anlıyorlar. Ümitsizliğe kapılanlara ve devrimimizin zor anlarıncla cesaretini ve metanetini yitirenlere şunu hatırlatalım: Kapitalizmden sosyalizmin tam zaferine ikna ve uzlaşmayla, kansız ve kolay bir yoldan geçilemeyeceğini ve hecleflmize ancak çok şicldetli bir mücadele sonucunda ulaşabileceğimizi her zaman söyledik.

Proletarya diktatörlüğü sömürücülere karşı zora başvurulmasını savunur. Yolumuz direniş, proleter dayanışması ve emekçi kitlelerin demirden diktatörlüğünclen geçiyor. Sovyet hükümetinin karşı-devrime karşı mücadelecle birçok kez yeterli kararlılığı göstermediğine ve bu açıdan demirden değil, hamurdan bir görünüm çizdiğine şüphe yoktur. Ama hamurla sosyalizm kurulmaz. Henüz küçük burjuva anarşisini alt edebilmiş değiliz. Tarihin gelişim seyri sonucu dünya devrimi arenasında en öne fırlamış olan bu ülke, aynı zamancla yıkılmış ve kan gölüne dönmüş bir ülke olarak son derece zor bir durumdaclır ve yıkıma, dağınıklığa ve umutsuzluğa karşı sınıf bilinçli işçilerin demir disipliniyle karşılık vermediğimiz takdircle yok olacağımız kesindir. Hem düşmanlarımıza karşı hem de kencli içimizcle yalpalayanlara ve zararlı unsurlara karşı, kısacası emekçi kitleler için yeni bir dünya kurmayı amaçlayan zorluklarla dolu yaratıcı faaliyetimizcle dağınıklığa yol açma cesaretini gösteren herkese karşı acımasız olacağız.

Öyle bir sorun için kollart sıvaclık ki üstesinden geldiğimiz takclircle sosyalizm tamamen güvence altına alınmış demektir Bütün zorlukların üstesincleıı gelmek, kıtlığa ve işsizliğe karşı başarılı bir mücaclelc yürütmek için, gözle görülmeyen, ınüte-

vazı ama muazzam öneme sahip zor bir görev yerine getireceğiz ve karşımıza dikilen herkesi dünya proletaryasının amansız bir düşmanı olarak göreceğiz.

Moskova Sovyeti seçimleri işçilerin mevcut olaylara dair kavrayışının ne kadar güçlü olduğunu göstermiştir. İşçiler Sovyet iktidarının güzel bir süsten ibaret olmadığını, kendi kanları ve canlarını vererek kurdukları bir şey olduğunu kavradılar. Bu son perde, Sovyetlerdeki bu seçim, umutlarını bu seçimlere bağlamış olan herkes için, yalpalayan bütün unsurlar için yenilgiyi ifade ediyor ve bu bana doğru yolda olduğumuza, bizi sosyalizmin tam zaferine götürecek yolda olduğumuza dair umut ve güven aşılıyor. (*coşkulu alkışlar*)

İlk kez 24 Nisan 1918'de *Pravda*'nın 79. sayısında ve *İzvestiya VTsIK*'in 81. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 27, s. 229-233.

TÜM-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KURULU VE MOSKOVA SOVYETİ'NİN ORTAK TOPLANTISINDA SUNULAN DIŞ POLİTİKA RAPORU

14 Mayıs 1918



[...]

Durum temelde şudur: Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti, basında çeşitli vesilelerle anlattığımız ve sizin de farkında olduğunuz ekonomik ve siyasal sebeplerden ötürü, yani farklı bir gelişim hızından, Batı'dakinden farklı bir gelişim temelinden ötürü emperyalist soygunculuğun fırtınalı denizinde halen yalnız bir ada konumundadır Batı'daki esas ekonomik etken, insanlığı tükenmenin eşiğine getiren, cefa çektiren bu emperyalist savaşın tekrar tekrar, her adımda savaş ve barış sorununun, meselenin emperyalist gruplardan birinin ya da diğerinin lehine çözümünün pamuk ipliğine bağlı olmasına

yol açacak denli giriſt, keskin ve karmaşık çatışmalara yol açmış olmasıdır. Son birkaç gündür tam da böyle bir durum yaşadık. Kapitalizmin son yirmi-otuz yıllık ekonomik gelişiminin ürünü olan bir savaşa çekilmiş emperyalist güçler arasındaki çılgınca mücadeleden doğan çelişkiler, emperyalistlerin bu savaşı durdurmalarını imkânsız hale getirmiştir.

Bu çelişkilerden ötürü, bütün ülkelerin emperyalistleri arasındaki genel ittifakın, kapitalizmin ekonomik ittifakının temelini oluşturan, doğal ve kaçınılmaz amacı, vatanı olmayan ve dünya tarihinin birçok büyük ve önemli olayında bütün ülkelerin kapitalistlerinin ittifakını emekçi kitlelere karşı savunma görevini anavatanın, halkın ya da nc ad verirseniz verin, onun çıkarlarının önüne koyduğunu kanıtlamış olan sermayeyi savunmak olan ittifakın, bugünkü siyasetin devindirici gücü olmadığı anlaşılmıştır.

Elbette, eskiden olduğu gibi, bu ittifak kapitalist sistemin ana ekonomik eğilimi olarak, kendini er ya da geç mutlaka hissettirecektir. Emperyalist savaşın, şu anda dünyayı kendi aralarında bölüşmüş olan emperyalist güçleri düşman gruplar, düşman ittifaklar şeklinde bölmüş olması kapitalizmin bu ana eğilimi için bir istisnadır. Bu husumet, bu mücadele, bu ölümüne kapışma dünya emperyalizminin ittifakının belli koşullar altında imkânsız olduğunu kanıtlamaktadır. Emperyalist gericiliğin, halkların emperyalist katliamının fırtınalı dalgalarının sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'nin küçük adasına vurduğu ve her an onu sular altına gömecekmiş havası verdiği bir duruma şahit oluyoruz, oysa bu dalgalar şu an yalnızca birbirini vurmaktadır.

Emperyalist güçler arasındaki temel çelişki öylesine amansız bir mücadeleye yol açmıştır ki iki taraf da bu şekilde bir ye-

re varılamayacağını görmüş olmasına karşın, savaşın demir mengenesinden kurtulamamaktadır. Bu savaş iki temel çelişkiyi ortaya çıkarmıştır ki sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'nin mevcut uluslararası durumunu belirleyen de bu çelişkiler olmuştur. İlki, Batı cephesinde Almanya ile İngiltere arasında devam eden son derece şiddetli savaştır. Savaşan iki grubun da temsilcilerinin en az birkaç kez kendi halklarına ve diğer halklara hitaben, düşmanı dize getirmek, anavatanı ve medeniyetin çıkarlarını koruyup kollamak ve kurtuluş savaşını nihayete erdirmek için son bir hamleye daha ihtiyaç kaldığına dair vaat ve teminat verdiklerine şahit olduk. Bu korkunç mücadele sürdükçe ve muharip devletler savaş çukuruna çekildikçe, bu sonu gelmez savaştan çıkmak da o kadar zorlaşmaktadır. Nitekim altı ay gibi kısa bir süre içinde dünya üzerindeki sınıf bilinçli işçilerin kalpten desteğini ve teveccühünü kazanmış olan Sovyet Cumhuriyeti'ne karşı büyük emperyalist güçlerin bir ittifak oluşturmalarını son derecc güç, hatta belki de imkânsız hale getiren şey bu çatışmanın şiddetidir.

Rusya'nın uluslararası konumunu belirleyen ikinci çelişkiyse Japonya ile Amerika arasındaki rekabettir. Uzun yıllardır bu ülkelerin ekonomik gelişimi, Pasifik Okyanusu'nda ve çevresindeki topraklarda egemenlik için iki ülke arasında ölümüne bir çarpışmayı kaçınılmaz hale getiren bol miktarda patlamaya hazır malzeme üretmiştir. Uzakdoğu'nun bütün diplomatik ve ekonomik tarihi, Japonya ile Amerika arasında patlak vermesi an meselesi olan çatışmadan kapitalist koşullar altında kaçış olmadığını göstermektedir Japonya ile Amerika'nın Almanya'ya karşı ittifakıyla geçici süreliğine ikinci plana itilmiş olan bu çelişki, karşı-devrimci güçler tarafından uzun süredir hazırlanan, uzun zamandır uygun zamanı kollayan ve belli bir oran-

da başlatılmış ve desteklenmekte olan Japon emperyalizminin Rusya'ya saldırısını ertelemektedir. Sovyet Rusya'ya karşı başlatılan harekât (Vladivostok çıkartması ve Semyonov çetelerinin desteklenmesi) askıya alındı, zira Japonya ile Amerika arasındaki örtülü çatışmayı açıktan bir savaşa dönüştürme tehdidini barındırıyordu. Elbette emperyalist kamplaşmalar ne kadar güçlü görünürse görünsün, kutsal özel mülkiyetin çıkarları, kutsal imtiyaz hakları, vs. öyle uygun görürse, birkaç gün içinde parçalanabilir, bu ihtimali akıldan çıkarmamak gerekiyor. Mevcut emperyalist kamplaşmaları yerle bir etmek için en ufak bir kıvılcım bile yetebilir, o zaman az önce bahsedilen çelişkiler artık bizi korumayacaktır.

Nitekim fırtınalı suların ortasındaki sosyalist adamızı bugün neden koruyabildiğimizi ve aynı zamanda, sosyalist adamızın neden istikrarsız konumda olduğunu ve de zaman zaman burjuvaziyi zevkten dört köşe ederken, küçük burjuvaziyi paniğe sevk ederek, her an dalgalar tarafından yutulabilir görüntüsü çizdiğini bu anlattığımız durum açıklamaktadır. [..]

Hatırlayın, 1905'teki kendiliğinden bir patlamayla kurulan Sovyetlerin 1917'de yeniden mücadeleye atılması ne kadar zor olmuştu ve sonradan burjuvaziyle ve işçi sınıfının gizli, en azılı düşmanlarıyla uzlaşma politikasının sıkıntısını çektikleri dönemi yaşamak ne kadar zorlu bir sürece dönüşmüştü. Bunlar devrimin savunulmasından, kızıl bayrağın savunulmasından bahsediyorlardı, ama Haziran 1917'de suçların en büyüğünü işlediler. Bugün işçi sınıfının çoğunluğu bizi destekliyor, ama büyük 1905 Devrimi'nden sonra işçi ve köylü Sovyetlerinin ortaya çıkması için ne bedeller ödendiğini hatırlayın. Bütün bunları hatırlayın ve uluslararası emperyalizme karşı mücadelenin kitlesel ölçekte ilerlediğini, bu duruma geçişin ne

kadar zor olduğunu ve Rusya Cumhuriyeti'nin kendisini sosyalist ordunun diğer bütün müfrezelerinin önünde bulduğunda yaşamak zorunda kaldıklarını düşünün.

Elbette kendini dev aynasında gören, hatta sosyalist diye adlandıran bazı aklıevvellerin, 'başka ülkelerde devrim patlak vermeden iktidar alınmamalıydı' iddiasını dillendirdiklerini biliyorum. Bu adamlar bu lafı söylerken devrimi terk eclip burjuvazinin safına geçtiklerini fark etmiyorlar. İşçi sınıfı uluslararası ölçekte bir devrim gerçekleştirene kadar beklemek herkesin havada asılı kalması anlamına gelir. Bu saçmalıktır. Devrimin zorluklarını herkes biliyor. Devrim bir ülkede parlak zaferlerle başlayıp sonra sıkıntılı dönemlerden geçebilir, zira nihai zafer ancak dünya ölçeğinde ve ancak bütün ülkelerin işçilerinin ortak çabasıyla mümkündür. Bugün görevimiz ihtiyatlı ve basiretli olmaktır, destek gelene kadar manevralar yapmak ve geri çekilmek zorundayız. Dümeni bu taktiklere kırmamız kaçınılmazdır, varsın devrimin ne anlama geldiği hakkında en ufak bir fikri bile olmayan sözde devrimciler bununla alay etsinler. [...]

Bu hoşunuza gitmiyor. O zaman ülkenizi koruyabiliyor olmanız gerekir. İşçinin sosyalizm adına, işçi sınıfı adına kendi vatanını koruması sonuna kadar hakkıdır [...]

Gerçeklere gözlerini kapamayan ya da görme sorunu yaşamayan herkes bizim aslında şu anda öteden beridir hep söylediğimiz bir şeyi tekrarladığımızı fark edecektir: Uluslararası proletaryanın diğer müfrezelerine kıyasla Rusya işçi sınıfının zayıf olduğunu unutmuyoruz. Uluslararası proletaryanın bu müfrezesinin diğer müfrezelerinin önüne geçmiş olmasının sebebi kendi isteğimiz değil, tarihsel koşullardı, Çarlık rejiminin mirası ve Rus burjuvazisinin zayıflığıydı; biz istedi-

ğimiz için değil, koşullar öyle istediği için öne çıktık. Uluslararası proletarya müttefikimiz olarak imdada yetişene kadar bulunduğumuz mevziyi terk etmemeliyiz, çünkü o müttefik imdada yetişecek, mutlaka yetişecek, sadece bizim beklediğimizden ya da istediğimizden kıyaslanamaz derecede daha yavaş bir hızla yaklaşıyor, o kadar. Nesnel koşullardan ötürü uluslararası proletaryanın çok yavaş hareket ettiğini gördüğümüze göre, emperyalistler arasındaki çelişkilerden yararlanarak zaman kazanma ve yavaş yavaş güç toplama taktiklerimize sarılmalıyız; bu taktikler fırtınalı emperyalist denizin ortasındaki bu Sovyet iktidarı adasını korumayı, daha şimdiden bütün ülkelerdeki emekçi kitlelerin dikkatini celbeden bu adayı ayakta tutmayı amaçlayan taktiklerdir. İşte bu yüzden kendi kendimize diyoruz ki, eğer aşırılıkçı savaş yanlısı parti emperyalist koalisyonlardan herhangi birini dize getirir ve bize karşı yeni, beklenmedik bir emperyalist koalisyon oluşturursa, işlerini zorlaştırmak için her şeyi yapacağız. Ve bize saldırmaları durumunda -evet, biz artık savunmacıyız- o ânı ertelemek için elimizden gelen her şeyi, diplomatik taktiklerin sağladığı her şeyi, Mart ayında elde ettiğimiz kısa ve istikrarsız soluklanma dönemini uzatmak için her şeyi yapacağız, zira arkamızda bu şekilde geçen her hafta, her geçen ay yeniden güç kazandıklarını, Sovyet iktidarını sağlamlaştırdıklarını, güçlü ve sağlam temellere oturttuklarını bilen on milyonlarca işçi ve köylü olduğundan sonuna kadar eminiz. Kitleler yeni bir ruhu hayata geçirdiklerini ve bu gerici savaş yüzünden yıpranıp yorgun düştükten sonra, yeniden kendilerine gelip, dış güçlerin Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'ne muhtemel saldırılarına karşı son ve belirleyici kavga için hazır ve dik duracaklarını biliyorlar.

Biz 25 Ekim 1917'den beri savunmacıyız; kendi yurt topraklarımızı savunma hakkını kazandık. Savunduğumuz şey gizli anlaşmalar değil; biz bunları feshedip bütün dünyanın gözleri önünde yayınladık. Biz emperyalistlere karşı kendi ülkemizi savunuyoruz. Savunuyoruz ve kazanacağız. Bizim savunduğumuz Rusya'nın Büyük Güç statüsü değil -bundan geriye Rusya dışında bir şey kalmadı-, bizim savunduğumuz ulusal çıkarlar da değil, zira biz sosyalizmin çıkarlarının, dünya sosyalizminin çıkarlarının ulusal çıkarlardan daha üstün olduğunu, bir devletin çıkarlarından daha üstün olduğunu iddia ediyoruz. Biz sosyalist anavatanı savunuyoruz.

Bu söylediğim, kuru beyanlarda bulunmakla olmaz; bunun tek yolu, herkesin kendi ülkesindeki burjuvaziyi kendi ülkesinde başlayan ölümüne bir savaşta devirmesiyle olur. Biz bu savaşı kazanacağımızı biliyoruz. Biz emperyalist dünyayı girdabına çeken savaşın ortasında yalnızca küçük bir adayız, ama bu küçük adada işçi sınıfının neler yapabileceğini bütün dünyaya gösterdik ve kanıtladık. Bunu herkes biliyor ve kabul etmiş durumda. Kendi anavatanımızı savunma hakkına sahip olduğumuzu kanıtladık. Biz savunmacıyız ve önümüzdeki göreve dört yıllık savaşın bize öğrettiği bütün ciddiyetle, bir askerle karşılaşmış ve ondan bu dört yıllık savaşta yaşadıklarını öğrenmiş olan her işçi ve köylünün anladığı bir ciddiyet ve dikkatle -eylemde değil, yalnızca lafta devrimci olanlar tarafından anlaşılamayacak, ancak alay konusu edilebilecek olan bir dikkatle- yaklaşıyoruz. Tam da anavatan savunmasından yana olduğumuz için kendimize diyoruz ki: Savunma için sıkı ve güçlü bir ordu ve güçlü bir cephe gerisi gerekir; sıkı ve güçlü bir orduya sahip olmak için de, öncelikle iaşe sevkiyatını sağlam bir temele oturtmamız şarttır. Bunun için proletarya diktatörlüğü yal-

nızca merkezi düzeyde işlememelidir -bu yalnızca ama yalnızca ilk adımdır- aynı zamanda bütün Rusya'ya yayılan bir diktatörlük olmalıdır, bu da yalnızca ama yalnızca ikinci adımdır, fakat biz bu ikinci adımı henüz hayata geçiremedik. Bizim için proleter disiplini esas ve zorunludur; gerçek proletarya diktatörlüğü, sınıf bilinçli işçilerin sıkı ve demirden egemenliği ülkenin bütün ücra köşelerinde hissedildiğinde, hak ettiği cezayı almamış tek bir *kulak*, tek bir zengin adam ve tekel tahılına karşı çıkan tek bir kişi bile kalmadığında, işçi sınıfının disiplinli diktatörlerince, proleter diktatörlerince yakalanıp cezalandırıldığında mümkündür. (*alkışlar*)

Kendimize şöyle diyoruz: Anavatan savunmasına karşı tutumumuz tedbirli bir tutumdur; diplomatik yollarla yapabileceğimiz her şeyi yapıp savaş âlını ertelemek, soluklanma süresini uzatmak zorundayız. İşçi ve köylülere barış için elimizden gelen bütün çabayı göstereceğimize dair söz veriyoruz. Bunu yapacağız. Zorlanmadan darbe yaptıkları Ukrayna'da olduğu gibi Rusya'da da yeni Skoropadski'leri kolaylıkla yaratabileceklerini zanneden burjuva beyzadeler ve onların uşakları, Almanya'daki savaş yanlısı güçlerin Ukrayna'da bir darbe yapmayı çok zor gördüğünü ve Sovyet Rusya'da epeyce bir muhalefetle karşılaşacaklarını unutmasınlar

15-16 Mayıs 1918 tarihlerinde *Pravda*'nın 93. ve 94 sayılarında ve 15 Mayıs 1918'de *Izvestiya VTsIK*'ın 95. sayısında gazete haberi olarak yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 27, s. 365-381 (parça)

BEŞİNCİ SOVYETLER KONGRESİ'NDE KOMÜNİST GRUBUNUN TOPLANTISINDA YAPILAN KONUŞMA

3 Temmuz 1918



KISA GAZETE HABERİ:

Rusya'nın uluslararası konumunu ele alan Lenin, tehlikenin devam ettiğini söyledi. Dış düşman Rusya'ya saldırı tehdidinde bulunmakla kalmıyor, aynı zamanda bazı parçalarını koparıp alıyor.

Bu istikrarsız, pamuk ipliğine bağlı durum muhtemelen sermaye bütün dünyadaki işçi sınıfının çabalarıyla devrilene kadar sürecektir. Bugün gelinen aşamadan, Sovyet rejiminin yerini sağlamlaştıracak bir soluklanma fırsatı olarak yararlanmak gerekir.

Dünya savaşından bahseden Lenin, Alman ordusunun zaferinin emperyalist ülkeler arasında barış imzalanmasını

imkânsız kıldığını ifade etti. İngiliz ve Fransız kapitalistleri Almanya'nın el koyduğu muazzam ganimetin elinde kalmasını asla kabul etmeyeceklerdir. Öte yandan, Almanya'nın yüz binlerce kayıp vermesine yol açan Fransa saldırılarının ardından belli bir güç dengesi oluştu ve Alman süngüleri artık doğrudan bir tehdit oluşturmuyor Ayrıca emperyalist İtilaf devletlerinin Avusturya-Macaristan'da ortaya çıkan tahribatın ve felaket durumun tamamen farkında olduklarını söyleyelim.

Genel durumdan çıkartılması gereken tek bir sonuç var, o da savaşın giderek umutsuz hale geliyor olduğudur. Bu umutsuz durum, sosyalist devrimimizin dünya devrimi patlak verene kadar direnme şansının çok yüksek olduğunu gösteriyor ve bunun teminatı yalnızca emekçi kitlelerin sonlandırabileceği savaştır. Görevimiz Sovyet rejimini korumaktır ve bizim geri çekilerek ya da manevralarla yaptığımız da budur. Bu noktada açıktan savaşa kalkışmak dünya devrimi davasına zarar verecektir.

Eskiden iktidarda olan çeşitli sağcı partilerden miras aldığımız ülkenin ekonomik durumunu tarif eden Lenin, yeni temellerde. yeni ilkelerle örgütlenen ekonomik kalkınma faaliyetine eşlik edecek olan büyük güçlüklerden bahsetti.

Lenin kıtlığa karşı mücadelede iki düşmanımızın olduğunu söyledi: zenginler ve ekonomik dağınıklık. Bu mücadelede yoksul köylülerin işçilerle kardeşçe bir ittifakın gerekliliğine inanması esastır. Yoksul köylü lafa değil, icraata bakıyor Tek umudumuz sınıf bilinçli kent işçileri ile yoksul köylüler arasındaki ittifaktır. Bu mücadelenin amacı -herkese ekmek ve adil paylaşım hakkı- büyük bir hedeftir. Eşit paylaşımı sağlamak, bugün kurmaya giriştiğimiz sosyalizmin temelidir Bu-

nun hesabını yalnızca kendi kardeşlerimize değil, bütün dünya işçilerine vermek durumundayız.

Dünya işçilerine sosyalizmin imkânsız bir şey olmadığını, aksine sağlam bir işçi yönetimi olduğunu ve bütün dünya proletaryasının uğrunda savaşması gereken bir şey olduğunu göstermeliyiz.

Pravda, Sayı: 135, 4 Temmuz 1918;
Collected Works, Cilt 27, s. 502-503.

KHODİNKA'DA KIZIL ORDU ASKERLERİNE HİTABEN KONUŞMA

2 Ağusıos 1918



KISA GAZETE HABERİ:

(*coşkulu alkışlar*) Rusya Devrimi bütün dünya için sosyalizme giden yolu çizmiş ve burjuvaziye zaferlerinin sona yaklaştığını göstermiştir Devrimimiz dünya katliamının insanı dehşete düşüren zorlukları arasında gerçekleşiyor.

Devrimler siparişle yapılmaz; ama bütün dünyanın büyük olaylara gebe olduğuna dair şaşmaz işaretler vardır.

Sovyet hükümetini devirmek için kutsal bir ittifak kurmuş düşmanlarla çevriliyiz, ama onlara iktidarı aldıkları günü görmek nasip olmayacak.

Beyaz muhafızlar sevinmek için acele ediyorlar, başarıları uzun ömürlü olmayacak; daha şimdiden içlerinde huzursuzluk yayılıyor.

Devrimci proletaryanın güçlendirdiği Kızıl Ordu bize sosyalist dünya devriminin bayrağını yükseltmemizde yardımcı olacaktır.

Ya zafer ya ölüm!

Dünya üzerindeki bütün *kulakları* ezeceğiz ve sosyalizm davasını ayakta tutacağız!

İzvestiya, Sayı: 164, 3 Ağustos 1918;
Collected Works, Cilt 28, s. 43.

ALEKSEYEV HALKEVİ'NDEKİ TOPLANTIDA KONUŞMA

23 Ağustos 1918



KISA GAZETE HABERİ:

(*Lenin yoldaş kürsüye çıktığında uzun ve şiddetli alkışlarla karşılandı*) Yoldaşlar, bugün partimiz biz komünistlerin ne amaçla mücadele yürüttüklerini açıklamak üzere toplantılar düzenliyor.

Bu soruya verilecek en kısa cevap, emperyalist savaşı sonlandırmak ve sosyalizmi kurmak için mücadele yürütüyoruz demek olacaktır.

Henüz savaşın başında, gericiliğin ve Çarlığın hüküm sürdüğü günlerde, biz bu savaşı canice bir savaş diye nitelendirmiş ve tek çıkış yolunun emperyalist savaşı iç savaşa çevirmek olduğunu söylemiştik.

O günlerde birçok insan emperyalist savaşla sosyalizm arasındaki bağ konusunda kuşku besliyorlardı; öyle ki sosyalistler arasında bile bu savaşın diğer savaşlar gibi bir barış antlaşmasının imzalanmasıyla son bulacağını düşünen birçok kişi vardı.

Ama dört yıllık savaş kitlelere çok şey öğretti. Bugün artık başka bir çıkış yolunun olmadığı gittikçe daha açık hale geliyor. Rusya Devrimi'nin ardından, savaşa katılan diğer ülkelerde de devrimin ilerlediğini görüyoruz. Neden? Bu soruyu cevaplayabilmek için komünistlerin savaşa karşı tutumunu açıklamak, buna ilişkin değerlendirmelerimizi sunmak zorundayız. Biz kralların ve kapitalistlerin açgözlü heveslerinin bir sonucu olan bütün savaşları suç kabul ediyoruz, çünkü bu tür savaşlar emekçi sınıflar açısından ölümcülken, egemen burjuvaziye büyük ganimetler kazandırır.

Fakat bazı savaşlar vardır ki işçi sınıfı bu savaşları haklı savaşlar olarak görmek zorundadır. Bunlar kölelikten, kapitalist sömürüden kurtuluş için yürütülen savaşlardır. Bu tür savaşlardan kaçış yoktur, çünkü mücadele etmeden kurtuluşumuzu güvence altına alamayız.

1914'te İngiliz ve Fransızlarla Almanlar arasında dünyayı aralarında nasıl paylaşacaklarını kararlaştırmak, bütün dünyayı tahakküm altına alma hakkını kimin elde edeceğini belirlemek üzere savaş patlak verdiğinde, iki kampa mensup kapitalistler de bu yıkıcı amaçlarını 'ulusal savunma'dan dem vurarak gizlemeye çalıştılar; işçilerin gözünü bu şekilde boyamaya çalıştılar

Bu savaşta milyonlarca insan öldü, milyonlarcası sakat kaldı. Savaş bütün dünyaya yayıldı. İnsanlar bu lüzumsuz fedakârlıkların amacının ne olduğunu her geçen gün daha da ısrarla soruyorlar.

İngiltere ve Almanya kan gölüne dönmüş durumda, ama savaştan bir çıkış yolu yok; emperyalist ülkelerin bir kısmı savaşı durduracak olsa bile, diğerleri devam edecektir.

Kapitalistler boylarından büyük işe kalkıştılar; ellerinde tutabileceklerinden daha fazlasına el attılar.

Diğer yandan askerler gittikçe daha da demoralize oluyor; her yerde asker kaçakları var. İtalya dağlarında asker kaçaklarından geçilmiyor; Fransa'da askerler savaşmayı reddediyorlar, öyle ki Almanya'da bile eski disiplin paramparça olmuş durumdadır.

Fransız ve Alman askerleri cephe değiştirmeleri gerektiğini ve silahlarını kendi hükümetlerine çevirmeleri gerektiğini fark etmeye başlıyorlar, ne de olsa kapitalist düzen varlığını devam ettirdiği müddetçe bu kanlı savaşa son vermek imkânsızdır. İşte bu yüzden bütün ülkelerin işçileri bütün ülkelerin kapitalistlerine karşı mücadeleye atılmaları gerektiğini anlıyorlar.

Sosyalist bir düzen kurmak kolay iş değildir. İç savaşın aylar, hatta yıllar sürmesi kaçınılmazdır. Rusya'daki bir insanın bu konuda kafasında soru işareti olmaması gerekir, zira egemen sınıfı devirmenin ne kadar zor olduğunu ve Rus toprak sahipleriyle kapitalistlerinin ne denli büyük bir direniş sergilediklerini kendi deneyimlerinden biliyorlar.

Avrupa'da şu an işçilerin Bolşeviklere yakınlık duymadığı ve tıpkı Rusya işçileri gibi, kendi hükümetlerini devirecekleri zamanın geleceğine ikna olmadığı tek bir ülke yok.

Rusya'daki komünistler olarak biz bu zamana kadar tek başımıza hareket etmek zorunda kaldık, çünkü müfrezemiz diğer müfrezelerden daha öne atıldı. Yoldaşlarımızla bağımız koptu; fakat en geri ülke biz olduğumuz için ilk hareket eden olmamız kaçınılmazdı. Devrimimiz genel bir devrimin parça-

sı olarak başladı ve bu yüzden görevlerimizi de dünya işçi ve köylülerinin yardımıyla yerine getireceğiz.

Önümüzde zor ve çetin görevler var; birçok istenmeyen ve zararlı unsur saflarımıza sızıyor. Ama görev başlamıştır ve hatalar yapsak bile, yaptığımız her hatanın bir eğitim malzemesi ve ders olduğunu unutmamalıyız.

Kapitalizm uluslararası bir güçtür ve bu yüzden tek bir ülkede değil, ancak bütün ülkelerde zafere ulaşıldığında tamamen yok edilebilir. Çeklere karşı savaş bütün dünyanın kapitalistlerine karşı verilen bir savaştır.

İşçiler bu mücadele için ayağı kalkıyor ve safları sıklaştırıyorlar; Petrograd ve Moskova işçileri orduya katılıyor ve beraberlerinde sosyalizmin zaferi için mücadele fikrini getiriyorlar.

İşçiler Sovyet Cumhuriyeti'ni Çeklere karşı zafere taşıyacak ve ona sosyalist dünya devrimi patlak verene kadar direnme şansı verecektir. *(Lenin yoldaş konuşmasını bir alkış tufanı eşliğinde bitirdi)*

Izvestiya, Sayı: 182, 24 Ağustos 1918;
Collected Works, Cilt 28, s. 75-77

POLİTEKNİK MÜZESİ'NDE KONUŞMA

23 Ağustos 1918



(*alkış tufanı*) Programımızın özü nedir? Sosyalizmi kurmak. Şu anda dünya savaşından sosyalizmin zaferi dışında bir çıkış yolu yoktur. Ama herkes bunun farkında değil. Bugün dünyada birçok insan bu kanlı katliama karşı çıkıyor, ama savaşın kapitalist sistemle doğrudan bağlantılı olduğunu göremiyor. Savaşın yol açtığı dehşet burjuvazi açısından bile açıktır, ama onların savaşın sonunu kapitalizmin sonuyla ilişkilendirmelerini bekleyemeyiz. Oysa Bolşevikleri ve diğer bütün ülkelerin devrimci sosyalistlerini, dünyaya barışı kapitalist düzeni ortadan kaldırmadan getirmeye çalışanlardan her zaman ayıran temel düşünce budur.

Savaşların amacı nedir? Savaşların çoğunluğunun hanedanların çıkarları için yürütüldüğünü ve hanedanlık savaşları adını aldıklarını biliyoruz. Ama bazı savaşlar var ki bunlar ezilenlerin çıkarları adına verilmiştir. Spartaküs köle sınıfını savunmak için savaşa girişmişti. Bu tür savaşlar bugüne kadar devam eden sömürgeci baskı döneminde, kölelik döneminde, vs. de yürütülmüştür. Bu savaşlar haklı savaşlardı ve bunların mahkûm edilmemesi gerekir.

Oysa bugünkü Avrupa savaşını mahkûm ediyoruz, çünkü bu savaş ezen sınıf tarafından yürütülmektedir.

Bugünkü savaşın amacı nedir? Bütün ülkelerin diplomatlarına bakılırsa, Fransa ve İngiltere bu savaşı küçük ulusları barbarlardan, Alman Hunlarından korumak için vermektedir. Almanya ise kendi payına, medeni Alman halkını tehdit eden Kazak barbarlarla savaşmakta ve anavatanı düşman saldırısından korumaktadır.

Oysa biz biliyoruz ki bu savaş titizlikle hazırlanmış, pişirilmiş ve sonra da kaçınılmaz hale gelmiştir. Bugün Amerika ile Japonya arasında bir savaş nasıl kaçınılmazsa bu savaş da kaçınılmazdı. Neden?

Çünkü kapitalizm dünyadaki bütün zenginliği bir avuç devletin elinde toplamış ve dünyayı son parçasına kadar paylaşmıştır. Daha fazla paylaşım, daha fazla zenginleşme ancak başkaları pahasına gerçekleşebilir, tıpkı bir devletin zenginleşmesinin başka bir devletin yoksullaşması pahasına olması gibi. Mesele ancak zor yoluyla çözülebilirdi ve bu yüzden uluslararası haydutların savaşı kaçınılmaz hale geldi.

Bu zamana kadar savaşın başını başlıca iki firma çekti: İngiltere ve Almanya. İngiltere sömürgeci ülkelerin en güçlüsüydü. Nüfusu 40 milyondan az olmasına karşın, sömürgele-

rinin nüfusu 400 milyonun üzerindedir. İngiltere uzun zaman önce başkalarının sömürgelerini zor yoluyla ele geçirdi; engin toprakların üzerine kondu ve bunları sömürdü. Fakat İngiltere ekonomik açıdan son elli yılda Almanya'nın gerisine düşmüştür. Alman sanayisi İngiliz sanayisini geçmiştir. Almanya'nın büyük ölçekli devlet kapitalizmi bürokrasiyle el ele vermiş ve böylece Almanya bütün rekorları altüst etmiştir.

Bu iki dev arasındaki üstünlük mücadelesi ancak zor yoluyla çözülebilirdi.

Bir zamanlar İngiltere gücü sayesinde, Hollanda, Portekiz ve diğer ülkelerden toprak ilhak ederdi. Sonra sahneye Almanya çıktı ve artık diğerleri pahasına kendisini zenginleştirme sırasının Alman kapitalistlerine geldiğini ilan etti.

Meselenin özü şudur: En güçlü devletler arasında dünyanın paylaşılması için bir mücadele yürüyor ve iki taraf da yüz milyonlarla ifade edilebilecek bir sermaye birikimine sahip olduğundan, mücadeleleri bütün dünyaya yayılmıştır

Bu savaşla bağlantılı olarak el altından birçok suç işlendiğini biliyoruz. Yayınladığımız gizli anlaşmalar, savaşın ulvi sebeplerle yürütüldüğü iddialarının boş laftan ibaret olduğunu ve bütün devletlerin, tıpkı Rusya gibi, küçük ve zayıf uluslar pahasına zenginleşmek için alçakça anlaşmalar yaptığını gösteriyor. Sonuçta güçlüler daha da zenginleşmiş, zayıf olanlar ezilmiştir.

Savaşı başlatma suçu bireylere yüklenemez; bu katliamın sorumlusu olarak kralları ve Çarları işaret etmek yanlıştır. Savaşın sorumlusu sermayedir. Kapitalizm bir çıkmaz sokağa girmiştir Bu çıkmaz sokak, rakip güçlerin dünya egemenliği için savaşmalarını emreden emperyalizmdir

Savaşın küçük ulusların özgürleşmesi adına yürütüldüğü iddiası koca bir yalandır. İki haydut grubu da kana susamış

bir halde birbirlerine bakmaya devam ederken, onların yanında küçük uluslar ezilmiş halde yatıyorlar.

Ve biz diyoruz ki emperyalist katliamdan çıkmanın tek yolu iç savaştır.

1914'te bunu söylediğimizde, bunun sonsuza dek giden düz bir çizgiye benzediğini söylemişlerdi, ama olayların sonraki seyri tahlilimizi doğruladı. Bugün şovenizmin komutanlarının ordusuz kaldığını görüyoruz. Savaşın sıkıntısını en çok çekmiş ve -düşman Paris kapılarına dayanmış olduğu içinanavatanı savunma çağrısına en çabuk cevap vermiş ülke olan Fransa'da, savunma yanlıları yakın dönemde bir fiyasko yaşadılar. Doğru, bu iş Longuet gibi geliyorlar mı gidiyorlar mı bilmeyen insanların elindeydi, ama önemli olan bu değil.

Rusya'da devrimin ilk günlerinde iktidarın, lafa geldi mi mangalda kül bırakmayan, ama eski Çarlık anlaşmalarını ceplerinde taşımaya devam eden kişilerin eline geçtiğini biliyoruz. Eğer Rusya'da partiler sola daha hızlı bir şekilde kaydıysa, bunun sebebi devrimden önceki lanet yönetim ve 1905'te bir devrim yaşamış olmamızdı.

Kurnaz ve hesapçı bir kapitalizmin egemen olduğu, güçlü ve sıkı bir örgütlenmenin bulunduğu Avrupa'da milliyetçilik dumanları daha yavaş diniyor. Ama yine de emperyalist savaşın yavaş ve sancılı bir ölüm yaşadığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Alman ordusunun demoralize olduğunu ve vurgunculuğa giriştiğini söylemek için yeterince bilgiye sahibiz. Başka türlü de olamazdı zaten. Askerler uyanıp da yalnızca burjuvazinin çıkarları adına sakat bırakıldıklarını ve öldürüldüklerini anlamaya başladıklarında, moral bozukluğunun yerleşmesi kaçınılmazdır.

Fransız ordusu askerlerinin moralini diğer ordulardan daha uzun süre ve daha kararlı bir şekilde korumuş olmasına

karşın, bu sorundan o da kaçıp kurtulamamıştır. Malvy duruşması Fransa'da da sis perdesini biraz aralamış ve binlerce askerin cepheye gitmeyi reddettiğini ortaya çıkarmıştır.*

Bütün bunlar Rusya'daki benzer olayların habercisidir, tek fark medeni ülkelerde iç savaşın Rusya'da olduğundan çok daha acımasız geçecek olmasıdır. Avrupa'daki en demokratik ve de kadınlara oy hakkı tanımış ilk ülke olan Finlandiya örneğinde bunu görebiliyoruz. Finlandiya Kızıl Ordu askerlerine karşı vahşice ve acımasızca misillemelere girişti, ama Kızıl Ordu askerleri kolayca teslim olmadılar. Bu medeni ülkeleri ne korkunç bir kaderin beklediğini buradan anlayabiliriz.

Bir zamanlar Bolşeviklere yöneltilen Rusya ordusunu demoralize etme suçlamasının ne kadar saçma olduğunu şimdi kendi gözlerinizle görebilirsiniz.

Biz müfrezelerden yalnızca biriyiz. Başka işçi müfrezelerinin biraz önüne geçmiş durumdayız, ama diğerlerinden daha iyi olduğumuz için değil, burjuvazimizin aptalca politikaları Rusya işçi sınıfının kapitalizmin zincirlerini daha erken kırmasını sağladığı için. Bugün Rusya'da sosyalist bir düzen uğruna kavga verirken, aynı zamanda bütün dünyada sosyalizm uğruna kavga veriyoruz. Bugün, Bolşevikler bütün ülkelerdeki bütün işçi toplantılarında ve mitinglerinde tek tartışma konusudur. Bizi tanıyorlar; şu anda bütün dünya işçilerinin davasının ilerletilmesine yardımcı olduğumuzu, onlar için çalıştığımızı biliyorlar.

Toprakta özel mülkiyeti kaldırıp, fabrikaları ve şu anda sanayiyi örgütlemekle meşgul olan bankaları devletleştirdiğimiz için, dört bir taraftan hatalar yaptığımız çığlıklarını duyuyoruz. Bu doğru olabilir, ama işçiler sosyalizmi kendi elleriyle

*) Dönemin Fransa içişleri bakanı Malvy, ordudaki bozguncular ve pasifistlere 'yeterince sert davranmadığı' için yargılanmıştı.

kuruyorlar ve biz ne hata yaparsak yapalım deneyimlerimizden dersler çıkarıyoruz. Böylece hatalar olmadan devrim yapma sanatı için zemin döşemiş oluyoruz.

İşte bu yüzden böylesine korkunç bir nefretin muhatabıyız. İşte bu yüzden Fransız emperyalistleri karşı-devrimi desteklemek için yüz milyonlar harcamaktan çekinmiyorlar, zira Fransa bu sayede Rusya'ya milyarları bulan ama işçi ve köylülerin iptal ettiği borçlarını ödetebileceğini düşünmektedir.

Bugün bütün burjuva gazeteleri sayfalarını Halk Komiserleri Konseyi'nin Tula'ya taşındığı, on gün önce Kronstadt'ta görüldüğü, vs., Moskova'nın düşmek üzere olduğu ve Sovyet hükümetinin kaçtığı gibi yalanlarla doldurarak kendi çaplarında eğleniyorlar.

Bütün burjuvazi, bütün Romanovlar, bütün kapitalistler ve toprak sahipleri Çekleri destekliyorlar, Çeklerin isyanını Sovyet hükümetinin düşme olasılığıyla özdeşleştiriyorlar. Müttefikler bunu biliyorlar ve en şiddetli saldırılarından birini gerçekleştiriyorlar. Rusya'da eksikliğini duydukları şey bir çekirdekti, onu da şimdi Çeklerde buldular. Dolayısıyla Çek isyanını hafife almamak gerekiyor. Bu isyan bir dizi karşı-devrimci ayaklanma için bir sinyaldi; devrimci tarihimizin son dönemlerine birçok *kulak* ve beyaz muhafız isyanı damgasını vurmuştur.

Sovyet hükümetinin durumu kritiktir ve gözlerimizi bu gerçeğe kapayamayız. Fakat zaferimize güvenle dolup taşmak için etrafınıza bakmanız yeterlidir.

Almanya bir dizi yenilgi yaşadı ve bu yenilgilerin Alman askerlerinin 'ihaneti'nden kaynaklandığı sır değildir; Fransız askerleri Andrieux yoldaş tutuklandığı için en kritik anda cepheye gitmeyi reddettiler ve bunun üzerine hükümet askerleri harekete geçirebilmek için Andrieux yoldaşı bırakmak zorunda kaldı.

Birçok fedakârlık yaptık. Brest-Litovsk Barışı ağır yaralardan biriydi; Almanya'da devrimin eli kulağında olduğunu düşünüyorduk, ama o dönemde henüz olgunlaşmadığı anlaşıldı. Şimdiyse olgunlaşıyor; devrim alttan alta gelişiyor ve gerçekleşmesi kaçınılmazdır. Fakat devrimin Batı'da ne zaman patlak vereceğini yalnızca bir aptal sorabilir. Devrim asla önceden tahmin edilemez; devrim öngörülemez. Devrim kendiliğinden gelişir. Bugün devrim mayalanıyor ve patlak vermesi kaçınılmazdır. Şubat Devrimi'nden bir hafta önce devrimin patlak vermek üzere olduğunu kim biliyordu? Deli papaz kitleleri peşine takmış saraya götürürken, 1905 Devrimi'nin başlamak üzere olduğunu bilen var mıydı? Devrim mayalanıyor ve gelmesi kaçınılmazdır.

İşte bu devrim başlayana kadar Sovyet hükümetini ayakta tutmak zorundayız. Yanlışlarımız Batı proletaryasına, dünya sosyalist hareketine ders işlevi görmelidir. Rusya Devrimi'nin olduğu gibi dünya devriminin de kurtuluşu Çek cephesinden geçiyor. Neyse ki daha şimdiden gelen haberler komutanları tarafından sayısız kez ihanet edilen ve gücü tükenmiş olan ordunun, evet bu ordunun, yoldaşlarımızın, komünistlerin, işçilerin katılımıyla zaferler kazanmaya başladığı, dünya burjuvazisine karşı mücadelede devrimci bir coşku sergilemeye başladığı yönündedir.

Zaferin bizim olacağına ve zaferimizle sosyalizm davasını kurtaracağımıza eminiz. (*alkış tufanı*)

24 Ağustos 1918'de
İzvestia'nın 182. sayısında kısaltılmış halde yayınlandı;
tam metin olarak ilk kez 1926'da yayınlandı;
Collected Works, Cilt 28, s. 78-83.

BİRİNCİ TÜM-RUSYA EĞİTİM KONGRESİ'NDE KONUŞMA

28 Ağustos 1918



(*Lenin yoldaşın salona girmesiyle herkes ayağa kalkar. Uzun ve coşkulu alkışlar*) Yoldaşlar, tarihin en can alıcı, önemli ve ilginç anlarından birine, sosyalist dünya devriminin başladığı ana şahit oluyoruz. Bu savaşın başladığı gibi bitmeyeceği, yani eski emperyalist hükümetler arasında alışıldık şekilde bir barış antlaşması imzalanmasıyla tatlıya bağlanmayacağı, eskiden sosyalist teorilere ve öngörülere uzak durmuş olanlar açısından bile gittikçe açık hale geliyor. Rusya Devrimi savaşın kaçınılmaz şekilde kapitalist toplumun dağılmasına yol açtığını, emekçi kitlelerin sömürücülere karşı savaşına dönüştüğünü göstermiştir İşte Rusya Devrimi'nin önemi burada saklıdır

Önümüzdeki engeller ne kadar büyük olursa olsun, bütün ülkelerde Rusya Devrimi hakkında yalan ve iftiralar yaymak için ne kadar büyük paralar dağıtılırsa dağıtılsın, dünya işçileri Rusya Devrimi'nin kendi davaları olduğunu hissediyorlar. İki emperyalist grup arasındaki savaşa paralel olarak, her yerde başka bir savaş daha başlıyor. Bu savaş Rusya Devrimi örneğinden esinlenen işçi sınıfının kendi burjuvazisine karşı açtığı savaştır. Bütün işaretler Avusturya ve İtalya'nın devrimin eşiğinde olduğunu gösteriyor.* Almanya, İngiltere ve Fransa gibi daha güçlü ve istikrarlı ülkelerde de aynı süreç devam ediyor, ama biraz daha farklı ve az fark edilir bir biçimde.** Kapitalist düzenin ve kapitalist savaşın çöküşü kaçınılmazdır.

Alman emperyalistleri sosyalist devrimi boğmayı başaramadılar. Almanya'nın Kızıl Letonya, Finlandiya ve Ukrayna'daki devrimin bastırılması için ödemek zorunda kaldığı bedel Alman ordusunun moral bakımından çökmesi oldu. Almanya'nın batı cephesindeki yenilgisinin temel sebebi eski ordusunun yerinde artık yeller esiyor olmasıdır. Alman diplo-

*) Gerçekten de Avusturya'da birkaç ay sonra devrim başladı ve imparatorluğun yıkılmasıyla Ulusal Meclis kurulup cumhuriyet ilan edildi. İşçi ve askerler Sovyet türündeki konseylerini oluşturmalarına karşın, henüz yeni kurulmuş olan Komünist Parti'nin güçsüzlüğü ve sosyal-demokrat partinin burjuva hükümetine katılması devrimin yarı yolda kalmasına yol açtı. İtalya'da devrim çok daha açıktan gelişti. İşçi sınıfı 1920'de İtalya'nın dörtte biri taralında fiili iktidarı elinde tutuyordu, fakat Sosyalist Parti burjuvaziyle anlaşma yoluna gidip devrime ihanet edince Mussolini faşizmine giden yolun önü açılmış oldu.

**) İngiltere ve Fransa'da devrimci süreç daha yavaş ilerledi. İngiltere'de savaş sonrasında yükselen dalgaya karşın, iktidar sorunu ancak 1926 yılındaki ilk genel grevle gündeme geldi. Fransa'da da sınıf mücadelesi esasen 1930'ların ilk yarısında iyice kızıştı ve 1936'daki kitlesel grevlerle tepe noktasına ulaştı. Almanya'daysa devrim daha 'fark edilir' bir biçimde kendisini gösterdi. 1918-1923 yılları arasında işçi sınıfı Almanya'nın fiilen tek hâkimiydi, fakat gerek sosyal-demokratların ardı ardına ihanetleri gerekse çiçeği burnunda Komünist Parti'nin yanlış politikaları savaş sonrası Avrupa'daki en büyük işçi hareketinin gerilemesine yol açtı

matlarının yaptıkları şakanın ("Alman askerlerinin 'Ruslaşması'") hiç de şaka olmadığı, aksine acı gerçeği yansıttığı anlaşılıyor Alman ordusunda protestolar artıyor, 'ihanet' sıradan bir şey haline geliyor.

Diğer yandan, İngiltere ve Fransa kendi durumlarını kurtarmak için son bir hamle daha yapıyorlar. Rusya Cumhuriyeti'nin üzerine atlıyorlar ve kapitalizmi bir kırılma noktasına sürüklüyorlar. Burjuva gazeteleri bile işçi kitleler arasındaki ruh halinin kesin bir değişiklik gösterdiğini kabul etmek zorunda kalıyor: Fransa'da 'ulus savunması' fikri dağılıyor, İngiltere'de işçi sınıfı 'iç barış'ı reddediyor. Bu demektir ki İngiliz ve Fransız emperyalistleri son kozlarını oynuyorlar. Bu kozun ellerinde patlayacağından emin olabilirsiniz. (*şiddetli alkışlar*) Kimi çevreler Bolşeviklerin arkasında yalnızca bir azınlık var diye ne kadar bağırırlarsa bağırsınlar, Rusya içinde Bolşeviklerle savaşacak bir güç bulamadıklarını ve bu yüzden dış müdahaleden medet umduklarını kabul etmek zorunda kalıyorlar. Tam da bu sebeple Fransız ve İngiliz işçi sınıfı, amacı Rusya Devrimi'ni ezmek olan aşağılık bir fetih savaşına katılmaya zorlanıyor. İngiliz-Fransız emperyalizmi ve dolayısıyla dünya emperyalizmi farkında olmadan kendi mezarını kazıyor. (*şiddetli alkışlar*)

Bu zamana kadar karşımıza çıkan bütün güçlüklerin üstesinden geldik, üstelik savaşı bizzat halkın durdurduğu ve eski orduyu paramparça ettiği bir ülkede yeniden sıkıyönetim ilan etmek zor olmasına karşın, üstelik şiddetli bir iç savaşın ortasında yeni baştan bir ordu kurmak zor olmasına karşın. Ordumuzu kurduk ve Çekleri, beyaz muhafızları, toprak sahiplerini, kapitalistleri ve *kulak*'ları kesinkes dize getirdik. (*şiddetli alkışlar*) Emekçi kitleler bir avuç kapitalist için değil, kendi

çıkarları için savaştıklarını anlıyorlar. Rusya işçileri ve köylüleri ilk kez kendi kendilerine fabrikaları çalıştırma ve toprağı kullanma şansı elde ettiler ve bu deneyimin ürünlerini vermesi kaçınılmazdır. Ordumuz seçilmiş kişilerden, sınıf bilinçli köylülerden ve işçilerden oluşturuldu. Hepsi de cepheye hem Rusya Devrimi'nin hem de dünya devriminin kaderini tayin etmek için gittiğini biliyor. İçiniz rahat olsun, diyorlar, Rusya Devrimi savaşı sonlandıracak olan devrimler zincirinde yalnızca ilk adımdır, yalnızca bir örnektir.

Eğitim şu an yürüttüğümüz mücadelenin temel bileşenlerinden biridir. İkiyüzlülüğe ve yalanlara eksiksiz ve dürüst hakikatle cevap verebiliriz. Savaş 'çoğunluğun iradesi'nin ne anlama geldiğini yeterince açık ve yalın bir şekilde gösterdi; burjuvazi bu lafı kendisine paravan olarak kullanıyor. Görüldü ki bir avuç para babası bütün ulusları kendi çıkarları adına katliama sürüklüyor. Burjuva demokrasisinin çoğunluğun çıkarlarına hizmet ettiği görüşü inanılırlığını tümüyle yitirmiştir. Avrupa için yeni bir şey olmasına karşın, bizim 1905 Devrimi deneyiminden aşina olduğumuz Sovyetlerimiz, anayasal rejimimiz, burjuva demokrasisinin yalancı ve ikiyüzlü niteliğini tümüyle teşhir ettiğinden mükemmel bir ajitasyon ve propaganda aracı işlevi görmektedir. Biz işçi ve sömürülen kitlelerin egemenliğini açıkça ilan ettik; gücümüzün ve yenilmezliğimizin kaynağı buradadır.

Aynısı eğitim için de geçerlidir: Burjuva devleti ne kadar kültürlü olursa, okulların siyasetin üzerinde olduğu ve toplumun geneline hizmet ettiği yalanını o kadar incelikli bir şekilde söylemiştir

Gerçekten de okullar burjuvazinin sınıf egemenliğinin aracı haline dönüştürülmüştü. Burjuva kast ruhu okulları tümüy-

le egemenliği altına almıştı. Okulların amacı kapitalistlere itaatkâr uşaklar ve işinin ehli işçiler yetiştirmekti. Savaş, modern teknolojinin mucizelerinin milyonlarca işçiyi yok etmenin ve savaş sayesinde bir servet biriktiren kapitalistler için muazzam kârlar yaratmanın bir aracı olarak kullanıldığını göstermiştir. Savaş içeriden çürüyor, zira biz kapitalistlerin yalanlarına gerçeklerle karşılık veriyoruz. Eğitim alanındaki çalışmamızın burjuvaziyi devirme mücadelesinin parçası olduğunu söylüyoruz. Gerçek hayattan ve siyasetten kopuk bir eğitimin yalan ve ikiyüzlü olduğunu açıkça beyan ediyoruz. Eski burjuva kültürünün en iyi eğitim almış temsilcilerinin gerçekleştirdiği sabotajın anlamı neydi? Bu sabotaj, bu insanların eğitimi ve bilgiyi kendi tekelleri olarak gördüklerini ve sıradan halk dedikleri kitleler üzerindeki egemenliklerini devam ettirme aracına dönüştürdüklerini hiçbir ajitatörün, hiçbir konuşmanın ya da yazının yapamayacağı kadar açık bir şekilde gösterdi. Eğitimlerini sosyalist inşa çalışmasına taş koymak için kullandılar ve açıkça emekçi kitlelerin karşısında yer aldılar.

Devrimci mücadele Rusya işçileri ve köylüleri için bir hayat okulu olmuştur. Kitleler yalnızca Sovyet sisteminin onlara gerçek egemenlik sunduğunu görmüş, devletimizin işçilere ve yoksul köylülere *kulak*'ların, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin direnişini tamamen ezmek için elinden gelen bütün yardımı yaptığına ikna olmuşlardır.

Emekçi kitleler bilgiye açlar, çünkü kazanmak için bilinçlenmek zorundalar. Her on emekçiden dokuzu bilginin kurtuluş mücadelesinde bir silah olduğunu, başarısızlıkların eğitimsizlikten kaynaklandığını ve artık herkese eğitim fırsatı sunmanın kendi ellerinde olduğunu biliyor. Davamızın başarıya ulaşacağından şüphemiz yok, çünkü kitleler yeni, sosya-

list bir Rusya kurmak için kolları sıvadılar. Kitleler kendi deneyimleri, başarısızlıkları ve hatalarından dersler çıkarıyorlar ve mücadelelerinin zafere ulaşması için eğitimin ne denli vazgeçilmez olduğunu görüyorlar. Birçok kurumun görünüşteki çöküşüne ve sabotajcı aydınların sevinç çığlıklarına karşın, mücadele deneyimi kitlelere kaderlerini kendi ellerine almaları gerektiğini öğretmiştir. Kalbi halkla birlikte atan herkesin, en iyi öğretmenlerin yardımımıza koşacağına kimsenin şüphesi olmasın. Sosyalizm davasının zafere ulaşacağının en sağlam güvencesi budur.

Kısaltılmış haliyle ilk kez 29 Ağustos 1918'de *Veçerniye Izvestiya Moskovskovo Soveta*'nın 35. sayısında yayınlandı;
Tam metin olarak ilk kez 1919'da *Birinci Tüm-Rusya Eğitim Kongresi Tutanakları* (Moskova) adlı kitapta yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 28, s. 84-87

PROLETER DEVRİMİ VE DÖNEK KAUTSKY



Bu başlık altında, Kautsky'nin Viyana'da daha yeni yayınlanan *Proletarya Diktatörlüğü* adlı broşürünün eleştirisine yönelik bir broşür kaleme almaya başladım. Ama çalışmam beklediğimden uzun sürdüğü için, *Pravda* yazı kuruluna bu konuda kısa bir makaleye yer ayırmasını rica etmeye karar verdim.

Dört yılı aşan en bezdirici ve gerici bir savaş yapacağını yaptı. Yaklaşan proleter devriminin soluğu Avrupa'da aynı anda Avusturya'da, İtalya'da, Almanya'da, Fransa'da, hatta İngiltere'de (örneğin *yarı-liberal Ramsay MacDonald'ın başında olduğu* baş oportünist *Socialist Review*'in Temmuz sayısında gördüğümüz "Bir Kapitalistin İtirafları" makalesi fevkalade manidardır) hissediliyor.

İşte böyle bir dönemde, İkinci Enternasyonal'in önderi Bay Kautsky proletarya diktatörlüğü üzerine, yani proleter devrimi üzerine bir kitap, ama Bernstein'ın meşum *Sosyalizmin Öncülleri*'nden yüz kat daha rezil, daha iğrenç ve daha dönek bir kitap yayınlıyor. Bernstein'ın bu dönek kitabının yayınlanmasından bu yana neredeyse yirmi yıl geçti ve bugün Kautsky bu dönekliği daha da iğrenç bir şekilde tekrarlıyor!

Kitabın yalnızca önemsiz bir bölümü Rusya'daki Bolşevik Devrimi'ni başlı başına konu ediniyor. Kautsky Rusya işçilerinin ancak kahkahayla karşılayabileceği Menşevik bilgeliğin incilerini bir tanesini bile atlamadan tekrarlıyor. Örneğin yarı liberal Maslov'un yarı liberal yazılarından alıntılar serpiştirilmiş olan, zengin köylülerin toprağı ele geçirmeye çalıştıkları (bir yenilik!), yüksek buğday fiyatlarının onlar için kârlı olduğu vb. bir düşünceye 'Marksizm' adı verildiğini tahayyül edin. Ardından da, 'Marksist'imiz şu küçümseyici ama sapına kadar liberal beyanda bulunmaktadır: "Yoksul köylü burada (yani Sovyet Cumhuriyeti'nde Bolşevikler tarafından), 'proletarya diktatörlüğü' dönemindeki sosyalist tarım reformunun değişmez ve toptan ürünü olarak kabul edilmektedir" (Kautsky'nin broşürü, s. 48).

Harika! Öyle bir sosyalist, öyle bir Marksist düşünün ki bize hem devrimin *burjuva* niteliğini kanıtlamaya çalışıyor hem de yoksul köylülerin kırdaki örgütlenmesini (tamamen Maslov, Potresov *ve Kadetlerin* anlayışı çerçevesinde) alaya alıyor

"Zengin köylülerin mülksüzleştirilmesi, yeniden rayına girmek için acilen huzura ve güvenliğe ihtiyaç duyan üretim sürecine yeni bir karışıklık ve iç savaş öğesi sokmaktan başka bir işe yaramaz" (s. 49).

İnanılmaz, ama gerçek. Bu sözler Savinkov'a ya da Milyukov'a değil, Kautsky'ye ait!

Rusya'da *kulak*'ların savunucularının 'Marksizm' kisvesine büründüğüne o kadar çok şahit olduk ki doğrusu Kautsky bizi şaşırtmıyor. Ama sanırım Avrupalı okur için, burjuvaziye bu alçakça boyun eğiş ve iç savaştan duyulan bu liberal korku hakkında çok daha ayrıntıya girmem gerekiyor. Rusya'daki işçi ve köylüler içinse, Kautsky'nin bu dönekliğini parmakla gösterip yolumuza devam etmek yeterlidir.

Kautsky'nin kitabının neredeyse onda dokuzu, son derece önemi haiz bir genel teorik soruna ayrılmıştır: proletarya diktatörlüğü ile 'demokrasi' arasındaki ilişki sorunu. Ve Kautsky'nin Marksizmden tamamen kopuşu burada bilhassa açık bir biçimde kendisini göstermektedir

Kautsky -en ciddi ve son derece 'bilgili' bir edayla- Marx'ın 'proletaryanın devrimci diktatörlüğü' derken, demokrasiyi dışlayan '*bir yönetim biçimi*'ni değil, bir durumu, yani 'bir egemenlik durumu'nu kastettiği konusunda okurlarına güvence veriyor. Proletaryanın egemenliği nüfusun çoğunluğunu ifade ettiğinden, demokrasiye sonuna kadar bağlı kalarak hayata geçirilebilir ve örneğin gerçekte bir proletarya diktatörlüğü olan Paris Komünü genel oyla seçilmişti. Nitekim "Marx'ın, İngiltere ve Amerika'da [komünizme] geçişin barışçıl yollardan, yani demokratik bir şekilde gerçekleşebileceğini düşünmüş olması" Marx'ın proletarya diktatörlüğünden bahsederken, bir 'yönetim biçimi'ni (ya da bir hükümet biçimini, *Regierungsform*) kastetmediğini "kanıtlamaktadır" (s. 20-21).

İnanılmaz ama gerçek! Kautsky tastamam böyle düşünüyor ve anayasalarında ve bütün politikalarında 'demokrasi'yi ihlal etmekle suçladığı Bolşeviklere öfke kusuyor. Üstelik 'diktatörce değil, demokratik bir yöntem' vaaz etmek için her fırsattan yararlanıyor.

Demokrasiyle ters düştüğü gerekçesiyle Marx'ın proletarya diktatörlüğü öğretisini reddettiklerini açıkça ve dürüstçe bildiren oportünistlerin (David, Kolb ve Alman sosyal-şovenizminin diğer temel direkleri, İngiltere'de Fabyanlar ve Bağımsızlar ya da Fransız ve İtalyan reformistleri gibi) safına temelli geçiş demektir bu.

Bunu söylemek, 'özgür halk devleti' istediklerini iddia eden Marx öncesi Alman sosyalistlerinin görüşlerine, *her devletin* bir sınıfın başka bir sınıfı ezmek için kullandığı bir aygıt olduğunu anlamayan küçük burjuva demokratlarının görüşlerine temelli geri dönüş demektir.

Bunu söylemek, proleter devrimini tamamen reddetmek ve yerine 'çoğunluğu kazanma' ve 'demokrasiden yararlanma' üzerine kurulu liberal teoriyi geçirmek demektir! Marx ve Engels'in 1852'den 1891'e dek kırk yıl boyunca, proletarya için burjuva devlet aygıtını 'parçalama'nın zorunlu olduğunu göstermek üzere öğrettikleri her şey, dönek Kautsky tarafından tamamen unutulmuş, çarpıtılmış ve denize atılmıştır.

Kautsky'nin teorik yanlışlarını ayrıntılı biçimde tahlil etmek, *Devlet ve Devrim*'de söylediklerimi yinelemek olacaktır. Buna gerek yok. Şu kadarını söylemekle yetineyim:

Kautsky *her* devletin bir sınıfın başka bir sınıfı bastırmasını sağlayan bir aygıt olduğunu ve en *demokratik* burjuva cumhuriyetin bile burjuvazinin proletaryayı ezmesini sağlayan bir aygıt olduğunu unutarak, Marksizmi terk etmiştir.

Proletarya diktatörlüğü, yani *proletaryanın burjuvaziyi* bastırmasını sağlayan bir araç olan proleter devleti bir 'hükümet biçimi' *değil*, farklı *bir devlet tipidir*. Bu bastırma işlemi zorunludur, çünkü burjuvazi mülksüzleştirilmesine karşı her zaman şiddetli bir direniş gösterecektir.

(Marx'ın 1870'lerde İngiltere ve Amerika'da sosyalizme barışçıl geçişin mümkün olabileceğini söylediği iddiası tam bir aldatmacadır ya da daha açık söylemek gerekirse, alıntı ve atıfları düzenbazlığına kılıf yaptığı için ikiyüzlülüktür. Birincisi, Marx o dönemde bile bunu bir istisna olarak görüyordu. İkincisi, o dönemde tekelci kapitalizm, yani emperyalizm henüz yoktu. Üçüncüsü de, İngiltere ve Amerika'da o dönemde, burjuva devlet aygıtının temel parçası olarak militarist bir klik yoktu, *oysa bugün vardır*.)

Bastırmanın olduğu yerde, eşitlik, özgürlük, vb. olamaz. Engels tam da bu yüzden, "proletarya devlete ihtiyaç duyduğu sürece, onu özgürlük için değil, hasımlarını baskı altında tutmak için kullanacaktır ve özgürlükten bahsedilebileceği gün, devlet artık devlet olmaktan çıkacaktır" demişti.

Proletaryayı eğitmek ve mücadeleye hazırlamak konusunda paha biçilmez olan burjuva demokrasisi, her zaman için, dar, ikiyüzlü, düzmece ve sahtedir; burjuva demokrasisi her zaman zenginler için demokrasi, yoksullar için bir aldatmaca olarak kalır.

Proleter demokrasisi sömürücüleri, burjuvaziyi bastırır -ve bu yüzden ikiyüzlü değildir, *onlara özgürlük* ve demokrasi vaat etmez- ama emekçilere *gerçek demokrasiyi* sunar. *Yalnızca* Sovyet Rusya, örneğin sarayları ve konakları burjuvazinin elinden alarak (bu olmadığı sürece toplantı özgürlüğü ikiyüzlülükten başka bir şey değildir), matbaaları ve kâğıt stoklarını

kapitalistlerin elinden alarak (bu olmadığı sürece, basın özgürlüğü toplumun emekçi çoğunluğu için bir yalandır), burjuva parlamentarizmi yerine, en demokratik burjuva parlamentosundan halka katbekat daha yakın, daha demokratik olan Sovyetlerin demokratik örgütlenmesini geçirerek, proletaryaya ve Rusya'nın o muazzam emekçi çoğunluğuna bir burjuva demokratik cumhuriyette görülmemiş, görülemeyecek ve görülmesi hayal bile edilemeyecek bir *özgürlük ve demokrasi* sunmuştur.

Kautsky demokrasiye uygulanmış şekliyle 'sınıf mücadelesi'ni kaldırıp denize atmıştır! Kautsky tam bir dönek ve burjuvazinin uşağı haline gelmiştir.

Burada, bu dönekliğin bazı incilerini belirtmeden geçmek olmaz.

Kautsky bir örgüt biçimi olarak Sovyetlerin yalnızca Rusya çapında değil, dünya çapında bir önem taşıdığını, 'zamanımızın en önemli olguları'ndan biri olduğunu, ileride 'sermaye ile emek arasındaki' büyük savaşımlarında 'belirleyici bir önem' kazanmaya aday olduğunu kabul etmek zorunda kalıyor. Ama proletaryaya karşı burjuvaziyle birlikte mutlu mesut saf tutmuş olan Menşeviklerin bilgeliğini tekrarlayarak, Sovyetlerin 'savaşım örgütleri' olarak pek iyi, pek âlâ olduğu, ama 'devlet örgütlenmesi' olarak bunun geçerli olmadığı 'sonucunu çıkarıyor'.

Harikulade! Ey proleterler ve yoksul köylüler, Sovyetler içinde örgütlenin! Ama sakın ola, zafer kazanmaya cüret etmeyin! Zafer kazanmayı aklınızın ucundan bile geçirmeyin! Aklınızdan geçirdiğiniz ve burjuvaziyi dize getirdiğiniz gün,

işiniz bitti demektir, çünkü sizin proleter bir devlette 'devlet' örgütleri olmamanız gerekiyor. Aslında sizin zafer kazandığınız gün kendi kendinizi dağıtmanız gerekiyor!

Ne muhteşem bir 'Marksist' şu Kautsky! Dönekliğin ne eşi menendi bulunmaz bir 'teorisyen'i!

İkinci inci. İç savaş 'toplumsal devrim'in 'ölümcül düşmanı'dır, zira daha önce de duyduğumuz gibi, toplumsal devrimin "huzura (zenginler için mi?) ve güvenliğe (kapitalistler için mi?) ihtiyacı vardır"

Avrupalı işçiler! Savinkov ile Dan'ı, Dutov ile Krasnov'u, Çekler ile *kulak*'ları size karşı iç savaşa *kışkırtmayacak* bir burjuvazi bulana kadar devrimi unutun!

Marx 1870'te, başlıca umudun, savaşın Fransız işçilerine silah kullanmayı öğretmesinde saklı olduğunu yazıyordu. 'Marksist' Kautsky dört yıllık savaşın ardından işçilerden silahlarını burjuvaziye karşı kullanmalarını değil (Allah yazdıysa bozsun, bu hiç de 'demokratik' olmaz!), iyi kapitalistçiklerle küçük sevimli bir barış yapmalarını bekliyor!

Üçüncü inci. İç savaşın sevimsiz bir yönü daha var: 'Demokrasi', 'azınlığın korunması'nı sağlarken (parantez içinde belirtelim, Fransa'da Dreyfus savunucularının ve şu son günlerde Liebknecht, Maclean ya da Debs gibilerin kendi deneyimleriyle gayet güzel öğrendikleri gibi), iç savaş (buna dikkat!) "yenilenleri tam bir yok oluşla tehdit eder"

Yoksa şu Kautsky gerçek bir devrimci değil mi? Kalbinin en derinliklerinde devrimden yanadır yeter ki bir yok oluş tehlikesi içeren ciddi bir mücadele olmasın! Kautsky şiddete başvuran devrimlerin eğitici değerini coşkuyla öven koca Engels'in eski yanılgılarını tamamen 'aşmıştır' O 'ciddi' bir tarihçi olmasından mütevellit, iç savaşın sömürülenleri çelikleştir-

diğini ve onlara sömürücüler olmadan yeni bir toplum kurmayı öğrettiğini söyleyen kimselerin hezeyanlarını tamamen bir kenara atmıştır.

Dördüncü inci. Tarihsel açıdan bakıldığında, işçilerle küçük burjuvaların 1789 Devrimi'ndeki diktatörlüğü büyük ve yararlı bir şey miydi? Hiç de değil. Zira peşi sıra Napoléon geldi. "Nüfusun aşağı katmanlarının diktatörlüğü, kılıç diktatörlüğüne kapı aralar" (s. 26). 'Ciddi' tarihçimiz, saflarına katıldığı bütün liberaller gibi, 'aşağı katmanların diktatörlüğü'nün yaşanmadığı ülkelerde, örneğin Almanya'da, kılıç diktatörlüğünün de asla yaşanmadığına adı gibi emindir. Almanya'yı Fransa'dan ayırt eden hiçbir zaman daha kaba, daha aşağılık bir kılıç diktatörlüğü olmamıştır; şimdiye dek Fransız 'halkı' arasında, ezilenlerin özgürlük sevgisi ve gururunun İngiltere ya da Almanya'dakinden daha fazla olduğunu ve Fransa'nın bunu tam da devrimlerine borçlu olduğunu dile getirerek, utanmadan yalan söylemiş olan Marx ve Engels'in iftiralarından başka bir şey değildir bu.

...Ama bu kadarı yeter! Şu aşağılık dönek Kautsky'nin bütün döneklik incilerini sıralamak için özel bir broşür yazmak gerekir.

Bay Kautsky'nin 'enternasyonalizm'i hakkında da birkaç kelam etmek gerekiyor. Kautsky hazretleri, Menşeviklerin Zimmerwald'cı ve hatta Bolşeviklerin 'kardeşi' olduğuna dair bize güvence verip, Menşeviklerin enternasyonalizmini sevgi ve yakınlık dolu sözlerle anlatarak, kendi 'enternasyonalizm'ini de istemeyerek ortaya koymuş oluyor!

Alın size Menşeviklerin 'Zimmerwald'cılığı'nın o sevimli küçük tablosu:

"Menşevikler genel bir barış istiyorlardı. Bütün savaşanların ilhaksız ve tazminatsız barış sloganını kabul etmelerini istiyorlardı. Bu amaca ulaşılana kadar, Rus ordusu, onlara göre, savaş durumunda kalmalıydı... Ama rezil Bolşevikler orduyu 'dağıttılar' ve rezil Brest-Litovsk Barışı'nı imzaladılar. Ve Kautsky, elinden geldiğince açık bir şekilde, "Kurucu Meclis'in dağıtılmaması gerekirdi, Bolşeviklerin iktidarı almamaları gerekirdi," diyor.

Demek ki enternasyonalizm, Menşevikler ile devrimci-sosyalistlerin Kerenski'yi desteklemiş oldukları gibi, *herkesin 'kendi'* emperyalist hükümetini *desteklemesi* anlamına geliyor, onun gizli anlaşmalarının saklanması, halkın tatlı sözlerle (mesela, biz vahşi hayvanların yumuşak başlı olmalarını 'talep ediyoruz', biz emperyalist hükümetlerden 'ilhaksız ve tazminatsız barış sloganını kabul etmeleri'ni 'talep ediyoruz') aldatılması anlamına geliyor.

İşte, Kautsky'ye göre enternasyonalizm budur.

Ama bize göre bu tam bir dönekliktir.

Enternasyonalizm, *herkesin kendi* sosyal-şovenistleriyle (yani anavatan savunması yanlılarıyla) ve *kendi* emperyalist hükümetiyle bağlarını koparması demektir. Enternasyonalizm, bu hükümete karşı devrimci bir mücadele yürütmek ve onu devirmek ve de *dünya* işçi devriminin gelişmesine yararı dokunacaksa, en büyük ulusal fedakârlıkları yapmaya (bunun Brest-Litovsk Barışı'nı kabul etmeye kadar yolu vardır) hazır olmaktır.

Kautsky ve şürekâsının (Strobel, Bernstein ve diğerleri) Brest-Litovsk Barışı'nın imzalanmasından büyük bir 'rahatsızlık' duyduklarını hepimiz çok iyi biliyoruz. Onlara sorsaydık, bizim bir 'jest' yapıp Rusya'daki iktidarı hemen burju-

vazinin eline vermemizi isterlerdi! Şu dar kafalı, ama alabildiğine sevimli ve alabildiğine nazik Alman küçük burjuvaları, dünya üzerinde kendi emperyalist hükümetini devrimci yollardan alaşağı eden ilk ülke olarak proleter Sovyet Cumhuriyeti'nin, diğer ülkelerdeki yangını ateşleyerek, Avrupa'da devrim gerçekleşene dek ayakta kalmasını istemiyorlardı (küçük burjuvalar Avrupa'daki yangından korkuyorlar, 'huzur ve güvenlik'lerini bozan iç savaştan korkuyorlar). Hayır. *Bütün ülkelerde*, 'ılımlılığı ve aklı başındalığı'yla kendine 'enternasyonalizm' adını veren *küçük burjuva* milliyetçiliğinin varlığını sürdürmesini istiyorlardı. Rusya Devrimi burjuva kalsa ve beklese o zaman, yeryüzünde bütün insanlar iyi, ılımlı, barışçıl, milliyetçi küçük burjuvalar olurlardı ve buna da enternasyonalizm denirdi!

Almanya'daki Kautsky'cilerin, Fransa'daki Longuet'cilerin, İngiltere'deki Bağımsızların (ILP), İtalya'daki Turati ile döneklik 'yoldaş'larının ve diğer zevatın düşünce çizgisi işte budur

Bugün, yalnızca kendi burjuvazimizi (ve onun uşakları olan Menşevikler ile Sosyalist- Devrimcileri) devirmekte değil, aynı zamanda *gizli anlaşmaların yayınlanması ve feshedilmesiyle desteklenen alenî genel barış çağrımız İtilaf devletleri burjuvazisi tarafından reddedildikten sonra,* Brest-Litovsk Barış Antlaşması'nı imzalamakta da haklı olduğumuzu yalnızca aptalın önde gideni kimseler göremiyorlar Birincisi, eğer Brest-Litovsk Barışı'nı imzalamasaydık, iktidarı hiç vakit kaybetmeden Rus burjuvazisine bırakmış ve böylece sosyalist dünya devrimine müthiş bir kötülük yapmış olurduk. İkincisi, *ulusal* fedakârlıklar pahasına, *uluslararası alanda* öylesine büyük bir devrimci nüfuz kazandık ki, bugün Bulgaristan açıkça bizi taklit ediyor, Avusturya ile Almanya kaynıyor, biz güçlenmiş

ve gerçek bir proleter ordu kurmaya *başlamışken, bu iki* emperyalist sistem de güçten düşmüş bulunuyor.

Dönek Kautsky'nin taktiklerinden, Alman işçilerinin bugün burjuvaziyle el ele vererek anayurdu savunmaları ve her şeyden çok Alman devriminden korkmaları gerektiği sonucu çıkıyor, zira İngilizler onlara yeni bir Brest-Litovsk Barışı dayatabilirler. İşte döneklik diye buna diyorlar. İşte küçük burjuva milliyetçiliği diye buna diyorlar.

Bize gelince, biz diyoruz ki, Ukrayna'nın kaybı büyük bir ulusal fedakârlık olsa da, bu kayıp Ukrayna işçileri ve yoksul köylülerinin dünya işçi devriminin savaşçıları olarak çelikleşmeleri ve *güçlenmelerine* yardımcı olmuştur. Ukrayna acı çekti, ama dünya devrimi kazandı, zira bu fetih Alman ordusunu bozdu, Alman emperyalizmini zayıflattı ve devrimci Alman, Ukrayna ve Rusya işçilerini *birbirine daha da yaklaştırdı*.

Bir tek savaşla hem Wilhelm'i hem de Wilson'ı alaşağı etmek elbette 'daha hoş' olurdu. Ama bu tam bir saçmalıktır. Onları dışarıdan bir savaşla devirmek bizim için imkânsızdır. Ama *içeriden* dağılmalarını hızlandırabiliriz. Nitekim proleter Sovyet devrimiyle biz bunu *muazzam* bir ölçekte gerçekleştirmiş bulunuyoruz.

Alman işçileri, eğer ulusal fedakârlıklara *aldanmadan* (yalnızca buna enternasyonalizm denir) devrime başlasalardı, eğer dünya işçi devriminin çıkarlarının şu ya da bu ulusal devletin *ve özellikle de kendi ulusal devletlerinin* toprak bütünlüğü, güvenliği ve huzurundan *önce geldiğini* söyleselerdi (ve bunu *eylemleriyle* destekleselerdi), bizden daha da büyük bir başarı kazanırlardı.

Avrupa için en büyük talihsizlik ve en büyük tehlike, Avrupa ülkelerinde *bir tane bile* devrimci partinin olmamasıdır. Scheidemann'lar, Renaudel'ler, Henderson'lar, Webb'ler ve şürekâsı gibi hainlerin ve Kautsky gibi uşak ruhluların partileri var. Ama devrimci bir parti yok.

Elbette kitlelerin güçlü bir devrimci hareketi bu eksikliği giderebilir, ama yine de bu olgu ciddi bir talihsizlik ve büyük bir tehlikedir.

İşte bu yüzden, Kautsky gibi dönekleri teşhir etmek ve böylece *bütün* ülkelerde var olan gerçekten enternasyonalist işçilerin devrimci *gruplarını* desteklemek için elimizden geleni yapmalıyız. Proletarya çok geçmeden hainler ve dönekler den yüz çevirecek ve bu grupları takip ederek önderlerini onların içinden çıkaracak ve yetiştirecektir. Tevekkeli değil, bütün ülkelerde burjuvazi 'dünya Bolşevizmi' hakkında yaygara koparıyor.

Dünya Bolşevizmi dünya burjuvazisini yenecektir.

9 Ekim 1918

Pravda, Sayı: 219, 11 Ekim 1918;
Collected Works, Cilt 28, s. 104-112.

TÜM-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KURULU, MOSKOVA SOVYETİ, FABRİKA KOMİTELERİ VE SENDİKALARININ ORTAK OTURUMUNA SUNULAN RAPOR

22 Ekim 1918



(*Uzun ve coşkulu alkışlar, sloganlar*) Yoldaşlar, tüm çelişkilerine rağmen içinde bulunduğumuz durumu ifade etmenin en iyi yolu, sanırım, bir yandan dünya işçi devrimine hiç bu kadar yaklaşmadığımızı, diğer yandan da hiçbir zaman bu kadar tehlikeli bir konumda olmadığımızı söylemek olacaktır. Bugün bu iki önermeyi, ama özellikle de ikincisini ele almak istiyorum. Kanımca halkın geneli karşı karşıya olduğumuz tehlikenin boyutlarının pek farkında değildir. Halkın desteği olmadan hareket edemeyeceğimize göre, Sovyet hükümeti temsilcilerinin temel görevi, kimi zaman çok zor olsa da kitlelerin mevcut duruma ilişkin bütün gerçeği anlamala-

rını sağlamaktır. Sosyalist dünya devriminin yakın olduğu hakkında kısa konuşacağım, çünkü bu meseleye zaten defalarca değinildi. Öyle ki gerek burjuvazinin gerek sosyalizme inancını kaybetmiş olan küçük burjuvazinin gerekse barış dönemlerine alışmış ve hiçbir zaman sosyalizme inanmamış olan birçok sözde sosyalistin Sovyet hükümetine yönelttikleri başlıca suçlama, Batı'da devrim henüz olgunlaşmamış olduğu halde Rusya'da sosyalist devrimi gerçekleştirmekle düşüncesizce hareket ettiğimiz yönündedir.

Yoldaşlar, şu an savaşın beşinci yılındayız ve emperyalizmin her yerde çöktüğü gün gibi aşikârdır; savaşa katılmış her ülkede devrimin olması gerektiğini herkes görebiliyor. Ve biz, ilk başta en fazla birkaç gün ya da hafta ömür biçilen biz, devrimin şu bir yılı içinde dünyadaki bütün proleter partilerinden daha fazla mesafe kat ettik. Devrimimiz dünya çapında bir olgu haline geldi. Burjuvazi bile Bolşevizmin dünya çapında bir gerçeklik haline geldiğini kabul ediyor. Bu itiraf devrimimizin Doğu'dan Batı'ya doğru yayılmakta olduğunu ve her geçen gün daha bereketli topraklara düştüğünü gösteriyor Bulgaristan'da devrimin başladığını biliyorsunuz. Bulgar askerleri Sovyetlerini oluşturmaya başladılar. Şimdi Sırbistan'da da Sovyetlerin kurulmakta olduğu haberleri geliyor. İngiliz-Fransız ittifakı halklara ayaklanarak Almanya'dan kopmaları durumunda sayısız ihsanda bulunacağını vaat ediyor olsa da, Amerikan, İngiliz ve Fransız kapitalistleri, yani dünyanın en zengin ve en güçlü kapitalistleri vaatlerde bulunmak konusunda çok bonkör olsalar da, küçük ülkelerin (ki parçalanan Avusturya şimdi bu istikamette ilerliyor) burjuvazileri hiçbir koşulda ayakta kalamayacaklarını, bu ülkelerdeki egemenliklerinin ve iktidarlarının kısa ömürlü ve ge-

çici olacağını anlamaya başlıyorlar, çünkü işçi devrimi her yerde kapıya dayanmış durumdadır.

Ülkeleri tek tek ele aldığımızda şunu söyleyebiliriz: Burjuvazi iktidara tutunmanın yegâne yolunun yabancı ülkelerin askerlerini çağırmaktan geçtiğini biliyor. Ama biz yalnızca Avusturya'da değil, Almanya'da bile devrimin başladığını görüyoruz, oysa daha yakın zaman önce iki devlet de iktidarının sağlam temellere sahip olduğunu düşünüyordu. Gelen haberlere göre, Alman basını daha şimdiden Kayzer'in tahttan feragat edeceğinden bahsediyor ve Bağımsız Sosyal-Demokrat Parti basınının şimdiden Şansölye'den Alman cumhuriyeti hakkında yazıp çizmek üzere icazet aldığı söyleniyor. Bu elbette önemli bir şeydir. Askerler arasında moral bozukluğunun arttığını ve orduda isyan için doğrudan çağrılar yapıldığını biliyoruz. Doğu Almanya'da devrimci asker komitelerinin kurulduğunu ve askerleri galeyana getiren devrimci bildiriler yayınladıklarını biliyoruz. Dolayısıyla devrimin sıçramalı bir şekilde ilerlediğini söylememiz için hiçbir sebep yok. Üstelik bunu söyleyen yalnızca biz değiliz; gerek savaş yanlısı Almanlar gerekse bakanların tökezlediğini, halkın güvenini kaybettiklerini ve ne onların ne de hükümetlerinin çok fazla dayanabileceğini hisseden burjuvalar aynı gerçeği dile getiriyorlar. Olayların geldiği nokta hakkında azıcık bir şey bilen herkesin söylediği budur, yani Almanya'da bir halk devrimi ve belki de bir proleter devrimi kaçınılmaz hale gelmiştir.

Başka ülkelerde de muazzam bir işçi hareketinin yükseldiğini çok iyi biliyoruz. Gompers'in* İtalya'ya gittiğini, İtilaf devletlerinin paralarıyla ve İtalyan burjuvazisiyle sosyal-yurt-

*) Samuel Gompers: Amerikan Emek Federasyonu'nun aşırı muhafazakâr lide- Devrimci hareketin en azılı düşmanları arasındaydı.

severlerinin yardımıyla İtalya'yı turlayıp İtalyan işçilerine emperyalist savaşı devam ettirme çağrısında bulunduğunu bizzat gördük. İtalyan sosyalist gazetelerinin bu konuda makaleler yazdıklarını, ama sansürle her şey silindikten sonra geriye yalnızca Gompers'in isminin kaldığını bizzat gördük. Kimi makalelerdeyse 'Gompers'in ziyafetlere katılıp, çene çaldığı' şeklinde alaylar vardı. Burjuva gazeteleri bile Gompers'in her yerde yuhalandığını itiraf ettiler. Burjuva gazeteleri şöyle yazıyorlar: "İtalyan işçileri sanki yalnızca Lenin ve Troçki'nin İtalya'yı turlamasına izin vereceklermiş gibi davranıyorlar." Savaş sırasında İtalyan Sosyalist Partisi ileri doğru, yani sola doğru çok büyük adımlar attı. Fransız işçileri arasında birçok yurtsever bulunduğunu biliyoruz; onlara Paris'in ve Fransız topraklarının çok büyük bir tehdit altında olduğu söylendi. Ama orada da işçilerin tutumu değişiyor. Müttefiklerin, İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin yaptıkları hakkında bir mektubun okunduğu son kongrede, "Yaşasın Sosyalist Cumhuriyet!" sloganları duyuldu. Keza dün Paris'te 2.000 metal işçisinin katıldığı bir toplantıda, Rusya'daki Sovyet Cumhuriyeti'nin selamlandığı haberini aldık. Büyük Britanya'daki üç sosyalist partiden yalnızca birinin (Bağımsız Sosyalist Parti) Bolşevikleri açıktan desteklemediğini, oysa Britanya Sosyalist Partisi'nin ve İskoçya Sosyalist İşçi Partisi'nin kesin bir dille Bolşeviklere destek verdiklerini görüyoruz. Bolşevizm Britanya'da da yayılmaya başlıyor. Keza İspanyol partileri kongrede Rusya Bolşeviklerini selamlıyorlar, halbuki öncesinde İngiliz ve Fransız emperyalizminin yanında yer almışlardı ve savaşın başında enternasyonalistlerin kim ve ne olduğu hakkında aralarında az da olsa fikir sahibi olan insan sayısı ya bir ya ikiydi. Bolşevizm uluslararası proletaryanın dünya çapındaki teorisi ve

taktikleri haline gelmiştir! (*alkışlar*) Bolşevizm bütün dünyanın gözleri önünde esaslı bir sosyalist devrim gerçekleştirdi. Artık sosyalistler arasındaki esas ayrım çizgisi Bolşeviklerin yanında ya da karşısında olmaktır. Bolşevizmin attığı adımlar neticesinde, günümüzün can alıcı sorunu bir işçi devletinin kurulması programı olmuştur. Yalanlarla ve iftiralarla dolu olan burjuva gazeteleri dışında bir şey okumadıkları için Rusya'da neler olup bittiği hakkında herhangi bir fikri olmayan işçiler, işçi hükümetinin karşı-devrimcilere karşı zafer üstüne zafer kazandığını gördükçe, taktiklerimizin ve işçi hükümetimizin devrimci eylem tarzının savaşı sonlandırmanın tek yolu olduğunu anlamaya başlıyorlar. Geçen Çarşamba günü Berlin'de bir gösteri oldu ve işçiler Kayzer'in sarayının önünden geçip giderek Kayzer'e duydukları nefreti ifade ettiler. Ardından da Rusya Elçiliği'ne yürüyüp Sovyet hükümetinin eylemleriyle dayanışma içinde olduklarını ifade ettiler.

İşte savaşın beşinci yılında Avrupa'nın geldiği nokta budur! İşte bu yüzden dünya devrimine hiç olmadığı kadar yakın olduğumuzu, Rusya işçilerinin gücünü dosta düşmana açık bir şekilde gösterdiğini söylüyoruz. Dünya üzerindeki on milyonlarca işçinin bizi örnek alıp peşimizden geleceği açıktır. Tekrarlayacak olursam, işte bu yüzden hem dünya devrimine hiç olmadığı kadar yakınız hem de hiçbir zaman bu kadar tehlikeli bir konumda olmadık, çünkü Bolşevizm ilk kez bir dünya gücü olarak görülmektedir. Önceden Bolşevizmin yalnızca Rus askerlerinin yorgunluğunun bir sonucu, savaştan bıkmış Rus askerlerinin patlak veren huzursuzluğunun bir ürünü olduğu düşünülmüştü. Bu huzursuzluk bitip, barış tesis edilir edilmez, en zorlayıcı türde bir barış da olsa, yeni bir devlet kurmak ve sosyalist reformlar yapmak için atılan

tüm adımların ezileceği düşünülüyordu. Kimsenin bu konuda şüphesi yoktu, ama çok ağır bir barış antlaşmasıyla sonlanan emperyalist savaştan çıkıp devletimizi inşa etmek için ilk adımlarımızı attığımız andan itibaren; köylülere toprak sahipleri olmadan gerçekten yaşama şansı, toprak sahipleri karşısında saf tutma ve kamulaştırılmış topraklar üzerinde kendi hayatlarını inşa etmeye pratikte kendilerini ikna etme şansı verebildiğimiz andan itibaren, ama *kulak*'lara ya da yeni kapitalistlere değil, gerçekten emekçi kitlelere bu fırsatı verdiğimiz andan itibaren; işçiler kapitalistler olmadan hayatlarını kurma şansına sahip olduklarını gördükleri ve zor ama yapılmadığı sürece sömürüden asla kurtulamayacakları o büyük görevi öğrendikleri andan itibaren, işte o zaman hiçbir gücün, hiçbir karşı-devrimin Sovyet hükümetini deviremeyeceği herkes tarafından anlaşıldı ve pratikte görüldü.

Bizim Rusya'da bu sonuca varabilmemiz için aylar geçmesi gerekti. Kırda ancak 1918 yazında, ancak güze doğru köylülerin devrimimizin anlam ve önemini anlamaya başladıkları söylenmektedir. Kentte bu daha önce gerçekleşti, ama her bölgeye, her ücra kasabaya ve köye ulaşması, köylülerin kitaplardan ya da konuşmalardan değil, kendi deneyimlerinden hareketle toprağın *kulak*'lara değil, işleyenlere ait olması gerektiğini, *kulak*'larla savaşılması gerektiğini, onları örgütlülüğümüzle alt etmemiz gerektiğini, bu yaz bütün kırı kasıp kavuran ayaklanmaların toprak sahipleri, *kulak*'lar ve beyaz muhafızlar tarafından desteklendiğini, Kurucu Meclis'in egemenliğinin ne ifade ettiğini kendi deneyimleriyle ve zarar görmek pahasına öğrenmeleri aylar aldı. Kır emekçileri bu süreçten çelikleşmiş ve güçlenmiş olarak çıkıyorlar ve başkalarının emeğini sömürmeden, kendi emekleriyle geçi-

nen yoksul köylü kitlesi de kitaplardan değil, kendi deneyimleri aracılığıyla (zira emekçi kitleler sağlam görüşlerini asla kitaplardan öğrenmeyeceklerdir) Sovyet hükümetinin sömürülen emekçi kitlelerin hükümeti olduğunu ve şimdi her köyün yeni, sosyalist bir Rusya'nın temellerini atmaya girişebileceğini daha yeni öğrenmektedir.

Bizlerin pratik deneyime sahip kişilerin raporlarından hareketle, 1918'den sonra Rusya'nın geri kalanında da, ne kadar ücra olursa olsun her köyde, insanların Sovyet hükümetinin ne anlama geldiğini bildiklerini ve onu koruduklarını kesin bir dille söyleyebilmemiz uzun aylar aldı. Köylüler kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin nasıl bir tehlike olduğunu gördüler. Sosyalist dönüşümün zorluklarını da gördüler, ama bu onların gözünü korkutmadı. Şöyle dediler: "Bu işe milyonlarca insan el ele vererek koyulacağız; bir yılda çok şey öğrendik, daha da öğreneceğiz." Rusya'da şu anda milyonlarca insan kendi deneyimleri temelinde mutlak bir inançla işte böyle konuşuyor.

Batı Avrupa burjuvazisi de şu an bunu anlıyor. Bu zamana kadar Bolşevikleri ciddiye almadılar; oysa şimdi yegâne istikrarlı devlet biçiminin, emekçi kitlelerle omuz omuza çalışan ve onları gerçekten kahramanca fedakârlıklara ikna edebilecek bir devletin burada kurulduğunu anlamaya başlıyorlar. Bu işçi devleti Avrupa'yı etkisi altına almaya başlayınca, bunun yalnızca Rusya'ya özgü bir şey olmadığı ve dört yıllık savaşın bütün dünyada orduların moral bakımından çökmesine yol açtığı anlaşıldı. Öncesinde, geri kalmışlığı ve verimsizliğinden ötürü, savaşın dördüncü yılında ordusu paramparça olunca yalnızca Rusya'nın böyle bir aşamaya ulaşıldığını ve medeni, parlamenter ülkelerde bunun asla olamayacağını söylüyorlardı.

Oysa şimdi, kapitalistlerin kâr arzusu için milyonlarca insanın katledildiği ve sakat bırakıldığı, on binlerce savaş kaçağının olduğu dört yıllık dünya savaşının ardından, bu olağanüstü şeyin Rusya'da olduğu gibi Avusturya'da da olduğunu, hatta sağlam düzeniyle övünen Almanya'da bile olduğunu herkes görebiliyor. Bu olduğunda dünya burjuvazisi daha ciddi bir düşmanla boğuşmak zorunda olduğunu fark etti ve birleşmeye başladı. Biz dünya işçi devrimine yaklaştıkça, karşıdevrimci burjuvazi de kendi içinde o kadar birleşiyor.

Bazı ülkelerde insanlar hâlâ devrimi görmezden geliyorlar, tıpkı Ekim'de koalisyon bakanlarının Bolşevikleri görmezden gelip Rusya'nın asla Bolşeviklerin egemenliğine girmeyeceğini söyledikleri gibi. Örneğin Fransa'da Bolşeviklerin halkını Almanlara satan hainler sürüsü olduğunu söylüyorlar. Fransız burjuvazisini böyle söylediği için Sol Sosyalist-Devrimcilerden daha çok mazur görmek gerekiyor, zira burjuvazinin yalanlar yaymak için milyonlar harcayacağı herkesin malumudur. Fakat Fransız burjuvazisi Bolşevizmin Fransa'da da geliştiğini ve devrimci olmayan partilerin bile devrimci sloganlarla Bolşevikleri desteklediğini gördüğünde, daha güçlü bir düşmanla karşı karşıya olduğunu anladı. Bu düşman, emperyalizmin çöküşü ve devrimci mücadeleye atılan işçilerin üstünlüğüydü.

İşçi devriminin emperyalist savaştan ötürü tam da şu anda özellikle ciddi bir tehlike olduğunu herkes biliyor, çünkü her ülkenin siyasal hayat koşulları farklı olduğundan işçi devrimi ülkeler arasında eşitsiz bir gelişim sergiliyor. Bir ülkede proletarya çok zayıfken, diğerinde daha güçlüdür. Bir ülkede işçilerin üst kesimi zayıfken, diğer ülkelerde burjuvazi, İngiltere ve Fransa'da olduğu gibi, işçi saflarını bir süreliğine bölmeyi başarmıştır. İşte bu yüzden işçi devrimi eşitsiz gelişmektedir ve

işte bu yüzden burjuvazi en güçlü düşmanın devrimci proletarya olduğunu tanımıştır. Burjuvalar dünya emperyalizminin çöküşünü durdurmak için saflarını sıklaştırıyorlar.

Şimdi durumumuz değişti ve olaylar son derece hızlı bir şekilde gelişiyor. İlkin birbirini yok etmeye çalışan iki grup emperyalist çapulcu takımı vardı, ama şimdi -özellikle de daha yakın zamana kadar kendisini İngiltere ve Fransa'nın dengi zanneden Alman emperyalizmi örneğine bakarak- başlıca düşmanlarının devrimci proletarya olduğunu görüyorlar. Bugün Almanya, içerideki devrimci hareketle darmadağın olurken, İngiliz ve Fransız emperyalistleri dünyanın efendisi olduklarını zannediyorlar. Başdüşmanın Bolşevikler ve dünya devrimi olduğundan adları kadar eminler. Devrim ne kadar ilerlerse, burjuvazi de o kadar birleşiyor. Zaten bu yüzden içimizden bazıları ve genel olarak halkın içinden birçok kişi karşı-devrimcilerimizi (Kazakları, subayları ve Çekleri) dize getirebileceklerinden şüphe duymuyor ve bunun her şeyini çözeceğini düşünüyorlar, oysa bizim gözümüzde bugün bu yeterli değildir, zira yeni ve çok daha güçlü bir düşmanımız var: İngiliz ve Fransız emperyalizmi. Bu düşman bu zamana kadar Rusya'da, örneğin Arhangelsk çıkarmasında da görülebileceği üzere, çok fazla başarı elde edemedi. *Zafer* adlı bir gazete yayınlayan bir Fransız yazar Almanlara karşı zaferin Fransa için yeterli olmadığını, Bolşevikleri de alt etmek gerektiğini ve Rusya'ya karşı harekâtın Almanya'ya yönelik bir saldırı değil, Bolşevik devrimci proletaryaya ve bütün dünyaya yayılan salgına karşı bir seferberlik olduğunu yazıyor.

İşte bu yüzden yeni bir tehlike söz konusudur; bu tehlike henüz tümüyle olgunlaşmış ve tümüyle görülebilir değildir, ama İngiliz ve Fransız emperyalistlerinin gizliden gizliye zemin

döşediklerini biliyoruz ve insanların gözlerini bu tehlikeye açabilmek için bunu açıkça kavramak zorundayız. Zira İngiliz ve Fransızların Sibirya'da ya da Arhangelsk'te büyük bir başarı elde etmedikleri doğru olsa da -aslında birkaç yenilgi bile yaşadılar- şu anda çabalarını Rusya'ya güneyden, ya Boğazlardan ve Karadeniz üzerinden ya da karadan. Bulgaristan ve Romanya üzerinden saldırmaya yoğunlaştırıyorlar. Hamlelerini askeri sır olarak sakladıklarından, bu taarruz hazırlıklarının ne kadar ilerlediğini ve iki (belki de üç) plandan hangisinde karar kılındığını bilemiyoruz; tehlikenin kaynağı budur, zira kesin bir şey söyleyemiyoruz. Ama bunun için hazırlıklar yapıldığını kesinlikle biliyoruz, zira bu ülkelerin gazetelerinin her zaman çok ihtiyatlı olduğu söylenemez ve zaman zaman bazı gazeteciler gerçek emelleri açıkça dile getiriyor ve milletler cemiyeti, ulusların birliği hakkındaki bütün sahtekârca lafları bir kenara atıyorlar.

Almanya'da egemen sınıf içinde şu an iki eğilim, iki kurtuluş planı olduğunu açıkça görebiliyoruz, tabii hâlâ bir kurtuluştan bahsedilebilirse. Bir kesim şöyle diyor: Zamana oynayalım ve bahara kadar böyle devam edelim, belki müstahkem hat boyunca askeri direniş sergileyebiliriz. Diğer bir kesimse başlıca kurtuluş umudunun İngiltere ve Fransa olduğunu düşünüyor; Bolşeviklere karşı İngiltere ve Fransa'yla anlaşmaya çalışıyor ve dikkatini bu noktaya topluyor. Wilson'ın şu an barış tekliflerini kibirli bir şekilde açıkça reddettiği doğru olsa da, Alman kapitalistlerinin içinde İngiltere'yle anlaşmaya çalışan kesimi planlarından vazgeçirmek için bu kadarı hiç de yeterli değildir. Anlaşmaların bazen zımni olarak yapıldığını ve Bolşeviklere karşı mücadelede İngiliz ve Fransız kapitalistlerinin işine yaradıkları takdirde ödüllendirilebileceklerini biliyorlar. Kapitalist toplumda hizmet karşılığında ödeme yapılır.

Şöyle düşünüyorlar: 'Belki Ingiliz ve Fransız kapitalistlerine bir şey elde etmeleri konusunda yardımımız dokunursa, ganimetin bir parçasını da bize bırakırlar.' Sen benim sırtımı kaşı, ben de senin sırtını kaşıyayım, işte kapitalist dünyanın ahlakı budur. Dahası ben bu insanların İngiliz ve Fransız sermayesinden belli bir pay almanın hesaplarını yaparken, milyarlara göz diktiklerini düşünüyorum. Ne de olsa bu beyzadelerden bazıları bu tür hesapların piridir.

Alman burjuvazisiyle İtilaf devletleri arasında zımni bir pazarlık yapıldığına hiç şüphe yoktur. Anlaşmanın özü gereği, İngiliz ve Fransızlar Almanlara diyorlar ki: 'Biz Ukrayna'ya kadar uzanacağız, ama işgal güçlerimiz varana kadar askerlerinizi çekmeyin, aksi takdirde işçiler iktidarı alırlar ve orada da bir Sovyet hükümeti kurulur.' İşte bu şekilde akıl yürütüyorlar, zira işgal altındaki ülkelerde (Finlandiya'da, Ukrayna'da, Polonya'da) Alman işgal ordusu çekildiği takdirde burjuvazinin çok fazla tutunamayacağını biliyorlar. Zaten bu yüzden de, bu ülkelerin burjuvaları -daha dün kendilerini Almanlara satan, Alman emperyalistleri önünde secdeye varıp, tıpkı Tiflis'te Sosyalist-Devrimcilerin ve Ukrayna'da Menşeviklerin yaptığı gibi kendi işçilerine karşı Alman emperyalistleriyle anlaşma yapan bu burjuvalar- şimdi ülkelerini haraç mezat satmaya çalışıyorlar. Dün Almanlara sattılar, bugün İngiliz ve Fransızlara satıyorlar. İşte perde arkasında bu tür pazarlıklar yürüyor. İngiliz ve Fransız burjuvazisinin kazandığını gördüklerinden, hepsi de o tarafa geçiyor ve İngiliz ve Fransız emperyalistleriyle bize karşı ve bizi okkanın altına götürecek şekilde anlaşma yapmaya hazırlanıyorlar

İngiliz-Fransız milyarderi müstakbel efendilerine yanlarında olduklarını anlatırken şöyle diyorlar: 'Siz Haşmetmeapları,

Bolşevikleri devireceksiniz, bize yardım etmelisiniz, çünkü Almanlar bizi kurtarmayacaklar.' Bütün ülkelerin kapitalistlerinin devrimci işçilere ve Bolşeviklere karşı kurduğu bu komplo giderek şekilleniyor ve her geçen gün daha da pervasızlaşıyor. Savaşan bütün ülkelerin işçi ve köylülerini bu tehlikeye karşı uyarmak bizim birinci görevimizdir.

Ukrayna örneğini alalım. Ukrayna'nın konumunu, işçilerin ve zeki komünistlerin mevcut durumda ne yapmaları gerektiğini düşünün. Bir yandan Alman emperyalistlerine ve Ukrayna'nın korkunç şekilde yağmalanmasına karşı duyulan öfkeyi görüyorlar, diğer yandan bazı Alman askerlerinin, hatta belki de büyük kısmının çekildiğini görüyorlar. İçlerinde biriken nefreti ve kızgınlığı, her şeyi bir kenara bırakıp Alman emperyalistlerine hemen saldırarak kusmak istiyor olabilirler. Ama bazıları da şöyle diyor: 'Biz enternasyonalistiz, meselelere hem Rusya hem de Almanya açısından yaklaşmalıyız; Almanya açısından bakıldığında bile oradaki hükümetin tutunamayacağını biliyoruz; eğer Ukrayna'daki işçi ve köylülerin zaferine Rusya'daki hükümetin güçlenmesi ve başarısı eşlik ettiği takdirde, sosyalist proleter Ukrayna'nın kazanmakla kalmayıp, yenilmez de olacağına eminiz!' Ukraynalı bu zeki komünistler şöyle diyorlar: Çok dikkatli olmalıyız. Yarın, emperyalistlere ve Alman askerlerine karşı bütün gücümüzü göstermek ve varımızı yoğumuzu ortaya koymak zorunda kalabiliriz. Yarın bunlar olabilir, ama bugün için böyle bir şey geçerli değil; bugün Alman emperyalistlerinin askerlerinin moral bakımından çökmüş durumda olduğunu biliyoruz, Ukraynalı askerlerin yanı sıra, Doğu Prusyalı ve Alman askerler de devrimci bildiriler yayınlıyorlar. Esas görevimiz Ukrayna'da ayaklanma için propaganda yürütmektir. Almanya bu zincirdeki temel halka

olduğundan dünya devrimi açısından doğru olan budur, zira Alman devrimi şimdiden olgunlaşmıştır ve dünya devriminin zaferi her şeyden önce buna bağlıdır.

Müdahalemizin onların devrimine zarar vermemesine dikkat etmeliyiz. Her devrimin kendine özgü nitelikleri ve büyüme hızı olduğunu anlamak zorundayız. Devrim her ülkede kendi bildiği tarzda ilerler -bizzat bir devrim görmüş geçirmiş olduğumuz için bunu bilmemiz gerekir- ve bu farklılıktan ötürü devrim bir-iki yıl gecikebilir. Dünya devrimi her yerde, bütün ülkelerde aynı şekilde ilerleyecek diye bir kaide yok. Öyle olsaydı, uzun zaman önce zafere ulaşmamız gerekirdi. Her ülke belli siyasal aşamalardan geçmek zorundadır. Her yerde uzlaşmacıların burjuvaziyle el ele vererek, 'halkı burjuvaziden kurtarmak için' aynı çabaları gösterdiklerini, aynı girişimlerde bulunduklarını görüyoruz. Çereteli ve Çernov bunu Rusya'da yaptılar, Scheidemann ve şürekâsı da Almanya'da yapıyorlar; Fransızlar da kendi bildikleri tarzda yapıyorlar. Devrim şu anda Almanya'da, işçi hareketinin en güçlü olduğu, örgütlülüğü ve direniş ruhuyla sivrildiği, proletaryanın en uzun zamandır sabır gösterdiği, ama aynı sebeple belki de devrimci hıncının en çok bilendiği ve düşmanlarıyla hesabını daha iyi kapatabileceği Almanya'da ilerlediğinden, devrimin ne kadar hızlı ilerlediğini bilmeyen insanların bu olaylara müdahalesi, "esas amacım bunu planlı programlı bir süreç haline getirmek" diyen şu zeki komünistlere zorluk çıkartabilir. Alman askeri, ülkesini savunma bahanesiyle aslında Alman emperyalistlerini savunmak için katliama götürülmüş olduğunu artık gördüğünden, devrimin Almanya'da yüzlerce uluslararası sorunu çözecek kadar güçlü ve örgütlü bir şekilde gerçekleşeceği vakit yaklaşıyor. İşte bu yüzden Ukraynalı zeki komünistler şöyle diyor-

lar: "Dünya devriminin zaferi için her türlü fedakârlığı yapmalıyız, ama geleceğin kendi ellerimizde olduğunu fark etmeli ve Alman devrimiyle uygun adım yürümeliyiz."

Ukraynalı komünistlerin akıl yürütme tarzını örnek vererek, dikkat çekmek istediğim zorluklar bunlardır Bu zorluklar Sovyet Rusya'nın konumunu da etkiliyor. Dünya işçilerinin artık uyandığını ve muazzam ilerlemeler kaydettiğini söyleyebiliriz; ama bu bizim konumumuzu daha da güçleştiriyor, zira dünkü 'müttefikimiz' şimdi baş düşman olmuş bize saldırıyor. Artık düşman ordularıyla değil, enternasyonal Bolşevizmle savaşmaya hazırlanıyor. Bugün Krasnov'un askerleri (ki Almanlardan mühimmat aldıklarını biliyoruz) Güney cephesinde toplandığından ve emperyalizmi dünyanın gözleri önünde teşhir ettiğimizden, dün Brest-Litovsk Antlaşması'ndan ötürü bizi suçlayan ve Krasnov'u Rusya işçilerini ve köylülerini bombalamak üzere Almanlardan mühimmat alması için yollayanlar, şimdi İngiliz ve Fransız emperyalistlerinden mühimmat alıyorlar, Rusya'yı en fazla para veren milyonere haraç mezat satıyorlar. İşte bu yüzden şu an bir değişiklik yaşanmakta olduğuna dair genel kanımız yeterli değildir. Eski düşmanlarımız var ve onların arkasında yardımlarına yetişmek üzere yeni güçler toplanıyor. Bütün bunları biliyor ve görüyoruz. Altı ay önce, Şubat ya da Mart ayında, ordumuz yoktu. Ordunun savaşacak durumu yoktu. Dört yıllık emperyalist savaştan çıkan, ne için savaşmış olduğunu bilmese de, başkaları için savaştığını belli belirsizce de olsa hisseden ordu tabanları yağlamıştı ve dünyada hiçbir güç onu durduramazdı.

Kendini savunamayan bir devrimin kimseye hayrı yoktur, ama hiçbir devrim de kendini savunmayı bir çırpıda öğrenmez. Devrim milyonlarca insanı yeni bir hayata uyandırdı. Şubat ve

Mart'ta bu milyonlar Çarlar ve Kerenskiler tarafından sürüklendikleri ve amacı ancak Aralık'ta Bolşevikler tarafından teşhir edilen katliamı sürdürmeye gönderilme sebeplerini bilmiyorlardı. Bildikleri tek şey bunun kendi savaşları olmadığıydı; rüzgârın yönünün değişmesi için neredeyse altı ay gerekecekti. Şimdi bu değişim sürecindeyiz ve bu değişim devrimin gücünü değiştiriyor. Şubat ve Mart'ta dört yıllık savaş sebebiyle tükenmiş ve perişan olmuş kitleler her şeyi bıraktı ve savaş bitecek, barış gelecek dediler. Savaşın ne savaşı olduğunu soracak durumları yoktu. Eğer bu kitleler şu an Kızıl Ordu'da yeni bir disiplin (hotzotçu bir disiplinden, toprak sahiplerinin disiplininden değil, İşçi ve Köylü Sovyetleri Temsilcileri Sovyeti'nin disiplininden bahsediyorum) yarattılarsa; eğer şu anda büyük fedakârlıklar yapmaya hazırlarsa; eğer yeni bir birlik sağladılarsa, bunun sebebi on milyonların zihninde ve deneyiminde ilk kez yeni bir disiplinin, sosyalist disiplinin oluşmuş olmasıdır, başka bir deyişle bir Kızıl Ordu'nun kurulmuş olmasıdır. Kızıl Ordu ancak bu on milyonlarca insan toprak sahiplerini ve kapitalistleri devirdiklerini, yeni bir hayatın kurulmakta olduğunu, bu hayatı bizzat kendi elleriyle kuracaklarını ve dışarıdan saldırı olmadığı takdirde bu inşayı tamamlayacaklarını kendi deneyimleri yoluyla anladıklarında doğdu.

Köylüler baş düşmanın kim olduğunu görüp köylü *kulak*'lara karşı mücadeleye başlayınca, işçiler sanayicileri devirip fabrikaları ulusal ekonominin proleter temellerde yönetilmesi ilkesine göre örgütlemeye başladıklarında, bu yeniden örgütleme çalışmasının bütün zorluğunu gördüler, ama bu işi kotarabileceklerini de gösterdiler. İşleri yoluna koymak aylar aldı. Ama aylar geçti ve sıramız geldi. Güçsüz olduğumuz günler geride kaldı. Dev adımlarla ilerlemeye koyulduk. Or-

dudan ve disiplinden yoksun olduğumuz günler geride kaldı; yeni bir disiplin yarattık ve şimdi yeni yeni insanlar ordumuza katılıyor ve binlercesi hayatını bu uğurda feda ediyor

Bu demektir ki yeni disiplin, yoldaşça ittifak, bizi cephedeki mücadelede ve kırda *kulak*'lara karşı mücadelede yeniden eğitmiştir. Bu dönüm noktası zor oldu, ama şimdi işlerin ilerlemeye başladığını ve örgütsüz, kararnameyle kurulmuş sosyalizmden gerçek sosyalizme ilerlediğimizi hissediyoruz. Önümüzdeki başlıca görev emperyalizme karşı savaştır ve biz bu savaşı kazanmak zorundayız. Bu savaşın beraberinde getirdiği zorlukları ve tehlikeleri saklamıyoruz. Kızıl Ordu'da ruh halinin değiştiğini biliyoruz; ordumuz zaferler kazanmaya başladı, saflarında yeni proleter askeri okullarda eğitim almış binlerce subay ve savaşın zorlu tezgâhından geçmek dışında hiçbir eğitim almamış olan başka binlerce subay var. Dolayısıyla hiç abartmadan, ama tehlikeyi de tümüyle dikkate alarak şunu söyleyebiliriz: Artık bir ordumuz var ve bu ordu bir disiplin kurmuş ve başarıyla savaşacak düzeye erişmiştir. Güney cephemiz yalnızca bir cephe değildir; İngiliz ve Fransız emperyalizmine karşı, dünyadaki en güçlü düşmana karşı bir cephedir. Ama korkmuyoruz, zira düşmanın içerideki düşmanla başa çıkamayacağını biliyoruz.

Üç ay önce, Almanya'da devrim olabileceğini söylediğimizde üstümüze gülüyorlardı. Almanya'da devrim olacağına ancak hafiften kafayı sıyırmış olan Bolşevikler inanır diyorlardı. Yalnızca bütün burjuvazi değil, aynı zamanda Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler de Bolşeviklerin yurtseverliğe ihanet ettiğini ve Almanya'da devrimin imkânsız olduğunu söylüyorlardı. Ama biz orada yardımımıza ihtiyaç duyulduğunu, bu yardımı sağlamak için her şeyimizi feda etmek ve en

ağır barış şartlarını bile kabul etmek zorunda olduğumuzu biliyorduk. Bu insanlar daha birkaç ay önce böyle konuşuyor ve bize haklı olduklarını ispatlamaya çalışıyorlardı, ama Almanya şu birkaç ay içinde güçlü bir imparatorluktan çürümüş bir gemi enkazına dönüştü. Onu iskartaya çıkaran güç Amerika'da ve İngiltere'de de faaliyet yürütüyor; bugün zayıf olabilir, ama İngiliz ve Fransızların Rusya'yı ele geçirmek için atmaya çalıştıkları her adımda, Almanların yaptığı gibi Ukrayna'yı işgal etmek için atmaya çalıştıkları her adımda, bu güç gittikçe daha da büyüyecek ve İspanyol gribinden bile daha sıkı bir güç haline gelecektir.

İşte bu yüzden yoldaşlar, her sınıf bilinçli işçinin şu an başlıca görevi, kitleler durumun vahametini tümüyle kavrayamayabilecek olsalar da, onlardan bir şey saklamayıp bütün hakikati ortaya koymaktır. Kitleler hakikati duyacak kadar olgundurlar. Beyaz muhafızları olduğu gibi dünya emperyalizmini de alt etmek zorundayız. Yalnızca bu düşmanı değil, daha güçlü olan düşmanı da alt etmek zorundayız ve edeceğiz de. Bunun için Kızıl Ordu'ya her şeyden daha çok ihtiyacımız var. Sovyet Rusya'da her örgüt her zaman esas dikkatini orduya ayırmalıdır. Bugün her şey açıkken, savaş ve ordunun güçlendirilmesi ilk sırayı almalıdır. Karşı-devrimle başa çıkacağımızdan adımız gibi eminiz. Güçlerimiz olduğunu biliyoruz, ama İngiliz ve Fransız emperyalizminin bizden daha güçlü olduğunu da biliyoruz ve emekçi kitlelerin de bunu çok açık bir şekilde kavramasını istiyoruz. Ordunun on kat, yirmi kat daha güçlü olması gerektiğini söylüyoruz; disiplinimizi artırmaya devam etmeliyiz ve her sınıf bilinçli, aydınlanmış, örgütlü ve gerçek önder bu işe on kat daha fazla ilgi ve alaka göstermelidir. İşte o zaman dünya devriminin bu ilerleyişi savaşta yenil-

giye uğramış ülkelerle sınırlı kalmayacaktır. Devrim muzaffer ülkelerde de başlıyor. Güçlerimiz her geçen gün artacaktır ve bu sürekli artış dün olduğu gibi bugün de dünya sosyalizminin zafere ulaşacağına dair başlıca ve kesin teminatımızdır! (*Lenin yoldaşın konuşması güçlü alkışlarla tekrar tekrar kesilir ve coşkulu sloganlarla sonlanır. Herkes ayağa kalkıp dünya devriminin önderini selamlar.*)

Gazete haberi şeklinde 23 Ekim 1918'de *Pravda*'nın 229. sayısında ve *Izvestiya*'nın 231. sayısında yayınlandı; Tam metin halinde ilk kez 1919'da *Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu, Beşinci Toplantı Tutanakları* (Moskova) kitabında yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 28, s. 113-126.

MARX-ENGELS ANITININ AÇILIŞ TÖRENİNDE YAPILAN KONUŞMA

7 Kasım 1918



Dünya işçi devriminin önderleri Marx ve Engels'in anısına dikilmiş bir anıtın açılışını yapıyoruz.

İnsanlık asırlar boyunca milyonlarca emekçiye eziyet eden bir avuç sömürücünün baskısı altında ezildi, hırpalandı, takatsiz bırakıldı. Ama eskinin sömürücüleri olan toprak sahipleri örgütsüz, dağınık ve cahil olan köylü serfleri soymuş ve baskı altına almışken, yeni dönemin sömürücüleri olan kapitalistler ezilen halkın öncüsüyle, yani şehirli fabrika ya da sanayi işçileriyle yüz yüze geldiler. İşçileri fabrika birleştirmiş, şehir hayatı aydınlatmış, ortak grev mücadelesi ve devrimci eylem çelikleştirmiştir.

Kapitalizmin çöküşünün ve insanın insan tarafından sömürüsünün son bulacağı komünizme geçişin kaçınılmaz olduğunu bilimsel olarak kanıtlamak Marx ve Engels'in büyük tarihsel başarısıydı.

Dünya işçilerine rollerini, görevlerini, amaçlarını, yani sermayeye karşı devrimci mücadelede ayağa kalkacak ilk kesim olacaklarını ve bu mücadelede *bütün* emekçi ve sömürülen kitleleri kendi etraflarında birleştireceklerini göstermek Marx ve Engels'in büyük tarihsel başarısıydı.

Bu büyük sosyalistlerin kehanetinin gerçekleşmeye başladığı harika bir zamanda yaşıyoruz. Proletaryanın sosyalist dünya devriminin şafağının birkaç ülkede söktüğünü hepimiz görüyoruz. Ulusların emperyalist vahşette katledilmelerinin anlatılmaz dehşeti her yerde ezilenlerin kahramanca ayaklanmasına yol açıyor ve kurtuluş mücadelesinde güçlerine güç katıyor.

Marx ve Engels'e adanan bu anıt milyonlarca işçi ve köylüye bu mücadelede yalnız olmadığımızı tekrar tekrar hatırlatacaktır. Bizimle beraber ileri ülkelerin işçileri de ayağa kalkıyorlar. Hem onları hem de bizi hâlâ zorlu savaşımlar bekliyor. Ortak mücadelemizle kapitalist baskıyı yok edeceğiz ve sonunda sosyalizm kazanacaktır!

Kısa haber halinde 9 Kasım 1918'de
Pravda'nın 242. sayısında yayınlandı;
Tam metin halinde ilk kez 3 Nisan 1924'te
Pravda'nın 76. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 28, s. 165-166.

PRESNYA BÖLGESİ İŞÇİ KONERANSI'NDA YAPILAN KONUŞMA

14 Aralık 1918



Yoldaşlar, bugün tartışmak için belirlenmiş iki sorunu ele alacağım. Bunlardan ilki uluslararası duruma, ikincisi de küçük burjuva demokrat partilere ilişkindir.

Öncelikle uluslararası durum hakkında birkaç söz söylemek istiyorum. Bildiğiniz üzere, İngiliz, Fransız ve Amerikan emperyalistleri Sovyet Rusya Cumhuriyeti'ne karşı büyük bir seferberlik ilan ettiler. Bu emperyalistler kendi işçileri arasında Bolşevikler aleyhinde ajitasyon yapıyor, Bolşevikleri çoğunluğu hiçe saymakla ve azınlığa yaslanmakla suçluyorlar. Fransa ve İngiltere'deki gazetelerin ezici çoğunluğu burjuvazinin elinde olduğundan, Sovyet hükümeti aleyhinde söyle-

nen yalanlar çok çabuk ve rahat bir şekilde yayılmaktadır. İşte bu yüzden Bolşevikleri Rusya'da yalnızca azınlığın desteklediği gibi gülünç ve saçma bir hikâyeye cevap vermeye bile değmez. Bu yalan çürütülmeye bile değmez, çünkü burada olup bitenler hakkında az da olsa bir şey bilen herkes bu hikâyenin ne kadar gülünç olduğunu biliyor. Ama İngiliz, Fransız ve Amerikan gazetelerine baktığımızda -bu arada yeri gelmişken belirteyim, elimize yalnızca burjuva gazeteleri geçtiğinden yalnızca bu gazetelere bakabiliyoruz- burjuvazinin hâlâ bu yalanları yaydığını görüyoruz.

Sovyet Rusya'da oy hakkı olmayan ve ülkenin siyasal hayatında yer alma ya da söz söyleme hakkı olmayan tek kesim sömürücüler, yani çalışmayıp başkalarının emeğini sömürerek geçinenlerdir. Nüfusun geneli içinde bu insanlar çok küçük bir azınlıktır. Kentlerde kaç kişinin ücretli emek sömürüsüyle geçindiğini tahmin edebilirsiniz. Toprakta özel mülkiyet kalkmıştır. Toprak sahiplerinin mülklerine el konmuş ve Stolipin döneminde de köylüleri soymaya devam etmiş olan kiracıların elinden toprakları alınmıştır. Dolayısıyla kırda da başkalarının emeğini sömürenlerin sayısı azdır. Fakat Sovyet hükümeti onlara oy hakkından mahrum kalacaklarını söylemedi. Biz başkalarının emeğini sömürmekten vazgeçtiği takdirde herkesin devlet yönetimine katılma hakkı olduğunu tanıyoruz dedi. Eğer işçi olmak istiyorsanız, ne âlâ. Ama yok, eğer sömürücü olmak istiyorsanız, sizi oy hakkından mahrum bırakmakla kalmayacağız, başkalarının emeğiyle geçinmenize de engel olacağız.

Anayasamızın bu temel ilkeleri Sovyet hükümetinin emekçilere yaslandığını ve yalnızca onlara ülkeyi yönetme fırsatı sunduğunu açıkça göstermektedir. Hükümet halkın engin, ezici çoğunluğuna yaslanmaktadır. Her Sovyet kongresi -ki bu zamana

kadar altı kongre gerçekleşmiştir- işçilerin, köylülerin ve Kızıl Ordu temsilcilerinin, başkalarının emeğiyle değil, kendi emeğiyle geçinen halkın çoğunluğunun temsilcilerinin, Sovyet hükümeti için giderek daha sağlam bir temel oluşturduğunu gösteriyor. Birinci Sovyetler Kongresi, Rusya'nın emperyalist savaşa devam eden bir burjuva cumhuriyeti olduğu Haziran 1917'de gerçekleşmişti. Kerenski'nin askerleri saldırıya sürüklediği ve muharebede milyonların öldürüldüğü bir dönemdi. O kongrede komünistlerin, başka bir deyişle Bolşeviklerin sayısı yalnızca yüzde 13'tü, yani yedide birdi. İşçi ve köylü hükümetine zemin hazırlayan İkinci Sovyetler Kongresi'nde Bolşevikler yüzde 51'e, yani yarı sayıya ulaşmışlardı. Bu yılın Temmuz ayındaki Beşinci Kongre'deyse Bolşeviklerin oranı yüzde 66'ya ulaştı. Sol S-R'ler işte o zaman, Bolşevizmin ne kadar hızlı büyüdüğünü görerek düşüncesizce bir eyleme giriştiler, ama bunu yapmakla tamamen parçalandılar. Bu bölünmeden üç ayrı parti doğdu ve bunlardan biri olan Narodnik komünistler, Kolegayev gibi önde gelen bazı kişilerle birlikte Bolşeviklere katıldılar.

Altıncı Kongre'de Bolşeviklerin oranı yüzde 97'ydi, yani bütün Rusya'daki işçi ve köylülerin neredeyse bütün temsilcileri bizdendi. Bu durum, emekçi kitlelerin ezici çoğunluğunun Sovyet hükümeti etrafında birleştiğini gösterdiği gibi, Bolşevikleri yalnızca bir azınlığın desteklediği şeklinde burjuvazi tarafından anlatılan masalların ne kadar aptalca ve gülünç olduğunun da bir kanıtıdır. Burjuvazinin bu yalanlarının arkasında, Çarlık hükümetinin kapitalistlere 17 milyarlık borcu, hani şu bizim reddettiğimiz ve ödemeyeceğimizi beyan ettiğimiz 17 milyarlık borç yatıyor. Eski egemenlerin diyetini ödemeye hiç niyetimiz yok. Ortada bir borç olduğunu kabul ediyoruz, ama diyoruz ki: 'Çok güzel, borç sizin borcunuz, kendi aranızda an-

laşın.' İtilaf devletleri borcun acısını bizden çıkarmak ve toprak sahipleriyle Çarın iktidarını yeniden kurmak istiyorlar. Arhangelsk'te, Samara'da, Sibirya'da neler yaptıklarını biliyoruz. Buralarda, Brest-Litovsk Barış Antlaşması'ndan sonra düşmanca tutum alan ve Alman devrimine bel bağlamakla yanlış yaptığımızı düşünen Sağ S-R'ler ve Menşevikler bile artık, özel mülkiyetin ve toprak sahiplerinin egemenliğinin İngiliz ve Çek askerlerinin yardımıyla yeniden tesis edildiğinden ve kendilerinin kapı dışarı edildiğinden eminler.

İngiliz ve Fransız gazeteleri hakikati gizliyor olsalar da, görünen o ki o kendi yolunu bir şekilde buluyor İşçiler Rusya'daki devrimin kendi devrimleri, bir işçi devrimi, bir sosyalist devrim olduğunu hissediyor ve anlıyorlar. Fransa ve İngiltere'de bile işçi hareketi şu anda, "Askerler Rusya'dan geri çekilsin!" ve "Rusya'ya karşı savaşan canidir!" gibi sloganları dillendiriyor. Geçenlerde Londra'da Albert Salonu'nda sosyalist bir gösteri tertip edildi ve İngiliz hükümetinin onca engellemesine karşın elimize ulaşan bilgilere göre, bu toplantıda "Rusya'dan askerler geri çekilsin!" talebi dile getirilmiş ve bütün işçi önderleri hükümetin politikalarını soygunculuk ve şiddet eylemi olarak mahkûm etmişler. Ayrıca bir dönem İskoçya'da öğretmenlik yapmış olan Maclean'in başlıca sanayi bölgelerinde grev çağrısında bulunduğunu ve savaşı bir yağmacılık savaşı olarak mahkûm ettiğini biliyoruz. Maclean daha önce de hapse atılmıştı. Sonra yeniden hapse atıldı. Ama Avrupa'da devrimci hareket yükseldiğinde Maclean salıverildi, Kuzey İngiltere'deki ve İskoçya'daki en büyük şehirlerden biri olan Glasgow'dan seçimlerde aday oldu. Bu da gösteriyor ki İngiliz işçi hareketi ve devrimci talepleri büyük bir etki yaratmaktadır. İngiliz hükümeti Maclean'i, en azılı düşmanını,

kendisini bir Britanyalı Bolşevik diye adlandırmaktan gurur duyan adamı serbest bırakmak zorunda kalmıştır.

İşçilerin hâlâ şovenizmin tesiri altında oldukları ve savaşın yalnızca ülke savunması için yürütüldüğünü düşündükleri Fransa'da devrimci ruh hali güçleniyor. İngiltere ve Fransa'nın Almanları yenmiş olduğu şu anda, bildiğiniz gibi galip ülkeler Fransızlara Brest-Litovsk Barış Antlaşması'ndan yüz kat daha ağır bir anlaşma dayattılar. Bugün Avrupa'da devrim bir gerçeklik haline gelmiştir. Almanya'yı Kayzer'den ve militarizmden kurtaracağını söyleyerek övünen İtilaf devletleri, bir zamanlar, Rusya'nın karanlıkta olduğu, Rus askerlerinin Çar tarafından Macar Devrimi'ni boğmak üzere seferber edildiği I. Nikola döneminde oynadığı rolü oynuyorlar. Bu bahsettiğim bundan altmış yıl önce serflik dönemindeydi. Oysa bugün, özgür Britanya ve diğer ülkeler cellata dönüştüler ve devrimi boğazlayıp hakikati bastırabilecek kadar güçlü olduklarını düşünüyorlar. Ama bu hakikat hem İngiltere'de hem de Fransa'da her türlü engelin üstesinden gelecek; işçiler aldatıldıklarını ve Fransa'yı ya da İngiltere'yi özgürleştirmek için değil, başka bir ülkeyi soymak için savaşa sürüklendiklerini fark edeceklerdir. Şu an Fransız Sosyalist Partisi'nde, daha önceden anavatan savunmasından yana olan, oysa şimdi Sovyet hükümetini içtenlikle selamlayıp Rusya'ya askeri müdahaleye karşı çıkan kişiler olduğunu duyuyoruz.

Diğer yandan İngiliz ve Fransız emperyalistleri Rusya'yı tehdit ediyor ve Krasnov'larla Dutov'lara destek verip monarşinin yeniden kurulmasına yardım ediyorlar, böylece özgür bir ulusu aldatabileceklerini düşünüyorlar Emperyalistlerin askeri açıdan bizden daha güçlü olduğunu biliyoruz. Bunu zaten uzun zaman önce biliyorduk ve söylemekten de hiçbir za-

man çekinmedik. Engelleri kaldırmak ve soyguncularla yağmacıları püskürtmek üzere Kızıl Ordu'ya yardım etmesi için herkese çağrıda bulunduk. İnsanlar, "İngiliz ve Fransız emperyalizmi daha güçlüyse, o zaman savaşmanın ne âlemi var?" dediğinde, biz şöyle dedik: "Brest-Litovsk Antlaşması'nı hatırlıyor musunuz? Bütün Rus burjuvazisi Bolşevikler Rusya'yı Almanlara peşkeş çekiyor diye bağırmıyorlar mıydı? Bolşeviklerin Alman Devrimi'ne bel bağlamakla bir mucize beklediklerini söylemiyorlar mıydı?" Alman emperyalizmi o dönemde bizden çok daha güçlüydü ve Rusya'yı yağmalamasının önünde hiçbir engel yoktu, çünkü ordumuz yoktu. Eski ordu savaşamazdı ve savaşmayacaktı, çünkü insanlar savaşta öylesine tükenmişlerdi ki savaşacak dermanları kalmamıştı. O dönemde neler olduğunu bilen herkes şunu anlıyor: Kendimizi savunacak durumda değildik ve Rusya Kayzer'in cellatlarının eline düşmek üzereydi. Ama birkaç ay sonra, Almanlar aynı Rusya'da öyle bir belaya bulaştılar ve öyle bir direnişle karşılaştılar ki, Alman askerleri arasında yürütülen ajitasyondan başları o kadar ağrıdı ki, şimdi, Petrograd'daki Kuzey Komünü'nün başkanı olan Zinovyev'den bizzat aldığım bilgiye göre, Alman temsilcileri tabanları yağlarken Alman konsolosu şöyle diyormuş: "Şimdi bu işten asıl kim kârlı çıktı, biz mi onlar mı söylemek zor." Bizden çok daha kuvvetli olan Alman askerlerine Bolşevik salgınının sirayet ettiğini anlamış! Ve Almanya bugün bir devrimin pençesindedir, Almanya'da Sovyet iktidarı için bir mücadele yürüyor. Bolşeviklerin iflas ettiğinin belgesi olarak sunulan Brest-Litovsk Antlaşması'nın mevcut konumumuza ulaşmamızı sağlayan bir sıçrama tahtası olduğu anlaşıldı. Konumumuzu sağlamlaştırdıktan sonra, şimdi de bir Kızıl Ordu oluşturmaya başladık. Fakat Alman askerleri Bolşevizm-

den yana şifayı kapmışlardır ve görünüşteki zaferlerin aslında Alman emperyalizminin tamamen çöküşüne giden yolda bir adım olduğu, dünya devriminin ilerletilmesi ve geliştirilmesi yolunda bir ara basamak olduğu anlaşılmıştır.

Brest-Litovsk Antlaşması döneminde yapayalnızdık. Bütün Avrupa Rusya Devrimi'ni istisnai bir olay sayıyordu. Onların gözünde devrimimiz 'Asya'ya özgü bir devrim'di, alelacele başlamış, Çarlığı tam da Rusya geri bir ülke olduğu için alaşağı etmiş ve yine bu geriliğinden ötürü çabucak mülkiyeti kaldırmaya girişip sosyalist devrime ilerlemişti. Oysa Rusya Devrimi'nin arkasındaki diğer sebebi unutmuşlardı: Rusya'nın başka alternatifi yoktu. Savaş her yerde öyle bir yıkıma ve açlığa yol açmıştı, halkı ve askerleri o kadar canından bezdirmişti ki uzun zamandır aldatıldıklarını ve Rusya için tek çıkış yolunun devrim olduğunu anlamışlardı.

Almanlara kendilerini Rus istilasına karşı savunmaları gerektiği söylenmişti. Şimdi bu yalan her geçen gün daha da açığa çıkıyor. Alman kapitalistleri ve generalleri Rusya sosyalist olduktan sonra da askerlerini Rusya üzerine sürmeye devam ettiler. En anlayışsız Alman askeri bile dört yıl boyunca sürekli aldatıldığını ve Alman kapitalistleri Rusya'yı yağmalasın diye savaşa gönderildiğini anladı. Alman emperyalizminin çöküşüne ve Almanya'da devrime yol açan şey her geçen gün ve saat Fransa'da, İngiltere'de ve diğer ülkelerde devrimi daha da yakınlaştırıyor. Biz devrimi yaptığımızda yalnızdık. Ama şimdi değiliz. Bugün Berlin'de, Avusturya'da, Macaristan'da devrim başladı; İsviçre'de, Hollanda'da ve Danimarka'da, yani savaşın bulaşmadığı özgür ülkelerde bile devrimci hareket güçleniyor ve işçiler Sovyetlerin kurulmasını talep ediyorlar. Artık başka hiçbir alternatifin olmadığı görünüyor. Bütün dün-

yada devrim olgunlaşıyor. Başı biz çektik ve müttefiklerimiz, bütün Avrupa işçileri bizi yakalayana kadar devrimi savunmak zorundayız. Bu ülkelerin hükümetleri ne kadar çamura bulanırsa, müttefiklerimiz de bize o kadar yaklaşacaktır.

Almanlar olayın hâkimi olduklarını düşündükleri Brest-Litovsk Antlaşması döneminde aslında uçurumun bir adım ötesinde duruyorlardı. Bugünse İngiltere ve Fransa, Almanya'nın bize dayattığından çok daha ağır ve iğrenç olan barış şartlarını Almanlara dayatarak, bir uçurumun kenarında duruyorlar. Ne kadar yalan söylerlerse söylesinler, yok oluşun yalnızca birkaç adım ötesinde duruyorlar. Bu felaketten ödleri kopuyor, her geçen gün yalanları daha da açığa çıkıyor. Bizse şunu diyoruz: Bu emperyalistler gazetelerinde ne kadar yalan söylerlerse söylesinler, bizim davamız güçlüdür, onlarınkinden çok daha güçlüdür, çünkü her yerde desteğini sınıf bilinçli işçi kitlelerinden alıyor; bu sınıf bilinci dört yıl boyunca bütün dünyayı kana boyamış olan savaştan doğdu. Eski hükümetler bu savaştan çıkıp cennet bahçesine girmeyecekler. Eski hükümetler şu an dünya Bolşevizmiyle karşı karşıya olduklarını söylüyorlar. İşçiler Rusya'da neler olup bittiğini biliyorlar: Toprak sahipleri ve kapitalistler def ediliyorlar ve şimdi satılık adamları, yabancı askerleri yardıma çağırıyorlar. Durum şu an herkesin gözünde açık. İşçiler her yerde neler olup bittiğini fark ediyorlar. Emperyalistlerin bütün barbarlığı ve vahşetine rağmen cesurca savaşa atılıyoruz, çünkü Rusya'da atacakları her adımın felakete doğru atılmış bir adım olacağını ve Ukrayna dönüşünde yanlarında ekmek yerine Bolşevizmi getiren Alman askerlerinden daha ileriye gidemeyeceklerini biliyoruz.

Rusya'da iktidar şu an işçi kitlelerinin elinde; iktidarı kaybettikleri takdirde bu kanlı, korkunç savaşın yol açtığı

yaraları hiç kimse asla sağaltamayacak. İktidarı eski kapitalistlerin eline bırakmak, savaşın bütün yükünü bütün masrafı ödemek zorunda kalacak olan emekçi kitlelerin omuzlaması anlamına gelecektir.

İngiltere, Amerika ve Japonya şu an ganimeti paylaşmak için savaşıyorlar. Her şey bölüşüldü. Wilson dünyanın en demokratik cumhuriyetinin başkanıdır. Peki, ne diyor? Orada insanlar barış yanlısı tek bir söz ettikleri için aşırı milliyetçi güruhlar tarafından sokak ortasında vuruluyorlar. Devrimcilikle hiçbir zaman alakası olmamış bir din adamı barış vaaz ettiği için sokak ortasında sürüklendikten sonra feci şekilde dövülüyor. En vahşi terörün hüküm sürdüğü yerlerde askerler şimdi devrimi ezmek, Alman devrimini bastırma tehdidinde bulunmak için kullanılıyor. Almanya'da devrim daha yakın zaman önce patlak verdi. Orada yakıcı olan soru şudur: Kurucu Meclis mi Sovyet hükümeti mi? Orada bütün burjuvazi Kurucu Meclis'ten yana ve bütün sosyalistler -Kayzer'e uşaklık etmiş, devrimci bir savaşa başlamaya cesaret edememiş olanlar-, onlar da Kurucu Meclis'ten yanalar. Sosyalistler şu an Kurucu Meclis'i savunurken, üç yılını hapiste geçirmiş olan Liebknecht, Rosa Luxemburg'la birlikte *Die Rote Fahne*'nin (Kızıl Bayrak) başında yer alıyor. Gazetenin bir sayısı dün Moskova'ya ulaştı. Çok zor ve olaylı bir yolculuk sonucu ulaştı ama. Gazetede bir dizi makale var; proletaryanın devrimci önderleri olan bütün yazarlar burjuvazinin halkı nasıl aldattığını anlatıyorlar. Almanya'da özgürlük kapitalistlerin elindeydi ve yalnızca onlar kendi gazetelerini yayınlıyorlardı. Ama *Die Rote Fahne*'nin yazdıklarına bakılırsa, artık yalnızca işçilerin ulusal zenginlikten yararlanma hakkı var Almanya'da devrim yalnızca bir aylık olmasına karşın, ülke iki kampa bölünmüş

durumdadır. Bütün hain sosyalistler Kurucu Meclis çığırtkanlığı yaparken, gerçek, dürüst sosyalistler, "Hepimiz işçi ve askerlerin iktidarını savunuyoruz," diyorlar. 'Aynı zamanda köylülerin' demiyorlar, çünkü Almanya'da birçok köylü aynı zamanda ücretli işçi çalıştırıyor. Bu yüzden 'işçilerin ve askerlerin iktidarı' diyorlar. Köylüler yerineyse 'küçük köylülerin' diyorlar. Sovyet iktidarı Almanya'da şimdiden bir hükümet biçimi haline gelmiştir.

Sovyet hükümeti dünya çapında bir hükümettir. Bu hükümet bugün eski burjuva devletinin yerini alıyor. Mülkiyeti, yani fabrikaları, bankaları ve matbaaları kapitalistlere bıraktığı sürece, cumhuriyet de, tıpkı krallık gibi, burjuvazinin halkı soyma biçimlerinden biridir. Bolşevikler dünya devriminin ilerlediğinden bahsederken haklıydılar. Dünya devrimi her ülkede farklı şekilde gelişiyor; bu elbette uzun zaman alacak ve çok kolay olmayacaktır. Kapitalistlerin haklarından hemen vazgeçeceğini düşünen bir sosyalist kötü bir sosyalisttir. Hayır, dünyanın hiçbir yerinde henüz bu kadar kibar kapitalistlere rastlanmadı. Sosyalizm ancak kapitalizmle mücadele içinde gelişebilir. Hiçbir egemen sınıf, iktidarını savaşmadan bırakmamıştır. Kapitalistler Bolşevizmin ne olduğunu biliyorlar. Eskiden şöyle diyorlardı: "Rusların aptallığı ve geri kalmışlığı orada bir tür hokus pokus deniyor, ama bundan hiçbir şey çıkmayacak. Rusya'da onlar hayalet kovalıyorlar." Ama bugün, aynı kapitalist beyzadeler bu devrimin dünya çapında bir yangın olduğunu ve yalnızca işçi hükümetinin zafere ulaşabileceğini fark ediyorlar Şu an Köy Yoksulları Komiteleri kuruyoruz. Almanya'da ise çoğu köylü ya tarım işçisidir ya da küçük çiftçidir. Büyük çiftçiler çoğu durumda toprak sahiplerinin Almanya'ya özgü biçimidir.

Dün İsviçre hükümeti temsilcimizi ülkeden kovdu ve biz bunun sebebini çok iyi biliyoruz. Fransız ve İngiliz emperyalistleri korkuya kapıldılar, çünkü temsilcimiz bize her gün Londra'da İngiliz işçilerinin "Kahrolsun Rusya'daki İngiliz güçleri!" sloganını dillendirdikleri mitinglere ilişkin telgraflar ve haberler yolluyordu. Keza Fransa hakkında da haberler geliyordu. Emperyalistler Rusya temsilcilerine ültimatomda bulundular. Sovyet hükümeti temsilcileri İsveç'ten de atıldılar ve Rusya'ya dönmeleri gerekiyor. Ama sevinmeleri için henüz çok erken. Bu zaferin kimseye yararı yok. Bu adım onları bir yere götürmeyecek. 'Müttefik güçler' hakikati ne kadar saklamaya, halklarını aldatmaya ve Sovyet Rusya temsilcilerinden kurtulmaya çalışırlarsa çalışsınlar, kitleler sonunda bütün hakikati öğrenecekler.

Size 'Müttefik güçleri' püskürtmek ve Kızıl Ordu'yu desteklemek için elinizden gelen bütün çabayı göstermeniz çağrısında bulunuyoruz. Kızıl Ordumuz yokken olanlar anlaşılabilirdi. Ama şimdi Kızıl Ordu'nun güçlendiğini ve muharebeler kazandığını görüyoruz. Ordumuz İngiliz kuvvetleriyle boğuşuyor. Üstelik ordumuzda işçi sınıfının içinden daha dün çıkıp gelmiş, askeri eğitimlerini daha dün tamamlamış subaylar var. Tutsaklardan edindiğimiz bilgilere göre, cumhuriyet anayasamızın İngilizce metnini okuduklarında kendi kendilerine, bu zamana kadar aldatıldıklarını, Sovyet Rusya'nın düşündükleri gibi olmadığını, Sovyet hükümetinin bir işçi hükümeti olduğunu söylüyorlarmış. Biz de diyoruz ki: "Evet yoldaşlar, biz yalnızca Sovyet Rusya için savaşmıyoruz, biz genel olarak, bütün dünyada bir işçi ve emekçi hükümeti kurulması için savaşıyoruz." Emperyalizmi dizginleyebildiğimiz sürece Alman devrimi güçlenecektir. Devrim başka yerlerde de güçlenecektir. İşte bu yüzden Avrupa'da buna ne ad veri-

liyor olursa olsun, dünya devrimi kendisine yaraşır şekilde dimdik durmuştur, diz çöken dünya emperyalizmi olacaktır. Durumumuz zor olabilir, ama haklı bir dava uğruna verdiğimiz bu savaşta yalnız olmadığınıza, bütün ülkelerdeki işçilerin yanımızda olduğuna eminiz.

Yoldaşlar, uluslararası durumumuza ilişkin bu sözlerin ardından, biraz da diğer konulara temas etmek istiyorum. Öncelikle küçük burjuva partilerinden bahsedeyim. Bu partiler kendilerini sosyalist zannediyorlar, ama değiller Kapitalist toplumda bankalar, yatırım bankaları, yardım dernekleri gibi kurumların 'karşılıklı yardım' kuruluşları olarak adlandırıldığını, ama aslında bunun doğru olmadığını, bu kurumların soygunculuğu gizleyen bir paravan işlevini gördüğünü biliyoruz. Rusya işçi sınıfı Krasnov'la savaşırken (aslında Krasnov askerlerimiz tarafından tutuklanmış, ama maalesef Petrogradlıların yüce gönüllüğüyle serbest bırakılmıştı), halkın yanında olduğunu savunan bu partiler, adını koyalım, Menşevik ve Sağ S-R'li beyzadeler burjuvazinin yanında yer aldılar. Bu küçük burjuva partileri ne tarafa, kapitalistlere mi yoksa işçilere mi gideceklerini hiçbir zaman bilemezler. Bu partiler bir gün zengin olacakları umuduyla yaşayan insanlardan oluşuyor. Çevrelerinde küçük mülk sahiplerinin kötü koşullarda yaşadığını ve bunların hepsinin de emekçi olduğunu her gün görüyorlar. Dolayısıyla bütün dünyada dağınık halde olan bu küçük burjuva partileri yalpalamaya başlamıştır. Bu yeni bir şey değil. Her zaman böyle oldu ve bizde de böyle olacak. Devrimimizin en zor dönemeci olan Brest-Litovsk Antlaşması imzalandığında, ordumuzun olmadığı ve kendi kendimize sosyalist faaliyetimizi bir an olsun bırakmayacağız diye diye barış antlaşması yapmak zorunda olduğu-

muz bir dönemde hepsi de bizi yüzüstü bırakıp gitmişti. Rusya'nın sosyalist devrim için en büyük fedakârlığı yaptığını unuttular ve Kurucu Meclis savunucularının safına geçtiler. Sonra soluğu Samara ve Sibirya'da aldılar. Şimdi oradan da kovuluyorlar ve önlerindeki tek tercihin toprak sahipleri hükümeti ile Bolşevik hükümet arasında seçim yapmak olduğunu görüyorlar. Bunun orta yolu yok. Ya ezilenlerin hükümeti ya da ezenlerin hükümeti! Bütün yoksul köylüler yalnızca bizi takip edebilir. Ama onlar ancak eski rejimin önünde el pençe divan durmadığımızı ve her şeyi halkın iyiliği için yaptığımızı gördüklerinde peşimizden geleceklerdir. Korkunç koşullara ve kıtlığa rağmen bütün yıl boyunca halkın desteğini alabilecek tek bir hükümet vardı, o da Sovyet hükümetiydi. İşçi ve köylüler savaş ne kadar kötü sürerse sürsün, işçi-köylü hükümetinin kapitalist sömürücülere karşı elinden geleni ardına koymayacağını ve böylece savaşın yükünün işçilere değil, bu beyzadelerin omuzlarına bindirileceğini anlıyorlar. Zaten her şey ortada, işçi-köylü hükümeti bir yılı aşkın süredir halkın desteğini arkasına almış durumdadır.

Bugün, Alınan devriminin başlamasıyla birlikte Menşevikler ve S-R'ler makas değiştirmeye başlıyorlar İçlerinde en iyileri sosyalizm için savaştılar. Ama Bolşeviklerin hayalet kovaladığını, bir mucize peşinde koştuğunu düşünüyorlardı. Şimdi Bolşeviklerin bekledikleri şeyin bir hayal değil, gerçeğin ta kendisi olduğunu görüyorlar. Dünya devriminin başladığını ve bütün dünyada ilerlediğini görüyorlar. Menşevikler ve S-R'ler arasındaki en iyi unsurlar hatalarından ötürü pişman olmaya başlıyor ve Sovyet hükümetinin Rusya'ya özgü değil, dünya çapında bir işçi hükümeti olduğunu ve Kurucu Meclis'le sorunların çözülemeyeceğini fark ediyorlar.

İngiltere, Fransa ve Amerika bugün, artık dünya devrimi başladığına göre, dış düşmanları kalmadığını biliyorlar. Her yerde düşman ülke içinden çıkıyor. Yeni bir dönemeç noktasındayız; Menşevikler ve sağ S-R'ler yalpalamaya başlıyor, içlerindeki en iyi unsurlar Bolşevikleri takip ediyor ve Kurucu Meclis'le yatıp Kurucu Meclis'le kalkmalarına karşın yine de Beyaz Muhafızların yanında yer almaktan kurtulamadıklarını görüyorlar. Şu an bütün dünyada sorun aynıdır: Ya Sovyet iktidarı ya da savaşta 10 milyon kişiyi öldürmüş, 20 milyon kişiyi sakat bırakmış ve şimdi de diğer ülkeleri yağmalamaya devam eden yağmacıların iktidarı.

İşte yoldaşlar, küçük burjuva demokratlarının yalpalamasına yol açan sorun budur Biz bu partilerin her zaman yalpalacağını ve yalpalayacağını biliyoruz. Çoğu insan görüşlerini doğrudan kendi deneyimleriyle, yaşayarak öğrenir ve kitaplara ya da laflara inancı yoktur. Biz orta halli köylüye düşman olmadığımızı ve kendisini ezmek gibi bir amacımızın olmadığını söylüyoruz. Eğer yereldeki bir Sovyet kurumu orta köylüye sert vurursa ve onu yaralarsa, bu Sovyet nasıl hareket etmesi gerektiğini bilmediği için hemen azledilmelidir Orta halli, küçük burjuva demokratlar her zaman yalpalayacaktır Eğer bir sarkaç gibi bizim tarafa sallanırlarsa, desteğimizi esirgememeliyiz. Tavrımız şu olmalı: 'İşimize taş koyarsanız, sizinle işimiz olmaz. Ama yardım etmeye hazırsanız, buyrun gelin, kapımız size açık. Menşevikler arasında farklı gruplar var. Örneğin "artık salt eleştiriyi bir kenara bırakıp eylemlerimizle yardım etmeliyiz diyen 'eylemciler' grubu var. Çeklerle savaşacağımızı ve onlara yardım edenlere acımayacağımızı söyledik. Ama hatalarını anlayan kişileri affetmeyi bilmeli ve onlara yumuşak davranmalıyız. İşçi ile kapitalist arasında orta yerde du-

ran biri her zaman yalpalayacaktır. Birçok insan Sovyet hükümetinin ömrünün çok uzun olmayacağını düşünüyordu, ama yanılan onlar oldu. Avrupa emperyalizmi hükümetimizi deviremez. Devrim şimdi bütün dünyaya yayılıyor. Ve biz öncesinde yalpalamış olmasına karşın şimdi hatasını anlamış olan herkesi bizimle birlikte saf tutmaya çağırıyoruz. Onları geri çevirmeyeceğiz. Öncesinde ne yapmış olursa olsun, önceden yalpalamış olsun ya da olmasın, bir insan samimi olduğu sürece bizim safımıza geçmesini sağlamak için çaba harcamalıyız. Artık hiç kimseden korkmayacak kadar güçlüyüz. Hepsini yutabiliriz. Ama onlar bizi yutamazlar. Bu partilerin yalpalamaya mahkûm olduğunu unutmayın. Bugün sarkaç bir tarafa sallanıyor, yarın öbür tarafa sallanacak. Biz işçilerin ve ezilenlerin proleter partisi olarak kalmaya devam etmeliyiz. Şu anda bütün Rusya'nın sorumluluğu üzerimizde ve başkasının emeğiyle geçinenler dışında düşmanımız yok. Başka kesimleri düşmanımız olarak görmeyelim. Onlar yalnızca yalpalıyorlar. Ama sırf yalpalıyorlar diye düşmanımız da değillerdir.

Şimdi, bir sorun daha var. Iaşe sorunu. Hepinizin bildiği üzere, sonbaharda biraz ilerlemiş olan iaşe durumumuz şu an yeniden gerilemektedir. İnsanlar bir kez daha açlıktan kırılıyorlar ve işler bahara kadar daha da kötüleşecek. Demiryolu ulaşımımız tam bir hercümerç içinde. Her şey bir tarafa, eve dönen savaş tutsakları ulaşım kapasitesini fazlasıyla doldurıyor. Almanya'dan yurda dönen 2 milyon insan var. Bu 2 milyon insan tamamen bitap vaziyettedir. Bu insanlar korkunç bir açlık çektiler. Bu insanlar artık insan değil, gölgedir, insan iskeletidir. Ulaşım ağımız içeridekı savaştan daha çok hasar gördü. Ne bir lokomotifimiz ne de yolcu vagonumuz var Ve iaşe sorunu gerçekten kötüleşiyor. Durumun ciddiyetini dikkate

alarak, Halk Komiserleri Konseyi şöyle diyor: Artık bir ordumuz var ve dahası tek tek her alayda parti hücreleri tarafından tesis edilmiş bir disiplin kurmuş durumdayız. Subayların çoğunluğu artık zengin çocuklarından değil, işçilerden oluşuyor. Eğer bu subaylar şu an işçi sınıfının ülkeyi yönetecek kişiler ve aynı zamanda Kızıl subaylar bulması gerektiğini takdir ederlerse, o zaman sosyalist ordu Kızıl subayların varlığıyla yenilenmiş subay kadrosuyla gerçekten sosyalist olacaktır. Atılımın başladığını biliyoruz. Bir ordumuz var. Bu ordu yeni bir disipline sahip. Disiplini parti hücreleri, işçiler ve komiserler sağlıyor; bunlar yüz binler halinde cepheye gittiler, orada işçi ve köylülere savaşın ne amaçla yürütüldüğünü açıkladılar. İşte bu sebeple ordumuzda bir atılım başladı. İşte bu sebeple yaşanan atılımın büyük bir etkisi oldu. İngiliz gazeteleri Rusya'da şu an ciddi bir düşmanla karşı karşıya olduklarını yazıyorlar.

İaşe tedariki ve dağıtımı işi için kötü bir aygıta sahip olduğumuzun gayet farkındayız. Maalesef dolandırıcılık ve soygunculuk yapan kimi kesimler bu işe sızmış durumdadırlar. Demiryolu işçileri arasında işin bütün yükünü sırtlayanların Sovyet hükümetinin yanında olduğunu da biliyoruz. Ama tepedekiler eski rejimi destekliyorlar ve ya sabotaja yol açıyor ya da hevesle çalışmıyorlar.

Yoldaşlar, bu savaşın devrimci bir savaş olduğunu biliyorsunuz. Ülkedeki bütün güçler bu savaş için bir araya toplanmalıdır. Bütün ülke devrimci bir karargâha dönüştürülmeli, herkes yardıma koşmalıdır. Ama yardım derken yalnızca herkesin cepheye gitmesini kastetmiyoruz, aynı zamanda herkesi özgürlüğe götüren ve Sovyet hükümetinin desteğini oluşturan sınıf, devletiyle birlikte ülkeyi yönetmelidir diyoruz, çünkü bu hakka yalnızca o sahiptir. İşçi sınıfının gerek yönetimden

gerekse eğitimden bu kadar uzun süre uzak tutulmuş olmasından kaynaklı olarak güçlükler yaşanabileceğini biliyoruz. İşçilerin her şeyi bir anda öğrenirken yaşadıkları güçlükleri biliyoruz. Ne var ki askeri meselelerde, yani en zor ve en tehlikeli alanda atılımı gerçekleştiren bizzat işçi sınıfıydı. Siyasal açıdan bilinçli işçi sınıfı iaşe temininde ve demiryollarında da benzer bir atılım gerçekleştirmemize yardımcı olmalıdır. Her demiryolu işçisi ve her iaşe çalışanı kendisini görev başındaki bir asker olarak görmeli, açlığa karşı savaştığını unutmamalı ve eski bürokratik alışkanlıklarını bir kenara atmalıdır Önceki gün bir iaşe işçi müfettişliği kurulması için bir kararname geçirdik. Kendi kendimize dedik ki, demiryolu aygıtında bir atılım gerçekleştirmek için, buradan bir tür Kızıl Ordu yaratmak için işçilerin katılımına ihtiyacımız var. Kitlelerle bağ kurun. Kurslar tertip edin, eğitim verin, onlardan komiserler yaratın. Ancak onlar kadrolar yetiştirdikleri takdirde eski memurlar ordusunu erzak tedariki işinden sorumlu bir tür sosyalist Kızıl Ordu'ya, yani işçilerin önderlik ettiği ve tıpkı cephede savaşıp ölen Kızıl subaylar gibi zorla değil, kendi özgür iradeleriyle, sosyalist bir cumhuriyet için öldükleri bilinciyle hareket eden bir orduya dönüştürebilirler

Kısa haber halinde 18 Aralık 1918'de
Pravda'nın 275. sayısında yayınlandı,
Tam metin halinde ilk kez Lenin'in Rusça
Toplu Eserler'inin dördüncü baskısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 28, s. 354-366.

PETROGRAD SOVYETİ OTURUMU

12 Mart 1919



HALK KOMİSERLERİ KONSEYİ'NİN İÇ VE DIŞ POLİTİKASI HAKKINDA RAPOR

KISA GAZETE HABERİ

(*Lenin kürsüye çıktığında uzun ve coşkulu alkışlarla karşılanır. Herkes ayağa kalkar.*)

"Bu salon bana Petrograd Sovyeti'nde ilk kez konuşma yaptığım zamanı hatırlatıyor. O dönemde Sovyetlerde Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler egemendi. Yakın geçmişi çok çabuk unuttuk, ama bugün devrimin başka ülkelerdeki gelişme tarzı bize yakın zaman önce yaşadıklarımızı hatırlatıyor. Eskiden, sınıf karşıtlıklarının çok daha gelişkin olduğu Ba-

ti'da, kapitalizmin daha yoğun gelişiminden ötürü, devrimin Rusya'dakinden biraz daha farklı bir seyir izleyeceği ve iktidarın burjuvaziden doğrudan proletaryaya geçeceği düşünülürdü. Oysa Almanya'daki olaylar tersine işaret ediyor. Alman burjuvazisi kafasını kaldırmış olan proleter kitlelere karşı durmak üzere birleşmiştir. Alman burjuvazisi, Batı burjuvazisinin edindiği büyük deneyimden güç alıyor ve proletaryaya karşı sistemli bir mücadele yürütüyor. Ama Almanya'daki devrimci kitleler hâlâ gerekli deneyimden yoksunlar ve bu deneyimi ancak mücadelenin akışı içinde elde edebilirler. Hatırlarsanız, Rusya proletaryası 1905 Devrimi'nde mücadeleye her türlü deneyimden yoksun şekilde atılmıştı. Oysa şimdiki devrimimizde 1905 Devrimi'nde elde ettiğimiz deneyimi dikkate aldık ve bu deneyimden yararlandık.

Lenin bu sözlerin ardından Halk Komiserleri Konseyi'nin faaliyetlerini değerlendirmeye geçti. Devrimin ilk dönemini, kitlelerin henüz ne yapılacağını bilmedikleri ve hâlâ yeterince güçlü ve otorite sahibi yönetici merkezlerinden mahrum oldukları dönemi hatırlattı.

Başlayan bugünkü mücadelede başarıya ulaşmak için, sömürülen kitlelerle emekçi kitlelerin bütün unsurlarının mümkün olan en sağlam birlikteliğinin esas olduğunu ve bunun bizi kaçınılmaz olarak örgütlenme biçimleri sorunuyla karşı karşıya getireceğini gayet iyi biliyorduk. Sovyetlerin 1905'te oynadığı rolü çok iyi hatırlıyorduk ve emekçi kitleleri sömürücülere karşı mücadelelerinde birleştirmenin en uygun aracı olarak Sovyetleri tekrardan canlandırdık. Almanya'daki devrimden de önce, Sovyetlerin Rusya için en uygun yönetim organları olduğunu her zaman söyledik. O dönemde Sovyetlerin Batı için de aynı derecede uygun olduğunu söyle-

yemiyorduk, ama olayların gelişimi bize bunun böyle olduğunu gösterdi. Sovyetlerin Batı'da popülerlik kazandığını ve Sovyetler için mücadelenin yalnızca Avrupa'da değil, Amerika'da da devam ettiğini görüyoruz. Sovyet tipinde konseyler her yerde kuruluyor ve bu örgütler er ya da geç iktidarı kendi ellerine alacaklardır.

Bu tür konseylerin kurulmakta olduğu Amerika'daki mevcut durum son derece ilginçtir. Belki de oradaki hareket Rusya'daki gibi ilerlemeyecek, ama önemli olan orada da Sovyet örgütlenmesi biçiminin muazzam bir popülerlik kazanmış olmasıdır. Bu örgüt biçimi proletaryanın diğer bütün örgütlenme biçimlerini geride bırakmıştır. Anarşistler eskiden her türlü hükümete karşı çıkarlardı, ama Sovyet biçimini öğrendikten sonra bunu kabul ettiler ve böylece her türlü hükümet biçimini reddeden anarşizm teorisi yerle bir oldu. İki yıl önce Sovyetlerde burjuvaziyle işbirliğini savunan uzlaşmacı fikir egemendi. Kitlelerin zihnini olup bitenleri anlamalarını engelleyen eski pislikten temizlemek için belli bir zaman gerekiyordu. Bu ancak Sovyetler pratikte devlet inşasına giriştiklerinde başarılabilirdi. Almanya'daki işçi kitleler şu anda aynı konumdalar ve onların da zihinlerinin aynı pislikten temizlenmesi gerekiyor, ama elbette bu ülkede süreç Rusya'da olduğundan çok daha şiddetli, acımasız ve kanlı yaşanmaktadır.

Petrograd Sovyeti Başkanlığı'nın konuşmam için belirlediği konudan biraz saptım, ama yapacak bir şey yok.

Halk Komiserleri Konseyi'nin geride bıraktığımız yıl içindeki faaliyetleri ancak dünya devriminin ışığında Sovyetlerin rolü değerlendirilerek anlaşılabilir. Devlet idaresinin günlük tali işleri ve örgütlenme faaliyetinin kaçınılmaz olan küçük sorunları çoğu zaman dikkatimizi dağıtıyor ve büyük dünya

devrimi davasını unutmamıza yol açıyor. Oysa ancak Sovyetlerin rolünü dünya ölçeğinde değerlendirerek ülkemizin iç hayatındaki küçük ayrıntıları gerektiği gibi anlayabilir ve bu işleri doğru zamanda düzenleyebiliriz. Bern'den gelen büyükbaş müfettişler bizim şiddeti savunduğumuzu söylüyorlar, ama yalnızca şiddet yoluyla yöneten kendi burjuvalarının yapıp ettiklerine bile bile göz yumuyorlar.

Sovyet yönetim biçimini benimsemeden önce, kitlelerin kendilerini o zamana kadar görülmemiş olan bu yeni hükümet biçimine hazırladıkları birkaç aylık bir dönemden geçtik. Kerenski hükümetini paramparça ettik; Geçici Hükümet'i sürekli olarak kabine değişikliği yapmaya, bir sağa bir sola, bir yukarıya bir aşağıya savrulmaya zorladık. Böylece kitleler o dönemde kendi iktidar hakkından dem vuran burjuvaziyle uzlaşmacılar hizbinin ülkeyi yönetmekten aciz olduğunu açık bir şekilde anladılar ve biz ancak ondan sonra iktidarı ele geçirebildik.

Mesele dünya ölçeğinde ele alındığında çok daha karmaşıktır. Bu noktada devrimci şiddet tek başına yeterli değildir; devrimci şiddetten önce bir hazırlık dönemi gereklidir, tıpkı bizim geçmek zorunda olduğumuz türde, ama ondan biraz daha uzun bir hazırlık dönemi. Bir aralar Brest Barışı can sıkıcı bir sorundu ve bazı zatı muhteremler bu antlaşmayı uzlaşma diye nitelendirmişler ve Sovyet hükümetinin bu adımından kendi demagojik amaçları doğrultusunda yararlanmaya karar vermişlerdi. Oysa buna uzlaşma denirse, o zaman içeriden çökertmek için Devlet Duması'na girdiğimizde de Çar'la uzlaştığımızı söylemek aynı derecede doğrudur. Brest Antlaşması'nı imzalamış olmamızın sebebi, Almanya'daki koşulların gelişiminin Wilhelm'in alaşağı edilmesine yol açacağı beklentimizdi ve bu da hesaplarımızın ne kadar doğru olduğunu gösteriyor.

Müttefik ülkelerde hükümetlerin bütün engellemelerine karşın kitlelerin ayağa kalktığına şahit oluyoruz. Bu amaçla henüz siyasal açıdan bilinçlenmemiş kitlelerin düşünceleri 'yurtsever' bir mahrece akıtılmaya çalışılıyor. Kitleler muzaffer bir barış antlaşmasının sağlayacağı yararlara dair vaatlerle ayartılıyor, barış imzalandığında haddi hesabı olmayan nimetler vaat ediliyor. Yanılsamalarla gün kurtarılıyor. Bu yanılsamaların hangi oranda gerçekliğe dönüşebileceğini anlamak için, çıkarları bizimkine taban tabana zıt olmasına karşın zeki ve basiret sahibi bir Amerikalı işadamıyla yakın dönemde yaptığım konuşmayı ölçü alabiliriz. Kendisi Fransa'daki durumu şöyle tarif etti: Fransız hükümeti kitlelere külçe külçe altın vaat ediyor, bu altınları Almanlardan alacağını söylüyor, ama Almanların da ödeme yapmak için bir şeyleri olması gerekiyor, zira borç sahibinin hiçbir şeyi yoksa, hiçbir şeyini alamazsınız. Bu durumda, Almanya'yla avantajlı bir barış antlaşması imzalama ihtimaline dayalı bütün yanılsamalar dağılacaktır, zira sağlanan barış daha baştan çürük temeller üzerine kurulu bir barış olacaktır Devrimin düşmanları bile bunu anlıyorlar, zira mevcut durumdan yegâne çıkış yolunun kapitalizmi yıkmak olduğunu söylüyorlar. Bu meyanda, Parisli kitlelerin nabzını iyi ölçmek gerekir, zira söz konusu olan aşırı derecede duyarlı ve tepkisini hemen ortaya koyan bir kitledir. Altı ay önce kitleler doğrudan Bolşeviklere hakaret eden konuşmacılara oldukça hoşgörülü davranıyorlardı. Oysa şimdi bir konuşmacı Bolşevikler aleyhinde söz söylemeye cesaret ettiğinde dinlemeyi reddediyorlar. Sağ olsun, burjuvazi görüşlerimize kitleler arasında popülerlik kazandırmamıza epey yardımcı oldu. Bize yönelik saldırılarıyla kitleleri düşünüp tartışmaya sevk etti ve böylece kendi adlarına düşünebilen Parisli kitleler

bugün şu sonuca ulaşmış durumdalar: Burjuvazi Bolşeviklerden bu kadar nefret ettiğine göre, demek ki Bolşevikler onunla nasıl mücadele edileceğini biliyorlar! İtilaf devletleri şimdi dikkatlerini bize çevirdiler ve borçlarını bizim cebimizden ödemek istiyorlar Askeri açıdan bizden daha üstün olan güçlü bir düşmanla karşı karşıya olduğumuzu kabul etmeliyiz, ama bunun uzun sürmeyeceğini de biliyoruz. Zafer konusunda duyulan yanılsamalar kaçınılmaz olarak bertaraf edilecek ve bu durum İtilaf devletlerinin bütün desiselerinin sonunu getirecektir, fakat iş oraya varmadan. birbirlerine düşme ihtimallerini de yabana atamayız. Şu anda bütün ülkeler açlık sorunuyla boğuşuyorlar ve hiçbir zafer bu sorunu çözemeyecektir. Dış politikanın karmaşık sorunlarıyla karşı karşıyayız. Bu açıdan biz, Halk Komiserleri Konseyi'nin dış siyasetindeki en önemli adım olan Brest Barışı'nın deneyimlerine sahibiz. Brest Barışı askeri açıdan bizden çok daha üstün olan güçlü bir düşmanla imzalandı ve bu anlaşma kendi saflarımızda bile anlaşmazlığa yol açtı, ama proleter devleti bu ilk adımı atmak zorundaydı, zira yıkıcı emperyalist güçler bizi dört bir taraftan kuşatmışlardı. Brest Barışı güçlü düşmanımızı zayıflattı. Bize bu yıkıcı şartları dayatan Almanya çok geçmeden çöktü; diğer ülkeleri de benzer bir kader bekliyor. Bunun başlıca dayanağı olarak da bütün orduların dağılıyor olmasını gösterebilirtz.

Hatırlayalım, bir zamanlar ordumuzun dağılmasını Rusların sabırsızlığına yoranlar vardı, ama şimdi devrim yolunu tutan bütün ülkelerin bu kaderi paylaştığı görülüyor Şu an Paris'teki 'demokratik' hükümetlerin yürüttüğü aleni soygun kitlelerin gözünü açıyor, öyle ki kimi zaman ciddi bir çatışmaya dönüşen ganimet paylaşımı artık sır olmaktan çıkmıştır Sovyet Rusya'nın içinde bulunduğu koşullar elverişli olmasa

da, burjuva *Times*'ın bile vurgulaclığı bir üstünlüğe sahibiz. *Times*'ın askeri uzmanının yazdığı bir makalede, Rusya haricinde bütün ülkelerin ordularının dağılmakta olduğundan bahsediliyor. *Times*'a göre, Rusya, ordunun parçalanmak bir tarafa inşa sürecinde olduğu tek ülkedir Geçen yılki gelişimimizin en önemli özelliklerinden biri bu olmuştur. Düşmanlarla çevrili vaziyetteyiz, kendimizi savunuyoruz, Sovyet Rusya topraklarının her karışını elimizde tutmak için savaşıyoruz ve mücadeleyle geçen her ay dünya devrimine daha da yaklaşıyoruz. Dünya üzerinde iktidarı alan ilk ülke biz olduk ve bugün ülkemizi emekçi kitlelerin Sovyetleri yönetiyor. İktidarı elimizde tutmayı başarabilecek miyiz? Eğer başaramazsak, iktidarı almamızın tarihsel meşruiyeti olmadığı anlaşılacaktır. Fakat bugün hakh bir gururla, bu sınavı geçmiş olduğumuzu ve yaşadığımız tarif edilemez sıkıntılara karşın emekçilerin iktidarını ayakta tutmayı başardığımızı söyleyebiliriz.

Lenin bunun ardından uzmanlar sorununu ele aldı.

Yoldaşlarımızdan bazıları, eski subayların ve Çarın ordusunda yer almış başka kimselerin şu an Kızıl Ordu'nun başında yer alıyor olmasına öfke kusuyorlar Elbette Kızıl Ordu'nun örgütlenmesinde bu sorun özel bir önem taşıyor ve bu çalışmada elde edilecek başarı sorunun doğru şekilde ortaya konmasına bağlıdır. Fakat uzmanlar sorunu daha geniş bir bağlamda tartışılmalıdırlar. Örgütlenme çalışmasının her alanında, eski burjuva uzmanların deneyiminden ve bilimsel eğitiminden yoksun olan bizler, doğal olarak bu görevlerin altından kalkamadığımız her alanda burjuva uzmanlardan yararlanmak zorundayız. Biz sosyalist Rusya'nın yeni türde insan-

larla kurulması gerektiğini savunan ütopyacılardan değiliz; sosyalizmi kurarken eski kapitalist dünyadan miras aldığımız malzemeden yararlanmak zorundayız. Eski türde insanları yeni koşullara yerleştiriyor, onları gerçek anlamıyla kontrol altında, proletaryamn titiz gözetimi altında tutuyor ve onlara ihtiyaç duyduğumuz işleri yaptırıyoruz. İnşa sürecinin başarıya ulaşmasının yegâne yolu budur. Binayı burjuva dünyanın miras bıraktığı malzemeyle inşa edemezseniz, bu şekilde asla inşa edemezsiniz ve o zaman da size komünist değil, lafazan denir. Sosyalizmi inşa edebilmek için kapitalist Rusya'nın bize miras bıraktığı bilimden, teknolojiden ve genel olarak her şeyden sonuna kadar yararlanmak zorundayız. Bu yolda elbette büyük zorluklar yaşayacağız. Hatalar kaçınılmazdır. Her yerde kaçaklar ve sabotajcılar var. Bunlara karşı başlıca silahımız zora başvurmak olmalıdır. Fakat bundan sonra proletaryanın moral gücünden, güçlü örgütlülüğünden ve disiplininden yararlanmak zorundayız. Yararlı uzmanları reddetmenin hiçbir gereği yok, ama proletaryanın onları denetim altında tutmaya devam etmesi adına belli sınırlar içinde tutulmaları şarttır. Burjuva uzmanlara belli görevler vermeli, ama gözümüzü üzerlerinden ayırmamalıyız, karşı-devrimci tertiplerini engellemek için başlarına birer komiser yerleştirmeliyiz. Fakat onlardan bir şeyler öğrenmeyi de bilmemiz gerekir. Hepsi bir tarafa, hizmetlerinden mümkün olan her yerde yararlandığımız bu adamlara hiçbir siyasal tavizde bulunmamalıyız. Bunu şimdiden belli bir oranda başardık. Kapitalistleri bastırma aşamasından hizmetlerinden yararlanma aşamasına geçmiş bulunuyoruz ve bu belki de geçtiğimiz yıl ülke içindeki gelişmeler alanında kaydettiğimiz en önemli başarılardan biridir

Kültürel gelişimimizi etkileyen en ciddi sorunlardan biri kırsal bölgelerdeki zorluklardır. Sovyet iktidarı emekçi kitlelerin mümkün olan en büyük desteğini gerektirir. Bu dönemdeki bütün kır politikamızı bu özetliyor. Kent proletaryasıyla kır yoksullarını birleştirmek zorunluydu ve biz bunu başardık. Bugün bu iki kesim binlerce görünmez bağla birbirine bağlı konumdadır. Burada, tıpkı başka yerlerde olduğu gibi, muazzam zorluklarla boğuşuyoruz, zira köylüler kendilerini bağımsız mülk sahipleri olarak görmeye alışmışlardır. Köylüler tahıllarını özgürce satmaya alışmış olduklarından, bunu en vazgeçilmez hak olarak görüyorlardı. Bugün ancak üretimin komünist temellerde örgütlenmesiyle savaşın yol açtığı yıkımın üstesinden gelebileceğimize onları kesinkes ikna etmek için muazzam bir çaba harcamamız gerekiyor. Bunu zorla değil, ikna yoluyla yapmak zorundayız. Elbette köylüler arasında da aleni düşmanlarımız var: *kulak*'lar. Ama yoksul köylülerin ve onlara yakın olan orta köylülerin çoğunluğu bizim yanımızdadır. Azılı düşmanımız olan *kulak*'lara karşı elimizde tek bir silahımız var, o da zora başvurmaktır. Ilaşe politikamızı köylülerin fazla ürünlerini kıtlıkla boğuşan bölgeler için teslim etmeleri temeline oturttuğumuzda bazıları köylülere 'sizi soyuyorlar!' diye akıl vermeye başlamıştı. Bunlar köylülerin, işçilerin ve komünizmin azılı düşmanlarıydı, Menşevik, Sol Sosyalist-Devrimci ya da benzeri soytarı kıyafetleriyle gezinen düşmanlardı. Onlara karşı bu zamana kadar nasıl davrandıysak bundan sonra da aynı şekilde davranacağız.

14 Mart 1919'da *Severnaya Kommuna*'nın 58. sayısında yayınlandı. *Collected Works*, Cilt 29, s. 19-23.

RKP (B) SEKİZİNCİ KONGRESİ

18-23 Mart 1919



KONGRENİN AÇILIŞ KONUŞMASI

18 Mart

Yoldaşlar, bu kongrecleki ilk sözlerimizi Yakov Mihayloviç Sverdlov yoldaşa ayırmalıyız. Yoldaşlar, bugün cenazesinde birçok kişinin ifade ettigi gibi, Yakov Mihayloviç Sverdlov hem partimizin hem de bütün Sovyet Cumhuriyeti'nin başlıca örgütçüsüydü, ama parti kongremiz açısından çok daha değerliydi ve ona çok daha yakındı. Son günlerini tamamen bu kongreye adamış bir yoldaşımızı kaybettik. Onun yokluğu bütün oturumların seyrini değiştirecektir ve bu kongrede yokluğu fevkalade yakıcı bir şekilde hissedilecektir Yoldaşlar. hepi-

nizi Sverdlov yoldaşın hatırası önünde saygı duruşuna davet ediyorum. (*herkes ayağa kalkar*)

Yoldaşlar, parti kongremizi Rusya Devrimi'nin ve proleter dünya devriminin çok zor, karmaşık ve kendine özgü bir aşamasında açıyoruz. Ekim Devrimi'nden sonraki ilk dönemde doğrudan savunma görevi, düşmanlarımıza, sosyalist cumhuriyetin belli bir süre boyunca var olabileceği fikrini içine sindiremeyen içerideki ve dışarıdaki burjuvaziye doğrudan direniş gösterme görevi, gerek partimizin gerekse Sovyet hükümetinin neredeyse bütün zamanını alıyordu. Biz yine de adım adım konumumuzu güçlendirmeye koyulduk ve inşa görevleriyle örgütlenme görevleri öne çıkmaya başladı. Kanımca bu inşa ve örgütlenme görevi kongremizin temel düşüncesi olmalıdır. Teorik açıdan bakıldığında büyük bir zorluk oluşturan ve özünde gelişimimizin ana sorunları olan program sorunları ve kongrenin gündeminde özel bir yere sahip olan diğer sorunlar -örgütlenme sorunu, Kızıl Ordu sorunu ve özellikle de kırda çalışma sorunu- hepsi de dikkatimizi esas soruna odaklamamızı gerektirmektedir. Bu sorun çok zor olmasına karşın sosyalistler açısından uğraşması zevkli bir sorundur: Örgütlenme sorunundan bahsediyorum. Bu noktada, küçük köylü çiftliklerinin egemen olduğu bir ülkede komünist gelişimin en zor sorunlarından birinin, şu anda ele almak zorunda olduğumuz sorunun *orta köylülere karşı tutumumuz* olduğu özellikle vurgulanmalıdır.

Yoldaşlar, Sovyet Cumhuriyeti'nin var olma hakkı için savaşmak zorunda olduğumuz ilk dönemde, bu sorunun kapsamlı olarak ön plana çıkarılmamış olması doğaldı. Kır burjuvazisine ve *kulak*'lara karşı amansız savaş, kır proletaryasının ve yarı proleterlerin örgütlenmesini ön plana çıkarmıştı. Fakat

partimiz komünist toplumun saglam temellere sahip olmasını istediğinden, sonraki aclımında orta köylülere karşı tutumumuzu dogru bir şekilde tarif etme görevini önüne koymalıdır Bu son derece ileri düzeyde bir görevdir. Sovyet Cumhuriyeti'ni saglam temellere oturtana kadar bu sorunu kapsamlı olarak ele alamazdık. Bu sorun daha karmaşık bir sorundur ve nüfusun kalabalık ve güçlü bir kesimine karşı tutumumuzu tanımlamayı gerektirmektedir. Bu tutum 'ya mücadele ya da destek' cevabıyla belirlenemez. Burjuvazi karşısındaki tutumumuzu 'mücadele', 'bastırma' sözcükleriyle, kır proleterlerine ve yarı-proleterlere karşı görevimiziyse 'destek veririz' sözleriyle ifade ediyoruz, ama bu sorun kuşkusuz daha karmaşıktır. Bu hususta sosyalistler, eski günlerde, devrime olan inançlarının hâlâ devam ettigi ve sosyalizm teorisine ve ideallerine sadakatle baglı kaldıkları o eski günlerde sosyalizmin en iyi temsilcileri *köylülüğü tarafsızlastırmaktan*, yani orta köylüleri proleter devrimine aktif olarak yardım etmese bile, en azından engel olmayan, tarafsız kalacak ve düşmanlarımızın safına geçmeyecek bir toplumsal katman haline getirmekten bahsederlerdi. Sorunun bu soyut, teorik formülasyonu oldukça açık ama yetersizdir Bugün sosyalist gelişim açısından, orta köylülerle ilişkilerimizi *saglam bir birliktelik temeline* oturtma ve böylece geçmişte defalarca yaptığımız hataları ve yanlışları tekrarlama ihtimalinin önüne geçme çabalarımızda bize rehberlik edecek olan, kır bölgelerinde pratik deneyimle sınanmış, kesin ve ayrıntılı kurallar ve yönetmelikler belirlemek zorunda olduğumuz aşamaya ulaşmış bulunuyoruz. Yaptığımız yanlışlar orta köylüleri bize yabancılaştırdı, oysa biz Komünist Parti olarak önder parti sıfatıyla Rusya köylülerine toprak sahiplerinin boyunduruğunu atma ve gerçek bir demokrasi tesis etme konusunda yar-

dımcı olan ilk partiydik. Bu yüzden köylülerin tam güvenini kazanabileceğimizi düşünmememiz için hiçbir sebep yoktu. Bu sorun, acımadan, hızla bastırma ve saldırı gerektiren türde bir sorun değildir, çok daha karmaşıktır. Fakat şunu gönül rahatlığıyla söyleyebilirim ki on iki aylık hazırlık çalışmasının ardından bu sorunla başa çıkabileceğiz.

Uluslararası durumumuz hakkında da birkaç söz söylemek istiyorum. Yoldaşlar, elbette dünyadaki konumumuz açısından bakıldığında, Moskova'da Üçüncü, Komünist Enternasyonal'in kuruluşunun en önemli olay olduğunu hepiniz biliyorsunuz. Karşımızda hâlâ çok büyük, gerçek ve iyi silahlanmış bir askeri güç, yani dünyanın en güçlü devletlerinin tamamı var. Fakat dışarıdan muazzam bir güç olarak görünen ve fiziki açıdan bizden kıyaslanamaz derecede üstün olan bu güçlerin sarsıldığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Karşımızdaki artık gerçek bir güç değildir, eski istikrarından yoksundur. Bu yüzden amacımızın ve önümüze koyduğumuz görevin (bu deve karşı mücadelede zafere ulaşma hedefinin) ütopyacı bir yanı yoktur. Tersine, şu an bütün dünyadan yapay olarak koparılmış olmamıza karşın, gazeteler her gün bütün ülkelerde devrimci hareketin güçlendiğinden bahsediyor. Dahası bu güçlenen hareketin Sovyet biçimine büründüğünü de biliyor, görüyoruz. Sovyet hükümetini kurmakla *proletarya diktatörlüğünün uluslararası biçimini, dünya çapında geçerli biçimini* keşfettiğimizin kanıtıdır bu. Proletaryanın bütün dünyada bu mücadele yolunu tuttuğuna, proleter egemenliğinin, işçilerin ve genel olarak emekçi halkın egemenliğinin bu biçimlerinin yaratılmasına giriştiğine ve yeryüzünde hiçbir gücün komünist dünya devriminin Sovyet cumhuriyetine ilerleyişini durduramayacağına en ufak bir şüphemiz bile yok. (*uzun alkışlar*

Yoldaşlar, müsaadenizle Rusya Komünist Partisi Merkez Komitesi adına Sekizinci Kongre'yi açıyor ve prezidyum seçimine geçiyorum.

MERKEZ KOMİTE RAPORU

18 Mart

(*Şiddetli ve uzun alkışlar "Çok yaşa İlyiç" "Yaşasın Lenin Yoldaş!" sloganları.*)

Yoldaşlar! Müsaadenizle, Merkez Komite'nin siyasal raporuyla başlıyorum. Son kongreden bu yana Merkez Komite'nin siyasal faaliyeti hakkında bir rapor sunmak, aslında bütün devrimimiz hakkında bir rapor sunmak demektir. Böyle bir görevi bir insanın bu kadar kısa sürede yerine getiremeyeceği gerçeği bir tarafa, tek bir kişinin böyle bir görevin altından asla kalkamayacağı konusunda da herkesin benimle aynı görüşte olduğunu sanıyorum. Bu yüzden kendimi, yalnızca partimizin bu dönemde yapmak üzere görevlendirildiği şeylerin tarihinde değil, aynı zamanda bugünkü görevler bakımından da özel bir öneme sahip olduğunu düşündüğüm hususlarla sınırlamaya karar verdim. Ne yalan söyleyeyim, böylesi bir zamanda şimdiyi ve geleceği düşünmeksizin geçmişi değerlendirmek, kendimi bütünüyle tarihe vermek, benim yapabileceğim bir şey değildir.

Dış politikayla başlarsak, Alman emperyalizmiyle ilişkilerimizin ve Brest Barışı'nın ön planda olduğunu söylemeye gerek yok. Bence bu sorun ele alınmaya değer, çünkü yalnızca tarihi bir öneme sahip değildir. Bana öyle geliyor ki, Sovyet hüküme-

tinin İtilaf devletlerine yaptığı öneri, daha doğrusu hükümetimizin, Prens Adaları'nda herkesçe bilinen bir konferans önerisine onay vermesi, kanımca bu öneri ve bizim cevabımız oldukça önemli gördüğüm bazı açılardan, emperyalizmle Brest Barışı dönemindeki yerleştirdiğimiz ilişkileri yansıtmaktadır. İşte bu yüzden, olayların şimdiki bu hızlı seyri karşısında, sorunun tarihine değinmenin gerekli olduğuna inanıyorum.

Brest Barışı sorunu karara bağlandığı sırada, Sovyet sistemi, hatta partinin gelişimi halen başlangıç aşamalarındaydı. O zamanlar partimizin genelinin, girdiğimiz yolda ne kadar hızlı hareket edeceğimizi yaklaşık da olsa belirlemek için çok az deneyime sahip olduğunu biliyorsunuz. Geçmişin bize kaçınılmaz bir miras olarak bıraktığı kaotik koşullar, o zamanlar olaylara ilişkin genel bir değerlendirmeyi ve olup bitenlerin eksiksiz bir tablosunu çizmeyi olağanüstü zorlaştırıyordu. Ayrıca Batı Avrupa'dan ve diğer bütün ülkelerden aşırı derecede yalıtılmış olmamız sonucunda, Batı'daki proleter devriminin tahmini hızını ya da olgunlaşma biçimlerini değerlendirmek için hiçbir nesnel veri elde edemiyorduk. Bu karışık durum, Brest Barışı sorununun parti saflarımızda ciddi görüş ayrılıklarına yol açması sonucunu doğurdu.

Fakat olaylar, son derece baskıcı, rezil ve alçakça bir barışın ardına gizlenen Alman emperyalizmi karşısındaki bu zorunlu geri çekilişin, genç sosyalist cumhuriyetle dünya emperyalizmi (dünya emperyalizminin yarısı) arasındaki ilişkiler bakımından tek doğru hareket olduğunu gösterdi. O dönemde, Rusya'da toprak sahiplerini ve burjuvaziyi henüz yeni devirmiş olan bizim, dünya emperyalizminin güçleri karşısında geri çekilmek dışında hiçbir seçeneğimiz yoktu. Bu geri çekilmeyi devrimci bakış açısıyla mahkûm edenler, aslında temel-

den yanlış, Marksizme aykırı yaklaşım sergiliyorlardı. Onlar, Temmuz'daki agır yenilgilerden sonra, Kornilov isyanından sonra, sonunda Ekim'de emekçi kitlelerin büyük çoğunluğunun burjuvaziyi devirmeye hazır ve kararlı oldugu ve bunun için gereken örgütlü maddi güçlerin mevcut bulunduğu aşamaya ulaşmadan önce, Kerenski döneminin koşullarını, uzun ve meşakkatli gelişim sürecini ve Sovyetler içinde yürütülen muazzam hazırlık çalışmalarını unutmuşlardı. Elbette o zamanlar uluslararası ölçekte böyle bir şeyden söz edilemezdi. Bu yüzden, dünya emperyalizmine karşı mücadelenin amacı şuydu: Emperyalizmi çökertme ve her yerde huzursuzlanmaya başlamış, fakat henüz eylemlerinde kesin bir kararlılığa ulaşmamış olan işçi sınıfını aydınlatma ve birleştirme faaliyetine devam etmek.

Bu yüzden Brest Barışı sorununda izlediğimiz politika tek dogru politikaydı, ama elbette o dönemde bu politika, her koşul altında ya da bütün ülkelerde sosyalizme kesinlikle düşman diyemeyeceğimiz bazı küçük burjuva unsurların düşmanlığını artırmıştı. Burada tarih bize iyice öğrenmemiz gereken bir ders verdi, ki bu dersten sık sık yararlanmak zorunda kalacagımıza kuşku yok. Bu ders, proletarya partisinin küçük burjuva demokrat partilerine, Rusya'da özellikle güçlü ve kalabalık olan ve bütün ülkelerde bulunan unsurlara, katmanlara, gruplara ve sınıflara karşı tutumumuzun olağanüstü karmaşık ve zor bir görev teşkil ettiğidir. Küçük burjuva unsurlar eski toplumla yeni toplum arasında gidip gelirler. Ne eski toplumun ne de yeni toplumun itici gücü olabilirler. Ama diger yandan, eski topluma toprak sahipleriyle burjuvazi kadar da bagli değildirler. Yurtseverlik tam da küçük mülk sahiplerinin ekonomik koşullarıyla bağlantılı bir duygudur. Burjuva-

zi, küçük mülk sahiplerinden daha enternasyonaldir. Brest Barışı döneminde, Sovyet iktidarı proletaryanın dünya diktatörlüğünü ve dünya devrimini, ne kadar zor olursa olsun bütün ulusal fedakârlıklardan daha üstte tuttuğunda, bu gerçekle karşı karşıya geldik. Bu durum bizi küçük burjuva unsurlarla en şiddetli ve acımasız çatışmalara girmek zorunda bıraktı. Bu unsurlardan bazıları, sonradan yalpalamaya başlamış olsalar da, o dönemde burjuvaziye ve toprak sahiplerine karşı bizimle birlikte hareket etmişlerdi.

Burada bazı yoldaşlar tarafından gündeme getirilen küçük burjuva partilerine karşı tutumumuz sorunu, programımızda oldukça ayrıntılı biçimde ele alınıyor ve aslında her gündem maddesinin tartışılması sırasında bu soruna değinilecektir. Devrimimizin seyri içinde bu sorun soyut ve genel niteliğini yitirmiş, somutlaşmıştır Brest Barışı döneminde, enternasyonalistler olarak görevimiz, ne pahasına olursa olsun proleter unsurlara güçlenmeleri ve birleşmeleri için yardım etmekti ve bu yüzden küçük burjuva partileri bizden uzaklaştılar. Alman devriminden sonra küçük burjuva unsurların yeniden yalpalamaya başladıklarını biliyoruz. Bu olaylar, olgunlaşmakta olan proleter devrimleri çağında, geçmişte olayları eski türde yurtseverlik bakış açısından değerlendiren ve bu değerlendirmelerini yalnızca sosyalizme aykırı bir şekilde değil, genel anlamda yanlış bir şekilde de yapan birçok kişinin gözünü açtı. Şu anda, iaşe sorunundaki zorluktan ve İtilaf devletlerine karşı halen devam eden savaştan ötürü küçük burjuva demokratları arasında yalpalamaların yine arttığına tanık oluyoruz. Bu yalpalamaları önceden hesaba katmak zorunda kaldık, fakat şimdi hepimiz fevkalade önemli bir ders çıkarmak zorundayız: Tarihte hiçbir olay asla aynı şekilde tekerrür etmez. Yeni

durum çok daha karmaşıktır. Brest Barışı'nın deneyiminden yararlandığımız takdirde, yeni durumu doğru değerlendirebiliriz ve o zaman politikamız doğru bir politika olacaktır. Prens Adaları'nda konferans önerisini kabul ederken, son derece ağır bir barışa rıza gösterdiğimizi biliyorduk. Oysa bugün, Batı Avrupa'da nasıl bir proleter devrimi dalgasının yükseldiğini, homurdanmaların bilinçli bir huzursuzluğa dönüştüğünü ve bu sayede bütün dünyada proleter bir Sovyet hareketine yol açtığını daha iyi biliyoruz. O dönemde Avrupa'da devrimin ne zaman patlak verebileceği konusunda yalnızca tahmin yürütüyorduk, el yordamıyla iş kotarmaya çalışıyorduk -bu devrimin patlak vermek zorunda olduğu şeklindeki teorik inancımıza güveniyorduk-, oysa şimdi elimizde devrimin başka ülkelerde olgunlaştığını ve hareketin başladığını gösteren bir dizi olgu var. Bu yüzden, Batı Avrupa'ya karşı, İtilaf devletlerine ilişkin olarak, Brest Barışı sırasında yaptığımız birçok şeyi şimdi tekrarlamak zorundayız ya da tekrarlamak zorunda kalacağız. Brest deneyiminden sonra bunu yapmamız çok daha kolay olacaktır. Merkez Komitemiz, Prens Adaları'nda Beyaz Muhafızlarla birlikte konferansa katılma önerisini, yani aslında Beyazlar tarafından işgal edilmiş bütün bölgelerin ilhakını görüşürken, bu ateşkes sorunu proletarya saflarında tek bir itiraza yol açmadı ve partinin tavrı da zaten aynıydı. En azından ben hiçbir hoşnutsuzluk ya da kızgınlık ifadesiyle karşılaşmadım. Bunun sebebi, uluslararası siyasette aldığımız dersin meyvelerini vermeye başlamış olmasıydı.

Küçük burjuva unsurlara karşı partinin önündeki sorun henüz kesin olarak çözülmemiştir. Bir dizi meselede, aslında gündemde bulunan meselelerin tümünde, geçen yıl bu sorunun çözümü için, özellikle de orta köylülerle ilişkiler soru-

nunda doğru çözüm için temeli attık. Teorik açıdan orta köylünün bizim düşmanımız olmadığı, ona karşı özel bir muamelede bulunulması gerektiği, buradaki işlerin devrime eşlik eden sayısız koşula bağlı olarak, özellikle de 'yurtseverliğe evet mi hayır mı?' sorusuna verilecek cevaba bağlı olarak değişebileceği konusunda hemfikiriz. Bizim için bu sorunlar ikinci, hatta üçüncü planda önem taşıyor, fakat bunlar küçük burjuvazinin gözünü kör ediyor. Öte yandan bütün bu unsurlar mücadelede yalpalıyor ve tamamen ilkesizce davranıyorlar. Ne istediklerini bilmiyorlar ve mevzilerini savunmaktan acizler. Bu noktada bizim son derece esnek, son derece ihtiyatlı taktiklere ihtiyacımız var, çünkü bazen bir elin verdiğini diğer elle almak gerekiyor. Bunun kabahati bizde değil, güçlerini toplayamayan küçük burjuva unsurlardadır. Şimdi bunu pratikte görüyoruz. Daha bugün gazetelerde, Kautsky ve Hilferding gibi önemli isimlere sahip olan Alman Bağımsız Sosyal-Demokrat Partisi'nin önüne ne hedef koyduğunu okuduk. Biliyorsunuz, onlar işçi konseylerini demokratik Alman cumhuriyetinin anayasasına yazdırmak, yani Kurucu Meclis ile proletarya diktatörlüğünü baş göz etmek istiyorlar. Bizim açımızdan bu, devrimimizin, Alman devriminin, Macar devriminin ve olgunlaşmakta olan Polonya devriminin sağduyusuyla hiç sıkılmadan alay etmektir ve biz buna yalnızca omuz silkebiliriz. Bu tür yalpalayan unsurların en ileri ülkelerde bile olduğunu söylemeliyim. Almanya gibi çok ileri bir kapitalist ülkede bile eğitimli, bilgili zeki insanlar, bazen bizim geri kalmış küçük burjuvazimizden yüz kat daha sersemce ve histerik davranabiliyorlar. Buradan Rusya'daki küçük burjuva partilerine ve orta köylülüğe ilişkin olarak bir ders çıkmaktadır. Önümüzde uzun bir süre zorlu, ikili bir görev olacaktır. Bu

partiler uzun bir süre kaçınılmaz olarak bir adım ileri, iki adım geri atacaklar, çünkü ekonomik konumları onları buna zorluyor ve sosyalizmi kabul etmelerinin sebebi burjuva toplumunun hiçbir işe yaramayacağına kesin olarak kanaat getirmiş olmaları değildir. Onlardan sosyalizme sadakat bekleyemeyiz. Bu partilerin sosyalist inançlarına bel bağlamak gülünç olurdu. Onlar sosyalizme ancak başka hiçbir yol olmadığına kanaat getirdiklerinde, burjuvazi kesin olarak yenilip ezildiğinde destek vereceklerdir.

Burada geçen yılın deneyimlerinin sistemli bir özetini sunma imkânım yok, dolayısıyla yalnızca yarın ve ertesi günkü politikamız için gerekli şeyler açısından geçmişe bir göz atıyorum. En önemli ders, orta köylülüğe ve küçük burjuvaziye karşı tutumumuzda olağanüstü ihtiyatlı olmamız gerektiğidir. Geçmişin deneyimleri bunu gerektiriyor. Brest deneyiminden bunu biliyoruz. Yüzeysel bir gözlemciye tuhaf ve anlaşılmaz gelebilirse de, davranış şeklimizi çok sık değiştirmek zorunda kalacağız. 'Nasıl olur' diyecektir, 'dün küçük burjuvaziye vaatlerde bulunuyordunuz, bugünse Cerjinski, Sol Sosyalist-Devrimcilerin ve Menşeviklerin kurşuna dizileceğini açıklıyor. Bu nasıl bir çelişki!' Evet, bu bir çelişkidir. Fakat çelişki bizde değil, iki cami arasında boynamaz olan, nereye oturacaklarını bilmedikleri için iki sandalye arasına oturmaya çalışan, bir sandalyeden diğerine sıçrayan ve böylece kâh sağa kâh sola düşen küçük burjuva demokratlarının tavrındadır. Onlara karşı taktiğimizi değiştirdik, ama ne zaman yüzlerini bize çevirseler her seferinde biz 'buyrun diyoruz. Orta köylülüğü asla mülksüzleştirmek istemiyoruz, küçük burjuva demokratlarına karşı kesinlikle şiddet uygulamak istemiyoruz. Onlara diyoruz ki: 'Siz ciddi bir düşman değilsiniz. Bizim düşmanı-

mız burjuvazi. Fakat onlarla güçlerinizi birleştirirseniz, o zaman proletarya diktatörlüğünün önlemlerini size de uygulamak zorunda kalırız.'

Şimdi ülke içindeki gelişim sorununa eğilmek ve geçen dönemde Merkez Komite'nin siyasal faaliyetlerini özetleyen ve siyasal deneyimimizi tanımlayan temel özelliklere kısaca değinmek istiyorum. Merkez Komite'nin bu siyasal faaliyetleri her gün çok önemli sorunlarda ifadesini buluyordu. Bu denli iyi ve uyumlu bir ortak çalışma yürütmemiş olsaydık, faaliyetimiz sekteye uğrardı ve bu acil sorunları çözemezdik. Şimdi bu denli tartışmalara yol açan ve kongre gündeminde özel bir madde ayrılan Kızıl Ordu sorununa ilişkin olarak, partimizin Merkez Komitesi'nin sunduğu ve Halk Komiserleri Konseyi ile Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu'nda kabul edilen bir yığın küçük, tekil kararlar aldık. Tek tek halk komiserlerinin yerine getirdiği ve hepsi de sistemli ve tutarlı biçimde tek bir ortak çizgiyi takip eden son derece önemli atamaların sayısı daha da çoktur

Kızıl Ordu'nun inşası sorunu yepyeni bir sorundu, öncesinde teorik olarak bile ele alınmamıştı. Marx bir keresinde, Parisli Komünarların önceden tasarlanmış teorilerden ödünç almak yerine, gerçek zorunluluğun dayattığı kararları hayata geçirmiş olmalarının bir artı olduğunu söylemişti. Marx'ın Komünarlar hakkındaki bu sözleri biraz müstehzi bir anlam taşıyordu, çünkü Komün'de iki egemen eğilim vardı (Blankiciler ile Proudhoncular) ve ikisi de öğretilerine aykırı hareket etmek zorunda kalmışlardı. Bizse, Marksizmin temel ilkeleriyle uyumlu davrandık. Ayrıca Merkez Komite'nin siyasal faaliyeti, her somut durumda, kesinlikle zorunlu olan şeyler taralından belirlenmiştir Zorunluluktan ötürü sık sık hisleri-

mizle yolumuzu bulmaya çalıştığımız oldu. Parti Merkez Komitesi'nin ve Sovyet iktidarının son bir yıl içindeki faaliyetlerinin bütünlüklü bir resmini sunabilecek düzeyde bir tarihçi bu hususun altını özellikle çizecektir. Geçmiş deneyimimizi bir bakışta kavramaya çalıştığımızda bu gerçek daha da göze batıyor. Fakat bu bizi, iktidarı ele geçirme sorununun karara bağlandığı 10 Ekim 1917'de bile, biraz olsun yolumuzdan alıkoymadı. Troçki yoldaşın ifadesiyle, deneye deneye öğrenmek zorunda olduğumuzdan kuşkumuz yoktu. Neticede, dünyada şimdiye kadar hiç kimsenin bu boyutta cesaret edemediği bir işe kalkıştık.

Aynı şey Kızıl Ordu için de geçerlidir. Savaşın sonlarına doğru ordu dağılmaya başlayınca, başlangıçta birçok kişi bunun sadece Rusya'ya özgü bir olgu olduğunu sanmıştı. Oysa Rusya Devrimi'nin aslında, proleter dünya devrimi için bir genel prova ya da provalardan biri olduğunu görüyoruz. Brest Barışı'nı tartışırken, 1918 Ocak'ının başında barış sorunu gündeme geldiğinde, orduların ne zaman ve hangi ülkelerde dağılmaya başlayacağını henüz bilmiyorduk. Deneye deneye iş yaptık; bir gönüllüler ordusu yaratmaya çalıştık, el yordamıyla ilerledik, verili koşullarda görevin hangi yoldan çözülebileceğini zemini yoklayarak ve deneyerek bulmaya çalıştık. Fakat sorunun özü açıktı. Sosyalist cumhuriyeti silahla savunmasaydık asla ayakta kalamazdık. Bir egemen sınıf, ezilen sınıfa iktidarını asla altın tepside sunmaz. Aksine, ezilen sınıf sömürücüleri devirmekle kalmayıp, aynı zamanda kendi öz savunmasını örgütleyecek ve her şeyi bunun için ortaya koyacak durumda olduğunu da eylemleriyle kanıtlamak zorundadır. Birbirinden farklı türde savaşlar olduğunu her zaman söyledik. *Emperyalist* savaşları mahkûm ettik, ama *genel olarak*

savaşı reddetmedik. Bizi militarizmle suçlamaya çalışanlarda kafa karışıklığının iflah olmazlık sınırını aştığını söyledik. Sarı sosyalistlerin Bern Konferansı raporunda Kautsky'nin, "Bolşevikler sosyalizmi değil, militarizmi getirdiler," dediğini okuduğumda gülüp geçtim. Acaba tarihte savaşla bağlantılı olmayan tek bir büyük devrim var mı? Elbette yok! Biz yalnızca bir devlette değil, *bir devletler sisteminde* yaşıyoruz ve Sovyet Cumhuriyeti'nin uzunca bir süre emperyalist devletlerle yan yana yaşaması mümkün değildir. Sonunda ya biri ya da diğeri zafere ulaşacaktır. İşte bu sona gelene kadar, Sovyet Cumhuriyeti ile burjuva devletler arasında korkunç çatışmaların olması kaçınılmazdır. Dolayısıyla egemen sınıf, yani proletarya iktidarda kalmak istiyorsa, bunu yapabilecek yeteneği olduğunu askeri örgütlülüğüyle de kanıtlamak zorundadır. Bugüne dek egemen emperyalist sınıfın komutanlarına kurbanlık koyun görevi görmüş olan bir sınıf, kendi komutanlarını nasıl yaratabilir? Ezilenlerin coşkusuna, yeni devrimci yaratıcılığına ilaveten, en kötü biçimleriyle militarizmin burjuva bilim ve teknik rezervinden yararlanmayı başarma sorununu (ki bu olmadan proletaryanın modern tekniğe ve modern savaş yöntemlerine egemen olamayacağı açıktır) nasıl çözebilir?

Bu noktada, bir yıllık deneyimin şimdi kendi payımıza çerçevesini belirlediği bir sorunla karşı karşıya geldik. Partimizin devrimci programına burjuva uzmanlar sorununu dahil ederken, en önemli sorunlardan birinde partimizin pratik deneyimlerini özetledik. Bildiğim kadarıyla, gelecek sosyalist devrim hakkında birçok şeyi önceden gören ve birçok özelliklerine işaret eden sosyalizmin önceki öğretmenleri bu konu hakkında hiçbir görüş belirtmemişlerdir. Bu sorun onlar için yoktu, çünkü bu sorun ancak biz Kızıl Ordu'nun inşası-

na başladığımızda ortaya çıktı. Bu sorun, eskiden kurbanlık koyun olarak kullanılmış olan ezilen sınıftan, şevkle dolup taşan bir ordu yaratmak ve bu orduyu, kapitalizmin bize miras bıraktığı en zorba ve iğrenç şeylerden yararlanmaya zorlamak anlamına geliyordu.

Kızıl Ordu sorununda karşımıza çıkan bu çelişki bütün örgütsel alanlarda baş gösteriyor. En fazla uğraştığımız sorunu alalım: sanayide işçi denetiminden işçi yönetimine geçiş. Halk Komiserleri Konseyi'nin ve yereldeki Sovyet organlarının kararnameleri ve kararlarından sonra -bunların hepsi bu alandaki siyasal deneyimimize katkıda bulunmuştur- aslında Merkez Komite'ye yalnızca durumu özetlemek kalıyordu. Merkez Komite böylesi bir sorunda, kelimenin gerçek anlamıyla bir önderlik sergileyemedi. Sanayide işçi denetimi hakkındaki ilk kararnamelerimiz ve kararlarımızın ne kadar biçimsiz, toy ve tesadüfi olduğunu hatırlamak yeter. Bunun kolay bir iş olacağını düşünüyorduk, ama deneyimler insanın gerekli olduğunu kanıtladı ve biz *nasıl* inşa edileceği sorusuna hiçbir cevap veremedik. Devletleştirilmiş her fabrika, devletleştirilmiş her sanayi dalı, ulaşım ve özellikle de demiryolları (büyük ölçekli mühendislik temeli üzerine kurulu ve devlet için en vazgeçilmez olan fevkalade merkezileşmiş kapitalist mekanizmanın bu en çarpıcı örneği), bütün bunlar kapitalizmin yoğunlaşmış deneyimini cisimleştiriyordu ve bize muazzam zorluklar çıkardı.

Bugün de bu zorluklardan kurtulmuş olmaktan çok uzağız. Başlangıçta bu meselelere tamamen soyut yaklaştık, nasıl iş yapılacağı konusunda en ufak bir fikri bile olmayan devrimci vaizler gibi hareket ettik. Elbette bu göreve sonunu nasıl getireceğimizi bilmeden başladığımız için bizi suçlayan birçok insan oldu. Nitekim sosyalistlerin ve sosyal-demokratların

hepsi bizi hâlâ suçluyorlar. Fakat bu suçlamalar, en uſak bir hayat kıvılcımından yoksun olan insanların diline dolanan gülünç ithamlardır. Sanki büyük bir devrime başlayıp, nasıl sonuçlandırılacağını önceden bilmek mümkünmüş gibi! Bu tür bir bilgi kitaplardan elde edilemez, kararımız yalnızca kitlelerin deneyiminden ſeyz alabilirdi. Ve ben diyorum ki, inanılmaz zorluklar altında, o zamana dek yalnızca yarısını bildiğimiz bir sorunun çözümüne girişmiş olmamız, proleter kitleleri inisiyatiſ almaya itmiş olmamız, sanayi işletmelerini devletleştirmiş olmamız, vs. hanemize yazılacak bir artıdır. Smolni'de bir oturuşta on-on iki tane kararname geçirdiğimizi biliyorum. Proleter kitleler arasında deneme ve inisiyatiſ ruhunu uyandırma arzumuz ve kararlılığımızın bir ifadesiydi bu. Artık deneyime sahibiz. Sanayide işçi denetiminden işçi yönetimine geçtik ya da geçmek üzereyiz. Eskiden oldugu gibi tümüyle çaresiz değiliz, aksine zengin bir deneyime sahibiz ve bu deneyimi programımızda mümkün olduğunca özetledik. Örgütlenme sorununda bunu ayrıntılı olarak tartışmamız gerekecek. Sendikalardaki yoldaşlar yardım etmemiş olsalardı, birlikte hareket etmemiş olsaydık, bu işi başaramazdık.

Batı Avrupa'da durum farklıdır. Oracla yoldaşlarımız sendikalara kötü gözle bakıyorlar, çünkü eski sosyalizmin sarı temsilcileri sendikaları öylesine ele geçirmişler ki, komünistlerin onları desteklemesinden pek bir şey çıkacağını düşünmüyorlar. Batı Avrupa'claki birçok komünist, hatta Rosa Luxemburg bile sendikaların dağıtılması gerektiğini savunuyor. Bu da gösteriyor ki Batı Avrıipa'da bu sorun çok daha zordur Biz sendikaların destcgi olmadan bir ay bile dayanamazdık. Bu bakımdan, son derecc zor sorunların çözümüne girişmemizi sağlayan muazzam bir pratik çalışma deneyimine sahibiz.

Adım başında önümüze çıkan, her atamada gündeme getirilen ve gerek ekonomimizin önderlerinin gerekse parti Merkez Komitesi'nin sürekli uğraşmak zorunda kaldığı uzmanlar sorununu ele alalım. Mevcut koşullar altında, parti Merkez Komitesi formalitelere takıldığı takdirde görevlerini yerine getiremez. Kendi alanlarında bağımsız çalışan yoldaşları atama imkânımız olmasaydı, asla çalışma yürütemezdik. Sırf Yakov Sverdlov gibi örgütçülere sahip olmamız sayesinde, savaş sırasında kayda değer tek bir anlaşmazlık olmadan çalışabildik. Ve bu çalışmada, geçmişten gelen bir bilgiye sahip olan insanların sunduğu yardım önerisini kabul etmek zorundaydık.

Özel olarak, Savaş Dairesi'nin yönetimini ele alalım. Eğer bu sorunda Genelkurmay'a ve önemli örgütlenme uzmanlarına güvenmemiş olsaydık çözüme ulaşamazdık. Belli konularda aramızda görüş ayrılıkları oldu. Fakat esas itibariyle şüpheye mahal yoktu. Burjuva zihniyeti içine işlemiş, bize sadık olmayan ve sadakatsizliği daha yıllarca devam edecek burjuva uzmanların yardımına başvurduk. Burjuva uzmanların yardımı olmadan, sırf komünistlerin el atmasıyla komünizmi inşa edebileceğimiz görüşü çocukçadır. Biz mücadele içinde çelikleştik, gerekli güçlere sahibiz ve birlik içindeyiz; uzmanların bilgi ve deneyiminden yararlanarak örgütsel faaliyetimize devam etmek zorundayız. Bu kaçınılmaz bir koşuldur ve bu olmadan sosyalizmi inşa etmek imkânsızdır. Kapitalist kültürün mirasından yararlanmadan sosyalizmi inşa edemeyiz. Komünizmi ancak kapitalizmin bize miras bıraktığı malzemelerle kurabiliriz.

Şimdi pratik bir tarzda inşaya girişmek ve komünist toplumu düşmanlarımızın yardımıyla kurmak zorundayız. Bu bir çelişki, hatta belki de uzlaşmaz bir çelişki gibi görünebi-

lir. Ama aslında komünizmin inşası sorununu çözmenin yegâne yolu budur. Nitekim deneyimlerimize, bu sorunun her gün somutta karşımıza nasıl çıktığına bir göz attığımızda ve Merkez Komite'nin pratik faaliyetlerini değerlendirdiğimizde, kanaatimce, partimiz bu soruna esas itibariyle bir çözüm bulmuştur diyebiliriz. Muazzam güçlüklerle karşılaştık, ama sorun ancak böyle çözülebilirdi. Örgütlü, yaratıcı ve birleşik faaliyetimiz burjuva uzmanları öylesine sarmalamalı ki, her adımda ne kadar karşı koysalar ve mücadele etseler de proletaryayla aynı safta yürümek zorunda kalmalılar. Teknik ve kültürel bir güç olarak burjuva uzmanları çalışmaya çekmeli, böylece onları korumalı ve kültürsüz, barbar bir kapitalist ülkeyi kültürlü komünist bir ülkeye dönüştürmeliyiz. Ben geride bıraktığımız yıl içinde nasıl inşa edileceğini öğrendiğimizi, doğru yola adım attığımızı ve artık bu yoldan şaşmayacağımızı düşünüyorum.

İaşe sorununa ve kırsal kesim sorununa da kısaca değinmek istiyorum. İaşe sorunu bizde her zaman en zor sorun olmuştur. Proletaryanın iktidarı ancak köylülüğün yardımıyla ele geçirebildiği, proletaryanın küçük burjuva devriminin aracısı rolünü oynamak zorunda kaldığı bir ülkede, devrimimiz, Köy Yoksulları Komiteleri örgütlenene dek, yani 1918 yazına, hatta sonbaharına dek, büyük ölçüde bir *burjuva* devrimiydi. Bunu kabul etmekten korkmuyoruz. Ekim Devrimi'ni tam da köylülüğün tamamı bizi desteklediği ve toprak sahiplerine karşı savaştığı için bu kadar kolay yapabildik. Bu desteği alabildik, çünkü bizim buradaki sonuna kadar gideceğimizi gördü, çünkü biz, Sosyalist-Devrimcilerin gazetelerinde yayınladıkları şeyi, korkak küçük-burjuvazinin vaat ettiği ama hayata geçirmediği şeyi yasalarla güvence altına alıyorduk. Ne var ki

Köy Yoksulları Komiteleri oluşmaya başladığı andan itibaren devrimimiz bir *proleter* devrimi oldu. Önümüze şimdi bile çözmüş olmaktan uzak olduğumuz bir sorun çıktı ve bizim bu sorunu pratik olarak ortaya koymuş olmamız bile son derece önemlidir. Köy Yoksulları Komiteleri bir geçiş aşamasıydı. Köy Yoksulları Komiteleri'nin örgütlenmesine ilişkin Sovyet iktidarının ilk kararnamesi, o dönem iaşe işlerinin başında bulunan Çiyurupa yoldaşın teklifiyle çıkarıldı. Açlıktan kıvranan tarım dışı nüfusu kurtarmak zorundayclık. Bu ancak proleter örgütleri olan Köy Yoksulları Komiteleri'nin yardımıyla mümkündü. Nitekim ancak 1918 yazında, Ekim Devrimi kırsal bölgelere yayılmaya başlayıp tamamlandığında, ancak o zaman gerçek bir proleter tabanımız oldu, ancak o zaman devrimimiz yalnızca bildirilerde, vaatlerde ve açıklamalarda değil, *gerçek anlamda bir proleter devrimi* oldu.

Parti olarak henüz kır proletaryasının ve yarı proleterlerinin uygun örgütlenme biçimlerini yaratma görevini çözmüş değiliz. Yakın zaman önce Petrograd'dayclım ve Petrograd Eyaleti Tarım İşçileri Birinci Kongresi'ne katıldım. Orada bu sorunu halen deneme yanılma yöntemiyle çözmeye çalıştığımızı gördüm, ama yine de kesinlikle ilerleme kaydedileceğine inanıyorum. Bu yıl siyasal önderlik çalışmamızın bize öğrettiği en önemli ders şudur: Bu alanda örgütsel bir dayanak bulmak zorundayız. Köy Yoksulları Komiteleri'nin yaratılmasıyla olsun, yeni Sovyet seçimleriyle olsun, inanılmaz zorluklarla karşılaştığımız iaşe politikamızın değiştirilmesiyle olsun, bu yönde bir adım attık. Rusya'nın şimdi Sovyetlere katılan kenar bölgelerinde (Ukrayna ve Don bölgesinde) belki de bu politikayı biraz değiştirmek gerekecektir Rusya'nın bütün bölgeleri için basmakalıp kararnameler hazırlamak

hata olacaktır; Ukrayna ve Don'daki Sovyet memurlarının, Bolşevik komünistlerin bu kararnameleri diğer bölgelere fark gözetmeksizin, toptan uygulamaları bir hata olacaktır. Bazı şeyleri yaşayıp göreceğiz, ne olursa olsun tek bir şablona bağlı kalmıyoruz; deneyimimizin, merkezi Rusya deneyiminin bir bütün olarak hemen diğer bölgelere de uygulanabileceğini söylemiyoruz. Gerçek inşa sorunlarını daha yeni ele aldık, bu yönde daha ilk adımları atıyoruz. Önümüzde engin bir çalışma alanı açılıyor.

Sovyet iktidarının ilk belirleyici adımının, Köy Yoksulları Komiteleri'nin oluşturulması olduğunu söyledim. Bu önlem, iaşe işlerinde faaliyet gösteren yoldaşlar tarafından uygulandı ve zorunluluğun bir ürünüydü. Fakat görevlerimizi eksik bırakmak istemiyorsak, Köy Yoksulları Komiteleri gibi geçici örgütlerden daha fazlasına ihtiyacımız var. Sovyetlerin yanı sıra, geri kitleleri eğiten bir okul olarak yararlandığımız sendikalarımız var. Geçen yıl Rusya'yı fiilen yönetmiş ve politikalarımızın hayata geçirilmesinde esas yükü taşımış olan en üst işçi tabakası -esas desteğimiz olan bu tabaka- Rusya'da inanılmaz derecede küçüktür Buna ikna olduk, bunu iliğimizde kemiğimizde hissediyoruz. İleride bir tarihçi, bu on yedi ay içinde Rusya'yı hangi grupların yönettiği, kaç yüz ya da bin insanın bu işin içinde olduğu ve ülkeyi yönetmenin inanılmaz yükünü tümüyle omuzlarında taşıdığı hakkında verileri biraraya topladığında, bu işi bu kadar az sayıda insanın yaptığına hiç kimse inanmayacaktır. Sayının bu kadar az olmasının sebebi, Rusya'da zeki, eğitimli ve işinin ehli siyasal önderlerin sayısının çok az olmasıydı. Bu tabaka Rusya'da çok inceydi ve geride bıraktığımız mücadele içinde kendini aşırı zorladı, çok fazla çalıştı ve elinden gelenin fazlasını yaptı. Bu kongrede, kitle-

ler içindeki yeni yeni güçleri sanayide ve daha da önemlisi kırsal bölgelerde kitlesel düzeyde nasıl kullanabileceğimiz konusunda, ortalama seviyedeki, hatta onun da altındaki işçileri ve köylüleri Sovyet faaliyetlerine nasıl çekebileceğimiz konusunda pratik yollar bulacağımıza inanıyorum. Bu kesimlerin kitlesel ölçekte yardımı olmadan, kanaatimce, faaliyetimizin devam etmesi imkânsızdır.

Konuşma sürem neredeyse bittiği için, orta köylülerle ilişkimiz üzerine yalnızca birkaç söz söylemek istiyorum. Orta köylülere karşı almamız gereken ilkesel tutum bizim açımızdan devrimden önce de açıktı. Önümüzdeki görev köylülüğü *tarafsızlaştırmaktı*. Küçük burjuva partilerine karşı alacağımız tutum sorununun ortaya atıldığı Moskova'daki bir toplantıda, orta köylülerin müttefikimiz olduğuna dikkat çekmekle kalmayıp, aynı zamanda belki büyük köylülere karşı bile cebri önlemlere, baskıya gerek kalmayabileceği görüşünü de ifade eden Engels'in sözlerini aynen aktarmıştım. Bu varsayım Rusya'da doğrulanmadı; *kulak*'lara karşı doğrudan bir iç savaşın içindeydik, içindeyiz ve içinde olacağız. Bu kaçınılmazdır. Bunu pratikte gördük. Fakat Sovyet memurlarımızın deneyimsizliğinden ve sorunun zorluklarından ötürü, *kulak*'lara yönelik darbeler sık sık orta köylülüğe isabet etti. Bu açıdan çok büyük günahlar işledik, ama edindiğimiz deneyimler, gelecekte bundan kaçınmak için her şeyi yapmamızı sağlayacaktır. İşte önümüzde teorik değil, pratik olarak duran görev budur. Bunun zor bir görev olduğunu çok iyi biliyorsunuz. Orta köylülüğe sunabileceğimiz elle tutulur hiçbir şey yok; oysa o materyalisttir, pratiğe bakar, elle tutulur şeyler ister, ama biz şu anda bu talebi karşılayacak durumda değiliz ve dahası şu an tam zaferle sonuç-

lanmayı vaat eden aylarca sürecek şiddetli bir mücadele boyunca ülkenin bunlar olmadan idare etmesi gerekiyor. Fakat pratik yönetim çalışmamızda çok şey yapabiliriz; yönetim aygıtımızı düzeltebilir, bir yığın suiistimali bertaraf edebiliriz. Orta köylülükle bir güçbirliği, ittifak ve anlaşma yapmak için yeterince çaba göstermemiş olan partimizin bu siyasal çizgisini düzeltebiliriz ve düzeltmeliyiz.

Merkez Komite'nin geçen yılki ekonomik ve siyasal çalışması hakkında şu an söyleyebileceklerim kısaca bunlardır. Şimdi yine kısa bir şekilde olmak üzere, Merkez Komite'nin bana tevdi ettiği görevin ikinci bölümüne, Merkez Komite'nin örgütlenme raporuna geçiyorum. Bu görevi ancak Yakov Mihayloviç Sverdlov layıkıyla yerine getirebilirdi; zaten bu konuda Merkez Komite adına rapor sunma görevi de kendisine verilmişti. Raporunun büyük kısmını ezberden yapmasını sağlayan inanılmaz derecede güçlü hafızası ve farklı yerel bölgelerdeki örgütlenme çalışmasına kişisel yakınlığı ona bu raporu herkesten daha iyi sunma imkânı verecekti. Ben onun yaptığının yüzde birini bile yapabilecek durumda değilim, zira bu çalışmada çoğu zaman kararları kendi başına alan Sverdlov yoldaşa tamamen güvenmek zorundaydık ve bunu yapmakta kesinlikle haklıydık.

Burada elimin altında bulunan yazılı raporlardan kısa özetler aktarabilirim. Çalışmasını vaktinde tamamlayamayan Merkez Komite Sekretaryası yazılı raporların önümüzdeki hafta baskıya hazır olacağına ve çoğaltılıp bütün kongre delegelerine dağıtılacağına dair kesin söz verdi. Bunlar, burada dile getirebileceğim yüzeysel, parça parça ifadeleri tamamlayacaktır Şimdi yazılı olarak elde bulunan rapor materyalinde, her şeyden önce, gelen belgelere ilişkin bütün rakamlar

var: Aralık 1918'de 1.483, Ocak 1919'da 1.537 ve Şubat'ta 1.840. Bu belgelerin yüzde dagılımı da verilmiş, fakat bunları okumayacagım. İlgi duyan yoldaşlar, dagıtılacak rapordan, örnegin Kasım'da Sekretarya'ya 490 ziyaretçi geldigini göreceklerdir. Buna bu raporu sunan yoldaşlar, bu rakamın, Sekretarya'nın kabul ettigi ziyaretçilerin ancak yarısı oldugunu söylüyorlar, çünkü Sverdlov yoldaş her gün onlarca delege kabul ediyordu ve muhtemelen bunların yarısından fazlası Sovyet degil, parti çalışanıydı.

Şimdi dikkatinizi Yabancı Gruplar Federasyonu'nun faaliyetlerine ilişkin rapora çekmem gerekiyor. Bu çalışma alanı hakkında bildiklerimi, yabancı gruplar üzerine materyallere göz gezdirme imkânı buldugum ölçüde edindim. Başlangıçta bu grupların sayısı yediydi, şimdi dokuza çıktı. Yalnızca Büyük Rusların bulundugu bölgelerde yaşayan, bu grupları dogrudan tanıma imkânı bulamamış ve gazetelerdeki yazıları da okumamış olan yoldaşlardan ricam, lütfen burada tümünü okumak istemedigim gazete kupürlerine baksınlar. Burada, bizim Üçüncü Enternasyonal için yaptıklarımızın gerçek temellerini gördügümüzü söylemeliyim. Üçüncü Enternasyonal Moskova'da kısa süren bir kongreyle kuruldu, Zinovyev yoldaş bu konu hakkında ve Enternasyonal'le ilgili bütün sorunlarda Merkez Komite'nin neler önerdigi hakkında ayrıntılı bir rapor sunacak. Moskova'daki komünistler kongresinde kısa sürede bu kadar çok şey yapabildiysek, bunun sebebi, gerek partimizin Merkez Komitesi gerekse kongrenin örgütleyici Sverdlov yoldaş tarafından muazzam bir hazırlık çalışması yürütülmüş olmasıdır. Rusya'da bulunan yabancılar arasında propaganda ve ajitasyon yürütüldü ve yabancı grupları örgütlendi. Bu grupların onlarca üyesi, temel planlar ve genel

politikanın ana çizgileri hakkında tamamen bilgilendirildi. Emperyalistlerin sadece kendi emelleri için yaratmış oldukları ordulardan yüz binlerce savaş tutsağı, Macaristan'a, Almanya'ya ve Avusturya'ya dönüşlerinden sonra, Bolşevizm mikrobunun bu ülkelere tamamen yayılmasını sağladılar. Bu ülkelerde bize yakınlık duyan grup ya da partiler ağırlıktaysa, bu, Rusya'da yabancı grupların dışarıdan görünmeyen ve örgütsel faaliyetler raporunda kısaca özet geçilen çalışması sayesindedir; bu çalışma dünya komünist partisinin birimlerinden biri olarak Rusya Komünist Partisi'nin faaliyetlerinin en önemli parçaları arasındadır.

Öte yandan, bana verilen materyalde, Merkez Komite'nin aldığı raporlar ve bu raporları aldığı örgütler hakkında veriler bulunuyor. Burada biz Rusların örgütsel yeteneksizliği bütün utanç verici sefaletiyle ortaya çıkıyor. Dört eyaletin örgütlerinden düzenli, on dördünden düzensiz ve on altısından da ara sıra raporlar gelmiş. Söz konusu eyaletlerin adı listede yazılı olduğundan okumayacağım. Bu örgütsel yeteneksizliğimiz, örgütlenme alanında yaşadığımız bu olağanüstü sorunlar tümüyle olmasa bile büyük oranda elbette iç savaş koşullarına bağlıdır. Fakat bunun ardına gizlenmek, kendimizi bununla savunmak ve mazur göstermek asla kabul edilemez. Örgütlenme faaliyeti hiçbir zaman genelde Rusların, özelde de Bolşeviklerin güçlü yanı olmamıştır, oysa proleter devriminin esas sorunu *örgütlenme sorunudur* Örgütlenme sorunu burada boşuna ön plana çıkarılmamıştır. Bu bizim ısrarla ve kararlılıkla uğruna mücadele etmemiz ve elimizdeki bütün araçlardan yararlanarak bıkıp usanmadan mücadele etmemiz gereken bir meseledir Bu noktada sürekli bir eğitim ve yeniden eğitim dışında başka bir şey yapamayız. Bu alan, devrim-

ci şiddetin ve diktatörlüğün ancak suiistimal yoluyla uygulanabileceği bir alandır ve ben de bu suiistimal konusunda sizi uyarmak istiyorum. Devrimci şiddet ve diktatörlük doğru yerde ve doğru kişilere karşı kullanılırsa mükemmel bir şeydir. Ama bunlar örgütsel alanda kullanılamaz. Bahsettiğimiz bu eğitim, yeniden eğitim ve uzun süreli örgütsel çalışma sorununu hiçbir şekilde çözmüş değiliz ve bu işe sistemli bir şekilde girişmek zorundayız.

Önümde ayrıntılı bir mali rapor var. Farklı kalemler içinde en yükseği, işçiler için kitap ve gazete yayını giderleridir: 1 milyon, bir 1 milyon ve bir 1 milyon daha, toplamda 3 milyon; parti örgütlerine 2.800.000 verilmiş, yayına hazırlama masrafları ise 3.600.000 tutmaktadır. Daha ayrıntılı veriler, çoğaltılıp bütün delegelere dağıtılacak olan raporda vardır. Yoldaşlar şimdilik, grup temsilcileri aracılığıyla bilgi edinebilirler. Müsaadenizle bu rakamları geçiyorum. Raporları sunan yoldaşlar, en önemli ve en anlamlı verileri sunmuşlar: Yayın faaliyeti bağlamındaki propaganda çalışmalarının genel sonuçları. Komünist Yayınevi 62 kitap bastı. *Pravda* gazetesi 1918'de toplam 25 milyon baskı yaptı ve 2 milyon net kâr elde etti. *Bednota* gazetesi toplam 33 milyon baskı yaptı ve 2.370.000 net kâr elde etti. Merkez Komite Örgütlenme Bürosu'ndan yoldaşlar, ellerindeki ayrıntılı rakamları, birbiriyle karşılaştırılabilecek en azından iki kıstas sunacak şekilde yeniden düzenleme sözü verdiler. O zaman, modern büyük kapitalist baskı tekniğinden tarihte ilk kez burjuvazinin çıkarları için değil, işçi ve köylülerin çıkarları adına yararlanan partinin devasa eğitim çalışması açıkça görülecektir. Hasımlarımız tarafından binlerce, milyonlarca kez basın özgürlüğünü çiğnemekle ve demokrasiyi terk etmekle suçlandık, halen de suçlanıyoruz.

Bizi suçlayanlar, demokrasi diye, kapitalistlerin basını satın alabilmelerine ve zenginlerin basını kendi çıkarları doğrultusunda kullanabilmelerine diyorlar. Oysa biz buna demokrasi değil, plütokrasi diyoruz. Burjuva kültürünün, halkı aldatmak ve kapitalistleri savunmak için yarattığı her şeyi onların elinden alıp, işçi ve köylülerin siyasal ihtiyaçlarını karşılamak üzere kullanmaya başladık. Ve bu bakımdan, hiçbir sosyalist partinin çeyrek yüzyılda ya da yarım yüzyılda yapamadığı kadar çok şey yaptık. Ama buna rağmen, yapılması gerekenlere kıyasla, yaptıklarımız son derece azdır.

Büro'nun bana ilettiği materyaldeki son konu genelgelerdir. On dört genelge yayınlandı ve bunlardan haberdar olmayan ya da yeterince haberdar olmayan yoldaşların bunları okumasını bekliyoruz. Elbette Merkez Komite bu bakımdan olması gerektiği kadar aktif değildi, ama çalışma koşullarımızı da göz önünde tutmanız gerekir. Her gün bir dizi sorunda siyasal direktifler vermek zorunda kaldık ve yalnızca istisnai durumlarda bunu Siyasi Büro ya da Merkez Komite plenumu aracılığıyla yapabiliyorduk. Bu koşullar altında, sık sık siyasal genelgeler yayınlamamız imkânsızdı.

Tekrarlamam gerekirse, iç savaş döneminde bir savaş partisinin savaşçı organı olarak başka türlü çalışamayız, aksi halde bu ya yetersiz bir önlem ya da bir parlamento olur; ama diktatörlük çağında ne sorunların çözümü ne de parti ya da Sovyet örgütü parlamenter araçlarla yönetilebilir. Yoldaşlar, artık burjuva matbaalarına ve kâğıtlarına el koyduğumuza göre, Merkez Komite genelgeleri o kadar da önemli değildir. Yalnızca yayınlanamayacak türden direktifleri genelge biçiminde gönderiyoruz, zira devasa boyutlarda olmasına rağmen açıktan yürütülen faaliyetlerimiz içinde illegal çalışma dün de var-

dı, bugün de var, yarın da olacak. İllegal çalışma yöntemlerimiz ve gizlilik ilkemizden ötürü aldığımız eleştirilerden hiçbir zaman korkmadık, tersine bununla gurur duyduk. Burjuvaziyi devirdikten sonra, Avrupa burjuvazisinin düşmanlığıyla karşılaştığımız bir duruma düşünce, gizlilik ve illegal çalışma yöntemleri faaliyetimizin bir özelliği olarak devam etti.

Yoldaşlar, böylelikle raporumu bitiriyorum. (*alkışlar*)

KONGRENİN KAPANIŞ KONUŞMASI
23 Mart

Yoldaşlar, gündemimizdeki bütün maddeleri tartıştık. Kongreyi kapatırken müsaadenizle birkaç söz söylemek istiyorum.

Yoldaşlar, buradaki toplanma zamanımızı çok zorlaştıran, yalnızca en iyi örgütçülerimizden ve pratikteki önderlerimizden biri olan Yakov Mihayloviç Sverdlov'u kaybetmemiz değildi. Özelikle zor bir dönemden geçiyoruz, çünkü uluslararası emperyalizm Sovyet Cumhuriyeti'ni ezmek amacıyla son ve olağanüstü sıkı bir çaba gösteriyor; bundan kimsenin şüphesi yok. Batı'da ve Doğu'da gerçekleştirilen şiddetli saldırılara birkaç yerde demiryolu hatlarını parçalama girişimleri ve beyaz muhafızların isyanları eşlik ediyor. Bu eylemlerin Paris'te emperyalist İtilaf devletleri tarafından kararlaştırılan kasıtlı hamleler olduğu açıktır. Yoldaşlar, dört yıllık emperyalist savaşın ardından Rusya'nın emperyalist yağmacılara karşı Sovyet Cumhuriyeti'ni savunmak adına yeniden silaha sarılmasının ne kadar zor olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu savaşın ne büyük bir yük olduğunu, bizi nasıl tükettiğini hepimiz biliyoruz.

Fakat bu savaşın iki katı gayretle ve yılmaz bir cesaretle yürütüldüğünü de biliyoruz, çünkü dünya tarihinde ilk kez ne için savaştığını bilen bir ordu, bir silahlı güç yarattık ve dünya tarihinde ilk kez işçiler ve köylüler Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti'ni, yani emekçi halkın kapitalistler karşısındaki egemenliğini savundukları bilinciyle inanılmaz fedakârlıklar yapıyorlar; kitleler proletaryanın sosyalist dünya devrimi davasını savunduklarını biliyorlar.

Bu zor koşullar altında çok kısa zamanda büyük işler başardık. Kongredeki bütün hayati kararları olduğu gibi programımızı da oybirliğiyle geçirdik. Yazınsal ve diğer kusurlarına karşın bu programın şimdiden Üçüncü Enternasyonal tarihine proletaryanın dünya çapındaki kurtuluş hareketindeki yeni aşamanın sonuçlarını özetleyen program olarak geçtiğine eminiz. Birçok ülkede düşündüğümüzden çok daha fazla müttefikimiz ve dostumuz var; bu ülkelerde programımızın basitçe tercüme edilmesi, uluslararası proletaryanın birliklerinden biri olan Rusya Komünist Partisi'nin bu zamana kadar neler yaptığı sorusuna en etkili cevap olacaktır. Programımız propaganda ve ajitasyon için son derece etkili bir materyal sunmaktadır; bu belgeyi okuyan, duyan, gören işçiler, 'işte bunlar bizim yoldaşlarımız, kardeşlerimiz; işte ortak davamız gerçekliğe bürünüyor' diyeceklerdir.

Yoldaşlar, bu kongrede başka önemli kararlar da almayı başardık. Burada, Moskova'da kurulmuş olan Üçüncü, Komünist Enternasyonal'in kuruluşunu onayladık. Askeri soruna ilişkin olarak oybirliğiyle bir karar aldık. İlk başta görüş farklılıkları çok fazla olmasına karşın, askeri politikamızın kusurlarını çok içten bir şekilde eleştiren birçok yoldaş çok farklı görüşler dile getirmiş olmalarına karşın, komisyonda mutlak

bir oybirliğiyle karar almakta zorluk yaşamadık ve bu kongreyi başlıca savunucumuz olan Kızıl Ordu'nun, uğrunda bütün ülkenin böylesine haddi hesabı olmayan fedakârlıklarda bulunduğu ordumuzun kongreye katılan her delegenin, her parti üyesinin şahsında cana yakın, bencillikten uzak ve kendini adamış bir yardımcı, önder, dost ve ortak bulacağına emin olarak ayrılacağız.

Yoldaşlar, önümüzdeki örgütsel sorunları bu kadar kolay bir şekilde çözebilmiş olmamızın sebebi, partimizle Sovyetler arasındaki ilişkilerin bütün tarihinin bize çözüm yolunu göstermiş olmasıdır. Yapmamız gereken tek şey bunu özetlemekti. Kongre, kırsal bölgelerdeki faaliyetimiz konusunda, alelacele ama oybirliğiyle alınmış bir kararla özellikle önemli ve özellikle zor bir sorunda politikalarımızı belirledi. Burada diğer ülkelerde çözülmez kabul edilen bir sorundan bahsediyoruz: burjuvaziyi devirmiş olan proletaryanın devasa orta köylüler katmanına karşı tutumu. Bu kongre kararının iktidarımızı sağlamlaştırmamıza yardımcı olacağına hepimiz eminiz. Şu an geçmekte olduğumuz zorlu dönemde, emperyalistlerin Sovyet hükümetini zor yoluyla devirmek için son bir çaba harcadıkları ve şiddetli bir yiyecek kıtlığının ve ulaşım ağındaki keşmekeşin yüzlerce, binlerce, milyonlarca insanı perişan hale getirdiği bugünkü şartlarda, benimsediğimiz kararın ve kongredeki delegeleri canlandıran ruhun bu sınavlardan geçmemize ve bu zorlu altı ayı atlatmamıza yardımcı olacağına eminiz.

Bunun geçireceğimiz son zorlu altı ay olacağına eminiz. Bu inancımız geçen gün kongrede duyurduğumuz haberle çok daha güçlenmiştir: Macaristan'da proleter devrimi zafere ulaşmıştır. Bu zamana kadar Sovyet iktidarı yalnızca tek bir

ülkede, eskiden Rusya İmparatorluğu'nu oluşturan halklar arasında zafer kazanmıştı ve sosyalist kampa mensup olsalar bile eski düşünce alışkanlıklarını ve rutinlerini terk etmeyi son derece zor bulan basiretsiz kimseler, proleter Sovyet demokrasisine doğru bu şaşırtıcı yönelişin tümüyle Rusya'ya özgü koşullardan kaynaklandığını zannediyorlardı; bu demokrasinin özgül niteliklerinin, tersinden bakıldığında, belki de eski Çarlık Rusya'sının özgül niteliklerini yansıttığını düşünüyorlardı. Eskiden böyle bir görüş için temel vardıysa bile, artık kesinlikle yoktur. Yoldaşlar, bugün aldığımız haberler bize Macar Devrimi'nin bir resmini sunuyor Aldığımız haberlere göre, İtilaf devletleri Macaristan'a askerlerinin serbest geçişini talep eden sert bir ültimatomda bulunmuştur. Burjuva hükümet, İtilaf devletlerinin askerlerini Macaristan'dan geçirmek istediğini ve böylece Macaristan'ın yeni bir savaşın korkunç sıkıntılarıyla boğuşmak zorunda kalacağını görünce, burjuva uzlaşmacılardan oluşan hükümet kendi rızasıyla istifa etmiş, hapisteki komünistlerle, yani Macaristan'daki yoldaşlarımızla kendi rızasıyla müzakerelere başlamış ve bu durumdan kurtulmanın tek yolunun iktidarı emekçi kitlelere devretmek olduğunu yine kendi rızasıyla kabul etmiştir. (*alkışlar*)

Eskiden iktidarı gasp ettiğimizi söylüyorlardı. 1917'nin sonuyla 1918'in başında burjuvazi ve onun çeşitli takipçileri devrimimizi nitelendirmek için yalnızca iki sözcük kullanıyorlardı: 'şiddet' ve 'gasp' Şimdi bile Bolşevik hükümetin iktidara zor yoluyla tutunduğuna dair laflar duyuyoruz, oysa bunun saçma olduğunu defalarca kanıtladık. Ama geçmişte bu tür saçmalıklar dile getirilebilmiş olsa da, şimdi Macaristan'daki gelişmeler bu saçmalıkları susturmuştur. Burju-

vazi bile Sovyet hükümeti dışında bir hükümet makamı olamayacağını kabul etmiştir. Daha kültürlü bir ülkenin burjuvazisi ülkenin mahvolmanın eşiğine geldiğini, halkın gittikçe daha çetin sınavlardan geçmeye zorlandığını ve dolayısıyla siyasal iktidarın işçilere devredilmesi gerektiğini, ülkeyi ancak Macaristanlı işçi ve köylülerin, Sovyetlerde cisimleşen yeni proleter demokrasisinin kurtarabileceğini Rus burjuvazisinin 25 Ekim arifesinde anladığından daha açık bir şekilde anlamıştır.

Yoldaşlar, Macar Devrimi'ni müthiş zorluklar bekliyor. Rusya'yla karşılaştırıldığında Macaristan küçük bir ülkedir ve emperyalistler tarafından çok daha kolay şekilde boğazlanabilir. Macaristan'ın hâlâ karşı karşıya olduğundan şüphe edilemeyecek zorluklar ne kadar büyük olursa olsun, Sovyet iktidarı için bir zaferin yanı sıra, aynı zamanda *moral bakımından da bir zafer* elde ettik. Çok radikal, demokratik ve uzlaşmacı bir burjuvazi ağır bir kriz ânında, zaten savaş yüzünden bitap düşmüş bir ülke yeni bir savaş tehdidiyle karşı karşıya geldiğinde, Sovyet hükümetinin tarihsel bir zorunluluk olduğunu, böyle bir ülkede tutunabilecek yegâne hükümetin Sovyet hükümeti, yani proletarya diktatörlüğü olduğunu anlamıştır.

Yoldaşlar, arkamızda hayatlarını Rusya'nın kurtuluşu uğruna feda etmiş birçok devrimci bıraktık. Bu devrimcilerin çoğunun payına büyük zorluklar düştü. Çarlık hükümetinin elinde eziyet çektiler, ama devrimin zaferini görme bahtına erişemediler. Biz onlardan daha şanslıyız. Biz devrimin zaferini görmekle kalmadık, devrimin eşi görülmedik zorluklar karşısında iktidarını sağlamlaştırdığını, yeni hükümet biçimleri yarattığını ve bütün dünyanın sempatisini kazandığını gör-

mekle de kalmadık, aynı zamanda Rusya Devrimi'nin ektiği tohumların Avrupa'da yeşerdiğini de gördük, görüyoruz. Bu durum, bundan sonra da payımıza düşecek zorluklar ne kadar büyük olursa olsun ve şu an ölmekte olan uluslararası emperyalizm hayvanının başımıza açacağı dertler ne kadar büyük olursa olsun, bu hayvanın öleceğine ve sosyalizmin bütün dünyada zafere ulaşacağına dair mutlak ve sarsılmaz bir inançla dolmamızı sağlamaktadır. (*uzun alkışlar*)

Rusya Komünist Partisi Sekizinci Kongresi'ni kapatıyorum.

Mart-Nisan 1919'da *Pravda*'da yayınlandı;
Collected Works cilt 29, s. 143-164 ve 221-225.

RKP (B) SEKİZİNCİ TÜM-RUSYA KONFERANSI

24 Aralık 1919



MERKEZ KOMITE SIYASI RAPORU

2 Aralık

(*Alkışlar*) Yoldaşlar, biçimsel açıdan bakıldığında Merkez Komite'nin mevcut raporunun, esasen ele aldığımız dönemde edinilen deneyimlerin bir özetini sunması gerekir. Fakat ben bu tür bir yaklaşımın -tarihsel olaylarla sınırlı olan ya da her halükarda esasen tarihsel olayların etrafında dönen bir raporun- içinde yaşadığınız dönemin ve karşı karşıya olduğumuz görevlerin ruhuna çok aykırı düştüğünü söylemeliyim. Sovyetler Kongresi'ne de sunmayı düşündüğüm mevcut raporda, ağırlık merkezini yaşananların bir dökümünden ziyade, şu an

aldığımız ve doğrudan pratik faaliyetimiz için almak zorunda olduğumuz derslere kaydırmayı amaçlıyorum.

Aslında hiç abartmaksızın, ele aldığımız dönemde muazzam başarılar elde ettiğimizi ve esas zorluğun geri kaldığını söyleyebiliriz, yine de önümüzde kuşkusuz çok ama çok büyük güçlükler var. Parti doğal olarak dikkatini tümüyle bu sorunların çözümüne vermelidir ve tarihsel olaylara yalnızca karşı karşıya olduğumuz sorunların çözümü için mutlaka gerekli olduğu oranda değinebilir.

Sovyet iktidarının geçmiş dönemlerinde savaş sorununun sürekli olarak dikkatimizi yoğunlaştırdığımız bir sorun olduğu herkesin malumudur. İç Savaş elbette herkesi ve her şeyi girdabına çekti; var olma mücadelesi verirken partimizin en iyi unsurlarını diğer işlerden ve diğer faaliyetlerden alıp savaş faaliyetine yönlendirmek zorunda kaldığımızı söylemeye bile gerek yok. Savaş koşullarında bundan fazlası elimizden gelmezdi. Yaratıcı güçlerimizi bu şekilde birçok hükümet görevinden ve parti faaliyetinden çekerek çok büyük yara almış olsak da, askeri alanda aslında güçlerimizi biraraya toplamayı başardık ve yalnızca düşmanlarımızın ya da yalpalayanların değil, belki kendi muhitimizden birçoklarının da eskiden imkânsız diye göreceği müthiş başarılar elde ettik. İki yıl boyunca önce Alman emperyalizminin, ardından çok daha güçlü olan ve bütün dünyaya hükmeden emperyalist İtilaf devletlerinin dolaylı ya da dolaysız desteğini alan bütün düşmanlarımıza karşı ayakta kalmayı başarmak, bu denli yıkıma uğramış ve bu denli geri kalmış bir ülkede iki yıl boyunca direnmek öyle büyük bir meseleydi ki çözümü de kuşkusuz bir 'mucize'ydi. Dolayısıyla bu 'mucize'nin nasıl gerçekleştiğine ve buradan ne gibi pratik sonuçlar çıkarmamız gerektiğine daha ya-

kından bakmamız gerektiğini düşünüyorum. Çıkardığımız bu sonuçlar bize şunu kesin olarak -bu tabiri kullanabileceğimizi düşünüyorum- söyleme fırsatı verecektir: Ülke içindeki örgütlenme sorununda karşımıza çıkan güçlükler büyük olsa da, yakın gelecekte, askeri savunma sorunlarının çözümünde elde ettiğimize benzer bir başarıyla bütün bu güçlüklerin üstesinden geleceğimizden kuşku duyulamaz.

Aslında ülkemizde İç Savaş'ı başlatan ve bu denli uzamasından sorumlu olan dünya emperyalizmi, bu iki yılda yenilgiye uğramıştır. Bizim kendimize öncelikle şu soruyu sormamız gerekiyor: Nasıl oldu da, bugün bile bizden kuşkusuz katbekat daha güçlü olan dünya emperyalizmine karşı mücadelede bu kadar müthiş bir başarı elde edebildik? Bu soruya cevap bulabilmek için, Rusya'da İç Savaş'ın tarihini, başka bir deyişle İtilaf devletlerinin müdahalesinin tarihini genel olarak değerlendirmemiz gerekiyor. Bu savaşta İtilaf devletlerinin başvurdukları yöntemler bakımından köklü farklılıklar gösteren iki dönemi, Rusya'ya karşı askeri operasyonların iki dönemini ya da iki temel yöntemini birbirinden ayırmamız gerekir.

İtilaf devletleri Almanya'yı yenilgiye uğrattıklarında, ilk başta doğal olarak Rusya'daki Sovyet Cumhuriyeti'ni ezmek için kendi askerlerinden yararlanmak zorundaydılar. Çok açık ki eğer İtilaf devletleri Almanya'nın yenilgisinden sonra boşa çıkan devasa ordularının çok küçük bir kesiminden bile yararlanabilseydi, eğer bu orduların değil hepsini, onda birini bile Sovyet Rusya Cumhuriyeti'ne karşı doğru düzgün kullanabilmiş olsaydı, elbette ayakta kalmamız mümkün olmayacaktı. Rusya'daki İç Savaş'ın birinci döneminin temel özelliği, İtilaf devletlerinin Sovyet Cumhuriyeti'ni ezmek için kendi askerlerinden yararlanma girişiminin başarısızlığa uğramasıydı. İtilaf

devletleri Arhangelsk cephesindeki İngiliz askerlerini geri çekmek zorunda kalchlar. Keza Fransız askerlerinin Rusya'nın güneyine yaptıkları çıkarma Fransız bahriyelilerinin gerçekleştirdiği bir dizi isyanla sonlandı ve bugün savaş dönemi sansürü ne denli pervasızca işliyor olursa olsun -ortada bir savaş yok, ama eskinin savaş dönemi sansürü, şimdininse savaşsız savaş dönemi sansürü İngiltere ve Fransa gibi sözde özgür ülkelerde işlemeye devam ediyor- ve gazete nüshaları elimize çok nadir durumlarda ulaşıyor olsa da, İngiltere ve Fransa'dan elimize gelen çok kesin yazılı kanıtlar var ve bu kanıtlarda örneğin Karadeniz'e demir atmış Fransız savaş gemilerindeki bahriyelilerin isyanının Fransız basınına sızdığı, bazı Fransız bahriyelilerinin kürek cezasına çarptırıldığının bütün Fransa'da bilindiği, Fransa ve İngiltere'deki bütün komünist basının, bütün devrimci işçi sınıfı gazetelerinin bu gerçekleri yazdıkları bilgisi yer alıyor. Fransızların Bolşevik propagandası yaptığı gerekçesiyle Odessa'da vurdukları Jeanne Labourbe yoldaşın adı, Fransız sosyalist işçi basınının sloganı haline geldi, üstelik yalnızca komünist kanadının değil, temel ilkeleri bakımından aslında bizdeki Menşeviklere ve Sosyalist-Devrimcilere yakın olan l'Humanité gibi bir gazete için bile Labourbe'un adı Fransız emperyalizmine karşı mücadelenin ve Rusya'nın içişlerine karışılmaması mücadelesinin sloganı oldu. Aynı şekilde, Arhangelsk cephesindeki İngiliz askerlerinin mektupları da İngiliz işçi sınıfı gazetelerinde tartışılmaktadır. Buna ilişkin çok kesin yazılı kanıtlara sahibiz. Bu yüzden eskiden hep bahsettiğimiz ve gerçekleşmesini derinden arzuladığımız muazzam değişimin bugün gerçekleşmekte olduğu gayet açıktır; süreç alışılmadık derecede yavaş işliyor olsa da, değişimin yaşandığı kuşku duyulamayacak bir gerçektir

Bu değişikliği olayların akışı doğurmalıydı. Rusya'ya karşı özellikle de eskiden beri ve bugün bile en demokratik, medeni ve kültürlü diye bilinen ülkeler en acımasız yollara başvurarak ve yasallığın gölgesine bile bulaşmadan bir savaş yürüttüler Bolşevikler demokrasiyi ihlal etmekle suçlanıyorlar; Menşeviklerle Sosyalist-Devrimciler arasında, hatta Avrupa'daki bütün burjuva basınında en gözde görüş budur. Fakat bu demokratik devletlerden biri bile kendi ülkesinin yasalarına dayanarak Sovyet Rusya'ya savaş ilan etmeyi göze alamadı ve alamayacaktır. Buna paralel olarak, işçi sınıfı gazetelerinden gelen görünüşte fark edilmese de güçlü bir protesto var ve bu protestolarda şu soru sorulmaktadır: Anayasanın, Fransa, İngiltere ya da Amerika'nın anayasasının neresinde savaş ilan etmeden ve parlamentoya danışmadan savaşa girişilebilecegi yazıyor? İngiliz, Fransız ve Amerikan basını devletin başındaki kişilerin devlete karşı suç işleme, parlamentonun izni olmadan savaş ilan etme suçlamasıyla yargılanmasını talep ediyorlar. Haftada en fazla bir gün yayınlanan ve takriben ayda bir kapatılan, birkaç yüz ya da birkaç binlik tirajı olan gazetelerden bahsediyor olsak da, basında bu tür talepler dillendirildi. Sorumlu hükümetin başındakiler hu tür gazeteleri görmezden gelebiliyorlar. Ama bizim burada iki farklı egilimi dikkate almamız gerekiyor; egemen sınıflar tanınmış burjuva gazetelerini bütün dünyada milyonlarca nüsha halinde yayınlıyorlar ve bu gazeteler Bolşeviklere karşı eşi görülmedik yalan ve iftiralarla dolup taşmaktadır Ama aşagıda durum farklıdır; işçi kitleler Rusya'dan dönen askerlerden bu kampanya hakkındaki yalanları ögreniyorlar. İşte bu yüzden İtilaf devletleri askerlerini Rusya'dan çekmek zorunda kaldılar.

Daha işin en başında, kaderimizin dünya devrimine bağlı olduğunu söylediğimizde, üstümüze gülenler oldu, yüzlerce kez bunun bir hayal olduğu söylendi ve hâlâ da söyleniyor. Ama biz son iki yılda bu iddiamızı doğrulayacak kesin veriler elde ettik. Eğer bu iddiamızı Avrupa'da hemen, çarçabuk bir ayaklanma şeklinde anlayanlar varsa, böyle bir şeyin gerçekleşmediğini biliyoruz. Fakat kaderimizin dünya devrimine bağlı olduğu iddiasının kökten doğru olduğu ve İtilaf devletlerinin silahlı müdahalesini daha baştan tümüyle imkânsız hale getirdiği kanıtlanmıştır; iki yılın ardından, ama özellikle de Kolçak'ın yenilgisinden bu yana ve İngiliz güçlerinin Arhangelsk'ten ve bütün Kuzey Cephesi'nden çekilmesinden bu yana, kaderimizin dünya devrimine bağlı olduğu iddiası sorgulanamaz bir tarihsel gerçeklik haline gelmiştir. İtilaf devletlerinin emri altındaki orduların çok küçük bir kısmı bile bizi rahatlıkla ezmeye yeterdi. Oysa düşmanı alt eden biz olduk, çünkü bütün dünya işçilerinin bize duydukları yakınlık en zor anda kendisini hissettirdi. Böylece İtilaf devletlerinin işgalinin bu ilk döneminden yüzümüzün akıyla çıkmayı başardık. Bir makalede, sanırım Radek'indi, İtilaf devletleri askerlerinin sosyalist devrim ateşini yakmış ülke olarak Rusya'nın sıcak toprağıyla temasının bu askerler arasında da bir yangını tetikleyeceği yazılmıştı. Olaylar bu öngörünün doğru olduğunu gösterdi. Ayrıca şunu da kesin bir dille belirtmek gerekiyor, Bolşevik ajitasyondan ötürü vurulmuş olanların adlarını bilen İngiliz ve Fransız askerlerinin yaşadığı süreçler, bu süreçlerin ve oradaki komünist örgütlerin ne kadar zayıf olduğundan bağımsız olarak, muazzam bir iş başarıyor. Sonuçlar gözle görülebilir: İtilaf devletleri askerlerini çekmek zorunda kalchlar İlk büyük zaferimizi sırf bu sayede kazandık.

İtilaf devletlerinin bize karşı mücadelede başvurdukları ikinci yöntemse küçük devletlerin üzerimize salınmasıydı. Geçen Ağustos ayının sonlarında bir İsveç gazetesinde çıkan haberde, İngiliz savaş bakanı Churchill'in Rusya'ya on dört devletin saldıracağı ve böylece yakın gelecekte, en fazla yıl sonuna kadar Petrograd ve Moskova'nın düşmesinin kaçınılmaz olduğu yazılmıştı. Sanırım Churchill sonradan bu beyanını tekzip etti ve Bolşeviklerin uydurması olduğunu söyledi. Ama bu beyanın hangi İsveç gazetesinde yayınlandığına dair elimizde kesin bilgi var. Dolayısıyla biz, Avrupa kaynaklarından gelen haberin doğru olduğunda ısrar ediyoruz. Dahası gerçekler de bunu doğruluyor. Finlandiya ve Estonya örneğinden, İtilaf devletlerinin bu ülkeleri Sovyet Rusya'ya saldırmaya zorlamak için her yolu denediğini biliyoruz. Yudeniç'in askerlerinin Petrograd'ın birkaç kilometre yakınına geldiği ve şehrin muazzam bir tehlike altında olduğu dönemde, İngiliz gazetesi *Times*'ta Finlandiya sorunu üzerine bir başyazı okumuştum. Makale öfke ve nefret kusuyordu, daha önce görülmedik derecede ateşli bir tarzda yazılmıştı ki o gazete için alışılmadık bir şeydi bu (bu tür gazeteler genellikle Rusya'da Milyukov'un *Rech*'inde kullanılan dile benzer bir diplomatik dille yazarlar). Finlandiya'ya ilişkin en çılgınca beyandı ve sorunu dobra dobra ifade ediyordu: Dünyanın kaderi Finlandiya'ya bağlıdır ve bütün medeni kapitalist ülkelerin gözleri Finlandiya'nın üzerinedir. Yudeniç'in askerlerinin Petrograd'ın birkaç kilometre yakınında olduğu bu dönemin en kritik an olduğunu biliyoruz. Churchill'in böyle bir beyanda bulunmuş olup olmaması bir şey değiştirmez, neticede izlediği politikanın bu olduğuna kimsenin şüphesi yok. Palas pandıras oluşturulan, yiyecek gibi temel ve diğer konularda İtilaf

devletlerine tümüyle bagımlı olan bu zayıf ve küçük ülkelere İtilaf devletlerinin nasıl bir baskı uyguladığı iyi biliniyor. Söz konusu ülkeler bu bağımlılıktan kurtulamazlar. Estonya'ya, Finlandiya'ya ve kuşkusuz Letonya, Litvanya ve Polonya'ya da bize karşı savaş açmaları için her türlü baskı -mali, iaşe, askeri- uygulandı. Yudeniç'in Petrograd'a karşı son seferinin tarihi İtilaf devletlerinin ikinci savaş yönteminin de başarısız olduğunu tümüyle göstermiştir. Hiç kuşku yok ki Finlandiya'dan gelen en ufak bir yardım ya da Estonya'dan biraz daha fazla yardım Petrograd'ın kaderini belirmek için yeterli olacaktı. Keza durumun vahametini anlayan İtilaf devletlerinin bu yardıma ulaşmak için ellerinden gelen her şeyi yaptıklarını ama yine de yenilgiye uğradıklarını da biliyoruz.

Elde ettiğimiz ikinci büyük uluslararası zafer de bu oldu, ama bu ilkinden daha çetrefilli bir zaferdi. İlk zafer, İngiliz ve Fransız askerlerini Rusya topraklarında tutmak mümkün olmadığı için elde edildi; bu askerler savaşmadıkları gibi, aynı zamanda İngiltere ve Fransa'yı İngiliz ve Fransız işçilerini kendi hükümetlerine karşı ayaklandıran isyancılarla muhatap ettiler. Böylece Rusya açıkça Bolşevizme karşı mücadele için yaratılan ve korunan bir dizi küçük devlet tarafından çepeçevre kuşatılmış olmasına karşın, bu silahın da dönüp İtilaf devletlerini vurduğunu gördük. Bütün bu ülkelerde burjuva hükümetler var ve neredeyse her yerde bu hükümetlerde burjuva işbirlikçiler, yani sınıfsal konumlarından ötürü Bolşeviklere karşı duran adamlar var. Bu ulusların hepsi de elbette Bolşeviklere kesin olarak düşmandır, ama biz yine de bu burjuvaları ve işbirlikçileri yanınıza çekmeyi başardık. Bu imkânsız görünüyor, ama doğru, çünkü bu devletlerin hepsi de emperyalist savaşta yaşadıklarından sonra, Rusya'da iktidara talip

olan diğer tek adayın -ciddiye alınabilecek tek talibin- Kolçak ya da Denikin olduğu, yani eski emperyalist Rusya'nın temsilcileri olduğu bir ortamda -Kolçak ve Denikin'in eski Rusya'yı temsil ettiğine kimsenin şüphesi yok- Bolşeviklere karşı savaşmanın o çabaya değip değmeyeceği sorununda kaçınılmaz olarak tereddüt etmektedir. Böylece biz emperyalist kamptaki başka bir çatlağa yaslanmak için bir fırsat elde ettik. Devrimimizden sonraki ilk birkaç ayda Alman ve İngiliz emperyalistleri birbirlerine düşmüş oldukları için direnebildik, ama bu altı ayın ardından bu sefer altı aydan da fazla direnebildik, çünkü İtilaf devletlerinin askerleri bize karşı savaşacak durumda değillerdi. Ertesi yıl, yani şu an muhasebesini yapmak zorunda olduğumuz yıl ise, büyük devletlerin nüfuz altına aldıkları küçük devletleri bize karşı seferber etme girişimi dünya emperyalizminin çıkarları ile bu ülkelerin çıkarları arasındaki çelişkiden ötürü başarısızlığa uğradığı için biz ayakta kalmayı başardık. İtilaf devletleri şimdiden pençelerini bu küçük ülkelerin üzerine atmış durumdalar. Fransız, Amerikan ya da İngiliz kapitalistleri, "size bağımsızlığınızı garanti ediyoruz" dediklerinde, bu sözün pratikte, "sizden bütün zenginlik kaynaklarınızı alacağız ve sizi bağımlılık altında tutacağız. Ayrıca size yönetmek ve spekülasyon yapmak için yabancı bir ülkeye gelen ve başka hiç kimsenin görüşünü umursamayan bir subayın küstahlığıyla davranacağız" anlamına geldiğini biliyorlar. Bu tür ülkelerin hemen hepsinde İngiliz elçisinin bağımlı ülkeledeki bir kraldan ya da parlamentodan daha önemli olduğunu biliyorlar Küçük burjuva demokratları bu zamana kadar bu doğruyu anlayamamış olsalar da, gerçekler bugün onları anlamaya zorlamaktadır. Emperyalistlerin yağmaladığı küçük ülkelerin burjuva ve küçük burjuva unsurları söz ko-

nusu olduğu kadarıyla, bizim müttefik olmasak bile, her halükarda emperyalistlerden daha güvenilir ve daha değerli komşular olduğumuz anlaşıldı.

İşte, dünya emperyalizmine karşı kazandığımız ikinci zafer de budur.

İşte bu yüzden, esas güçlüklerin geride kaldığını söylemekte sonuna kadar haklıyız. İtilaf devletlerinin, silahlı müdahale için daha birçok girişimde bulunacaklarına kuşku yoktur. Kolçak ve Yudeniç'e karşı kazanılan son zaferler bütün bu devletlerin sözcülerinin şimdi Rusya'ya karşı düzenlenecek bir harekâtın ümitsiz olduğunu söylemelerine ve bize barış teklifinde bulunmalarına yol açtıysa da, bu gibi açıklamaların anlamını açıkça kavramamız gerekiyor. Şimdi söyleyeceklerim kayıt dışıdır...

Burjuva aydınlarından, bu acımasız düşmanlarımızdan, gerçeğin bu tür kabullerini alabildiğimize göre, yalnızca işçi sınıfının değil, burjuva aydınlarının geniş kesimlerinin de kalben Sovyet iktidarının yanında olduğunu söyleme hakkımız sonuna kadar vardır. Dar kafalılar, küçük burjuvazi, emekle sermaye arasındaki amansız kavgada yalpalayanlar, şimdi kesin biçimde bizim tarafımıza geçtiler ve belli bir dereceye kadar destek vereceklerini düşünebiliriz.

Bu zaferi hesaba katmak zorundayız ve uzun vadede bizi Kolçak'a karşı zafere ulaştıran yöntemle bu zafer arasındaki bağları kurarsak, çıkardığımız sonuç daha da inandırıcı olacaktadır. Şimdi yeniden yazmaya başlayabilirsiniz, diplomasi kısmı bitmiştir.

Kolçak'a karşı hangi güçler sayesinde zafere ulaştığımızı sorduğumuzda, kabul etmek gerekir ki Kolçak proletaryanın azınlıkta olduğu ve köylülüğe Rusya'da olduğu gibi toprak sa-

hiplerinin iktidarını devirmek için doğrudan, gerçek bir yardımda bulunamadığımız bir bölgede at koşturmuş olmasına karşın, Kolçak Kurucu Meclis cephesini oluşturan Menşeviklerin ve Sosyalist-Devrimcilerin desteklediği bir cephede işe koyulmuş olmasına karşın, dünya emperyalizminin yardımına güvenebilecek bir hükümetin kurulması için en uygun koşullar var olmasına karşın, bütün bunlara karşın girişim Kolçak'ın hezimetiyle sonlandı. Buradan şu sonucu çıkarma hakkımız var – bu sonuç bizim için çok önemli olmasının dışında, bütün *faaliyetlerimize* de rehberlik etmelidir: *Nüfusun çoğunluğuna önderlik edebilen sınıfın zafere ulaşması tarihsel açıdan kaçınılmazdır.* Menşevikler ve Sosyalist-Devrimciler hâlâ Kurucu Meclis'ten, ulusun iradesinden, vs. bahsediyorlar, ama bu dönemde deneyimlerimiz bizi, devrimci dönemlerde sınıf mücadelesinin en korkunç biçimlere büründüğüne, ama zafere ancak mücadeleyi yürüten sınıf nüfusun çoğunluğuna önderlik edebilecek konumda olduğunda ulaşabileceğine ikna etti. Bu bakımdan, oy vererek değil, her türlü siyasal mücadeleden katbekat daha fazla fedakârlık talep eden en meşakkatli, en kanlı mücadelelerle dolu bir yılı aşkın mücadele deneyimiyle yapılan karşılaştırma, Kolçak karşısındaki bu deneyim, bizim herkesten çok proletaryanın, yani çoğunluğuna önderlik edebileceğini kanıtladığımız ve saflarına dost ve müttefik olarak köylülüğü eklediğimiz sınıfın egemenliğini hayata geçirdiğimizi göstermektedir. Kolçak örneği bunu kanıtlamıştır. Toplumsal alanda ders aldığımız son örnek bu oldu; bu ders bize kime güvenip kime güvenemeyeceğimizi gösteriyor.

İşçi sınıfı, emperyalist savaş ve ekonomik yıkım sonucu muazzam derecede zayıflamış olmasına karşın, yine de siyasal önderliği elinde tutmaktadır, ama emekçi halkın çoğunluğu-

nu, Rusya koşullarında köylülüğü, dost ve müttefik olarak kazanmış olmasaydı bunu yapamazdı. Bu durum, çoğunluğu bize karşı olan uzmanları çalıştırabilmeyi ve düşmanlarımızın, Sosyalist-Devrimcilerin, partilerinin son konseyinin bir kararında teslim ettikleri gerçeğe göre, bir paralı askerler ordusu değil, halk ordusu olarak kurmayı başardığımız Kızıl Ordu'da gerçekleşti. İşçi sınıfı, çoğunluğu kendi sınıfından olmayan bir ordu kurmayı ve bu orduda düşman uzmanları çalıştırmayı başarabildiyse, bunun tek sebebi, mülkiyet bağlantıları olan ve bu yüzden de serbest ticaretten, başka bir deyişle kapitalizmden, paranın iktidarının geri dönüşünden büyük medet uman küçük mülkiyetle bağlantılı halk kitlelerine önderlik etmiş ve bu kitlelerden dost ve müttefikler edinmiş olmasıdır. Geçen iki yıl içinde elde ettiğimiz bütün başarıların kaynağında bu yatar. Başka bütün faaliyetlerimizde, şu an özgürlüğüne kavuşturulan Ukrayna'da başlaması gereken faaliyetlerimizde, Denikin'e karşı kazanılan zaferin ardından bütün zorluğu ve önemiyle karşımıza dikilecek olan örgütsel faaliyetimizde bu temel dersi göz önünde tutmalı, her şeyden ziyade bu dersi hatırlamalıyız. Kanaatimce bütün çalışmamızın siyasal sonuçlarının özeti budur.

Yoldaşlar, savaşın siyasetin bir devamı olduğu söylenmiştir. Biz bunun doğruluğunu kendi savaşımızda yaşayarak öğrendik. Emperyalistlerin, egemen sınıfların, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin siyasetinin bir devamı olan emperyalist savaş, halk kitlelerinin düşmanlığını ortaya serdi ve onları devrimcileştirmenin en iyi aracıydı. Rusya'da savaş monarşinin devrilmesine, toprakta özel mülkiyetin kaldırılmasına ve burjuvazinin alaşağı edilmesine yardımcı oldu; bütün bunlar görülmedik bir kolaylıkta olduysa bunun tek sebebi, emper-

yalist savaşın gittikçe daha da küstahlaşan emperyalist siyasetin bir devamı ve şiddetlenmiş hali olmasıydı. Bizim siyasetimiz ise komünist siyasetimizin, proletaryanın siyasetinin bir devamıydı. "Siz bize barış vaat ettiniz, ama savaş verdiniz, emekçileri aldattınız!" Bu sözleri Menşevik ve Sosyalist-Devrimci gazetelerde hâlâ okuyor, partili olmayan ve yalpalayan insanların ağzından hâlâ işitiyoruz. Oysa Marksizmi incelememiş olan emekçi kitlelerin yine de emperyalist savaş ile iç savaş arasındaki farkı tam manasıyla öğrendiklerini, sınıf içgüdüleriyle, onyıllardır kapitalist ile toprak sahibinin ne olduğunu yaşayarak görmüş olan ezilen halkın içgüdüsüyle bunu öğrendiklerini anlamak gerekiyor. Onyıllardır ezilen kitlelerin hepsi savaştan savaşa fark olduğunu anlıyorlar Emperyalist savaş emperyalist siyasetin bir devamıydı ve kitlelerin efendilerine karşı ayağa kalkmasına yol açtı. İç savaş ise toprak sahipleriyle kapitalistlere karşı bir savaştır ve toprak sahipleriyle kapitalistlerin iktidarını sonlandırma siyasetinin bir devamıdır. Savaşın gelişimi emekçi kitleler ile savaşta önderliği ele geçirmiş olan proletarya arasındaki bağları her geçen ay daha da kuvvetlendirmiştir. Ne kadar büyük sınavlardan geçerse geçsin, büyük yenilgiler ne kadar sık ve ne kadar ciddi olursa olsun, düşmanın elde ettiği büyük zaferler ve Sovyet iktidarının pamuk ipliğine bağlı hale geldiği durumlar ne kadar çok olursa olsun -bu tür durumlar olmuştur ve İtilaf devletlerinin bize karşı yeniden savaşmaya çalışacağına şüphe yoktur- sağlam deneyimler edindiğimizi söylememiz gerekir. Bu deneyimler bize gösterdi ki savaş emekçi kitlelerin siyasal bilincini güçlendirir ve onlara Sovyet iktidarının yararlarını gösterir. Naif kimseler ya da eski küçük burjuvazinin ya da eski burjuva-demokratik parlamentarizminin önyargılarının esiri olan

kimseler, köylünün Bolşevik komünistlerin mi yoksa Sosyalist-Devrimcilerin mi peşinden gideceğine oy pusulasıyla karar vermesini bekliyorlar; başka bir kararı tanımak istemiyorlar, çünkü halkın haklarından, özgürlükten, Kurucu Meclis'ten, vs. yanalar. Olayların akışı köylünün bu meseleyi pratikte doğrulamasını zorunlu kıldı. Köylüler, Kurucu Meclis'te Sosyalist-Devrimcilere çoğunluğu verdikten sonra. Sosyalist-Devrimcilerin politikası başarısız olup pratikte Bolşeviklerle iş yapmak zorunda kaldıktan sonra; hükümetimizin sağlam bir hükümet olduğunu, çok şey talep etse bile, ne pahasına olursa olsun bu taleplerin gerçekleşmesini sağlayabilen bir hükümet olduğunu, açlara ekmek verilmesinin, karşılığında hiçbir şey almasalar bile köylülerin mutlak bir görevi olduğunu düşünen bir hükümet olduğunu anladılar Köylüler bunu gördüler ve hükümetimizi Kolçak ve Denikin'in hükümetiyle karşılaştırıp tercihlerini oy sandığında değil, hayatın içinde -her iki hükümeti de yaşayıp görmek zorunda kaldıktan sonra- yaptılar Köylülük bu sorunda tercihini bizden yana kullanıyor ve kullanmaya da devam edecek.

İşte, Kolçak'ın yenilgisinin tarihinin bize öğrettiği ve Güney'deki zaferlerimizin kanıtladığı budur İşte bu yüzden kelimenin gerçek anlamıyla kitlelerin, köylerde yaşayan milyonlarca insanın, milyonlarca köylünün tümüyle bizim safımıza geçtiğini söylüyoruz. Bu dönemde öğrendiğimiz ve yakında Denikin'e karşı elde edeceğimiz zaferle artık güçlerimizi içerideki gelişime odaklamamız mümkün hale geldiğinden, gündeme alınacak olan ülke içi örgütlenme sorunlarına uygulamamız gereken başlıca siyasal dersin bu olduğu kanaatindeyim.

Avrupa küçük burjuvazisinin bize yönelttiği başlıca suçlama terörizme başvurmamız, entelijansiyayı ve küçük burjuva-

ziyi kaba kuvvetle bastırıyor olmamızla alakalıdır. Bizim bu konuda cevabımız bellidir: "Bizi buna zorlayan siz ve sizin hükümetleriniz oldu." Birileri terör diye bağırıp çağırdığında, biz şu cevabı veriyoruz: "Emri altında dünyanın en güçlü donanmaları ve bizimkinden yüzlerce kat daha güçlü silahlı kuvvetler bulunduran ülkeler üzerimize çöküp, küçük devletleri bize karşı savaşa zorladıklarında, bu terörizm olmuyor mu?"

Asıl terörizm en geri kalmış ve savaşta en çok zayıflamış ülkelerden birine karşı bütün büyük devletlerin birleşmesidir. Almanya bile Krasnov'a arka çıktıkları yenilgi öncesi dönemden, bize ambargo uygulayıp düşmanlarımıza doğrudan yardım ettiği günümüze kadar İtilaf devletlerine yardım etmeyi sürdürdü. Dünya emperyalizminin bu saldırısı, bize yönelik bu seferberlik, ülke içindeki komploculuğun bu şekilde satın alınması, bunlar terörizm değil mi? Bizim terörizme başvurmamızın sebebi, karşısında durabilmek için bütün güçlerimizi birleştirmek zorunda olduğumuz silahlı güçlerin saldırısına uğramış olmamızdı. Ülke içinde varımızı yoğumuzu ortaya koymamız, bütün güçlerimizi toparlamamız gerekiyordu. Bu noktada, Sibirya'da Kolçak'la işbirliği içinde olanların düştüğü, Alman işbirlikçilerininse yarın karşı karşıya kalacakları konuma, yani her an bin, bilemedin on bin subayın darbesiyle alaşağı edilebilecekken iktidar oldukları ve Kurucu Meclis'e dayandıkları zehabına kapılan zavallıların konumuna düşmek istemedik ve düşmemek için de gerekli önlemleri aldık. Bahsettiğim durum anlaşılabilir, zira bu subaylar savaş sanatını harikulade şekilde bilen, bütün ipleri elinde tutan, yani burjuvaziyle toprak sahipleri hakkında kuvvetli bilgi sahibi olan ve onların teveccühünü kazanmayı başarmış eğitimli, örgütlü bir kitledir.

Emperyalist savaştan bu yana bütün ülkelerin tarihi bunu kanıtlamıştır ve bugün, İtilaf devletlerinin uygulachğı terörizmin mağduru olarak bizim teröre başvurmaya hakkımız var.

Demek ki terörle suçlanacak biri varsa, o biz değil, burjuvazi olmalıdır. Terörü bize burjuvazi dayattı. Terörizmin başhca kaynağını kurutur kurutmaz terörü mümkün olan asgari düzeye indirmek için ilk adım atan biz olacağız. Bu kaynak, dünya emperyalizminin istilası, savaş komploları ve dünya emperyalizminin ülkemize yönelik askeri baskılarıdır.

Madem terörizmden bahsediyoruz, o zaman Sovyet iktidarının acımasızhğından ve Sovyet iktidarı sebebiyle eskisinden daha kötü bir konuma geldiğinden en çok yakınan bu orta tabaka konusundaki, entelijansiya konusundaki tavrımız üstüne de bir şeyler söylemeliyiz.

Elimizde bulunan zayıf imkânlarla, entelijansiya için yapabileceğimiz ne varsa yapıyoruz. Elbette kâğıt rublenin çok az önemi olduğunu biliyoruz, ama iaşe örgütlerimizden yeterli gıda alamayanlara yardımcı olarak, karaborsanın önemini de biliyoruz. Bu bakımdan burjuva aydınlarına bir üstünlük sağhyoruz. Dünya emperyalizminin üzerimize çöktüğü şu anda, sıkı askeri disiplin uygulamaya başlamak ve toplayabildiğimiz bütün güçlerle kendimizi savunmak zorunda kalchğımızı biliyoruz

İç Savaş'ın sona ermesi, bu grupların koşullarının iyileştirilmesi yönünde bir adım olacaktır. Gümrük politikamız ve programımızdaki açıklamayla bu gruplara daha iyi koşullar sağlanması gerektiğini kabul ettiğimizi zaten göstermiş bulunuyoruz, çünkü burjuva uzmanlarından yararlanmadan kapitalizmden komünizme geçiş imkânsızdır Dahası bütün zaferlerimiz -yarı emekçi, yarı mülk sahibi olan köylüleri kendi safına çekmiş proletaryanın önderliğindeki Kızıl Ordu'nun bütün zaferleri-

kısmen burjuva uzmanlarından yararlanabildigimiz için kazanılmıştır. Askeri alanda izledigimiz bu politikamız, iç gelişimimiz sırasında da takip ettigimiz politika olmalıdır.

Bu dönemde kazanılan deneyimler, binanın temelini atarken, genellikle çatısıyla, çeşitli dekorasyonlarıyla, vs. ilgili işlere girişdigimizi gösteriyor. Belki de sosyalist cumhuriyet açısından bu belli bir oranda gerekliydi. Belki de hayatın her alanında inşaya girişmemiz gerekiyordu. Bütün alanlarda inşaya girişme istegi gayet dogaldır Devlet örgütlenmesi alanında yapılanlara baktıgımızda, hemen her yerde birçok şeye başlandıgını ama hepsinin yarım bırakıldıgını görüyoruz; bu tür şeylere baktıgında insan içinden, 'Ne acelesi vardı, keşke esas işten başlasaydık' diye geçiriyor. Yönetici konumundaki insanların ancak temeller atıldıktan sonra yerine getirilebilecek görevlere ilgi göstermeleri gayet dogaldır. Fakat deneyimler temelinde bugün şunu söyleyebiliriz: Gelecekte çabalarımızı daha çok esas işe, temelin atılmasına, çözülmesi en zor olan ama yine de çözmemiz gereken basit sorunlara odaklayacagız. Bunlar ekmek sorunu, yakıt sorunu ve bitlerle savaş sorunudur. Bunlar sosyalist bir cumhuriyetin kurulmasını mümkün kılacak üç basit sorundur. Bu sorunları çözdügümüz zaman, bütün dünyadaki zaferimiz ittifak devletlerinin saldırısını püskürttügümüzde oldugundan katbekat daha kesin ve muzaffer olacaktır. [...]

Kültür için mücadelemizde ilk adım bu sorunların çözülmesidir, ki bu aynı zamanda bir varoluş mücadelesidir.

Bunlar esas sorunlardır. Parti üyesi yoldaşların dikkatini her şeyden önce bu konulara çekmek istiyorum. Bu zamana kadar bu sorunlara gösterdigimiz dikkat o kadar azdı ki bahsini bile etmeye degmez. Savaşla ilgili faaliyetlerimizi elbette

bir an olsun boşlamadan, savaş alanında çalışma yürütmeyen güçlerimizin onda dokuzu bu öncelikli görevlere yönlendirilmelidir Şu an önümüzdeki sorunlara dair net bir tabloyla karşı karşıyayız. Herkes elinden gelenin en iyisini ortaya koymalıdır; bütün güçlerimiz bu görevlere yönlendirilmelidir.

Böylece raporun siyasal kısmını bitiriyorum. Uluslararası alanla ilgili olarak Çiçerin yoldaş bu hususta ayrıntılı bir tebligde bulunacak ve Sovyetler Kongresi adına muharip ülkelere sunmak istedigimiz öneriyi sizlere okuyacak.

Ben çok kısaca partinin görevlerine deginmek istiyorum. Devrimin seyri içinde partimiz çok önemli bir görevle karşı karşıya kalmıştır. Bir yandan en kötü unsurların hepsinin, sırf iktidar partisi oldugumuz için partimize intisap etmeleri gayet clogaldır. Diger yandan işçi sınıfı enkaz halindeki bir ülkede tükenmiş ve clogal olarak zayıf konumdadır. Ne var ki ülkeye önderlik edebilecek olan yalnızca işçi sınıfının ilcri kesimi, işçi sınıfının öncüsüdür. Devlet örgütlenmesi alanında bu görevi başarıyla yerine getirmek için kullandıgımız araçlardan biri *subotnik*'lerdir.* Sloganımız şudur: Partimize ilk katılanlar cepheye gönüllü gider; savaşamayacak durumda olanlarsa işçi partisinden ne anladıklarını kendi bulundukları yerlerde göstermeli, komünizmin ilkelerini pratikte uygulayarak bunu sergilemelidirler. Nitekim komünizm, sözcügün clar anlamıyla, bireysel farklılıklara baglı olmayan, günlük hayatın önyargılarına dair bütün hatıraları silip süpüren, duraganlıgı, gelenegi, iş dalları arasındaki farklılıkları, ücret farklılıklarını, vs. silip süpüren kamu yararı için gönüllü, ücretsiz çalışmadır İşçi sınıfını ve bütün emekçileri savaş

*) *Subotnikler* İlk olarak 1919'da yeredeki Bolşeviklerin inisiyatifiyle başlatılan gönüllü-ücretsiz mesai.

dönemi faaliyetlerine olduğu kadar barış döneminin örgütlenme faaliyetine de çekiyor olmamız en büyük teminatlarımızdan biridir. Komünist *subotnik*'lerin daha da gelişimi bir okul olmalıdır. Her adıma, partiye yeni işçi unsurlarla diğer sınıflardan en güvenilir unsurların çekilmesi eşlik etmelidir. Biz bunu üye kayıtlarını yenileyerek yapıyoruz. Tümüyle güvenilir olmayanları saflarımızdan ihraç etmekten korkmuyoruz. Nitekim zor zamanda bize katılan bir parti üyesine güvenerek de aynı amaca hizmet ediyoruz. Bugünkü Merkez Komite raporunda gösterildiği üzere, Yudeniç'in Petrograd'a birkaç kilometre mesafede olduğu, Denikin'in Orel'in kuzeyine yaklaştığı ve burjuvazinin çoktan bayram havasına girdiği dönemde bize yüzler, binler halinde akın edenler, işte bu parti üyeleri güvenilmeye değer insanlardır. Biz partinin bu temelde büyümesine kıymet veriyoruz.

Partinin bu çizgide büyümesini sağladıktan sonra kapıları kapamalı, bilhassa dikkatli olmalıyız. Parti zafere ulaştığına göre yeni parti üyelerine ihtiyacımız yok demeliyiz. Kapitalist toplumun parçalanmakta olduğu bir ortamda bir dolu zararlı unsurun partiye sızmaya çalışacağını gayet iyi biliyoruz. Öyle bir parti yaratmalıyız ki bu partide yabancı unsurlara yer olmamalı, ama diğer yandan kitleleri, yani partinin dışında olan unsurları da faaliyetlere çekmeyi bilmeliyiz. Bu nasıl olacak? Bunun aracı, parti-dışı işçi ve köylü konferanslarıdır. *Pravda*'da yakın zaman önce parti-dışı konferanslar üzerine bir makale yayınlandı. Rostopçin yoldaşın kaleme aldığı bu makale özel bir dikkati hak ediyor Ben tarihsel açıdan büyük önemi olan bu sorunu çözmekte başka bir yol bilmiyorum. Parti, kapılarını ardına kadar açamaz, çünkü kapitalizmin dağılmakta olduğu bir dönemde kapıları açarak saflarına en kö-

tü unsurları toplayacaktır. Parti o kadar dar olmalıdır ki saflarına diğer sınıflardan ancak her yönüyle sınama fırsatı bulduğu unsurları çekmelidir.

Gelgelelim, nüfusu yüz milyonu aşan bir ülkede birkaç yüz bin parti üyemiz var. Böyle bir parti ülkeyi nasıl yönetebilir? Öncelikle partiye yardımcı olacak olan sendikalar vardır ve olmalıdır; bu sendikaların milyonlarca üyesi olduğunu unutmayalım. İkinci yardımcı ise parti-dışı konferanslardır. Bu partidışı konferanslarda proleter olmayan kesimlere yaklaşmayı, önyargıların ve küçük burjuva yalpalamaların üstesinden gelmeyi bilmeliyiz. İşte en önemli ve temel görevlerden biri budur.

Parti örgütlerimizin başarısını yalnızca belli bir iş yapan parti üyelerinin sayısıyla ya da kayıt yenilemede elde edilen başarıyla değil, partili olmayan işçi ve köylülerin konferanslarıyla, bunların doğru bir şekilde ve yeterli sıklıkta örgütlenip örgütlenmediğiyle, yani örgütümüzün şu an partiye katılamayan ama faaliyetimize çekmek zorunda olduğumuz kitlelere yaklaşabilme yeteneğiyle ölçmeliyiz.

İtilaf devletlerini yenebildiysek bunun sebebi büyük ihtimalle işçi sınıfının ve partili olmayan kitlelerin sempatisini kazanmış olmamızdır Kolçak'ı yenmeyi başardıysak, bunun sebebi muhtemelen emekçi kitlelerin içinden artık yeni güçler devşiremeyecek konuma gelmiş olmasıydı. Dünya üzerinde hiçbir hükümetin sahip olmadığı bir yedek güce sahibiz; bu güce işçi sınıfı hükümeti hariç başka hiçbir hükümet sahip olamaz, çünkü yalnızca işçi sınıfı hükümeti emekçi kitlelerin en çok ezilmiş ve en geri kalmış unsurlarını mutlak bir güvenle kendi saflarına çekebilir Güçlerimizi partili olmayan işçi ve köylüler arasından devşirebiliriz ve devşirmeliyiz, çünkü onlar bizim gerçek dostlarımızdır. Ekmek ve yakıt sorununun

çözümü için ve tifüse karşı savaş için, kapitalistler ve toprak sahipleri tarafından en çok ezilmiş olan bu kitleler arasından güçler devşirebiliriz. Biz bu kitlelerin desteğini alacağımıza eminiz. Bu kitleler arasından her geçen gün daha fazla güç devşirmeye devam edeceğiz ve sonunda bütün düşmanlarımızı alt edeceğimizi söyleyebiliriz. Denikin dize getirildikten sonra düzgün bir temele oturtulacak olan barışçıl inşa alanındaysa, son iki yılda askeri alanda gerçekleştirdiğimiz mucizelerden çok daha büyük mucizelere imza atacağız.

Bulletin of the C.C.,
R.C.P.(B.), Sayı: 9, 20 Aralık 1919;
Collected Works, Cilt 30, s. 170-188 (parça).

YEDİNCİ TÜM-RUSYA SOVYETLERİ KONGRESİ

5-9 Aralık 1919

TÜM-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KURULU İLE HALK KOMİSERLERİ KONSEYİ'NİN RAPORU

5 Aralık

(*Alkışlar. Delegeler Lenin'i ayakta alkışlayarak karşılarlar.*) Yoldaşlar! Prezidyum'un kararıyla, burada sunacağım siyasal rapor Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu ile Halk Komiserleri Konseyi'nin ortak raporu olacaktır. Benden, rapor yılı içinde uyguladığımız yasaları ve idari önlemleri sıralamam gibi bir beklenti içinde olmadığınıza eminim. Kuşkusuz bunlarla ilgili basından bilgi sahibi oldunuz. Ayrıca neredeyse bütün komiserliklerimiz, söz konusu dönemde her komiserliğin ana

faaliyetlerini anlatan kısa broşürler yayınladılar ve bunlar kongreye gelen bütün delegelere dağıtıldı. Ben dikkatlerinizi, yaşadıklarımızdan çıkarılabilecek ve bütün delege yoldaşların yerel bölgelerde yürütecekleri faaliyetlerde yararlı bir yönerge ve materyal işlevi görebileceğini düşündüğüm bazı toparlayıcı sonuçlara çekmek istiyorum.

Faaliyetimizin siyasal sonuçları ve bunlardan çıkan derslerden söz edildiğinde, Sovyet Cumhuriyeti'nin uluslararası durumu doğal olarak ilk sırayı almaktadır Gerek Ekim'den önce gerekse Ekim Devrimi sırasında kendimizi her zaman yalnızca uluslararası proleter ordusunun bir birliği, gelişim ve hazırlık düzeyinden ötürü değil, Rusya'nın olağanüstü koşullarının bir sonucu olarak öne çıkmış bir birliği olarak gördüğümüzü ve ancak böyle görebileceğimizi söyledik. Bu yüzden sosyalist devrimin zaferinin, en azından birkaç ileri ülkede proletaryanın zaferi haline geldiğinde, ancak o zaman nihai bir zafer olarak görülebileceğini her zaman söyledik. En büyük zorlukları işte bu bağlamda yaşadık.

Kaderimizi dünya devrimine bağlamakta haklı olduğumuz tümüyle kanıtlanmıştır Ne var ki dünya devriminin gelişim hızı bakımından istisnai derecede zor bir dönem geçirdik; ileri ülkelerde devrimin gelişiminin çok daha yavaş, çok daha zor, çok daha karmaşık olduğunu yaşayarak gördük. Buna şaşırmamalıyız, zira Rusya gibi bir ülkede sosyalist devrimi başlatmak doğal olarak ileri ülkelerde olduğundan çok daha kolaydı. Fakat neticede, Batı Avrupa'da sosyalist devrimin bu şekilde daha yavaş, daha karmaşık, daha zikzaklı gelişimi bize inanılmaz zorluklar yaşatmıştır. Burada insanın aklına önce şu soru geliyor: Rusya gibi geri, savaşın yorduğu ve enkaza çevirdiği bir ülkede, ilkin o zamanlar her şeye kadir görülen Al-

man emperyalizminin, ardından, daha bir yıl önce Almanya'nın defterini düren, kendisine rakip tanımayan ve dünya üzerindeki bütün ülkelere hükmeden emperyalist İtilaf devletlerinin inatçı mücadelesine rağmen, Sovyet iktidarının iki yıl boyunca ayakta kalabilmesi gibi bir mucize nasıl mümkün oldu? Basit bir güç karşılaştırması yaptığımızda, güçleri askeri açıdan değerlendirdiğimizde bu gerçekten de bir mucizedir, çünkü İtilaf devletleri bizden karşılaştırılamayacak kadar güçlülerdi ve hâlâ da öyleler. Ne var ki ele aldığımız yılın en kayda değer özelliği, her şeyden önce, muazzam bir zafer kazanmış olmamızdır; bu öyle büyük bir zaferdir ki, sanırım *esas zorluklarımızın geride kaldığını* söylemek abartı olmayacaktır. Bizi bekleyen tehlikeler ve zorluklar ne kadar büyük olursa olsun, en kötü dönemi geride bıraktığımız açıktır. Bunun sebeplerini anlamak ve en önemlisi, bundan sonraki politikamızı doğru saptamak zorundayız, zira gelecekte İtilaf devletlerinin sık sık yeni müdahale girişimlerinde bulunması neredeyse kesindir. Ayrıca, yabancı kapitalistlerle Rus kapitalistlerinin Rusya'da kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin iktidarını yeniden kurmayı ve Sovyet iktidarını devirmeyi amaçlayan eski haydut ittifakının, adını koyalım, dünya sosyalist yangınının ocağı haline gelen Rusya Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti Federasyonu'nu yıkma hedefini güden bir ittifakın yeniden canlanması da muhtemeldir.

Bu bakış açısından hareketle, İtilaf devletlerinin müdahale tarihine ve buradan çıkardığımız siyasal derslere baktığımızda, bu tarihin, hepsi de bize tam ve kalıcı birer zafer getiren üç ana aşamaya ayrılabileceğini söyleyebiliriz.

İtilaf devletleri açısından doğal olarak en uygun ve en kolay olan birinci aşama, Sovyet Rusya'nın işini kendi ordularıy-

la bitirme girişimini içeriyordu. Elbette, İtilaf devletleri Almanya'yı yenilgiye ugrattıktan sonra, henüz dogrudan barış beyanında bulunmamışlardı ve bütün Batı ülkelerinde korkutmak için kullanılan Alman emperyalizmi umacısının verdigi korkuyu hemen üzerinden atamamış olan milyonlarca askerin oldugu ordulara sahiptiler. O dönemde, askeri açıdan ve de dış politika açısından bakıldıgında, ordularının onda birini Rusya'ya göndermek İtilaf devletleri adına elbette çok kolaydı. Unutmamak gerekir ki, o dönemde İtilaf devletleri denizlerin hâkimiydi, donanma üstünlügü tamamen onların elindeydi. Askeri birliklerin nakli ve levazımı tamamen onların elindeydi. Burjuvazinin sosyalist devrimden nefret ettigi kadar bizden nefret eden İtilaf devletleri, eger o dönemde ordularının yalnızca onda birini bize karşı başarıyla cepheye sürebilselerdi, bu durumda, en ufak bir kuşkunuz bile olmasın, Sovyet Rusya mahvolur ve Macaristan'la aynı kaderi paylaşırdı.

İtilaf devletleri neden bunu başaramadılar? Birliklerini Murmansk'a çıkardılar. Sibirya seferi İtilaf devletleri birliklerinin yardımıyla yapıldı. Japon birlikleri Dogu Sibirya'daki kuytu bir toprak parçasını hâlâ işgal altında tutmaktadır ve bütün Batı Sibirya'da İtilaf devletlerinin tamamının, sayıca çok fazla olmasa bile, askerleri vardı. Ayrıca Rusya'nın güneyine Fransız birlikleri çıkarılmıştı. Bu, iç işlerimize uluslararası müdahalenin ilk aşamasıydı, deyim yerindeyse, İtilaf devletlerinin ihtiyaçları harikulade şekilde karşılanan kendi askerleriyle, yani ileri ülkelerin işçi ve köylülerinin yardımıyla Sovyet iktidarını bogma yönündeki ilk girişimdi. Genel anlamda konuşacak olursak, İtilaf devletleri bu seferin teknik ve maddi yönden bütün gereklerini yerine getirebilecek durumdaydılar. Önlerinde hiçbir engel yoktu. Peki, o halde bu girişimin

başarısız olması nasıl açıklanabilir? İtilaf devletleri askerlerini geri çekmek zorunda kaldılar, çünkü devrimci Sovyet Rusya'ya karşı mücadele edemeyeceklerini gördüler. Yoldaşlar, bizim en önemli ve temel argümanımız her zaman bu olmuştur. Biz uluslararası proletaryanın yalnızca bir parçası olduğumuzu, devrimi bekleyen güçlükler ne kadar büyük olursa olsun, uluslararası emperyalizm tarafından ezilen işçilerin desteğinin, dayanışmasının en kritik anda ortaya çıkacağı zamanın geleceğini devrimin en başından beri söyledik. Hatta bu sebeple ütopyacı olmakla suçlandık. Fakat deneyimler, her zaman ve her durumda proletaryanın harekete geçmesine güvenemeyecek olsak da, dünya tarihinin bu iki yılı süresince binlerce kez haklı çıktığımızı göstermiştir diyebiliriz. İngilizlerle Fransızların Sovyet Rusya'yı kendi ordularıyla boğma girişimi, azami süre içinde kesin ve çok kolay başarı vaat eden bu girişim boşa çıktı: İngiliz birlikleri Arhangelsk'i terk ettiler, Güney Rusya'ya çıkartma yapan Fransız birliklerinin hepsi ülkelerine geri gönderildi. Ablukaya rağmen, çevremizdeki kuşatmaya rağmen, yine de Batı Avrupa'dan haber alıyoruz, İngiliz ve Fransız gazeteleri ara ara da olsa elimize geçiyor. Bu sayede, örneğin Arhangelsk bölgesindeki İngiliz askerlerinin gönderdikleri mektupların bir şekilde İngiltere'ye ulaştığını ve orada yayınlandığını biliyoruz. Fransız askerleri ve işçileri arasında komünist faaliyet yürütmek için gelen ve Odessa'da kurşuna dizilen Fransız kadın yoldaş Jeanne Labourbe'un adının bütün Fransız proletaryası tarafından bilindiğini ve sendikalizmin çeşitli, görünürde aşılmaz fraksiyonlarına rağmen bütün Fransız işçilerini uluslararası emperyalizme karşı eylem için birleştiren isim haline geldiğini, bir mücadele şiarına dönüştüğünü biliyoruz. Bugün aldığımız haberlere göre, neyse

ki Almanya tarafından serbest bırakılmış olan ve belki de kısa süre sonra aramızda görebilecegimiz Radek yoldaşın yazdıgı, devrim ateşiyle harlanan Rusya topragının İtilaf devletleri için geçilmez oldugu şeklindeki sözlerin, bir yazarın abartması gibi görünen bu sözlerin bugün tümüyle dogrulanan bir gerçek oldugu anlaşılmıştır. Bütün geri kalmışlıgımıza ragmen, mücadelemizin bütün zorluklarına ragmen, İngiliz ve Fransız askerlerinin topraklarımızda savaşamayacakları kanıtlanmıştır. Sonuç bizim adımıza bir zafer olmuştur. Bize karşı büyük büyük orduları cepheye sürmeye kalkıştıklarında -nitekim bu olmadan zafer kazanmaları imkânsızdır- elde ettikleri tek sonuç, Fransız ve İngiliz askerlerinin dogru sınıf içgüdüleri sayesinde, Rusya'dan ülkelerine Bolşevik salgınını, hani Alman emperyalistlerinin elçilerimizi Berlin'den çıkararak kurtulacaklarını zannettikleri şu Bolşevik salgınını getirmeleri oldu. Alman emperyalistleri böyle yaparak, bugün güçlenen işçi hareketi kılıgında bütün Almanya'ya yayılan Bolşevik salgınına karşı kendilerini koruyacaklarını zannediyorlardı. İngiliz ve Fransız birliklerini geri çekilmeye zorlayarak elde ettigimiz zafer, İtilaf devletlerine karşı kazandıgımız zaferlerin en büyügüydü. Onları askerlerinden mahrum bıraktık. İtilaf devletlerinin sınırsız askeri ve teknik üstünlügüne cevabımız, emekçi kitlelerin emperyalist hükümetlere karşı dayanışması yoluyla onları bu güçten mahrum bırakmak oldu.

Böylece bu demokratik denen ülkeleri birtakım ezberci kıstaslara göre degerlendirmenin ne kadar yüzeysel ve güvenilmez oldugu ortaya çıktı. Bu ülkelerin parlamentolarında saglam bir burjuva çogunluk var. Onlar buna 'demokrasi' diyorlar. Her şeye sermaye hükmediyor, her şeyde sermayenin dedigi oluyor, ama yine de askeri sansüre başvuruyorlar ve

sonra buna 'demokrasi' diyorlar. Milyonlarca nüsha halinde yayınlanan gazete ve dergilerinin içinde, Bolşevikler hakkında üstü kapalı bir şekilde de olsa olumlu şeyler yazanların sayısı bir elin parmağını geçmez, onu da bulmak için epey uğraşmanız gerekir. Tam da bu sebeple, "Biz Bolşeviklere karşı şerbetliyiz, bizim ülkelerimizde düzen hüküm sürüyor" diyorlar ve bu düzene 'demokrasi' adını veriyorlar. Peki, nasıl oldu da bir avuç İngiliz askeri ve Fransız bahriyelisi, İtilaf devletlerini Rusya'dan geri çekilmeye zorladı? Bu işin içinde bir iş var. Demek ki İngiltere, Fransa ve Amerika'da bile halk kitleleri bizden yana; demek ki sosyalizme ihanet etmeyi reddeden sosyalistlerin her zaman iddia ettikleri gibi, yüzeydeki bütün o özellikler aldatıcıdır; burjuvazinin parlamenter sistemi, burjuva demokrasisi, burjuva basın özgürlüğü yalnızca kapitalistler lehine özgürlüktür, kamuoyunu parayla satın alma, paranın bütün gücüyle kamuoyuna baskı uygulama özgürlüğüdür. Emperyalist savaş sosyalistleri ulusal kamplara bölene ve her ulusun sosyalist grubunu kendi burjuvazisinin uşağına dönüştürene kadar sosyalistlerin söyledikleri hep bu olmuştur. Sosyalistler savaştan önce hep bunu söylediler, enternasyonalistler ve Bolşevikler savaş sırasında hep bunu söylediler ve söylediklerinin harfiyen doğru olduğu ortaya çıktı. Yüzeydeki bütün bu özellikler, bütün bu vitrin süslemeleri, kitlelerin iç yüzünü gittikçe daha iyi anladıkları bir düzenbazlıktan başka bir şey değildir. Bizde demokrasi var diye övünüp duruyorlar, ama dünya üzerindeki tek bir parlamentoda bile Sovyet Rusya'ya savaş ilan ettiklerini açıklamayı göze alamadılar. İşte bu yüzden bugün artık elimize geçen sayısız Fransız, İngiliz ve Amerikan yayınlarında şu öneriyi okuyoruz: "Devlet başkanları Rusya'ya karşı savaş ilan etmeden savaş yürüttükleri için

anayasayı ihlal suçuyla mahkemeye çıkartılmalıdır." Nerede, ne zaman ve hangi anayasa maddesine binaen ve hangi parlamento bu savaşı onayladı? Bütün Bolşeviklerin ve (Fransız basınında ifade edildiği şekliyle söylersek) Bolşevikliğe yakın unsurların tutuklanmasından sonra bile olsa, parlamentoclaki temsilcilerini nerede toplantıya çağırdılar? Bu koşullar altında bile parlamentolarında Rusya'ya savaş açtıklarını söyleme cesaretini gösteremediler. Mükemmel biçimde silahlanmış ve o güne kadar hiç yenilgi yaşamamış olan İngiliz ve Fransız ordularının bizimle başa çıkamamalarının ve askerlerini hem Kuzey'deki Arhangelsk bölgesinden hem de Güney'den çekmelerinin sebebi buydu.

Bu bizim ilk ve en önde gelen zaferimizdi, çünkü bu yalnızca askeri bir zafer değildi, hatta bu gerçekte askeri bir zafer bile değil, aslında, devrime başlama gerekçemiz olan emekçilerin uluslararası dayanışmasının, her zaman bahsini ettiğimiz, yaşadığımız sıkıntılar ne kadar çok olursa olsun, gerçekleşmesi kaçınılmaz olan dünya devriminin gelişimi sayesinde katlandığımız bütün fedakârlıkların fazlasıyla telafi edileceğini söyleyerek işaret ettiğimiz emekçilerin uluslararası dayanışmasının fiili zaferiydi. Bunun kanıtı, en kaba maddi etkenlerin en büyük rolü oynadığı alanda, yani askeri alanda İtilaf devletlerini asker üniformalı işçi ve köylülerden mahrum bırakarak yenilgiye uğratmış olmamızdır

İlk zaferin peşi sıra, İtilaf devletlerinin iç işlerimize müdahalesinin ikinci aşaması başladı. Her ulusun başında son derece deneyimli siyasetçilerden oluşan bir grup vardır ve tam da bu yüzden, ilk bahsi kaybedince, dünya egemenliklerinden yararlanarak bu sefer başka bir yol denediler. Bugün dünya üzerinde İngiliz, Fransız ve Amerikan mali sermayesinin ta-

mamen egemenliği altında olmayan tek bir ülke, tek bir toprak parçası yoktur. Yeni teşebbüsün temelinde işte bu egemenlik vardı. Bu plan uyarınca, birçoğu ancak savaş sırasında özgürlüğüne kavuşan ve bağımsızlıklarını ilan eden Polonya, Estonya, Finlandiya, Gürcistan, Ukrayna, vs. gibi Rusya'yı çevreleyen küçük devletler İngiliz, Fransız ve Amerikan parasıyla Rusya'ya karşı savaşmaya zorlandılar.

Yoldaşlar, belki hatırlarsınız, gazetelerimizde ünlü İngiliz bakanı Churchill'in on dört devletin Rusya'ya saldırıya geçeceğini, Eylül'de Petrograd'ın, Aralık'ta da Moskova'nın düşeceğini iddia eden konuşmasını haber yapmışlardı. Churchill'in bu haberi daha sonra tekzip ettiğini duydum, oysa haber İsveç gazetesi *Folkets Dagblad–Politiken*'in 25 Ağustos tarihli sayısından alınmıştı. Ama bu kaynak güvenilmez olsa bile, sonuçta Churchill'in ve İngiliz emperyalistlerinin tam da bu doğrultuda hareket ettiklerini çok iyi biliyoruz. Finlandiya, Estonya ve diğer küçük ülkeleri Sovyet Rusya'ya karşı savaşmaya ikna etmek amacıyla bu ülkelere her türlü baskının uygulandığının pekâlâ farkındayız. İngiltere'deki en nüfuzlu burjuva gazetesi olan *Times*'ta bir başyazı okudum. Bu yazı, İtilaf devletleri tarafından silahlandırıldığını, giydirilip kuşandığını ve İtilaf devletleri gemileriyle nakledildiğini herkesin çok iyi bildiği General Yudeniç'in birliklerinin Petrograd'ın birkaç kilometre yakınında olduğu, hatta Tsarskoye Selo'yu ele geçirdiği bir zamanda kaleme alınmıştı. Bu makale, her türlü baskıyı -askeri, diplomatik ve tarihi- azami düzeyde uygulayan tam bir taarruzdu. İngiliz sermayesi Finlandiya'yı sıkıştırıp bir ültimatom vermişti: "Bütün dünyanın gözü Finlandiya'da, diyorlardı İngiliz kapitalistleri, "Finlandiya'nın bütün kaderi, rolünün bilincinde olup olmayacağına, pis, karan-

lık ve kanlı Bolşevizm dalgasını ezmeye ve Rusya'yı kurtarmaya yardım edip etmeyeceğine bağlıdır" Bu 'yüce ve faziletli' görev için, bu 'asil ve medeni' görev için Finlandiya'ya şu kadar milyon sterlin, şu kadar toprak parçası ve şu kadar hibe yapılacağı vaat edildi. Peki, sonuç ne oldu? Bir ara Yudeniç'in birlikleri Petrograd'a birkaç kilometre kadar yaklaştı, Denikin ise Orel'in kuzeyine kadar geldi; o dönemde en ufak bir destek bile almış olsalardı, Petrograd en kısa sürede ve çok az kayıpla düşmanlarımızın eline geçerdi.

İtilaf devletleri bütün güçleriyle Finlandiya'ya baskı uyguladılar. Bu ülke İtilaf devletlerine gırtlağına kadar borçludur, hatta bu durumu anlatmak için borç lafı bile az kalır, zira İtilaf devletlerinin desteği olmadan Finlandiya bir ay bile ayakta kalamaz. Peki, nasıl oldu da biz böyle bir düşmana karşı savaşı kazanma 'mucizesi'ni gerçekleştirdik? Ve gerçekten de kazandık. Finlandiya savaşa girmedi, Yudeniç yenildi, keza Denikin de yenildi, üstelik birlikte hareket edebilselerdi bütün mücadeleyi uluslararası kapitalizm lehine en güvenli ve çabuk biçimde sonuçlandırabilecekleri bir anda yenilgiye uğradılar. Uluslararası emperyalizme karşı mücadelemizde bu en ciddi ve umutsuz sınavı geçtik. Bunu nasıl başardık? Nasıl oldu da böyle bir 'mucize' gerçekleşebildi? Çünkü İtilaf devletleri diğer kapitalist devletler gibi, yalnızca ama yalnızca yalanlarla ve baskıyla işleyen bir koza sarıldı ve bu yüzden attıkları her adımda öyle bir direnişe yol açtılar ki sonuç bizim lehimize oldu. Silah durumumuz hiç iyi değildi, bitkin düşmüştük, ama Finlandiya burjuvazisi tarafından ezilen Finlandiyalı işçilere şöyle dedik: "Bize karşı savaşmamalısınız. İtilaf devletleri, silahlarıyla olsun, bütün görünür gücüyle olsun, bu ülkelere sunabileceği iaşe stokuyla olsun gerçekten güçlü gözüküyor ve

bu ülkelerden bize karşı savaşmalarını talep ediyorlardı. Ama biz kazandık. Kazandık, çünkü artık İtilaf devletlerinin bize karşı harekete geçirebileceği kendi askerleri yoktu ve bu yüzden küçük devletlerin güçlerine başvurmak zorunda kaldılar, ama bu noktada yalnızca işçi ve köylüler değil, burjuvazinin, bizatihi işçi sınıfını ezen sınıfın önemli bir bölümü de bize karşı savaşmayı sonunda reddetti.

İtilaf devletlerine mensup emperyalistler demokrasiden ve bağımsızlıktan bahsettiklerinde, bu uluslar İtilaf devletlerinin gözünde küstahça, bizim gözümüzdeyse aptalca bir hareketle bu vaatleri ciddiye almışlar ve bağımsızlık lafını İngiliz ve Fransız kapitalistlerini zenginleştirmenin bir aracı olarak değil, gerçek anlamıyla bağımsızlık olarak anlamışlardı. Demokrasi derken Amerikalı milyarderlerin ülkelerini talan edebilmelerini ve aşağılık soylu subayların kendilerine böcek gibi davranabilmesini ve yüzde birkaç yüz kâr için en pis işleri yapmaya hazır olan arsız bir spekülatöre dönüşebilmesini değil, özgür insanlar olarak yaşamayı anlıyorlardı. İşte bize zaferi getiren bu oldu! Bu küçük ülkelere, bu on dört ülkenin her birine baskı yapan İtilaf devletleri direnişle karşılaştılar. Finlandiyalı işçileri ezmek için beyaz teröre başvuran Finlandiya burjuvazisi bunun unutulmayacağını ve dahası işçileri ezmek için kullandığı Alman süngülerinin artık hizmetinde olmadığını biliyor. İşte bu Fin burjuvazisi, Bolşeviklerden, kendisini deviren işçilerden nefret eden bir sömürücü gibi nefret ediyor. Buna rağmen Fin burjuvazisi kendi kendine şöyle dedi: 'İtilaf devletlerinin talimatlarına uyarsak, bağımsızlık umudumuz suya düşecek. Üstelik onlara bu bağımsızlığı tanıyan, Kasım 1917'de Finlandiya'da bir burjuva hükümet varken Bolşevikler olmuştu. Dolayısıyla, Finlandiya burjuvazisinin önemli bir

kesimi kararsızlık içinde kaldı. İtilaf devletleriyle savaşı kazandık, çünkü onlar bir yandan küçük devletlere bel bağlarken, diger yandan onları kendilerinden uzaklaştırmak için her şeyi yaptılar.

Bu deneyim, her zaman söylediğimiz şeyi muazzam bir şekilde, dünya ölçeğinde doğrulamaktadır. Dünyada, insanlığın kaderini belirleyebilecek iki güç vardır. Bunlardan biri uluslararası kapitalizmdir ve bütün küçük devletlerin gelişim tarihinden anlaşılabileceği üzere, bu güç zafere ulaştığı takdirde. gücünü haddi hesabı olmayan bir zulüm uygulayarak gösterecektir. Diger güç ise uluslararası proletaryadır ve işçi demokrasisi adını verdiği proletarya diktatörlüğü yoluyla sosyalist devrim ugruna kavga vermektedir. Ne Rusya'daki yalpalayan unsurlar, ne de küçük ülkelerin burjuvazisi bize inandı; bize ütopyacı dediler, haydut dediler, hatta daha da ileri gittiler, ne de olsa bize yöneltemeyecekleri saçma ve korkunç bir suçlama yok. Ama bu ülkelerin burjuva sınıfları, 'İtilaf devletleriyle birlikte hareket edip Bolşevikleri ezmelerine yardım etmek mi, yoksa tarafsız kalarak Bolşeviklere yardım etmek mi?' seçenekleriyle yüz yüze geldiklerinde, tarafsızlığı tercih ettiler ve savaşı biz kazandık. Bizim elimizde tek bir antlaşma bile yoktu, oysa İngiltere, Fransa ve Amerika'nın elinde her türlü adi senet, her türlü antlaşma vardı. Yine de küçük devletler bizim istediğimiz gibi davrandılar; bunu Polonya, Finlandiya, Litvanya ya da Letonya burjuvazisi politikalarını Bolşeviklere uygun bir tarzda belirlemekten zevk aldıkları için degil -bu elbette saçmadır-, sorunun parçası olan tarihsel güçlere ilişkin tarifimiz dogru olduğu için yaptılar, yani: Ya acımasız sermaye zafer kazanacak ve o zaman, en demokratik cumhuriyet bile olsa dünya üzerindeki bütün küçük devletleri ezecektir, ya

da bütün emekçi kitlelerin ve küçük, mazlum ve güçsüz ulusların tek umudu olan proletarya diktatörlügü zafere ulaşacaktır. Yalnızca teoride degil, dünya siyasetinin pratiginde de haklı oldugumuz anlaşıldı. Finlandiya ve Estonya birlikleri ugruna kavga gündeme geldiginde, bizi son derece küçük bir güçle bile ezmeleri mümkün olmasına ragmen savaşı biz kazandık. İtilaf devletleri Finlandiya'yı bize karşı harekete geçmeye zorlamak için mali baskı, askeri güç ve gıda sevkiyatı gibi muazzam agırlıkları terazinin kefesine koymalarına ragmen, yine de bu savaşı biz kazandık.

Yoldaşlar, bu da uluslararası müdahalenin ikinci aşaması ve ikinci tarihi zaferimizdi. İlkinde İngiltere, Fransa ve Amerika'dan işçi ve köylüleri koparıp yanımıza çektik. Kaybettikleri bu askerler bize karşı savaşamadılar. İkincisindeyse, hepsi de bize karşı olan ve hepsinde de (Sovyet iktidarının degil) burjuva egemenliginin hüküm sürdügü bu küçük ülkeleri İtilaf devletlerinden koparıp yanımıza çektik. Bu ülkeler bize karşı dostane tarafsızlık sergilediler ve böylece İtilaf devletlerinin, o büyük dünya gücünün isteklerine aykırı hareket ettiler, zira bu güç onları bogmak isteyen vahşi bir hayvandı.

Burada, Kurucu Meclis'e inanan ve Sosyalist-Devrimcilere ve Menşeviklere güçlerini Kolçak'la birleştirip bizi yenmelerine yardımcı olan Sibirya köylüsünün başına gelenlerin aynısı uluslararası ölçekte gerçekleşti. Sibirya köylüsü, Kolçak'ın en azgın sömürücülerin diktatörlügünü, toprak sahipleriyle kapitalistlerin Çar'ınkinden bile beter olan haydutça diktatörlügünü temsil ettigini kendi etinde kemiginde hissederek ögrendikten sonra, Sibirya'da çok sayıda ayaklanma örgütledi. Yoldaşlardan gelen güvenilir bilgi akışı sayesinde yakından takip edebildigimiz bu ayaklanmalar bugün Sibirya'nın tümüyle bi-

ze geri dönmesini garanti altına alıyor, üstelik bu kez siyasal açıdan bilinçli olarak. Bütün geri kalmışlığı ve siyasal açıdan bilgisizliğiyle Sibirya köylüsünün başına gelenler, bu kez daha geniş bir ölçekte, dünya ölçeğinde, küçük devletlerin başına geliyor. Bolşeviklerden nefret ediyorlardı, bazıları Bolşevikleri azgın bir beyaz terörle, kanlı ellerle bastırmışlardı, fakat 'kurtarıcıları'nı, İngiliz subaylarını görünce, İngiliz ve Amerikan 'demokrasisi'nin ne anlama geldiğini anladılar. İngiliz ve Amerikan burjuvazisinin temsilcileri Finlandiya ve Estonya'ya ayak bastıktan sonra, Rus emperyalistlerinden bile daha büyük bir küstahlıkla bastırma eylemlerine giriştiler, çünkü Rus emperyalistleri eski dönemin temsilcileriydi ve doğru düzgün baskı uygulamayı beceremiyorlardı, oysa bu adamlar işlerini biliyor ve sonuna kadar gidiyorlardı.

İşte bu yüzden ikinci aşamadaki bu zafer bugün göründüğünden çok daha kalıcıdır. Kesinlikle abartmıyorum ve abartmaların çok tehlikeli olduğunu düşünüyorum. İtilaf devletlerinin komşumuz olan küçük devletlerden kâh birini, kâh ötekini bize karşı yine kışkırtma girişimlerinde bulunacaklarından en ufak bir kuşkum yok. Bu tür denemeler olacaktır, çünkü bu küçük devletler tamamen İtilaf devletlerine bağımlıdır, çünkü özgürlük, demokrasi ve bağımsızlık hakkında edilen bütun bu laflar ikiyüzlülükten başka bir şey değildir ve İtilaf devletleri bir kez daha bu devletleri bize karşı savaşmaya zorlayabilir. Fakat bu girişim bize karşı mücadele yürütmenin son derece kolay olduğu böyle bir anda bile başarısızlığa uğradıysa, kanımca, bu bakımdan esas zorluğun artık kuşkuya yer bırakmayacak şekilde geride kaldığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Hiç abartmadan ve İtilaf devletlerinin bize karşı büyük güç üstünlüğüne sahip olduğunu unutmadan bunu

söyleme hakkına sahibiz. Kalıcı bir zafer elde ettik. Elbette bize karşı girişimler olacaktır, fakat bunları daha kolay püskürteceğiz, çünkü küçük devletler, burjuva düzenlerine rağmen, teorik olarak değil -bu zatı muhteremlere teori işlemez- kendi deneyimleriyle, İtilaf devletlerinin bütün Avrupa'da çocuklara ve kültürlü darkafalılara umacı gibi gösterilen Bolşeviklerden daha küstah ve yıkıcı bir canavar olduğuna kanaat getirmiş bulunuyorlar.

Fakat zaferlerimiz bu kadarla sınırlı değildir. İlkinde İtilaf devletlerinden işçi ve köylüleri koparıp yanımıza çektik. İkincisinde İtilaf devletlerinin tahakkümü altında yaşayan küçük ülkelerin tarafsızlığını kazandık. Üçüncüsündeyse, İtilaf devletlerinin kendi toprakları içinde, eskiden bize tamamen karşı olan küçük burjuvaziyi ve şehirli aydınları yanımıza çekmeye başladık. Bunu kanıtlamak için, elimde tuttuğum 26 Ekim tarihli *l'Humanité*'ye başvurmak istiyorum. Bu gazete her zaman İkinci Enternasyonal'e ait olmuş, savaş sırasında en azgın şovenist görüşleri dillendirmiş, bizdeki Menşeviklerle Sağ Sosyal-Devrimcilere benzer sosyalistlerin görüşlerini savunmuştur ve bugün hâlâ uzlaşmacı rolü oynamaktadır. İşte bu gazete, bugün, işçilerin ruh halinde bir değişiklik olduğuna kanaat getirdiğini açıklıyor. Gazete bu gözlemi Odessa'da değil, işçilerin Bolşevik Rusya'ya karşı söz söylemeye cesaret eden herkesi susturdukları Paris sokaklarında ve toplantılarında yapmıştır. Yaşanan bir dizi devrimden epeyce şey öğrenmiş siyasetçiler olarak, halk kitlelerinin nasıl bir güç oluşturduğunu bilen insanlar olarak, müdahale yanlısı tek bir söz söylemeye cesaret edemiyor ve hepsi birden müdahaleye karşı çıkıyorlar. Dahası bunu yalnızca sosyalistler söylemiyorlar (onlar kendilerine sosyalist diyorlar, ama biz çoktandır onların ne menem

sosyalistler olduğunu biliyoruz); 26 Ekim tarihli *l'Humanité*'nin aynı sayısında, Fransız kamuoyunu temsil eden birçok Fransız aydınının imzaladığı bir bildiriye yer veriliyor. İlk imzanın Anatole France'a ait olduğu ve Ferdinand Bouisson tarafından da imzalanan bu bildiride, bütün Fransa'da tanınan 71 burjuva aydınının imzası olduğunu gördüm; bu aydınlar, Rusya'nın iç işlerine müdahale edilmesine karşı olduklarını, çünkü Rusya'ya uygulanan ablukanın, çocukların ve yaşlıların kurban olduğu açlıktan öldürme girişiminin kabul edilemeyeceğini, kültür ve medeniyetle bağdaşmadığını ifade ediyorlar. Burjuva bakış açısını tümüyle destekleyen ünlü Fransız tarihçisi Aulard mektubunda şöyle yazıyor: "Bir Fransız olarak Bolşeviklerin düşmanıyım; bir Fransız olarak demokrasi taraftarıyım, benim için aksini düşünmek saçmalıktır. Fakat Fransa tarafından Almanya'ya Rusya'nın abluka altında tutulmasına katılma çağrısı yapıldığını okuyunca, Fransa'nın Almanya'ya bu öneriyle gittiğini okuyunca, utançtan yüzümün kızardığını hissediyorum." Bu belki de bir aydının duygularının dışavurumundan ibarettir, fakat biz bunun üçüncü zaferimiz olduğunu, emperyalist Fransa'ya karşı bizatihi Fransa'da kazandığımız bir zafer olduğunu söylemekte haklıyız. Aslında zayıf ve duygusal bir açıklama olmakla birlikte, bu bildirinin anlamı budur; yüzlerce örnekte gördüğümüz gibi, aydınların havlamaları ısırmalarından çok daha beter olsa da, burjuva hislerin hakim olduğu kamuoyunun ne tür tepkiler verdiğini anlamak, küçük burjuvazi içinde gelişen eğilimi ölçmek açısından iyi bir barometre, iyi bir göstergedir. Bütün burjuva basınının hakkımızda en yalan ifadeleri kullandığı Fransa'da böyle bir sonuç aldığımıza göre, o zaman şunu söyleyebiliriz: Fransa'da ikinci bir Dreyfus olayının, hem de çok daha büyü-

günün başladığı görünüyor. Dreyfus olayı döneminde burjuva aydınları kilise ve orduda cisimleşen gericiliğe karşı mücadele ediyorlardı ve o dönemde henüz nesnel koşullar mevcut olmadığı için, bugün olduğu gibi derin devrimci hisler olmadığı için işçi sınıfı bunu kendi davası olarak görememişti. Peki, ya şimdi? En azgın gericilerin yakında kazandığı seçim zaferine ve Bolşeviklere düşman bir yönetime rağmen, Fransız burjuva aydınları gerici Fransa'nın gerici Almanya'yla, Rusya işçi ve köylülerinin açlıktan ölmeleri için yaptığı ittifaktan utanç duyduklarını açıkladıklarına göre, o zaman bunun üçüncü ve en büyük zaferimiz olduğunu söyleyebiliriz. Ülke içinde durum böyleyken, Clemenceau, Lloyd George ve Wilson'ın şu hayalini kurdukları Rusya'ya yeni saldırıları nasıl gerçekleştireceklerini doğrusu merak ediyorum. Hadi beyler, buyrun deneyin! (*alkışlar*)

Yoldaşlar, tekrarlıyorum, bütün bunlardan aceleci sonuçlar çıkarmak büyük bir hata olacaktır. Emperyalistlerin yeni girişimlerde bulunacaklarına kimsenin kuşkusu olmasın, fakat ne kadar büyük güçlerle gelirlerse gelsinler, biz bu girişimlerin başarısızlıkla sonuçlanacağından kesinlikle eminiz. Çok büyük fedakârlıklarla yürüttüğümüz iç savaşın zaferle sonuçlandığını, üstelik yalnızca Rusya'da değil, bütün dünyada tarihsel ölçekte zafere ulaştığını söyleyebiliriz. Burada size sunduğum görüşlerin her biri askeri harekâtın sonuçlarından hareketle oluşturulmuştur Bu yüzden, tekrarlayacak olursam, yeni girişimler başarısızlığa mahkûmdur, çünkü emperyalistler eskisinden çok daha güçsüz hale geldiler, bizse Kolçak ve Yudeniç karşısındaki zaferimizin ardından ve Denikin'e karşı zaferin, henüz ilk aşamalarında olmasına karşın, ufukta göründüğüne dair işaretlerin olduğu bugün çok daha güçlüyüz

Kolçak her şeye gücü yeten İtilaf devletleri tarafından desteklenmemiş miydi? Kurucu Meclis seçimlerinde Bolşeviklere en az oy veren Ural ve Sibirya köylüleri, Kurucu Meclis cephesini, o zamanlar Menşeviklerle Sosyal-Devrimcilerin elinde tuttuğu bu cepheyi sonuna kadar desteklememişler miydi? Bu köylüler komünistlere karşı harekete geçirilebilecek en iyi insan malzemesi değil miydi? Sibirya büyük toprak mülkiyetinin olmadığı, köylülere, bütün Rusya'nın köylülüğüne yardım ettiğimiz gibi hemen yardımda bulunamadığımız bir yer değil mi? Kolçak'ın bizi dize getirmek için ne eksiği vardı? Bütün emperyalistlerde ne eksikse, onda da o eksikti. Kolçak bir sömürücüydü ve dünya savaşının geride bıraktığı koşullar altında, insanların demokrasi ve özgürlük hakkında atıp tutabildikleri, ama yalnızca iki diktatörlükten birine izin veren koşullar altında hareket etmek zorundaydı: Ya ayrıcalıklarını gözü dönmüşçesine savunan ve borç faizlerinin ödenmesinde ısrar ederek, bu yolla bütün halklardan milyonlar koparmak isteyen sömürücülerin diktatörlüğü, ya da kapitalistlerin iktidarına karşı savaşan ve emekçilerin iktidarını sağlam temellerde yerleştirmek isteyen işçilerin diktatörlüğü. İşte Kolçak sırf bu sebeple tökezledi. Sibirya ve Ural köylüsü kaderini oy pusulalarıyla değil -belli koşullar altında elbette bu da kötü bir yöntem değildir- işte bu yolla belirledi. 1918 yazında Bolşeviklerden memnun değillerdi. Bolşeviklerin onları ellerinde bulunan tahıl fazlasını spekülasyona izin vermeyen fiyatlarla satmaya zorladığını görmüş ve bu sebeple yüzlerini Kolçak'a çevirmişlerdi. Şimdiyse durumu gördüler, bir karşılaştırma yaptılar ve farklı sonuçlara vardılar. Geçmişte kendisine öğretilenlere rağmen, köylüler farkı anladılar, zira birçok Menşevik ve Sosyal-Devrimcinin teoride anlamak istemediği şeyi onlar

kendi deneyimleriyle öğrendiler (*alkışlar*): Yalnızca iki diktatörlük olabilir, ya işçilerin diktatörlüğünü seçersiniz ve bu da demektir ki bütün emekçilere sömürücülerin boyunduruğunu atmaları için yardım edersiniz, ya da sömürücülerin diktatörlüğünü tercih edersiniz. Köylüleri yanımıza çekmeyi başardık, işçi sınıfının temsilcileri olarak, eşi görülmedik zorluklara rağmen, köylülere başka bütün partilerden daha iyi ve daha başarılı bir önderlik sağlayabileceğimizi pratikte kanıtladık. Başka partiler bizi sık sık köylülere karşı mücadele yürütmekle suçluyor, köylülerle makul bir anlaşmaya varamayacağımızı söylüyor ve köylülerle aramızı yapmak için kibar, yüce gönüllü yardımlarını esirgemeyeceklerini hatırlatıyorlar. Ne diyelim, eksik olmayın, ama sizin bu işin altından kalkabileceğinize inanmıyoruz. Bizse bu işi yapabileceğimizi uzun zaman önce kanıtladık. Biz köylülere tozpembe bir tablo çizmedik; işçi sınıfının demirden disiplini ve güçlü iktidarı olmadan kapitalist toplumdan kurtulabileceklerine ya da dünya çapında tarihsel öneme sahip bir sorun olan sermayeye karşı mücadelenin salt oy pusulasıyla çözülebileceğine dair yanılsamalar uyandırmadık. Hiç lafı dolandırmadan, diktatörlüğün ağır, acımasız, hatta kanlı bir sözcük olduğunu açıkça söyledik, fakat işçilerin diktatörlüğünün köylülere sömürücülerin boyunduruğundan kurtulma fırsatı sunacağını da söyledik ve haklı çıktık. Köylüler her iki diktatörlüğü de pratikte denedikten sonra, işçi sınıfının diktatörlüğünü seçtiler ve tam zafere de onunla birlikte ilerleyecekler. (*alkışlar*)

Yoldaşlar, uluslararası başarılarımız hakkında bütün bu söylediklerimden -bu konu üzerinde daha fazla durmanın gereksiz olduğu kanısındayım- son derece soğukkanlı ve pratik düşünerek barış teklifimizi yinelememiz gerektiği sonucu

çıkmaktadır. Bunu yapmak zorundayız, çünkü bu teklifi şimdiye kadar birçok kez yaptık ve her seferinde, düşmanımız bile olsa, her kültürlü insanın gözünde onları utançtan kızarmaya sevk eden bir şeyler kazandık. Mesela Bullitt buraya gelip, Çiçerin yoldaş tarafından kabul edildiğinde olan buydu. Kendisi Çiçerin yoldaşla ve benimle konuştu ve birkaç saat içinde bir ön barış antlaşması yaptık. Bullitt bize Amerika'nın her şey olduğuna, Amerika'nın gücü karşısında kimsenin Fransa'yı umursamayacağına dair teminat verdi (bu beyler övünmeyi pek severler). Fakat antlaşmayı imzaladığımızda, gerek Fransız gerekse İngiliz bakanlar şöyle yaptılar. (*Lenin tekme işareti yapar. Gülüşmeler.*) Bullitt elindeki değersiz bir kâğıtla kalakaldı ve şu sözleri işitmek zorunda kaldı: "İngiltere ve Fransa'nın demokrasisine inanacak kadar saf ve aptal olacağınız kimin aklına gelirdi?" (*alkışlar*) Şimdi gazetenin aynı sayısında Bullitt'le yapılan antlaşmanın Fransızca tam metnini okuyorum; bu antlaşma metni bütün İngiliz ve Amerikan gazetelerinde yayınlandı. Böylece bütün dünya önünde ya dolandırıcı ya da çocuk durumuna düşmüş oluyorlar – tercih onlara kalmış! (*alkışlar*) Oysa küçük burjuvazi bile, hatta öyle ya da böyle bir eğitim almış ve bir zamanlar kendilerinin de çarlarına ve krallarına karşı mücadele ettiklerini hatırlayan burjuvalar bile bizim yanımızda yer alıyorlar, çünkü biz son derece nesnel bir yaklaşımla en ağır barış şartlarını kabul ettik ve şöyle dedik: "İşçilerimizin ve askerlerimizin kanı bizim gözümüzde paha biçilmez değerdedir. Siz tüccarlara barışın bedeli olarak ağır bir haraç ödeyeceğiz; sırf işçi ve köylülerimizin hayatlarını korumak adına bu haracı ödemeye razı geliyoruz. İşte bu yüzden bu konu üzerinde daha fazla durmanın bir gereği olmadığını düşünüyorum ve bitirirken,

size Sovyetler Kongresi adına, bir barış politikası izlenmesi yönündeki değişmez arzumuzu ifade edecek bir karar tasarısı okuyacağım. (*alkışlar*)

Şimdi raporumun uluslararası ve askeri kısmından siyasal kısmına geçmek istiyorum.

İtilaf devletleri karşısında üç büyük zafer kazandık ve bunlar yalnızca askeri zaferler değildi. Bunlar işçi sınıfı diktatörlüğünün kazandığı zaferlerdi ve her biri durumumuzu daha da güçlendirdi, fakat yalnızca düşmanımızı zayıflatıp askerlerini kaybetmesine yol açtığı için değil, aynı zamanda her seferinde bütün emekçi kitlelerin, hatta birçok burjuvanın gözünde kazandığımız için de uluslararası durumumuz güçlendi. Bu açıdan, Kolçak ve Yudeniç'e karşı kazandığımız ve şu an Denikin'e karşı kazanmakta olduğumuz zaferler, bize ileride barışçıl yollarla çok daha fazla sempati kazanma imkânı tanıyacaktır.

Bizi her zaman terörizmle suçladılar. Gazete sayfalarından hiç eksik olmayan gözde bir suçlamadır bu. Bizi terörizmi ilke haline getirmekle suçluyorlar. Bizse, "Bu iftiraya kendiniz bile inanmıyorsunuz, diyoruz. *L'Humanité*'de mektubunun yayınlandığından bahsettiğimiz tarihçi Aulard şöyle yazıyor: "Ben tarih okudum, tarih dersleri verdim. Bolşeviklerin canavar, şeytan, umacı olduklarını okuduğumda, kendi kendime diyorum ki, aynısı bir zamanlar Robespierre ve Danton için de söylenmişti. Sakın yanlış anlamayın, bu büyük adamları günümüz Ruslarıyla karşılaştırmaya çalışmıyorum. Asla! Aralarında en ufak bir benzerlik bile yoktur. Fakat bir tarihçi olarak, her söylentiye de inanmamak gerekir diyorum. Bir burjuva tarihçi böyle konuşmaya başlıyorsa, anlayın ki hakkımızda yayılan yalanlar fiyaskoyla sonuçlanıyor demektir. Bizi te

röre başvurmak zorunda bıraktılar diyoruz. Terörün her şeye gücü yeten İtilaf devletlerinin saldırısıyla kışkırtıldığını unutuyorlar. Dünya donanmalarının açlık çeken bir ülkeyi abluka altına alması terör değil midir? Yabancı ülkelerin temsilcilerinin, diplomatik dokunulmazlık denen şeye dayanarak Beyaz Muhafız ayaklanmaları örgütlemeleri terör değil midir? Neticede olayları birazcık da olsa nesnel bir şekilde değerlendirmek gerekir. Uluslararası emperyalizmin devrimi bastırmak adına her şeyini ortaya koyduğu, hiçbir şeyden çekinmediği ve "her subaya karşılık bir komünist, o zaman kazanırız" dediği unutulmamalıdır. Nitekim haklılar da. Uluslararası haydutların yarattığı, savaşın vahşileştirdiği bu askerleri sözle ve ikna yoluyla ya da terör dışında herhangi bir yolla etkilemeye çalışsaydık, iki ay bile dayanamazdık ve aptallık etmiş olurduk. Terörü bize İtilaf devletlerinin uyguladığı terör dayattı, terörü bize işçi ve köylüleri boğazlayan ve ülkelerinin özgürlüğü uğruna savaştıkları için onları açlığa mahkûm eden güçlü dünya kapitalizminin terörü dayattı. Terörün bu temel sebebi ve kaynağı karşısında elde ettiğimiz her zafer, ülkeyi ikna ve etkilemenin bu yöntemi olmadan yönetebileceğimizi kaçınılmaz ve değişmez bir şey olarak gösterecektir

Terörizm hakkında söylediklerimiz, bütün yalpalayan unsurlara karşı tutumumuz için de geçerlidir. Toplumun orta kesimleri için, burjuva aydınlar için olağanüstü zor koşullar yaratmış olmakla suçlanıyoruz. Biz buna cevap olarak diyoruz ki, emperyalist savaş emperyalist siyasetin devamıydı ve bu yüzden devrime yol açtı. Emperyalist savaş sırasında, savaşın burjuvazi tarafından kendi bencilce çıkarları için yürütüldüğünü, bu savaşta kitleler ölürken burjuvazinin zenginleştiğini herkes hissetmişti. Bütün ülkelerde burjuva siyasetinin arkasındaki

temel saik kârdır ve onları mahva sürükleyip kaderlerini belirleyecek olan budur. Bizim savaşımızsa devrim siyasetinin devamıdır; her işçi ve köylü bu savaşın sömürücülere karşı bir savunma savaşı olduğunu, işçi ve köylülerden büyük fedakârlıklar talep eden, fakat bu fedakârlıkları diğer sınıfların omuzlarına yüklemekten de asla geri durmayan bir savaş olduğunu biliyor ya da bilmese bile içgüdüsel olarak hissediyor ve görüyor. Savaşın işçi ve köylülerden çok asıl diğer sınıflar için zor olduğunu biliyoruz, çünkü onlar eskiden ayrıcalıklı bir sınıfa mensuplardı. Biz diyoruz ki, milyonlarca emekçiyi sömürüden kurtarmak söz konusu olduğunda, diğer sınıfların sırtına yük bindirmekten imtina eden bir hükümet sosyalist bir hükümet değil, bir ihanet hükümetidir. Orta sınıfların sırtına yük bindirdiysek, bunun sebebi İtilaf devletlerinin başındaki hükümetlerin bizi olağanüstü zor koşullara itmiş olmalarıdır Burada ayrıntılı biçimde ele alamayacak olsam da, devrimimizin deneyimlerinden göreceğimiz gibi, zaferlerimizin her adımına şu gerçek damgasını vuruyor· Bütün yalpalamalar ve eskiye dönüş yönünde sayısız girişimler neticesinde, her geçen gün daha fazla yalpalayan unsur emekçilerin diktatörlüğüyle sömürücülerin egemenliği arasında tercih yapmaktan başka bir yol olmadığına ikna oluyor. Bu unsurlar zor zamanlar yaşamış olsalar da, bunun suçlusu Bolşevik hükümet değil, Beyaz Muhafızlardır, İtilaf devletleridir ve bunlara karşı elde edilecek bir zafer bütün bu sınıfların durumunun düzelmesi adına gerçek ve sağlam bir koşul olacaktır Bu bakımdan, yoldaşlar, ülke içindeki siyasal deneyimlerimizin derslerine geçmeden önce, savaşın anlamı hakkında birkaç söz söylemek istiyorum.

Savaşımız, devrimci siyasetin devamıdır, yani sömürücüleri, kapitalistleri ve toprak sahiplerini devirme siyasetinin de-

vamıdır. Bu yüzden savaşın muazzam ağırlığına rağmen, işçi ve köylüler bizim taraf ımıza geçiyorlar. Savaş yalnızca siyasetin devamı değil, aynı zamanda onun yoğunlaşmış bir özetidir; toprak sahipleri ve kapitalistlerin güçlü İtilaf devletlerinin yardımıyla bize dayattıkları bu eşi görülmedik derecede zor savaş, siyasal açıdan bir eğitim malzemesidir. İşçi ve köylüler bu ateşten gömleği giyerken çok şey öğrendiler. İşçiler devlet iktidarının nasıl kullanılacağını, atılan her adımdan bir propaganda ve ajitasyon malzemesi olarak nasıl yararlanılacağını, çoğunluğu köylülerden oluşan Kızıl Ordu'nun köylüleri eğitmek ya da burjuva uzmanlardan yararlanmak için nasıl bir araç haline getirilebileceğini öğrendiler. Bu burjuva uzmanların ezici çoğunluğunun sınıfsal meşreplerinden ötürü bize karşı olduğunu ve olması gerektiğini biliyoruz. Bu noktada kimsenin şüphesi olmasın. Bu uzmanların yüzlercesi, binlercesi bize ihanet etti, ama on binlercesi de mücadelenin seyri içinde bize sadakatle hizmet etmeye, bizim saflarımıza kaymaya başladı, çünkü Kızıl Ordu'da mucizeler yaratan o devrimci coşku, işçi ve köylülerin çıkarlarına hizmet etmemizden ve taleplerini karşılamamızdan kaynaklanıyordu. Uyum içinde hareket eden ve ne için savaştıklarını bilen işçi ve köylü kitlelerinin bu duruşu etkisini gösterdi ve başka kamptan saflarımıza geçen insanların her geçen gün daha da artan bir bölümü, bazıları bilmeden hareket ediyor olsa da, bilinçli yandaşlarımız haline gelmektedir.

Yoldaşlar, şu an önümüzde savaş zamanında elde ettiğimiz deneyimleri barışçıl inşa alanına taşıma görevi durmaktadır. Bize Sovyet Rusya tarihinde bir dönüm noktası olarak Yedinci Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi'ni, yürüttüğümüz iç savaşların ana dönemini geride bıraktığımız, önümüzdeyse hepi-

miz için çok şey ifade eden, hepimizin istediği, hepimizin katılmak zorunda oldugu ve hepimizin bütün emeğimizi, bütün hayatımızı adayacağımız barışçıl inşa döneminin durduğu gerçeğini bilerek selamlamak kadar haz veren ya da selamlama hakkını bu kadar yüksek ölçüde verecek olan başka hiçbir şey yoktur. Savaş döneminin agır sınavlarından hareketle, şu an, özü itibariyle, askeri ve uluslararası alanda muzaffer oldugumuzu söyleyebiliriz. Önümüzde barışçıl inşa yolu açılıyor. Elbette düşmanın her adımımızı dikkatle izlediğini, elindeki bütün imkânları kullanarak -zor, hile, rüşvet, komplo, vs.- bizi devirmek için daha birçok girişimde bulunacagını unutmamamız gerekiyor. Görevimiz, savaşta elde ettiğimiz bütün deneyimleri, barışçıl inşanın birazdan sıralayacağım temel sorunlarını çözmek için kullanmaktır. Bu sorunların başında, *iaşe tedariki sorunu, yani tahıl sorunu* geliyor.

Önyargılara ve eski ahşkanhklara karşı çok zorlu bir mücadele yürütüyoruz. Köylü bir yandan, onyıllar boyunca toprak sahibi ve kapitalist tarafından ezilmiş bir emekçidir ve ezilen bir insanın içgüdüsüyle, bu kesimlerin yeniden iktidara gelmek için her yeri kan gölüne çevirmekten çekinmeyecek canavarlar oldugunu bilmektedir. Diger yandan, köylü bir mülk sahibidir. Tahılını özgürce satmak ister, 'ticaret özgürlüğü' ister; açlıktan kırılan bir ülkede serbest tahıl ticaretinin vurgunculuk yapma özgürlügü, zenginler için kâr elde etme özgürlügü oldugunu anlamaz. İşte biz bunu asla kabul etmediğimizi, bu yolda taviz vermektense ölmeyi tercih edecegimizi söylüyoruz.

Bu konuda izlediğimizin politikanın, köylülerin işçiler tarafından tahıllarını ödünç vermeye ikna edilmesi üzerine kurulu oldugunu, çünkü köylülerin karşılık olarak aldıkları kâğıt parçasının tahıla eşdeger olmadığını biliyoruz. Köylü tahı-

lını bize sabit fiyatla veriyor, ama karşılığında ürünü almıyor, çünkü olmayan bir şeyi veremeyiz; onun yerine renkli kâğıtçıklar alıyor. Tahılını bize ödünç olarak veriyor ve biz de ona diyoruz ki: "Sen bir emekçi gözüyle, bunun adil olmadığını iddia edebilir misin? Spekülasyon kapitalizme, sömürüye ve yok etmek için savaştığımız başka her şeye geri dönüş değil midir? Mevcut tahıl fazlasını spekülasyonda kullanmayıp sabit fiyatla ödünç vermek gerektiğini nasıl reddedebilirsin?" Bunu yapmak son derece güçtü ve zaten biz de epey tereddüt ettik. Birçok adımı el yordamıyla attık, atıyoruz, ama artık bazı temel deneyimler edinmiş durumdayız. Çiyurupa yoldaşın ya da iaşe tedarikiyle ilgilenen diğer yoldaşların raporlarını dinlediğinizde, göreceksiniz ki hükümet köylülere ellerindeki tahılı ödünç olarak teslim etmeleri gerektiğini söylediğinde köylüler bu el koyma sistemine alışmaktadırlar, zira bazı bucaklardan gelen haberlerde yüzde yüz başarı elde edildiği belirtilmektedir. Henüz mütevazı başarılar elde ediyor olsak da, bunlar yine de birer başarıdır ve iaşe tedariki politikamız köylülerin şunu gittikçe daha açık bir şekilde anlamalarını sağlamaktadır: Enkaza dönüşmüş bir ülkede serbest tahıl ticareti istiyorsan, eskiye dön, Kolçak ve Denikin'i dene! Biz buna karşı kanımızın son damlasına kadar savaşacağız. Bu konuda hiçbir taviz söz konusu olamaz. Bu temel sorunda, yani tahıl sorununda, spekülasyonun önüne geçmek, tahıl ticaretinin zenginleri daha da zenginleştirmesini engellemek ve devlete ait topraklarda emekçi kuşakların emeğiyle üretilmiş tahıl fazlasının devlete ait olmasını ve devletin yokluk içinde olduğu bugün, köylülerin bu tahıl fazlalarını işçi devletine ödünç olarak vermesini sağlamak için bütün gücümüzle savaşacağız. Köylü bunu yaparsa bütün zorluklardan kurtulacağız, sanayi-

mizi yeniden ayakları üzerine dikeceğiz ve o zaman işçiler köylülere olan borçlarını yüz kat fazlasıyla ödeyeceklerdir. İşçiler köylüye ve çocuklarına, toprak sahibi ve kapitalist için çalışmak zorunda kalmadan geçimini sağlama imkânı tanıyacaklardır. Bugün köylüye söylediğimiz budur ve o da başka seçeneğin olmadığını her geçen gün daha da iyi anlamaktadır. Köylüleri bu kanaate bizden çok, bize düşman olan Kolçak ve Denikin getiriyor. Köylülere gerçek bir ibret dersi vererek onları bizim kampa iten her şeyden önce Kolçak ve Denikin'dir.

Fakat yoldaşlar, tahıl sorunundan sonra ikinci *sorun, yani yakıt sorunu* devreye giriyor. Şu anda Petrograd ve Moskova'da açlıktan kırılan işçileri doyurmak için tahıl yetişen bölgelerde yeterince tahıl toplanmıştır. Fakat Moskova'nın işçi semtlerini dolaştığınızda, insanların dondurucu soğuk nedeniyle kıvrandıklarını ve sefaletin yakıt sorunuyla daha da şiddetlendiğini göreceksiniz. Bu noktada korkunç bir kriz yaşıyoruz, ihtiyaçlarımızı karşılayamıyoruz. Son dönemde Savunma Konseyi ile Halk Komiserleri Konseyi'nin bir dizi toplantısı tamamen yakıt krizini aşmak için alınacak önlemlere ayrıldı. Ksandrov yoldaşın raporum için verdiği istatistikler, yaşadığımız umutsuz krizden çıkmaya başladığımızı gösteriyor. Ekim başında bir haftada 16 bin vagon yüklenmişti. Kasım sonunda bu rakam 10 bine düştü. Bu bir krizdi, felaketti; bu, Moskova, Petrograd ve daha birçok yerde fabrika işçileri için açlıktan ölmek demekti. Bu felaketin sonuçları etkisini bugün hâlâ hissettiriyor. Ama sonra soruna ciddi bir şekilde eğilmeye başladık, bütün çabamızı bu sorunu çözemeye vakfettik ve askeri alanda elimizden geleni yaptık. Siyasal açıdan bilinçli bütün kitleler, yakıt sorununu çözmek amacıyla işe koyulmalı dedik, fakat spekülatörlere prim ödeyen ve sözleşmelerle

büyük kârlar elde etmelerini sağlayan eski kapitalist yoldan değil. Hayır, dedik, bu sorunu sosyalist yoldan, fedakârlık yoluyla çözeceğiz, bu sorunu tıpkı kızıl Petroğrad'ı kurtarırken, Sibirya'yı kurtarırken, bütün zor durumlardan, devrimin bütün zorlu görevlerinden zaferle çıkarken yaptığımız gibi, bizi her zaman zafere ulaştıracak tarzda çözeceğiz dedik. Böylece yükleme Ekim'in son haftasında 12 bin vagonken, bugün 20 bin vagona çıktı. Bu felaketten kurtulmak üzereyiz, fakat henüz sorunu çözmüş olmaktan uzağız. Bütün işçiler şunu bilmeli ve akıllarında tutmalıdırlar: Kitlelerin ve sanayinin ekmeğini (yani, yakıtını) sağlayamadığımız müddetçe ülkenin başı beladan kurtulmaz. Bu yalnızca bizim için geçerli değildir. Bugünkü gazeteler, savaştan galip çıkan Fransa'da demiryolu trafiğinin durma noktasına geldiğini yazıyor. Fransa bile böyleyken, Rusya ne yapsın? Fransa bu krizden kapitalist yoldan, yani kapitalistleri zenginleştirip, kitlelerin sıkıntılarını sürdürerek çıkmaya çalışacak. Sovyet Rusya ise krizden işçilerin disiplini ve bağlılığıyla, köylülere karşı katı bir tutum alarak çıkacaktır. Bu katı tutum, son tahlilde, köylülerin her zaman anlayabilecekleri bir tutum olacaktır. Geçiş ne kadar zor olursa olsun, işçilerin devlet iktidarı ne kadar katı olursa olsun, bu iktidarın emekçi kitlelerin ittifakı adına, her türlü sömürüyü tamamen ortadan kaldırmak adına mücadele eden emekçilerin iktidarı olduğunu köylüler kendi deneyimleriyle öğrenmektedirler.

Bizi tehdit eden üçüncü bir musibet daha var: Birliklerimizi kırıp geçiren *tifüs* ve *bit*. Yoldaşlar, tifüs salgınının olduğu bölgelerdeki korkunç durumu hayal bile edemezsiniz. Maddi kaynakların yokluğunda hayatın durduğu, toplumsal hayatın sonlandığı bu yerlerde bütün halk kırılıyor, halsiz düşüyor.

Bu hususta şöyle diyoruz: "Yoldaşlar, bütün dikkatimizi bu soruna yoğunlaştırmalıyız. *Ya bitler sosyalizmi yiyecek, ya da sosyalizm bitleri yenecek!*" Bu sorunda da, yoldaşlar, yine aynı yöntemlerden yararlanarak başarı elde etmeye başlıyoruz. Elbette işçi iktidarına karşı önyargılı davranan ve işçilerin yönetebileceğine inanmayan, tifüse karşı verilen zor savaşa girmektense, zenginlerden yolunu bulmayı yeğleyen doktorlar hâlâ var. Fakat bunlar azınlıktadır, sayıları gitgide azalmaktadır ve çoğunluk kitlelerin var olma mücadelesi verdiğini görüyor, verdikleri mücadeleyle medeniyeti korumak gibi temel bir sorunu çözmek istediklerini kavrıyor. Bu doktorlar bu ağır ve zor sorun karşısında en az askeri uzmanlar kadar özveriyle hareket ediyorlar. Kendilerini emekçi halkın hizmetine vermek istiyorlar. Bu krizden de kurtulmaya başladığımızı söylemeliyim. Semaşko yoldaş bu çalışma hakkında bana birtakım bilgiler verdi. Cepheden gelen haberlere göre, 1 Ekim itibariyle cepheye 122 doktor, 467 sağlık personeli gitmiştir. Moskova'dan 150 doktor sevk edilmiştir. 15 Aralık'a kadar, tifüse karşı savaşa yardımcı olmak üzere 800 doktorun daha cepheye ulaşacağını düşünmememiz için hiçbir sebep yok. Bu hastalığa azami dikkat göstermek zorundayız.

Temelimizi sağlamlaştırmaya yoğunlaşmak zorundayız. Bu temel, tahıl sorunu, yakıt sorunu ve tifüsle mücadeleden oluşuyor. Bu meseleleri özellikle vurgulamak istiyorum, çünkü sosyalist inşa sürecimizde belli bir eşgüdüm eksikliği olduğu fark edilmektedir, ama bu anlaşılabilir. Bütün dünyayı değiştirme kararı aldığınızda, bu çalışmaya deneyimsiz işçilerin ve deneyimsiz köylülerin çekilmesi son derece doğaldır. Esas dikkatimizi nereye vermemiz gerektiğini belirleyebilmemiz için hiç kuşkusuz önemli bir süre geçmesi gerekmektedir

Böylesine büyük tarihsel görevlerin sık sık rüyalar görmeye ve buna paralel olarak birçok küçük ve başarısız hayale sevk etmesi hiç de şaşırtıcı değildir. Evin temeline gerekli dikkati göstermeden evi çatı kısmından yapmaya başladığımız, herhangi bir müştemilattan ya da pervazlardan işe girişti̇ğimiz birçok örnek var. Kendi deneyimlerimden, yürütülen çalışma üzerine gözlemlerimden hareketle şunu söyleyebilirim ki, politikamızın esas görevi bu temeli atmaktır. Her işçi, her örgüt, her kuruluş, bunu her toplantıda aklında tutmalıdır. Eğer halka tahıl temin edebilirsek, yakıt tedarikini artırmayı başarırsak, bütün çabamızı Rusya'da tifüsü -kültürsüzlükten, yoksulluktan, geri kalmışlıktan ve cahillikten kaynaklanan tifüsüortadan kaldırmak için harcarsak, kanlı savaşta kazandığımız bütün deneyimlerimizi ve bütün gücümüzü bu kansız savaşta kullanırsak, son kertede savaştan çok daha kolay ve çok daha insanca olan bu görevde gittikçe daha çok başarı elde edeceğimizden emin olabiliriz.

Askeri seferberlik uyguluyoruz. Ilah olmaz karşıtlarımız olan, kapitalist görüşleri herkesten daha çok savunmuş ve hâlâ da savunmakta olan partiler (örneğin Sosyalist-Devrimciler), burjuva emperyalistlerin bizi gark ettikleri bütün suçlamalara rağmen, Kızıl Ordu'nun bir halk ordusu haline geldiğini kabul etmek zorunda kaldılar. Bu demektir ki, bu en zor görevde, işçi sınıfı ile kendi yanına çekmeyi başardığı köylülerin büyük kesimi arasında bir ittifak kurduk ve böylece köylülere işçi sınıfının önderliği derken ne kastettiğimizi göstermiş olduk.

'Proletarya diktatörlüğü' tabiri köylüleri korkutuyor. Rusya'da bu tabir köylülerin gözünde umacıydı, ama şimdi bu sözcükler umacıyı yaratanlara karşı yöneliyor. 'Proletarya dik-

tatörlüğü' tabiri belki çok tuhaf Latince sözcülerden oluşsa da, pratikte, devlet iktidarını işçilerin eline veren Sovyet iktidarından başka bir şey olmadığı köylüler tarafından daha yeni yeni anlaşılıyor. Böyle olunca, diktatörlük emekçi kitlelerin gerçek dostu ve müttefiki ve her türlü sömürünün amansız düşmanıdır. İşte bu yüzden sonunda bütün emperyalistleri dize getireceğiz, çünkü hiçbir burjuva hükümetine nasip olmayan ve asla da olmayacak kadar derin bir güç kaynağına, muazzam bir insan rezervine sahibiz. En ileri işçilerden başlayıp ortalama işçilerle devam eden ve hatta en aşağıya, emekçi köylülere, yoksullara ve fakruzaruret içindeki köylülere kadar uzanan, her an daha fazla güç edinebileceğimiz bir kaynağa sahibiz. Yakın zaman önce Petrogradlı yoldaşlar, Petrograd'ın bütün işçilerini verdiğini ve daha fazlasını veremeyeceğini söylüyorlardı. Fakat kritik an gelip çattığında Petrograd müthiş bir performans ortaya koydu, Zinovyev yoldaşın haklı olarak belirttiği gibi yeni güçler doğurabilen bir kent olduğunu kanıtladı. Siyaset ya da devlet yönetimi düzeyinde hiç deneyime sahip olmayan, siyasal bilinç bakımından ortalamanın altında sayılan işçiler, bütün azametleriyle ayağa kalktılar, propaganda, ajitasyon ve örgütlenme alanında devasa bir güç sağladılar ve yeni mucizeler yarattılar. Bu yeni mucizeler kaynağından bizde daha çok var. Henüz çalışmamızda bize omuz vermemiş olan her yeni işçi ve köylü kesimi yine de bizim gerçek dostumuz ve müttefikimizdir. Devlet yönetimi katında bugün sık sık öncü işçilerin çok küçük bir kesimine yaslanmak zorunda kalıyoruz. Parti çalışmamızın ve Sovyet pratiğimizin seyri içinde partili olmayan kitlelere, partili olmayan işçi ve köylülere daha cesurca ve tekrar tekrar yönelmeliyiz, ama amacımız onları hemen kazanmak ya da partimize çek

mek değil -bu bizim için o kadar da önemli değil-, ülkenin kurtuluşu için yardımlarına ihtiyaç duyduğumuzu anlatmak olmalıdır. Toprak sahipleriyle kapitalistlerin devlet yönetimine katılmalarına hiç izin vermecliği kişileri bizimle el ele vererek sosyalist cumhuriyetin sağlam temelini kurmaya çağırıyoruz ve onlarda bu bilinci uyandırdığımız gün davamız kesinlikle yenilmez olacaktır.

İşte bu yüzden iki yıllık deneyimlerimiz temelinde, askeri zaferlerimizden her birinin bizi, bütün gücümüzü barışçıl inşaya adayabileceğimiz o âna -bugün artık çok yaklaşmış olan o âna-korkunç bir hızla yakınlaştırdığını kesin olarak söyleyebiliriz. Elde ettiğimiz deneyimlerden hareketle, barışçıl inşa alanında önümüzdeki birkaç yıl içinde, her şeye kadir İtilaf devletlerine karşı o iki yıllık muzaffer savaşta gerçekleştirdiğimiz mucizelerle karşılaştırılamayacak kadar büyük mucizelere imza atacağımızı garanti edebiliriz.

Yoldaşlar, müsaadenizle size son olarak, burada öneri olarak sunduğum bir kanun teklifi taslağını okumak istiyorum:

Rusya Sosyalist Sovyet Cumhuriyeti Federasyonu bütün halklarla barış içinde yaşamak ve bütün gücünü ülke içindeki kalkınmaya vererek, üretim, taşımacılık ve hükümet işlerinin Sovyet sistemi temelinde pürüzsüzce işleyişini örgütlemek istiyor. Bu istek şimdiye kadar İtilaf devletlerinin müdahalesi ve açlık ablukası nedeniyle engellenmiştir.

İşçi-köylü Hükümeti İtilaf devletlerine sık sık barış teklifinde bulunmuştur: 5 Ağustos 1918'de Dışişleri Halk Komiserliği'nin Amerikan temsilcisi Bay Poole'a; 24 Ekim 1918'de Başkan Wilson'a; 3 Kasım 1918'de tarafsız ülkelerin temsilcileri aracılığıyla tüm İtilaf devletleri hükümetlerine pusulası; 7

Kasım 1918'de Altıncı Tüm-Rusya Sovyetleri Kongresi adına bir pusula; 23 Aralık 1918'de Stockholm'de Litvinov'un tüm İtilaf devletleri temsilcilerine notası; sonra, 12 Ocak, 17 Ocak ve 4 Şubat 1919 tarihli pusulalar ve 12 Mart 1919'da Bullitt'le birlikte hazırlanan antlaşma taslağı ve 7 Mayıs 1919 tarihinde Nansen aracılığıyla yapılan açıklama.

Yedinci Sovyetler Kongresi, Halk Komiserleri Konseyi'nin ve Dışişleri Halk Komiserliği'nin attığı bütün bu adımları tamamen onaylar, barıştan yana şaşmaz isteğini bir kez daha vurgular ve İtilaf devletlerine, İngiltere'ye, Fransa'ya, Amerika Birleşik Devletleri'ne, İtalya'ya ve Japonya'ya tek tek ve toplu olarak barış müzakerelerine derhal başlanması teklifini yineler. Kongre, Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu'nu, Halk Komiserleri Konseyi'ni ve Dışişleri Halk Komiserliği'ni bu barış politikasını sistemli olarak sürdürmek ve başarıya ulaşması için gerekli bütün önlemleri almakla görevlendirir.

7 Aralık 1919'da *Pravda*'nın 275. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 30, s. 207-231

MOSKOVA EYALETİ MAHALLİ YÖNETİM BİRİMLERİNİN YÜRÜTME KURULU BAŞKANLARININ KONFERANSI'NDA YAPILAN KONUŞMA

15 Ekim 1920



Yoldaşlar, sizlerin de dinlemek istediği Sovyet Cumhuriyeti'nin iç ve dış durumuna ilişkin raporumda, doğal olarak sözlerimin çoğunu Polonya'yla savaşa ve bu savaşın sebeplerine ayıracağım. Son altı ayda Cumhuriyet'in iç ve dış durumunu belirleyen esasen bu savaştı. Fakat şimdi barış antlaşmasının ön şartlarını içeren belge imzalandığına göre, bu savaşı ve önemini genel olarak değerlendirmek ve henüz sonlanmış olan -elbette hiç kimse nihai olarak sonlandı mı sonlanmadı mı bilmiyor- savaştan hepimizin çıkardığı dersleri masaya yatırmaya çalışmak mümkün ve zorunludur. Dolayısıyla, öncelikle size Polonyalıların bu yılın 26 Nisan'ında saldırıya başladıklarını hatırlatmak isterim. Sovyet Cumhuriye-

ti Polonyalılara, daha doğrusu Polonyalı toprak sahipleriyle Polonya burjuvazisine, birliklerimizin Moskova'da yaşadığı muazzam başarısızlıklara, hatta Varşova'dan geri çekilirken yaşanan daha da büyük başarısızlıklara rağmen şu an teklif ettiğimizden çok daha uygun şartlarda resmi bir barış antlaşması teklif etmişti. Bu yılın Nisan ayının sonunda Polonyalılar şu anda barış müzakerelerinde sınır çizgisi olarak gördükleri çizginin 50 ila 150 kilometre doğusuna kadar uzanan bir hattı ellerinde bulunduruyorlardı; o dönemde bu sınır açıkça adaletsiz olmasına karşın, Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu adına kendilerine resmi olarak barış teklifinde bulunduk, zira hepinizin doğal olarak bildiği ve hatırladığı üzere, Sovyet hükümetinin o dönemde esas derdi barışçıl inşa dönemine geçişi sağlamaktı. Polonya devletiyle aramızdaki ihtilaflı konuları silaha başvurarak çözmek istememiz için hiçbir sebep yoktu. Polonya devletinin o dönemde de tıpkı şimdi olduğu gibi toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin devleti olduğunu ve İtilaf devletlerinin kapitalistlerine tümüyle bağımlı olduğunu elbette biliyorduk. O dönemde Polonya yalnızca bütün Litvanya'yı değil, Beyaz Rusya'yı da (Doğu Galiçya'dan bahsetmiyorum bile) kontrolü altında tutuyor olmasına karşın, Rusya işçi sınıfına ve köylülüğe emperyalist savaştan ve iç savaştan biraz da olsa kurtulacakları bir soluklanma fırsatı vermek ve nihayet gerçek anlamıyla barışçıl çalışmaya girişmelerini sağlamak amacıyla savaşa engel olmak için elimizden gelen her şeyi yapmayı görev addetmiştik. Sonrasında gelişen olaylarsa sık sık karşılaştığımız türdendi: Polonyalıların fiilen ellerinde tuttukları çizgide hilesiz ve aleni bir barış teklifinde bulunmuş olmamız zayıflık belirtisi olarak alındı. Bütün ülkelerin burjuva diplomatları bu tür dürüst beyanatlara

alışkın değiller ve bizim açımızdan bu denli aleyhte bir barış antlaşmasını kabul ediyor olmamız aşırı derecede zayıf olduğumuzun kanıtı sayıldı ve öyle yorumlandı. Fransız kapitalistleri Polonyalı kapitalistleri kışkırtıp savaşa sürüklemeyi başardılar. Polonya'nın saldırısının ardından gelen kısa bir aranın ardından, bir karşı darbede bulunarak cevap verdiğimizi ve neredeyse Varşova'ya kadar gelmiş olmamıza karşın sonrasında askerlerimizin ağır bir yenilgi yaşadıklarını ve geri püskürtüldüklerini hepiniz hatırlayacaksınız.

Bugüne kadar uzanan bir ayı aşkın bir süredir askerlerimiz geri çekildiler ve yenilgiler yaşadılar, zira Polotsk'tan Varşova'ya kadar gerçekleştirdikleri eşi görülmedik ilerleyişin ardından tamamen harap ve bitap düşmüşlerdi. Ama tekrarlayacak olursam, bu güç duruma karşın, Polonya öncekine nazaran daha olumsuz koşullarda bir antlaşmaya imza atmıştır. Önceki sınırlar doğu yönünde 50 kilometre ötedeyken, şimdi 50 kilometre batıdadır. Dolayısıyla barış antlaşmasını askerlerimizin geri çekildikleri ve Vrangel'in saldırıya geçtiği düşman açısından elverişli bir dönemde imzalamış olmamıza karşın, daha olumlu şartlar içeren bir antlaşma imzaladık. Bu da bir kez daha gösteriyor ki Sovyet hükümeti barış teklif ettiğinde, sözleri ve beyanları ciddiye alınmalıdır, yoksa kendi cephemizden daha kötü şartlarda bir antlaşma teklif edip, daha iyi şartlara sahip bir antlaşma elde ederiz. Elbette bu ders Polonyalı toprak sahipleriyle kapitalistlerin kulaklarına küpe olacaktır. Çok ileri gittiklerini anlıyorlar; barış şartları onlara daha öncesinde teklif ettiğimizden daha az toprak bırakıyor. Dahası bu ilk ders de değil. Muhtemelen hepiniz hatırlayacaksınız, 1919 baharında, Moskova'ya ABD hükümeti adına bir yetkili gelmiş ve bize ve o dönemin bütün beyaz muhafız kuman-

danlarına (Kolçak, Denikin, vs.) bir ön barış antlaşması teklif etmişti. Bizim açımızdan son derece aleyhte bir anlaşma teklifiydi bu. Bu yetkili memleketine dönüp bizim barış şartlarımızı aktardığında, bunlar olumlu görülmemiş olacak ki savaş devam etti. Savaşın sonucunu hepiniz biliyorsunuz. Sovyet devletinin göründüğünden çok daha güçlü olduğu ve diplomatik notalarımızın burjuva hükümetlerde gördüğümüz şekilde böbürlenmeler ve tehditler içermediği ilk kez kanıtlanmıyor; sonuç olarak, Sovyet Rusya'nın barış antlaşması teklifini reddetmek, bir süre sonra barış teklifini bu kez daha kötü şartlarda almak demektir. Uluslararası siyasette bu tür şeyler unutulmaz; Polonyalı toprak sahiplerine ilk başta teklif ettiğimizden daha kötü bir antlaşma yaptıklarını kanıtladıktan sonra, şimdi Polonya halkına, Polonya köylüleri ve işçilerine kendi hükümetleriyle bizim hükümetimizin beyanlarını karşılaştırıp değerlendirmeyi öğreteceğiz.

Birçoğunuz gazetelerde Amerikan hükümetinin notasını okumuşsunuzdur. Şöyle diyor: "Biz Sovyet hükümetiyle herhangi bir alışveriş içinde olmak istemiyoruz, çünkü Sovyet hükümeti yükümlülüklerini yerine getirmiyor." Bu bizi şaşırtmıyor, çünkü yıllardır aynı teraneleri duyuyoruz, ama ortada tek bir sonuç var: Sovyet Rusya'yı işgal etme girişimlerinin tamamı hezimetle sonuçlandı. Neredeyse tamamı toprak sahipleriyle kapitalistlerin elinde olan Polonya gazeteleri -buna orada basın özgürlüğü diyorlar- Sovyet hükümetine güven olmayacağını, zira despotlarla düzenbazların hükümeti olduğunu söylüyorlar. Bütün Polonya gazeteleri aynı şeyi yazıyor, ama Polonyalı işçi ve köylüler bu sözleri gerçeklerle kıyaslıyor ve gerçekler barışa bağlılığımızı daha ilk barış teklifinde bulunduğumuzda kanıtladığımızı gösteriyor; Ekim'de barış antlaş-

ması imzalayarak bunu bir kez daha kanıtladık. Burjuva hükümetlerin tarihinde bu tür kanıtlar bulamazsınız; bu gerçeğin Polonyalı işçi ve köylülerin kafasında yer etmemesi mümkün değildir. Sovyet hükümeti kendi lehine olmamasına rağmen bir barış imzaladı. Ancak bu şekilde toprak sahipleriyle kapitalistlerin elindeki hükümetlere yalan söylemeyi bırakmayı öğretebiliriz; ancak bu şekilde işçilerle köylülerin onlara olan inancını yok edebiliriz. Bu meseleye başka her şeyden daha çok kafa yormalıyız. Rusya'daki Sovyet iktidarı sayısız düşmanla çevrilidir, ama bu düşmanlar güçsüzdür. Polonya savaşının seyrini ve serencamını düşünün. Şu an Polonya'nın arkasında Fransız kapitalistlerinin durduğunu, Polonya'ya para ve mühimmat yardımında bulunduklarını ve Fransız subaylarını Polonya'ya gönderdiklerini biliyoruz. Çok yakın zaman önce Polonya cephesinde Afrikalı askerlerin, yani Fransız sömürgelerinden getirilen askerlerin görüldüğü haberini aldık. Bu demek oluyor ki savaş İngiltere ve Amerika'nın yardımıyla Fransa tarafından verilmiş bir savaştı. Ayrıca Fransa, Rusya'daki yasal hükümet olarak Vrangel'i tanımıştı. Dolayısıyla Vrangel de kendisine bir ordu kurup yönetmesi için gerekli araçları tedarik eden Fransa tarafından desteklenmiştir. İngiltere ve Amerika da Vrangel'in ordusuna yardım ediyor. Sonuç olarak, karşımızda üç düşman var: Fransa, dünyanın zengin ülkeleri tarafından desteklenen Polonya ve Vrangel, ama biz bu savaştan lehimize bir barış antlaşması imzalayarak çıkmayı başardık. Başka bir deyişle, kazandık. Haritayı inceleyen biri kazandığımızı, bu savaştan daha fazla toprak kazanarak ayrıldığımızı görecektir. Peki, düşman bizden daha mı zayıf? Askeri anlamda daha mı güçsüz? Daha az adamı ve daha az mühimmatı mı var? Hayır, her şeyi daha fazla. Düşman bizden

daha güçlü, ama yine de biz zafer kazandık. Sovyet Rusya'nın başka ülkeler karşısındaki konumunu anlamak için işte bu hususa kafa yormamız gerekiyor.

Bolşevikler olarak devrime başladığımızda, devrimin başlayabileceğini ve başlaması gerektiğini söylemiştik, ama aynı zamanda şunu da bilerek hareket etmiştik: Devrim ancak kendimizi Rusya'yla sınırlamayıp, başka ülkelerle el ele vererek uluslararası sermayeyi dize getirdiğimiz zaman başarıyla sonlandırılabilir ve kesin olarak muzaffer bir sonuca ulaşabilir. Rus sermayesini uluslararası sermayeden ayrı düşünemeyiz. Düşmanlarımız, "Rusya'da kazansanız bile, yine de davanız başarıya ulaşmayacak, çünkü diğer kapitalist devletler sizi ezecek, dediklerinde, artık verecek bir cevabımız var: Durumun gerçekte ne olduğunu gösteren son derece önemli Polonya savaşı deneyimi. Hakikaten, nasıl oldu da altı ay içinde hatta saldırının başlangıcını Nisan ayı olarak alırsak daha da kısa bir sürede- bizden daha güçlü olan, Bolşevizme karşı nefretle dolup taşan ve Sovyet iktidarını devirmeyi kafaya koymuş olan Fransa, Polonya ve Vrangel yenildi ve savaş bizim lehimize sonuçlandı? Nasıl oldu da etrafı düşmanlarla çevrili, emperyalist savaş ve iç savaş nedeniyle tükenmiş ve her türlü erzak ve teçhizat kaynağıyla bağı kopmuş olan Sovyet Rusya zafer kazandı? Bu konuya kafa yormak zorundayız, çünkü sorunu daha derinlemesine incelediğimizde, yalnızca Rusya Devrimi'nin değil, dünya devriminin de mekanizmasını anlamaya başlarız. Burada Rusya Devrimi'nin dünya devrimi zincirindeki halkalardan yalnızca biri olduğu ve davamızın tam da devrim davası bütün dünyada geliştiği için güçlü ve yenilmez olduğu gerçeğinin doğrulandığını görüyoruz; ekonomik koşullar düşmanlarımızı her geçen gün zayıflatırken, bizi güç-

lendiren bir tarzda gelişiyor. Polonya savaşı bunun ne bir abartma ne bir böbürlenme ne de aşırı bir coşku tezahürü olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır. Karşımızda savaşa girişmiş üç müttefik vardı. Bu üç müttefikin birleşmesinin hiçbir zorluk çıkarmayacağı düşünülebilirdi, ama Yudeniç, Kolçak ve Denikin seferlerinin sağladığı büyük deneyimden aldıkları dersler neticesinde, bize karşı birleşmeyi başaramadıkları ve her adımda birbirlerine girdikleri görüldü. Bu bağlamda, daha yeni sonlanmış olan Polonya savaşının tarihi özellikle öğreticidir. Varşova üzerine yürüyüşümüz -Kızıl Ordu'nun yorgun, tükenmiş ve yarı çıplak askerlerle 600 kilometre ilerleyip, başlarında Fransa'nın en iyi subaylarından yüzlercesi bulunan, son derece eğitimli Polonya askerlerine darbe üstüne darbe vurdukları yürüyüş- düşmanlarımız arasındaki ilişkilerin gerçek niteliğini görmemizi sağladı. Kızıl Ordu askerlerinin Polonya sınırına yaklaştıkları 12 Temmuz'da, İngiltere'nin dışişleri bakanı Curzon'dan Milletler Cemiyeti adına -hani şu İngiltere, Fransa, Amerika, İtalya ve Japonya'yı, yani muazzam bir askeri potansiyele sahip olan ve dünyanın bütün donanmalarını ellerinde bulunduran, askeri açıdan direnmenin tamamen imkânsız ve saçma gözükebileceği bir ittifak olan meşum Milletler Cemiyeti adına- bir telgraf aldık. Curzon bu Milletler Cemiyeti adına, savaşa son vermemizi ve Polonyalılarla Londra'da müzakerelere başlamamızı teklif ediyordu. Telgrafta yazılanlara bakacak olursak, sınır çizgisi Hrodna, Bialystok, Brest-Litovsk ve Doğu Galiçya'daki San Nehri'nden geçecekti. Biz bu telgrafa Milletler Cemiyeti diye bir şeyi tanımadığımızı, bu cemiyetin hiçbir değer taşımadığını ve aldığı kararların üyelerinin nazarında bile geçersiz olduğunu gördüğümüzü söyledik. Fransız hükümeti cevabımızı küstahça bul-

du. Şimdi, insan böyle bir durumda bu Milletler Cemiyeti'nin bize karşı birleşeceğini düşünür, değil mi? Peki, ne oldu dersiniz? Milletler Cemiyeti daha ilk beyanımızda paramparça oldu ve İngiltere ile Fransa birbirine girdi.

Birkaç yıldır İngiltere savaş bakanı Churchill, Rusya'ya karşı savaşan beyaz muhafızlara askeri teçhizat yardımında bulunmak için İngiliz hukukuna göre kimi zaman yasal ama çoğu zaman yasal olmayan her türlü yola başvuruyor. Sovyet Rusya'dan bütün benliğiyle nefret ediyor, ama beyanımızdan hemen sonra İngiltere Fransa'yla boğaz boğaza geldi, çünkü Fransa Almanya'ya karşı korunmak için beyaz muhafızların Rusya'sına ihtiyaç duyuyor, oysa İngiltere'nin böyle bir korunmaya ihtiyacı yok. Bir deniz gücü olan İngiltere böyle bir hamleden korkmuyor, zira çok güçlü bir donanması var Bu yüzden Rusya'ya eşi görülmedik tehditler savuran Milletler Cemiyeti daha baştan çaresizdi. Cemiyet'e üye devletlerin çıkarlarının birbirlerininkine ters düştüğü, attıkları her adımda açıkça görülmektedir. Fransa İngiltere'nin yenilmesini istiyor, İngiltere de Fransa'nın. Kamenev yoldaş Londra'da İngiliz hükümetiyle müzakereler yürütürken İngiliz başbakanına, "Diyelim ki dediğinizi yaptınız, Fransa ne olacak?" diye sorduğunda, İngiliz başbakanı Fransa'nın da kendi bacağından asılacağını söylemişti. Dediğine göre, İngiltere ile Fransa aynı yolun yolcusu olamazmış. Böylece ortada Milletler Cemiyeti diye bir şey olmadığı, kapitalist güçlerin ittifakının bir aldatmacadan ibaret olduğu ve aslında hepsi de birbirinden bir şeyler aşırmaya çalışan bir soyguncular ittifakı olduğu açıkça görülmüş oldu. Riga'da barış antlaşması nihayete erdirildiğinde, Polonya, İngiltere, Fransa ve Vrangel'i bölen şeyin ne olduğunu ve neden birlikte hareket edemediklerini keşfettiğimizde,

çıkarlarının farklı olduğunu da öğrenmiş olduk: İngiltere kendi nüfuz alanı içinde yeni küçük devletler (Estonya, Finlandiya, Letonya ve Litvanya) istiyordu ve Çarlık Rusya'ymış, Beyaz Ordu Rusya'sıymış, hatta burjuva Rusya'ymış, bunlardan herhangi birinin yeniden kurulması umurunda değildi, hatta bundan kaybı bile olacaktı. İşte bu yüzden İngiltere Fransa'ya zıt hareket ediyor ve Polonya ve Vrangel'le birleşemiyordu. Fransa'nın derdiyse son Polonya askeri de ölene dek Polonya'yı kendi çıkarları doğrultusunda savaştırmak ve borçlarının geri ödenmesini sağlamaktı. Sabık Çar'ın Fransa'ya olan ve Kerenski hükümeti tarafından da tanınan 20 milyarlık borcunu ödeyeceğimiz umudunu taşıyordu. Aklı başında herkes Fransız kapitalistlerinin bu parayı ancak rüyalarında görebileceklerini söyleyecektir. Fransız kapitalistleri Fransız işçi ve köylülerini savaşa süremeyeceklerini, oysa Polonya'da askerden bol bir şey olmadığını ve bunları savaşa sürükleyebileceklerini biliyorlar. O halde, Fransız kapitalistleri milyarlarına kavuşsun diye, ölsün Polonya askerleri! Ne var ki Polonyalı işçiler de Fransız, İngiliz ve diğer subayların Polonya'da sanki işgal ettikleri bir ülkedeymiş gibi davrandıklarını görebiliyorlar. Zaten bu sebeple, bizdeki Sağ Menşevikler ile S-R'ler gibi, Bolşevizme düşınan ve yurtsever oldukları konusunda şüphe olmayan Polonyalı işçi ve köylülerin partisinin Riga müzakereleri sırasında barış yanlısı olduğunu ve son âna kadar barış antlaşmasını bozmaya çalışan ve şimdi bile buna uğraşan ve daha uzunca süre uğraşmaya devam edecek olan Polonyalı toprak sahipleriyle kapitalistlerin hükümetine karşı çıktığını gördük. Birazdan, yeni imzaladığımız ön barış antlaşmasının uzun ömürlü olup olmayacağı sorununa geldiğimizde bu soruna değinmem gerekecek.

Bütün Rusya'nın toprak sahipleri ve kapitalistlere iade edilmesi için savaşan üçüncü müttefik olan Vrangel ise Polonya'yı Rusya'nın bir parçası sayıyor. Bütün Rus Çarları, toprak sahipleri ve kapitalistler Polonya'yı kendi avları olarak görmeye alışmışlardı; Polonya'nın uzun zaman önce Rus Çarı'nın serf ordusu tarafından ezildiğini hiçbir zaman unutmadılar. Başka bir deyişle, Vrangel zafere ulaşsaydı, zaferini hem Rusya'da hem de Polonya'da bütün iktidarı toprak sahiplerine iade etmek için kullanacaktı. Fakat olaylar farklı gelişti ve üç müttefik bize saldırmak üzere hazırlanırken, kendi aralarında kapışmaya başladılar. Fransa'nın amaçları hem Polonya köylüsüne hem de Polonya işçisine ters düşerken, Vrangel'in amaçları Polonyalı toprak sahipleriyle bile uyuşmamaktadır. Ve şimdi -Vrangel'in radyosunu ya da Fransız hükümetinin radyosunu dinlerken- Fransa ve Vrangel'in dişlerini gıcırdattıklarını öğreniyoruz, çünkü Polonya'yla imzaladığımız antlaşmanın bir barış antlaşması olmadığını ve Polonya'nın böyle bir şeyi imzalayamayacağını iddia etseler de, bunun ne anlama geldiğini görüyorlar. Neler olacağını bekleyip göreceğiz, fakat artık bir barış antlaşması imzalanmıştır. Aslında nasıl olup da böyle bir antlaşmanın imzalandığını ne Vrangel ne de Fransa anlayabilmiştir. Enkaza dönmüş Sovyet Rusya'nın bir mucize gerçekleştirerek, kendisinden çok daha güçlü olan medeni ülkeleri yenmesini hazmedemiyorlar. Bu zaferlerin komünistlerin temel öğretisinden kaynaklandığını anlamıyorlar· Mülkiyet böler, emek birleştirir! Özel mülkiyet hırsızlıktır ve özel mülkiyete dayalı bir devlet ganimetten pay almak için birbirleriyle dalaşan hırsızların devletidir Henüz bu savaş bitmemiş olsa da, daha şimdiden aralarında dalaşıyorlar. Bir yıl önce tam on dört ay-

rı devletten tehdit alıyorduk, oysa şimdi bu on dört devletin ittifakı bir anda darmadağın oldu. Neden? Çünkü bu devletler arasındaki anlaşma yalnızca kâğıt üzerindeydi ve biri bile savaşa katılmadı. Savaş başlayıp da Fransa, Polonya ve Vrangel güçlerini birleştirdiklerinde, onların ittifakı da parçalandı, çünkü birbirlerinin ayağını kaydırmaya çalışıyorlardı. Rus atasözünde dendiği gibi, daha ayıyı öldürmeden derisini paylaşmaya çalışıyorlardı. Aslında asla öldüremeyecekleri bir ayının derisi için didişiyorlardı.

Dünya siyasetinin deneyimleri Sovyet Rusya'ya karşı ittifakın telafisi mümkün olmayacak şekilde başarısızlığa mahkûm olduğunu göstermiştir, çünkü bu ittifak emperyalist bir ittifaktır, birlik olamayan ve gerçek ya da kalıcı çıkarlarla birleşmemiş yağmacıların ittifakıdır. İşçi sınıfını birleştiren bağ onlarda yok; Polonya savaşı sırasında yeniden görüldüğü üzere, ortak bir çıkarları bulunmuyor. Kızıl Ordunuz Polonyalıların direnişini ezdiğinde, Bialystok'u ve Brest-Litovsk'u ele geçirdiğinde ve Polonya sınırına yaklaştığında, bu durum uluslararası siyasetin yerleşik düzeninin tümüyle çöktüğünü gösteriyordu, zira bu sistem soyguncularla yağmacıların antlaşması olan Versay Barışı'na dayalıdır. Uzun süre taşımak zorunda olduğumuz bir yük olarak Brest-Litovsk Antlaşması bize dayatıldığında, bütün dünyada bunun bir soyguncu barışı olduğuna ilişkin yaygaralar koparıldı. Almanya'nın yenilgisinden sonra, Almanya'ya karşı savaş sırasında savaşın özgürleşme ve demokrasi uğruna verildiğini iddia etmiş olan Milletler Cemiyeti, mağlup ülkeye bir antlaşma dayattı, oysa bu antlaşma tefecilerin, ezenlerin, cellâtların dayattığı bir antlaşmaydı, çünkü Almanya ve Avusturya yağmalanmış ve taksim edilmişti. Almanya ve Avusturya bütün geçim araçlarından mahrum bıra-

kılmış, çocuklar açlığa terk edilmişti. Kısacası, daha önce eşi görülmemiş, yıkıcı bir antlaşmaydı bu.

Peki, o zaman Versay Antlaşması nedir? En medeni ülkeler de dahil olmak üzere on milyonlarca insanı köleleştiren eşi görülmemiş, yıkıcı bir barıştır. Bu bir barış değil, silahlı soyguncuların savunmasız kurbanlara dayattıkları şartlardır. Almanya'nın düşmanları Versay Antlaşması yoluyla Almanya'nın bütün sömürgelerini elinden aldılar. Türkiye, İran ve Çin köleleştirildi. Dünya nüfusunun onda yedisinin köleliğe mahkûm edildiği bir durum ortaya çıktı. Bu kölelere bütün dünyada rastlamak mümkün ve hepsi de bir avuç devletin (İngiltere, Fransa ve Japonya'nın) insafına terk edilmiş durumdadır. İşte bu yüzden bütün uluslararası sistem, Versay Antlaşması'na dayalı düzen, bir yanardağın tepesinde duruyor, zira dünya nüfusunun köleleştirilmiş durumdaki onda yedisi sabırsızlık içinde bütün bu ülkeleri sarsacak bir mücadelede kendilerine önderlik edecek öncüyü bekliyor. Fransa verdiği borçların geri ödeneceğini umuyor, ama kendisi de Amerika'ya borçlu ve o da borçlarını ödeyemiyor, çünkü ödeyecek kaynağı yok ve Fransa'da özel mülkiyetin dokunulmazlığı var. Bu kutsal özel mülkiyetin özü nedir? Şöyle: Çarlar ve kapitalistler borç alıyorlar, işçiler ve köylüler de borcu ödemek zorunda kalıyorlar. İflasın eşiğine gelmiş durumdalar. Borçlarını ödeyemiyorlar. Kızıl Ordu'nun Polonya sınırını geçtiği ve Almanya sınırına yaklaştığı dönemde, Almanya'da gericilerle kralcılar arasında bile, Bolşeviklerin onları kurtaracağı, Versay Antlaşması'nın dağılmasından bunun anlaşılabileceği, bütün kapitalistlere savaş açmış bir Kızıl Ordu'nun olduğu herkesin dilindeydi. Ne oldu? Olan şu: Versay Barışı şimdi Polonya'nın eline bakıyor Doğru, savaşı sonlandıracak kadar güçlü değil-

dik. Fakat işçi ve köylülerimizin üstleri başları yırtık halde, neredeyse çıplak ayakla savaştıklarını da unutmamak gerekiyor, ama her şeye rağmen ilerlemeye devam ettiler ve dünya üzerinde daha önce başka hiçbir ordunun karşılaşmadığı koşullarda savaşarak bütün zorlukları alt etmesini bildiler. Varşova'yı alıp Polonyalı toprak sahiplerinin, beyaz muhafızların ve kapitalistlerin işini bitirecek gücümüz yoktu, fakat ordumuz Versay Antlaşması'nın beklentileri karşılamadığını, yüz milyonlarca insanın, torunları ve torunlarının torunlarının sırf İngiliz, Fransız ve diğer emperyalistler zenginleşsinler diye daha uzun yıllar borç ödemeye mahkûm edildiğini bütün dünyaya gösterdi. Kızıl Ordu Versay Antlaşması'nın çok da sağlam temellere dayanmadığını kanıtladı. Versay Antlaşması'ndan sonra ordumuz 1920 yazında, Sovyet topraklarının, yaşanan yıkıma karşın, Kızıl Ordu sayesinde tam bir zaferin arifesinde olduğunu gösterdi. Versay Antlaşması'nın karşısında titremeden durabilen bir gücün var olduğunu, işçiler ve köylüler toprak sahipleriyle ve kapitalistlerle hesaplaşmayı öğrendikleri sürece hiçbir Versay Antlaşması'nın işçi ve köylülerin iktidarına diz çöktüremeyeceğini bütün dünya gördü.

Dolayısıyla Versay Barışı'na karşı seferberlik, bütün ülkelerin kapitalistlerine ve toprak sahiplerine karşı ve diğer ülkelere uyguladıkları baskıya karşı seferberlik boşa gitmemiştir. Bütün ülkelerde on milyonlarca işçi ve köylü bunu izliyor, buna kafa yoruyor ve artık Sovyet Cumhuriyeti'ni kurtarıcıları olarak görüyorlar. Diyorlar ki: Kızıl Ordu kısasa kısas diyebileceğini gösterdi, üstelik barışçıl inşa döneminin ilk yılında, hatta denebilir ki ilk ayında zafere ulaşacak kadar güçlü olmamasına rağmen. Fakat barışçıl inşa dönemi bu ilk ayla sınırlı kalmayıp daha yıllarca devam edecek ve her geçen

yıl gücüne güç katacak. Versay Antlaşması'nın her şeye kadir emperyalistlerin bir işi olduğu düşünülmüştü, fakat 1920 yazından sonra, zayıf da olsa güçlerini birleştirmesini ve kapitalistleri püskürtmesini bilen bir ülkenin işçi ve köylülerinden bile daha zayıf oldukları anlaşıldı. 1920 yazında Sovyet Rusya saldırılara karşı, Polonyalı beyaz muhafızların saldırısına karşı kendisini savunmakla kalmayıp, aynı zamanda Versay Antlaşması'nı ezebilecek ve dünyanın birçok ülkesinde yüz milyonlarca insanı özgürleştirebilecek bir güç olduğunu gösterdi. İşte Kızıl Ordu'nun bu yaz giriştiği harekâtın anlam ve önemi budur. İşte bu yüzden İngiltere'de siyasal açıdan bir dönüm noktasını ifade eden olaylar gerçekleşti. Askerlerimize dur emri vermeyi reddedince, İngiltere donanmasını Petrograd üzerine yollama tehdidinde bulundu. Petrograd'a saldırı emri verildi. İngiliz başbakanının Kamenev yoldaşa beyanı bu yöndeydi ve bütün ülkeler de bu konuda bilgilendirildiler Fakat bu telgrafın çekilmesinden bir gün sonra, İngiltere'nin her tarafında kitlesel mitingler düzenlendi ve Eylem Komiteleri ortaya çıktı. İşçiler birleştiler. Rusya'daki benzerlerinden bile daha alçak olan ve kapitalistlere daha gayretkeşlikle yaltaklanan İngiliz Menşevikleri bile harekete katılmak zorunda kaldılar, çünkü işçilerin talebi bu yöndeydi, çünkü İngiliz işçileri Rusya'ya karşı savaşa izin vermeyeceklerini söylüyorlardı. Bütün İngiltere'de Eylem Komiteleri ortaya çıktı, İngiliz emperyalistlerinin savaş planları suya düştü ve Sovyet Rusya'nın bütün ülkelerin emperyalistlerine karşı giriştiği savaşta her ülkede müttefiklere sahip olduğu bir kez daha görüldü. Biz Bolşevikler, "Rusya'daki toprak sahiplerine ve kapitalistlere karşı mücadelemizde yalnız değiliz, çünkü her ülkede işçi ve köylü müttefiklerimiz var, de

diğimizde, bizimle dalga geçitler, "Hani nerede bu işçi-emekçiler?" dediler. Evet, kapitalistlerin çok daha güçlü olduğu ve sömürgelerdeki yüz milyonlarca insanı soyarak geçindiği Batı Avrupa'da ayaklanmanın çok daha zor olduğu doğrudur. Bu ülkelerde işçi sınıfının devrimi çok daha yavaş ilerliyor, ama ilerliyor. Temmuz 1920'de İngiltere Rusya'ya savaş tehdidinde bulunduğunda, bu savaşa İngiliz işçileri engel oldular. İngiliz Menşevikleri İngiliz Bolşeviklerinin peşine takıldılar, daha doğrusu takılmak zorunda kaldılar ve anayasal düzene, yasalara karşı gelip, savaşa izin vermeyeceklerini söylediler. Yarın savaş ilan edildiği takdirde, greve gideceklerini ve İngiltere'ye de Fransa'ya da kömür tedarikini keseceklerini söylediler. İngiliz işçileri dış politikayı bizzat belirlemek istediklerini söylediler ve dış politikayı başka ülkelerdeki kapitalistler gibi değil, Rusya'daki Bolşevikler gibi yönetiyorlar.

Polonya savaşının gün ışığına çıkardığı şeylere bir örnektir bu. İşte bu yüzden biz altı ayda zafere ulaştık. İşte bu yüzden harap, güçsüz, geri kalmış Sovyet Rusya kendisinden katbekat daha güçlü devletlerin ittifakını alt edebiliyor. Çünkü bu devletler kendi ülkelerinde güçten yoksunlar ve işçiler, genel olarak emekçi kitleler onların karşısında duruyorlar. Bu durum her bunalımda açıkça görülmektedir. Görülmektedir diyorum, çünkü birbirlerine saldıran ve bize karşı birleşmekten aciz olan soyguncular dan bahsediyoruz, çünkü son tahlilde özel mülkiyet insanları böler ve gaddarlaştırır, oysa emek birleştirir. Emek yalnızca Rusya işçi ve köylülerini birleştirmedi, bütün ülkelerin işçi ve köylülerini birleştirdi. Sonuç olarak, bütün bu ülkelerde insanlar şu an Sovyet Rusya'nın Versay Antlaşması'nı ezen bir güç olduğunu görebiliyorlar. Sovyet Rusya daha da güçlenecek ve Versay Barışı Temmuz 1920'de

olduğu gibi Kızıl Ordu'nun ilk darbesinde çökmenin eşiğine gelmekle kalmayıp bu sefer tümden çökecektir. İşte bu yüzden Polonya savaşı hiçbir emperyalist devletin beklemediği bir şekilde sona erdi. Bu bizim açımızdan son derece önemi haiz bir derstir, zira uluslararası siyasette yer alan bütün ülkelerin tutumu ve örneği üzerinden davamızın güçlü olduğunu göstermektedir. Rusya'yı işgal etmek için ne tür girişimlerde bulunulursa bulunulsun, bize karşı ne tür askeri hamleler tezgâhlanırsa tezgâhlansın -nitekim daha birçok kez bu tür girişimlerle karşı karşıya geleceğimize şüphe yok- bizi çelikleştiren fiili cleneyimlerimizden bildiğimiz üzere, bütün bu girişimler çökmeye mahkûmdur. Düşmanlarımızın bu tür girişimlerinden her seferinde daha da güçlenmiş olarak çıkacağız.

Şimdi, Versay Antlaşması'yla çatışmanın gücümüzü kanıtladığı uluslararası siyaset alanından daha acil ve pratik önem taşıyan sorunlara, Versay Antlaşması'yla bağlantılı olarak ortaya çıkan duruma geçmek istiyorum. Temmuz ayında Moskova'da gerçekleşen ve bütün dünyanın komünistlerini biraraya getiren Komünist Enternasyonal'in İkinci Kongresi'nin ya da sonrasında Bakü'de gerçekleşen Doğu Halkları Kongresi'nin önemi üzerinde durmayacağım. Bu kongreler komünistleri birleştiren ve bütün medeni ülkelerde ve Doğu'nun bütün geri ülkelerinde Bolşevizm bayrağının, Bolşevik programının, Bolşevik eylem çizgisinin bir kurtuluş sembolü olduğunu, bütün medeni ülkelerin işçileriyle bütün geri kalmış sömürge ülkelerinin köylülerinin mücadele sembolü olduğunu göstermiştir. Bu kongreler Sovyet Rusya'nın son üç yılda yalnızca kendisini boğazlamak için üzerine atılanları püskürtmekle kalmadığını, aynı zamanda bütün dünyanın emekçi kitlelerinin teveccühünü de kazandığını göstermektedir;

düşmanlarımızı yenmekle kalmadık, her geçen gün, her geçen saat yeni müttefikler de kazandık. Moskova'daki komünistler kongresi ile Doğu halklarının komünist temsilcilerinin Bakü'deki kongresinin öneminin hemen değerlendirilemeyeceği ya da doğrudan hesaplanamayacağı muhakkaktır, ama bazı askeri zaferlerden daha büyük bir başarı olduğu da unutulmamalıdır, çünkü Bolşeviklerin deneyiminin, faaliyetlerinin ve programının ve kapitalistlerle emperyalistlere karşı devrimci mücadele çağrılarının dünya çapında yankı bulduğunu; Temmuz'da Moskova'da, Eylül'de de Bakü'de elde edilen başarının aylar boyunca dünya üzerindeki işçi ve emekçiler için üzerine düşünülmesi ve özümsenmesi gereken bir malzeme sunduğunu kanıtlamaktadır. Burada her türlü ihtilafta ya da kriz anında Sovyet Rusya'nın yanında yer alacak bir güçten bahsediyoruz. Nitekim bunu birçok kez görme fırsatımız oldu. İşte dünya güçleri arasındaki saflaşma açısından Polonya savaşının temel dersi budur.

İçerideki olayları ele alırken, Vrangel'in karşımızdaki başlıca güç olduğunu söylemem gerekir. Fransa, Polonya ve Vrangel bize karşı güçlerini birleştirdiler. Bizim güçlerimiz tümüyle Batı cephesindeki savaşa odaklanmışken, Wrangel Fransız ve İngiliz donanmalarının da yardımıyla güçlerini topladı. Wrangel Kuban'a ilerlerken, zengin Kazak köylülerinden alacağı desteğe güveniyordu. O dönemde kim yardım etti Wrangel'e? Kim Donets Havzası'nda tutunabilmesi için deniz gücü ve yakıt tedarik etti? İngiliz ve Amerikan donanmaları. Fakat biz bu çıkarma operasyonunun başarısız olduğunu biliyoruz, çünkü Kuban Kazakları, tahıl bakımından zengin olsalar da, Menşeviklerin, Sosyalist-Devrimcilerin, vs. ahmakları kandırmak için kullandıkları Kurucu Meclis, halkın kendi kendini

yönetmesi, vb. diğer güzel vaatlerin neyin nesi olduğunu tümüyle görüyorlardı. Belki de Kuban köylüleri bu güzel vaatlere inanmışlardı, ama uzun vadede lafa değil, icraata baktılar ve sert mizaçlı insanlar diye görüyor olmalarına karşın, Bolşevikleri tercih etmenin daha doğru olduğunu anladılar. Sonuç olarak Wrangel Kuban'dan kaçtı ve binlerce askeri vuruldu. Buna rağmen, Wrangel çok daha fazla gücü Kırım'da topladı, ama birliklerinin çoğu subaylardan oluşuyordu. Wrangel'in hesabına göre, köylülerin desteğini aldıkları takdirde, uygun olan ilk fırsatta bu güçleri artırmak mümkün olacaktı.

Vrangel'in askerleri silah, tank ve uçak gibi teçhizatlarla Rusya'da savaş vermiş olan diğer bütün ordulardan daha donanımlıdır. Biz Polonya'da savaşırken Vrangel güçlerini biraraya getirmeye çalışıyordu. İşte bu yüzden Polonya'yla yaptığımız barışa güven olmayacağını söylüyorum. Ayın 12'sinde imzalanan ön barış antlaşmasına göre, ateşkes ancak 18'inde yürürlüğe girecek. Demek ki Polonyalıların anlaşmayı reddetmek için önlerinde daha iki gün var. Bütün Fransız basını ve kapitalistleri Polonya'nın Sovyet Rusya'ya karşı yeni bir savaşa girişmesi için çabalıyorlar. Vrangel de bütün bağlantılarını kullanarak bu barışı bozmaya çalışıyor, çünkü Bolşeviklerin Polonya'yla savaşı sona erdiğinde, sıranın kendisine geleceğini biliyor. Dolayısıyla kendi payımıza çıkarılacak tek pratik sonuç, bütün güçlerimizi Vrangel'e karşı yönlendirmek olmalıdır Bu yılın Nisan ayında, sırf on binlerce işçi ve köylüyü yeni bir savaşın kıyımından kurtarmak adına, aleyhimize şartlar içeren bir barış teklifinde bulunduk. Bizim açımızdan sınırların o kadar önemi yok; sınır bölgelerinde biraz toprak kaybetmek çok dert ettiğimiz bir şey değil. Bizim için on binlerce işçi ve köylünün hayatını korumak ve barışçıl inşa ihtimalini

sürdürmek, birkaç parça topraktan daha önemlidir. İşte bu yüzden bu barış teklifini yaptık ve şimdi Vrangel'in esas tehdit olduğunu, bu süre zarfında muazzam güç kazanmış ve artık can havliyle savaşır duruma gelmiş olan Vrangel'in askerlerinin belli noktalarda Dinyeper'i aşıp, saldırıya geçtiğini tekrarlıyoruz. Vrangel cephesi ile Polonya cephesi aynı şeydir ve Vrangel'e karşı savaş Polonya'ya karşı savaş demektir; Polonya'yla ön barış antlaşmasını kalıcı bir barışa dönüştürebilmek için, Vrangel'i mümkün olan en kısa zamanda ezmek zorundayız. Bu olmadığı takdirde, Polonyalı kapitalistlerle toprak sahiplerinin, Fransız kapitalistlerinden ve toprak sahiplerinden gelen baskı ve yardımla bizi yeniden savaşa sürüklemeyeceğinden gerçekten emin olamayız. İşte bu yüzden bu geniş katılımlı toplantıyı fırsat bilerek, dikkatlerinizi temel soruna çekmek, makamınızı ve otoritenizi işçi ve köylü kitlelerini etkilemek ve acil görevimizin eksiksiz yerine getirilmesi için azami çaba gösterilmesini sağlamak için kullanmanızı istiyorum. Bu acil görev, Vrangel'i mümkün olan en kısa zamanda ne pahasına olursa olsun ezmektir, çünkü barışçıl inşa faaliyetine girişebilmemiz buna bağlıdır.

Perişan haldeki ülkemizde köylü ekonomisinin yok olduğunu ve köylünün kâğıt para yağmuruna değil, ürüne ihtiyaç duyduğunu biliyoruz. Fakat köylüye gazyağı, tuz, kıyafet gibi ürünler gönderebilmek için, sanayinin yeniden işler hale gelmesi gerekiyor. Biz bunu yapabileceğimiz bir konuma yaklaşıyoruz. Şu an geçen yıla göre daha fazla tahılımız olduğunu biliyoruz; sanayiye yakıt sağlayabiliyoruz: Bakü'den 100 milyon *pud*'un* üzerinde petrol geliyor; muazzam miktarda yakıt sağlayan Donets Havzası, Vrangel'in Donets Havzası'nın güne-

*) 1 *pud* = 16,4 kg.

yine ilerleyişi sırasında bazı sanayi işletmeleri tahliye edilmiş olmasına karşın eski durumuna döndürüldü. Donets sanayisinin neredeyse tamamen işler hale geldiğini söyleyebiliriz. Yakacak odun tedariki gittikçe artıyor. Geçen yıl yedi milyon metreküpü bulurken, şimdi çok daha fazlasına sahibiz. Sanayimiz canlanıyor. Birkaç yıldır İvanovo-Voznesensk'te fabrikalar atıl durumdaydı ve bu sebeple birçok işçinin morali yerlerdeydi. Fakat şimdi fabrikalara yakıt tedarik edilebiliyor ve fabrikalar yeniden çalışmaya başladı. Türkistan'daki zaferler sayesinde, Türkistan'dan pamuk geliyor ve işlemeye başladılar bile. Şu anda engin bir üretken çalışma alanıyla karşı karşıyayız ve sanayiyi yeniden ayakları üzerine dikmek ve köylüye yiyecek, giyecek ve ayakkabı temininde bulunmak ve böylece köylünün tahılı karşılığında kentten mamul ürünlerin gönderildiği adil bir alışverişe başlamak için elimizden geleni yapmalıyız. Tarıma yardım etmeye koyulmamız gerekiyor. Dün, Halk Komiserleri Konseyi'nde Rusya koşullarına en uygun ilk sabanı üreten ve böylece tarımımızı tekrardan canlandırıp büyükbaş hayvan kıtlığına rağmen daha yüksek bir düzeye ulaştırmamıza yardım eden fabrikanın işçilerine ek tayın verilmesini kararlaştırdık.

İşçiler ve köylüler toprak sahipleriyle kapitalistler olmadan birlikte çalışıyorlar ve başarılar elde ediyorlar. Fakat bu sorunla gerçekten boğuşurken meselenin düğüm noktası, on binlerce işçi ve köylünün Vrangel cephesinde hayatlarını ortaya koyup can verdiklerini, düşmanın bizden daha iyi silahlanmış olduğunu ve son korkunç savaşın orada, Vrangel cephesinde verildiğini hiçbir şekilde unutmamaktır; Sovyet Rusya'nın barışçıl çalışma için kendisini güçlendirip güçlendiremeyeceği ve böylece yalnızca Polonyalı beyaz muhafızların

değil, dünya çapındaki hiçbir emperyalist ittifakın onu tehdit etmesini engelleyip engelleyemeyeceği bu cephede belli olacak. Her şey size bağlı, yoldaşlar. Elinizden gelen çabayı göstermeli ve Sovyet Rusya'nın mücadele içindeki bütün sorunları, merkezden kararnameler çıkartıldığı için değil, bu kararnameler bütün ülkedeki işçi ve emekçilerin coşkulu desteğini ve teveccühünü kazandığı için çözebildiğini unutmamalısınız. Ancak işçi ve köylüler Kolçak, Denikin ve Vrangel'e karşı verdikleri savaşın kendi toprakları, kendi fabrikaları ve atölyeleri için, kendi çıkarları için ve toprak sahipleriyle kapitalistleri alt etmek için olduğunu anladıkları zaman, ancak o zaman her biri Kızıl Ordu'ya ellerinden gelen bütün desteği ve yardımı sağladılar. Kızıl Ordu askerleri cephe gerisindeki insanların onlar için ellerinden gelen her şeyi yaptığını gördüklerinde, kendilerini zafere götüren ruh bütün bedenlerine yayıldı. Her şey Vrangel'i yenilgiye uğratmamıza bağlı ve sizlere örgütlerinizde olsun fabrikalarınızda olsun köylerinizde olsun, gönüllü olarak ve bütün Rusya'nın işçi ve köylülerinin çıkarlarına uygun şekilde, Vrangel cephesinin yardımına koşmanız çağrısında bulunuyorum. İşte o zaman hem Vrangel cephesinde hem de uluslararası cephelerde zafere ulaşacağız. (*alkış tufanı*)

İlk kez 1920'de *Verbatim Reports of the Plenary Sessions of the Moscow Soviet of Workers, Peasants' and Red Army Deputies* adlı kitapta yayınlandı;
Collected Works, Cilt 31, s. 318-334.

İÇ VE DIŞ DURUMUMUZ VE PARTİNİN GÖREVLERİ: RKP (B) MOSKOVA EYALET KONFERANSI'NDA YAPILAN KONUŞMA

21 Kasım 1920



(*Alkışlar*) Yoldaşlar, Sovyet Cumhuriyeti'nin uluslararası durumunu konuşurken doğal olarak esasen Polonya savaşını ve Vrangel'in yenilgisini ele almamız gerekir. Parti basınını elbette takip etmiş ve bu soruna ilişkin esas raporları sık sık dinlemiş olan partili işçilerin bir toplantısında, bu dönem hakkında ya da Polonya savaşının her safhası hakkında, saldırılarımızın niteliği ya da Varşova'daki yenilgimizin mahiyeti hakkında ayrıntılı olarak konuşmama gerek olmadığını, hatta bunun yersiz kaçacağını düşünüyorum. Sanırım yoldaşların çoğu meselenin bu yönüne o kadar aşinalar ki bu şekilde yalnızca kendimi tekrar etmiş olacağım ve bu da yoldaşları tatmin etmeyecektir Dolayısıyla, Polonya seferinin çeşitli olayla-

rı ve dönemeç noktaları hakkında değil, şu an önümüzde duran sonuçları hakkında konuşacağım.

Kızıl Ordu'nun yazın elde ettiği parlak zaferlerin ardından, Varşova'daki ciddi yenilgi ve Polonya'yla bir ön barış antlaşmasının imzalanması, ki bu anlaşma şu an Riga'da nihai bir barış antlaşmasına dönüştürülüyor ya da dönüştürülmek üzeredir, bu ön barış antlaşmasının gerçekten nihai bir antlaşmaya dönüşme ihtimali Vrangel'in hezimete uğratılmasıyla fevkalade artmıştır. Vrangel'in yenilgisi artık somut bir gerçeklik halini aldığından, İtilaf devletlerindeki emperyalist basın kartlarını açık oynamaya ve en fazla karanlıkta tuttuğu şeyi ortaya sermeye başlıyor.

Gözünüze çarptı mı bilmiyorum, bugün ya da birkaç gün önce gazetelerde kısa bir haber yayınlandı. Fransa'da emperyalist burjuvazinin sözcüsü olan *Temps* gazetesi artık, Polonya'yla antlaşmanın Fransa'nın tavsiyeleri kulak ardı edilerek imzalandığını yazıyor. Fransız burjuvazisinin sözcülerinin ellerinden gelse gizlemeyi yeğleyecekleri ve aslında uzunca bir süredir gizledikleri bir hakikati kabul ettiklerine kimsenin şüphesi olamaz. Polonya barışının aleyhte şartlarına rağmen (bu şartlar Nisan ayında sırf savaştan kaçınmak adına Polonyalı toprak sahiplerine önerdiğimiz şartlardan daha avantajlıdır, ama Varşova'daki son derece ciddi durum olmasaydı elde edilebilecek şartlara kıyasla gerçekten de olumsuzdur), emperyalistlerin genel planını büyük oranda suya düşüren şartları kabul ettirmeyi başardık. Fransız burjuvazisi Polonya'nın savaşı sürdürmesinde ısrar ettiklerini ve bir barış antlaşmasının imzalanmasına karşı çıktıklarını artık kabul ediyorlar. Böyle bir tutum almışlardı, çünkü Vrangel'in ordusunun hezimetinden korkuyor ve Sovyet Cumhuriyeti'ne karşı yeni bir

müdahaleyi ve harekâtı desteklemek istiyorlardı. Polonya emperyalizminin koşulları Polonya'yı Rusya'ya karşı savaşa itmiş olsa da -buna rağmen- Fransız emperyalistlerinin planları suya düştü ve bunun sonucunda şu an bir soluklanma fırsatından daha fazlasını elde ettik.

Eskiden Rusya İmparatorluğu'na bağlı olan küçük devletler içinde, son üç yılda Büyük Rus ulusuyla en fazla sorun yaşayanlardan biri Polonya oldu ve Polonyalı olmayanların yaşadığı büyük bir toprak parçasına en çok talepte bulunan da yine Polonya'ydı. Finlandiya, Estonya ve Letonya'yla yine emperyalist İtilaf devletlerinin istekleri hilafına birer barış antlaşması imzaladık, fakat bu daha kolay oldu, çünkü ne Finlandiya ne Estonya ne de Letonya burjuvazisinin Sovyet Cumhuriyeti'ne karşı savaşı gerekli kılacak emperyalist emelleri vardı, oysa Polonya burjuva cumhuriyeti yalnızca Litvanya ve Belarus'a değil, Ukrayna'ya da göz dikmişti. Ayrıca aynı yola Polonya'nın asırlardır süren mücadelesi nedeniyle de itilmişti; eskiden büyük bir devlet olan Polonya, şimdi bir başka büyük devlet olan Rusya'yla boy ölçüşme derdine düşmüştü. Şu anda bile Polonya bu asırlık mücadeleden geri duramıyor. İşte bu yüzden Polonya, cumhuriyetimize karşı savaş planlarında çok daha inatçı ve savaş canlısı olmuştur ve İtilaf devletlerinin istekleri hilafına bir anlaşma imzalamış olmamız bu kez çok daha büyük bir başarıdır. Şu anda, Rusya'yla sınırı olup da burjuva düzenini koruyan devletler arasında, İtilaf devletlerinin uzun vadeli bir askeri müdahale planında güvenebileceği tek ülke Polonya'dır. İşte bu yüzden bütün burjuva devletleri, Sovyetlere duydukları ortak nefretle, Doğu Galiçya'nın Polonyalı toprak sahiplerinin denetimi altında kalması konusuyla doğrudan ilgileniyorlar.

Diğer yandan, Polonya'nın Ukrayna ve Litvanya üzerinde de hak talepleri var. Bu durum harekâta özellikle şiddetli ve direngen bir nitelik kazandırıyor. Polonya'ya savaş malzemesi tedarikine devam etmek, doğal olarak, Fransa'nın ve diğer bazı güçlerin esas kaygısıdır ve bu işe ne kadar para gittiğini hesaplamak imkânsızdır. Dolayısıyla Varşova'da aldığımız yenilgiye rağmen Kızıl Ordu'nun nihai zaferi fevkalade önemlidir, zira Polonya'yı savaşı devam ettiremeyecek bir konuma getirmiştir. Nisan 1920'de, yani Polonya saldırısından önce, ekonomik inşa sürecimizi kesintiye uğratmak istemediğimiz için kendi açımızdan oldukça aleyhte olan sınırlara razı gelerek önerdiğimiz barış şartlarından daha kötüsünü kabul etmek zorunda kalmıştır Polonya. O dönemde bizim Sosyalist-Devrimcilerle Menşeviklerin de dahil olduğu küçük burjuva yurtsever basın, Bolşevikleri teslimiyetçilikle suçlamışlar ve Sovyet hükümetinin neredeyse Tolstoycu bir tutum sergilediğini söylemişlerdi. Tolstoycu tutum tabiri, barış antlaşmasını Pilsudski'nin önerdiği çizgide kabul etmemizi anlatmak için kullanılmıştı. Buna göre Minsk Polonyalıların elinde kalıyor ve sınır çizgisi bugünkü hattın kimi yerlerde 50, kimi yerlerde 100 kilometre ötesine taşıyordu. Elbette partili işçilerin bir toplantısında, ekonomik inşa faaliyetimizin devam etmesi için neden daha kötü sınırları kabul ettiğimizi ve etmek zorunda kaldığımızı söylememe gerek yok. Sonuçta, Polonya savaşa girerek, burjuva düzenini korumuş bir ülke olarak bütün ekonomisini altüst etti, ülke içinde muazzam bir huzursuzluğun doğmasına ve yalnızca sanayi işçilerine karşı değil, tarım emekçilerine karşı da burjuva terörün egemen olmasına yol açtı. Bir burjuva devleti olarak Polonya'nın varlığı pamuk ipliğine bağlı hale geldiğinden savaşı devam ettirmesi söz konusu olamazdı.

Bu açıdan Sovyetlerin elde ettiği başarılar muazzamdır. Üç yıl önce Rusya'da proleter devriminin görevleri ve koşulları sorununu gündeme getirdiğimizde, üzerine basa basa hep şunu vurgulamıştık: Batı'da bir proleter devrimi patlak vermediği takdirde zaferimiz kalıcı olamaz ve devrimimizi ancak uluslararası açıdan doğru değerlendirebiliriz. Zaferin kalıcı olması için proleter devrimi ana kapitalist ülkelerin tümünde ya da en azından birkaçında zafere ulaşmalıdır. Üç yıllık kararlı ve inatçı bir mücadelenin ardından, tahminlerimizin ne açıdan gerçekleşip ne açıdan gerçekleşmediğini görebiliriz. Sorunun hızlı ya da basit bir çözüme kavuşmamış olması anlamında tahminlerimiz gerçekleşmemiştir. Elbette Rusya'nın bütün kapitalist dünyaya karşı yürüttüğü türden eşitsiz bir mücadelenin üç yıl sürebileceğini hiçbirimiz beklemiyorduk. Ama iki tarafın da (Sovyet Rusya'nın ve kapitalist dünyanın) zafer elde edemediği ya da yenilgiye uğramadığı görüldü. Öte yandan şunu da unutmamak gerekir ki, öngörülerimiz basitçe, hızlı bir şekilde ve doğrudan gerçekleşmemiş olsa da, aslolan şeyi başarmış olmamız anlamında gerçekleşmiştir: Sosyalist dünya devriminin gecikmesi durumunda bile proletarya iktidarının ve Sovyet Cumhuriyeti'nin yaşama şansı devam ediyor. Bu açıdan cumhuriyetin bugünkü uluslararası durumunun bütün planlarımızın ve politikamızın en iyi ve en kesin kanıtı olduğu söylenmelidir

Rusya Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Federasyonu'nun askeri gücünü bütün kapitalist güçlerin askeri gücüyle kıyaslamanın söz konusu olamayacağını söylemeye bile gerek yok. Bu bakımdan onlardan kıyaslanamayacak derecede daha zayıf, ama yine de, üç yıllık savaşın ardından bu devletlerin hemen hepsini yeni müdahale fikrini terk etmeye zorladık. Bu

demek oluyor ki üç yıl önce, henüz emperyalist savaş bitmemişken mümkün olduğunu düşündüğümüz şey, yani öyle ya da böyle nihai bir çözüme kavuşmayan son derece sürüncemeli bir durum ortaya çıktı. Bunun sebebi askeri açıdan daha güçlü olmamız ya da İtilaf devletlerinin daha zayıf olması değil, aksine bütün bu dönem boyunca İtilaf devletleri içindeki parçalanmanın şiddetlenmesi, bizimse içerideki gücümüzün artmış olmasıdır. Savaş bunu doğrulamış ve kanıtlamıştır. İtilaf devletleri kendi güçleriyle bizimle başa çıkamadılar. Kapitalist ülkelerin işçi ve köylülerini bizimle savaşa zorlayamadılar. Burjuva devletleri emperyalist savaştan burjuva düzenlerini olduğu gibi koruyarak çıkamadılar. Başlarındaki kriz belasını savuşturup ertelemeyi başardılar, ama temelde kendi konumlarını öylesine zayıflattılar ki bütün o devasa askeri güçlerine karşın, üç yılın ardından, askeri gücü neredeyse sıfır olan Sovyet Cumhuriyeti'ni ezemediklerini kabullenmek zorunda kaldılar. Dolayısıyla politikamızın ve tahminlerimizin her yönüyle kökten doğru olduğu ve bütün kapitalist ülkelerdeki ezilen kitlelerin müttefikimiz olduğu görüldü, zira savaşı durduran tam da onlar oldu. Tek kesin zafer olarak gördüğümüz uluslararası bir zafer kazanmadan, kapitalist devletlerle yan yana yaşayabilmemizi sağlayan bir konuma geldik, öyle ki kapitalist devletler şu an bizimle ticari ilişkilere girmek zorunda kalıyorlar. Bu mücadelenin seyri içinde bağımsız varoluş hakkını kazanmış bulunuyoruz.

Dolayısıyla uluslararası durumumuza bütünlüğü içerisinde şöyle bir baktığımızda, muazzam başarılar elde ettiğimizi ve yalnızca soluklanma fırsatı değil, çok daha kayda değer bir şey de kazandığımızı görüyoruz. Soluklanma fırsatı derken, emperyalist devletlerin bize karşı yeniden savaşa girişmek için

birçok fırsata sahip oldukları kısa dönemi kastediyoruz. Bugün de bu tehlikeyi azımsamıyoruz ve ileride kapitalist ülkelerin askeri müdahalede bulunabileceğini reddetmiyoruz. Askeri açıdan hazırlıklı olmak bizim için vazgeçilmezdir. Fakat Rus karşı-devrimcilerinin girişimlerini boşa çıkartıp bütün Batı devletleriyle resmi barış antlaşması yaptığımız koşulları incelersek, bir soluklanma fırsatından daha fazlasını elde ettiğimiz açıkça görülecektir: Kapitalist devletler ağı içinde uluslararası temel varoluş hakkımızı kazandığımız bir döneme girmiş bulunuyoruz. İç koşullar tek bir kapitalist ülkenin bile ordusunu Rusya üzerine salmasına izin vermiyor, zira bu tür ülkelerde devrim olgunlaşmıştır ve bu yüzden normal koşullardan farklı olarak, bu devletlerin bizi çabuk bir şekilde alt etmelerini engellemektedir. Rusya toprağında üç yıl boyunca İngiliz, Fransız ve Japon orduları vardı. Bu üç devletin askeri güçlerinin asgari düzeyde bile biraraya gelmesi, hiç kuşku yok ki, bizi birkaç haftada olmasa bile, birkaç ay içinde yenilgiye uğratmaya yeterli olurdu. Bu saldırıyı püskürtebilmiş olmamızın tek sebebi Fransız askerleri arasındaki moral bozukluğu ile İngiliz ve Japon askerleri arasındaki huzursuzluktu. Emperyalistler arasındaki çıkar farklılıklarından her seferinde yararlandık. Müdahalecileri sırf çıkarları nedeniyle bölündükleri için yenebildik ve bu suretle kendi gücümüzü artırdık, birliğimizi sağlamlaştırdık. Bu bize bir soluklanma fırsatı verdi ve Brest-Litovsk Barışı sırasında Alman emperyalizminin tam zaferini imkânsız hale getirdi.

Bu anlaşmazlıklar son zamanlarda, özellikle de bir grup Amerikalı kapitalistle (başlarında milyarderler kulübü kurmayı amaçlayan bir milyarderin olduğu en dişli kapitalistlerle) imtiyaz sözleşmesi yapma projesinden ötürü iyiden iyiye şid-

detlenmiştir. Uzakdoğu'dan gelen hemen hemen bütün haberler, Japonya'nın bu anlaşmanın imzalanmasına çok içerlediğini gösteriyor, üstelik şu âna kadar anlaşma olmadı, yalnızca bir anlaşma taslağı var. Ama yine de Japon kamuoyu kaynıyor ve bugün aldığım bir habere göre Japonya, Sovyet Rusya'nın, Japonya'yı Amerika'ya kırdırmaya çalıştığını iddia ediyormuş.

Emperyalist rekabetin şiddetini doğru değerlendirdik ve bize karşı mücadelelerini kösteklemek için aralarındaki sürtüşmelerden sistemli olarak yararlanmamız gerektiğini söyledik. İngiltere ile Fransa arasındaki ilişkilerde siyasal ihtilaf şimdiden ayyuka çıkmıştır. Bugün yalnızca soluklanma fırsatından değil, yeni ve uzun bir gelişim dönemine dair gerçek bir şansa sahip olduğumuzdan bahsedebiliyoruz. Bu zamana kadar uluslararası anlamda hiçbir dayanağımız yoktu. Şimdiyse var ve bunun sebebi gerek askeri gerekse ekonomik anlamda büyük devletlere tamamen bağımlı olan küçük devletlerin tutumudur. Fransa'nın uyguladığı baskıya rağmen Polonya'nın bizimle barış antlaşması yaptığını görüyoruz. Polonyalı kapitalistler Sovyet iktidarından nefret ediyorlar; en sıradan grevleri bile eşi görülmedik bir vahşetle bastırıyorlar. Sovyet Rusya'yla savaşı her şeyden çok istiyorlar, ama İtilaf devletlerin belirlediği şartlara uymaktansa bizimle barış antlaşması yapmayı tercih ediyorlar. Emperyalist güçler dünya nüfusunun önemsiz bir kısmını oluşturmalarına karşın bütün dünyaya hükmediyorlar. Dünya emperyalizmine üç yıl boyunca kafa tutmuş bir ülkenin ortaya çıkmış olması uluslararası durumu önemli ölçüde değiştirmiştir ve bu yüzden küçük devletler -ki bunlar dünya nüfusunun çoğunluğunu oluşturmaktadır- bizimle barış antlaşması yapmaya sıcak bakıyorlar.

Sosyalist bir ülkenin kapitalist ülkelerle ticari ilişkilere girmesi, bu denli karmaşık ve tamamen istisnai bir durum içinde ayakta kalmamızı sağlayan en önemli etkenlerden biridir.

Son dönemde, Spargo adında bizdeki Sağ Sosyalist-Devrimcilerle Menşeviklere yakın olan, aynı zamanda İkinci Enternasyonal'in ve Amerikan Sosyalist Partisi'nin önderlerinden olan Amerikalı bir sosyal-şovenisti takip etme fırsatım oldu. Bolşevik karşıtı birkaç kitabın yazarı olan ve bir bakıma Amerikalıların Aleksinski'si diyebileceğimiz bu adam, kapitalist devletlerle ticari ilişkilerden bahsettiğimiz için bizi eleştiriyor ve bunu komünizmin tam çöküşünün bir kanıtı olarak sunuyor; komünizmin çöküşünün ve programının iflas ettiğinin bundan daha iyi bir kanıtı olamayacağını yazıyor. Oysa ben meseleye birazcık kafa yoran birinin tam tersini söyleyeceğini düşünüyorum. Kurduğumuz düzenden ötürü ve bize duydukları nefretten ötürü, öncesinde bize karşı silaha sarılmış olan devletlerin, bugün hiç istememelerine rağmen bizimle ticari ilişkilere girmek zorunda kalmaları (zira bunu yaparak güçleneceklerini biliyorlar) Sovyet Rusya Cumhuriyeti'nin bütün dünyanın kapitalistlerine karşı kazandığı maddi ve manevi zaferin en iyi kanıtıdır. Eğer biz bütün dünyayı Rusya'nın kendi güçleriyle tek başına dönüştüreceğini vaat etmiş ya da böyle olacağını hayal etmiş olsaydık, ancak o zaman buna komünizmin iflas ettiğinin kanıtı denebilirdi. Oysa bizim hiçbir zaman böyle uçuk kaçık fikirlerimiz olmadı ve devrimimizin ancak bütün ülkelerin işçileri tarafından desteklendiğinde zafere ulaşabileceğini her zaman söyledik. Aslında desteklerini yarı yarıya da olsa ortaya koydular, zira bize karşı kalkan eli zayıflattılar ve bunu yapmakla bize yardım etmiş oldular

Bu konu üzerinde daha fazla durmayacağım, yalnızca şunu belirtmekle yetineyim: Şu anda Kafkaslar'daki koşullar içinden çıkılmaz ve tahlil etmesi son derece güç bir hale geliyor, her an bir savaşla karşı karşıya kalabiliriz. Ama Polonya'yla barış antlaşmamız artık hemen hemen kesin olduğundan ve Vrangel'i dize getirdiğimizden, bu savaş o kadar da endişe verici olamaz ve böyle bir dayatma karşısında olsa olsa konumumuzu daha da güçlendiririz. Ermenistan ve Türkiye'deki olaylara dair gazete haberleri bize buna dair bir fikir vermektedir. Son derece karmaşık bir durum ortaya çıktı, ama bundan kurtulacağımıza, mevcut temelde, ki bazı yönlerden son derece olumludur, bizim için tatmin edici olan ve bize ekonomik varoluş imkânı tanıyan mevcut temelde barışı koruyacağımıza güvenim sonsuzdur. Bunu sağlamak için elimizden geleni yapıyoruz. Fakat bizi doğrudan savaşa zorlayacak ya da dolaylı yollardan savaşa sürükleyecek koşulların ortaya çıkması da oldukça muhtemeldir. Bu ihtimali çok sakin bir şekilde değerlendirebiliriz: Bu savaş uzak bir bölgede gerçekleşecek, güçler dengesi tamamen lehimize olacak ve muhtemelen Polonya savaşından daha fazla yarar sağlayacaktır. Polonya savaşı Vrangel tehdidi de olduğundan iki cepheli bir savaştı ve bir çevre harbi diye adlandırılamazdı, çünkü Pilsudki hattı Moskova'dan o kadar da uzak değildi. Bunu da söyledikten sonra, uluslararası duruma ilişkin değerlendirmemi noktalamış oluyorum.

Şimdi de içerideki duruma değinmek istiyorum. Askeri müdahale girişimlerinin başarısızlığa uğraması ekonomik durumumuzda önemli bir ilerlemeye yol açtı. Önceki umutsuz durumumuzun esas sebebi Rusya'nın orta kesimlerinin, sınai Rusya'nın, proleter Rusya'sının (yani Petrograd, Moskova ve

Ivanovo-Voznesensk'in) Sibirya, güney ve güneydoğu gibi temel tahıl üreticisi olan bütün bölgelerle bağının kopmuş olmasıydı; ana yakıt kaynaklarından biri olan Donets Havzası'yla ve petrol yataklarıyla bağımız kopmuştu ve cumhuriyetimizin ayakta kalması tümüyle imkânsız görünüyordu. En zengin tahıl üreticisi bölgelerle ve ekonomik açıdan en önemli bölgelerle bağımız kopmuş olduğundan ne korkunç bir sıkıntı, ne müthiş bir yokluk, tahıl sıkıntısı ve kıtlık yaşadığımızı biliyorsunuz. Şu an kaydedilen ilerlemenin kaynağında büyük oranda bu bölgelerin geri alınmış olması yatmaktadır Sibirya ve Kafkasya'ya yaklaşma ihtimalinden ve Ukrayna'da lehimize gelişen toplumsal değişikliklerden ötürü, önümüzdeki iaşe seferberliğinin parçası olarak devlet iaşe alınlarıyla geçen yılki tahıl kıtlığından kurtulmakla kalmayıp, aynı zamanda bütün sanayi işçileri için yeterince gıda sağlayacağımız umudu var. Ulaşım sistemindeki kesin ilerlemenin bir sonucu olarak, hükümetin 250-300 milyon *pud* tahıl stokuna sahip olabileceğini umduğumuz ilk seferberliktir bu. Böylece artık yalnızca sosyalist inşadan ve şimdi olduğu gibi küçük ama önemli işler başarmaktan bahsetmeyeceğiz, aynı zamanda gerçek emek ordularıyla hareket edeceğiz; yüz binlerce sanayi işçisini ya da şu an sanayiye tedarikte bulunmakla meşgul olan işçileri gerçekten acil ve temel işlere sevk edebileceğiz ve nasıl yakıt durumumuzun ilerlemesiyle tekstil sanayimizi yeniden işler hale getirdiysek, aynı şekilde bu çalışma alanını da geliştireceğiz. Ivanovo-Voznesensk eyaletindeki fabrikalar çalışmaya başladı. İlk başta en fazla 250 bin iğ çalışıyordu, ama şimdi çoktan yarım milyonu geçti ve belki de 600 bine ulaştı. Bu sayının yıl sonunda 1 milyona, önümüzdeki yıl ise 4 milyona ulaşacağını düşünüyoruz. Yakın zamana kadar eski stok-

lardan yararlanarak iki yakamızı zar zor biraraya getirebiliyorken, şimdi Rusya'nın harap sanayisini ayakları üzerine dikebileceğimiz ve kırdan tahıl toplarken köylülere karşılığında tuz ve gazyağı ve ayrıca az miktarda da olsa dokuma kumaş verebileceğimiz koşullar oluştu. Bu olmadan sosyalizmin inşasından bahsetmek yersizdir.

Uluslararası anlamda birkaç askeri seferberliği tamamlayarak ve bazı devletlerden barış anlaşmaları koparark bir dayanak noktası elde etmiş olmamıza karşın, sanayi işçilerine ekmek verebildiğimiz ve sanayinin ekmeğini (yani, yakıtını) sosyalizmin inşasına girişmemizi mümkün kılacak düzeyde verebildiğimiz düzeye henüz yeni ulaştık. Bu bizim temel görevimiz ve sorunun köküdür, defalarca yapmaya çalıştığımız bir geçiştir. Tüm-Rusya Merkez Yürütme Kurulu'nun Nisan 1918'deki bir toplantısında, "Görünen o ki askeri görevlerimiz sona yaklaşıyor ve biz Rusya'yı ikna etmekle, Rusya'yı sömürücülerden kurtarıp emekçilere vermekle kalmadık, şimdi de Rusya'yı ekonomik inşanın gereklilikleri uyarınca yönetmek için başka görevlerle boğuşmamız gerekiyor, dediğimi hatırlıyorum. O dönemki soluklanma evremizin çok kısa olduğu anlaşıldı. 1918 yazında Çekoslovak isyanıyla başlayan zorla itildiğimiz savaş en korkuncu oldu. Fakat gerek 1918 baharında gerekse daha geniş ölçekte bu yılın baharında emek orduları sorunu pratikte karşımıza çıktığında birkaç girişimde bulunduk. Şimdi bir kez daha bu geçiş aşamasına öncelik vermeli ve başarılı olmak için elimizden gelen bütün çabayı göstermeliyiz. Uluslararası açıdan. genel olarak kapitalizme karşı zafer açısından değerlendirildiğinde, tüm sosyalist devrimin en önemli görevi budur. Kapitalizmi alt edebilmek için, her şeyden önce sömürücüleri alt etmek ve sömü-

rülenlerin iktidarını ayakta tutmak, yani devrimci güçler yoluyla sömürücüleri alaşağı etme görevini başarmak gerekir. İkinci adım olaraksa, inşa görevini halletmek, yani yeni ekonomik ilişkiler kurmak, bunun nasıl yapılması gerektiğine dair bir örnek oluşturmak gerekir. Sosyalist devrimi gerçekleştirme görevinin bu iki ayağı birbirine kopmaz şekilde bağlıdır ve devirip yıkma aşamasının ötesine hiçbir zaman geçememiş olan önceki bütün devrimlerle bizim devrimimiz arasındaki fark da budur.

Bu ikinci görevi yerine getiremediğimiz takdirde, başarılarımız, sömürücüleri devirerek elde ettiğimiz zaferlerimiz ve uluslararası emperyalizme askeri alanda verdiğimiz cevap boşa çıkacak ve eski düzene geri dönüş kaçınılmaz hale gelecektir. Teorik açıdan buna kuşku yoktur. Bu açıdan, geçiş aşaması ani ve en zor aşamadır ve yeni yöntemleri, güçlerin farklı şekilde tanzim ve tevziini, farklı bir vurguyu, farklı bir psikolojik yaklaşımı, vs. gerektirmektedir. Sömürücülerin devrimle alaşağı edilmesi ve zorbaların defedilmesi için kullanılan yöntemlerin yerine, inşanın örgütlenmesi yöntemlerini koymalıyız; bütün dünyaya bizi silah zoruyla ezmeye çalışma girişimlerine direnmekle kalmayıp, başkalarına örnek de teşkil edebilecek bir güç olduğumuzu kanıtlamalıyız. Büyük sosyalistlerin bütün yazıları sosyalist devrimin görevlerinin bu iki ayağına ilişkin olarak her zaman rehber işlevi görmüştür. Bu görevler, aynı görevin iki ayağı olarak, hem dış dünyaya, kapitalistlerin elinde kalmış olan devletlere hem de ülke içindeki proleter olmayan unsurlara işaret eder. Köylüyü proletaryanın ona burjuvazinin sağladığından daha iyi hayat koşulları sağlayacağına ikna ettik; köylüleri buna pratikte ikna ettik. Bolşevik hükümetinden memnun olmamalarına kar-

şın, köylüler Kurucu Meclis'le, Kolçak'ın ve ötekilerin egemenliğiyle pratikte bir karşılaştırma yaptıklarında, Bolşeviklerin onlara daha iyi bir hayat sağladığı ve onları askeri açıdan bütün dünya emperyalistlerinin zorbalıklarından koruduğu sonucuna vardılar. Gelgelelim, burjuvazinin egemenliği döneminde köylülüğün yarısı burjuva bir hayat tarzına sahipti ve başka türlü de olamazdı. Proletaryanın şimdi ikinci sorunu çözmesi gerekiyor, yani köylüye her köylü ailesinin kendi işletmesinde tek başına sürdürdüğü ekonomik ilişkilerden daha üstün ekonomik ilişkilerin örnek ve deneyimini sağlayacak yetenekte olduğunu kanıtlaması gerekiyor. Köylüler hâlâ bu eski sisteme inanıyor, hâlâ onu normal durum olarak görüyorlar. Buna hiç kuşku yok. Köylünün hayati ekonomik sorunlara ilişkin tutumunu propagandamızdan etkilenerek değiştireceğini düşünmek abestir. Köylüler 'bekleyip görelim' diyorlar. Bize karşı düşmanca tarafsızlıktan, yakınlık duyan tarafsızlığa geçmiş bulunuyorlar. Diğer hükümetlerdense bizi tercih ediyorlar, çünkü işçi devletinin, proleter devletinin, proletarya diktatörlüğünün, iddia edildiği üzere kaba bir şiddet ya da gasp yönetimi olmadığını, aksine köylüleri Kolçak'tan, Denikin'den ve diğerlerinden daha iyi koruduğunu görüyorlar.

Fakat bunların hiçbiri yeterli değildir. Henüz yapılması gereken en önemli işi yapmadık, yani proletaryanın, köylülüğü daha ileri bir ekonomik sisteme kavuşturacak şekilde, büyük ölçekli üretimi ve ulusal ekonomiyi yeniden ayakları üzerine dikebileceğini gösteremedik. Devrimci örgütlenme sayesinde sömürülenlere yönelik her türlü şiddete karşı koyacak güçte olduğumuzu gösterdikten sonra, hem geniş köylü kitleleriyle küçük burjuva unsurları hem de diğer ülkeleri

savaştan galip çıkmış bir proletaryanın komünist bir düzen ve komünist bir hayat tarzı yaratabileceğine lafta değil, eylemde ikna edecek bir örnek oluşturarak aynı şeyi başka bir alanda da kanıtlamak zorundayız. Bu görev dünya çapında bir öneme sahiptir. Uluslararası anlamda zaferin diğer kısmını da başarmak için, sorunun ekonomik inşayla ilgili olan bu ikinci ayağını da halletmemiz gerekiyor. Son parti konferansında bunu tartıştığımız için, konunun farklı yönlerini ayrıntılarıyla ele almanın pek gereği olduğunu düşünmüyorum ve zaten mümkün de görünmüyor; neticede bu görev ekonomik inşaya ilişkin her şeyi kapsıyor. Sanayi işçilerine ekmek, sanayiye de yakıt sağlamaya elverişli koşulları kısaca belirttim. Bu koşullar inşayı daha da ilerletebilmemizi sağlamak konusunda temeldir. Gazetelerde yayınlananlardan da görebileceğiniz gibi, önümüzdeki Sovyetler Kongresi'nde sosyalist inşa sorununun temel sorun olacağını eklemem gerekiyor. Gündem delegelerin, bütün ülkedeki parti militanlarının ve hükümet çalışanlarının ilgi ve dikkatlerini ekonomiye, taşımacılık ve sanayinin yeniden kurulmasına, ihtiyatlı bir dille 'köylü ekonomisine yardım' denen, ama çok daha büyük bir anlam taşıyan şeye (varlığını daha hayli uzun bir zaman sürdürecek olan köylü ekonomisini gereken seviyeye çıkarmaya yönelik dikkatlice düşünülmüş bir önlemler sistemidir bu) yoğunlaştıracak şekilde hazırlanmıştır.

Bu nedenle Sovyetler Kongresi, burada sözünü ettiğimiz ulusal ekonominin yeniden canlandırılması lehine tam teşekküllü bir ekonomik planı teknolojik yönden ortaya koymak için, Rusya'nın elektrifikasyonu hakkında bir raporu da tartışacak. Rusya eskisinden farklı ve daha ileri bir teknik temele kavuşmadığı takdirde, ne ulusal ekonominin yeniden ayakla-

rı üzerine dikilmesi ne de komünizm söz konusu olabilir. Komünizm, 'Sovyetler iktidarı artı tüm ülkenin elektrifikasyonu' demektir, çünkü elektrifikasyon olmadan sanayinin geliştirilmesi mümkün değildir. Bu görev uzun soluklu, başarıya ulaşması en az on yıl gerektirecek bir görevdir, tabii eğer bu çalışmaya çok sayıda teknik uzmanı çekebilirsek. Kongreye bu projenin teknik uzmanlar tarafından ayrıntılı olarak geliştirildiği çeşitli basılı belgeler sunulacak. Biz bu planın temel hedeflerini (yani, bütün sanayimizi modern bir çehreye kavuşturmamızı sağlayacak olan otuz büyük elektrik santrali bölgesinin yaratılması hedefini) on yıldan önce gerçekleştiremeyiz. Bütün sanayiyi büyük ölçekli makineli üretim temelinde bu şekilde yeniden inşa etmediğimiz sürece, sosyalist inşa bir dizi kararnameden öteye geçemeyecek ve işçi sınıfıyla köylülük arasında siyasal bir bağ olarak, köylüleri Kolçak ve Denikin'in egemenliğinden kurtarmanın bir aracı olarak, dünyanın bütün ülkeleri için örnek, ama temeli olmayan bir örnek olarak kalacaktır. Komünizm, ezilen kitlelere bütün devlet işlerini kendi başına yürütme imkânı sağlayan bir siyasal organ olarak Sovyetler iktidarı anlamına gelir; bu olmadan komünizm düşünülemez. Bütün dünyada bunun kanıtlarını görüyoruz, çünkü Sovyet iktidarı düşüncesi ve programı dünyanın her tarafında tartışılmaz bir zafer kazanmaktadır. Ancak polisin, kilisenin ve işçi hareketi içindeki eski burjuva memurların desteğiyle ayakta kalan İkinci Enternasyonal'e karşı mücadelenin her safhasında bunu görüyoruz.

Bu durum siyasal başarıyı güvence altına alıyor. Ekonomik başarıysa ancak Rusya'daki proleter devlet, çağdaş teknoloji üzerine kurulu olan, yani elektrifikasyon temeline dayanan büyük bir sanayi makinesini gerçekten kendi kontrolüne aldı-

ğı gün güvence altına alınabilecektir. Bunu yapabilmek için elektriğin temel uygulama koşullarının ne olduğunu bilmek ve sanayiyle tarımı buna uygun olarak ele almak gerekiyor. Bu görev, işgalcilere karşı varoluş hakkımızı savunmaya ayırdığımız zamandan çok daha uzun zaman gerektiren muazzam bir görevdir. Fakat bu süre bizi korkutmuyor ve kafası burjuva fikirlerle dolu olan yüzlerce mühendis ve bilimciyi bu çalışmaya çekerek bir zafer kazandığımızı düşünüyoruz, zira onlara bütün ekonomimizi, sanayimizi ve tarımımızı yeniden örgütleme görevini verdik, ilgilerini uyandırdık ve kendilerinden bir dizi broşürde özetlenmiş olan bir yığın bilgi öğrendik. Elektrifikasyon için belirlenen her bölge ayrı bir broşürde ele alınıyor. Kuzey bölgesinin elektrifikasyon planı hazır, ilgilenenler bu plana ulaşabilirler. Her bölgeyi tek tek ele alan ve yeniden örgütlenmenin ayrıntılı planını açıklayan broşürlerse Sovyetler Kongresi'nin toplandığı güne kadar yayınlanmış olacak. Uzun yıllara yayılan bu plana göre bütün ülkede, bütün parti hücrelerinde, bütün Sovyet kurumlarında sistemli çalışma yürütme görevi artık bize düşüyor. Bunu yaparak, elbette bizi bekleyen güçlüklere gözlerimizi kapamadan ya da kendimizi kandırmadan, yakın bir gelecekte, nasıl ve ne ölçüde ilerlediğimize dair net bir fikre sahip olabiliriz. Bütün ülke, bu ekonomi planını ne pahasına olursa olsun gerçekleştirme göreviyle karşı karşıyadır. Komünist Parti'nin bütün faaliyetlerini, ajitasyon ve propagandasını işte bu göreve göre örgütlemesi gerekiyor. Teorik düzeyde bu husus birçok kez ele alınmıştır, zaten hiç kimse de bunun gerekliliğine karşı çıkmıyor, fakat yapılması gerekenin henüz yalnızca yüzde biri yapılmıştır

Siyasal savaşım dönemine alışmış olmamız doğaldır; hepimiz siyasal ve askeri mücadele içinde çelikleştik ve bu yüz

den, mevcut Sovyet hükümetinin başardıkları, aslında, trenin ray değiştirmesini gerektiren bir göreve yaklaşımdan ibarettir ve bu tren on milyonlarca insanı taşımak zorundadır. Bu ağır yükün diğer raylara kaydırılması, bazı yerlerde hiç rayın olmadığı bir yoldan bahsettiğimizi de hatırda tutacak olursak, dikkatimizi ve bilgimizi yoğunlaştırmamızı ve çok büyük sebat göstermemizi gerektirmektedir. Köylülerin ve işçilerin kültür düzeyi henüz bu görev için yeterli değildir ve ayrıca bugün esasen siyasal ve askeri görevlerle boğuşmaya alışmış durumdayız; bu durum bürokratik yöntemlerin canlanmasına yol açmıştır. Bu tespit genel olarak kabul edilmektedir. Eski devlet mekanizmasını tıpkı Ekim'de parçaladığımız gibi tamamen parçalamak ve iktidarı Sovyetlere devretmek Sovyet hükümetinin görevidir. Fakat programımız bürokratik yöntemlerin yeniden canlandığını ve şu anda gerçek anlamıyla sosyalist bir toplumun kurulması için ekonomik bir temelin bulunmadığını yazmaktadır. İşçi ve köylü kitlelerinde kültürel bir arka plan, okuma yazma bilgisi ve genel olarak yüksek bir kültür düzeyi yoktur. Bunun sebebi proletaryanın en iyi unsurlarının bu zamana dek askeri görevlerle ilgilenmiş olmalarıdır. Proletarya, on milyonlarca köylüyü de içine çekmek zorunda kaldığımız askeri görevleri başarıya ulaştırmak için muazzam fedakârlıklar yaptı ve aynı görev için, kafaları burjuva görüşlerle dolu olan unsurları da işe koşturmak zorunda kaldı, çünkü başka kimse yoktu. İşte bu yüzden programımızda -parti programı gibi bir belgede- bürokratik yöntemlerin canlandığını ve buna karşı sistemli bir mücadele yürütmek gerektiğini belirtmek zorunda kaldık. Sovyet kurumlarında yeniden ortaya çıkan bürokratik yöntemlerin parti örgütleri açısından bile zararlı

etkilere yol açması doğaldır, zira partinin üst kademeleri aynı zamanda devlet aygıtının da üst kademelerini oluşturmaktadır; bu ikisi aynı şeydir. Kötülüğün parti aygıtında yeniden ortaya çıkmayı başarmış olan eski bürokratik yöntemlerden kaynaklandığını kabul ettiğimize göre, bu kötülüğün bütün belirtilerinin parti örgütlerinde de kendisini göstermiş olduğu açıktır ve böyle olması da doğaldır. Bu böyle olduğundan, sorun Sovyetler Kongresi'nin gündemine alınmış ve bu konferansta çok fazla ilgi görmüştür. Olması gereken de budur, çünkü partiyi etkilemiş ve genel parti konferansının kararlarında kabul edilmiş bir hastalık mevcuttur, üstelik bu hastalık Moskova'yla sınırlı kalmamış, bütün ülkeye sirayet etmiştir. Köylü kitlelerini de dahil etmek zorunda olduğumuz ve köylü ekonomisinin ve köylü kitlelerinin düzeyini yükseltmek için kapsamlı bir plandan yana taleplerimizi artıramadığımız bir dönemde askeri ve siyasal faaliyet yürütme ihtiyacının bir sonucudur bu.

Toparlarken, müsaadenizle parti içindeki durum, parti içinde bir muhalefetin ortaya çıkışı ve mücadelesi hakkında da birkaç şey söylemek istiyorum. Burada bulunan herkesin tümüyle farkında olduğu muhalefet Moskova İl ve Eyalet Konferansı'nda belki de hepimizin arzuladığından daha çok ilgi ve çaba gerektirdi. Cumhuriyetimizin proletaryadan ve partiden üç yıllık mücadele sırasında devşirdiği güçlerin tamamının harap durumda olduğu şu an devam eden büyük geçiş döneminin, tam anlamıyla değerlendirilmesi gücümüzün ötesinde olan bir görev karşısında bizi zor bir duruma sokmuş olması gayet doğaldır. Kötülüğün gerçek boyutlarını bilmediğimizi, ilişkileri ve gerçek gruplaşmaları belirleyemediğimizi kabul etmek zorundayız. Parti Konferansı'nın

esas görevi sorunu gündeme taşımak, mevcut bir kötülüğün üstünü örtmek yerine, partinin dikkatini bu göreve çekmek ve bütün parti üyelerine bu kötülüğün hal çaresine bakmaları için çalışmaları çağrısında bulunmaktır. Merkez Komite'nin bakış açısından ve sanırım aynı zamanda partili yoldaşların büyük çoğunluğu açısından da, partideki krizle bağlantılı olarak, yalnızca Moskova'da değil, bütün Rusya'da destekçileri olan muhalefetin, partinin doğal bir büyüme döneminde olduğu ve bütün dikkatlerin siyasal ve askeri görevlere odaklandığı bir durumdan onlarca bürokratik kurumla uğraşmak zorunda olduğumuz, üstelik proletaryanın ve köylülerin çoğunluğunun kültür düzeyinin bu görev için yeterli olmadığı bir inşa ve örgütlenme sürecine geçtiğimiz bir dönemde tümüyle sağlıklı, zorunlu ve kaçınılmaz olan birçok eğilim ortaya koyması gayet doğaldır ve buna şüphe yoktur (tabii muhalefetin görüşlerini bildiğim kadarıyla konuşuyorum, ki hiç kimse aksini iddia etmedi). Neticede, İşçi-Köylü Müfettişliği daha çok bir temenni düzeyinde varlığını sürdürüyor; henüz bu kurumu faaliyete geçirmek mümkün olmadı, çünkü hem en iyi işçiler cepheye gönderilmiştir hem de köylü kitleleri yeterli sayıda memur devşirmemizi sağlayacak kültür seviyesinde değildir.

Elbette daha hızlı bir geçişi, azami sayıda genç ve taze gücün devşirilmesini ve yereldeki işçilerin daha sorumlu görevlere terfi edilmesini savunan muhalefetin son derece sağlıklı hedefleri, eğilimi ve programı vardır. Bildirilerinden görülebildiği kadarıyla söylersek, bu konuda ne Merkez Komite'nin ne de sorumlu görevde bulunan herhangi bir yoldaşın şüphesi var. Fakat konferans kararlarının yerine getirilmesi platformunda birleşmiş olan sağlıklı unsurların yanı sıra başka un-

surların da var olduğuna aynı şekilde şüphe yoktur. Bu konferansta olduğundan daha fazla delegenin katıldığı ön toplantılar dahil olmak üzere bütün toplantılarda, bu konuda herkes aynı görüşü paylaşıyordu. Genel programımız uygulanmalıdır, buna kimsenin şüphesi yok ve bu noktada bizi zor bir görev bekliyor. Elbette önemli olan kendimizi düşmanı devirmekle ve defetmekle sınırlamamaktır. Halihazırda bizi çevreleyen ve sayıları on milyonları bulan küçük burjuva unsurlar var. Sayı olarak azınlıktayız, bu küçük burjuva kitleyle kıyaslandığında çok azız. Bu kitleyi eğitmek ve hazırlamak zorundayız, ama şartlar öyle gelişti ki bu tür bir hazırlık görevine katılan bütün örgütlü güçleri başka bir göreve yönlendirmek ve temel nitelikte, meşakkatli ve çok riskli olan, büyük fedakârlıklar gerektiren bir göreve (yani, savaşa) göndermek gerekti. Savaş bütün gücümüzü ortaya koymamızı gerektiriyor ve bu gerçekten kaçış yoktur.

Bu durumla ilgili olarak kendimize sormamız gereken soru şudur: Parti yeniden sağlığına kavuşmuş mudur? Bürokratik yöntemlere karşı, ekonomik inşayı daha doğru bir temele oturtacak ve İşçi-Köylü Müfettişliği'ni kararnameler çıkarmak anlamında değil, işçi kitlelerini gerçek anlamda işe koşturmak anlamında çalıştıracak kadar tam bir zafer elde ettik mi? Bu zor bir konu ve -partinin görevlerinden bahsedecek olursak- esas görevimiz muhalefet hattı denen hattın olabildiğince hızlı bir şekilde saf dışı edilmesi olmalıdır Eğer ortadaki sorun görüş ayrılıkları, farklı programlar, mevcut olaylara, hatta gelecekteki faaliyetlere dair farklı yorumlarsa, Merkez Komite Siyasi Büro'nun bütün toplantılarında ve her çeşit görüşün dile getirildiği plenum toplantılarında meseleye en büyük dikkati göstermelidir. Bütün partinin uyum içinde çalışması bu

görevin başarıya ulaşmasını garanti altına alacaktır. Son derece önemi haiz bir sorundan bahsediyoruz. Şu anda, işçi devletini Kolçak'ın devletine gözünü kırpmadan tercih etmiş olan köylülerin coşkusu sayesinde başardığımız askeri görevden çok daha zorlu bir ekonomik çabayla karşı karşıyayız. Fakat köylü kitlelerini hiç alışkın olmadıkları, anlamadıkları ve dahası inanmaları beklenemeyecek inşa görevlerine yönlendirmek zorunda olduğumuz bugün işler çok farklıdır. Bu görev için daha sistemli çaba, daha çok azim ve daha fazla örgütleme becerisi gerekiyor ve son özellik söz konusu olduğu kadarıyla, Rusya'nın sınıfta kalacağı kesindir. Bu bizim en zayıf noktamızdır, dolayısıyla bu faaliyeti engelleyen her şeyi hızla saf dışı etmek zorundayız. Bu geçiş döneminin bir yansıması olan muhalefet kuşkusuz sağlıklı bir öğe içeriyor, ama sırf muhalefet olsun diye muhalefet ediliyorsa, o zaman buna bir son vermemiz gerekir. Atışmalar, münakaşalar ve karşılıklı ithamlarla epeyce zaman harcadık ve bütün bunlara artık bir son vermeli ve daha etkili bir şekilde çalışmak için bir anlaşmaya varmaya çalışmalıyız. Durumundan memnun olmayan ve kendilerini muhalefet diye adlandıran unsurlara belli tavizler vermek zorundayız; elbette büyük olması küçük olmasından yeğdir, ama sonuçta uyumlu bir şekilde iş kotarmayı öğrenmeliyiz, zira içeride ve dışarıda düşmanlarla çevriliyken başka türlü ayakta kalamayız.

Eski küçük burjuva unsurların (küçük mülk sahiplerinin) sayıca bizden daha çok olduklarına kimsenin şüphesi olamaz. İşçilerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere oluşturulmuş bir ekonominin sosyalist sektöründen daha güçlüler. Kırsal alanlarla bağını koparmamış ve şehirlerdeki spekülasyonu görmüş biri, küçük ölçekli ekonomik birimlere dayalı olan bu toplumsal

sektörün bizden daha güçlü olduğunu rahatlıkla fark edecektir. İşte bu yüzden her açıdan uyumlu bir çabaya ihtiyacımız var. Ne pahasına olursa olsun bunu başarmalıyız. Moskova örgütlerindeki çekişmeleri ve mücadeleyi gözleme fırsatı bulduğumda ve toplantılardaki çeşitli tartışmaları, oradaki kavgaları ve didişmeleri gördüğümde, bütün bunlara bir son vermek ve konferans platformu temelinde genel bir birlik sağlamak gerektiği sonucuna vardım. Bunun için ağır bir bedel ödediğimiz söylenmelidir. Örneğin birinin toplantıya saatinde gelip gelmediği ya da falanca kişinin görüşünü açıkça ifade edip edemediği hakkında gereksiz münakaşalarla parti toplantılarında saatlerimizi heba ettiğimizi görmek üzücüydü. İnsanlar toplantılara bu tür şeyler için mi geliyorlar? Bunun için özel bir komisyon vardır ve delege listesindeki kişinin görüşünü şu ya da bu şekilde açıkça ifade edip etmediğine o komisyon karar verir. Oysa burada sorun toplantının içeriğidir. Sözgelimi, Bubnov gibi deneyimli bir yoldaşımızı alalım. Konferansın önerdiği platform hakkındaki konuşmasını dinledim. Bu platform eleştiri özgürlüğüne indirgeniyor. Ama konferans Eylül'de düzenlendi ve şu an Kasım ayındayız. Eleştiri özgürlüğü harika bir şeydir, ama bu konuda anlaştıktan sonra, eleştirinin içeriğiyle ilgilenmek hiç de fena olmaz. Menşevikler, Sosyalist-Devrimciler ve diğerleri uzunca bir süre bizi eleştiri özgürlüğüyle korkutmaya çalıştılar, oysa bizim bundan yana korkumuz yoktu. Eğer eleştiri özgürlüğü kapitalizmi savunmak anlamına geliyorsa, biz o özgürlüğü bastırırız. Biz o aşamayı geride bıraktık. Eleştiri özgürlüğü ilan edildi, ama eleştirinin içeriğine bakmak gerekir.

Bu noktada son derece üzücü bir gerçeği kabul etmek zorundayız: Eleştiri içerikten yoksundur Bir bölgeyi ziyaret

edin ve kendinize eleştirinin gerçek içeriğinin ne olduğunu sorun. Parti örgütleri eski bürokratik yöntemlerle ümmiliğin üstesinden gelebileceklerini zannediyorlarsa yanılıyorlar. Kırtasiyeciliği yenmek için işçi ve köylüleri işe koşturmak dışında başka bir yol var mı? Diğer yandan bölge toplantılarındaki eleştiri önemsiz şeylerle ilgilidir ve İşçi-Köylü Müfettişliği hakkında tek bir kelime edildiğini duymadım. Tek bir bölgenin bile işçi ve köylüleri bu çalışmada yer almaları için teşvik ettiğini duymadım. Gerçek inşa faaliyeti yapıcı eleştiriler yapmak demektir. Sözgelimi, Moskova'daki her küçük apartman binasının, her büyük fabrikanın, her atölyenin kendi deneyimleri olmalıdır. Eğer bürokratik yöntemlerle savaşmak istiyorsak, tabandaki insanları bu işe çekmek zorundayız. Belli fabrikaların deneyiminden haberdar olmalı, bürokratlarını defetmek için hangi adımları attıklarını öğrenmeli ve bir ev idaresinin ya da tüketiciler derneğinin deneyimlerini incelemeliyiz. Bütün ekonomik mekanizmanın en hızlı şekilde çalışmasına ihtiyacımız var, oysa bunun hakkında tek kelime edildiğini duymuyoruz, zira atışmalardan ve karşılıklı itham lardan geçilmiyor. Elbette böylesine büyük bir altüst oluş yüzeye belli bir miktar pislik çıkmadan hallolamazdı. Sorunu ortaya koymanın vaktidir, ama yalnızca eleştiri özgürlüğü sorununu değil, sorunun içeriğini de. Deneyimlerimizi dikkate alarak bazı tavizlerde bulunmamız gerektiğini, ama gelecekte en ufak bir karşılıklı suçlama eğilimine bile müsamaha göstermeyeceğimizi söylemenin vaktidir. Geçmişle bağımızı koparmalı, gerçek anlamıyla ekonomik inşaya koyulmalı ve bütün parti faaliyetini Sovyetlerin ekonomik inşasına rehberlik edecek, pratik başarılar sağlayacak ve lafla değil, örnek yoluyla propaganda yürütecek şekilde baştan aşa-

gıya yeniden düzenlemeliyiz. Bugün ne işçiler ne de köylüler sözle ikna edilebilir; bunu ancak örnek yoluyla gerçekleştirebiliriz. Kapitalistler olmadan ekonomiyi ilerletebileceklerine ve sorunların polis copu olmadan ya da kapitalistler tarafından açlığa terk edilmeden çözülebileceğine ikna edilmeleri gerekiyor ve bunun için partinin önderliğine ihtiyaçları var. Almamız gereken tutum budur. Eğer bunu yaparsak, gelecekteki ekonomik inşa sürecinde dünya çapında tam zaferimizi sağlayacak başarılar elde ederiz.

1920'de RKP(B) Moskova Komitesi tarafından *Current Questions of the Party's Present Work* adlı broşürde yayınlandı; *Collected Works*, Cilt 31, s. 418-426.

RKP (B) MOSKOVA ÖRGÜTÜ HÜCRE SEKRETERLERİ TOPLANTISINDA YAPILAN KONUŞMA

26 Kasım 1920

GAZETE HABERİ:

Yazılı olarak verilen ilk soruda, bir yoldaşımız bütün yönetim kurumlarının Petrograd'a taşınacağının doğru olup olmadığını sormuş. Bu tam olarak doğru değil. Bu söylenti Moskova Sovyeti'nin başkentteki konut sıkıntısından ötürü temel olmayan kurumlarını Petrograd'a taşıma fikrinden ötürü çıkmıştır. Görünen o ki Moskova'da sayıları 200 bini bulan Sovyet büro işçilerinin 10 binini Petrograd kabul edebilir. Meseleyi bütün yönleriyle incelemek üzere bir kurul oluşturuldu ve bu kurul şu anda çalışıyor. Varılan sonuçlar Halk Komiserleri Konseyi'ne sunulacak. Dolayısıyla bu söylentinin kimi açılardan yanlış olduğunu görüyoruz.

İkinci ve üçüncü soru imtiyazlarla ilgili. Müsaadenizle bu konu üzerinde durmak istiyorum.

Bizdeki Aleksinki'ye benzeyen ve Bolşeviklere karşı müthiş bir kin ve nefret kusan Amerikalı sosyalist Spargo, bir kitabında imtiyazlardan komünizmin çöküşünün kanıtı olarak bahsediyor. Bizim Menşevikler de aynı şeyi söylüyorlar. Biz zorluklarla yüzleştik ve bugün de yüzleşmeye hazırız. Gelin sorunu olgular düzeyinde ele alalım. Kim daha zararlı çıktı, biz mi Avrupa burjuvazisi mi? Üç yıldır bize çamur atıyorlar, gaspçı diyorlar, haydut diyorlar; bizi devirmek için başvurmadıkları yöntem kalmadı, ama şimdi başarısız olduklarını kabul etmek zorunda kalıyorlar ki bu bizim adımıza başlı başına bir zaferdir. Menşevikler dünya burjuvazisini kendi başımıza yenmeye ant içtiğimizi iddia ediyorlar. Halbuki biz her zaman şunu söyledik: Biz dünya devrimi zincirindeki tek bir halkadan başka bir şey değiliz ve zafere kendi araçlarımızla ulaşmak gibi bir hedefimiz hiçbir zaman olmadı. Dünya devrimi henüz gerçekleşmedi, ama biz de henüz alt edilmedik. Militarizm gerilerken, biz güçleniyoruz; bu süreçten biz değil, onlar zararlı çıktı.

Şimdiyse bizi bir anlaşma yoluyla boyunduruk altına almak istiyorlar. Diğer ülkelerdeki devrim imdadımıza yetişene kadar, burjuva sermayesi bize yararlı olacaktır. Ekonomik açıdan daha zayıf bir ülke olarak ekonomimizin gelişimini nasıl hızlandırabiliriz? Burjuva sermayesinden yardım alarak. Şu an önümüzde imtiyazlarla ilgili iki taslak var. Bunlardan biri Kamçatka için on yıllık imtiyaz sözleşmesidir. Yakın zaman önce Amerikalı bir milyarder buradaydı ve bize anlaşmanın arkasındaki sebepleri açık yüreklilikle ifade etti: Amerika, Japonya'ya karşı bir savaş ihtimaline karşı Asya'da bir üsse sahip

olmak istiyor. Bu milyarder, Kamçatka'yı Amerika'ya satmamız durumunda, ABD halkı arasında büyük bir coşku olacağını ve bu durumda Amerikan hükümetinin Rusya Sovyetlerini derhal tanımak zorunda kalacağını söyledi. Yok eğer, sadece kiralama yoluna gidersek, coşkunun daha az olacağını belirtti. Bu adam şimdi Amerika'ya doğru yola çıktı ve orada Sovyet Rusya'daki insanların, düşündüğünden çok farklı olduğunu herkese anlatacaktır.

Bu zamana kadar dünya burjuvazisinin başa çıkamadığı bir rakip olduk, çünkü birleşmeyi başaramıyorlar. Gerek Brest-Litovsk gerekse Versay Antlaşması onları böldü. Şu an Amerika ile Japonya arasında şiddetli bir husumet gelişiyor. Biz de bundan yararlanıyoruz ve Kamçatka'yı karşılıksız vermek yerine, kiralıyoruz. Sonuçta Japonya Uzakdoğu'da topraklarımızın çok büyük bir kısmını aldı, üstelik silah zoruyla. Hiç riske girmeyip, Kamçatka'yı kiralamak ve ürünlerinin bir kısmını almak bizim açımızdan çok daha avantajlıdır, hele bir de kendi imkânlarımızla işletemediğimizi düşünürsek bu daha da geçerlidir. Anlaşma henüz imzalanmadı, ama daha şimdiden Japonya'da bundan müthiş bir öfkeyle bahsediliyor. Bu anlaşmayla düşmanlarımız arasındaki farklılıkları artırmış olduk.

İkinci imtiyaz türüyse, her türlü çabamıza rağmen kendi başımıza altından kalkamadığımız Arhangelsk eyaletindeki birkaç milyon hektar ormanlık arazinin kiralanmasıdır. Bir tür dama tahtası modeli hazırlıyoruz: Bizim kullanacağımız ormanlık arazilerle kiralanan araziler birbirini izleyecek ve böylece işçilerimiz komşularından ağaç devirme teçhizatını kullanmayı öğrenebilecekler. Bütün bunlar bizim için oldukça yararlıdır.

Gelelim meselenin son ayağına.

İmtiyazlar barış anlamına gelmiyor; imtiyazlar da bir tür savaştır, ama farklı biçimde, bizim yararımıza olan biçimde verilen bir savaştır. Önceden savaş tanklarla, toplarla, vs. veriliyordu ve bu bizim faaliyetimizi engelliyordu; şimdiyse savaş ekonomik cephede verilecek. Ticaret özgürlüğünü yeniden kurmaya çalışabilirler, ama biz olmadan yola devam edemezler. Dahası bütün yasalarımıza boyun eğmek zorunda olduklarını, işçilerimizin onlardan bir şeyler öğrenebileceklerini ve savaş durumunda, ki burjuvaziye karşı savaş için her an tetikte olmamız gerekir, savaş yasaları gereği mülkiyetin bizde kalacağını da unutmamalıyız. Tekrarlıyorum: İmtiyazlar savaşın ekonomik cephede devam ettirilmesidir, bu da bir savaştır. Tek fark, burada üretici güçlerimizi yok etmiyoruz, aksine geliştiriyoruz. Kuşkusuz yasalarımızdan kaçmaya ve bizi aldatmaya çalışacaklar, ama neyse ki elimizde bu işler için uygun organlar (örneğin Tüm-Rusya Çeka'sı, Moskova Çeka'sı, Eyalet Çeka'sı, vs.) var ve biz kazanacağımızdan eminiz.

On sekiz ay önce Denikin'e ve Kolçak'a engin bir toprak parçası bırakacağımız bir barış antlaşmasını imzalamaya razıydık. Onlar bunu reddettiler ve sonuç olarak her şeyi kaybettiler. Biz dünya devrimine giden yolu çizdik, ama bu yol düz değil, dolambaçlı, zikzaklarla dolu bir yoldur. Burjuvaziyi zayıflattık ve bu yüzden bizi silah zoruyla alt edemiyor. Eskiden komünist propaganda yürütmemizi yasaklarlardı, ama artık bu söz konusu olamaz ve böyle şeyler talep ederek kendileri gülünç duruma düşerler. Burjuvazi içeriden çürüyor ve bu da bize güç veriyor. Dünya burjuvazisini salt silah zoruyla alt edebileceğimizi düşünmüyoruz ve Menşevikler bizim böyle bir niyetimiz olduğunu ileri sürerek yanılıyorlar.

Kamenev yoldaşın konferanstaki konuşmasını dinleyemedim, ama konferanstan alınacak şöyle bir ders olduğunu düşünüyorum: Mücadele nasıl ilerlerse ilerlesin ve geriye ne tür anılar kalırsa kalsın, her şeye kesin bir son vermeliyiz. Unutmamak gerekir ki güçlerimizin sağlamlaştırılması şu an en önemli ve en temel görevdir. Önümüzde bizi bekleyen ekonomik inşa görevleri var. Bu geçiş altı yıllık savaşın ardından zor olacaktır. Bu sorunu güçlerimizi birleştirerek, hemen hayata geçirmek zorunda olduğumuz Tüm-Rusya Konferansı kararları temelinde ele almalıyız. Gerek bürokratik yöntemlere karşı mücadele gerekse ekonomi ve devlet yönetimi alanındaki görevlerimiz birliği gerektiriyor. Propagandamızı örnek yoluyla yapmalıyız; partili olmayan kitlelere bir örnek teşkil etmeliyiz. Kararları hayata geçirmek hiç de kolay olmayacak, ama bütün güçlerimizi bu göreve yoğunlaştırmalı ve ciddi bir şekilde çalışmaya koyulmalıyız. Sizleri bunu yapmaya çağırıyorum.

30 Kasım 1920'de *Pravda*'nın 269. sayısında yayınlandı;
Collected Works, Cilt 31, s. 430-433.

RKP (B) MOSKOVA ÖRGÜTÜ MİLİTANLARININ TOPLANTISINDA YAPILAN KONUŞMA

6 Aralık 1920



Yoldaşlar! Büyük bir memnuniyetle, ama ne yalan söyleyeyim bir o kadar da şaşkınlıkla, imtiyazlar sorununun büyük bir ilgi uyandırdığını görüyorum. Her yerden, özellikle de tabandaki kitleler arasından sesler yükseliyor. "Kendi sömürücülerimizi kovduktan sonra nasıl olup da ülkeye yabancı sömürücüleri çağırıyoruz?" diye soruluyor.

Bu seslerin beni neden memnun ettiği açıktır. Tabanda eski kapitalistlerin geri dönebileceği endişesiyle sesler yükseliyorsa ve üstelik bu sesler, imtiyazlar kararnamesi gibi çok tali bir adım nedeniyle yükseliyorsa, demek ki kapitalizm tehlikesine ve kapitalizme karşı mücadelenin içerdiği büyük tehlikeye ilişkin bilinçlilik çok güçlüdür. Bu elbette harika bir şey

ve yukarıda da belirttiğim gibi, bu endişelerin tabandan geliyor olması daha da güzel.

Siyasal açıdan bakıldığında, imtiyazlar sorununda aslolan - ki burada hem siyasal hem de ekonomik bir mesele söz konusudur- teorik olarak kavramakla kalmayıp, aynı zamanda pratikte de uyguladığımız bir kuraldır. Bu kural, bizim için daha uzun süre, yani bütün dünyada sosyalizm nihai zafere ulaşana kadar temel olarak kalacaktır. O kural şudur: İki emperyalist güç arasındaki, kapitalist devletlerin iki grubu arasındaki karşıtlıklardan ve uzlaşmaz çelişkilerden yararlanmak ve onları birbirine düşürmek zorundayız. Bütün dünyada zafere ulaşamadığımız sürece, ekonomik ve askeri açıdan kapitalist dünyadan daha güçsüz olduğumuz sürece, emperyalistler arasındaki çelişkilerden ve karşıtlıklardan yararlanmayı becermemiz gerektiği kuralına uymak zorundayız. Bu kurala uymasaydık, hepimiz çoktan kapitalistleri neşeye gark ederek bir meydanda sallandırılıyor olurduk. Bu bakımdan en önemli deneyimimizi Brest-Litovsk Antlaşması'nı imzaladığımızda elde ettik. Buradan bütün antlaşmaların Brest-Litovsk ya da Versay gibi olması gerektiği sonucu çıkarılmamalıdır. Bu doğru değildir. Üçüncü türde, bizim lehimize olan antlaşmalar da olabilir

Brest-Litovsk, muazzam zorluklarla karşı karşıya olmamıza karşın, emperyalistler arası çelişkilerden sonuçta sosyalizmin kazanmasını sağlayacak şekilde ilk kez büyük ölçekte yararlanmayı başarmış olmamız bakımından önemliydi. Brest-Litovsk döneminde son derece güçlü iki emperyalist haydut grubu vardı: Avusturya-Almanya grubu ve İngiliz-Amerikan-Fransız grubu. Bu gruplar yakın gelecek için dünyanın kaderini belirleyecek olan amansız bir mücadelede tıkanma noktasına gelmişlerdi. Askeri bakımdan sıfır düzeyinde olmamıza

rağmen, elde avuçta hiçbir şey bulunmamasına rağmen, ekonomik kaosun derinliklerine her geçen gün daha da batıyor olmamıza rağmen, eğer ayakta almayı başardıysak, bu mucizenin tek sebebi Alman emperyalizmiyle Amerikan emperyalizmi arasındaki çelişkilerden doğru biçimde yararlanmış olmamızdı. Alman emperyalizmine muazzam bir tavizde bulunduk, ama bunu yapmakla iki grup tarafından da gelecek baskılara karşı kendimizi korumuş olduk. Almanya ne ekonomik ne de siyasal açıdan Sovyet Rusya'yı boğmakla uğraşacak durumdaydı, başında başka dertler vardı. Almanya'nın istediği kadar tahıl ve kömür elde edebileceği -elbette bunu becerebildiği ve bu güce sahip olduğu ölçüde- Ukrayna'yı almasına ses çıkarmadık. İngiliz, Fransız ve Amerikan emperyalizmi de bize saldıracak durumda değillerdi, çünkü biz daha baştan barış önermiştik. Amerika'da yakın zaman önce Robins diye birinin kalın bir kitabı yayınlandı. Yazar bu kitapta, barış imzalanması için onay veren Lenin ve Troçki'nin ABD'yle yaptığı görüşmeleri anlatıyor. Amerikalılar Çekoslovaklara yardım edip onları askeri müdahaleye itmelerine rağmen, kendileri müdahalede bulunamadılar, çünkü kendi savaşlarıyla uğraşıyorlardı.

İlk sosyalist cumhuriyetin, Alman emperyalizmiyle birlikte başka bir emperyalizme karşı bir tür güçbirliği oluşturduğu düşünülebilir. Fakat biz kesinlikle bir güçbirliği oluşturmadık, hiçbir yerde sosyalist devleti tehlikeye atacak ya da lekeleyecek çizgiyi aşmadık, tersine iki emperyalist grup arasındaki ihtilaftan yararlanarak sonunda ikisini de kaybedenler listesine yazdırdık. Almanya'nın Brest Barışı'ndan birkaç milyon *pud* tahıldan başka kazancı olmadı, buna karşılık Bolşevik belasını Almanya'ya taşıdı. Oysa biz zaman kazandık ve nitekim Kızıl Ordu'yu örgütlemeye de bu dönemde başladık. Dahası,

bize son derece pahalıya mal olsa da, Ukrayna'nın korkunç acılarının bile sağaltılabilir olduğu anlaşıldı. Rusya'daki Sovyet iktidarının kısa sürede çökmesine bel bağlayan düşmanlarımızın beklentileri gerçekleşmedi. Tarihin bize bir soluklanma fırsatı olarak sunduğu aradan yararlanarak, kendimizi askeri açıdan dize getirilemeyecek biçimde sağlamlaştırdık. Zaman kazandık, az da olsa zaman kazandık ve buna karşılık epeyce toprak feda ettik. O günlerde, zaman kazanmak için toprak vermenin zorunlu olduğu hakkında nasıl felsefe yapıldığını hatırlıyorum. Pratik ve siyasal düzlemde filozofların bu zaman ve mekân teorisiyle uyum içinde hareket ettik; çok fazla toprak verdik, fakat gücümüzü yeniden toplayabileceğimiz kadar zaman kazandık. Ve daha sonra, bütün emperyalist devletler bize karşı büyük çaplı bir savaşa girişmeye niyet ettiklerinde, bunun imkânsız olduğu görüldü: Böyle bir savaş için ne gerekli imkânlara ne de güce sahip oldukları anlaşıldı. O dönemde hiçbir temel çıkarımızdan vazgeçmedik; tali çıkarlarımızı gözden çıkardık, esas olanı koruduk.

Bu noktada oportünizm sorunu gündeme geliyor. Oportünizm, geçici ve kısmi yararlar elde etmek için temel çıkarları feda etmek demektir. Oportünizmin teorik tanımı açısından, meselenin özü budur. Bu noktada birçok kişi yolunu şaşırdı. Biz Brest-Litovsk Antlaşması'nda -yurtsever anlamda söylersek- Rusya'nın çıkarlarını feda ettik, ama sosyalizm açısından bakıldığında bu çıkarlar tali öneme sahipti. Müthiş şeyler feda ettik, ama bunlar tali öneme sahipti. Almanlar İngiltere'den bütün benlikleriyle nefret ediyorlardı. Keza Bolşeviklerden de nefret ediyorlardı, fakat biz onlara bir yem attık, onlar da oltaya geldiler. İkide bir Napoléon kadar ileri gitmeyeceklerini söylüyorlardı. Gerçekten de Moskova'ya ulaşamadılar ve Uk-

rayna'ya yol aldılar, ama orada da belalarını buldular. Napoléon'dan çok şey öğrendiklerine inanıyorlardı, fakat olaylar bekledikleri gibi gelişmedi. Bizse çok şey kazandık.

Brest-Litovsk Barışı bize çok şey öğreten bir örnek oldu. Şu an iki düşman arasında duruyoruz. Eğer ikisini birden yenilgiye uğratamıyorsak, o zaman güçlerimizi bu iki grubu birbirine düşürecek şekilde ayarlamalıyız, çünkü iki hırsız kavgaya tutuştuğunda, kazanan hep dürüst insanlar olur. Bütün kapitalizmi alaşağı edecek kadar güçlü hale geldiğimiz günse, derhal o hırsızın yakasına yapışacağız. Güçlerimiz büyüyor, hem de çok hızlı bir şekilde. Brest-Litovsk Barışı hiç unutmayacağımız ve çıkarılması gereken sonuçlar açısından her türlü propagandadan ya da konuşmadan daha zengin bir dersti. Şu anda kendi ayaklarımız üzerinde durabilecek hale gelmiş olmamız anlamında kazanmış bulunuyoruz. Bolşeviklerden nefret eden, elinin altında muazzam bir para kaynağı olan, ideolojik araçlardan, basının gücünden, vs. yararlanan ve gerek askeri gerekse ekonomik bakımdan sonsuz derecede güçsüz olmamıza rağmen üç yıllık savaşta bizi dize getirmeyi başaramayan emperyalist devletlerle çevrili durumdayız. Emperyalist devletlerin sahip olduğu toplam gücün yüzde birine bile sahip değiliz, ama yine de bizi boğacak durumda değiller. Boğamıyorlar, çünkü askerleri onlara itaat etmiyor; savaş yorgunu olan işçi ve köylüleri Sovyet Cumhuriyeti'ne karşı savaşmak istemiyorlar. Şimdi durum bu ve bizim bu gerçeklikten hareket etmemiz gerekir. Durumun birkaç yıl içinde nereye evrileceğini bilmiyoruz, zira Batılı devletler geçen her yılla birlikte savaşın yaralarından daha da kurtuluyorlar.

Üçüncü Enternasyonal'in İkinci Kongresi'nden bu yana, emperyalist ülkelerde yalnızca ideolojik açıdan değil, örgütsel

açıdan da sağlam bir yer edindik. Bugün bütün ülkelerde bağımsız faaliyet yürüten ve yürütmeye devam edecek olan gruplar var. Bu görev başarılmıştır. Fakat devrimin kapitalist ülkelerdeki hızı ve gelişme temposu bizdekinden çok daha düşüktür. Halklar barışa kavuşunca devrimci harekette bir yavaşlamanın kaçınılmaz hale geleceği açıktı. Dolayısıyla geleceğe ilişkin herhangi bir kehanette bulunmadan, şunu söylememiz gerekir: Bugün bu temponun hızlanmasına bel bağlayamayız. Şimdi ne yapmamız gerektiğine bizim karar vermemiz gerekiyor. Her halk bir devletin sınırları içinde yaşar, ama her devlet bir devletler sisteminin parçasıdır ve bu devletler de aralarında siyasal bir dengenin bulunduğu bir devletler sistemi içinde yer alırlar.

Bütün dünyada kapitalistlerin en zengin hammadde kaynaklarının büyük bir çoğunluğunu satın aldıklarını ya da fiilen satın almamış olsalar bile, siyasal olarak gasp ettiklerini aklımızdan çıkarmayalım; kapitalizme dayalı bir denge var olduğuna göre, bunu hesaba katmayı ve bundan yararlanmayı bilmemiz gerekir. Bugün İtilaf devletlerine karşı savaşa giremeyiz. Ajitasyonumuz harikulade bir iş gördü ve görmeye devam ediyor, bundan kimsenin şüphesi yok. Düşmanlarımız arasındaki farklılıklardan yararlanmak zorundayız, ama bunlar yalnızca çok derin ekonomik nedenlere bağlı farklılıklar olmalıdır. Zira küçük ve tesadüfi anlaşmazlıklardan yararlanmaya çalışırsak, kasaba siyasetçileri ve basit diplomatlar gibi davranmış oluruz. Bu şekilde doğru dürüst hiçbir şey elde edemeyiz. Bu oyunu oynayan sayısız diplomat var; bundan birkaç ay yararlanıyor, kariyer yapıyor ve sonra kaybolup gidiyorlar.

Bugünkü kapitalist dünyada yararlanmamız gereken köklü çelişkiler var mı? Evet, benim de burada ele almak istediğim

üç temel çelişki var. Bizi en yakından ilgilendiren ilk çelişki Japonya ile Amerika arasındaki ilişkilerdir. İkisi de savaşa hazırlanıyor. Aralarında 3.000 kilometre uzaklık olmasına rağmen, Pasifik Okyanusu'nun kıyılarında barış içinde yaşayamıyorlar. Bu rekabet hiç kuşkusuz onların kapitalist sistemleri arasındaki ilişkilerden kaynaklanıyor. Gelecekteki Japon-Amerikan savaşını ele alan muazzam bir külliyat var. Savaşın alttan alta hazırlandığına ve kaçınılmaz olduğuna kuşku yok. Pasifistler bu sorunu geçiştirmeye, genel laflarla gizlemeye çalışıyorlar, fakat ekonomik ilişkiler ve diplomasi tarihini inceleyen hiç kimse, savaşın ekonomik açıdan çoktan olgunlaştığını, siyasal açıdan ise hazırlandığını inkâr edemez. Bu konu hakkında hangi kitabı okursanız okuyun savaşın hazırlanmakta olduğunu görürsünüz. Bugün dünya paylaşılmıştır. Bu paylaşımda Japonya'nın payına çok sayıda sömürge düşmüştür. 50 milyonluk nüfusa sahip olan Japonya ekonomik açıdan görece güçsüzdür. Amerika'nın ise nüfusu 110 milyondur ve Japonya'dan çok daha zengin olmasına karşın, hiç sömürgesi yoktur. Japonya, 400 milyon nüfusa ve dünyanın en zengin kömür rezervlerine sahip olan Çin'i ele geçirdi. Bu ganimeti nasıl elinde tutacak? Güçlü olan kapitalizmin güçsüz olanın elindekini almayacağını düşünmek gülünçtür. Amerikalılar bütün bu koşullar altında kayıtsız kalabilirler mi? Güçlü kapitalistlerin güçsüz kapitalistlerle yan yana gelip de, onların neyi var neyi yoksa almayacakları düşünülebilir mi? Bunu yapmasalar tuhaf olmaz mı? Peki, böyle bir durumda biz komünistler, kayıtsız kalıp, şunu söylemekle yetinebilir miyiz: 'Bu ülkelerde komünizm propagandası yürüteceğiz?' Bu doğru, ama eksik. Komünist politikanın pratik görevi bu düşmanlıktan yararlanmak ve kapitalistleri birbirine düşürmektir Bu-

rada yeni bir durum ortaya çıkıyor. İki emperyalist ülkeyi, Japonya ve Amerika'yı alalım. Dünya egemenliği için, yağma hakkı için savaşmak istiyorlar ve savaşacaklar. Japonya en son teknik buluşların hepsini Asya'ya özgü işkence yöntemleriyle birleştirerek eşi görülmedik bir vahşetle yağmaladığı Kore'yi yağmalamaya devam etmek için savaşacaktır. Kısa süre önce, Japonların neler yaptıklarını anlatan bir Kore gazetesi elimize geçti. Burada Çarlığın bütün yöntemleriyle teknolojinin en son buluşlarının Asya'ya özgü bir işkence ve görülmedik vahşet sistemi şeklinde birleştirildiğini gördük. Amerikalılar Kore lokmasını kendileri yemek istiyorlar. Böyle bir savaşta anavatanı savunmak elbette en büyük suç, sosyalizme en büyük ihanet olacaktır. Bu ülkelerden birini diğerine karşı desteklemek elbette komünizme karşı işlenmiş bir suç olacaktır; biz komünistlere düşen görev bir ülkeyi diğerine düşürmek olmalıdır. Böyle yapmakla komünizme karşı suç işlemiş olmuyor muyuz? Hayır, olmuyoruz, çünkü biz bunu komünist propaganda yürüten, koşulların kendisine bahşettiği her saatten olabildiğince çabuk bir şekilde güçlenmek için yararlanmak zorunda olan bir sosyalist devlet olarak yapıyoruz. Güçlenmeye başladık, ama çok yavaş ilerliyoruz. Amerika ve diğer kapitalist ülkeler ekonomik ve askeri açıdan korkunç bir hızla büyüyorlar. Oysa biz güçlerimizi ne kadar yoğunlaştırırsak yoğunlaştıralım, çok daha yavaş büyüyeceğiz.

Bugün ortaya çıkan durumdan yararlanmalıyız. Kamçatka imtiyazlarının özü burada yatıyor. Geçenlerde Vanderlip ülkemize geldi, sözüne inanılırsa aynı adlı ünlü milyarderin uzaktan akrabası oluyor; mükemmel örgütlenmiş olmasına karşın Çeka'nın istihbarat servisinin kolu henüz ABD'ye kadar uzanmadığından, bu Vanderlip'in akrabalık ilişkilerini

kesin olarak tespit edemedik. Bazıları onun milyarder Vanderlip'in akrabası olmadığını iddia ediyorlar. Bu hususta bir yargıda bulunamayacağım, neticede bilgim, Vanderlip'in bir kitabından okuduklarımla sınırlı. Vanderlip'in bütün krallar ve bakanlar tarafından büyük bir saygı gösterisiyle karşılandığı söyleniyor ki buradan çok ensesi kalın bir adam olduğu sonucunu çıkarmak gerekiyor. Vanderlip onlarla, mesela tıpkı bizim toplantılarda birbirimizle konuştuğumuz gibi konuşuyor ve gayet rahat bir tonda Avrupa'nın nasıl yeniden inşa edilmesi gerektiğini anlatıyormuş. Bakanlar onunla bu denli saygılı konuştuklarına göre, demek ki Vanderlip'in milyarderlerle ilişkisi var. Vanderlip'in kitabı, işten başka bir şey düşünmeyen, Avrupa'da gözlemler yaptıktan sonra, 'buradan iş çıkmayacak, her şey boşa gidecek' diyen bir işadamının bakış açısını ele veriyor. Bu kitap Bolşevizme karşı nefretle doludur, ama iş bağlantıları kurma sorununu ele almaktadır. Ajitasyon açısından da çok ilginç, hatta bazı komünist kitaplardan daha iyi bir kitaptır, çünkü nihai yargısı şudur: "Hem paramız hem de tedavi imkânlarımız çok olmasına rağmen, korkarım bu hasta iyileşmeyecek!"

İşte bu Vanderlip, Halk Komiserleri Konseyi'ne bir mektup getirdi. Mektup son derece ilginçti, zira bir Amerikan kodamanının olağanüstü açıksözlülüğü, kinizmi ve kabalığıyla şunları yazıyordu: "Şu an, içinde bulunduğumuz 1920 yılında çok güçlüyüz; donanmamız ise 1923'te daha da güçlü olacak. Fakat Japonya gücümüzün önünde bir engel ve onunla savaşmak zorunda kalacağız, ama petrol olmadan savaşamazsınız. Kamçatka'yı bize satın, sizi temin ediyorum, Amerikan halkının coşkusu o kadar büyük olacak ki sizi tanımak zorunda kalacağız. Partimiz Mart'taki başkanlık seçimlerinde zafer kaza-

nacak. Ama eğer Kamçatka'yı yalnızca kiralama yoluna giderseniz böyle bir coşkunun ortaya çıkmayacağını söyleyeyim. Mektubun içeriği nerdeyse kelimesi kelimesine böyle. Burada kendisini bulutlarda gördüğü için niyetlerini herhangi bir biçimde gizleme gereği bile duymayan küstah emperyalizmle karşı karşıyayız. Bu mektubu aldığımızda kendi kendimize şöyle dedik: Bu fırsatı kaçırmayalım! Amerika'da cumhuriyetçi partinin zafer arifesinde bulunması, Vanderlip'in ekonomik açıdan haklı olduğunu göstermektedir. Amerika tarihinde ilk kez insanlar Güney'de demokratlar aleyhinde oy kullandılar. Dolayısıyla burada bir emperyalistin ekonomik açıdan doğru bir değerlendirmesiyle karşı karşıya olduğumuz açıktır. Kamçatka eskiden Rus İmparatorluğu'na aitti. Bu doğru. Bugün kime ait olduğuysa belli değil. Kendini Uzakdoğu Cumhuriyeti diye adlandıran devlete ait gibi görünüyor, fakat bu devletin sınırları henüz tam olarak belirlenmiş değil. Konuya ilişkin bazı belgeler hazırlandığı doğru, ama birincisi, henüz hazırlanıp bitmiş değil, ikincisi de onaylanmış değil. Uzakdoğu'da Japonya egemenliği elinde bulunduruyor ve istediği gibi at koşturuyor. Yasal olarak bize ait olan, ama fiilen Japonya tarafından ele geçirilmiş bulunan Kamçatka'yı Amerika'ya bırakırsak elbette kazançlı çıkarız. Benim olaya siyasal yönden bakışımın temeli buydu ve buradan hareketle Amerika'yla derhal bir sözleşme imzalamaya karar verdik. Elbette pazarlık da yapmamız gerekiyordu, çünkü pazarlık yapmadığımız takdirde hiçbir işadamı bize saygı duymayacaktır. Bu yüzden Rikov yoldaş pazarlığa başladı ve bir sözleşme taslağı hazırladık. Sıra sözleşmeyi imzalamaya gelince, "Bizim kim olduğumuzu herkes biliyor, peki siz kimsiniz?" diye sorduk. Vanderlip'in teminat veremeyeceği anlaşıldı. Bunun üzerine biz uzlaşmaya

hazır olduğumuzu açıkladık. "Neticede bu yalnızca bir taslak, dedik. "Sözleşmenin ancak partiniz kazandığı takdirde yürürlüğe gireceğini bizzat siz söylediniz, ama henüz bu gerçekleşmedi, o nedenle biraz bekleyeceğiz, dedik. Olaylar şöyle gelişti: Biz henüz imzalanmamış bir sözleşme taslağı hazırladık. Bu sözleşmeye göre, Kamçatka'yı, Uzakdoğu ve Kuzeydoğu Sibirya'nın önemli bir kısmını altmış yıllığına Amerika'ya veriyoruz ve bütün yıl buz tutmayan ve kömür ve petrol olan bir bölgede donanma limanı yapma hakkı tanıyoruz.

Sözleşme taslağı hiçbir yükümlülük getirmiyor. Belirsiz kısımlar var diyip, istediğimiz an vazgeçebiliriz. Bu yüzden yalnızca Vanderlip'le yapılan görüşmelerde zaman ve biraz da kâğıtkaybetmiş olacağız. Fakat şimdiden kazandığımız bir şey var. Bunu anlamak için Avrupa'da çıkan haberlere bakmak yeter. Japonya'dan gelen bütün haberlerde, imtiyazlar hakkında büyük huzursuzluk duyulduğundan bahsediliyor. "Buna izin veremeyiz, diyor Japonya. "Bu antlaşma çıkarlarımızı ihlal ediyor!" İyi, o zaman, buyrun Amerika'yı alt edin, bizim buna bir itirazımız olmaz. Yani kabaca söylersek, daha şimdiden Japonya'yla Amerika'yı birbirine düşürdük ve böylece bir avantaj sağladık. Ayrıca Amerikalılara karşı da kazançlı çıktık.

Kim bu Vanderlip? Biz kim olduğunu saptayamadık, ama kapitalist dünyada sıradan yurttaşlar hakkında bütün dünyaya telgraflar gönderilmeyeceği bir gerçektir. Vanderlip bizden ayrıldığında dunyanın dört bir köşesine telgraflar yağdı. Vanderlip sağlam bir imtiyaz kaptığını anlatmış ve gittiği her yerde Lenin'i över olmuş. Bu komik geliyor, ama bu komik durumun bir parça siyaset içerdiğini söylemeliyim. Vanderlip burada bütün müzakerelerini bitirdiğinde benimle görüşmek istedi. Ben de ilgili dairelerin yetkililerine danışarak ne yapayım

diye sordum. Bana şu söylendi: "Tatmin hissiyle ayrılması iyi olur!" Vanderlip geldi ve bütün bu meseleler hakkında konuştuk. Bana zamanında Sibirya'ya gitmişliği olduğunu, Sibirya'yı yakından tanıdığını, Amerikalı milyarderlerin çoğu gibi bir işçi ailesinden geldiğini, vs., kendilerinin yalnızca pratik olana değer verdiklerini, gözleriyle görmedikleri hiçbir şeye inanmayacaklarını anlatmaya başlayınca, ben de dedim ki: "O halde, siz pratik insanlar olduğunuza göre, eminim Sovyet sistemini görünce, kendi ülkenizde de uygulamaya başlayacaksınız!" Vanderlip konuşmanın böyle bir yön almasına şaşırarak bana baktı ve Rusça (bütün görüşme İngilizce yapılmıştı), "Kim bilir!" dedi. Şaşırarak, Rusça'yı nerede öğrendiğini sordum: "Yirmi beşimdeyken Sibirya'nın büyük bölümünü at üstünde dolaştım, dedi. Bir de Vanderlip'in komik bir sözünü daha aktarmak istiyorum. Ayrılırken şöyle dedi: "Amerika'dakilere Mr. Lenin'in boynuzları olmadığını söylemek zorunda kalacağım. İngilizcem çok iyi olmadığı için ne demek istediğini hemen anlayamadım. "Ne dediniz? Bir daha tekrarlar mısınız?" dedim. Yaşlı ama çevik bir adam olan Vanderlip, eliyle şakaklarını işaret ederek şöyle dedi: "Boynuz yok!" Yanımızdaki çevirmen de, "Evet, tam da onu kastediyor!" dedi. Amerika'daki herkes boynuzlarım olduğunu düşünüyormuş, yani burjuvazi millete benim şeytan olduğumu söylüyormuş. "Fakat şimdi boynuzunuz olmadığı söylemek zorunda kalacağım, dedi Vanderlip. Son derece sıcak bir biçimde vedalaştık. İki devlet arasında dostça ilişkilerin tek bir imtiyazla kalmayıp, aynı zamanda ekonomik yardımlaşmanın normal biçimde gelişmesi için de temel olmasını umduğumu söyledim. Her şey bu tondaydı. Sonra Amerika'ya dönen Vanderlip'in anlattıkları hakkında telgraflar gelmeye başladı. Vanderlip Lenin'i

Washington ve Lincoln'e benzetmişti. Vanderlip benden imzalı bir resim istemiş, ben de reddetmiştim, çünkü birine resim verirken, malum, 'Filanca yoldaşa' diye yazarsınız. Oysa 'Vanderlip yoldaşa' diye yazamazdım. Keza 'imtiyaz sözleşmesi imzalamakta olduğumuz Vanderlip'e' diye de yazamazdım, çünkü sözleşmeyi başa geçecek olan yönetimle yapacağız. Ne yazacağımı bilemedim. Halis muhlis bir emperyaliste fotoğrafımı vermem mantıksızca olurdu. Yine de bu tür telgraflar geldi; bu olayın emperyalist siyasette bir rol oynadığı açıktır. Vanderlip'in imtiyazları hakkında haberler çıkınca, şu an başkan seçilmiş, fakat görevine ancak önümüzdeki yılın Mart ayında başlayacak olan Harding resmi bir tekzip yayınladı ve hiçbir şeyden haberi olmadığını, Bolşeviklerle bir münasebeti bulunmadığını ve imtiyazlar hakkında hiçbir şey duymadığını açıkladı. Bu seçimler zamanındaydı ve seçimler sırasında Bolşeviklerle herhangi bir münasebetinin olduğunu kabul etmek, hepimizin bildiği gibi, oy kaybına yol açabilirdi. İşte bu yüzden resmi bir tekzip yayınladı. Bolşeviklere düşman olan ve emperyalist partilerin güdümünde çalışan bütün gazetelere bu tekzip metni yollandı.

Biz Amerika ve Japonya karşısında elde edebileceğimiz siyasal yararların tamamen farkındayız. Bu haber önemlidir, çünkü imzalamak istediğimiz imtiyazların türünü ve şartlarını somut olarak ortaya koymaktadır. Elbette bunun basına açıklanması söz konusu olamaz, yalnızca parti toplantısında konuşulabilir. Basında bu anlaşma hakkında suskun kalmamalıyız. Bu bizim yararımıza ve bu tür bir anlaşmanın imzalanmasını engelleyebilecek tek bir söz bile söylememeliyiz, çünkü bize muazzam yararlar getiriyor ve hem ABD hem de Japon emperyalizminin bize kıyasla zayıflamasını sağlıyor.

Bütün bu anlaşma emperyalist devletlerin dikkatlerini bizden başka bir yöne çevirmeleri anlamına geliyor. Emperyalistler burunlarından soluya soluya Bolşevikleri boğazlamak için uygun bir ânın gelmesini beklerlerken, biz de bu ânı geciktiriyoruz. Japonlar Kore serüvenine atılırken Amerikalılara şöyle demişlerdi: "Elbette Bolşevikleri alt edebiliriz, ama bunun karşılığında bize ne vereceksiniz? Çin'i mi? Onu zaten alacağız. Amerikalılar arkamızdayken Bolşevikleri alt etmek için on bin kilometre kat edelim, öyle mi? Hayır, böyle siyaset olmaz!" Daha o dönemde, eğer çift hatlı demiryolu olsaydı ve Amerika ulaşım araçlarıyla yardım etseydi, Japonlar birkaç hafta içinde bizi alt edebilirlerdi. Bizi kurtaran, Japonya'nın, Çin'i yutmaya çalışırken, arkasında Amerika hazır beklediği koşullarda, batıya doğru bütün Sibirya'yı geçmeyi göze alamamış olmasıydı. Ayrıca Amerika'nın maşası durumuna düşmek istemiyordu.

Emperyalist devletlerin kendi aralarında savaşa tutuşmaları bizi daha da rahatlatırdı. Hepsi de bizi doğramaya hazır olan kapitalist hırsızlar gibi alçaklara katlanmak zorundaysak, ellerindeki bıçakları birbirlerine doğrultmalarını sağlamak da başlıca görevimiz olmalıdır. İki hırsız kavgaya tutuştuğunda, kazanan hep dürüst insanlar olur. İkinci kazancımız ise tamamen siyasaldır. Bu imtiyaz anlaşması gerçekleşmese bile, yine de bizim yararımıza olacaktır. Ekonomik kazanca gelince, ürünlerin bir bölümünü biz alacağız. Bir bölümünü Amerikalılar alırlarsa, bu bizim avantajımıza olur. Kamçatka'da çok fazla petrol ve maden var ve biz bunları kendimiz işleyecek durumda değiliz.

Yararlanmak zorunda olduğumuz emperyalistler arası çelişkilerden birine, Japonya ile Amerika arasındaki çelişkiye

dikkatinizi çektim. Bir başka çelişki de Amerika ile kapitalist dünyanın geri kalanı arasındaki çelişkidir. Savaştan 'muzaffer' çıkan kapitalist devletlerin neredeyse tamamı, savaş sırasında muazzam zenginleşti. Amerika güçlü, herkese borç veriyor ve her şey onun eline bakıyor. Amerika'ya karşı nefret gittikçe büyüyor, zira önüne geleni soyuyor ve bunu son derece kendine özgü bir tarzda yapıyor. Amerika'nın hiç sömürgesi yok. İngiltere ise savaştan büyük sömürgelerle çıktı. Fransa da öyle. İngiltere gasp ettiği sömürgelerden birinin mandasını -bugünlerde bu dil kullanılıyor- Amerika'ya vermek istedi, fakat Amerika kabul etmedi. Belli ki Amerikalı işadamlarının aklında farklı bir yol var. Savaşın gerek yol açtığı yıkım, gerekse işçilerin ruh halinde yarattığı değişiklikle gayet kesin sonuçlar doğurduğunu görmüş ve böyle bir mandayı kabul etmenin kendileri için yararlı olmayacağı görüşüne varmışlardır. Ama elbette bu sömürgeden başka devletlerin yararlanmasına da izin vermeyecekler. Bütün burjuva külliyatı Amerika'ya karşı nefretin büyüdüğünü gösteriyor. Amerika'daysa Rusya'yla bir anlaşmaya varılmasını isteyenlerin sayısı artıyor. Amerika Kolçak'ı tanıyacağına ve destekleyeceğine ilişkin bir anlaşma imzalamıştı, fakat Kolçak'la yapılan bu anlaşma şimdiden başarısız oldu. Buradan paylarına yalnızca kayıplar ve utanç düştü. Dolayısıyla, karşımızda 1923 yılında İngiltere'den daha güçlü bir donanmaya sahip olacak olan dünyanın en büyük devleti var ve diğer kapitalist ülkelerin bu devlete duyduğu nefret her geçen gün daha da artıyor. Olayların bu seyrini hesaba katmak zorundayız. Amerika'yla Avrupa'nın geri kalanının uzlaşması imkânsızdır, tarih tarafından doğrulanmış bir gerçektir bu. Versay Antlaşması'nı belki de Versay'da İngiltere'nin temsilcisi olan Keynes kadar iyi tahlil eden hiç kimse

yoktur. Keynes bu konuyu ele alan kitabında Wilson'ı ve Versay Antlaşması'nda oynadığı rolü alaya alır. Orada Wilson'ın tam bir enayi olduğu ortaya çıktı, Clemenceau ve Lloyd George onu parmaklarında oynattılar. Dolayısıyla aralarındaki çok büyük ekonomik çelişkiden ötürü her şey Amerika'nın diğer ülkelerle uzlaşacak durumda olmadığını göstermektedir, zira Amerika diğerlerinden daha zengindir.

Bu yüzden burada bütün imtiyaz sorunlarını şu açıdan inceleyeceğiz: Amerika ile diğer kapitalist ülkeler arasındaki farklılıkları kızıştırmak için en ufak bir fırsat bile çıkarsa, bu fırsatın üzerine atlamalıyız. Amerika sömürgelerle uzlaşmaz bir çelişki içindedir ve bu işlere daha fazla müdahil olması durumunda, bize on misli yardım etmiş olacaktır. Sömürgeler kaynıyor, huzursuzluk had safhada. Onlara dokunacak olan, beğensin ya da beğenmesin, zengin olsun ya da olamasın -hatta ne kadar zenginse o kadar iyi- bize yardım etmiş olacak, Vanderlip'lerse sepetlenecektir. O yüzden bu uzlaşmaz çelişki bizim açımızdan temel meselelerden biridir.

Üçüncü çelişki, İtilaf devletleriyle Almanya arasındaki çelişkidir. Almanya yenilmiş, Versay Antlaşması'yla ezilmiştir, fakat ekonomik açıdan muazzam bir potansiyele sahiptir. Almanya ekonomik gelişim bakımından, Amerika'yı birinci sayarsak, dünyada ikinci sırada gelmektedir. Hatta uzmanlar elektrik sanayisi kıstas alındığında Almanya'nın Amerika'dan daha ileri olduğunu iddia ediyorlar ve elektrik sanayisinin ne kadar önemli olduğunu biliyorsunuz. Elektrik kullanım alanı bakımından Amerika ileridedir, ama teknik gelişim bakımından Almanya üstündür. İşte Versay Antlaşması böyle bir ülkeye dayatılmıştır. Bu antlaşmayla Almanya'nın varlığını sürdürmesi pek mümkün değildir. En güçlü ve en ileri kapitalist ül-

kelerden biri olarak Almanya'nın Versay Antlaşması'nı kabul etmesi mümkün değildir ve kendisi de emperyalist bir ülke olmasına karşın, dünya emperyalizmine karşı müttefikler aramak zorundadır, çünkü darmadağın olmuştur. Biz tam da bu durumdan yararlanmak zorundayız. Amerika ile İtilaf devletlerinin geri kalanı arasında ya da bütün İtilaf devletleri ile Almanya arasındaki uzlaşmaz karşıtlığı artıran her şeyi imtiyazlar çerçevesinde değerlendirmek zorundayız. İşte bu yüzden dikkatlerini çekmeye çalışmalıyız; işte bu yüzden Milyutin'in söz verdiği gibi getirdiği ve dağıtacağı broşür, müstakbel imtiyaz sahiplerinin ilgisini çekecek bir tarzda yazılmış olan Halk Komiserleri Konseyi'nin kararnamelerini içermektedir. Kitapçıkta açıklamalı haritalar var. Bunu bütün dillere tercüme ettireceğiz ve Almanya'yla İngiltere'yi birbirine düşürmek amacıyla dağıtılmasını teşvik edeceğiz, çünkü imtiyazlar Almanya için bir cankurtaran halatı olacaktır. Aynı şekilde Amerika'yla Japonya'yı, bütün İtilaf devletleriyle Amerika'yı ve bütün Almanya'yla da İtilaf devletlerini birbirine düşüreceğiz.

Emperyalistlerin bütün planlarını bozan üç çelişki işte bunlardır. Meselenin özü budur. İşte bu yüzden, siyasal açıdan bütün yüreğimizle, ya da en iyisi, bütün aklımızla imtiyazlardan yana olmalıyız.

Şimdi ekonomiye geçiyorum. Almanya'dan söz ederken bu soruna değinmiştik. Versay Barışı'ndan sonra Almanya ekonomik açıdan mahvolmuştur Üstelik yalnızca Almanya değil, yenilmiş ülkeler için de aynısı geçerlidir. Örneğin eski Avusturya-Macaristan'ın sınırları içindeki ülkeler. Bunlar Orta Avrupa'da ekonomik ve teknik açıdan muazzam güce sahip büyük bir grup oluşturmaktadır. Ekonomik açıdan hepsi de dünya ekonomisinin yeniden ayağa kalkması için gereklidir.

23 Kasım tarihli İmtiyazlar Kararnamesi'ni tekrar tekrar ve dikkatlice okuduğunuzda, dünya ekonomisinin önemini vurguladığımızı ve bunu bilerek yaptığımızı göreceksiniz. Bu bakış açısının doğru olduğunu kimse reddedemez. Dünya ekonomisinin yeniden ayağa kalkması için Rusya'nın hammaddelerine ihtiyaç var. Bu hammaddeler olmadan hiçbir şey yapılamaz; ekonomik açıdan bu somut bir gerçektir. Olaylara tamamen burjuva bakış açısından yaklaşan halis muhlis bir burjuva iktisatçısı bile bu gerçeği kabul ediyor. *Barış Antlaşmasının Ekonomik Sonuçları* adlı kitabın yazarı olan Keynes'ten bahsediyorum. Keza bir mali kodaman olarak bütün Avrupa'yı dolaşan Vanderlip de dünya ekonomisinin başka türlü ayakları üzerine dikilemeyeceğini kabul ediyor, çünkü savaşta yapılan israftan ötürü bütün dünyada çok az hammadde mevcuttur. Vanderlip, Rusya'nın kapısını çalmak gerektiğini söylüyor: O Rusya da bütün dünyanın önünde çıkıp şunu açıklıyor: Biz dünya ekonomisini yeniden ayakları üstüne dikmeye hazırız, işte planımız. Ekonomik açıdan gayet mantıklı. Sovyet iktidarı bu dönemde güçlenmiştir, öyle ki güçlenmekle kalmamış, aynı zamanda bütün dünya ekonomisini yeniden ayakları üstüne dikme planıyla ortaya çıkacak hale gelmiştir. Dünya ekonomisinin bir elektrifikasyon planıyla yeniden sağlığına kavuşturulması bilimsel açıdan mantıklıdır. Hiç kuşkusuz planımızla yalnızca bütün işçilerin değil, bizi 'korkunç Bolşevik teröristler' vs. olarak gören akıllı kapitalistlerin de teveccühünü kazanacağız, çünkü ekonomik planımız doğrudur. Bu planı okuduktan sonra bütün küçük burjuva demokratları bizim tarafa yanaşacaklardır, çünkü emperyalistler aralarında kavgaya tutuşmuşken, biz mühendislerin ve iktisatçıların itiraz edemeyecekleri bir plan ileri sunuyoruz. Ekonomi alanına giriyoruz

ve bütün dünyaya pozitif bir inşa planı sunuyoruz; ekonomik mülahazalara dayalı perspektifler sunuyoruz ve Rusya bu perspektifleri, eskiden olduğu gibi diğer ülkelerin ekonomilerini yok etme amaçlı bencilce bir plan olarak değil, bu ekonomileri bütün dünyanın çıkarları adına yeniden ayakları üzerine dikmenin bir aracı olarak görüyor.

Biz sorunu anti-kapitalist düzleme taşıyoruz. Çıkıp diyoruz ki, bütün dünyayı akılcı bir ekonomik temele göre inşa etmeyi üstleniyoruz ve bu fikrin doğru olduğuna kuşku olamaz. Modern makinelerin ve bilimin yardımıyla doğru düzgün iş yapılırsa, bütün dünya ekonomisinin çabucak yeniden inşa edilebileceğine kimsenin kuşkusu olamaz.

Kapitalistlere, "Siz kapitalistler hiçbir işe yaramıyorsunuz; siz yıkarken, biz yapıyoruz, siz mahvolurken, biz kendi bildiğimiz tarzda inşa ediyoruz. Bizimle anlaşma vakti gelmedi mi?" diye seslenirken bir tür sanayi propagandası yapıyoruz. Kapitalistler kerhen de olsa şu cevabı vereceklerdir: 'Evet, galiba öyle. Gelin bir ticaret anlaşması yapalım.'

İngilizler şimdiden bir taslak hazırlayıp bize gönderdiler. Bu taslak görüşülüyor. Yeni bir döneme giriyoruz. Savaşta başarısız oldular, o yüzden şimdi ekonomi alanında savaş yürütmek zorundalar. Bunu tamamen anlıyoruz. Biz savaş bitip de barışın gelmesiyle birlikte, kapitalist kurtla sosyalist kuzunun kucaklaşacağı hayalini hiçbir zaman kurmadık. Hiçbir zaman böyle bir hayalimiz olmadı. Fakat bize karşı savaşı ekonomik alanda yürütmek zorunda kalmaları muazzam bir ilerlemedir Onlara imtiyazları dünya ekonomisi açısından değerlendiren bir uluslararası program sunduk. Ekonomik açıdan bunun tartışılacak bir yanı yoktur. Ulusal ekonomiyle alakası olan hiçbir mühendis ya da tarım uzmanı bunu reddetmeyecektir.

Birçok kapitalist şöyle diyor: "Rusya olmadan kapitalist devletler arasında sağlam bir sistemin kurulması imkânsızdır. Bizse programımızla dünya ekonomisini farklı bir plana göre inşa etmek isteyen kişiler olarak ortaya çıkıyoruz. Bunun propaganda yönünden muazzam bir önemi var. Bizimle tek bir imtiyaz anlaşması yapılmasa bile -nitekim ben bunu gayet mümkün görüyorum- imtiyazlar hakkındaki tartışmalardan birkaç parti toplantısı ve kararnameden başka bir şey çıkmasa ve tek bir imtiyaz tanınmasa bile, yine de biz kazançlı çıkmış olacağız. Bir ekonomik yeniden inşa planı hazırlamış olmamız yanında, savaşın mahvettiği bütün devletleri yanımıza çekiyoruz. Üçüncü (Komünist) Enternasyonal kongresinde, bütün dünyanın ezen ve ezilen uluslar şeklinde bölündüğünü söylemiştim. Ezilen uluslar toplam dünya nüfusunun en az yüzde yetmişini oluşturuyorlar. Versay Barışı bu orana 100-150 milyon insan daha katmıştır.

Şu anda yalnızca bütün ülkelerin proletaryasının değil, aynı zamanda ezilen halkların da temsilcisi olarak ortaya çıkıyoruz. Kısa süre önce Komünist Enternasyonal'in *Narodi Vostoka* adlı bir dergisi yayınlanmaya başladı.* Dergi, Komünist Enternasyonal'in Doğu halkları için ortaya attığı "Bütün ülkelerin işçileri ve bütün ezilen halklar, birleşin!" sloganıyla çıktı. Burada bir yoldaş şu soruyu sordu: "Yürütme Komitesi sloganları değiştirme emrini ne zaman verdi?" Açıkçası böyle bir şey yaptığını hiç hatırlamıyorum. Elbette *Komünist Manifesto*'nun bakış açısından bu slogan yanlıştır, fakat *Komünist Manifesto* tamamen farklı koşullarda yazılmıştı. Oysa günümüz siyaseti açısından bakıldığında doğru bir slogandır. İlişkiler

*) 'Doğu Halkları' adlı bu dergi Rusça, Türkçe, Acemce ve Arapça yayınlanmış olup, yalnızca bir sayı (Ekim 1920) çıkmıştır

gerginleşmiştir. Almanya kaynıyor, Asya kaynıyor. Hindistan'da devrimci hareketin gelişmekte olduğunu okudunuz. Çin'de Japonlara karşı ve ayrıca Amerikalılara karşı müthiş bir nefret var. Almanya'da İtilaf devletlerine karşı öylesine korkunç bir nefret hâkim ki bunu ancak Alman işçilerinin kendi kapitalistlerine karşı nefretini görmüş olanlar anlayabilir. Dolayısıyla Rusya, dünyadaki bütün ezilen halk kitlelerinin doğrudan temsilcisi haline gelmiştir; olayların seyri kitlelere Rusya'yı bir çekim merkezi olarak görmeyi öğretmektedir. Kısa süre önce Gürcistan'daki bir Menşevik gazetede şöyle yazıyordu: "Dünyada iki güç var: İtilaf devletleri ve Sovyet Rusya. Peki, ya Menşevikler ne oluyor? Tek bir şey: Eyyamcı! Uluslararası alanda güçsüz olduğumuz dönemde "Kahrolsun Bolşevikler!" diye bağırıyorlardı. Güçlenmeye başlayınca "Biz tarafsızız!" türküsünü tutturdular. Düşmanlarımızı püskürtmemizden sonraysa, "Evet, yalnızca iki güç var, diyorlar.

İmtiyazlar kararnamesiyle, nerede olursa olsun bütün hammaddelerden yararlanma temelinde dünya ekonomisini yeniden ayağa kaldırmanın ekonomik açıdan kusursuz bir planıyla bütün insanlık adına ortaya çıkıyoruz. Bizim için önemli olan hiçbir yerde açlığın hüküm sürmemesidir. 'Siz kapitalistler açlığı ortadan kaldıramazsınız, ama biz kaldırırız. Biz dünya nüfusunun yüzde yetmişi adına konuşuyoruz' diyoruz. Bunun bir etkisinin olmazı kaçınılmazdır. Proje ne sonuç verirse versin, ekonomik bakımdan reddedilemez. İmtiyazlar imzalansın ya da imzalanmasın ekonomik açıdan önemlidir.

Gördüğünüz gibi, son derece kapsamlı bir giriş yapmak ve imtiyazların yararlarını kanıtlamak zorunda kaldım. Elbette imtiyazlar bizim için ürünler elde etmenin bir aracı olarak da önemlidir. Bu hiç kuşkusuz doğrudur, fakat aslolan siyasal

yönüdür. Sovyet Kongresi sırasında, sizlere Rusya'nın elektrifikasyonu planı üzerine 600 sayfalık bir kitap dağıtılacak. Bu planı önde gelen tarım uzmanları ve mühendisler hazırladılar Yabancı sermaye ve üretim araçları olmadan bu planın uygulanmasını hızlandıramayız. Yardım almak içinse karşılığını ödemek zorundayız. Şimdiye kadar 'ya sizi boğacağız ya da 200 milyarlık borcu ödeteceğiz' diyen kapitalistlerle savaştık. Fakat bizi boğabilecek durumda değiller ve biz de borçları ödemeyeceğiz. Şu anda belli bir mühlet kazanmış durumdayız. Ekonomik yardıma ihtiyacımız olduğu sürece ödeme yapmaya hazırız. Biz sorunu böyle koyuyoruz, başka türlüsü de ekonomik açıdan mantıksızca olacaktır. Rusya sınai açıdan mahvolmuştur. Savaş öncesi döneme kıyasla, on kat, hatta belki de daha fazla gerilemiştir. Üç yıl önce birisi çıkıp da bize, üç yıl boyunca bütün kapitalist dünyaya karşı savaşacağımızı söyleseydi, buna inanmazdık. Şimdiyse şöyle diyeceklerdir: Savaş öncesi ulusal zenginliğin yalnızca onda birine sahipken ekonomiyi yeniden ayakları üzerine dikmek çok daha zor bir görevdir. Gerçekten de bu, savaşmaktan da zor. İşçi kitlelerin ve toprak sahiplerine karşı kendilerini savunan köylülerin coşkusu sayesinde savaş yürütmek mümkündü. Fakat bugün söz konusu olan toprak sahiplerine karşı öz savunma değil, köylüler için alışılmadık bir temelde ekonominin yeniden inşasıdır. Bu alanda zafere coşkuyla, atılganlıkla ve özveriyle değil, gündelik, biteviye, küçük işlerle ulaşılacaktır. Bu hiç kuşkusuz daha zordur. Gerekli üretim araçlarını nereden alacağız? Amerikalılardan almak için ödeme yapmak zorundayız, neticede onlar işadamı. Peki, neyle ödeyeceğiz? Altınla mı? Altını har vurup harman savuramayız, zaten çok az altınımız kaldı. Elektrifikasyon programını destekleyecek kadar bi-

le altınımız kalmadı. Programı hazırlayan mühendis tahminen en az 1 milyar 100 milyon ruble altına ihtiyacımız olduğunu söyledi. Bizim bu kadar altın rezervimiz yok. Ödemeyi hammaddeyle de yapamayız, çünkü daha kendi insanlarımızı doyurmadık. Halk Komiserleri Konseyi'nde, İtalyanlara 100 bin *pud* tahıl verilip verilmemesi sorunu ortaya atıldığında Işe Halk Komiseri ayağa kalkıp itiraz etti. Her vagon tahıl için pazarlık yapıyoruz. Tahıl olmadan dış ticareti geliştiremeyiz. O halde ne vereceğiz? Çerçöp mü? Merak etmeyin, onlarda bundan yeterince var. Gelin tahıl ticareti yapalım diyorlar, fakat tahıl veremiyoruz. Bu yüzden sorunu imtiyazlar aracılığıyla çözmeyi teklif ediyoruz.

Bir sonraki konuya geçiyorum. İmtiyazlar yeni tehlikeler yaratıyor. Hatırlarsanız, konuşmamın başında söylediklerime, yani tabandan, işçi kitleleri arasından, 'kapitalistlerin oyununa gelmeyin, onlar açıkgöz, kurnaz adamlar' diye seslerin yükselmekte olduğuna dikkatinizi çekmiştim. Bunu duymak hoş, çünkü kapitalistlerle ölümüne savaşacak olan o dev kitlenin geliştiğini gösteriyor. Stepanov yoldaşın pedagojik amaçlı makaleleri (önce imtiyazlara karşı bütün düşünceleri aktaracağım ve sonra kabul edilmesi gerektiğini söyleyeceğim; ama iyi de, bazı okurlar, esas bölüme gelmeden, imtiyazların gerekli olmadığına kanaat getirdikleri için okumaya devam etmeyebilirler) bazı doğru düşünceler içeriyor; fakat İngiltere'ye imtiyaz verilmemesi gerektiğine, çünkü bunun buraya bir Lockhart'ın geleceği anlamına geldiğine katılmıyorum. Onunla Çeka daha yeni kurulmuşken ve henüz bugünkü gibi sağlam bir tabana sahip değilken başa çıktık. Ve üç yıllık savaştan sonra casusları açığa çıkaracak durumda değilsek, o zaman söylenecek tek bir şey var, o da bu tür kişilerin

devlet yönetimine hiç bulaşmamaları gerektiğidir. Biz çok daha zor görevleri çözüyoruz. Örneğin bugün Kırım'da 300 bin burjuva var. Bunlar ileride spekülasyonun, casusluğun ve kapitalistlere her türlü yardımın kaynağıdır. Fakat onlardan korkmuyoruz. Onları alıp bölüştüreceğimizi, boyun eğdirip değiştireceğimizi söylüyoruz.

Bütün bunlardan sonra belirli imtiyaz işletmelerinde faaliyet gösterecek yabancıların bizim için tehlikeli olduğunu ya da onları denetleyemeyeceğimizi iddia etmek gülünçtür. Öyle ya, o zaman neden bütün bu işlere giriştik, neden devlet yönetimini üstlendik? Burada daha fazla üzerinde durmaya değmeyecek tamamen örgütsel bir görev söz konusudur.

İmtiyazların barış anlamına geldiğini sanmak elbette büyük bir hata olacaktır. Asla! İmtiyazlar savaşın yeni bir biçiminden başka bir şey değildir. Avrupa bize karşı bir savaş yürüttü ve şimdi bu savaş başka bir alana kayıyor. Eskiden savaş emperyalistlerin bizden kıyaslanamayacak kadar güçlü oldukları bir alanda, yani askeri alanda cereyan ediyordu. İki tarafın elindeki top ve makineli tüfek sayısını, seferber edebildikleri asker sayısını karşılaştırarak değerlendirirsek, o zaman iki hafta içinde kesinlikle yok edilmemiz gerekirdi. Ama bu alanda kendimizi koruduk ve şimdi mücadeleye devam ederek ekonomik alanda savaşa geçiyoruz. Bir imtiyaz bölgesinin, bir imtiyaz alanının yanında bizim kendi alanımızın, bunun yanında da yine bir imtiyaz alanının bulunacağını ısrarla söylüyoruz. Kendi işletmelerimizi imtiyazlı işletmelerle yan yana getirerek onlardan örnek işletmeler örgütlemeyi öğreneceğiz. Bunu beceremezsek her şey boşuna. Şu anda işletmeleri en son teknik araçlara göre kurmak kolay bir görev değildir, fakat bunu öğrenmek, pratikte öğrenmek zorundayız, çünkü

bunu okullarda, üniversitelerde ve kurslarda öğrenemeyiz. Bu yüzden imtiyazları dama tahtası modeline göre veriyoruz. Gelin ve iş üstünde öğrenin.

İmtiyazlardan ekonomik açıdan büyük yarar sağlayacağız. Elbette kapitalistler yerleştikleri alanlara kendi alışkanlıklarını da taşıyacaklar ve köylülerin moralini bozmaya çalışacaklar. Bu konuda teyakkuz halinde olmamız, attıkları her adıma komünist faaliyetimizle cevap vermemiz gerekir. Sonuçta bu da bir tür savaştır, iki yöntemin, iki formasyonun, iki siyasal-ekonomik sistemin -komünist sistem ile kapitalist sisteminmuharebesidir. Daha güçlü olduğumuzu kanıtlayacağız. Diyorlar ki, 'çok güzel, dış cephede dayandınız. Şimdi inşaya başlayın, inşa işine bir koyulun da, kimin zafer kazanacağını o zaman görürüz... Elbette zor bir görevle karşı karşıyayız, fakat biz her zaman sosyalizmin örnek yoluyla, bu güçten yararlanarak hareket ettiğini söyledik. Şiddet, egemenliklerini yeniden kurmak isteyenlere karşı etkili bir kozdur. Fakat şiddet ancak bu aşamaya kadar bir anlam ifade eder, sonrası etkileme ve emsal işidir. Komünizmin anlamını pratikte, örnek yoluyla göstermeliyiz. Makinemiz yok, savaş bizi yoksullaştırdı ve Rusya'yı ekonomik kaynaklarından mahrum bıraktı. Ama biz her şeye rağmen bu muharebeden korkmuyoruz, çünkü bu muharebe her açıdan bizim yararımızadır

Nitekim bu savaşta da tek bir adım geri atmayacağız. Bu savaş her açıdan bizim yararımıza olacaktır Burada dolaylı yollardan barış güvencesinin olmasını tamamen bir yana koysak bile, eski savaştan bu yeni savaşa geçiş yararımızadır. *Pravda*'da çok kötü bir şekilde aktarılan o toplantıda, savaştan barışa geçildiğini, fakat savaşın geri dönebileceğini unutmadığımızı söylemiştim. Kapitalizmle sosyalizm yan yana var olduğu sü-

rece, barış içinde birarada yaşayamayız, sonunda biri ya da diğeri gelip gelecektir: Ya Sovyet Cumhuriyeti'nin ya da dünya kapitalizminin mevlidi okunacaktır. Mevcut durum, savaşın yalnızca ertelenmesi anlamına geliyor. Kapitalistler savaş için bir bahane aramaya devam edecekler. Teklifimizi kabul edip imtiyazları alırlarsa, bu onlar için daha zor olacak. Bir yandan, savaş çıkması durumunda en elverişli koşullara sahibiz, öte yandan savaş isteyenler imtiyaz almayacaklardır. İmtiyazların varlığı savaşa karşı ekonomik ve siyasal bir argümandır. Bize karşı savaş yürütebilecek devletler, imtiyaz aldıkları takdirde savaş yürütemeyeceklerdir. Bu onların elini kolunu bağlayacaktır. Bununla çok yüksek bir değer biçmiş oluyoruz, ama ödemekten korkmayacağız, zira zaten her halükarda kendi başımıza geliştiremediğimiz üretim araçlarından ödeme yapacağız. Kamçatka için 100 bin *pud* petrol üzerinden ödeme yapacağız, bize yalnızca yüzde ikisi kalacak. Ödemediğimiz takdirde, iki *pud* bile alamayacağız. Bu fahiş bir fiyat, ama kapitalizm var olduğu sürece onlardan adil bir fiyat beklenemez. Yine de yararları kuşku götürmez.

Kapitalizmle Bolşevizm arasında bir çatışma tehlikesine gelince, imtiyazların savaşın yalnızca bir başka alanda devam ettirilmesi olduğu söylenebilir. Düşmanın her adımını izlemek gerekecektir. Burada yönetim, denetim, eylem ve etkilemenin bütün araçları gereklidir. Sonuçta bu da bir savaştır. Daha büyük bir savaşı geride bırakmış bulunuyoruz, ama şimdiki savaşta çok daha fazla insanı seferber edeceğiz. Bu savaşta bütün emekçi kitleleri seferber etmemiz gerekecek. Kitlelere şunu anlatıp, anlamalarını sağlayacağız: 'Kapitalizm bir şey yapıyorsa, kapitalizmi devirmiş olan siz işçi ve köylüler daha fazlasını yapmalısınız. Öğrenmeden olmaz!'

Sovyet iktidarının kapitalizme yetişip onu geçeceğine ve kazancımızın ekonomik alanla sınırlı kalmayacağına eminim. Yüzde ikilik gülünç bir kazanç elde edeceğiz, bu gerçekten de çok az, ama hiç yoktan iyidir. Fakat her şeyden önce bilgi ve eğitim alacağız; pratik bilgi yoksa, hiçbir okulun, hiçbir üniversitenin değeri yoktur. Milyutin yoldaşın göstereceği broşürün ekindeki haritada, esasen kenar bölgelerde imtiyazlar verdiğimizi görebilirsiniz. Avrupa Rusya'sının kuzeyinde 70 milyon hektar orman var. Bunun yaklaşık 17 milyon hektarı imtiyazlara ayrılmıştır. Kereste işletmelerimiz bir dama tahtası gibi bölünmüş durumdadır: Bu ormanlar Batı Sibirya'da ve en kuzeyde yer alıyor. Kaybedecek hiçbir şeyimiz yok. Esas işletmeler muazzam bir zenginliğe sahip olan Batı Sibirya'dadır. Biz on yıl içinde bunun yüzde birini bile değerlendiremeyiz. Oysa yabancı kapitalistlerin yardımıyla, onlara örneğin tek bir maden ocağı devrederek, kendi madenlerimizi işletme imkânı elde edeceğiz. İmtiyaz vereceğimiz bölgeleri kendimiz seçiyoruz.

İmtiyazların denetlenmesini nasıl örgütlemeliyiz? Köylülerimizi, kitlelerimizi bozmaya çalışacaklar. Doğası gereği bir küçük girişimci olan köylü serbest ticarete meyillidir, oysa biz bunu suç sayıyoruz. Burada devletin mücadele etmesi gereken bir durum söz konusudur. Bu noktada bize düşen görev kapitalist sistemin karşısına sosyalist ekonomi sistemini koymaktır. Bu da bizim belirleyici bir kavga vermek zorunda kalacağımız bir savaş olacaktır. Şu an korkunç kötü bir hasat, yem sıkıntısı ve hayvanlar arasında salgın hastalıklar var, ama aynı zamanda son derece büyük topraklar işlenmeden yatıyor. Birkaç güne kadar yayınlanacak bir kararnameyle, bütün güçlerimizi mümkün olduğunca yüksek düzeyde bir ekim yapılması ve tarımın kalkındırılması için harcamamız gerektiği belirtilecektir.

Ayrıca, iş hayvanı ve gerekli araç gereç bulunmadığı için işleyemediğimiz 1 milyon hektar bakir toprağımız bulunuyor. Halbuki traktörle bu toprakları istediğimiz kadar derin sürebiliriz. Bu nedenle bu toprakları kiraya vermek bizim lehimizedir. Ürünün yarısını, hatta dörtte üçünü bile onlara bıraksak, yine de biz kazançlı çıkacağız. Bize yol gösteren politika budur ve bize yalnızca ekonomik kaygıların ve dünya ekonomisinin genel eğilimi değil, aynı zamanda derin siyasal kaygıların da yol göstermesi gerektiğini söylemeliyim. Sorunu başka biçimde ele almak basiretsizliktir. İmtiyazların bize ekonomik yarar getirip getirmediği sorusuna verilecek cevap nettir: Ekonomik yarar getirdiği su götürmez. İmtiyazlar olmadan programımızı ve ülkenin elektrifikasyonu planını uygulayamayız; imtiyazlar olmadan ekonomimizi on yıl içinde yeniden ayakları üzerine dikmek imkânsızdır. Oysa bunu başardığımız takdirde, sermaye karşısında yenilmez olacağız. İmtiyazlar kapitalizmle barış değil, aksine yeni bir alanda savaş demektir. Silahlarla, tanklarla yürütülen savaşın yerini ekonomik savaş almaktadır. Bu savaşın da yeni zorluklar ve yeni tehlikeler içerdiği doğrudur, fakat ben bunların üstesinden geleceğimize inanıyorum. İmtiyazlar sorununu bu şekilde kavradığımız takdirde, partili yoldaşların büyük çoğunluğunu kolaylıkla ikna edeceğimize eminim. Sözünü ettiğim içgüdüsel korkuysa, önümüzdeki ekonomik savaşta zaferimizi hızlandıracak bir itici güç haline getirmek zorunda olduğumuz yararlı ve sağlıklı bir duygudur.

İlk kez 1923'te yayınlandı;
Collected Works, Cilt 31, s. 438-459.

DÖRDÜNCÜ TÜM-RUSYA TERZİ İŞÇİLERİ KONGRESİ'NDE YAPILAN KONUŞMA

6 Şubat 1921



Yoldaşlar, partimiz Merkez Komitesi ve Halk Komiserleri Konseyi adına kongrenizi selamlamaktan büyük bir haz duyuyorum. Fakat bana daha da haz veren bir şey varsa o da, bazı parti üyelerimiz dahil olmak üzere bütün tarafların yoğun bir çaba harcamasını gerektiren aranızdaki ihtilaf ve sürtüşmenin tatlıya bağlanması ve başarıyla çözülmesinin ardından, dün oybirliğiyle almış olduğunuz karardır. Yoldaşlar, bu küçük çatışma ve sonrasında başarıyla bir çözüm yolu bulunmuş olması, sendika ve parti üyesi olarak ileriki faaliyetlerinizde sizleri bekleyen sayısız güçlüğü de çözebileceğinizin işaretidir.

Yoldaşlar, cumhuriyetimizin genel durumundan -Sovyet iktidarının iç ve dış konumundan- bahsedecek olursak, önü-

müze çıkan en büyük güçlükler elbette dış ilişkilerimizle alakalıydı. Rusya'daki proleter devriminin yaşadığı en büyük güçlükler, emperyalist savaşın seyri ve ondan da önce 1905'teki ilk devrimin gelişimi sonucu, sosyalist devrimde ilk adımı bizim atmış olmamızdan kaynaklandı. Bu zorunlu inisiyatif bize ve ülkemize eşi görülmedik güçlüklere mal oldu. Elbette hepiniz şunu biliyorsunuz -sanıyorum çalıştığınız sektör gereği, bu durum diğer sektörlerde çalışan işçilere nazaran sizin gözünüzde daha açıktır-, hepiniz sermayenin uluslararası bir güç olduğunu, büyük kapitalist işletmelerin, fabrikaların, işyerlerinin, vs. bütün dünyada birbirine bağlı olduğunu biliyorsunuz. Bu da açıkça gösteriyor ki özü itibariyle sermayeyi tek bir ülkede tamamen yenilgiye uğratmak mümkün değildir. Sermaye uluslararası bir güçtür ve onu devirmek için işçilerin de uluslararası ölçekte eşgüdümlü bir şekilde hareket etmeleri gerekir. Rusya'da burjuva-cumhuriyetçi hükümetlerle boğuştuğumuz 1917'den ve aynı yılın sonunda Sovyet iktidarı kurulduğundan beri, işçilere esas görevimizin ve zafere ulaşmamız için temel koşulun devrimi en ileri ülkelerin en azından birkaçına yaymak olduğunu döne döne anlatıyoruz. Nitekim son dört yılda yaşadığımız esas güçlüklerin sebebi, Batı Avrupa'daki kapitalistlerin savaşı sonlandırmayı ve devrimi savuşturmayı başarmış olmalarıdır.

Burjuvazinin emperyalist savaş sırasında içinde bulunduğu son derece dengesiz durumun Rusya'da özellikle çarpıcı bir kanıtını gördük. Keza diğer bütün ülkelerde savaşın sonlanmasıyla birlikte siyasal krizin şiddetlendiğini öğrendik. O sırada halk silahlıydı ve proletaryanın tek bir hamleyle kapitalistlerin işini bitirmesi için uygun bir andı. Birtakım sebeplerden ötürü Batı Avrupalı işçiler bunu başaramadılar ve sonuç

olarak, neredeyse dört yıldır mevzilerimizi tek başımıza savunmak zorunda kaldık.

Böylece Sovyet Rusya Cumhuriyeti'nin payına sayısız güçlük düştü, çünkü bütün dünyanın kapitalistlerinin askeri güçleri (elbette bizimkinden son derece üstündür) Rusya'daki toprak sahiplerine yardım etmek için ellerinden geleni yaptılar. Rusya işçi sınıfının katlanmak zorunda olduğu inanılmaz zorlukları ve yoklukları çok iyi biliyoruz, ama bugün, üç yılı aşkın bir süredir askeri saldırılarını püskürtüp, engellemelerinin üstesinden geldikten sonra dik durabiliyorsak, hiç abartmadan, en büyük güçlüklerin geride kaldığını söylemekte sonuna kadar haklıyız. Eğer dünya üzerindeki kapitalistler muazzam askeri üstünlüklerine karşın, üç yılda bu zayıf ve geri ülkeyi ezmeyi başaramadılarsa, bunun tek sebebi proletarya diktatörlüğünü kurmuş ve bütün dünyada -gönül rahatlığıyla söyleyebiliriz ki istisnasız her ülkede- emekçi kitlelerin sempatisini kazanmış olmamızdır. Ve eğer bütün dünyanın kapitalistleri Sovyet Rusya'yı ezme girişimlerinde başarısız oldularsa, ki muazzam askeri üstünlüklerini düşündüğümüzde bunu yapmak onlar için hiç de zor değildi, tekrarlıyorum, uluslararası alanda Sovyet devriminin en büyük tehlike noktasının aşıldığını, en büyük güçlüklerin geride kaldığını söyleyebiliriz.

Elbette tehlike henüz geçmiş değil; nihai barış için müzakereler hâlâ sürüyor ve bu müzakerelerde epeyce zor bir dönemin bizi beklediğine dair işaretler var, zira özellikle de Fransız emperyalistleri Polonya'yı yeni bir savaşa sokma çabalarına hız kesmeden devam ediyorlar ve Sovyet Rusya'nın barış istemediği gibi yalan yanlış dedikodular yayıyorlar.

Halbuki biz barış istediğimizi kanıtlamak için her şeyi yaptık; birkaç ay önce ön şartları imzaladık, üstelik bunlar öyle

maddelerdi ki uzlaşmacı havamız herkesi şaşkına çevirdi. Bu şartların hiçbirinden geri adım atmıyoruz, ama Çarlık döneminde ikisi de Çarlığın boyunduruğu altında inim inim inleyen Polonya ve Rusya halkına ait olan mülkiyetin bölünmesi bahanesiyle uyutulmayı da kesinlikle reddediyoruz. Bunu asla kabul edemeyiz. Ortak olarak görülmesi geren mülkiyetin adil bölüşümünü ve demiryolu mülkiyetinin bir kısmını paylaşmayı kabul ediyoruz ve ayrıca Polonya halkının özel önem verdiği ama Çarlık döneminde çalınıp Rusya'ya getirilmiş olan kültürel değerlerin tamamını Polonya halkına iade etmeyi tartışılmaz bir gereklilik olarak görüyoruz. Bu meselenin çözümünde zorluklar çıkacağını biliyorduk, fakat Polonyalılar Fransız emperyalistlerinin baskısıyla çatışma yaratmak ve barışı ne pahasına olursa olsun sabote etmek isterlerse, kendileri bilirler. Eğer barış olacaksa, iki tarafın da hüsnü niyet göstermesi gerekir, ister ayrı bir ittifak içindeki çok ciddi bir çatışma ister iki devlet arasındaki çatışma olsun bu şarttır. Eger Polonyahlar bir kez daha Fransız emperyalistlerinin baskısına boyun eğerlerse, o zaman, tekrarlayayım, barış antlaşması suya düşebilir. Elbette, Fransız emperyalistleri bu anlaşmayı sabote etmeyi başardıkları takdirde, bizi ne tür yeni güçlüklerin beklediğinin pekâlâ farkındasınız. Ayrıca farklı kaynaklardan aldığımız haberlere bakarak bu amaçla girişimlerde bulunulduğunu, muazzam çabalar harcandığını ve yabancı kapitalistlerin baharda Sovyet Rusya'yı bir daha işgal etmek için milyonlar harcadıklarını hepimiz biliyoruz. Bugün bu işgallerin nasıl tertiplendiği konusunda üç yılı aşkın deneyime sahibiz. Şunu biliyoruz ki komşu bir devletin yardımı olmadan yabancı kapitalistlerin cidcli bir müdahalede bulunmaları imkânsızdır; bu yardım olmadan, Savinkov'un başını çektiği çeşitli gruplara ya da gazetelerini Prag'da yayınlayan ve zaman zaman Kurucu

Meclis adına konuşan Sosyalist-Devrimciler grubuna hibe ettikleri milyonlar boşa gidecek ve bunun karşılığında alacakları yegâne şey Prag'ın muhtelif matbaalarındaki eskimiş gazete kâğıtlarıyla harcanmış mürekkepler olacaktır.

Fakat Rusya'yla savaşma yoluna gitmemiş olan Romanya ve sömürücü bir sınıfla bir maceracı askerler cuntası tarafından yönetilen Polonya gibi ülkeler var. Bu ülkelerin bize karşı büyük bir ordu toplayamayacaklarını biliyoruz, fakat en değer verdiğimiz şeyin barışa kavuşmak ve bütün kuvvetimizi ekonomimizi yeniden ayakları üzerine dikmek için harcama fırsatı elde etmek olduğunu da biliyoruz. Bu yüzden son derece dikkatli olmalıyız. Uluslararası alanda en büyük güçlüklerin geride kaldığını söylemeye hakkımız var, ama yeni girişimlerin mümkün olduğu gerçeğine gözümüzü kapamak da büyük düşüncesizlik olur. Elbette Vrangel cephesini saf dışı ettiğimize ve Romanya kendisi için en olumlu şartlarda bile savaş riskini alamadığına göre, şimdi de bu riski alması pek ihtimal dahilinde değildir; fakat Romanya ve Polonya'daki egemen sınıfların çaresizliğin kıyısında denebilecek bir durumda olduğunu da unutmamalıyız. İki ülke de haraç mezat yabancı kapitalistlere satıldı. İkisi de gırtlağına kadar borca batmış durumda ve borçlarını ödeyebilme ihtimalleri yok. İflas kaçınılmaz. İşçi ve köylülerin devrimci hareketi her geçen gün büyüyor. Bu tür darboğazdaki ülkelerin burjuva hükümetleri çılgınca maceralara her zaman gözü kapalı atılmışlardır ve bunu çaresiz ve ümitsiz durumlarından başka bir şeyle açıklayamayız. İşte bu yüzden silahlı işgal için yeni girişimler olabileceğini aklımızın bir köşesinde her zaman saklı tutmalıyız.

Bu girişimlerin boşa çıkacağı ve bütün dünyada kapitalist güçlerin genel anlamda dengesiz konumda olduğu görüşümü-

zün temelinde, her şeyden önce, bütün ülkelerde artan ekonomik kriz ve komünist işçi hareketinin yükselişi vardır. Avrupa'da devrim bizimkiyle aynı çizgiyi takip etmiyor. Daha önce de ifade ettiğim gibi, savaş sonlandığında silahlı olan Batı Avrupa ülkelerinin işçi ve emekçileri, olup olabilecek en sancısız, hızlı bir devrimle işi bitirmeyi başaramadılar. Fakat emperyalist savaş bu devletleri öylesine sarstı ki ekonomik krizin tamamlanması bir taraf a, istisnasız her ülkede, en zengin ve en ileri ülkelerde bile önümüzdeki baharda daha da şiddetleneceğine dair işaretler vardır. Sermaye uluslararası bir musibettir ve tam da bu yüzden bütün ülkeler öylesine iç içe geçmiş durumdadırlar ki biri düştüğünde genellikle diğerini de peşinden sürüklemektedir.

Zengin ülkeler doğal olarak daha da zenginleştiler: Savaş sırasında bu ülkelerin kapitalistleri muazzam kârlar biriktirdiler. Fakat Avrupa ülkelerinin ezici çoğunluğunda, yalnızca Rusya'da değil, Almanya'da bile görülen müthiş yıkım sebebiyle ve ayrıca bunalım ve paranın değer kaybetmesi sonucu ticaret bozulmuş ve altüst olmuştur. Zengin ülkeler boğuluyorlar, para değer kaybettiği için sanayi ürünlerini satamıyorlar, işsizlik her geçen gün inanılmaz boyutlara ulaşıyor ve bütün dünyayı eşi görülmedik bir ekonomik kriz bekliyor.

Öte yandan, işçi sınıfı -devrimden uzaklaştırmak adına kapitalistler tarafından üst kesimlerine önemli miktarda kâr payı dağıtılan işçi sınıfı- Sovyet Rusya'ya karşı üç buçuk yıllık savaşın ardından körlüğünü bırakıyor. Keza komünist hareket de her geçen gün daha da güçleniyor ve bütün dünyada yalnızca partilerin içinde değil, sendikalarda da -bizim istediğimiz kadar hızlı olmasa bile- nüfuz elde ediyor. Bütün dünyada egemen sınıflar sendikal harekette gerçekleşen değişiklikleri özel bir dikkatle izliyorlar. Avrupa'da burjuvazi, devrimci proletar-

yaya önderlik edebilecek, Rusya Devrimi'nde olduğu gibi birkaç ay içinde, hatta ay değil, birkaç hafta içinde illegal bir parti konumundan çıkıp ülke çapında güçlere hükmeden ve milyonlarca insan tarafından desteklenen bir partiyle karşı karşıya gelme korkusu duymuyor. Avrupa'da yıllardır böyle bir parti yok. Ama her kapitalist sendikaları görüyor ve sendikaların milyonlarca işçiyi birleştirdiğini ve sendikalar sosyalist olduğunu iddia eden ama kapitalistlerin politikalarını uygulayan önderler tarafından kontrol edilmediği sürece, kapitalist mekanizmanın bozulmaya mahkûm olduğunu biliyor. Bunu hem biliyor hem hissediyor hem de görüyorlar. Sözgelimi Almanya'da en manidar olay, bütün burjuva basınının ve İkinci Enternasyonal'de toplanmış ve kendilerine sosyalist adını veren sosyalhainlerin basınının Zinovyev'in Almanya'ya ziyaretinden ziyade, Rus sendikacıların ziyareti karşısında çılgına dönmüş olmalarıydı, zira Almanya'yı ilk kısa ziyaretinde Alman sendikalarını bu denli galeyana getiren kimse olmamıştı. Alman burjuva basınının ve komünistlerden nefret eden bütün kapitalistlerin bu vahşi öfkesi ne kadar hassas bir konumda olduklarını gösteriyor. Sendikalarda, bütün medeni ülkelerde milyonlarca üyeye sahip olan bu kurumlarda nüfuz elde etmek için dünya çapında, uluslararası bir mücadele ortaya çıktı, zira hemen göze çarpmasa da bu gizli faaliyet onlara bağlıdır. Ekonomik krizin önlenemez ilerleyişi kapitalist ülkelerin kaderini belirliyor.

Alman monarşistlerinin darbe girişimi Alman sendikalarının direnişiyle boşa çıkarıldı. Eskiden Scheidemann'ı ve Liebknecht ile Luxemburg'un katillerini takip eden işçiler ayaklanıp askeri güçleri ezdiler. Ekonomik kriz hız kazandıkça, Büyük Britanya'da ve önemli ölçüde Amerika'da da aynı şeyin olduğunu görüyoruz. Tam da bu yüzden uluslararası durum bize kapitalist

ülkelerdeki iç durumun emperyalistlerin bütün takatini keseceğine ve dün az çok sallantıda olan, bugünse büyük başarılarımıza karşın bu niteliğini koruyan uluslararası durumumuzun kesinlikle ilerleyeceğine ve bütün çabalarımızı iç sorunlarımızı çözme görevlerine odaklayabileceğimiz günün geleceğine dair azami umut ve inanç veriyor. Bu görevlerin neler olduğunu burada ele almayacağım, çünkü sizler sanayide çalışan işçiler olarak inşa görevlerini benden daha iyi biliyorsunuz ve benim burada bunları uzun uzadıya ele almam gereksiz olacaktır.

Önceki konuşmacının son sözlerini duydum. Bugün her üyenin üretim ve ekonomik inşa alanının bizi bekleyen pratik görevlerine odaklanması gerektiği görüşüne katılıyorum. Sendikalar şu an neredeyse bütün sanayi işçilerini birleştirmektedir; sendikalar son üç yılın esas yükünü taşımış olan sınıfı birleştirmektedir. Rusya'da işçi sınıfı kendi diktatörlüğünü uyguluyor; işçi sınıfı azınlıkta olduğu bir ülkede egemen sınıf konumunda bulunuyor. Fakat tam da işçi sınıfı ülkeye egemen olduğu ve işçiler kapitalist sömürünün esas yükünü taşımış oldukları için emekçi köylülerin ve başkalarının emeğiyle geçinmeyen herkesin teveccühüne ve kitlesel desteğine mazhar oluyor. Bu durum, yalnızca kapitalistler için değil, Üçüncü Enternasyonal'e düşman olan sosyalistler için de bir kapalı kutu olan ve hükümetimizin çevirdiği bir dalavere olarak gördükleri şeyi açıklamaktadır. İşçi sınıfının muazzam güçlüklere rağmen nasıl olup da üç yıl boyunca savaşmayı sürdürdüğünü ve onları yenebildiğini anlayamıyorlar. Halbuki köylülerin çoğunluğu işçi sınıfını desteklemek zorundadır, çünkü işçiler tarihte ilk kez iktidara gelmişlerdir ve iktidar en çok sömürülen sınıf tarafından ele geçirilmiştir. Köylüler işçi sınıfının haklı olduğunu anladılar ve burjuvaziye verdikleri desteği geri çektiler, üstelik laf arasın-

da belirtmekte yarar var, artık burjuva sözcüğünü de bir hakaret kabul ediyorlar. Bugünkü koşullardan yakınan ve Sovyet hükümetinin iaşe politikasından ve diğer bazı meselelerden memnun olmadığı belli olan bir köylüyle karşılaştım. Bulunduğu bölgedeki yoksul köylüler ona 'burjuva' diyorlarmış ve o da bunu bir hakaret olarak alıyormuş. "Ben böyle yüz kızartıcı bir adla anılmak istemiyorum," diyordu. Köylülerin bu sözcüğü iğrenç bir sözcük olarak görmeye başlamış olmaları çok anlamlıdır; kendi emekleriyle geçinen, geçimini sağlamak için çalışmanın ne demek olduğunu bilen ve kapitalistlerle toprak sahipleri tarafından sömürülmüş olan (bu hepsinin zamanında yaşadığı bir şeydir) hali vakti yerinde köylüler bile aynı şekilde düşünüyorlar. Bu durum, hem ajitasyon ve propagandamızın hem de işçi sınıfının devlet aracılığıyla sahip olduğu nüfuzun temelidir. Zengin ve vurguncu güruhun direnişine rağmen işçi sınıfı köylü kitlelerinin verdiği bu destekten emindir. İşte bu yüzden sendikalarımız yalnızca emekçi kitlelerin birlikleri değil, yalnızca ekonomimizin kurucuları değil -bu sendikaların esas görevidir- aynı zamanda toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin olmadığı yeni bir devlet kuran siyasal bir güçtür. İşçi sınıfı azınlıkta olmasına karşın, yeni, komünist bir toplum kurabilir ve kuracaktır, çünkü her zaman kendi emekleriyle geçinmiş olan milyonlarca insanın desteğini arkamıza almış durumdayız. Kongrenizi selamlarken, önümüze çıkan bütün zorluklara karşın görevlerimizi başarıyla yerine getireceğimizden kuşkum olmadığını söylemek istiyorum. (*uzun alkışlar*)

İlk kez 1922'de yayınlandı;
Collected Works, Cilt 32, s. 112-119.

DOKUZUNCU TÜM-RUSYA SOVYETLERİ KONGRESİ

23-28 Aralık 1921



SOVYET CUMHURİYETİ'NİN İÇ VE DIŞ POLİTİKASI: TÜM-RUSYA MERKEZ YÜRÜTME KURULU VE HALK KOMİSERLERİ KONSEYİ'NİN RAPORU

23 Aralık

Yoldaşlar, cumhuriyetimizin iç ve dış durumuna ilişkin bir rapor sunmam gerekiyor. Böyle bir raporu, Rus kapitalistleri ya da yabancı kapitalistler tarafından Sovyet iktidarımıza karşı herhangi bir saldırı ya da en azından büyük bir saldırı olmadan geçen bir yılın ardından ilk kez yapmak nasip oluyor [...]

Meselenin özü şu ki, ekonomik ve askeri açıdan bizden çok daha güçlü olan, bize açıktan husumeti sık sık cinnet sınırına

dayanan ülkeler tarafından çepeçevre sarılmış olmamıza karşın, yine de Sovyet Rusya'yı doğrudan ve hemen yok edemediklerini görüyoruz, oysa üç yıldır kaynaklarının ve güçlerinin çok büyük bir kısmını bu işe harcıyorlar. Kendimize nasıl olup da böyle bir şeyin gerçekleşebildiğini, nasıl olup da en geri ve en zayıf devletlerden biri olduğuna kimsenin şüphe duymadığı bir devletin dünya üzerindeki en güçlü ve kendisine açıktan düşmanlık gösteren ülkelerin saldırılarını püskürtmeyi başardığını sorduğumuzda, bu sorunu masaya yatırmaya çalıştığımızda, bunun en temel hususlarda doğru bir yaklaşıma sahip olmamızdan kaynaklandığı açıkça görülebilir. Öngörülerimiz ve hesaplarımızın doğru olduğu anlaşıldı. Bütün politikalarımızın temeli olarak gördüğümüz ve bel bağladığımız dünya emekçilerinin hızlı ve doğrudan desteğini alamamış olsak da, başka türde (hızlı ya da doğrudan olmayan) bir destek aldık. Bu destek, bütün dünyadaki, hatta bize düşman olan ülkelerdeki işçi ve köylülerin, tarım işçilerinin sempatisi, bize yönelik tüm saldırıların tamamen başarısız olmasının esas sebebi, nihai ve en belirleyici kaynağı olacak kadar büyük olan yakınlığıydı. Bu yakınlık bizim kendi cumhuriyetimizin sınırları içinde ilan edip hayata geçirdiğimiz ve bütün ülkelere tesir eden emekçi kitlelerin ittifakını bütün ülkeler arasında sağlamlaştırdı. Bu destek ne denli istikrarsız olursa olsun, kapitalizm diğer ülkelerde varlığını sürdürdüğü müddetçe (elbette bunu açıkça görmeli ve dürüstçe kabul etmeliyiz), bu desteğin güvenebileceğimiz bir şey olduğunu söyleyebiliriz. Bu yakınlık ve destekten ötürü, üç yıldır göğüs gerdiğimiz, inanılmaz bir yıkıma ve sıkıntıya yol açan müdahale, imkânsız demeyelim ama (bu noktada çok ihtiyatlı ve hesaplı olmak gerekir), her halükarda düşmanlarımız için gerçekleştirilmesi çok daha zor hale gelmiştir. İşte şu an ortaya çı-

kan ve ilk bakışta çok tuhaf ve anlaşılmaz görünen denge durumunun gerisinde son tahlilde bu vardır. [...]

Bugün sosyalist fikirlerden çok uzak olduğuna kimsenin şüphe edemeyeceği burjuvazinin en ılımlı kanadının temsilcilerinin bile, 'şu korkunç Bolşevizm'den bahsetmeyip, başka bir türkü tutturduklarını görüyoruz. Bu söylediğim, kitabı bütün dillere tercüme edilmiş, bizzat Versay müzakerelerine katılmış ve bütün varlığını hükümetlere yardım etmeye adamış olan ünlü yazar Keynes gibi kişiler için bile geçerlidir. O bile, sosyalizme sövmeye devam ediyor olmasına karşın, sonradan başka bir türkü tutturmak, görüşünü değiştirmek zorunda kaldı. Tekrar söylüyorum, Bolşevizmi ağzına bile almıyor, hatta aklına bile getirmek istemiyor, ama kapitalist dünyaya, 'tuttuğunuz yol yol değil, bu yaptıklarınızla bir çıkmaza gidiyorsunuz' diyor ve bütün borçların feshi gibi bir şey bile teklif ediyor.

Ne diyelim, harikasınız beyler! Keşke bizi daha önce örnek alsaydınız. [...]

Yakın zaman önce Amerika'da çiftçi-işçi partisi adına başkanlığa adaylığını koymuş olan Christensen'le bir görüşmem oldu. Yoldaşlar, partinin adı sizi aldatmasın. Bu partinin Rusya'daki işçi-köylü partisiyle uzaktan yakından bir alakası yok, bu bahsettiğim tam bir burjuva partisi. Sosyalizmin her türüne açıktan ve kararlılıkla düşman olan bu parti, bütün burjuva partileri tarafından son derece saygıya değer görülüyor. Aslen Danimarkalı olan Christensen başkanlık seçimlerinde neredeyse 1 milyon oy aldı (bu ABD'de önemli bir başarıdır) ve bana Danimarka'da 'kendisi gibi giyinmiş' insanlar arasında (ki bir burjuva gibi şık giyinmişti) Bolşeviklerin azılı caniler olmadığını söylemeye çalıştığında, "Beni neredeyse öldürüyorlardı, dedi. Ona Bolşeviklerin canavar, gaspçı olduğunu ve nezih insanlar arasında bu tür

kişilerin adını ağzına alabiliyor olmasına şaşırdıklarını söylemişler. İşte böyle bir propaganda ortamıyla çevriliyiz. [...]

Siyasetten az da olsa nasibini almış ya da siyasete kafası çalışan herkes, Rusya'da Sovyet hükümeti dışında başka hiçbir hükümetin gerek ülke içindeki milliyetlere gerekse Rusya İmparatorluğu'na katılmış milliyetlere karşı bu denli tavizlerde ve fedakârlıklarda bulunmaya hazır olmadığını ve olamayacağını söyleyecektir. Eski Rusya'nın (Çarlık Rusya'sının, savaş yanlılarının Rusya'sının) Rusya'da yaşayan milliyetlere karşı tutumunun suç teşkil ettiğini, bu tutumun kabul edilemez olduğunu, ezilen milliyetlerin haklı ve kızgın protestolarına ve huzursuzluğuna yol açtığını bizim kadar açık bir şekilde tanıyacak ve herkese net bir şekilde beyan edecek başka hiçbir hükümet yoktur, olamaz da. Bunu bu denli açık bir şekilde kabul edecek, bu anti-şovenist propagandayı, eski Rusya'nın, Çarlık Rusya'sının, Kerenski Rusya'sının suçunu tanıyan propagandayı yürütecek başka bir hükümet -diğer milliyetlerin Rusya'ya zorla bağlanmasına karşı propaganda yürütecek başka bir hükümet- yoktur, olamaz da. Bu yalnızca laftan ibaret değildir, bu bariz bir siyasal gerçektir, hiçbir şekilde tartışılmaz ve herkesin görebileceği kadar açık bir gerçektir. Milliyetler bize karşı kendilerini emperyalist baskıya bağlayan entrikalara girişmedikleri sürece, bizi ezmelerine yardım etmedikleri sürece, formalitelerin ayağımıza dolanmasına izin vermeyeceğiz. Devrimci olduğumuzu unutmayacağız. (*alkışlar*) Ama Rusya'da, Menşevikleri ve Sosyalist-Devrimcileri dize getirmiş olan bu ülkede, en küçük ve tamamen silahsız bir milliyete karşı, ne kadar zayıf olursa olsun, yalnızca ama yalnızca barışçıl niyetler beslediğimizden, eski hükümetlerin politikalarının caniliği hakkındaki propagandamızın zayıflamadığından ve bedeli ne olursa olsun, muazzam fedakârlıklar ve tavizler pa-

hasına olsa bile, eskiden Rusya İmparatorluğu'na bağlı olup sonradan bizimle birlikte kalmayı tercih etmemiş olan milliyetlerle barışı sürdürme arzumuzun her zamanki kadar güçlü olduğundan emin olabileceklerini ve gönüllerini ferah tutabileceklerini gösteren çürütülemez ve tartışılmaz kanıtlar vardır. Biz bunu kanıtladık ve dört bir taraftan bize yağdırılan küfürler ne kadar fazla olursa olsun kanıtlamaya devam edeceğiz. [...]

Peki, kapitalist bir dünyanın ortasında sosyalist bir cumhuriyetin ayakta kalması mümkün müdür? Bu siyasal ve askeri açıdan mümkün görünmüyordu. Oysa hem askeri hem de siyasal açıdan mümkün olduğu kanıtlanmıştır; bu bir gerçekliktir. Peki, ya ticaret? Ekonomik ilişkiler ne olacak? Geri kalmış, yıkıma uğramış tarımsal Rusya ile ileri, sınai açıdan gelişmiş kapitalist ülkeler grubu arasında münasebetler, yardım, hizmet alışverişi mümkün müdür? Bizimle her türlü ekonomik ilişkinin önüne geçebilmek için etrafımızı dikenli tellerle çevirme tehdidinde bulunmadılar mı? "Savaş onları korkutmadı, o zaman biz de ambargoyla sindiririz, demediler mi?

Yoldaşlar, son dört yılda birçok tehditle karşı karşıya kaldık ve bunlar o kadar korkunçtu ki artık hiçbir tehdit bizi korkutamaz. Ambargoya gelince, deneyimlerin de gösterdiği gibi, en çok kimin, ambargoya uğrayanın mı ambargo uygulayanın mı zarar gördüğü tartışmaya açıktır. Doğrudan şiddetten görece azade olduğumuz bu bir yıl içinde tanınmadığımız, reddedildiğimiz ve bizimle ilişkilerin yok sayıldığı, ama gerçekte var olduğu deneyimle sabittir. Varsın burjuva mahkemeleri yok kabul etsinler!

Pravda, Sayı: 292, 25 Aralık 1921,
Collected Works, Cilt 33, s. 143-177 (parça)



"Bolşevikler olarak devrime başladığımızda aynı zamanda şunu bilerek hareket etmiştik: Devrim ancak kendimizi Rusya'yla sınırlamayıp, başka ülkelerle el ele vererek uluslararası sermayeyi dize getirdiğimiz zaman başarıyla sonlandırılabilir ve kesin olarak muzaffer bir sonuca ulaşabilir. Çünkü Rus sermayesini hiçbir şartta uluslararası sermayeden ayrı olarak düşünemeyiz. Bizim devrimimizin kaderi dünya devriminin gerçekleşme ihtimaline bağlıdır."

"Sovyet iktidarı Kurucu Meclis'in zamanında toplanmasını sağlayacak, üretimde işçi denetimini hayata geçirecek, toprak beylerinin, Çarlığın ve manastırların elindeki toprakların tazminatsız olarak köylü komitelerine devredilmesi sürecini gerçekleştirecek, orduyu tamamen demokratikleştirerek askerlerin haklarını güvence altına alacak, Rusya'da yaşayan halkların hepsine gerçek anlamda kendi kaderlerini tayin etme hakkı tanıyacaktır."

"Hükümetimiz gizli diplomasiyi kaldırmıştır ve kendi payına, bütün görüşmeleri bütün halkın gözü önünde, açık ve şeffaf bir şekilde yürütmeye kararlı olduğunu açıklar. Hükümetimiz, kapitalistlerle toprak sahiplerinin hükümetinin 25 Ekim 1917'ye kadar onaylamış ya da imzalamış bulunduğu bütün gizli anlaşmaların içeriklerini derhal açıklayacaktır."

"Hayal kurmuyorum, sosyalizme geçiş dönemine daha yeni girdiğimizi, henüz sosyalizme varmadığımızı biliyorum. Uluslararası proletaryanın desteği olmadan bu geçişi tamamlayabileceğimiz umuduna da asla kapılmadık. Ama yine de devletimizin sosyalist bir sovyet cumhuriyeti olduğunu söylemek yanlış olmaz..."

agora kitaplığı • 260
ISBN 978-605-303-055-5
teori • 4
www.agorakitapligi.com